کوردستان

لە پەنجەرەی غوربەتەوە

محمد هەریری

بەشی یەکەم

کۆمەڵە وتارێکی
ڕەخنەیی و
سیاسی و
فیکری و
دینی و
مێژووییە

کوردستان لە پەنجەرەی غوربەتەوە

کۆمەڵە وتارێکی ڕەخنەیی سیاسی و فیکری و دینی ومێژووییە

بەشی یەکەم

محەمەد هەریری

چاپی یەکەم ٢٠١٥

دەوازەیەك

ئەو كتێبە كۆمەڵە وتارێكن لە نێوان ٢٠٠٦ ـ ٢٠١٥ كە لەسەر بابەتی جۆراوجۆر نوسراون، بەڵام ئەوەی كۆیان دەكاتەوە ئەوەیە لە دڵێكی پڕ لە حەسرەت و خۆشەویستی بۆ نیشتیمان و میللەتەكەی لە غوربەتەوە نوسراون.

خاوەنی ئەو وتارانە سات بە سات و سەعات دوای سەعات و ڕۆژ بە ڕۆژ چاودێری وەزعی كوردستان دەكات، بەجۆرێك زۆرجار هەست دەكات تەنها بە لاشە لە غوربەتە. زۆرجار برادەران و دۆستانم پێمدەڵێن تۆ ئێمە ئاگادار دەكەیتەوە لە بابەتگەلێك لە كوردستان ڕوودەدەن، هێشتا ئێمە پێمان نەزانیوە تۆ ڕای خۆت لەسەر دەدەیت!

هەر ئەوەش وایكردوە لە زۆر بواری گشتی ژیانی ئەو وڵاتە بێ ئاگا بم وەك بوارەكانی سیاسی و كۆمەڵایەتی و یاسایی و هونەری، وكەمترین قسەم هەبێت لە سەریان. نازانم هەڵەم لەوەدا یان ڕاست، بەڵام كارێكە بە دەستی خۆم نییە، كە دەبینم ئەو وڵاتەی من تیایدا دەژیم واپێشكەوتووە لە هەموو بوارەكانی ژیان، سەرەڕای دڵخۆشیم بەو وڵاتەی كە نزیكەی شازدە ساڵە باوەشی بۆ كردومەتەوە و مافی هاوڵاتی بوونی پێداوم و لە هیچ مافێك بێ بەشی نەكردووم و كەرامەتی مرۆیی پێ بەخشیوم، هەرچەندە وەك وڵاتی خۆم سەیری دەكەم، جونكە ئێمەی كورد وەك سەرنجم داوە كەمینەیەكی زۆر كەم نەبێت، قەد بەد نمەك نەبووین وەك میللەتانیتر بەرامبەر ئەو وڵاتە، بەڵام هەر پێمخۆشە هەموو هەوڵ و بیر و ئەزموونی نووسین وخوێندنەوە وژیانم بخەمە خزمەت گەلەكەم لە كوردستان، بەڵكو بتوانین بە وشەكانمان بخەینە گژ توندڕەوی و زەبربەدەستی وگەندەڵی سیاسی و دراوی و كۆمەڵایەتی و دینی.

هیوای خوێندنەوەیەكی بە سوودتان بۆ دەخوازم

بەشی یەکەم

لە پەنجەرەی کوردایەتی دا

ته‌نها جوانی كورد وكوردستان له‌به‌رده‌م هه‌ڕه‌شه‌یه‌!

میلله‌تانی دنیا له‌ پشبڕكێ دان بۆ پێشخستنی وڵاته‌كانیان و زۆركردنی ڕیزی جیهان بۆ خۆیان و زیادكردنی خاڵه‌ پۆزه‌تیڤه‌كانیان. كاتێ كاره‌ساتێك له‌ وڵاتانی خاوه‌ن میلله‌تی زیندوو و ره‌وشت به‌رز ده‌قه‌ومێ، ئه‌و كاته‌ ده‌زانین ئه‌و میلله‌تانه‌ مایه‌ی ئێره‌یی پێ بردنن. میلله‌تانی جیهانی دواكه‌وتووش زۆربه‌یان، ڕۆژ به‌ڕۆژ به‌ره‌و دواوه‌ هه‌نگاو ده‌نێن، كه‌مینه‌یه‌ك نه‌بێت كه‌ له‌و ته‌وقه‌ ده‌رچوون، وه‌ك كۆریا و مالیزیا و سه‌نگافوره‌ و هیندستان. له‌ نێو ئه‌و میلله‌ته‌ دواكه‌وتوانه‌ش، میلله‌ته‌ موسڵمانه‌كانی جیهانی ئیسلامی له‌ هه‌موویان زیاتر له‌ دواوه‌ن، ئه‌وه‌ی باشیش بوو كه‌مێك ئێستا به‌ره‌و دواوه‌ ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ وه‌ك توركیا بۆ نمونه‌. ئه‌و ڤایرۆسه‌ی توندڕه‌وی دینی سه‌له‌فیه‌ت، وه‌ك شێرپه‌نجه‌ له‌ هه‌موو جه‌سته‌ی جیهانی ئیسلامی داوه‌، تا دێت ژیان له‌ خه‌ڵك تاڵتر و قورستر وئاڵۆزتر و نا ئینسانیتر ده‌كات.

ئه‌و پاكستانه‌ی كه‌ خاوه‌ن یه‌كه‌م بۆمبی ئه‌تۆمیه‌ له‌ جیهانی ئیسلامیدا، ئێستا نیوه‌ی زیاتری بودجه‌ی ده‌چێته‌ شه‌ڕی دژی تیرۆر، ئه‌و سوریایه‌ی كه‌ له‌سه‌رده‌می دیكتاتۆریه‌تی ئه‌سه‌د، سه‌ره‌ڕای حوكمی پۆلیسیشی خه‌ڵك ماڵ وگیانی و كاری سه‌لامه‌ت بوو، ئه‌مڕۆ به‌ ده‌ستی داعش و نوسره‌ و له‌ شكره‌كانی ئیسلام و سونه‌ و هتد، له‌ هه‌ر شار وشارۆچكه‌یه‌ك ڕژێمێكی زۆر ترسناكتر له‌ ئه‌سه‌د حوكمی ده‌كات، و ده‌كوژێت وده‌بڕێت و بێ ئه‌وه‌ی كه‌س بتوانێت موحاسه‌به‌ی كه‌س بكات، ویان هه‌قی خۆی داوا بكات. ئه‌و شه‌پۆڵه‌ توندڕه‌وه‌ سه‌له‌فیه‌ دینیه‌، وای له‌ خه‌ڵكی جیهانی عه‌ره‌بی وئیسلامی كردوه‌، وه‌ك سه‌رده‌می زێڕین باسی ڕۆژگاری دیكتاتۆره‌ كۆنه‌كانیان بكه‌ن. چونكه‌ هه‌رنه‌بێت له‌و سه‌رده‌مانه‌ یاسا هه‌بوو، كار هه‌بوو، تایفیه‌ت ومه‌زهه‌بیه‌ت نه‌بوو، ئافره‌ت تا ڕاده‌یه‌كی زۆر باشتر له‌و سه‌رده‌مه‌ی په‌تای سه‌له‌فیه‌ت ڕیزی زیاتر لێ گیرا بوو، نیمچه‌ ئازاد بوو.

موسڵمانیه‌تی كورد وه‌ك دیارده‌یه‌كی ناوازه‌ی لیهاتووه‌ له‌ ناوچه‌كه‌. كورد له‌ناو ئه‌و میلله‌ته‌ موسڵمانانه‌ی خۆرهه‌ڵات له‌ كۆنه‌وه‌ هێنده‌ موسڵمانێكی میانره‌و بوو، ببوه‌ مایه‌ی توانج و ته‌شه‌ری میلله‌ته‌ موسڵمانه‌ توندئاژۆكان، ئه‌وه‌ته‌ له‌ناو تورك باوه‌ كه‌ كورد ته‌نها به‌ به‌راورد له‌گه‌ڵ كافراندا موسڵمانه‌ !ئه‌وه‌ش مانای دیاره‌ كه‌ كوردیان پێ موسڵمانی باش نه‌بووه‌! پێش ماوه‌یه‌ك ژنێكی ئیسلامی سوونه‌ی عه‌ره‌بیش به‌ ناسیاوێكی ئێمه‌ی گوتبوو، ده‌زانم ئێوه‌ی كورد هێنده‌ موسڵمان نین و هه‌ر پێستی سه‌ره‌وه‌تان موسڵمانه‌! هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و ژنه‌ زۆربه‌ی خزم وكه‌سانی له‌ ده‌سه‌ت توندره‌وی برا موسڵمانه‌كانی ڕایان كردۆته‌ كوردستان، كه‌ لای ئه‌و موسڵمانی باش نین!

له بیرمه له تەلەفزیۆنێکی عەرەبی قسەم دەکرد لەسەر ئەو کارەساتە گەورانەی ئەحزابی دینی شیعی بەسەر خودی خەڵکی شیعە و عێراقی هێناوە، لەو هەموو بڵاوکردنەوەیەی نەفامی ونەزانی دینی، و گەندەڵیە و دزی و تاڵانیەی کە دەیکەن، ئەوەی بەرامبەرم مەلایەکی شیعە بوو گووتی: تۆ ڕەخنە لە ئیسلام دەگریت، نەك حزبە ئیسلامیەکان، کەمێك ئاوڕدەنەوە لە ئیسلامەکەتان، ئێوەی کورد هەر بەناو ئیسلامن! یانی نە سونەی تورك وعەرەب، نە شیعەی فارس و عەرەب ڕازی نین لە دینداری کورد!

بێگومان ئەوە لای من مایەی خۆشیە، کە ئەو میللەتە توندئاژۆیانە لە لایەنی دینیەوە، ڕایان لە کورد نەبێت، چونکە ئەوە دەیسەلمێنێت کە کورد بەڕاستی ڕێچکەیەکی تایبەتی هەیە لە دینداریدا، کە پێویستە جەختی لەسەر بکرێتەوە، و لێکۆڵینەوەی زۆری لەسەردا بکرێت، و تیۆریزەی بۆ بکرێت. لە سایەی ئەو شێوازە کوردانەی دینداریدا، کۆمەڵگای کوردی کەمترین شەڕی دینی وتایفی تێدا ڕوویداوە، و لە کاتێکدا گەلانی موسڵمانی خۆرهەڵات پڕاوپڕن لە حیقدی مەزهەبی ودینی، موسڵمانی کورد، جگە لە سەلەفیەکان، هیچ ئاوڕێکی جیدی لەو پرسە هەستیارە دینیانە ناداتەوە.

ئەو ڕوحیەتە دینیە کوردانەیە، بە داخەوە لە ژێر هەڕەشەی توندڕەوان و پیلانگێڕی حزبەکانی ناوخۆ و وڵاتانی ئیقلیمی، خەریکە بەرەو قەڵاجۆکردن دەچێت. لە جێگای ئەو میللەتێکی سەلەفی توندڕەو مچومۆڕ دروست بکەن، کە هەموو ئاواتی ئەوە بێت بە شەهیدی بمرێت، نەك بە مرۆیی بژێت!

لە سایەی ئەو ڕوحیەتەیە کە سەدان هەزار و ملیۆنەها عەرەبی ئاوارە، و مەسیحی و خەڵکیتر وا بە ئاسوودەیی دەژین لە کوردستان، خەریکە ئەوان ببنە ساحێب ماڵ، و کورد مێوان!

لە سایەی ئەو ڕوحیەتی دیندارە کوردیەیە کە دینداران هەست بە هیچ بەریەک کەوتنێك ناکەن لەگەڵ دەسەڵاتی سیاسی عەلمانی دیموکراتی، هەرچەندە بەداخەوە ئەو دەسەڵاتە دورترین دەسەڵاتە لە مانای هەقیقی عەلمانیەتی دیموکراتی، خەریکە گەندەڵی سیاسی و دارایی گەنجانمان پاڵ دەنێت بەرەو باوەشی توندڕەوی دینی. ئەو دەسەڵاتە کە بەس پێستی سەرەوەی عەلمانی و دیموکراسیە –وەك موسڵمانێتی کورد لە ڕوانگەی غەیرەکان- ئینجا توانی بەو پێستە تەنکەی دیموکراتیەوە پشتیوانی هەموو دنیای خۆرئاوا بەدەست بێنێت لە شەڕی دژی تیرۆری داعش، و ئەمریکا و ئەوروپا بۆ یارمەتی دانی کوردستانی باشوور بەو گەرم وگوڕیەوە بێنە پێش، لێرە پرسیارەك بەرۆکمان دەگرێت: ئایە ئەگەر کوردیش وەك نەتەوەکانی عەرەب و تورك [تا ڕادەیەك] و نەتەوە ئیسلامیەکانی تری جیهانی ئیسلام

بكەوتبايە ژێر هەژموون و دەسەڵاتی ئیسلامی سیاسی سەلەفی ئێستا حاڵی كورد چۆن دەبوو؟

له بیرمه چۆن سەدان گەنجی ئیسلامی خەونیان به دیتنی عبدالله عزام ی باوكی ڕوحی ئوسامه بن لادن وه دەدیت، چۆن ئەو موجاهیدانەی ئەفغان ببونه قارەمانی گۆڕەپانی ئیسلامی هەزار ئەفسانه و موعجیزاتیان دەدایه پاڵیان، ئەگەر ئەو حاڵەته ئیسلامیه یان وەك ناوان دەنا به ڕابوونی ئیسلامی، ببوایەته حاڵەتێكی گشتی و جڵەوی دەسەڵاتی به دەست گرتبا له كوردستان، چی ڕووی دەدا؟

جاریَ گومانم نیه كه باڵەكانی ناو حزب و بزوتنەوە ئیسلامیەكان وەك حزب و بزوتنەوە ئیسلامیەكانی ئەفغان دەكەوتنه شەڕ و به موشەكەكانی حیكمەتیار یەكتریان قڕ دەكرد. ئینجا كورد چەندە بەدبەختە بەدبەختتر دەبوو، سەرەڕای پشێویی ناوخۆیی، نەبوونی هێز وپشتیوانیەكی دەرەكیش دەبووە سەربار، وئەگەر هێزیكی دەرەكی وەك داعش یان توركیا هێرشی كردبایه سەر كوردستانی ئیسلامی، خۆر ئاوا فەرامۆشی دەكرد، وەک چۆن گەلانی سوریایان فەرامۆش كرد له ترسی بەهێزبوونی ئیسلامی سیاسی سەلەفی توندڕەو، وەك هێزێكی نەیار به خۆرئاوادا .ئەوكاته داعش یش هێرشی كردبایه سەر كودستان، خۆرئاوا و جیهان گوێیان پێنەدەدا، خوای دەكرد هەموو كوردیشیان قڕ دەكرد! چونكه داعش و هاوشێوەكانی تەنها دژی شیعه و عەلمانی و لێبرالەكان نین، بەڵكو دژی ئیسلامیه میانڕەوەكانیشن تا سەر ئێسقان، بەڵكو بیانوو له دژی توندڕەوەكانی وەك خۆشیان دەدۆزنەوە، وەك دەبینین له سوریا دژی بەرەی نوسرەش دەجەنگێن، كه بەس به تەنها له ناو لێك جیان! داعش دژی سوپای ئازاد و چەندین گروهی ئیسلامیشن و به دەیان وسەدانیان لیَ دەكوژن وسەردەبڕن.

بەڕای من كورد له سایەی ئەو تێروانینه نادۆستانەی میللەتانی موسلمان، و ئەو قەسوەتەی جیهانی ئیسلامی و بیَ پشتیوانیەتەی، پێویستە زیاتر جەخت لەسەر بەهاكانی دیموكراتیەت و عەلمانیەت و مەدەنی بوون بكاتەوە، تا بكرێت دوور كەوێتەوە له ئیسلامی سیاسی ماڵ كاوڵكەر، چونكه پرۆژەیەكی فاشیله وەک خۆكوژی وایه. كورد زۆر بیَ كەسە و زۆریش پێویستی به پاڵپشتی جیهانی مۆدرن و خۆرئاوا هەیه .

لەوانەیە ئەگەر پرۆژەی توندڕەوانی ئیسلامیه سەلەفیەكانی كورد سەر بكەوێت، گەنجانی میللەتەكەمان هەمووی ببنه ڕیشداری توندڕەو و خالی له عەقڵ و مەدەنیەت و هەتا له بزەش، و كچانمان ببنه عەبا و نیقاب وپەچەپۆش، ئەو كاته تورك وعەرەب و عەجەمیش ئێمەیان پیَ موسڵمانی باش دەبێت.
ئەگەر شیعه و مەسیحی و كاكەیی و ئێزدی به چاوی دوژمنداری سەیركران له

کوردستان، ئەو کاتە کورد دەبێتە موسڵمانی باش!

ئەگەر هەموو جۆرە تەرفیهێکی خێزانی و فەرهەنگی لە سینەما و شانۆ و گۆرانی قەدەغە کرا، ئەو کاتە تورك و عەرەب و ئێرانی لێمان رازی دەبن.

پێموایە تاکە سەروەتی مەعنەوی کورد لەو ناوچەیە بریتیە لەو روحە میانرەوەی دیندار و ئینسان دۆستەی بە گشتی، خەڵکی کوردستان و حزبە دەسەڵاتدارەکانیش لەبەری ئەو ڕوحە میانرەوەی کورد دەخۆن، هەر هاریکاریەك بە دژی ئەو ئاڕاستەیە و یارمەتی دانی بڵاوبوونەوەی ڕوحیەتی گرژی توندڕەوی سەلەفیەت خیانەتە بە کورد و بە مێژوو، سەرەڕای ئەوەی بەو یارمەتیەی دەسەڵات تاقە جوانی کورد دەکوژێت، قەبری خۆشی هەڵدەکەنێت ئەگەر کەمێك دوور بینانە سەیری بکەن !

٢٠١٥/٨/١٧

عەلی قەرەداغی ئیخوان و میر تحسینی ئێزیدیان چی هاوبەشە لە نیوانیاندا؟!!!

ئیمرو ڤیدیویەکی میر تحسین بەگی یەزیدیمان بلاوکردەوە کە لای کەناڵە عەرەبیەکان دەڵیت ئێزیدی کورد نین، هەر لە کومینتەکاندا کاك جوتیار ڤیدیویەکی داناوە هەمان میر تحسینی یەزیدی دەڵیت ئیمە کوردین خو نکولی لە کوردبوونی خومان ناکەین! وا دەزانیت ئیمە عربي نازانین!؟؟
شێخ عەلی قەرەداغی یش کە ئەمینداری گشتی یەکیتی زانایانی ئیسلامیە، کە لە کۆر وکوبونەوەکان،

ئەوە هیچ یەك ئەسەری کوردبوونی پیوە دیار نییە، بە عەبا کەش وفشە خەلیجیەکان، بەلام لە بەیانات و دروشم و بریارەکانی یەکیتیەکە هیچ کاریگەریەکی سەرۆکە کوردەکەی یەکیتیەکەی پیوە دیار نییە، لە دوا کوبوونەوەی یەکێتیەکە لە بیانی خیتامیان باسی روداوی کوشتنی چەند سونەیەکی عەرەبیان کودبوو لە مزگەوتیکی سونە، بەلام باسی ئەو هیرشە درندانە گەورەیەی داعش نەکرابوو بو سەر کوردستان وەك بلیی روداوی مزگەوتەکە گەورەتر بیت لە شەریکی هەزار کیلومەتری سنوردا!!!! من خوم لە یەکیك لە کونگرەی ئیسلامیانی عەرەب و کورد بەژداربووم دەمدیت قەرەداغی چەندە انبطاحی و لەسەر چوك کەوتوو بوو بو قیاداتی ئیخوانی میسری و سوری وعیراقي!!! کەچی کە علي قەرەداغی کە دەگەریتەوە کوردستان هەر لەناو فروکەکەی جلە کوردیە رەسەنەکانی لەبەر دەکات و کونگرە وکۆڕ و سیمنارمان بو دەبەستیت شای کوردایەتی یش بە سەپانی خوی نازانیت!!! ئەویش وەك میر تحسین وادەزانیت کورد عربي نازانیت!! ئەو کوردایەتیە لە کۆڕ وکوبونەوە کانی یەکیتی زانایانی قطر و قرضاوي بکە، ئیمە بە شەهید دانانی پیشمەرگەیی تومان لە کوردستان بۆچیە، لە کاتیکدا دنیای ئیسلام بە کافرمان دەزانیت لەبەر شەرکردن لەگەل داعش؟!! ئیمە لە جیاتی کوردستان دەمانەویت لە دوحە و اسطنبول بە یەك وشە ستایشی رولی شەرعی قارەمانانەی پیشمەرگە بکەن هەرنەبیت خەلکی گەلحۆی جیهانی ئیسلام بە کافرمان نەزانن!!! ئیمە کوردایەتی تۆمان بو چییە لە هەولیر وسلیمانی وکەناڵە کوردیەکان کە وەك ئاو فروشتنە لە کولانی ئاوفروشان؟!!!!

٢٠١٤/١٠/١٩

قەرەداغی پیاوە ناسک و پڕ لە نازونیعەمەتەکەی ئیخوانی جیهانی داوای سەربڕینی مەزنی جووەکان دەکات لە پیناو گەڕانەوەی قودس و ئەقسا!

ئەخر بۆیە مرۆڤ ناتوانیت باوەر بە ئاشتیخوازی ئەو ئیخوانە بکات، دەبێت هەردەم چاوەڕێی توندوتیژی لیبکەیت لە هەر دەرفەتێکی گونجاودا! ئێمە وا پێشبینیمان دەکرد ئیخوان داوا لە ڕاپەڕینی چەقۆکانی فەلەستین بکات بەو شێوەیە نامرۆییە پڕ نەدەنە پیر منداڵ وژن و مەدەنی لەسەر شەقامەکان، چونکە ئەوەی ئەو عەرەبە فەلەستینیانە دەیکەن هەر چی بێت نەخەباتە و نە جیهاد، تەنها تیرۆرێکی رووتی نائینسانیە لەوانەیە ببێتە هۆی کەمکردنەوەی هەموو تەعاتوفی جیهانیش لەگەڵ دۆزی فەلەستین، کەچی مەلا زۆر کوردەکە بە پۆشاکیکی عەرەبی فەتوای سەربڕینی مەزن دەدات! چی دەمێنێتەوە بۆ میانرەوی؟! من تێناگەم ئەو پیاوە بۆ باسی بایەخ وگرنگی و پیرۆزی ئامەد ناکات و بۆ باسی قوربانیدان ناکات بۆ خاکی پیرۆزی کوردستان لە باکوور و ڕۆژهەڵات وڕۆژئاوا!؟ ئەوەیە ئەو جۆرە ئیسلامەی لە خزمەتی عروبەتدایە. دەبێت جلی ئەوان لەبەر کەیت و سەروریش وهەیئەتی ئەوان هەڵگریت، بەزمانی ئەوان بدوێیت و خاکە پیرۆزەکانی ئەوان تەقدیس بکەیت، ومنداڵت هاندەی فێری زمانی ئەوان بن، وکێسەکانی ئەوان پلە یەك بن تا ببیتە موسڵمانێکی باش! ئیسلامیبوون وەک ئاوی ناو جۆگەیەکە لە هەورازدا هەرد دەبێت بەرەو لیژایی عروبەت دابەزێت!

محەمەد هەریری

٢٠١٥/١٠/١٩

چەواشەکاریەکی تری عەلی قەرەداغی ئەردۆگانی ئیخوانی

لەسەر پۆستێك کە چەندوێنەی قوربانیانی کۆچی بەسەرەوەیەنووسیتی:
هێشتا دەریا لاشەی منالآنی بێ گوناح دەردەدات،کە ڕایان کردوە لە بەرمیلە باڕووتی بەشار، بە هیوای ژیانێکی باشتر بەلآم لەسەر کەناری ملشۆڕی عەرەبی مردن!!
قەرەداغی وەك ئیخوانیەك وحزبیەکوشەکانی بە تەرازووی ورد دادەنێت، ئەوە هیچ باسی منالە کوردەکە ناکات کە هەموو دنیایهەژاند نەوەك بە کوردینی بۆی حیساب بکەن! دوایی داعش و ئەردۆگان فەرامۆش دەکات وەکهۆیەکی سەرەکی کۆچی سەدان هەزار کۆچبەر. دەبینن چەند خاتری داعش و ئەردۆگان ی دەوێت؟ !
ئەو پیاوە وەکهینەکەی بافلۆف دەبێت بەبیری بهێنیەوە کە کوردە، وەك دیتان بەر لە ماوەیەك پۆستێکی کردبوو بۆ تەقاندنەوەی مزگەوتێکی کوێت لە و ڕۆژانەی کە داعش دزەیان کردە ناو کۆبانێ دوو سەد کەسێکیان کوشت، کە ڕەخنەمان. لێگرت یەکسەر پۆستەکەی دەستکاری کرد و بەبیری هاتەوە کوردە. بەخوا نەوشێروان ئەگەر لە حەیاتی کارێکی باشینەکردبێت لەوە باشی کرد کە ئیهمالی کرد.

محەمەد هەریری

٢٠١٥/٩/٦

مافی سۆزانی کرداری ئەردۆگان و مافی گەی تیۆری دەمیرتاش!

محەمەد هەریری

ئەردۆگانیەکان دەیانەوێت لێدوانێکی سەلاحەدین دەمیرتاش وەبەرهێنن کە باسی پیدانی مافی هاورەگەزبازەکانی کردوە! لەڕاستیدا من ئەو جۆرە لێدوانانەم لەو کاتانەدا کە ڕکابەرەکەت هەموو چەکێکی مەشروع و نامەشروع بەکار دەهێنێت، و لە نێوانیاندا چەکی ئایین، کە لە ناو کوردا زۆر کاریگەرە، و چەندین سەدەیە کورد قوربانی هەستی ئایینی پاکی ساویلکەی خۆیەتی، پێ باش نییە. ماقوڵ نییە ڕکابەرەکەت، ئەردۆگان کە بە حیساب سەرۆکە، و دەبێت یەکسان بروانێتە هەموو هێزە سیاسیەکان و ڕیکلامی سیاسی بۆ کەس نەکات، ئەمڕۆ شار بە شار و شارۆچکە بە شارۆچکە دەگەڕێت بە خۆیی و نوسخەیەك لە قورئانی بە کوردی چاپکراوەوە بۆ فریودانی کوردی موسڵمان، ئەتۆش باڵ بدەیت بەسەر هەموو ئەو هەقیقەتانەی کۆمەڵگای کوردی، بە قەد دوژمنیشت تێی نەگەیت، بچیت باسی مافی گەیەکان بکەیت! ڕاستە ئەگەر واشی گووتبێت، ئەوە موخاتەبەی عەقڵیەتی ئەورووپی دەکات، ئەو عەقڵیەتەی کە ئەردۆگانیش مخاتەبەی کرد بەدانی هەموو مافەکان، هەتا مافی زیناکردنی ئاشکرا لە جامخانەکانی سۆزانیەت لە تورکیا! ئەردۆگان بە کرداری مافی هەموو سۆزانی و سۆزانیخانەکانی تورکیا دەدات، کەچی ناچێت باسی ئەوە بکات، و لە جیاتی ئەوە قورئانێك بەرزدەکاتەوە بۆ فریودانی خەڵك، تۆش جارێ متمانەی نیوەی کۆمەڵگای کوردیت بەدەست نەهێناوە، دەچیت باسی مافی گەیەکان دەکەیت، کە هێشتا لە زۆر وڵاتانی دنیای پێشکەوتوو جێگای مشتومڕە! پیشەسازی سێکسی سۆزانیەکان لە تورکیا هێندە بەرهەمدارە بۆ خەزینەی ئەردۆگان لە ملیارات دۆلار تێ دەپەڕێت. بۆ بۆ ئەردۆگانێکی بەناو ئیسلامی ئاساییە مافی سۆزانیەکان بدات ونەوێرێت سۆزانیخانەیەك دابخات، کەچی هەزارەهای وەك عەلی قەرەداغی و قەرەزاوی بەرگری لێ دەکەن، وەك سوڵتانێکی ئیسلامی عوسمانی سەیری دەکەن، کەچی ئەگەر دەمیرتاشێکی سێکیولار باسی هەمان ئەو مافانە بکات کە ئەردۆگان بە کرداری داویەتی ڕەوا نەبێت؟ بەپێی ژوری بازرگانی ئەنقەرە ئاماری ٢٠٠٤

١٠٠٠٠٠ سەد هەزار سۆزانی لە کارە لە تورکیا
٣٠٠٠ سێ هەزار لە ماڵی سۆزانیخانە تۆمارکراون.

١٥٠٠٠پازدە هەزار لای پۆلیس تۆمارکراون
٣٠٠٠٠ سی هەزار ئافرەت چاوەڕێی وەرگرتنی مۆڵەتی کاری سۆزانین!
داهاتی ساڵانەیان ٣ ــ ٤ ملیار دۆلارە!

٢٠١٥/٥/١٦

خوێندنەوەیەکی کوردی بۆ کێشەی فەلەستین و ئیسڕائیل

پیلانی سێنترالیزمکردنی کێشەی فەلەستین

هەڵوێستی پڕ میهرەبانانەی تورک

ئەگەر باوەڕم بە تیۆری پیلانگێڕیش نەبێت لە لێکدانەوەی ڕوداوەکان، ئەوە باوەڕم بە پیلانی سێنترالیزمکردنی کێشەی فەلەستین هەیە لەسەر حیسابی هەموو کێشەکانی تر، ڕاستە دۆزی گەلی فەلەستین دۆزێکی گەورە وترسناکە، بەڵام تەنها تەرکیزکردن لەسەری خۆی لە خۆیدا پیلانێکە بۆ فەرامۆشکردنی هەموو کێشە گەورە وترسناکەکانی تری جیهانی ئیسلامی وعەرەبی. زۆربەی جیهان کەوتونەتە داوی ئەو پیلانە بە ڕادەیەک هێندە گەرم وگوڕی وحەماسەت لە شەقامی ئەوروپی وجیهانی دەنوێنرێت بەرامبەر کێشەی فەلەستین وەک بڵێی بە چارەسەرکردنی هەموو کێشەکانی جیهان چارەسەر دەکرێت! سەیر نیە فەنزەوێلییەکان وکوریاییەکان وولاتانی ئەمریکای لاتینینی وئەو وڵاتانەی کە گوێت لەناویشیان نەبوە خۆپیشاندان بۆ فەلەستین بکەن؟! تاوانەکانی ئیسرائیل گەورەیە بەڵام ئایە لەو تاوانانە گەورەتر ناکرێت لەناو خودی جیهانی عەرەبی وئیسلامی دژی گەلانێک بەدبەخت ونەگبەتترن لە گەلی فەلەستین؟! ئایە ئەگەر ئەو کامێرانەی ڕوداوە ورد ودرشتەکانی غەزە دەگوازنەوە لەسەر کارەساتەکانی کوردستان بە هەرچوارپەرچەکانی وکەشمیر وبەلوچەکانی ئێران و دارفۆریەکانی سودان بوەستابا وبەهەمان گەرموگوڕی وبەردەوامی ئەوە جیهان تەنها بە کێشەی فەلەستین غەمبار دەبوو؟! خودی کوردیش لەگەڵ قوڕبەسەری خۆی کێشەی فەلەستینی لێبۆتە تەنها کێشە، بە بەڵگەی لەو ماوەیەدا زۆر کوردم دیوە پارە کۆدەکەنەوە بۆ کێشەی فەلەستین. گروپ وحیزبە ئیسلامیەکان ڕۆڵی هەرە سەرەکیان بینیوە لە سێنترالیزمکردنی کێشەی فەلەستین وفەرامۆشکردنی هەموو کێشەکانی تر، کە لەناو گەرمەی کارەساتەکاندا دەنگیان نابیسترێت وەک ئێستا کە دەنگیان نوساوە، یان چەند لێدوانێکی شەرمنانە دەدەن کە نەتینویی پێیان دەشکآ ونە دەرەقەتی برسێتی دێن.

هه‌ڵوێستی تورکه‌کان له‌مه‌ر کێشه‌ی غه‌زه‌، که‌ له‌ بنچینه‌دا هه‌ڵوێستی حزبی داد وگه‌شه‌پێدان وحزبه‌ ئیسلامیه‌کانی تره‌، ئه‌و نوکته‌ خۆشه‌ی عه‌زیز نه‌سینم به‌بیر ده‌هێنێته‌وه‌ که‌ له‌ ڕۆمانێکی باسی پیاوێکی هه‌ژاری موسڵمانی تورک ده‌کات که‌ پێویستی به‌ یارمه‌تیه‌ که‌س یارمه‌تی نادا به‌ڵام به‌ دوای که‌مێک گۆڕان له‌ سه‌روسیمای، وا له‌ خه‌ڵک ده‌گه‌یه‌نێت که‌ ئه‌و پیاوێکی ئه‌ڵمانییه‌ بۆته‌ موسڵمان، ئه‌وجاره‌یان هه‌موو خه‌ڵکی شوێنه‌که‌ به‌ لێشاو یارمه‌تی ده‌ده‌ن، چونکه‌ ئه‌ڵمانیه‌ وخوا هیدایه‌تی داوه‌، به‌ڵام هه‌ژاره‌ تورکه‌که‌ کێشه‌ نیه‌، ئه‌و تازه‌ موسڵمانه‌ خوای ده‌کرد گومڕا ده‌بوو چ زۆره‌ موسڵمان زۆره‌ (فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر!(

ئه‌وه‌ نزیکه‌ی یه‌ک سه‌ده‌یه‌ ئه‌و تورکانه‌ به‌ دڕندانه‌ترین شێوه‌ کورد ده‌چه‌وسێننه‌وه‌ وقه‌ڵاچۆی ناسنامه‌ی مێژوویی وکلتوری وجوگرافی وئیتنیکی یان ده‌که‌ن به‌ هه‌موو شێوه‌یه‌ک هه‌تا به‌ هاوپه‌یمانی کردن له‌گه‌ڵ خودی ئه‌هریمه‌نیش. یه‌ک سه‌ده‌یه‌ به‌ هه‌موو جۆرێک هه‌وڵ ده‌ده‌ن ناوی کورد نه‌هێنرێت هه‌تا له‌ ده‌ره‌وه‌ی تورکیاش، به‌ڵکو ده‌وڵه‌تی تورک بۆته‌ لایه‌ن له‌ کێشه‌ی هه‌ر وڵاتێکی کوردی تێدا بێت، چاکترین نمونه‌ش عێراقه‌ که‌ چۆن به‌ دزی وبه‌ ئاشکرا تورکیا هانی به‌رپرسه‌ عێراقیه‌کان ده‌دا وفوو له‌ گیانی شوفێنیه‌تیان ده‌کات بۆ تێکدانی باره‌که‌ وکه‌مکردنه‌وه‌ی ده‌سکه‌وته‌کانی کورد.

ئه‌و هه‌موو خۆپیشاندانه‌ ملیۆنییه‌ی تورکه‌کان شتێکی به‌ مانا ده‌بوو ئه‌گه‌ر به‌ هه‌مان شێوه‌ هه‌ستیان بۆ وه‌ته‌ن داشه‌کانی (هاونیشتیمانه‌کانی) خۆیان ببزوابا، مانای ده‌بوو ئه‌گه‌ر ڕۆژێک خۆپیشاندان کرابا له‌ دژی قه‌ده‌غه‌کردنی زمانی میلله‌تێک که‌ خوا وه‌ک هه‌ر زمانێکی تر ڕیزی لێناوه‌ (ومن اياته خلق السماوات والارج واختلاف السنتكم والوانكم)، ئه‌و خۆپیشاندانانه‌ ئه‌و کاته‌ مانای ده‌بوو که‌ موسڵمانه‌ تورکه‌ غه‌یوره‌کان له‌سه‌ر ئیسلام ده‌یانوت بۆچی هه‌زاران گوند ودێهاتی کورد وێران ده‌که‌ن به‌ بیانووی پرۆژه‌ی گاپ وکه‌ له‌ ئاکامدا زیاتر له‌ ملێۆنێک ئاواره‌ کران بۆ شاره‌ ده‌واره‌ شڕه‌کانی ده‌وروبه‌ری شاره‌ گه‌وره‌کان وه‌ک ئیستانبۆل، به‌ سه‌دان هه‌زار خێزان لێک هه‌ڵوه‌شاوه‌، وسه‌دان هه‌زار گه‌نج له‌ کوڕ وله‌ کچ به‌ره‌و جیهانی بێکاری وتاوان وله‌شفرۆشی پاڵیان پێوه‌نرا، وسه‌دان کاره‌ساتی تری لێکه‌وته‌وه‌. که‌چی که‌س له‌و جه‌ماوه‌ره‌ غه‌یوره‌ له‌سه‌ر موسڵمانان مێشێکیشی لێ میوان نه‌بوو.

ئەگەر جەماوەری تورک خۆپیشاندانی ملیۆنی دەکەن بۆ موسڵمانانی غەزە، دەبا رۆژێکیش خۆپیشاندانێکی چەند هەزارکەسیان کردبا بۆ برای دینی ونیشتیمانی خۆیان ئەی قورئان نافەرمویّت: (الاقربون اولی بالمعروف)؟! یان ئەوان موسڵمانی خۆمانە ولۆکالن گرنگ نیین وەک موسڵمانە تورکەکەی عەزیز نەسین، وزیاتر لە پازدە ملیۆنیان هەیە، هیچ گرنگ نییە با دوو سآ ملیۆنیشیان لیّ قڕ بکریّت، یان هەڵگەڕێنەوە لە ئیسلام، گرنگ ئەوەیە موسڵمانە بێگانەکە (یان موسڵمانە ئەڵمانیەکەی عەزیز نەسین) باوەڕی نەلەقآ ووانەزانیّ ئێوەی موسڵمانی تورک هەموتان لە پشتیانەوە نین. ئەوەیە شازی موسڵمانەتی!.

ئەم وتارە لە گۆشەی [ورشەی بیر] لە ڕۆژنامەی ستاندارد بڵاوبۆتەوە لە ٢٠٠٩/١/١٠

غه‌زه‌ و وتارێکی چه‌واشه‌کارانه‌ی ئیسلامیه‌کان

محه‌مه‌د هه‌ریری

به‌ڕاستی وتارێکی چه‌واشه‌کارانه‌یه‌ ئه‌مڕۆ ئیسلامیه‌کانی کورد په‌یڕه‌وی ده‌که‌ن سه‌باره‌ت به‌و بار و دۆخه‌ی که‌رتی غه‌زه‌ وئیسڕائیل. ده‌یانه‌وێت سه‌ره‌ڕای ئه‌و هه‌موو ترسناکیه‌ی له‌ نێو ماڵی کورددایه‌ زوومی بیروده‌روونی کورد هه‌مووی بخرێته‌ سه‌ر شه‌ڕه‌ دێرین ونوێکه‌ی حه‌ماس و ئیسڕائیل، و خه‌مسارد بین به‌رامبه‌ر ئه‌و هه‌موو مه‌ترسیانه‌ی له‌سه‌ر کورده‌ له‌ عێراق، که‌ ئه‌مڕۆ کوردستان بۆته‌ هاوسێی ده‌وڵه‌تی خیلافه‌تی داعش، که‌ فاشسترین هاوسێی کورده‌ له‌وه‌تی کوردستان هه‌یه‌، و له‌وانه‌یه‌ هه‌زاران لایه‌نگری داعشی له‌ناومان هه‌بێت! کوردستانێك پڕیه‌تی له‌ ئاواره‌ و عه‌ره‌بی بێ کۆنترۆڵ که‌ بۆی هه‌یه‌ له‌ ساتێکی ته‌نگاویدا گه‌وره‌ترین مه‌ترسی له‌سه‌ر ئه‌من وئاسایشی نه‌ته‌وه‌یی دروست بکه‌ن، کوردستانێك به‌ ئاشکرا دوولەت بووه‌ له‌سه‌ر کێشه‌کانی دوای داگیرکردنی موسڵ وناکۆك له‌سه‌ر ماده‌ی ١٤٠ و چۆنیه‌تی ره‌فتارکردن له‌گه‌ڵ داعش و حکومه‌تی عێراق، وپرسی هه‌ڵبژاردنی سه‌رۆک کۆمار وبێ مووچه‌یی وده‌یان وسه‌دان کێشه‌ی تر.

ئه‌و براده‌ره‌ ئیسلامیانه‌ پێیان وایه‌ کورد زۆر موقه‌سیره‌ به‌رامبه‌ر خه‌مخواردن بۆ غه‌زه‌ و گریان وفیغان وشین بۆ کردن!! له‌وه‌تی من و ده‌یان نه‌وه‌ش پێشه‌ من ودوای منیش به‌خۆمان زانیوه‌ هه‌موومان خه‌می قورس وفرمێسکی سوێرمان بۆ فه‌له‌ستین ڕژاندوه‌ له‌ به‌رامبه‌ر هێزی جه‌رگبڕی ئیسرائیل، که‌ زۆر بێ ڕه‌حمانه‌ ده‌یان کوتێت، هه‌رچه‌نده‌ ئیسڕائیل یش فه‌لسه‌فه‌ی خۆی هه‌یه‌ له‌وه‌دا، وده‌زانێت چ که‌راهیه‌تێك دروستکراوه‌ له‌ناو عه‌ره‌ب وموسڵمانان له‌ دژیدا، به‌جۆرێك هیچ بوارێکی بۆ پێکه‌وه‌ژیان نه‌هێشتۆته‌وه‌، وهاوکێشه‌که‌ی کردۆته‌ یان ده‌بێت یان نابیت!

پاش سزادانی مه‌لایه‌ك له‌سه‌ر وتاردانی بێ مۆڵه‌ت، که‌ ده‌کرا تێپه‌ڕێت ئه‌گه‌ر خه‌ڵك سکاڵای له‌ ده‌ست نه‌کردبا ، له‌به‌ر دوعاکردن بۆ حه‌ماس و موجاهیدانی سوریا و ده‌یان وڵاتیتیر وفه‌رامۆشکردنی دوعایه‌کی خێر بۆ پێشمه‌رگه‌ی کوردستان، که‌ ده‌یان شه‌هیدیان داوه‌ له‌ ڕووبه‌ڕوو بوونه‌وه‌ له‌گه‌ڵ داعشدا، وئه‌وانه‌ی له‌سه‌ر سنوور له‌ژێر پله‌ی ٥٠ سه‌دی به‌رگری له‌و ژیانه‌ی کوردستان ده‌که‌ن، که‌ له‌ چاو به‌شه‌کانی تری عێراق هه‌ر به‌هه‌شتێکه‌ بۆ خۆی، پاش ئه‌و سزادانه‌ سوکه‌ی به‌رامبه‌ر ئه‌و بێ شعوریه‌ی که‌ خه‌ڵکی مزگه‌وته‌که‌ش پێییان قبوڵ نه‌کراو وسکاڵایان له‌دژی کرد، ده‌یان نوسه‌ر ولایه‌نگری ئیسلامی قسه‌ی زۆر سارد وسڕ به‌ خه‌ڵکی کورد و به‌رپرسه‌کانی ده‌ڵێن گوایه‌ هه‌ستیکی برایانه‌یان نیه‌ به‌رامبه‌ر برایانی حه‌ماس، باس له‌و بێ شعوریه‌ و بێ به‌هاییه‌ی ئه‌و مه‌لایه‌ ناکه‌ن که‌ له‌سه‌ر خێر وبێری ئه‌و وڵاته‌

دەژیت وەك وەفایەك دوعایەكی خێریش بۆ ئەو برا پێشمەرگانە بكات، كە من دەزانم كە نەشیكردوە زۆر ڕێی تێدەچێت هەر داعشێكی خەوتوو بێت و پێشمەرگە بە كافر بزانێت، چونكە داعش فكرێكی زۆر هەن لەناو مەلاكاندا، كە بەو چاوە لە كۆی ئەزموونی كوردی دەڕوانن.

دەیانەوێت لەو بێ مووچەییەی خەڵک هەموو كورد خەریكی پارە وكۆمەك كۆكردنەوە بێت بۆ غەزەیەك هەتا مەسیحیەكانی دنیاش پشتگیریان لیدەكەن وكۆمەكیان بۆ كۆدەكەنەوە.
بەڕای من ئەوەی دڵی ئازاری نەدا لەبەرامبەر دیمەنی ئەو هەموو خوێن وكوژراوانە دەبێت گومان لە مرۆڤایەتی خۆشی بكات، بەڵام كێشەكە لەوەدایە حەماس تەنها ئەو چیرۆكە دووبارەیە دەزانێت و هیچ لە شێوازی خەباتی خۆی ناگۆڕێت. ئەویش لەناو غەزەدا كە یەكێكە لە قەرەباڵغترین زەوی دنیا و ناوچەكەیە لەسەر ٣٦٠ كیلۆمەتری چوارگۆشە دوو ملیۆن كەس زیاتری لێ دەژێت وبە ڕێژەی ٢٦٤٠٠ كەس لەسەر یەک كیلۆمەتری چوارگۆشە، لەو شوێنە قەرەباڵغە چەند ڕۆكێتێك بە ئیسرائیل وەدەنێ، ولە وەڵامیشدا ئیسرائیل بە وردترین تەكنۆلۆژیا و بە گۆترەش رۆكێتەكانی باوێ قوربانی زۆری لێ دەكەوێتەوە، لەبەر چڕی دانیشتوان، بەڵام دەبێت یەكێك بپرسێت ئایە حەماس كە دەزانێت ڕۆكێتەكانی هێندە ورد و پێشكەوتوو نین هیچ حیسابێك بۆ مەدەنیەكانی ئیسرائیل دەكات؟! وەڵام نەخێر، چونكە هەموو كۆمەڵگای ئیسرائیل ئامانجی سەربازیە لە گۆشەنیگای حەماس وهەموو ئیسلامیە جیهادیەكان وموفتی سەتەلایتەكان بە قەرەزاویشەوە! كەوابوو كە حەماس ئەمڕۆ مەدەنیەكانی ئیسرائیل ناكوژێت لە مرۆیی و ئینسانیەتی خۆی نیە، بەڵكو لەبەر جیاوازی پێشكەوتنی تەكنۆلۆژیایە، دەنا من گومانم نیە ئەگەر عەرەب بە گشتی وئیسلامیەكانیان بە تایبەتی پێشكەوتنی تەكنۆلۆژی لەدەست ئەواندابا ئێستا قەسابخانەی جولەكە بەڕێوە بوو لە هەموو لایەك، و گومان دەبەم ئێستا یەك جولەكەش بە زیندوویی بمێنێت، كەوابوو ئیسرائیل بەو تەرسانە گەورەی چەكە كۆكوژەكانی هێشتا لە چاو عەرەب بە بەزەییترە كە غەزە لەسەر نەخشە ناسڕێتەوە، چونكە عەرەب لەو هەلوێستە با دەیكرد ومن یەك تۆزقاڵ گومانم نیە.
كە هێزی وا بەكار دەهێنێت، ئیسرائیل دەزانێت لەگەڵ چ دوژمنێك هەڵسوكەوت دەكات، خۆ كوردی ساویلكە نیە دوژمنی خۆی نەناسێت، وچاكیان دەناسێت ودەزانێت كە نایكەن هەر ئەوەندەیان پێ دەكرێت!
یەك لەو ئیسلامیانە بە ناوی ئیكرام كەریم چاوەڕێی ئەوە دەكات خوا سزای هەموو میللەتی كورد بدات لەبەر ئەوەی بەرپرسەكانی وەك دەڵێت:
"زۆر ئەترسم-خوانەكردە- كورد ئاوارەییەكی گەورەی بەسەردابیت لەبەرئەوەی كەسانێك لەپلەی بەرپرسیاریتیدان و بەزەییان ناجولی بۆ ئەو هەمووە منال و ژن و مەدەنیە لەتوكوتكراوەی غەززە.ئەو كاتە ئێمە گلەیی لەكی بكەین كە دلی بۆمان نەسووتیت؟"

من داوا لە کاک ئیکرام وهەموو ئەوانەی وا بیر دەکەنەوە بۆ یەك ساتیش بێت بیر لەوە بکەنەوە: ئایا ئەو هەموو کوشتارەی بەین نا بەین لە فەلەستینیەکان دەکرێت و ئاوارە و برسی دەکرێن وگەمارۆ دەدرێن، بلێی هۆکەی - بەپێی لۆژیکی خۆیان - لەبەر بێ شعوری فەلەستینیەکان و نەجولانی بەزەییان بێت بۆ ئەو هەموو منالّ و ژن و مەدەنیەی لەتوکوتکراوەی، ئەنفالکراوەی، کیمیا بارانکراوەی، موسلمانان ومرۆڤەکانی تر نەبێت؟
ئایا دەبێت هەموو دنیا بسوتێت بۆ فەلەستینیەکان کەچی ئەوان وەکو هێزێکی شۆڕشگێڕ و میللەتێکی چەوساوە کەمترین هاوسۆزیان نەبێت بەرامبەر ئەو میللەتانەی کە لەوان چەوساوەتر نەبن کەمتر نین؟!
بۆ نمونە کورد زۆر لەوان چەوساوە ترە، ئەوان گیریان بە دەست دەولّەتێك خواردوە کە گەلەکەی موسلّمان نین و بە سوود وەرگرتن لە توراسی دینی ومیژوویی توانیتیان وەك شەیتان وێنای بکەن لە میدیای عەرەبی وئیسلامی ولەلایەن کۆمەڵگاکانیشیان، کە ئیسرائیلە، کەچی کورد گیری خواردوە بەدەست چوار دەولّەتی داگیرکەر وچوار گەلی سەرەکی موسلّمانان، کە نەک نەیتوانیوە ستەم و بێ دینی ئەو گەلانە دەربخات، بەڵکو ئەوان توانیتیان زیاتر کورد بشێوێنن و لە کەمترین هاوسۆزی بێ بەش بێت لەلایەن گەلانی ئیسلامی و عەرەبی، بەس چونکە ئەو دەولّەتانە خاوەنەکانی بە حیساب موسلّمانن! لە زیهنیەتی ئیسلامی عروبی، کە زۆربەی ئیسلامیەکانی جیهان بە کوردەوەش لە ژێر کاریگەری ئەو ئیسلامە عروبەییەن، کێشەی فەلەستین وەك ڕوکنێکی ئیمانی لێهاتووە، کەچی کێشەی کورد وەك بەتاڵکەرەوە ونەواقزی وزو و دەستنوێژی لێهاتووە! بۆیە دەبینیت وتاری فەرامۆشکراوی ئیسلامی میانڕەو و وتاری توندوتیژی ئیسلامی داعیشی بەرامبەر ورد، تەنها جیاوازیەکەی لە بوونی دوژمنێکی چەکدار و دوژمنێکی بی چەکدایە!
خاك و ژمارەی کورد دە هێندەی فەلەستینیەکانە گەر زیاتریش نەبیت، لەگەڵ ئەوەشدا قەبارەی پاڵپشتی نێودەولّەتی بۆ کورد ناگاتە ١٠% فەلەستینیەکان. وچەندین لایەنی تریش دەیسەلمێنێت کە دۆز و حالّی کورد چەندە نالەبارترە لە حالّی فەلەستینیەکان.
ئیسلامی کوردی هیچ بەرپرسیارەتێکی ئایینی و ڕەوشتی نابینێت لەلای حەماس و فەلستینیەکان بەرامبەر کێشەی کورد و گەلانی تر، کە من پێموایە هەلّوێستیان لەبەر نەزعەی عرووبی سەدامی زۆر خراپترە بەرامبەر کورد تا میللەتانی تر، بێ دەنگە بەرامبەر خەمساردیان وبێ هەلّوێستیان دەرهەق بە دۆزی کارەساتاوی کورد، کەچی ئەگەر کوردێکی وەك من ئەو پرسیارانە بوروژێنم ئامادەیە هەزار تانە وتەشەرم لێدات، کەچی لەوەتی هەم ولەوەتی میللەتەکەم خەبات دەکات لایەنگری کێشەی فەلەستین بووین، و ماوەیەکە گەیشتووین بەو تەسائولاتانە، بەلاّم ئەو فەلەستینیانە لەوەتی هەن هەر وابوون، وادیارە هەرواش دەمێننەوە لە سایەی ئیسلامیزمی عرووبی وکلک و پاشکۆکانیان لەناو ئیسلامیەکانی میللەتانی تر.
٢٠١٤/٧/٢٣

سەربەخۆیی کوردستان لە ڕوانگەی ئێران وحەماس وئیسرائیل

محەمەد هەریری..

وەك ئاشكرايە حەماس بەر لەوەی هەر شتێك بێت پیشەسازیەكی ئێرانیە، لەو ڕۆژگارەش ئێران لەوەتی باسی سەربەخۆیی كوردستانی باشوور هاتۆتە گۆرێ ، بە ئاشكرا و ڕاشكاوی دژايەتی دەكات وخەڵكی لێ هاندەدات و تا ڕادەی هەڕەشەش دەكات، كە لە حاڵەتی ڕاگەیاندنی دەوڵەتی سەربەخۆیی كوردستان، كوردستان چەندین دەیە بۆ دواوە بگەڕێنێتەوە! یانی بە كوردیەكەی كردەیەكی سەربازی گەورە ئەنجام دەدات بە هاوكاری حكومەتە شڕەكەی بەغدا و بەكرێگیراوانی ناخۆ.

یەكێك لە ئاكارە ناشیرین و دزێوەكانی وڵاتانی ئیسلامی ئەوەیە هەر تەنگژەیەكیان هاتە پێش، بەر لە هەموو شتێك بۆ دوورخستنەوەی سەرنج ودیدی خەلك لێی، چەند كێشەیەكی دەستكرد دروت دەكەن، چاكترین كێشەی ئامادەش كێشەی فەلەستینە، كە نەزار قەبانی جوانی وتوە كە دەڵێت:

كانت فلسطين لكم......دجاجة من بيضها الثمين تأكلون

كانت فلسطين لكم.......قميص عثمان الذي به تتاجرون

]فەلەستین بۆ ئێوە ئەو مریشكەیە لە هێلكە بە نرخەكەی دەخۆن....فەلەستین بۆ ئێوە كراسی عوسمانە كە بازرگانی پێوە دەكەن[

وادیارە ئێران وەك كارتێك بۆ دروسكردنی غەڵبەغەڵب وتەشویش لەسەر هەواڵی سەربەخۆیی كوردستان، فەرمانی بۆ حەماسەكان ناردوە بۆ دروستكردنی ئەو كێشەیەی ئێستا، كە هەرچەند ساڵ جارێك حەماس دروستی دەكات لە ڕێگای تێگرتنی چەند ڕۆكێتێكی بێ ئەرزش ودواكەوتوو بە پێوەری تەكنۆلۆژی كە بەدەستی تەنەكەچیەكانی دروستی كردوە وبە حیسابی خۆی زیان بە ئیسرائیل دەگەیەنێت!! بێگومان ئیسرائیل یش وەک زانراوە بێدەنگی ونەرمی نانوێنێت، چونكە هەر نەرمی وبێدەنگیەك بەمانای كۆتایی ئیسرائیل دێت، بەڵكو بە چەندین قات بە توندی وەڵامی ڕۆكێتەكان دەداتەوە، لەو ناوەش تەنها زەرەرمەند خەڵكی مەدەنی فەلەستین دەبێت. حەماس جۆرێك لە شیعەگەراتی سیاسی بە پلە یەك و عەقایدی بە پلە دووی تێدایە وكەس ناتوانێت نكوڵی لێبكات.

شیعەگەراتی سیاسی بریتیە لە ستایش کردنی رۆڵی سیاسی ئێران، و جوێندان وسەرکۆنەکردن وئاشکرا کردنی پلانەکانی ئەمریکا وئیسرائیل وخۆرئاوا بە گشتی، خۆ گێلکردن و دیزە بەدەرخونەکردنی کارە قیزەونەکانی ئێران و هاوپەیمانانی لە حزب الله و ڕژێمی بەشار وهتد..

حەماس هەتا ناوێرێت ئیدانەی ئەو میلیشیا شیعانەش بکات کە ڕۆژانە لە فەلستینیەکانی عێراق دەکوژن، نەوەك دڵی ئێران برەنجێت. شیعەگەراتی عەقایدیش هێندە زۆربوە لە فەلەستین و ناو حەماس ئێستا دەتوانن حزبێکی سیاسی لێ دروست بکەن ئەگەر ئێران بیەوێت، ڕاوێژکاری هەنیە، ئەحمەد یوسف دەڵێت: بۆ عەیبە شیعە بیت لەو زەمانەدا؟ شیعە ئەمرۆ عیزەتی ئەو زەمانەن! دژی ئیستکباری جیهانی وەستانەوە کە ئەمریکا و ئیسرائیل نوێنەرایەتی دەکات، پشتگیری موستەزعەفان دەکەن...."١

ببینە هەتا دەستەواژەکانیشی ئێرانی ڕووتن وەک: ئیستکباری جیهانی و موستەزعەفان وئەو قسە ودروشمە قەڵەوە دووڕوانەی ئێران!

ئەوەی ئێستا لە غەزە دەگوزەرێت بە ئیعازی ئێرانە وجێبەجێ کردنی حەماسە وپەیامێکە بۆ کوردستان و بە پلە یەکیش بۆ ئیسرائیل کە بە ئاشکرا پشتگیری خۆی بۆ سەربەخۆیی کوردستان ڕاگەیاند.

ئەو پشتگیرییەی ئیسرائیل بۆ سەربەخۆیی کوردستان بەو ئاشکراییە ئێران وولاَتانی عەرەبی وئیسلامیەکانی جیهانی هارکرد لە کورد، چونکە ئیسلامیزمی جیهانی بیناغەکەی لەسەر دەستی ئیسلامیە عەرەبیەکان دامەزراوە، هەموو کیشەی گەورە وقورسەکانی خۆیان وەلا ناوە، تەنها تەرکیزیان لەسەر ئیسرائیلە! کێشەکە لەوەدایە لەو مەنزورە ئیسلامیەدا هیچ خاڵێك بەدیناکرێت بۆ کۆتایی هێنان بە کێشەی ئیسرائیل وعەرەب تەنها بە شەڕێکی ئاینی ئەرماجیدۆنی Armageddon گەورە نەبێت، کە سیناریۆیەکی دینییە بۆ دوارۆژەکانی دنیا ونزیکبوونەوەی قیامەت، وەك محمد قطب وسەدان نوسەر وبیرمەندی ئیسلامی پێیان وایە کار بەوە دەگات وەك لە حەدیسەکەی ابو هريرة هاتوە: " قیامەت هەڵناسێت هەتا موسڵمانان لەدژی جولەکە دەجەنگێن، موسڵمانان دەیانکوژن وجولەکە خۆیان لە دوای داروبەرد دەشارنەوە، کە داروبەردەکان بە زمان دێن ودەڵێن: ئەی موسڵمان، ئەی بەندەی خوا ئەوە جولەکەیە خۆی لە پەنامدا شاردۆتەوە وەرە بیکوژە، تەنها داری غەرقەد نەبێت کە قسە ناکات چونکە داری جولەکەیە!!!"

ئەو حەدیسە خوارافیە مێشکی دەیان نەوەی ئیسلامی ژەهراوی کردوە، لە جیاتی گەڕان بەدوای چارەسەرێك، چاوەڕێی دواشەڕی ڕۆژی قیامەت دەکەن تا داروبەرد بە جواب بێت

ویەك جولەكە لەو ناوە نەهێڵن! حەدیسێك كە ساختەكاری بە ئاشكرا دیارە، ئەخر نەمزانیوە داروبەردیش دابەش بوبێت بەسەر موسڵمان وجولەكە، داری موسڵمان هەبێت وداری جولەكەش؟! یانی چی داری جولەكە؟مەگەر هەر ابو هریرە وبرادەرە جولەكەكانی لەوە تێبگەن! ئەی قورئان بۆ لە دەیان شوێندا دەڵێت :لله ما في السموات و الارض؟ خوا خاوەنی ئەوەی لە ئاسمانەكان و زەویشە؟!

عەرەب شەو وڕۆژ باسی داگیركاری ئیسرائیل دەكەن ومافی وجودیان لەو جوگرافیایە نابینن، كەچی كە دەچیتە سەر تێكستە دینیەكانی هەر سێ دیاناتی ئیبراهیمی دەبینیت، چۆن خودا لەو جوگرافیایە سەدان و هەزاران پێغەمبەری جولەكەی ناردوە شانۆی ڕوداوەكانی ژینناmەیان لەو جوگرافیایە بووە، وعەرەب بەر لە فەتحی ئیسلام هیچ وجودێكی وای نەبوە لە فەلەستین، و وجودی جولەكە لە فەلەستین زۆر كۆنترە لە وجودی عەرەبی، كەچی هەر هاواری داگیركردنیانە، باشە ئەگەر بە داگیركردن بیت، نە میسر ونە لیبیا و نەجەزائیر ونە مەغریبیش خاكی عەرەب نین ئێستا داگیركراوە، وكاتی خۆشی داگیراكرا بۆ گەیاندنی پەیامی ئیسلام، بەڵام ئێستا پەیامیشیان تەواو گەیاند، كەچی ئەوان دژی هەموو هیوایەک ومافێكی نەتەوە ڕەسەنەكانی ئەوێن لە ئەفرقیەكان وبەربەرەكان زۆر خراپتر لە دژایەتی ئیسرائیل بۆ عەرەب. بۆ ئەوە داگیركردن نییە، ئەوەی ئیسرائیل داگیركردنە كە كاتی خۆی هەموو مێژووی باوباپیران وپێغەمبەران و كتێبە ئاینیەكانیان لەو ناوچەیە بووە؟!

ئەو ئیسلامیە كوردانەی كە وا دژی پشتگیری ئیسڕائیل وەستاونەتەوە نا هەقیان نیە لەژێر كاریگەری ئیسلامیزمی عەرەبی ئەو هەڵوێستە وەردەگرن، ئەو ئیسلامیزمەی كە هەموو جەوروستەمی سەرگەلانی فەرامۆش كردوە جگە لە جەوروستەمی ئیسرائیل نەبێت بەرامبەر فەلەستینیەكان، دەنا كوردێكی بی پشتیوان لە ناو چەندین دەوڵەتی داعش ڕەوشتی ناوچەكەدا دەبێت زیانی چی بێت كە ئیسڕائیل قسەیەكی خێری بۆ بكات؟! هەرچەندە من پێم باش نەبوو بە ئاشكرا بیكات، لەبەر تەشویشی ئەو عەقڵیەتیانەی كە بە ئیسلامی عروبی تەشكیل بوونە. ئینجا ئەو پشتگیریەش تەنها بۆ كورد نیە، بەڵكو ستراتیژیەتیكی ئیسڕائیلیە وەك چەكێكی بەرگری دژی خەونە ئاڵ ووواڵەكانی ئیسلامی عەرەبی دەجەنگن، كە خەون بە دەوڵەتێكی خەلافەتی ئیسلامی دەبینن، بۆ ئەوەی ئیسڕائیل هەمووی بخەنە بەحرەوە!

بەپێی تیۆری دەیڤد بن غوریون دەبێت ئیسرائیل پشتگیری لەهەر نەتەوەیەكی غەیری عەرەبی بكات لە ناوچەكەدا وپشتگیری لە وڵاتانی بازنەی سێیەم بكات كە سنوری هاوبەشیان نیە لەگەڵ ئیسڕائیل، كە لە بەرژەوەندی ئەو دایە هێزگەلێك بێلایەن بكات لە دژی خۆیدا.

ئەگەر ئەوەی موسڵمانی هەقیقی بێت دەبێت زیاتر دژی ئەوانە بوەستێتەوە کە ساڵەهایە دەیکوژن وقەڵاچۆی دەکەن وبە مرۆڤی نازانن وبە شایستەی سەربەخۆیی نابینن لە وڵاتە بەناو ئیسلامیەکانی ناوچەکە و میللەتە مەنگۆلیەکانی کە لەسەر کوشتن وزیندەبەچاڵکردنی دووسەد هەزار کەس فزەیان نایەت، بەڵام بۆ کوشتنی چەند فەلەستینیەک دنیا پڕدەکەن لە داد وفیغان!!

پێویستە کورد بە ئیسلامی ونائیسلامیەوە دیدێکی تایبەتی هەبێت بۆ کێشمەکێشی عەرەبی – ئیسرائیلی، نەك ببێتە زایەڵەی ئیسلامیزمی عەرەبی کە بێ گومان نوسخە هەرە دواکەوتوو و نامرۆیی ئیسلامە.

چوار شەممە, 16 تەمموز 2014

1 - http://www.muslm.org/vb/showthread.php?332633-

ده‌رباره‌ی شیعره‌ قرتاوه‌كه‌ی په‌شێو له‌سه‌ر فه‌له‌ستین!*

بێگومان هه‌مووومان ومنیش یه‌كێكم له‌وانه‌ی دڵم به‌وشیعره‌ جوانه‌ی شاعیری مه‌زن په‌شێو خۆش بوو له‌ باره‌ی كیشه‌ی فه‌له‌ستین، چونكه‌ ده‌یسه‌لمێنێت، كورد نه‌ك هه‌ر ئیسلامیه‌كانی، به‌ڵكو نه‌ته‌وه‌یی وچه‌په‌كانیشی زۆر له‌ مێژه‌ سه‌ر به‌ هه‌ر فیكر وئایدیا ودینێك بن پشتگیری ته‌واویان له‌ كێشه‌ی فه‌له‌ستین كردوه‌.

به‌ڵام له‌گه‌ڵ بڵاوكردنه‌وه‌ی شیعره‌كه‌ هه‌ستم ده‌كرد ته‌واوی شیعره‌كه‌ نیه‌، وبه‌شێكی لێقرتاوه‌ له‌به‌ر هه‌ر هۆیه‌ك بێت، نه‌زانی یا چه‌واشه‌كاری یان هه‌رشتێكی تر. چونكه‌ دیوانه‌كه‌یشم لا نه‌بوو، نه‌متوانی ڕاسته‌وخۆ بگه‌ڕێمه‌وه‌ سه‌ر شیعره‌كه‌. به‌ڵام پاش ناردنی بابه‌ته‌كه‌م به‌ ناونیشانی: "غه‌زه‌ و وتارێكی چه‌واشه‌كارانه‌ی ئیسلامیه‌كان" به‌ ئیمێلێک بۆ شاعیری مه‌زن په‌شێو، سه‌ره‌ڕای ده‌ستخۆشی بابه‌ته‌كه‌م، ده‌ڵێت كه‌ ئه‌و شیعره‌ كۆنه‌ له‌ ١٩٦٩ نوسراوه‌، كه‌ له‌و سه‌رده‌مه‌ش وه‌ك عاده‌تی هه‌میشه‌یی كورد، كورد له‌ فه‌له‌ستینی فه‌له‌ستینیتر بوون!

ئه‌وه‌ی زۆر جێگای سه‌رسوڕمانم بوو كه‌ په‌شێوه‌ ئاماژه‌ی به‌وه‌ كردبوو كه‌ كاتی خۆی سه‌ره‌ڕای ئه‌و شیعره‌ به‌رزه‌ش كه‌سانێكی شۆڤینیستی عه‌ره‌ب هێرشێكی زۆریان كردوته‌ سه‌ر!!

به‌ڕاستی سه‌یرم پێهات، چۆن كه‌سێك وا فه‌له‌ستین بلاوێنێته‌وه‌ و ئه‌و هه‌موو هاسۆزیه‌ی بۆ ده‌ربڕێت، كه‌چی هێشتا ببێته‌ ئامانجی تانه‌ و ته‌شه‌ری عه‌ره‌به‌ شۆڤێنیسته‌كان؟!!! چۆن یه‌كێك بڵێت:

چه‌ند حه‌ز ده‌كه‌م

منی كوردیش

ئاده‌مزادێكی سه‌ربه‌ست بم،

به‌ چه‌لین و كه‌وشی كوردی

لە چیاکانی فەلەستینا چەکبەدەست بم؛

هێرش بەرم

بۆ سەر ئەو بووکەشووشانەی،

بۆ سەر ئەو داڵە تووشانەی

گۆشتی کۆرپەی ساوا دەخۆن،

مزگەوتەکان،

کڵێسەکان...

بە خوێن دەشۆن.

* * *

چەند حەز دەکەم

بژییێنمەوە

داستانەکەی سەلاحەددین،

دیسان، وەکوو بوومەلەرزە،

ڕاچڵەکێنم دڵی زەمین؛

تاو بسێنم وەك فەرتەنە،

لەسەر لێوی خاچپەرستان

ڕیشەکێش کەم زەردەخەنە.

بەڵام، چبکەم!

خۆشم ئەمڕۆ وا دەستبەستەم،

داگیرکەران لە چوارلاوە

ناهێڵن بجووڵێ جەستەم.

من کوردێکم...

هەرچەند ئەمڕۆ دەنگ هەڵبڕم،

دەنگم نییە.

ئەو فەلەستینیانە بە حەماس وفەتحەوە هێندە بوغرابوون بە پاڵپشتی سەدان دەوڵەتی عەرەبی وئیسلامی بە گەلەکانیانەوەو سەرەڕای پاڵپشتی سەدان وڵاتی تری نا ئیسلامیش وهەزاران حزب و رێکخراو ودامەزراوەکانەوە، تا ڕادەیەك غیرەیەکی هەوێ یانیان هەیە بەرامبەر هەر گەلێکی تر کەسانێك پاڵپشتیان بکات، بۆیە لە بیرمە لە کاتی کارەساتەکانی کورد کە میدیا جیهان بایەخی بە کێشەی کورد دەدا، دەیان وتاری فەلەستینی لە دژی ئەو بایەخە دەنووسرا تا جارێکیان من وەڵامی وتارێکی شۆڤێستێکم داوە کە وتارێکی نووسیبوو بە ناوی: ناشێت بەراوردی دۆزی فەلەستین بکرێت بە دۆزی کوردی!!! کە تیایدا ئەوەی خراپ بوو دەرهەق بە کوردی گووتبوو!

دوایی کە تێکستی تەواوی شیعرەکەم پێگەیشت لەلایەن پەشێوی خۆشەویست ئەو کاتە دوو ڕاستیم بۆ بەدیارکەوت:

١- چەواشەکاری ئیسلامیە کوردەکانی خۆمان لە قرتاندنی نیوەی دووەمی شیعرەکە، چونکە پەشێوە تیایدا یارمەتی دانی گەلانی دنیا لەلایەن کورد بە ڕزگاربوونی گەلی کورد دەبەستێتەوە، ئەوەش هیچ تەفسیرێکی بۆ ناکرێت تەنها سروشت دەروێشی تاکی کورد نەبێت کاتێ دەبێتە دەروێشی هەر فیکرەیەك جا مارکسی بێت یان ئیسلامی یان هەر شتێك، ئامادەیە بەرژەوەندی میللەتەکەی خۆی بکاتە قوربانی بەرژەوەندی فەلەستین وهەر نیکاراگوا وڤیەتنام وئەفغانستان! دەنا بۆ ئەو بەشە گرنگەی دەقرتێنێت، کە هانی تاکی کورد دەدات جارێ هەوڵی ڕزگارکردنی خۆی بدات، دوایێ بیر لە یارمەتی کەسانێك بکەوە کە ماشەڵڵا هەموو جیهان یارمەتیانە!

٢- كاتی خۆشی كه‌ عه‌ره‌ب هێرشی كردۆته‌ سه‌ر ئه‌و شیعره‌ له‌به‌ر ئه‌و به‌شه‌ی دووه‌مه‌ بووه‌، چونكه‌ عه‌ره‌ب حه‌ز ناكات باسی ڕزگاربوونی خۆت بكه‌یت، ده‌بێت هه‌ر شیعارات ودروشمگه‌لی ئومه‌ی عه‌ره‌بی دووباره‌كه‌یته‌وه‌ تا لێت ڕازی بێت، چۆن باسی ڕزگاربوون ده‌كه‌یت، ئه‌گه‌ر ئه‌و ڕزگار بوونه‌ ببێته‌ هۆی نه‌خشه‌ تێكچوونی دوو وڵاتی عه‌ره‌بی؟!!

به‌شی دووه‌مه‌ قرتاوه‌كه‌ی شیعره‌كه‌ ئه‌وه‌یه‌:

كوردستانی گه‌وره‌ و مه‌زن،

وه‌ك خه‌رمانی جوتیاری كورد، به‌ش كراوه‌...

باستیلێكه‌،

توند كوردی تێ ئاخنراوه‌.

به‌ڵام په‌یمان...

هه‌زار په‌یمان...

له‌ دوارۆژا،

كه‌ خۆم بینی كه‌سێكم نایێ به‌ گژا،

كه‌ خۆم بینی،

له‌ سێبه‌ری كوردستانی ڕزگاربووما،

له‌كه‌ی دیلی سڕاوه‌ته‌وه‌ له‌ ڕووما-

ئه‌وسا منیش،

وەك كوردێكی خاوەن كیان،

چەك هەڵگرم

بۆ هەر كەسێك بڵێ: ژیان!

پەیمان...

پەیمان...

هەزار پەیمان،

كە ڕزگار بووم

لەو گەردەلوولەی تێی كەوتووم،

ئەوسا بڕۆم،

تا لە خاكی فەلەستینی ئاسمانگەشا،

نەك هەر لەوێ،

لە جەنگەڵە چڕەكانی ناو ڤێتناما،

لە ئەفریكای قولەڕەشا،

لە ئێرتیریای بێ بەهارا،

لە هەر خاكێك دۆلار بژی،

بژیێنمەوە سەد گیڤارا!

ئێستا دەزانن ئەو چەواشەکارییە چەند ئاشکرا وبێ پەردەیە بە دەستی خودی کورد دەکرێت، من گومانم نییە ئەوانەی ئەو شیعرەیان بە قرتاوی بڵاوکردەوە، ئامادەنین بە تەواوی بڵاویکەنەوە، چونکە ئامانجە ئایدیۆلۆژیەکەی ئیسلامی عرووبی شینگێڕ بۆ فەلەستین ناپێکێت.

٢٠١٤/٧/٢٥

سەرچاوە

ئەوەش تەواوی شیعرەکەیە:

دەنگێك لە کوردستانەوە *

چەند حەز دەکەم

منی کوردیش

ئادەمزادێکی سەربەست بم،

بە چەلین و کەوشی کوردی

لە چیاکانی فەلەستینا چەکبەدەست بم؛

هێرش بەرم

بۆ سەر ئەو بووکەشووشانەی،

بۆ سەر ئەو داڵە تووشانەی

گۆشتی کۆرپەی ساوا دەخۆن،

مزگەوتەکان،

کڵێسەکان...

بە خوێن دەشۆن.

* * *

چەند حەز دەکەم

بژییێنمەوە

داستانەکەی سەلاحەددین،

دیسان، وەکوو بوومەلەرزە،

ڕاچڵەکێنم دڵی زەمین؛

تاو بسێنم وەك فەرتەنە،

لەسەر لێوی خاچپەرستان

ڕیشەکێش کەم زەردەخەنە.

بەڵام، چبکەم!

خۆشم ئەمڕۆ وا دەستبەستەم،

داگیرکەران لە چوارلاوە

ناهێڵن بجووڵێ جەستەم.

من کوردێکم...

هەرچەند ئەمڕۆ دەنگ هەڵبڕم،

دەنگم نییە.

من کوردێکم...

هەرچەند ئەمڕۆ خۆم نیشان دەم،

ڕەنگم نییە.

کوردستانی گەورە و مەزن،

وەك خەرمانی جوتیاری کورد، بەش کراوە...

باستیلێکە،

توند کوردی تێ ئاخنراوە.

بەڵام پەیمان...

هەزار پەیمان...

لە دواڕۆژا،

کە خۆم بینی کەسێکم نایێ بە گژا،

کە خۆم بینی،

لە سێبەری کوردستانی ڕزگاربووما،

لەکەی دیلی سڕاوەتەوە لە ڕووما-

ئەوسا منیش،

وەك کوردێکی خاوەن کیان،

چەك هەڵگرم

بۆ هەر کەسێك بڵێ: ژیان!

پەیمان...

پەیمان...

هەزار پەیمان،

کە ڕزگار بووم

لەو گەردەلوولەی تێی کەوتووم،

ئەوسا بڕۆم،

تا لە خاکی فەلەستینی ئاسمانگەشا،

نەك هەر لەوێ،

لە جەنگەڵە چڕەکانی ناو ڤێتناما،

لە ئەفریکای قولەڕەشا،

لە ئێرتیریای بێ بەهارا،

لە هەر خاکێك دۆلار بژی،

بژیێنمەوە سەد گیڤارا!

1969/12/5 – کوردستان

---

* باستیل: ناوی ئەو زیندانە بەناوبانگەی پاریسە، کە لە سەدەی چواردەمەوە شایەکانی فەڕەنسا بۆ نەیارانی خۆیانیان بەکار دەهێنا. لە ڕاپەڕینی ١٧٨٩دا کۆمارییەکان دەستیان بەسەردا گرت.

شارل دیگۆل‌و کەرتکردنی کوردستان

محەمەد هەریری

شارل دیگۆل (1890 - 1970) ئەو پیاوە مەزنەی سەرکردایەتی بەرهەڵستکاری نازیەکانی کرد لە جەنگی جیهانی دووەم، سەرکردایەتی حکومەتی فەرەنسای ئازادی کرد و لە ساڵی 1943 سەرۆکایەتی لیژنەی فەرەنسی بۆ ڕزگاری نیشتیمانی کرد، کە حکومەتی کاتی کۆماری فەرەنسا بوو، لە پاش کۆتایی جەنگ بوە سەرۆکی یەکەمی کۆماری پێنجەمی فەرەنسا لە ١٩٥٨ بۆ ١٩٦٥ حوکمی کرد، سەرەڕای ئەو هەموو خزمەتەی فەرەنسای کردبوو و سەرۆکی ڕزگارکەری فەرەنسا بوو، باوکی ڕوحی میللەت بوو، بەڵام هەموو ئەو چاکە و ئەو مێژووە پاکە بۆی دادیان نەدا، خۆپیشاندانی گەورە وزەبەلاح لە دژی دەرچوون لە فەرەنسا..ئەو بڕیاری دا هەمەپرسیەك بکات لەسەر پیادەکردنی ناناوەندیەتی زیاتر لە فەرەنسا، و پەیمانی دا ئەگەر دەنگدەران بە بەڵێ کەمتر بوون لەو ڕێژەیەی ئەو دیاری دەکات، ئەوا دەست لە کار دەکێشێتەوە، سەرەڕای سەرکەوتنی هەمەپرسیەکەش، بەڵام چونکە ڕێژەیەکی کەمێك کەمتری هێنا لەوەی ئەو دیاری کردبوو، یەکسەر دەستی لە کار کێشایەوە!!! گەڕایەوە شارۆچکەکەی خۆی خەریکی باخچە بچوکەکەی ماڵەکەی بوو!

یانی نەیگووت من زەروڕەتێکی مێژوویيم و هێندە خەبات و براکوژیم کردیە ودەبێت هەر بمێنمەوە، چۆن جورئەت دەکەن بە من بڵێن وازبێنە، و یاریدەدەرانیشی نەیانگووت، فەرەنسا دەکەینە دوو لەت و نۆ لەت ئەگەر سەرۆکمان نەبێتەوە سەرۆك! جا بەو لۆژیکەی سیاسەتی کوردی بوایە، دەبوایە شارل دیگۆل بە کیمیاوی لە گەلی فەرەنسی دابا، کە سەرەڕای ئەو هەموو خزمەتەی کردن بە زەبری خۆپیشاندان هێنایەنە خوارەوە.

کەی سیاسیەکانمان ئەگەر حیسابی خەڵك لە حازریش ناکەن، حیسابێك بۆ مێژوو ناکەن، ئەو مێژووەی شاهێدە لەسەر هەموو تەقسیر و کەمتەرخەمی و فەشەلەکانیان؟!

ئامێری خاین ناسی پارتی و یه‌کێتی وه‌ك بلوتوسی من تێکچووه‌

ماوه‌یه‌که‌ بلوتوسه‌که‌ی من تێك چووه‌ هیچ ئامێرێك ناناسیته‌وه‌ ئه‌گه‌ر ده‌وروبه‌ری هه‌زار بلوتوسی کراوه‌شی لێ بێت، واته‌ بلوتوسی دۆست و نه‌ناس وه‌ك یه‌ک مامه‌ڵه‌ ده‌کات.
ئه‌و دوو حزبه‌ی که‌ خۆیان سه‌پاندوه‌ به‌سه‌ر موقه‌ده‌راتی کورد له‌ ناسکترین پێچه‌ر و لۆفه‌ی مێژوویدا، له‌وه‌تی یه‌که‌م ڕۆژی حوکمکردنیان ده‌ڵێی له‌ بنه‌ڕه‌ت وبیلادیه‌وه‌ ئامێری خاین ناسی و هه‌ستی ناسیه‌وه‌ی ناپاکییان ئیش ناکات وهه‌ر نه‌بووه‌!
ڕووی هه‌زاران جاش و ره‌فیق به‌عسی و په‌رپرسی باڵای سه‌ربازی وسیاسی به‌عسیان سپی کردوه‌! هێنده‌ دڵفراوان له‌ خۆشبوون له‌وانه‌ی خیانه‌تی نه‌ته‌وه‌ ونیشتیمان ده‌که‌ن، یه‌ك له‌سه‌دا ئه‌و دڵفراوانیه‌ و لێبوردەییه‌ نیشان نادەن به‌رامبه‌ر ئه‌وه‌ی خیانه‌تی شه‌خسی و حزبیان لێده‌که‌ن، یان جنێو به‌ خۆیان و بنه‌ماڵه‌یان ده‌ده‌ن یان هه‌ر ڕه‌خنه‌یه‌کی توند له‌ خودی که‌سایه‌تیان ده‌گرن.
ئامێری خایین ناسی ئه‌و دوو حزبه‌ زلهێزه‌ هیچ جیاوازیه‌ك ناکات له‌ نێوان شه‌هیدی پێشمه‌رگه‌ و ڕێخراوه‌ نهێنیه‌کانی ناو شار و شه‌هیدی جاشایه‌تی و خۆفرۆشی، هیچ جیاوازیه‌ک ناکه‌ن له‌ نێوان ئه‌وانه‌ی له‌ وه‌تی هه‌بوون باجی هه‌ڵوێستی مه‌ردایه‌تی وکوردایه‌تیان داوه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وانه‌ی له‌ باجی دایره‌ی تاپۆ زیاتر هیچیان نه‌داوه‌، هه‌رده‌م کوڕی ڕۆژ بوون و له‌ کردنی هیچ تاوانێك وخیانه‌تێك سڵیان نه‌کردۆته‌وه‌.
هه‌ر ئه‌و ئامێر تێك چوونه‌ی ئه‌و دوو زلهێزه‌یه‌ و پارتی یه‌ ئه‌مڕۆ، پاش ئه‌وه‌ی ئه‌ردۆگان له‌ ناسکترین ساتی هه‌ستیاری کوردستاندا خیانه‌تی له‌ ده‌سه‌ڵاتی هه‌ولێر کرد، وسه‌دان راپۆرت باسی تێوه‌گلانی ده‌کات له‌گه‌ڵ داعش، که‌چی ئه‌مڕۆ که‌ ئه‌ردۆگان و تورکه‌کان زانییان پیلانه‌که‌یان نوشوستی هێنا و دنیا خۆرائاوا هه‌موو بوونه‌ یه‌ك ڕیز له‌ دژی ئه‌و جانه‌وه‌رانه‌ی داعش، و پاش شانۆگه‌ریه‌ کۆمێدیه‌که‌ی ئازادکردنی گیراوه‌ و بارمته‌کانی له‌ موسڵ له‌ ژێر ده‌ستی داعش، ئه‌وه‌ چه‌ند ڕۆژێکه‌ ئه‌ردۆگان وداود ئۆغلۆ لێدوان له‌سه‌ر لێدوانی ئاگرینی ده‌ده‌ن له‌ دژی داعشی دۆست و دروستکراوی خۆیان!! من گومانم نییه‌ که‌ هه‌زار لێدوانی وا جیهانی خۆرئاوا ناخه‌ڵه‌تێنێت، به‌ڵام ئه‌وه‌ی جێگای ئه‌سه‌فه‌، سه‌رۆك وه‌زیرانی کوردستان نێچیرڤان بارزانی وا به‌ په‌له‌پروزکی ڕاکات به‌ره‌و ئه‌نقه‌ره‌ بۆ خێراتر سپیکردنه‌وه‌ی ڕووی ڕه‌شی ئه‌ردۆگان و حکومه‌ته‌که‌ی که‌ له‌ هه‌موو جیهان میسداقیه‌تی له‌ ده‌ست داوه‌! وبۆ ئه‌وه‌ی دانیشێت له‌گه‌ڵیان بێ ئه‌وه‌ی ئاڵای کوردستانیش یان عێراقیش له‌ پشتی هه‌ڵبکه‌ن!
با کورد خیانه‌تێکی وای له‌ تورك یا عه‌ره‌ب یان فارس کردبا، به‌خوا به‌سه‌د ساڵی

سوخرەكێشیمان بۆیان لایان نەدەسڕایەوە!! من ئەوەم بۆ تەفسیر ناكرێت، بۆ ئەردۆگان خیانەتت لێبكات و تۆش ڕاكەیت بۆ ئەنقەرە و دووپاتی كەیتەوە كە هیچ نەبووە و هەموومان براین و ڕێككەوتنەكان وەك خۆیانن، و دادۆشینی تورك بۆ كورد بە مەمنونییەوە وەك خۆی دەڕوات بەڕێوە!!! ئەگەر ئەو هەڵوێستە پڕ لە تەساموحە گێلانە بە تێك چوونی ئامێری خیانەتناسی تەفسیر نەكرێت، ئەوە دەبێت ئەو دەنگۆیە بێت كە دەڵێن پارتی و توركیا و قەتەر دروستكەری داعشن، بەڵام داعش لە قۆناغێكدا وەك ئەكتەرە بزێوەكان لە دەق دەرچوو!!

محەمەد هەریری
30/9/2014

پەکەکە و خەونە یوتیۆپیەکانی ئاپۆ!

قەسەم بە خوا، وا هەست دەکەم بۆ تێگەیشتن لە وتاری سیاسی پەکەکە و سەرانی چەندین پسپۆر وخەبیرت دەوێت! ئەوە سەعاتێکە "دەقی چاوپێکەوتنەکە)دۆران کالکان) بە زاراوەی سۆرانی" لە سایتی ستاندارد دەخوێنمەوە وەکی قسەکانی یونس شەلەبی ڕەحمەتی لە شانۆگەری [مدرسه المشاغبين] قوتابخانەی چەتوونەکان دێتە بەرچاوم، کە کەس نەیدەزانی چ دەڵێت و مەبەستی چیە لەو تێکەڵ وپێکەڵ کردنەی؟!

باسی شەنگال و کۆنگرەی نەتەوەیی و دیموکراسیەتی نازانم چی؟! باسی نەتەوەی دیموکراتی، باسی کۆنفیدرالیزمی رۆژهەڵاتی ناوەراست، باسی ڕۆڵی سەرەکی کورد لە بەدیموکراتی کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست!

دۆران کالکان لە بەشێکدا دەڵێت: " لە رۆژهەڵاتی ناوەراستدا دوو پرۆژە کەوتنە بەرباس، یەکێکیان زیاتر بەشکردنو پارچەکردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست. هێزی ناونەتەوەییو هەرێمی هەن پشگیری ئەم پرۆژەیە دەکەن. لە بەرامبەر ئەم پرۆژەیەی کە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەرەو کارەسات دەبات، تەنها یەک ئەلتەناتیف هەیە، ئەویش کۆنفیدرالیزمی رۆژهەڵاتی ناوەراستە. لەسەر هێڵی مۆدێرنیتەی دیموکراتی ڕێبەر ئاپۆ بە پشتبەستن بە نەتەوەی دیموکراتی، کۆنفیدرالیزمی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست گرنگە. سیستەمێکی دیموکراتی دەتوانێت گەلانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست تێیدا بە برایانە، لەگەڵ یەکتردا بە ئازادانە خۆیان بەرێکخستن بکەنو بژین ".

خۆزگە پەکەکە بەس لە گۆڕەپانی شەڕ با لە دژی دوژمنانی کورد، وجلەوی سیاسەتی بدابایە دەست نوخبەیەکی سیاسی کوردستانی باکوور، چونکە ئەو سەرسامیە وخۆسەویستیەی خەڵك بۆ پەکەکە دروست دەبێت لە مەیدانی جەنگدا، لە گۆڕەپانی سیاسەتدا دەیدۆڕێنن! من تێناگەم میللەتێك بە دەستی هەموو هاوسێیە درندە ونا دیموکراتەکانی دەچەوسێتەوە، کوردیسن پێ حەشەرەیە وپێیان ئاساییە بە دەرمان مێش بیکوژن، لە جیاتی هەوڵدەیت بەشێك لە مافەکانت کە بە ڕووبارێك خوێن وەرتگرتوە، ڕیسکی پێ بکەیت وبیکەیتە قوربانی ئەو خەونە دەبەنگەی " کۆنفیدرالیزمی رۆژهەڵاتی ناوەراست" و ببیتە مامە خەمەی قسەە گەورەی "

به‌شکردنو پارچه‌کردنی ڕۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست"! ئه‌خر پێمناڵێیت تۆ چیت و کام تورک وعه‌ره‌ب و فارس گوێت بۆ ده‌گرن بۆ پێکهێنانی: " کۆنفیدرالیزمی رۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست"؟! یان هێشتا به‌نجی مارکسیزم و زڕخه‌ونه‌کانی به‌ری نه‌داون، له‌و وڕێنانه خۆیان مانفێست ده‌که‌نه‌وه؟!

خۆزگه کورد ده‌بوه خاوه‌ن قه‌واره‌یه‌ك یان چه‌ند قه‌واره‌یه‌کی خۆی له‌و رۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راسته، خۆزگه وه‌ك ئاده‌میزادێك لێمانیان ده‌ڕوانی و ده‌بووینه خاوه‌ن سه‌نگ وپێگه و سنووری خۆمان نه‌فره‌ت له کۆنفیدرالیزمی رۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست وهه‌موو خه‌ونه ئومه‌میه‌کان بێت. عه‌ره‌ب به یه‌ك زمان و، یه‌ك دین، ویه‌ك مێژوو و یه‌ك جوگرافیا، پاس هه‌زاران کۆبوونه‌وه و لوتکه‌ی عه‌ره‌بی و سه‌دان مه‌ترسی هاوبه‌ش هێشتا کۆنفیدرالیزمی رۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست یان پێ دروست نه‌کرا، به هه‌موو عه‌قڵی خۆتان دێن بیرۆکه ئایدیالیه‌کانی زیندانیه‌کی دابڕاو له دنیادا جێبه‌جێ ده‌که‌ن؟!

له وڕێنه‌یه‌کیتردا له جیاتی فه‌رامۆشی جیاوازیه دینی ومه‌زهه‌بیه‌کان و زارزمانه‌کانی کورد بکه‌ن ده‌ڵێت: " باشوری کوردستان له‌ناو به‌ڕێوه‌به‌رایه‌تیه‌کی مه‌رکه‌زیدا ناتوانێت ژیان بکاتو نابێته یه‌ک .چونکه زۆر زاراوه له‌خۆ ده‌گرێت، زۆر گه‌لی جیاواز له‌خۆ ده‌گرێت. واتا هه‌م له‌لایه‌نی مه‌زهه‌بی، دینی و هه‌م نه‌ته‌وه و ئه‌تنیکی جیاوازی تێدا ده‌ژین.
کورده‌کانیش یه‌ک ره‌نگ نین: زاراوه‌ی بادینی و سۆرانی هه‌ن، سۆرانیش کوردیه‌و بادینیش هه‌رکوردییه باشه چۆن له چوارچێوه‌ی یه‌ک زمانی نه‌ته‌وه‌ییدا هه‌ردوکیان ده‌که‌نه یه‌ک؟"

توخواکه‌ی شه‌رم نییه باسی سۆرانیه‌تی وبادینیه‌تی بکه‌یت؟! باسی موسلمانیه‌تی ویه‌زیدایه‌تی وکاکه‌ییاتی بکه‌یت، له‌و کوردستانه‌ی که به موو جیاوازیان پێ ناکات له‌گه‌ڵ زۆربه‌ی موسلمان؟! دیاره په‌که‌که وه‌ك مریشکی جیرانی لێهاتوه :ڕیقنه‌که‌ی [زه‌ق کردنه‌وه‌ی زاراوه‌گه‌ری و مه‌زهه‌بگه‌رایه‌تی] بۆ کورده، و ئومه‌مه‌یته‌که‌ی [هێلکه‌که‌ی] کۆنفیدرالیزمی رۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست بۆ عه‌ره‌ب وتورک و فارسه؟ !

له هه‌مووی خۆشتر ده‌ڵێت: " کوردستان خاڵی کلیلی به‌دیموکراتی کردنی ڕۆژهه‌ڵاتی ناوه‌راست و شوێنی چاره‌سه‌رکردنیه‌تی."! په‌کوو، ئه‌و هه‌موو ئه‌کته‌ره زلانه‌ی عه‌ره‌ب و تورک وفارس فه‌رامۆش که‌یت و له‌و فیلمه ترسناکه ڕۆڵێکی بچوکیشیان نه‌ده‌یتێ له

بەدیموکراتی کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست، کەچی بێیت ئەکتەرێکی بی دەرەتانی، تازە دەرچووی، کۆمبارسی وەك کورد بکەیتە قارەمانی فیلمی بەدیموکراتی کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست؟! هەر ئەوەش نا بەرپرسیارەتەکە تەنها بخەیتە سەرشانی کوردان وبپرسیت: " کوردان چۆن پێویستیەکانی ئەم بەرپرسیارێتیە دەهێننە جێ؟ خاڵی یەکەم :یەکگرتنو دیموکراسی. ئەمەش بەیەکەوە پەیوەستە. یەکگرتن بە دیموکراسی دەبێت. لە کاتێکیشدا کە زهنیەتو سیاسەتی کوردان دیموکراتیزە ببێت، دەتوانرێت یەکگرتن ئاوابکرێت. بۆ بەدیموکراتیزە کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست، یەکگرتنی دیموکراتی کوردان بەردی بناغەیە".

یانی دەبێت کورد بەر لە داگیرکەرانی بە دیموکراتیزە تێپەڕێت بۆ بەدیموکراتیزە کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست!! پەکەکە باشترە باسی دیموکراتیەت نەکات، چونکە لێی نایەت! دەکرێت بڵێین پەکەکە هێزیکی شەڕکەرە، ڕێکخراوە، بە دیسپلینە، بەڵام قەت ناتوانین بڵێین تا ئێستا توانیویەتی پۆلی یەکەمی دیموکراتیەت ببڕێت!
وابزانم خەمەکانی کوردی باکوور هێندە گەورە و زۆرن، پێم سەیرە پەکەکە دەپەرژێتە سەر باسی پارچەکانیتری کوردستان و هەوڵی سەپاندنی ویسایەی خۆی دەدات بەسەر کوردستانی باشوور و هێندەی باسی هەولێر و کەرکوك و شەنگاڵ دەکات، هێندە باسی ئامەد و وان و دەرسیم ناکات؟!
باشترە بۆ خۆتان و لایەنگیرانتان واز لەو خەیاڵ پڵاویەی ناو کتێبە تیۆریەکانی بهێنن و خەونی بەدیموکراتی کردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست، و کۆنفیدرالیزمی رۆژهەڵاتی ناوەراست بە دەستی کوردان زۆر لە کۆمارەکەی ئەفلاتوون قورستر وخەیاڵیترە، کەمێك ڕەحم بە بێ کەسی کورد بکەن!
٢٠١٥/٤/٢٠
سەرچاوەی چاوپێکەوتنەکە:
http://skurd.net/index.php/news/news-kurdistan/2102-2015-04-19-07-36-30

فەتواکەی حەکیم و زامەکەی عادل ئیمام

عادل امام لە فلمێکی زۆر کۆمێدیدا بە ناونیشانی [الواد محروس بتاع الوزير] هەڵوێستێکی زۆر پێکەنیناوی تێدایە کاتێ ئەو دەبێتە حیمایەی)پارێزەری) وەزیرێکی هەڵکەوتوو لە گوندەکەی خۆیان، ڕۆژێك هەوڵێکی تیرۆرکردنی دەدرێت بەڵام سەرکەوتوو نابێت، مەحروسیش کە عادل ئیمام ڕۆڵەکەی دەبینێ لەو هەوڵە پەنجەیەکی بە حاڵ زامدار دەبێت، ئیتر بۆ ئەوەی سەرنجی جەنابی وەزیر ڕاکێشێت بۆ قارەمانیەکەی یەك تۆپ شاشی سپی لە دەستی دەپێچێتەوە ودەیان داواکاری لێدەکات، هەر کە وەزیر دوودڵی دەکات لە داواکاریەکی مەحروس، یەکسەر دەستە پێچراوەکەی بەرزدەکاتەوە بۆ نێو چاوی وەزیر، وچەندین کۆڕی گەورە دەبەستێت لەناو گوندەکەیان بۆ باسکردنی پاڵەوانیەتی خۆی کە ڕوداوەکە خۆی یەک دوو دەقەی خایاند بوو، کەچی مەحروس بە چەندین سەعات باسی دەکرد.

بە دەستە خۆم نیە کە فەتواکەی حەکیمم بەر گوێ دەکەوێت زوو زوو، ئەو فیلمەم بەبیر دێتەوە. لەوەتی هەستی نەتەوایەتیمان هەیە ڕۆژانە هەر خۆمان پێش شیعەکانیش هەر باسی ئەو فەتوایەی حەکیم دەکەین کە گوایە بۆ حەرامکردنی شەڕ لە دژی کورد دەری کردوە لە تەموزی ١٩٦٥. ئەگەر ئەو هەموو پێزانینە لە سەرێکەوە نیشانەی نمەك حەڵاڵی و وەفایی کورد بێت بەرامبەر چاکەکانی کەسانی تر، ئەوە لە سەرێکی ترەوە ئاماژەیەکی زەقە بۆ ساویلکەیی کورد وعەقڵیەتی زیادڕەوی وخۆ بە بچوك زان بەرامبەر بچوکترین ئاوڕلێدانەوە غەیرەکان .

ئەگەر فەتواکە ڕاست بیت، منیش دەڵێم هەڵوێستێکی جوامێرانەیە لە کاتی خۆیدا، بەڵام وەک گوتومە ودەیڵێمەوە؛ فەتوای حەکیم لە ناو شیعە گریمان لە کاتی خۆیدا کاریگەریشی هەبوبێت، بەڵام بێگومان لە لای سونەکان کە ئەوان زۆربەی پایە سەربازیەکانیان بە دەست بوو، نەگوێیان لی بووە، ئەگەر گوێشیان لێ بوو بێت، پولیکی قەڵبی نە هێناوە، چونکە ئەگەر بۆ شیعەی دەرکردبێت، ئەی سەربازەکانی سوپای عێراق هەمووی یان زۆربەی شیعە نەبوون لە دژی کورد دەجەنگان؟! ئەگەر فەتواکە دەریش کرابێت بۆ شیعەکان، بەرای من فەتواکە لە کاتي خوشیدا ئەو سود وسەنگەی نەبوە، چونکە فەتوایەک لە غیابی میدیا وئیعلامي بینراو وبیستراودا بلاوکرابێتەوە دەبێت چ کاریگەریەکی بو بێت؟ !!!ئێ خۆ سەردەمی ئینتەرنێت وفاکس وفەیسبوکیش نەبوە بە کلیکێك بە دونیایدا بڵاویکردبیتەوە، وەك چۆن ئێستا بچوکترین ڕوداوی بێ ئەرزش لە چەند چرکەیەکدا دەگاتە هەموو دونیا.

ئەگەر ئیسرائیل بەو عەقڵیەتە ساویلکەیە بیر بکاتەوە دەبێت سەرۆکەکانی ئەمریکا و ئەوروپا وەک خوداوەندی گریکەکان بپەرستن وپەرستگایان بۆ دروست بکەن، کەچی هەر باسیشیان

ناکەن وشەو وڕۆژیش وەکو ئێمە پێیان هەڵنادەن کەچی ئێمە بۆ فەتوایەکی دراوی ناو حوجرەیەك، شەو و ڕۆژ بەبیری خۆمانی دەهێنینەوە، ولە جیاتی شیعەش ئەو کارە دەکەین، شەقام و شوێنی گشتیان بەناو دەکەین، کۆنفرانسیان بۆ دەبەستین، ولە نووسیندا زوو زوو ئاماژەی پێ دەکەین !ئەی کاتی خۆی شێخ مەحمودی نەمر بە شێوەیەکی کرداری یارمەتی شۆڕشی شیعە وعێراقیەکانی نەدا لە دژی هێزی بەریتانیەکان، ئەگەر ئەوان جاروبار لە کتێبی مێژوودا باسی بکەن، زۆرجاریش هەر ڕۆڵی گەورەی کورد لە شۆڕشی بیستی عێراقدا فەرامۆش دەکەن لە جیاتی ستایش وپیاهەڵدان دا. من لە لێکۆڵەرێکی گەورەی عەرەبی شیعە وەک بەڕیز ڕەشید خەیوونم بیست کە ئەو فەتوایە هیچ بنەمایەکی نیە، وبەڵگەش لەسەر ئەوە ئێمە لە مێژوودا فەتواکانی سەردەمی مالکی کوڕی ئەنەس و شافیعی و ابن تیمیە و شەوکانی و محمد بن عبدالوهاب و محمد عبدە مان ماوە، کەچی ئەو فەتوایە دەقەکەی کەس نەیدیتوە وکەس دەستی نەکەوتوە! دەکرێت هەر قسەیەکی مەجلیس بوبێت ودوایی وەك فەتوا بەناو خەڵکیان بڵاوکردبێتەوە !خۆم سەرلەبەری ئینتەرنێت گەڕام، سەرەڕای بازرگانی کردنی خێزانی حەکیم و شیعەی عێراق بە گشتی بەو فەتوایە، یەکێکیان بڵاوی نەکردۆتەوە لە سایتێك کتێبێك، خەیوون لە زمانی کەسێکی نزیك لە محسن الحکیم وە دەڵێت: تەنها هەڵوێستێك لە حەکیم ڕویدا بێت، ئەوە بوە کە کاتێ عبدالسلام کۆنفرانسێکی بۆ مەلاکانی سونە وشیعە بەست بۆ دەرکردنی فەتوایەك دژی کورد، حەکیم نەچۆتە ئەو کۆنفرانسە، و عوزری هێناوەتەوەش، بە غەیری تەحریمکردنی ئەو هەڵوێستە لە دژی کورد! بێگومان محسن الحکیم تەنها زاناش نەبوە کە ئامادەی ئەو کۆنفرانسە نەبوو بێت، بەڵام شیعە زۆر بلیمەتن بۆ گەورەکردنی بچوکەکانیان، وەك پەنجە زامدارە سوکەکەی عادل ئیمام یەك تۆپ شاشی لێ دەپێچن! نەك وەك کورد باسی گەورەکانیشی ناکات بە دەگمەن نەبێت، دەبزانە تا سەد جار گوێمان لە فەتواکەی حەکیم دەبیت، چەند جار گوێمان لە بەهانا چوونەکەی شێخ محمود دەبیت بۆ هێزەکانی شیعە لە خوارووی عێراق؟!

محەمەد هەریری

13-04-2015خەندان

وتارێكی چه‌واشه‌كارانه‌ی ئیسلامیه‌كان

به‌ڕاستی وتارێكی چه‌واشه‌كارانه‌یه‌ ئه‌مڕۆ ئیسلامیه‌كانی كورد په‌یڕه‌وی ده‌كه‌ن سه‌باره‌ت به‌و بار و دۆخه‌ی كه‌رتی غه‌زه‌ وئیسرائیل. ده‌یانه‌وێت سه‌ره‌ڕای ئه‌و هه‌موو ترسناكیه‌ی له‌ نێو ماڵی كورددایه‌ زوومی بیروده‌روونی كورد هه‌مووی بخرێته‌ سه‌ر شه‌ڕه‌ دێرین ونوێكه‌ی حه‌ماس و ئیسرائیل، و خه‌مسارد بین به‌رامبه‌ر ئه‌و هه‌موو مه‌ترسیانه‌ی له‌سه‌ر كورده‌ له‌ عێراق، كه‌ ئه‌مڕۆ كوردستان بۆته‌ هاوسێی ده‌وڵه‌تی خیلافه‌تی داعش، كه‌ فاشسترین هاوسێی كورده‌ له‌وه‌تی كوردستان هه‌یه‌، و له‌وانه‌یه‌ هه‌زاران لایه‌نگری داعشی له‌ناومان هه‌بێت! كوردستانێك پڕیه‌تی له‌ ئاواره‌ و عه‌ره‌بی بێ كۆنترۆڵ كه‌ بۆی هه‌یه‌ له‌ ساتێكی ته‌نگاویدا گه‌وره‌ترین مه‌ترسی له‌سه‌ر ئه‌من وئاسایشی نه‌ته‌وه‌یی دروست بكه‌ن، كوردستانێك به‌ ئاشكرا دوولەت بووه‌ له‌سه‌ر كێشه‌كانی دوای داگیركردنی موسڵ وناكۆك له‌سه‌ر ماده‌ی ١٤٠ و چۆنیه‌تی ره‌فتاركردن له‌گه‌ڵ داعش و حكومه‌تی عێراق، وپرسی هه‌ڵبژاردنی سه‌رۆك كۆمار وبێ مووچه‌یی وده‌یان وسه‌دان كێشه‌ی تر.

ئه‌و براده‌ره‌ ئیسلامیانه‌ پێیان وایه‌ كورد زۆر موقه‌سیره‌ به‌رامبه‌ر خه‌مخواردن بۆ غه‌زه‌ و گریان وفیغان وشین بۆ كردن!! له‌وه‌تی من و ده‌یان نه‌وه‌ش پێشه‌ من ودوای منیش به‌خۆمان زانیوه‌ هه‌موومان خه‌می قورس وفرمێسكی سوێرمان بۆ فه‌له‌ستین ڕژاندوه‌ له‌ به‌رامبه‌ر هێزی جه‌رگبڕی ئیسراائیل، كه‌ زۆر بێ ڕه‌حمانه‌ ده‌یان كوتێت، هه‌رچه‌نده‌ ئیسرائیل یش فه‌لسه‌فه‌ی خۆی هه‌یه‌ له‌وه‌دا، وده‌زانێت چ كه‌راهیه‌تێك دروستكراوه‌ له‌ناو عه‌ره‌ب وموسڵمانان له‌ دژیدا، به‌جۆرێك هیچ بوارێكی بۆ پێكه‌وه‌ژیان نه‌هێشتۆته‌وه‌، وهاوكێشه‌كه‌ی كردۆته‌ یان ده‌بیت یان نابیت!

پاش سزادانی مه‌لایه‌ك له‌سه‌ر وتاردانی بێ مۆڵه‌ت، كه‌ ده‌كرا تێپه‌ڕێت ئه‌گه‌ر خه‌ڵك سكاڵای له‌ ده‌ست نه‌كردبا ، له‌به‌ر دوعاكردن بۆ حه‌ماس و موجاهیدانی سوریا و ده‌یان وڵاتیتیر وفه‌رامۆشكردنی دوعایه‌كی خێر بۆ پێشمه‌رگه‌ی كوردستان، كه‌ ده‌یان شه‌هیدیان داوه‌ له‌ ڕووبه‌ڕوو بوونه‌وه‌ له‌گه‌ڵ داعشدا، وئه‌وانه‌ی له‌سه‌ر سنوور له‌ژێر پله‌ی ٥٠ سه‌دی به‌رگری له‌و ژیانه‌ی كوردستان ده‌كه‌ن، كه‌ له‌ چاو به‌شه‌كانی تری عێراق هه‌ر به‌هه‌شتێكه‌ بۆ خۆی، پاش ئه‌و سزادانه‌ سوكه‌ی به‌رامبه‌ر ئه‌و بێ شعوریه‌ی كه‌ خه‌ڵكی مزگه‌وته‌كه‌ش پێییان قبوڵ نه‌كراو وسكاڵایان له‌دژی كرد، ده‌یان نوسه‌ر ولایه‌نگری ئیسلامی قسه‌ی زۆر سارد وسڕ به‌ خه‌ڵكی كورد و به‌رپرسه‌كانی ده‌ڵێن گوایه‌ هه‌ستیكی برایانه‌یان نیه‌ به‌رامبه‌ر برایانی حه‌ماس، باس له‌و بێ شعوریه‌ و بێ به‌هاییه‌ی ئه‌و مه‌لایه‌ ناكه‌ن كه‌ له‌سه‌ر خێر وبێری ئه‌و وڵاته‌

دەژیت وەك وەفایەك دوعایەکی خێریش بۆ ئەو برا پێشمەرگانە بکات، کە من دەزانم کە نەشیکردوە زۆر ڕێی تێدەچێت هەر داعشێکی خەوتوو بێت و پێشمەرگە بە کافر بزانێت، چونکە داعش فکرێکی زۆر هەن لەناو مەلاکاندا، کە بەو چاوە لە کۆی ئەزموونی کوردی دەڕوانن.

دەیانەوێت لەو بێ مووچەییەی خەڵک هەموو کورد خەریکی پارە وکۆمەك کۆکردنەوە بێت بۆ غەزەیەك هەتا مەسیحیەکانی دنیاش پشتگیریان لیدەکەن وکۆمەکیان بۆ کۆدەکەنەوە.

بەڕای من ئەوەی دڵی ئازاری نەدا لەبەرامبەر دیمەنی ئەو هەموو خوێن وکوژراوانە دەبێت گومان لە مرۆڤایەتی خۆشی بکات، بەڵام کێشەکە لەوەدایە حەماس تەنها ئەو چیرۆکە دووبارەیە دەزانێت و هیچ لە شێوازی خەباتی خۆی ناگۆڕێت. ئەویش لەناو غەزەدا کە یەکێکە لە قەرەباڵغترین زەوی دنیا و ناوچەکەیە لەسەر ٣٦٠ کیلۆمەتری چوارگۆشە دوو ملیۆن کەس زیاتری لێ دەژێت وبە ڕێژەی ٢٦٤٠٠ کەس لەسەر یەک کیلۆمەتری چوارگۆشە، لەو شوێنە قەرەباڵغە چەند ڕۆکێتێك بە ئیسرائیل وەدەنێ، ولە وەڵامیشدا ئیسرائیل بە وردترین تەکنۆلۆژیا و بە گۆترەش ڕۆکێتەکانی باوێ قوربانی زۆری لێ دەکەوێتەوە، لەبەر چڕی دانیشتوان، بەڵام دەبێت یەکێك بپرسێت ئایە حەماس کە دەزانێت ڕۆکێتەکانی هێندە ورد و پێشکەوتوو نین هیچ حیسابێك بۆ مەدەنیەکانی ئیسرائیل دەکات؟! وەڵام نەخێر، چونکە هەموو کۆمەڵگای ئیسرائیل ئامانجی سەربازیە لە گۆشەنیگای حەماس وهەموو ئیسلامیە جیهادیەکان وموفتی سەتەلایتەکان بە قەرەزاویشەوە! کەوابوو کە حەماس ئەمڕۆ مەدەنیەکانی ئیسرائیل ناکوژێت لە مرۆیی و ئینسانیەتی خۆی نیە، بەڵکو لەبەر جیاوازی پێشکەوتنی تەکنۆلۆژیایە، دەنا من گومانم نیە ئەگەر عەرەب بە گشتی وئیسلامیەکانیان بە تایبەتی پێشکەوتنی تەکنۆلۆژی لەدەست ئەواندابا ئێستا قەسابخانەی جولەکە بەڕێوە بوو لە هەموو لایەك، و گومان دەبەم ئێستا یەك جولەکەش بە زیندوویی بمێنێت، کەوابوو ئیسرائیل بەو تەرسانە گەورەی چەکە کۆکوژەکانی هێشتا لە چاو عەرەب بە بەزەییترە کە غەزە لەسەر نەخشە ناسڕێتەوە، چونکە عەرەب لەو هەڵوێستە با دەیکرد ومن یەك تۆزقاڵ گومانم نیە.

کە هێزی وا بەکار دەهێنێت، ئیسرائیل دەزانێت لەگەڵ چ دوژمنێك هەڵسوکەوت دەکات، خۆ کوردی ساویلکە نیە دوژمنی خۆی نەناسێت، وچاکیان دەناسێت ودەزانێت کە نایکەن هەر ئەوەندەیان پێ دەکرێت!

یەك لەو ئیسلامیانە بە ناوی ئیکرام کەریم چاوەڕێی ئەوە دەکات خوا سزای هەموو میللەتی کورد بدات لەبەر ئەوەی بەرپرسەکانی وەك دەڵێت:

"زۆر ئەترسم-خوانەكردە- كورد ئاوارەییەكی گەورەی بەسەردابیت لەبەرئەوەی كەسانێك لەپلەی بەرپرسیاریتیدان و بەزەییان ناجولی بۆ ئەو هەمووە منال و ژن و مەدەنیە لەتوكوتكراوەی غەززە..ئەو كاتە ئێمە گلەیی لەكی بكەین كە دلی بۆمان نەسووتیت؟"

من داوا لە كاك ئیكرام وهەموو ئەوانەی وا بیر دەكەنەوە بۆ یەك ساتیش بێت بیر لەوە بكەنەوە: ئایا ئەو هەموو كوشتارەی بەین نا بەین لە فەلەستینیەكان دەكرێت و ئاوارە و برسی دەكرێن وگەمارۆ دەدرێن، بلێی هۆكەی - بەپێی لۆژیكی خۆیان - لەبەر بێ شعوری فەلەستینیەكان و نەجولانی بەزەییان بێت بۆ ئەو هەموو منالٚ و ژن و مەدەنیەی لەتوكوتكراوەی، ئەنفالكراوەی، كیمیا بارانكراوەی، موسلٚمانان ومرۆڤەكانی تر نەبێت؟

ئایا دەبێت هەموو دنیا بسوتێت بۆ فەلەستینیەكان كەچی ئەوان وەكو هێزێكی شۆڕشگێڕ و میللەتێكی چەوساوە كەمترین هاوسۆزیان نەبێت بەرامبەر ئەو میللەتانەی كە لەوان چەوساوەتر نەبن كەمتر نین؟!

بۆ نمونە كورد زۆر لەوان چەوساوە ترە، ئەوان گیریان بە دەست دەولٚەتێك خواردوە كە گەلەكەی موسلٚمان نین و بە سوود وەرگرتن لە توراسی دینی ومێژوویی توانیتیان وەك شەیتان وێنای بكەن لە میدیای عەرەبی وئیسلامی ولەلایەن كۆمەلٚگاكانیشیان، كە ئیسرائیلە، كەچی كورد گیری خواردوە بەدەست چوار دەولٚەتی داگیركەر وچوار گەلی سەرەكی موسلٚمانان، كە نەك نەیتوانیوە ستەم و بێ دینی ئەو گەلانە دەربخات، بەلٚكو ئەوان توانیتیان زیاتر كورد بشێوێنن و لە كەمترین هاوسۆزی بێ بەش بێت لەلایەن گەلانی ئیسلامی و عەرەبی، بەس چونكە ئەو دەولٚەتانە خاوەنەكانی بە حیساب موسلٚمانن! لە زیهنیەتی ئیسلامی عروبی، كە زۆربەی ئیسلامیەكانی جیهان بە كوردەوەش لە ژێر كاریگەری ئەو ئیسلامە عروبەییەن، كێشەی فەلەستین وەك ڕوكنێكی ئیمانی لێهاتووە، كەچی كێشەی كورد وەك بەتالٚكەرەوە ونەواقزی وزو و دەستنوێژی لێهاتووە! بۆیە دەبینیت وتاری فەرامۆشكراوی ئیسلامی میانڕەو و وتاری توندوتیژی ئیسلامی داعیشی بەرامبەر ورد، تەنها جیاوازیەكەی لە بوونی دوژمنێكی چەكدار و دوژمنێكی بی چەكدایە!

خاك و ژمارەی كورد دە هێندەی فەلەستینیەكانە گەر زیاتریش نەبیت، لەگەلٚ ئەوەشدا قەبارەی پالٚپشتی نێودەولٚەتی بۆ كورد ناگاتە ١٠% فەلەستینیەكان. وچەندین لایەنی تریش دەیسەلمێنێت كە دۆز و حالٚی كورد چەندە نالەبارترە لە حالٚی فەلەستینیەكان.

ئیسلامی كوردی هیچ بەرپرسیارەتێكی ئایینی و ڕەوشتی نابینێت لەلای حەماس و فەلستینیەكان بەرامبەر كێشەی كورد و گەلانی تر، كە من پێموایە هەلٚوێستیان لەبەر نەزعەی عرووبی سەدامی زۆر خراپترە بەرامبەر كورد تا میللەتانی تر، بێ دەنگە بەرامبەر

خەمساردیان وبێ هەڵوێستیان دەرهەق بە دۆزی کارەساتاوی کورد، کەچی ئەگەر کوردێکی وەك من ئەو پرسیارانە بوروژێنم ئامادەیە هەزار تانە وتەشەرم لێدات، کەچی لەوەتی هەم ولەوەتی میللەتەکەم خەبات دەکات لایەنگری کێشەی فەلەستین بووین، و ماوەیەکە گەیشتووین بەو تەسائولاتانە، بەڵام ئەو فەلەستینیانە لەوەتی هەن هەر وابوون، وادیارە هەرواش دەمێننەوە لە سایەی ئیسلامیزمی عرووبی وکلک و پاشکۆکانیان لەناو ئیسلامیەکانی میللەتانی تر.

٢٠١٤/٧/٢٣

وەستایی کورد لە دۆڕاندنی دۆستەکانی
لە پەڕاوێزی کۆڕەکەی حەسەن عەلەویدا لە سلێمانی

بەر لە ماوەیەک نوسەر وبیرمەندی عێراقی حەسەن عەلەوی هاتە کوردستان بۆ ئەنجامدانی چەند چالاکیەکی سیاسی، لە نێو ئەوانەشدا بەستنی چەند کۆڕێک بوو لە شارەکانی کوردستان و لەنێویاندا کۆڕێکی لە سلێمانی بەستبوو باسی سەرەکی کۆڕەکە هاندانی کورد بوو بۆ جاڕدانی سەربەخۆیی کوردستان ووەک بیرمەندێکی شارەزا بە مێژووی کورد وعێراق...

کۆڕەکەی عەلەوی ئێوارەی رۆژی 2011/10/15 لە هۆڵی تەلاری هونەر لەسلێمانی، بەناوی (دەوڵەتی کورد، دواڕۆژەکانی بێدەنگی) سازکردبوو، سەرەڕای ئەوەی کۆڕەکە سەرتاپای تەرخان کرا بوو بۆ زیندوو کردنەوەی گیانی خەوتووی سەربەخۆیی لە مرۆڤی کورددا، بەڵام وەک هەمیشە کە کورد بەشێوەیەکی گشتی زۆر وەستایە لە دۆڕاندنی دۆستەکانی یان هەر لە بنچینەدا موبادەرەی دروستکردنی دۆست بۆ خۆی گەلێک لاوازە هەتا بەراورد ناکرێت بە هەندێک گەلانی خەباتگێر کە لە چاو کوردا سەرەتایین، هەر لەو کۆڕەدا کانی بلیمەتی مەلا بەختیار تەقیەوە وەک مەلایەکی تازە فێری کوردایەتی بوو، وەک بڵێی هەموو ئەو قسانەی عەلەوی یەک زەرە کاری لێنەکردبێت، وتەریق نە بوبێتەوە وەک بەشێک لەو دەسەڵاتە کوردییەی کە بیرۆکەی دەوڵەتی کوردی کردە خەونی شاعیران وماعیران، لەو کۆڕەدا مەلا بەختیار وەک بەرپرسی دەستەی کارگێری مەکتەبی سیاسی یەکێتی، رەخنەی لە حەسەن عەلەوی گرتبو لەبەرامبەر بەکارهێنانی وشەی (الاكراد) لەجیاتی (الكورد) !! حەسەن عەلەوی زۆر پەست ببوو بە ڕەخنەکەی مەلا وهەستابو کۆڕەکەی بەجێهێشت و لەهۆڵەکە چووە دەرەوە، من لێرەدا هەقم بەسەر هەڵسەنگاندنی حەسەن عەلەوی نییە ودلنیاش نیم لە نیازی چونکە لە خوێندنەوەی کتێبەکانی سەرنجی لا دروستکردووم، بەڵام هەقی پێدەدەم کە ئەو کاردانەوەی هەبێت، شیاو نییە ڕەخنەیەکی وا سووک بە ڕووی بیرمەندێکی وا دابدەیت کە هاتوە باسی سەربەخۆبوونی کوردستانت بۆ دەکات جا با بەهەر پاڵنەرێک بێت...

بەو جۆرە رەفتارانە دۆستێکی زۆرمان دۆڕاندوە زۆربەی ئەوانەشی بونەتە دۆستمان کەسانی بودەڵە ومفتە خۆرن. حاڵی مەلا بەختیار وەک نوێنەرێکی دەسەڵاتی کوردی وەک حاڵی ئەو کابرا کوفیەیە کە پرسیاری خوێنی مێشولەی لە ئیبنو لعەباس کردبوو بەر لە زەردبوونی کفنی حەزرەتی حوسێن، کە لە وەڵامدا ئیبنو لعەباس پێی گوتبوو خوێنی حوسێن دەرێژن وپرسیار لە خوێنی مێشولە دەکەن؟!! بێگومان رەخنە وپرسیارێکی وا لە کاتێکی وا ناکرێت لە کەسێک باسی پێویستی جاڕدانی دەوڵەتی کوردیت بۆ دەکات، ئەو پرسیار و رەخنە هەرزەکارە بۆ سەرودڵ گرتنی شۆڤێنییەک ئاڕاستە دەکرێت، خۆزگە سەرکردەکانی کورد بە نیوەی حەسەن عەلەوی هەستیان بەو زەرورەتە دەکرد خوای دەکرد هەموو دونیا بە

ئەکراد بانگیان دەکردین، هەروەک چۆن ئێستا هەموو دونیا بە هەولێر دەڵێن ئەربیل وهەتا دەسەڵاتیش ناوی فڕۆکەخانەی ئەربیلی نێودەوڵەتی کردە ئەمری واقیع، ئەگەر ئێمە بە خۆمان هەوڵ نەدەین ئەربیل بگۆڕین بە هەولێر، تۆ چاوەروانی حەسەن عەلەوی وعەرەب بەگشتی (الاکراد) لەجیاتی (الکورد) بڵێن؟! کێشەی مەلا بەختیار زیاتر دەروونییە حەزی خۆدەرخستنی خۆی بۆ کۆنترۆڵ ناکرێت جا با بەهەر شێوەیەک بێت، حەز دەکات هەردەم وەک بیرمەندێک وفەیلەسوفێکی مارکسیزم لە ڕابردوو وسۆشیال دیموکرات لە ئێستا وڕۆشنبیرێکی بلیمەت وحەداسەوی وموتەنەور خۆی دەرخات، کەچی ئەگەر بڕوانینە ژیننامەی مەلا بەختیار لەناو دەسەڵاتی کوردیدا شوێنکاری هیچ یەکێک لەو ئیدیعایانە نابینین، کەچی ئەو برادەرە هێشتا بە عەقڵیەتی ئاڵای شۆڕش دەژیت و وادەزانی هێشتا لەناو کۆمەڵی پێشمەرگەی نیمچە خوێندەوارە ووەک باران زاراوەی مارکسیزم ولینینیزمیان بۆ دەبارێنێتو هەموومانی سەرسام کردوە بە عەبقەریەتی!

مەلا بەختیار وادەزانی کێشەی ئێمە کێشەی زمانەوانییە (الاکراد) و (الکورد)ە ، نازانێت کێشەی ئێمە کێشەی چارەنووس وجودییە، ئەوەی دەسەڵاتی کوردی بە هەردوو ئیمارەتەکەوە بە خەونی کوردیان کرد لەوەتی ١٩٩١ وە کارەساتە بەمانای وشە، لە ژێر سایەی ئەو دەسەڵاتە گەندەڵەدا گیانی ئینتیما بوون خەریکە بەتەواوی لەناو دەچێت لەناو تاکی کوردا... لە ژێر سایەی ئەو دەسەڵاتە خاینبوون وفایلداربوون میدالیای شەرەفە لەسەر سنگی هەر خائینێک، لە سایەی ئەو دەسەڵاتە ئەوەی کاتی خۆی هەزار قوربانی داوە تا خیانەت نەکات لەو رۆژگارە پەشیمان بۆتەوە ودەڵێت چیم بەخۆم کرد ئەگەر خیانەتیشم کردبا دوور نەبوو ئێستا بەرپرسێك بام!! هەرنەبا دڵتەنگ نەدەبووم بە بەرجاوی ئێمە خائینان لە دڵسۆزان نزیکتر کەنەوە!

لە ژێر سایەی ئەو دەسەڵاتە باشوری سودان بەو هەژاری ودواکەوتویەوە سەربەخۆیی خۆیان وەرگرت، ئێمەش لەو عێراقە نا موبارەکە وا لکاوین پێی وەک ئەو کۆتە تۆپە ئاسنینە لێهاتوە کە ناهێلێت هەنگاوێک بهاوێژین بەرەو ئاسۆ، وەک مەڕ چاوەروانی قەسابەکەمان دەکەین تا جوان جوان چەقۆکەی بۆما تیژ دەکاتەوە وڕۆژانە گوێمان لە کڕینی چەک وتفاقی سوپای عێراقی عەرەبی دەبێت، خەممان نییە بە کەچە دەبابەکانی پاشماوەی سەدام بەگژ نوێترین چەکی ئەمریکی دەبینەوە کە لە دەست حکومەتە دیموکراسیەکەی عێراقە وبەسرودی کەس نەڵێ کورد مردوە بەرەنگاری چەکی ئەتۆمیش دەبینەوە!
کورە مەلا گیان بەو هەموو تاوانەوە باسی (الاکراد) و (الکورد) م بۆ دەکەیت، بەو هەموو سوکایەتیەوە کە دەسەڵات بە کورد وکوردستانی کردوە دەبێت زۆر مەمنوون بیت پێمان بڵێن (الاکراد)
٢٠١٢/١/٧

كوشتنی كاوه‌ پیلانێكی قوڕه‌یشیه‌!

كاتی خۆی قوره‌یشه‌كان كه‌ بێزاربوون له‌ په‌یامی پێغه‌مبه‌ر محمد [د.خ] كه‌ گومانی ده‌خسته‌ سه‌ر دین وبیروڕاو وداب ونه‌رێت وهه‌موو گه‌نده‌ڵیه‌كانیان، بڕیاریان دا تیرۆری كه‌ن له‌ناو ماڵه‌كه‌ی خۆی. به‌ڵام بۆ ئه‌وه‌ی كه‌س وكاری پێغه‌مبه‌ر نه‌توانن تۆڵه‌ بكه‌نه‌وه‌ پیلانیكی نه‌گریسیان به‌ مێشك داهات، بێگومان مێشكی گه‌نده‌ڵان بۆ كوشتن وحیزفرسه‌تی زۆر چاك ئیش ده‌كات. ویستیان له‌ هه‌ر قه‌بیله‌ وعه‌شیره‌تێك گه‌نجێكی شه‌لاتی بێنن وه‌ك شه‌لاتیه‌كان وچه‌وره‌كانی ده‌سه‌ڵاتی كوردی، تا به‌یه‌كڕا پێغه‌مبه‌ر تیرۆركه‌ن وخوێنی به‌ناو عه‌شیره‌ته‌كاندا بڵاوبێته‌وه‌، وبه‌نی هاشمیش بێگومان ناتوانێت شه‌ڕی هه‌موویان بكات، ئه‌وه‌بوو خۆشبه‌ختانه‌ پیلانه‌ نه‌گریسه‌كه‌ سه‌رنه‌كه‌وت.

ئه‌مڕۆ خوێنی كاوه‌ گه‌رمیانی شه‌هید وه‌ك هه‌مان پیلانه‌كه‌ی لێهاتوه‌، چونكه‌ هه‌ر یه‌كێك وبه‌رپرسێك ده‌گریت به‌ توندترین وشه‌ ئیدانه‌ ومه‌حكومی تاوانه‌كه‌ ده‌كات هه‌تا خوله‌ ژه‌نگاویش كه‌ به‌ تۆماركراوی سه‌دان جوێنی شه‌لاتیانه‌ی به‌ كاوه‌ دا ودیان هه‌ڕه‌شه‌ی لێكرد، ئێستا ده‌ڵێت تا بكوژه‌كانی نه‌دۆزمه‌وه‌ هه‌دا نادەم! كاوه‌ی جوانه‌مه‌رگ دۆسێی گه‌نده‌ڵی زۆرێك له‌ به‌رپرسانی یه‌كێتی جوڵاندبوو، چه‌ندینیان سكالای یاساییان له‌سه‌ر تۆماركردبوو، علی اساس زۆر یاسادۆستن. كه‌ هه‌موویان ئیدانه‌ بكه‌ن وهه‌مووشیان گه‌نده‌ڵ بن، كه‌وابوو به‌ زمانی حاڵ ده‌ڵێن هه‌مووما‌ن بكوژی ئه‌وین، كه‌وابوو خوێنی به‌سه‌ر هه‌موو شه‌لاتیه‌ گه‌نده‌ڵه‌كان دابه‌شكراوه‌ وه‌ك شه‌لاتیه‌كانی دوێنێی قوره‌یش، به‌س داخه‌كه‌م به‌نی هاشیمێكیش نیه‌ ئه‌و. به‌نی گه‌نده‌ڵانه‌ لێی بترسن وه‌ك چۆن قوڕه‌یش ده‌ترسان.

دووشه‌ممه‌, 09 كانونی یه‌كه‌م 00:122013

هەڤاڵ ئەبوبەکر لە ڕۆشنایی بەڵگەکاندا

پێش ماوەیەك کورتە نوسینێکی سەرتاسەر ستایش بۆ بەعس وڕژێمەکەیم بەرچاو کەوت، ناوی کاک هەڤاڵ ئەبوبەکری لەسەر بوو منیش نازانم بۆ هەر لە یەکەم تماشاکردنی بە دوورم زانی ئەو جۆرە نووسینە ئاست نزمە هی کاک هەڤاڵ بێت، هەر بۆ زانینی زیاتر دەربارەی نوسینەکە وەك خۆی شەیرم کرد وبڵاوم کردەوە ولەسەر بابەتەکەشم نووسیبوو من تاوانباری کاک هەڤاڵ ناکەم، تەنها دەمەوێت بزانم خوێنەران چی لەسەر دەزانن. ئەوەبوو برادەرێکی بەڕێز زوو هاتە سەرخەت وگووتی ئەو شیعرە ساختەیە وهی کەسێکی سوکی بێ ڕەوشتە بەناوی هـ ب! وبۆی تەئکید کردم لە ڕێگای گفتوگۆیەکی نوسراودا کە هی کاک هەڤاڵ نیە وهی هـ ب یە.

بەڵام لێرە ولەوێ قسەی وا دەکرا وگوم لێدەبوو کە کاک هەڤاڵ زۆر هەلپەرست بووە وخۆ دەرخەر بووە، هەتا لە سەردەمی ڕژێمی سەدامیش شیعری نیشتیمانی [بەمانا بەعسیەکەی] نووسیوە وبەژداری زۆر کۆڕ وکۆبوونەوەی کردوە، کە کەسانی تر خۆیان لیی دەپاراست وەك میکرۆب.

هەڤاڵ ئەبوبەکر و د. ئاسۆ هەردوو سەرۆکی لیستەکانی بزوتنەوەی گۆڕانو یەکێتی لە دیبەیتەکدا دیتمانن چۆن شەڕی مان ونەمانی یەکتر تاڵ کردنیان دەکرد، بەڵام بە پێچەوانەی ئەوانەی پییان وایە کە ڕاستی ون دەبێت لەو جۆرە دەبەرێك چوونانەدا، من پێم وایە دەکرێت زۆر ڕاستی ببینین وبدۆزینەوە کاتێ ئەندامانی دوو لایەنی ناحەز بە یەك بە گژ یەکدادەچن!

هەتا زۆرجار پۆلیس ویاسا سوود لە کیشەی نیوان دوو مافیاش وەردەگرێت، کە لیک تورە دەبن و زانیاری لەسەر یەکتر بڵاودەکەنەوە. بێگومان مەبەستم لە نمونە هێنانەوەیە نەك تەوسیف کردن.

بە نسبەت یەکێتیەوە من زۆر دەمیکە قسەی خۆم دەرهەقیان کردوە وخاڵێکی سپی نابینم تیایاندا تا بڵێم ئەو شتەیان باشە، کەوابوو ئەگەر ڕایەکی نێگەتیڤیشم هەبێت بەرامبەر گۆڕان یان کاندیدی گۆڕان پەیوەندی بە هەقیقەت خوازی نەبێت هیچی تر نیە.

كاتێ د. ئاسۆ فره‌یدون رۆژنامه‌یه‌كی ده‌رهێناوه‌ وتی "ئه‌مه‌ رۆژنامه‌ی هاوكارییه‌ كه‌هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كر شعری بۆ سه‌ددام وتوه‌" بێ ئه‌وه‌ی ناوبراو ده‌قه‌كه‌ بخوێنێته‌وه‌، و هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كریش پێیوت كه‌ ده‌قه‌كه‌ بخوێنێته‌وه‌، و داوای لێكرد رۆژنامه‌كه‌ی بداتێو خۆیی بیخوێنێته‌وه‌. كه‌میك گوومانم كرد له‌و به‌ڵگانه‌ ڕاست بن، به‌ڵام كه‌ من ئه‌و به‌ڵگانه‌م خوێنده‌وه‌ كه‌ چه‌ند نووسینێكی شیعر ودیمانه‌ وكۆڕی هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كری تی تێدا بوو، ته‌نها ئه‌گه‌ر بیوتبا هی ئه‌و نیه‌، له‌وانه‌یه‌ تا ساغ ده‌بوه‌وه‌ بڕیارم له‌سه‌ر نه‌دابا، به‌ڵام وه‌ك دیاره‌ ئینكاری نه‌كرد كه‌ نووسینه‌كان هی ئه‌ون وبه‌ڵكو ته‌نها داوای ده‌كرد بیده‌نێ به‌خۆی بیخوێنیته‌وه‌! تا له‌و قه‌ڵه‌بالغیه‌ وابخاته‌ میسكی لایه‌نگرانیه‌وه‌ كه‌ هیچی تیدا نیه‌، گریمان كاك ئاسۆ رۆژنامه‌كانی بدایه‌ هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كر، چی ده‌خوێنده‌وه‌ كاك هه‌ڤاڵ؟!

من كه‌ له‌ هه‌قیقه‌ت زیاتر خزمایه‌تیم له‌گه‌ڵ كه‌س نیه‌، پێوه‌ریكم هه‌یه‌ شوكر بۆ خودا دانی ناهه‌ق به‌ كه‌س دانانێم، هه‌موو مرۆڤێك له‌ ئاست هه‌قیقه‌تدا یه‌كسانه‌ لای من، وهیچ له‌به‌رئه‌وه‌ی فلان هه‌ڵگری ئه‌و ئایدیۆلۆژیا وئه‌و دین وئه‌و حزبه‌یه‌ كار له‌ بڕیاڕی من ناكات، ئه‌گه‌ر هه‌ق لای مولحیدك، ئیسلامیه‌ك، عه‌لمانیه‌ک ، وه‌سه‌نه‌ك، به‌داییه‌ك بێت، هه‌ر هه‌قه‌ وكه‌س په‌سند ناكه‌م به‌سه‌ر ئه‌ویت، بۆیه‌ لێره‌دا سه‌ره‌ڕای ڕای نێگه‌تیڤم له‌سه‌ر یه‌كیتی، به‌ڵام ئه‌و به‌ڵگانه‌ كاتێك كه‌سێك لێبڕاده‌مینێیت هیچ بوارێك بۆ ئه‌و هه‌قیقه‌ته‌ ناهێڵنه‌وه‌ كه‌ ئه‌و هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كره‌ كه‌سێكی هه‌لپه‌رست وماستاو كه‌ر بووه‌ بۆ به‌عس وڕژێم.

كه‌سانێك ده‌ڵێن نابێت به‌گوێی ئه‌و دوو حزبه‌ی ده‌سه‌ڵات بكه‌ین چونكه‌ خۆیان له‌ لوتكه‌ی گه‌نده‌ڵین وكه‌س به‌قه‌د پیاوه‌كانی ئه‌وان په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ڵ به‌عس نه‌بووه‌، منیش ده‌ڵێم گومانم نیه‌ له‌و ڕاستیه‌، به‌ڵام ئه‌مڕۆ نه‌وشێروان مسته‌فا كه‌ گه‌وره‌ترین عه‌قڵیه‌تی ئه‌رشیفیه‌ باسی نه‌كات، ودلسۆزه‌كان باسی نه‌كه‌ن له‌به‌ر خاتری ئینتیمای حزبیان، وئه‌رشیفیش لای دوو حزبه‌كه‌ی ده‌سه‌ڵات بیت. ئه‌گه‌ر ئه‌وان واته‌ دوو حزبه‌كه‌ باسیان نه‌كردبا كێ باسي ده‌كرد كه‌ هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كر وا له‌ بونه‌كانی به‌عس شیعری به‌ هه‌وه‌ستی سیاسي به‌عس هونیوه‌ته‌وه‌؟! یا كه‌سانی تری خاوه‌ن ئه‌رشیفی سه‌ربه‌خۆ ودڵسۆز باسیان كردبا، به‌رله‌وه‌ی یه‌كێتی باسیكردبا. من پیموایه‌ ئه‌وه‌ی به‌ بچوكترین وته‌ پشتگیری بةعسی كردبیت شایه‌نی ریسواكردنه‌ .ده‌زگای روشنبیری كوردی، چونكة به‌عسي نه‌بووم، كتیبیكی منی هه‌ر بزر كرد، كه‌ من نوسخه‌شم لێی نه‌گرتبوه‌وه‌ له‌به‌ر بێ پاره‌یی ویستم ئه‌وان چاپی بكه‌ن!!، ئه‌ی خیره‌ دوو پیشانگا بو هه‌ڤاڵ ئه‌بوبه‌كر ده‌كاته‌وه‌؟!!!!

ئەگەر یەکێك کوڕی ئەو ڕۆژگارە بایت ولەناو ئەو هەموو تۆقینەی بەعس با، دەیزانی چ ناپاکیەکە لەو ناپاکانەی ئەو سەردەمە خۆش بین، ئیمە هەموو ژیانمان لە ترس ودڵەڕاوکێ دا بوو، ئەویش بەو پەڕی هەلپەرستانە بیت وشیعر بە ستایلی بەعسی بنوسێت بە کوردی. ڕاستە هیچیان ڕاستەوخۆ باسی صدام ناکەن، بەڵام مەرج نیە باسی بکەیت ڕاستەوخۆ تا بزانی ئەو شیعرە بۆ صدام وبەعس وتراوە، هەر کەسێك کەمێك لە دنیای نووسین سەردەرکات دەزانێت، هەردەقێك بەپیی شوێن وکات مانای خۆی وەردەگرێت. ئەوەی جۆرج ئۆرویل لە لەندەن دەینووسی لە بوێریدا بەراورد ناکرێت بەوەی باسترناك دەینووسی لە ژێر ترس و تۆقینی سەرکوتکرین دەزگای دەوڵەتی کۆمەنستی، فەرقی زۆرە تۆ بە ئازادانە دژی ئەمریکا بنوسیت وەك قەناعەتێکی شۆڕشگێڕانە ولە دەرەوەی فشار ودەسەڵاتی بەعس بە پاڵنەرێکی ئیسلامی یان مارکسی یان لە ژێر کاریگەری بیرمەندێکی وەك چۆمسکی، ولە نێوان هێرش کردنە سەر ئەمریکا وزایۆنیزم بە شێوازی بەعسیانە ودیان ڕەمزی بەعسی تیکهەڵکێشی شیعرەکەت کەیت تا پێت بڵێن [بارك الله فيك يا بطل]!!!. ئەو شیعرانەم خوێندەوە مادام دان بەوەش دادەنێت کە هی ئەو، ئەوە بەهیچ جۆریك گوومانم لە ناپاکی و هەلپەرستی هەڤاڵ ئەبوبەکر نەما، با نەك کاندیدی گۆڕان بێت، خوای دەکرد کاندیدی حەزرەتی عومەر وعەلی دەبوو.

نوسینەکان دیارە لە هەشتا ونەوەتەکان نووسراوە، لەو سەردەمەدا بەعس وەك سەگی هار لە یەک کاتدا پری کورد وشیعە وئیرانی دەدا ولەپاش داگیرکردنی کوێتیش ڕووبەڕووی هێزی هاوپەیمانی خۆرئاوا ببوەوە، شەو ڕوژ لە دەزگا میدیاییە جاڕسکەرەکانی خەریکی خوێندان بوو بە ئەمریکا وزایۆنیزم، وباس هەر باسی پیلانە گڵاوەکانی ئەمریکا بوو کە گەمارۆی ئابووری خستبوە سەر عێراق، ودەزگاکانی سەدام بە ئەنقەست منداڵی عیراقیان لەبرسان وبێ دەرمانی دەکوشت بە بیانووی گەمارۆی ئابووری. ئایە ئەوەی دێت وبە شیعر گوزارس لەو وەزعە دەکات وجوین ونەفرەت بۆ ئەمریکا دەنیرێت وبەشان وبالی قودس هەڵدەدات، لە کاتێکدا دەیان قودسی کوردی داگیرکراوە ودیت وباسی دەرمان بڕین دەکات بەوکەسە دەڵێین هەر لە ڕای خواوە ئەو بیرۆکانەی بۆ هاتوە؟! یان ئەو بیرۆکەیە لە دەوڵەتی ئیستیبدادی بە شێوەیەکی تۆماتیکی دەگوێزرێنەوە بۆ خەڵکی لەرزۆك وترسنۆك وهەلپەرست، ئەوانەی دەیانەوێت لە هەموو سەردەمیکدا خاوەن ئیمتیاز بن بێ ئەوەی هەڵوێستێکی مرۆیانەیان هەبوو بێت، بی ئەوەی ڕۆژیك تا بەیانی لە ترسی گیران ودڵەڕاوکی وهەڕەشەی بەعس خەوی نەزڕابیت؟!

تەسەور کە یەکیك لە ١٩٩٠/١٢/١٨ بیت لە کۆڕێک شیعر بخوێنێتەوە بە ناوی دژایەتی گەمارۆی ئابووری لەسەر عێراق، بە ناوی پەردەلادان لە ڕووی ڕەشی ئەمریکا وهاوپەیمانەکانی!! یانی چەند مانگێك پێش راپەڕین، ئەی کەی ئەو کەسە هەڵویستیکی هەبووە بەرامبەر ئەو ڕژێمە لە ئاستی قسە زلەکانیدا بێت؟!!

لە شیعری قەسابخانەکەی قودس و پەیامێك، هەڤاڵ ئەبوبەکر پاش ئیدانەیەکی دوور ودرێژ بۆ ئەمریکا و زایۆنیزم، بەشێوەیەك پیاو قێزی دێتەوە بەو جۆرە لەو سەردەمە وەك نصیر متقدم ورفیق حزبیەک وا بدوێت، لە چەند دێرێکدا وا غەزەل لەگەڵ بەعس وڕژێمەکەی دەکات:

وا لێرەوە..

لەم وڵاتە ئاشتی خوازە

بەهێزەوە

نامەم دەنێرمە ئاسمان و

هتد....

ئەو وڵاتە ئاشتی خوازە؟! کە نوقمی خوێنی ورد وشیعە وسونەش کرابوو لەسەر سنوورەکان؟!

لە شیعری [پەرەی مێژوو هەڵدەنەوە]، هەڤاڵ ئەبوبەکری بەزمانی عێراقچیەکی عەرەبی فەللوجە وئەنبار وئەعزەمیە قسە دەکات، باسی خیانەتی بازۆفت دەکات، کە رۆژنامەنووسێکی بەریتانی بە ئێرانی رەگەز بوو، صدام گرتی ولە سێدارەی دا بە بیانووی سیخوڕی، هەتا ئەگەر بابڵێین ڕاستیش بێت، وسیخوڕ بێت، سیخوڕ بووە بەسەر دوژمنەکەی کورد، ئیمە لە بیرمە ٩٩% ی لاوان ئەو کاتە هەتا لە تۆپێنیشدا حەزمان لیبوو عێراق بدۆڕێنیت، کوردێکی قوڕمساغی وەك هەڤاڵ ئەبوبەکر کاندیدی گۆڕان، چی داوە لە بازۆفت، یان بە زمانێکی بەعسیانە بڵێیت کاتی سایکس بیکۆ بەسەر چوو!!! ئێمە تا ئەو ساتەش ولەوانەیە سەدان جیلی تریش بەدەست سایکس بیکۆ دەناڵێنین، ئەوە تەنها کەسێك

وادەڵێت کە خۆی بە بەعس فرۆشتبێت ووەك عەرەبێکی قەومی توندرەو بیربکاتەوە. هەڤاڵ ئەبوبەکر لەو شیعرە وا دەڵێت:

بزانن ئەو بایەی کە دێ

لە سێدارەی ناپاکیەوە

هەر بۆنی [بازۆفت]ی لێ دێ

ئینجا بۆ چەندان جاری تر

بەرێگەتانا بچنەوە

چاك بزانن لەم وڵاتا

جێگای خۆتان ناکەنەوە

کاتی [سایکس بیکۆ] نەما

گشت سامانی وڵاتەکەم

بە دیاری بۆ پاشا ببا!!!!!!!!!!!

من دەزانم ماکینەی دیعایەی گۆڕان هەمووی لە خزمەتی لووس وپووس کردنی کاندیدەکەیانن، دەزانم کەسی لە هەڤاڵ ئەبوبەکر، زۆر بێ هەڵوێستر وناپاکتر ئاشکرا بوون کەس سزای نەداوە، نە میللەت ونە دەوڵەت وحکومەت، بەڵام ئێمە هەردەبێت لە کاری بەرچاوڕوونی سڵ نەکەینەوە وبێ هیوا نەبین. من دەنگدان بە علی حسن مجید و هەر کەسێك بە وشەیەك پاڵپشتی ڕژێمی بەعسی کردبێت لە ڕۆژە سەختەکانی ترس وتۆقین وهەڕەشە وەك یەکن.

سێ شەممە, 22 نیسان 2014 00:54

شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تی

كاره‌سات ئه‌وه‌یه‌ هه‌مومان كێشه‌یه‌كمان هه‌بێت وڕۆژانه‌ وله‌ زۆرترین بۆنه‌كان یه‌خه‌مان پێ بگرێت، كه‌چی زۆربه‌ی بیرمه‌ند ونوسه‌ران ورۆشنبیرانمان لێی بێده‌نگ بن، ئه‌گه‌ر تێیدا به‌شداریش نه‌بن.

شارچیه‌تی ئه‌و شێرپه‌نجه‌یه‌ بێ ئازاره‌یه‌ كه‌ خشپه‌ ده‌كاته‌ ناو هه‌موو قه‌واره‌ی بونمان وهێدی هێدی په‌ل داوێته‌ هه‌موو ده‌مار وشاده‌ماری جه‌سته‌ی نه‌ته‌وه‌ییمان، به‌ڵام وه‌ك زۆربه‌ی جۆری شێرپه‌نجه‌كان زۆر به‌ هێمنی وبێ ئازار كاری خۆی ده‌كات بێ ئه‌وه‌ی كه‌س ڕاچڵه‌كێ وداچڵه‌كێ. نوسه‌رانمان گفتوگۆ له‌سه‌ر هه‌موو كێشه‌ فیكری وفه‌لسه‌فیه‌كانی جیهانی ده‌ره‌وه‌ قسه‌ ده‌كه‌ن وده‌نوسن، زۆرجار به‌ زمانێك ده‌نوسن پڕ له‌ زاراوه‌ی سه‌یروسه‌مه‌ره‌ ودوور له‌زیهنیه‌تی گشتی، كه‌چی له‌سه‌ر كێشه‌ی شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تی نانوسن باسی ترسناكی ئاكامه‌كانی ناكه‌ن به‌سه‌ر كۆی قه‌واره‌ی كوردی، هه‌وڵ ناده‌ن وه‌ك ڕێنیشانده‌رێك وكه‌سانێكی ڕوناكبیری ئه‌و نه‌ته‌وه‌یه‌ فێری كوردپه‌روه‌ریان بكه‌ن، فێری قێز لێبونه‌وه‌یان بكه‌ن له‌ شارچیه‌تی وناوچه‌گه‌رێتی وعه‌شیره‌تچیه‌تی وهه‌ر ئینتیمایه‌كی تری به‌رته‌سك له‌سه‌ر حیسابی كوردبوونمان.

دیارده‌ی خۆشویستنی شاری خۆت زۆر سروشتیه‌ وشتێكی غه‌ریزیه‌، به‌ڵام كاتێك ئه‌و خۆشه‌ویستیه‌ له‌ ڕاده‌ی خۆی ده‌رده‌چێت وده‌بێته‌ پاڵنه‌رێك بۆ ڕق وسوكایه‌تی نیشاندان به‌رامبه‌ر شاره‌كانی تری هاوزمان وهاونه‌ته‌وه‌ت، لێره‌دا ده‌بێت هه‌زاران نیشانه‌ی ستۆپ وبوه‌سته‌ی بۆ به‌رزبكرێته‌وه‌، نه‌ك خه‌ڵكی نوخبه‌ی فیكریش لاسایی ئه‌و جۆره‌ ره‌فتاره‌ نزمانه‌ بكه‌نه‌وه‌ و وشوێنی كه‌ون.

شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تی له‌و سایتانه‌ ده‌رده‌كه‌وێت كه‌ به‌ تایبه‌ت كراوه‌ بۆ گاڵته‌ كردن به‌ خه‌ڵكی شاره‌كانی تر: هه‌ولێریه‌ك هه‌بوو....هه‌ورامیه‌ك سواری ته‌كسی بوو، خانه‌قینیه‌ك نازانم چی كرد، كه‌ركوكیه‌ك وتی.... ئه‌وه‌ كۆی ئه‌و نوكتانه‌یه‌ی كه‌ تا راده‌یه‌كی زۆر سوكایه‌تی تێدایه‌ به‌ خه‌ڵكی شاره‌كانی تر، كه‌چی هێشتا سه‌رنجی هیچ نوسه‌رێكی بلیمه‌تی رانه‌كێشاوه‌.

شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تی وایكردوه‌ هێشتا هه‌ستی یه‌ك نه‌ته‌وه‌ییمان دروست نه‌بێت، له‌ قورئاندا ده‌ڵێت: [وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا] ئیمه‌ی كورد به‌ره‌فتارمانه‌وه‌ دیاره‌ هێشتا له‌ قۆناغی قبائلین ونه‌بوینه‌ته‌ شه‌عبێك له‌ شعوبه‌كان. ڕاسته‌ دوو ئیداره‌ییش وه‌زعه‌كه‌ی خراپتر كرد، به‌ڵام ئه‌ شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تیه‌ به‌ر له‌ ئیداره‌ی كوردیش هه‌ر هه‌بوو هه‌تا له‌ یادمه‌ جارێك

صدام حسێن ئاماژەی پێکرد وگوتی لە کوردێکم پرسی تۆ خەڵکی هەولێری؟ وتی: هەولێری چی من خەڵکی سلێمانیم! گوتی : اهل السليمانية حەز ناکەن وقبوڵ ناکەنپێیان بڵێن خەلکی هەولێرن!!

لە وڵاتان خەڵکی لە وەرزشدا بۆ نمونە پاڵپشتی یانەی شارەکەی خۆی دەکات. کە ئەوە شتێکی ئاساییە، بەڵام کە یانەیەکی وڵاتەکەی هەتا ئەگەر دوێنێ لە یانەی شارەکەی ئەوی بردبێتەوە، کاتێ لەگەڵ یانەیەکی بیانی یاری دەکات هەموو پاڵپشتی دەکەن، چونکە مەسەلەکە لە ناوخۆوە دەگۆڕێت بۆ نیشتیمانی. لێرە لە کوردستان وانیە لەبیرمە پار کە یانەی هەولێر لە کۆتایی جامی ئاسیا یاری دەکرد کە دۆڕا، خەڵکانێک بەوپەڕی بێ هەستی وناکوردانە خۆشی خۆیان دەربڕی بەو دۆڕاندنە.!! هەر بەر لە چەند ڕۆژێك دوبارە بۆوە کاتێ هەولێر بە شورتە دۆڕا.

ئەگەر بیینە سەر نمونەیەکی تر، ئەویش بەژداری کچێکی کوردە لە هەولێر لە بەرنامەی ئەرەب ئایدل، لەسەرەتادا من ڕەئیم لەسەر نیە کوردێک بەژداری بکات لە بەرنامەیەکی عەرەبی چونکە جۆرێک لە پاشکۆیەتی وهیوایەتی حوکمی زاتی پێوە دیارە، بەڵام کە بەژداری کرد وڕاغب عەلامە وهەموو لیژنەکە ڕێگایاندا بە کوردی گۆرانی بڵێت، پەرواز حسێنیش گۆرانی بە کوردی گوت لەو ماوەیە کەمەدا بەرای من بەقەد چەندین ساڵی میدیای کوردی کوردی بە خەڵک ناساند، من لەشارێکی کۆسمۆپۆلیتی وەك لەندەن هەست بە کاریگەریەکەی دەکەم لە ناساندنی کورد وهونەری کوردی بە جەماوەری عەرەبی، بەس نیە هونەرمەندێکی گەورەی وەك راغب علامە گوتی تۆ نەخشەی هونەری کوردیت ئاشنا کرد بە نەخشەی هونەری عەرەبی، کچێك بەو عەرەبی نەزانیەوە وا بە جورئەت خۆی لەو بەرنامەیە بدات وبە کوردیش گۆرانی بڵیت، بەڕاستی ئەگەر دەستخۆشیشی لێناکرێت شایەنی ئەوە نیە قسەی خراپی پێ بگوترێت وەك کەسانێک لە پەیجەکانی فەیسبوك دەیکەن بەتایبەتی پاش لێدوانەکانی ئەحلام لەبەرنامەی ئەرەب ئایدڵ لەسەر ناوی کوردستان و گوتی کوردستان بەشێکە لە عێراق، ئەو قسەیەش هی هەموو سەرکردەکانی کوردە بڕۆن لە جیاتی هێرش کردنە سەر ئەحلام وپەرواز یەخەی سەرکردەکان بگرن وەك هونەرمەندی بەڕێز خالید ڕەشید دەڵێت. شار پرێس دەڵێت :لەشاری هەولێر بانگەشەکردن بۆ ئەوەی دەنگ بدرێت بە پەرواز حسێن کە بەشدارییکردووە لەبەرنامەی(arab idol) ی کەناڵی ئێم بی سی، گەیشووەتە قۆناغی هەڵواسینی لافیتە لەسەر شەقامەکان، بەڵام لەشاری سلێمانی هیچ نیشانەیەکی گەرموگوڕی دیار نیە بۆ پشتگیرییکردنی پەرواز. بۆ تەنها لەبەر ئەوەی لە هەولێرە؟!

نمونه‌یه‌كی تر زنجیره‌ی گه‌رده‌لوله‌، به‌ڕاستی ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ تێڕوانینی ڕۆشنبیرێك بێت وشارچیه‌تی وای لیبكات خه‌ڵكی شاره‌كانی تر وه‌ك كۆمبارس وقه‌شمه‌ر وكۆمێدی وبێ كه‌ڵك ببینێت، ئه‌ی ده‌بێت تێروانینی نه‌زانه‌كان چۆن بێت؟! ئه‌وه‌ی له‌ گه‌رده‌لول بینم گوزارش بوو له‌ ڕای خه‌ڵكه‌ هه‌ره‌ شارچیه‌كه‌ بوو كه‌ به‌ چاوێكی سوك ده‌ڕوانێته‌ كار وخه‌باتی شاره‌كانی تر، وتێڕونینی شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تی تۆختر ده‌كاته‌وه‌ له‌نێو نێوه‌نی ئه‌ده‌بی وگشتیدا.

ئه‌و جۆره‌ ره‌فتارانه‌ كاردانه‌وه‌ی خراپ دروست ده‌كه‌ن، هه‌ر ئه‌وڕۆ كه‌ باسی روداوه‌كانی حه‌ویجه‌ وكوژرانی چه‌ند پێشمه‌رگه‌یه‌كی خه‌ڵكی سلێمانی كرا، یه‌كێك گوتی: ئه‌گه‌ر كوژراوه‌كه‌ سلێمانی بن هیچ كێشه‌ نیه‌؟! ئه‌و كه‌سه‌ زۆر خولیای وه‌رزشه‌ چه‌ند جار گوێم لێی بوه‌ ره‌خنه‌ی گرتوه‌ له‌ شارچیه‌تی كه‌سانێك له‌ سلێمانی، هه‌ستم كرد وه‌ك كاردانه‌وه‌یه‌ك وای گوت، هه‌تا من كه‌ ناڕه‌زاییم نیشاندا له‌ قسه‌كه‌ی وگوتم به‌ڕاستته‌؟! گوتی ناوه‌ڵڵا گاڵته‌م ده‌كرد!!

پێویسته‌ لێره‌دا ڕاستیه‌ك بڵێین كه‌ خه‌ڵكی دینداری هه‌موو شاره‌كانی كوردی له‌ نێو خه‌ڵكانی تردا له‌ هه‌موان چاكترن له‌ نه‌بوونی ئه‌و حه‌ساسیه‌ته‌ شارچیه‌تیه‌ ئه‌گه‌رچی تاڕه‌ده‌یه‌كیش هه‌ر هه‌یه‌، ئه‌ویش له‌به‌ر ئاڕاسته‌ی ئایینی كه‌ هه‌موو موسڵمانان وه‌ك برا وخوشكی یه‌ك سه‌یر ده‌كات، رۆشنبیرانمان هه‌موو ئه‌ركه‌ كۆمه‌ڵایه‌تیه‌كانیان فه‌رامۆش ده‌كه‌ن بۆ مامۆستایانی ئایینی، كه‌ ئه‌وانیش كاری خۆیان ده‌كه‌ن دێن ڕه‌خنه‌یان لێده‌گرن!! چه‌ند نوسه‌ری ئێمه‌ كارێكی وای كردوه‌ ئه‌و شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تیه‌ نه‌مێنێ؟!

كاتی ئه‌وه‌ هاتوه‌ هه‌موو نوسه‌ران وروناكبیرانمان ئاوڕ له‌و شێرپه‌نجه‌ی شارچیه‌تیه‌ بده‌نه‌وه‌، كۆ هه‌ست ونه‌ستێكی وا دروست بكه‌ن خه‌ڵك پێی شه‌رم بێت باسی شارچیه‌تی بكه‌ن، چونكه‌ به‌ڕاستی هێشتا ئێمه‌ نه‌ گه‌یشتوینه‌ته‌ قۆناغی به‌ گه‌ل بوون!.

پێنج شه‌ممه‌, 02 ئایار 2013

چۆن کورد ڕزگاری دەبێت لە ژێر کاریگەری فۆرمی عەرەبی بۆ ئیسلام؟

بەڕای من سۆفیەت لە بنەڕەتدا کە دروست بوو، هەوڵێك بوو بۆ قووڵبوونەوە لە لایەنی ڕووحی و مەعنەویات، و جۆرێك لە یاخیبوونی بێ دەنگانە بوو لەو ڕوحیەتە جەنگاوەرەی کە زاڵە بەسەر کۆی دەقەکانی ئیسلامدا، وەك لە زنجیرەیەک وتار باسم کردوە بە ناوی: ئیسلام وەك ئاینێکی جەنگاوەر!

هەروەها ئەنجامی کارلێکەری عەقڵیەتی میللەتانی نا عەرەبی و عەرەب بوون. بۆیە کە دەڕوانیتە کەسە هەڵکەوتوەکانی تەسەوف لە زۆربەی هەرە زۆریاندا عەرەب نین .میللەتانی ناعەرەب تووشی شۆك هاتن کە بینیان هەڵمەتی سوپایی گەورە وەك گەردەلوولەی بیابان دێت بۆ سەریان بە ناوی دین و لە ژێر دروشمی دینیدا !چونکە بەرلەوە هێرشەکان هەر بە ناوی ئیمپراتۆریەت و دەوڵەت و سیاسەتی داگیرکردن و ڕووتاندنەوە دەهاتن، وەك هەڵمەتەکان و شەڕەکانی دەوڵەتی ڕۆم وفارس، هەرچەندە قورئان دەیەوێت ڕەهەندێکی دینی بداتە ئەو شەڕانە، وەك شەڕی مەجوسیەت و ئەهلی کیتاب باسی دەکات، و دەڵێت موسڵمانان حەزیان بە سەرکەوتنی ڕۆمەکانی ئەهلی کیتاب دەکرد! بەڵام لە هەقیقەتدا ئەوە تەنها شعوری موسڵمانان بوە کە لە زووەوە تەفسیری دینیان بۆ هەموو ڕووداو و دیاردەیەك کردوە، دەنا ئەو شەڕانە لە ژێر هیچ دروشمێکی دینیدا نەدەکرا، وەك شەڕ و غەزای موسڵمانان. سۆفیەت هەر بۆیە زۆر زوو دەرکەوت لە گۆڕەپانی ئیسلامدا، ویەکەم کەس کە ناونرابێت سۆفی وەک لە قسەکانی ابن تیمیة و"کشف الظنون" هاتوە [أبو هاشم الصوفي] کە لە ساڵی سەد و پەنجای کۆچی ١٥٠ هـ وەفاتی کردوە.

بێگومان کوردیش ڕۆڵی کاریگەری هەبوو لە دەرکەوتنی سۆفیەت وگەشەکردنی، شێخ عەبدولقادری گەیلانی و مەولانا خالیدی نەقشەبەندی وسوهرەوەردی کوردبوون ، کە ئەوانە بە کەسە هەرە دیارەکانی ئەو مەیدانە دادەنرێن، جگە لەو کەسایەتیە سۆفیانەی کە سەرەرای مەزنایەتیان، بەڵام شوهرەتیان هەر لە ناو کوردستان مایەوە، وەك مەلای جزیری و مەحوی و ئەحمەدی خانی وگەلێکیتر.

تەریقەتی سۆفی دیاردەیەکی ئیسلامی گشتی بووە، بەڕای من تەنها شێوازی دینداری کورد نەبووە، بەڵکو زۆر لە کۆمەڵگا ئیسلامیەکانی عەرەبی و فارسی وئەفغانی وهیندستانی

وئەفریقایی و مەغریبی وئەندەلوسی تەریقەت لە ناویاندا باو بووە .ئینجا دوو تەریقەتی تەسەوف کە هەبووبێت لە ناو کورددا، تەریقەتی قادری و نەقشەبەندی بوون، یەکەمیان هەتا ئەگەر خاوەنەکەشی کورد بێت، بەڵام لە کوردستان لە دایك نەبوو، بەڵكو لە بەغداوە دەرکەوت وبڵاوبۆوە وگەیشتەوە کوردستان لەوێوە! نەقشەبەندیش هەر لە بوخارا وهیند دەرکەوت، مەولانا بەپێی خۆی چوو بۆ هیندستان و لە شاە عبداللە ی دهلەوی وەریگرت و هێنای بۆ کوردستان، هەرچەندە مەولانا خالید ئیزافاتی خۆشی خستە سەر تەریقەتەکە و سەرلەنوێ بنیاتی نایەوە، و ئەو قۆناغەی تەریقەتەکە بە ناوی ئەو ناونرا :نەقشەبەندی خالیدی! لەبەر ئەو هۆیانە من بە ڕەهایی لەو باوەڕە نیم کە دینداریەکی تایبەت بە کورد بێت، بەڵام دەکریت بڵێین کە تەسەوف نزیکترین شێوازی دینداریە بۆ دەروون و نەزعەی دینداری کوردی، لە سوودەکانی تەریقەتی نەقشەبەندیدا: نووسەری کتێبی النقشبندية نشأتها وتطورها لدي الترك، الدكتورة بديعة محمد عبد العال، الطبعة الأولى القاهرة ، الدار الثقافية للنشر، 2009، ص22: 28، دەڵێت: بە دەرکەوتنی مەولانا خالیدی نەقشبەندی، گیانی زوهد ودینداری زۆر بڵاوبوەوە و ڕێژەی تاوان و دزی و راوەڕووت و ڕێگری زۆر کەم بوەوە لە ناوچە کوردیەکان، ودەڵێت کاریگەری ڕابیتەی سۆفی ڕۆڵێکی گرنگی بووە لە هێورکردنەوەی ئەعسابی خەڵك و دوورکەوتنەوە لە خاتیرەی شەڕ و دووژمنکاری لە دەروونی مرۆڤایەتی! لە ژێر کاریگەری ڕێنوێنی وتەعالیمەکانی مەولانا. ئینجا تەریقەت توانی خەڵك بپارێزێت لە هیرشی مەزاهیبی توندرەوی سەلەفی، چونکە ئەگەر سەلەفیەت بگەیشتبا کۆمەڵگای کوردی، کوردیش خۆی سروشتێکی جەنگاوەرانەی هەڵچووی هەیە، ئەو کاتە کۆمەڵگای کوردی دەبووە داخراوترین و توندڕەوترین کۆمەڵگای ئیسلامی، ودەبوایە سعودیە بێت لە ئێمەی کورد فێری توندڕەوی بووایە، وەك چۆن ئێستا کەسانێکی تووندڕەوی خۆمان لەوێوە تووندرەویمان بۆ هاوردە دەکەن، تازە بە تازە باسی حەڕامێتی سەیارە لێخوڕین و ناردنی کچ بۆ خوێندنی زانکۆ، ودەم وچاو دەرکەوتنی ئافرەت دەکەن!

سەرەڕای ئەوەش ئەگەر دەسەڵاتی سیاسی کوردی زیرەك بوایە، کە قەت نەبووە، دەیتوانی سەرەڕای ئەمن وئاسایشی کۆمەڵگا کە ئەو تەریقەتە دابینی دەکرد، سوودێکی زۆری لەو گوێڕایەڵی سەرتاسەریەی بۆ قسەی مەولانا خالید بکردبایە بۆ یەک دەنگی کورد و پرۆژەی بنیاتنانی دەوڵەتێکی فراوانی هەموو کوردستان بگرێتەوە، بەڵام بە پێچەوانەوە وەك شێخ عەبدولکەریم مودەریس ئاماژەی پێدەکات، کە دەسەڵاتی بابانەکان تۆقیبوون لەبەر گوێڕایەڵی

خهڵك و خۆشهويستی خهڵك بۆ مهولانا خاليد، ههر بۆيهش ئاگرى دووبهرهكێى ههردوو تهريقهتی قادرى ونهقشهبهنديان گهرمتر دهكرد، تا ئهو ڕادهيهى مولانا به ڕاكردن ڕاى كرد له سلێمانى، بۆ ئهوهى هيچيتر كێشهكان پهرهنهستێنن، وپاشاكانى بابان يش تهنها وهك تهماشاكهرێك دويانڕواننيه ئهو ههموو كێشه وبيشهيه بێ ئهوهى ههوڵى چارهسهركردنى بدهن!

مهولانا وادهردهكهوێت وهك كورده ههڵكهوتوهكانيتر نهبوو، كه گهيشته بهغداد، كوردستانى له بيربچێتهوه، بۆيه سهرهڕاى ئهو ناوناوبانگهى له بهغدا دهريكرد و ههزاران موريدى له دهوره كۆبوونهوه، بهڵام له يهكهم دهرفهتدا كاتێ محمود پاشاى كورى عبدولڕهحمان پاشاى بابان داواى گهڕانهوهى كرد بۆ سولێمانى، يهكسهر گهڕايهوه له دهوروبهر ۱۲۳۰ هـ دا. دوايێ جارێكيتر ههمان بهزمى پێدهكهن تا له ۱۲۳٦ هـ جارێكيتر ڕادهكاتهوه بهغدا و دوايش بۆ ديمهشق، كه هێنده شوهرهت وڕيزدار وپايهدار دهبيت لهناو خهڵكدا، ههتا خهليفهى عوسمانى ليى دهكهوێته گوومان ونامه بۆ والى بهغدا دهنيرێت دهربارهى نيازى سياسى مهولانا خاليد!! خوا خێرى والى بهغدا بنوسێت كه بهرگريهكى جوانى لێدهكات لاى خهليفه، دهنا له بهغداشيان وهدهر دهنا! كهوابوو هۆكارى سياسى و جياوازى تهريقهتی نێوان قادرى ونهقشهبهندى ببوه مايهى نارهحهتى وپشێويهكى زۆر لهناو كۆمهڵگاى كوردى! ئهگهر لهسهر دهستی مهولانا خاليد ئهو يهكێتيهى چين وتوێژهكانى كورد لهسهر ڕێڕهوى تهريقهت دانهمهزرێت، ئهوه له نهبوونى ئهوه ڕاسته تا ڕادهيهكى زۆ كه تهريقهت لايهنى پۆزهتيڤى زۆرى ههبووه بۆ كۆمهڵگاى كوردى، بهڵام وهك ههر شتێك تهريقهتی سۆفيهت له ناو كوردا لايهنى نێگهتيڤيشى ههبووه، لهبهر خهلك مهشغولكردن به زيكر وئهوراد و عيبادهتى زۆر، زياتر ئهو شێوازه دينداريه گونجاوه لهگهڵ كۆمهڵگاى كشتوكاڵى كوردى، ئاسان نييه گونجانى له ژيانى هاوچهرخدا، دووهم ڕۆڵێكى ترسناكى گێڕاوه له بڵاوبوونهوهى نهخوێندهوار و جههل له كاتی خۆيدا، چونكه ههموو بايهخهكان بۆ لايهنى رووحى ودهروونى بوو، لايهنى فێركارى به تهواوى فهرامۆشكرا بوو لهو تهريقهتانه. تهنها بۆ نوخبهيهك نهبێت.

يهكيكيتريش له لايهنه نێگهتيڤهكانى تهريقتى تهسهوف له ناو كوردا، خراپ بهكارهێنانى شێخهكانى تهريقهته بۆ تهعاليمهكانى تهريقهت كه دهڵێت موريد لهگهڵ شێخهكهى يان لهگهڵ مورشيد دهبێت هێنده گوێڕايهڵ و مل كهچ بێت، وهك مردوو بێت له ژێر دهستی مردوو شۆر!! يانى هيچ بيرورا و كهسايهتی و كهرامهتى نه بێت، چى پێگووترا جێبهجيى كات، ئهو شتهش زياتر قوڵدهكرێتهوه له ڕێگاى جۆرى زيكرهكانى تهريقهت وهك له نهقشهبهنديدا دهبێت

مورید ڕوحی مورشید بهێنێته بیری خۆی کاتێ زیکر دەکات، مورشیدیش ڕوحی پێغەمبەر [د.خ] و پێغەمبەریش خوا!!

هەموو کەسێکیش مەولانا نییە ئیستیغلالی ئەو ملکەچیە و لاشە مردوە وبێ دەسەڵات وبێ ئیرادەیە نەکات بۆ مەرامە کەسێتیەکانی خۆی، بۆیە شێخەکانی تەریقەتە جیاوازیەکان بە خراپترین شێوە کەرامەتی مرۆڤە شوێن کەوتوەکانی خۆیان دەسڕنەوە، ومرۆڤێکی ترسنۆک وبێ ڕەئی و دەمارگرژی بودەڵە بنیات دەنێن، کە هەموو ئاواتی ئەوەیە دەست وپێ و کەوشەکانی شێخەکەی ماچ بکات! ئەوە لە کاتێکدا لە ئیسلامدا ئەو مرۆڤ پەرستیە نییە، وپێغەمبەر پەرستیش نییە، بەڵکو نابێت زیادەڕۆیش لە خۆشەویستی بکرێت، وهەتا قورئان لە چەندین جێگادا جەخت لەسەر بەشەریەتی پێغەمبەر [د.خ] دەکاتەوە، و پیی دەڵێت: قل انما انا بشر مثلكم! واتە بڵێ من تەنها مرۆڤێکم وەك ئێوە! ئەوەش بۆ ئاسایی کردنەوەی وێنەی پێغەمبەرە لە زهنیەتی ئیمانداران.

بۆیە بەڕای من تەریقەتەکان ئەگەر بیانەوێت ڕۆڵێکی کاریگەر بگێڕن لەناو کۆمەڵگای کوردی، دەبێت چاکسازی زۆر گەورە بکەن لە ڕێنوێنیەکانی و جۆرێتی کەسەکانی، و هەوڵی خۆ گونجاندن بدات لەگەڵ ڕۆژگاری هاوچەرخدا، دەنا بەو شێوەیەی ئێستا زۆر زەحمەتە سەرنجی مرۆڤی کوردی دیندار بۆ خۆی ڕاکیشێت. هەرچەندە بەڕای من تەریقەت ناتوانێت بەربەستیەکی تەواو و کاریگەر بکات لە بڵاوبوونەوەی توندڕەوی سەلەفی، چونکە چەندە تەریقەت داوای ملکەچی دەکات لە موریدان وشوێن کەوتووانی بۆ شێخەکان ومورشیدەکان، هێندەش سەلەفیەت دژایەتی ملکەچی دەکات بۆ شێخ و مەشایخەکان، مرۆڤی کوردیش بە سروشت یاخییە زیاتر، هەرچەندە خەڵکی ئاسایی تێناگەن کە سەلەفیەتیش جۆرێکە لە چەپاندن و کۆیلایەتی کردن بۆ دەقگەلێك بە ناوی دەقی پیرۆزی حەدیس و کۆیلەی دەقە زۆروبۆرەکان، وکۆیلەی قال فلان و حدثنا فلان، بە ناوی گوێڕایەڵی بۆ پێغەمبەر [د.خ]!! بەڕایی من کورد لە کۆنەوە گوزارشی کردوە لە زەرورەتی وجودی مەزهەبێکی سەربەخۆی خۆی، بەڵام لەبەر نەبونی متمانە بە خۆ، ئەو پڕۆژە تا ئەمڕۆش دواخراوە، خۆزگە زانایانی دینی ئەو سەردەمە هەستیار دەبوون، چونکە بەڕاستی جێگای ئەسەفە زانای گەورەی وامان هەیە هەموو ژیانی لە ناو زانستە ئیسلامیەکان سەرف کردوە، کەچی هەر شوێن کەوتەی مەزاهیبە باوەکانە بست بە بست!

ئه‌مرۆ خۆشبه‌ختانه‌ ئه‌و بابه‌ته‌ زۆر به‌ شێوه‌یه‌كی به‌هێز له‌ناو رۆشنبیرانی دینداری كورد ده‌وروژێنرێت، به‌ڕای من ده‌بێت ئه‌و كاره‌ به‌ منه‌وه‌ر و ڕۆشنبیرانی دینداری ناو جه‌ماوه‌ر بسپێردرێت، نه‌ك به‌ مه‌لای ته‌قلیدی كه‌ ناوێرێت قسه‌ له‌ قسه‌ی فه‌قیهێكی شافیعیش بكات، نه‌ك ئیمام شافیعی خۆی!

موسڵمانی كورد هه‌ر له‌ ئێستادا زۆر خاسیه‌تی عه‌مه‌لی وئیعتیقادی تایبه‌ت به‌ خۆی تێدایه‌ كه‌ ده‌كرێت كار و توێژینه‌وه‌ی ده‌رباره‌ بكرێت، كورد پێویستی به‌ مه‌زهه‌بێكی دینییه‌:

-كه‌ دوور بێت له‌و ناكۆكیه‌ مێژوویه‌ بێ مانایانه‌ی نێوان شیعه‌ وسونه‌، له‌ بواری عه‌مه‌لیش هه‌ر وایه‌، كورد هێنده‌ ده‌ربه‌ست به‌و مێژووه‌ نیه‌.

-نزیكتر بێت له‌ قورئان و هیچ حه‌دیسێك و قسه‌یه‌كی توراسی دینی وه‌رنه‌گرێت كه‌ پێچه‌وانه‌ی قورئان ده‌كات.

-ئیسلام دابڕێنێت له‌ ڕوحی جه‌نگاوه‌ری و بیباته‌وه‌ سه‌ر ئه‌سڵی دینی عیباده‌ت كردن، و ڕوانینه‌ ئه‌و ده‌قانه‌ی كه‌ له‌سه‌ر جه‌نگ وجیهاد هاتوون وه‌ك ئه‌حكامێكی مه‌رحه‌ڵی وتایبه‌ت به‌ قۆناغی چه‌سپاندنی دین.

-جه‌ختكردنه‌وه‌ له‌سه‌ر ته‌وجیهاته‌ مه‌ده‌نی ومرۆییه‌كانی ئیسلام، ڕاگرتنی هه‌ر ئه‌حكامێكی مێژوویی كه‌ مه‌شروعیه‌تی نه‌ماوه‌ وه‌ك كۆیلایه‌تی و ده‌ستبڕینی دز، وستیتر، چونكه‌ كه‌ ده‌ستت بڕی ده‌بێته‌ كه‌مئه‌ندام، كه‌مئه‌ندامیش ئه‌مڕۆ له‌ وڵاتانی دونیا ده‌وڵه‌ت ناچاره‌ هه‌موو نه‌فه‌قاتی ژیانی بكێشێت!

-هه‌ڵگرتنی سزا توندەكانی كه‌ له‌ قورئاندا نه‌هاتوه‌ وه‌ك به‌ردباران كردنی زیناكه‌ران و سزای هه‌ڵگه‌ڕانه‌وه‌.

ئه‌وه‌ چه‌ند سه‌رباسێك بوون ده‌كرێت زیاتر تێیدا فراونتر باس بكرێت، هیوادارم به‌رچاو ڕوونیه‌كم كردبێت له‌سه‌ر چۆنیه‌تی ڕزگار بوونی كورد له‌ كه‌وتنه‌ ژێر كاریگه‌ری نه‌ته‌وه‌كانی تر.

2015/02/15 ته‌وه‌ری نوچه‌نێت

بوەستن ئێوە لە حزوری پەشێودان

بەڕاستی ئەو میللەتە کێشەیەکی مۆڕاڵی قوڵی هەیە کاتێك کەس لە سەرکردە وسیاسی وشاعیر وهونەرمەند ونوسەر ڕزگاری نابێت لە دەست سوکایەتی ورەخنە مومارەسەکردن بە شێوازی چەقۆ وەشێنی. ئەوە چ عەقڵیەتێکی بۆگەن وبێ لۆژیکە بە باڵایەکی بەرزی شیعر وئەدەبی وەك پەشێو دەڵێت لە کۆڕەکەی هەولێر "پەشێو دڵی بنەماڵەی مەلا مستەفای لە خۆی نەرەنجان، وەک پارتییەکیش دەیشیران". شیراندن قابیلی ئەو کۆلکە نوسەرە نەناسەیە کە هەر ڕۆژەی لەترسی سەلامەتی خۆیەوە بە ناوێك دەنوسێت زاتی ئەوە ناکات هەتا خۆی بەخەڵک بناسێنێ، ئەگەر ئەو ترسنۆک وبێ مستەوایە بچێتە هەولێر گومانم نییە یان هەروەک چۆن نەناسە قروقەپی لێدەکات یانیش دەبێتە باش کاتبی دەسەڵات ولەوێوەش هەرکاری جوێن بەخشینەوە دەبێت بە ئاڕاستەکەی تردا.

یان ڕەخنەکەی ئەوەیە پەشێو لە تەک وێنەی مەلا مستەفای بارزانی شیعرەکانی خوێندەوە، وەک بڵێی لە تەک وێنەی ئەتاتورک وسەدام شیعری خوێندبێتەوە !نازانم ئەوە چ نەنگیەکە، ئەگەر ئەمڕۆ کەسانێک بە ناوی بارزانی خوالێخۆش بوو گەندەڵی وکاری خراپ نەکەن، کێ زاتی ئەوەی هەبوو لەناو خەڵک بە خراپ باسی بارزانی بکات، سەرکردەیەک لەناو جوگرافیایەکی وا تەژی لە دوژمن وموخابەرات وپلانگێری بتوانێت ئەوەندە بکات کە کردی بۆ دەبێت نەنگی بێت کە ببێتە جێگای ڕیز وخۆشەویستی میللەتەکەی، لەبیرمە لە ماڵەکان وێنەکەی بارزانیان بە شاردراوەیی هەڵدەگرت وەک شتێکی بەنرخ وبەها، هەرچەندە لە ماڵێک بدۆزرایەوە لەوانەیە توشی گەورەترین سزا وئازار دەبوون، ئەوە بیروڕای خەڵک بوو، دەکرێت هەڵە وغەڵەتیشی هەر بوبێت خۆ پێغەمبەر نەبوو.

ئەگەر بە پێوەری مەعسومیەتی پێغەمبەرایەتی مامەڵە لەگەڵ سەرکردەکانمان وشاعیرانمان وسیاسیەکانمان ونوسەرانمان وهونەرمەندانمان بکەین، بڕواتان هەبێت نەك مەلا مستەفای بارزان بەڵکو هیچ سەرکردەیەکی تری وەک شێخ سەعید وسەید تەها وعبید الله ی نەهری وقازی مەحەمەد وشێخ مەحمودیش لەدەست ئەو عەقڵیەتە شەڕانگێز ونا واقیعیە ڕزگاری نابێت... جاری تریش باسم کردوە کە بە بەردەم ساختومانی وێستمینستەری بارەگای پەرلەمانی بەریتانی تێدەپەڕم بە سەرسوڕمانەوە تەماشای پەیکەرێکی قەبەی گەورەی [ریتچارد لاینهارت] دەکەم کە چەند بە شانازیەوە لەوێ قوتیان کردۆتەوە، کەچی هەڵسەنگاندنی ئەو سەرکردەیە بدەیتە دەست ڕەخنەگرێکی واقیعی کوردیش نەک کوردێکی نەزانی بە شێوازی شەرە چەقۆ، لەوانەیە بڵێ ئەو سەرکردەیە هیچ چاکە وخێرێکی بۆ بەریتانیا نەبوە، پاشایەک لە بنەڕەتدا لە ڕەچەڵەکی نورماندیەکان بوو کە فەرەنسی بوون، لە ساڵی ١١٨٩ کە کرا بە مەلیك، گەورەترین قەسابخانە لە دژی جولەکەکانی مەملەکەتە کراوە،

دوایی پاشایەکی وا موتەعەسیب ودەمارگرژی خوێن ڕێژی وادڕندە کە وەک سەرکردەی سێیەم هەڵمەتی خاچ پەرستی لەیەک ڕوداودا لە شاری عەکا ٣ هەزار دیلی موسڵمانی کوشت وجگە لە چەندین بەدکاری تردا کە لێرەدا باس ناکرێت، دەبێت چ هێمایەک بێت بۆ پەرلەمانی مەزنترین دیموکراتیەتی جیهان؟!!! سەرکردەیەک هەردەم شانازی بە فەرەنسیەتی خۆی دەکرد دەڵێن زمانی ئینگلیزیشی باش وپاراو نەبوو تەنها لە یادەوەری گەلێری بەریتانیەکان کراوەتە سوارچاك، کە یەك سیفاتی سوارچاکیشی نەبوو، ویەکپارچەی درندایەتی بوو کەچی لەڕیزی گەلانی بەریتانیا بەو شێوەیە ڕیزی لێدەگیرێت، ئێمەش بۆتە عەیب ونەنگی لە تەك وێنەی سەرکردەیەك شیعر بخوێنیتەوە، هەرچەندە من تا سەر ئێسقانیش دژی دیاردەی وێنە هەڵواسین وگەورەکردنی سەرۆکەکانم وکە تەنها دیاردەیەکی سیاسی دواکەوتوویی رۆژهەڵاتییە وئەنجامەکانیشی هەردەم عەکسییە وخۆشەویستی خاوەن وێنەکە زیاد ناکات وبگرە کەمیش دەکات ئەگەر حزب شوێنگرەوان وبنەماڵەی خاوەن وێنەکە بە قەد ئەو یان زیاتر پاك وباش نەبن!

گومانیشم نییە کە بارزانی ڕەحمەتی دەیان جار چاکتر بوو بۆ کورد لە ریچارد شێردڵ بۆ ئینگلیز، ئەوەش ڕیزی ئینگلیزە بۆ ئەو وئەوەش ڕیزی کوردە بۆ ئەم. دەبا بنەماڵەی شێخ مەحمود یان قازی محەمەد لەسەر دەسەڵات بان وگەندەڵ وستەمکاریش بان، دەماندیت چۆن هەزار ویەک عەیب وجوینیان پێدەدرا بەبێ ئەوەی هیچ جیاوازیەک بکرێت لە نێوان شێخی نەمر وپێشەوا قازی محەمەد وکەس وکارەکانیان! سەیر لەوەدایە ئەو کەسە لەو ئاستە نزمەوەدا بە کەیفی خۆی لێکدانەوە بۆ شیعرەکانی پەشێوی باڵا دەکات بێ ئەوەی هەتا هەقی [المعنی في بطن او قلب الشاعر] [واتە مانا لەناو دڵ ودەروونی شاعیردایە [یش بۆ خودی شاعیر ناهێڵێتەوە ، دەڵی شیعرەکە مەبەستی لە کۆسرەتە وتۆمەتباری دەکات بە کوشتنی شەهید سەردەشت، نازانم خوا لە کوێ ئەو ئیلهامە عەبقەریەی پێ بەخشی تا بگاتە ئەو دەرەنجامە، لەوەش سەیرتر ڕێگا بە خۆی دەدات بڵێ شیعرەکەی لاوازە کە بۆ سەردەشتی گوتوە عەرەب دەڵێ چاوی نارەزا کوێرە لە ئاست بینینی جوانیەکان، هەڵسەنگاندنی شیعری پەشێو بە هەموو داماوێک ناکرێت ڕەخنەگرێکی بابەتخواز ودەروون پاکی دەوێت نەك سوکە نوسەرێکی پشت کۆمپیوتەرێکی شڕ کە جوێن بۆ عەرز وئاسما دەبەخشێتەوە وشاش بە سەپان نازانێت!!

شیعرە ڕەخنەئامێزەکانی پەشێو کەسی نەبواردەوە لە کوردستان بە تایبەتی دوو زلحزبەکە وهەموو دونیاش ئەوە دەزانێت، ئەگەر شیعری تەزبیحیشی بۆ کەسێکی دیاریکراو گوتبێت، ئەوە مانای ئەوە نییە پێوەرە دواکەوتوەکەی کوردستانی لەسەر جێبەجێ بکرێت: [ئەگەر قسە بە یەکێتی بڵێیت کەواتە پارتی وبە پێچەوانەشەوە، یان کراست زەرد بوو کەوابوو پارتی وبۆینباغت سەوز بوو کەوابوو یەکێتی]!!! پەشێو نە قەرزاری کەسە ونە لەکەس دەترسێت

ئه‌گه‌ر ئینتیمای سیاسی بۆ پارتی یان هه‌ر حزبێک ئاشکرا بکات، ئه‌گه‌ریش ئه‌وه‌ی ده‌کرد ئێستا وه‌ک شاعیره‌کانی تری ده‌سه‌ڵات ملیاردێر ده‌بوو وا هه‌ژاری ماده‌ و ده‌وڵه‌مه‌ندی جه‌ماوه‌ر نه‌ده‌بوو له‌ کوردستان.

به‌ڕاستی عه‌یبیشه‌ باسی هه‌ولێریه‌تی شاعیرێکی وا نه‌ته‌وه‌یی گه‌وره‌ بکرێت که‌ من گومانم نییه‌ فه‌رق له‌ نێوان هه‌ولێر وئامه‌د وقامشلی وبۆکان ناکات چ جای فه‌رق بکات له‌ نێوان هه‌ولیر وسلێمانی. سوکایه‌تی کردن به‌ شاعیرێکی وه‌ك په‌شێو هه‌موو کوردێکی ده‌ست ودامێن وده‌روون پاك ئازار ده‌دات نه‌ک براده‌ره‌ هه‌ولێرییه‌ دڵ ناسکه‌کان، هه‌رچه‌نده‌ په‌شێو قه‌ڵای دووه‌مه‌ بۆ هه‌ولێر، له‌ هه‌مان کاتیشدا نه‌نگیه‌ بۆ هه‌ر سه‌کۆیه‌ك که‌ ئه‌و هه‌وڵه‌ نه‌زۆکانه‌ بڵاوده‌کاته‌وه‌. په‌شێو که‌ قسه‌ ده‌کات ده‌بێته‌ مێژوو، که‌س مافی ئه‌وه‌ی نییه‌ بۆی دیاری کات که‌ی شیعر بڵێ وبۆ کێی بڵێ، ئه‌وه‌ قسه‌ وکاردانه‌وه‌ی پیره‌ژنێک نییه‌ یه‌کسه‌ربه‌ له‌کاردانه‌وه‌ی هه‌ر ڕوداوێکدا سنگی بکوتێ و بڵێت: چاوی دایکت کوێر بێت!!! منیش ئه‌گه‌ر تاکه‌ گله‌ییه‌کم له‌ په‌شێو هه‌بێت ئه‌وه‌یه‌ ده‌بێت هه‌موو ڕۆژ قسه‌ وهه‌ڵوێستی خۆی هه‌بێت له‌سه‌ر ڕوداوه‌کان و ده‌وری سه‌ره‌کی هه‌بێت له‌ ته‌شکیل کردنی ڕای گشتی کوردی وڕۆحی نه‌ته‌وه‌ بنیات بنێت وڕزگاری کات له‌ ده‌ست ناوچه‌گه‌رێتی وشارچێه‌تی وعه‌شیره‌تخوازی وبنه‌ماله‌یی.
٢٠١٢/٥/٢٠

دیاردەی تەها محی الدین معروف

محەمەد هەریری

زۆر جاران کە چاودەدەینە ئەدای سەرۆک وبەرپرس ووەزیرە کوردەکان ئەو دەربڕینە توراسیەی (الف لیلە ولیلە)م بیردێتەوە کە سەبارەت بە چونە ناو ئەشکەوتێک دەڵێت: (الداخل الیها مفقود والخارج منها مولود) (ئەوەی بچێتە ناوی ون دەبێت وئەوەشی هاتە دەرەوە تازە لە دایک دەبێت) سەرۆک وبەرپرسەکانی ئێمەش هەر لەو بەغدایەی هەزار ویەک شەوەدا هێندە بڕوایان بەو خورافاتە پتەوە، بۆیە هەر قاچیان خستە بەغدا ون دەبن. لە هەمووی ناخۆشتر ئەو بارە دیاردەیەکی کارتۆنیمان بەبیر دێنێتەوە، ئەویش دیاردەی (تەها محی الدین معروف) ە، ئەو پیاوە زل وقەبەیەی کە گوایە جێگری سەرۆک کۆمار (سەدام) بوو، کەچی هەموو عێراق بەتاسەی بیستنی دەنگی بوون ودەتگوت پەیکەری ئەبو هۆلە ڕۆژێک دەمی نەکردەوە.

بەڵام ئەگەر ئەو (تەها محی الدین معروف) ە لەلایەن بەهێزترین دکتاتۆر دەست بەسەر بو بێت وناچاری بینینی ئەو ڕۆڵە کرابێت، بۆ دەبێت بەرپرسەکانی ئێستای بەغدامان هەمان ڕۆڵ ببینن، بۆ دەبێت هەمان تەنازولات وخۆ بچوک کردنەوە بکەن، بۆ دەبێت لەسەردەمێک کە چەمکی نەتەوەی برا بچوک وبرا گەورەیی بەرەو نەمان دەچێت ئەوان بێن و بەزۆری کورد بکەنە برای بچوک بۆ زڕبراکان؟!

لەوانەیە ئەو بەرپرسانە خەڵکی تر تاوانبار کەن بە سەرەڕۆیی نەتەوایەتی، ڕاستە نەتەوە پەرستی واهەن بە هیچ ڕازی نەبن کەمتر لە سەربەخۆیی بەبآ گوێدانە هەل ومەرجە خودی وبابەتیەکان، بەڵام ئەدای بەرپرسانی کورد لە بەغدا هەموو کوردێک ڕادەتەکێنآ هەتا ئەوەی تۆزقاڵێک گیانی کوردایەتی هەبێت .

باسی سەرۆک کۆماری عێراقی عەیار 21 ناکەین، چونکە پێشتر باسمان کردووە. بابڕوانینە ئەدای وەزیری دەرەوەی عێراق، ئەو پیاوە تا پێش بوونە وەزیر ، سیاسی ورۆشنبیرێکی کورد بوو خەڵکێکی زۆر هیوای پێبوو کە لە هەر سەنگەرێک بێت بۆ کورد چۆڵی ناکات، بەڵام داخی گرانمان لە ڕووی شکلی وناوەرۆکیەوە هەنگاو بەرەو دیاردەی (تەها محی الدین

معروف) دەنێت، لەگەڵ یەک جیاوازی کە وەزیری بەڕێز لەو زیاتر قسە دەکات، بەڵام قسەکانی زیاتر دەرسی (سەقافە قەومیە) ی سەپێنراومان بیردەهێنێتەوە.

نمونەیەکی تر سەرۆک ئەرکانی سوپای عێراقە، ئەو پیاوە هەندە غەریبۆکە ونەرم ونیانە لەبەرامبەر تەهمیش کردنی ولە سفڕدانی تا ڕادەی ئەوەی کە ئاگاداری جموجۆڵی سوپاکەشی نییە، کەچی ئەو بزەیە فەقیرانەیە هەرگیز لە لێوی جیانابێتەوە. بوونی ئەو پیاوە لەوآ ئەگەر زیانیشی نەبێت دەبێت سودی چی بێت؟!

هەتا ڕۆشنبیرێکی وەک دکتۆر بەرهەم ساڵح خەریک بوو لە بەغدا دووچاری هەمان چارەنوس بێت، بەڵام زوو فریای خۆی کەوت و بەو ڕەخنانەی کە ئاڕاستەی نوری مالیکی کردن هاوسەنگی خۆی پاراست، ئینجا ئەو پیاوە بە تواناییەیان هێنایەوە کوردستان گوایە دەبێتە سەرۆک وەزیری کوردستان، کەچی کورد وەک جاڵجاڵۆکەی نێر بێچوەکانی خۆی دەخوات وئەو پیاوەیان هێندە بچوک کردۆتەوە لە دەڤەری پارتی توانای بەقەد توانای ڕەحمەتی (تەها محی الدین معروف) لێکراوە، بەڵام دیسان لەگەڵ جیاوازیەک ئەویش ئەوەیە دکتۆر بەرهەم ساڵح زیاتر قسە دەکات بەڵام قسەکان هەرگیز نایەنە واری جێبەجآ کردن. ئەو سوکایەتیەی بەو پیاوە بەڕێزە دەکرێت سوکایەتیە بە هەموو دەنگدەرانی کورد کە دەنگیان بۆ دوو حزبە گەورەکە داوەوئەگەر ویستی باڵای لەدواوە نەبێت هیچ مەردێک ناوێرآ پێنج جار لە یەک کاتدا کارەبا بەسەر سەرۆک وەزیرانی کوردستان بکوژێنێتەوە یان بەو جۆرە ئیهمالیەوە هەڵسوکەوتی لەگەڵدا بکرێت. خەمی ئێمە بۆ کەسی دکتۆر بەرهەم ساڵح نییە بەڵکو بۆ ئەو عەقڵیەتانەیە کە نایانەوێت لە جوغزی تەسکی حزبیەت ودەستەگەری دەرکەون وببنە نەتەوەیی. نابینن هەتا سەفەرێکی گرنگی دەرەوەی وەک سەفەری ئەمریکا چۆن کرایە ئاهەنگی چاخواردنەوەی عائیلی!!

٢٠١٠/١/٣٠

زاراوەی دیاردەی تەها محیەدین من یەکەم کەس بووم ئاماژەم پیکرد لە نووسیندا، دوایێ زۆر کەس و سیاسی وڕەخنەگر ئاماژەیان پێدا، هەڵبەتە بێ ئاماژەکردن بۆ کێ بەکاری هێناوە یەکەم جار!

زيندوو كردنه‌وه‌ی زه‌رده‌شتيه‌ت درزێكی تر له‌ ڕيزی كورد

دووشه‌ممه‌، 24 كانونی يه‌كه‌م 2012 23:51

ماوه‌يه‌كه‌ هه‌واڵی زيندوو كردنه‌وه‌ی ئايينی زه‌رده‌شتيه‌ت مان به‌رچاو ده‌كه‌وێت لێره‌ وله‌وێ كه‌ خه‌ريكی ئه‌نجامدانی كاری په‌رستی وسيمنار وكۆبونه‌وه‌ وده‌ركردنی به‌ياناتن به‌ بۆنه‌ وبێ بۆنه‌..

زه‌رده‌شتيه‌ت له‌ پاش هاتنی ئيسلامه‌وه‌ تا ئه‌و ڕۆژگاره‌ش به‌و ڕوحيه‌ته‌ گه‌رمه‌وه‌ قسه‌ی له‌سه‌ر نه‌كراوه‌ له‌ لايه‌ن ئه‌و كه‌مينه‌يه‌ی كه‌ ئێستا به‌ كه‌ڵك وه‌رگرتن له‌ شۆڕشی ئينفۆميديا قسه‌ی له‌سه‌ر ده‌كه‌ن، چونكه‌ ئه‌گه‌ر ئامرازی پيويستت به‌ ده‌ست بوو ده‌توانی دنيا پڕ بكه‌يت له‌ پڕوپاگه‌نده‌ ئينجا با سێ كه‌سيش بن، ژماره‌ گرنگ نيه‌ بۆ ئه‌وه‌ی ده‌نگت بگه‌يه‌نی به‌ مليۆنه‌ها كه‌س له‌ سايه‌ی سه‌ری ئه‌و شۆرشه‌ ته‌كنۆلۆژيه‌ ئه‌وه‌ی به‌ خه‌ونيش پێی وانه‌ بوو كه‌س گوێی بۆ بگرێت له‌و ڕۆژگاره‌ قسه‌ وبيروڕای خۆی بڵاوده‌كاته‌وه‌ بێ ئه‌وه‌ی پولێكی قه‌ڵپيش بهێنێت.

زه‌رده‌شتيه‌ت له‌و پيره‌ژنه‌ ده‌چيت كه‌ شانازی به‌ جوانی سه‌رده‌می جحێڵيدا ده‌كات، كه‌چی هه‌موو ئه‌وانه‌ی گوێی بۆ ده‌گرن ده‌زانن له‌و سه‌رده‌مه‌شدا ئه‌و جوانه‌ نه‌ بووه‌ به‌ڵام له‌به‌ر ته‌مه‌ن وڕيزی گه‌وره‌ وبچوك به‌ پێكه‌نينێكی قوتدراوه‌وه‌ بێ ده‌نگی لێ ده‌كه‌ن، وده‌ڵێن با موجامه‌له‌ی بكه‌ين چی ده‌ڵێت با بيڵێت ئه‌و له‌ حوكمی مردوو دايه‌.

كورد ميلله‌تێی هێشوويیه‌ [عه‌نقوديه‌] وه‌ك بۆمبی عه‌نقوودی هه‌ر جارێك ده‌ته‌قێته‌وه‌ چه‌ندين پارچه‌ی لێده‌كه‌وێته‌وه‌ وئه‌و پارچانه‌ش چه‌ندين جاری تر به‌سه‌ر خۆيدا ده‌ته‌قيته‌وه‌. به‌س نيه‌ دوو حزبه‌ ده‌سه‌ڵاتداره‌كه‌ دوو ئيماره‌ت ودوو ئيداره‌ ودوو قه‌ڵه‌مڕه‌ويان دروست كردوه‌ تا ڕاده‌يه‌ك حاڵه‌ته‌كه‌ بۆته‌ ئاسايی ودوو دده‌رروونی جيايان دروست كرد وكه‌س هيچی تر توانای چاوه‌ڕوانی نه‌ماوه‌ كه‌ی ده‌بنه‌وه‌ يه‌ك ئيداره‌، ئه‌گه‌رچی جاروبار لێره‌وله‌وێ هه‌ر بۆ بيرهێنانه‌وه‌ يه‌كێك قسه‌يه‌ك له‌وباره‌وه‌ ده‌كات؟! به‌س نيه‌ ئيداره‌ی كوردی خۆماڵی پاش ٢١ ساڵ نه‌يانتوانی زمانێكی يه‌كگرتوی ستانده‌رد بۆ كورد دروست بكه‌ن؟! به‌س نيه‌ برا هه‌ورامييه‌كانمان ئێستا زۆر به‌ قه‌ناعه‌ت باسی جياوازی خۆيان له‌ كورد ده‌كه‌ن وه‌ك ميلله‌تيكی سه‌ربه‌خۆ؟! به‌س نيه‌ زۆر له‌ يه‌زيديه‌كانش هه‌روا ده‌ڵێن وتا ئه‌مڕۆش دڵيان نايه‌ت

عەگالەکانی سەریان بگۆڕن بە جەمەدانی کوردی؟! بەس نیە زیاتر لە ملیۆنێک کوردی شیعە ئەمڕۆ هێندەی بە تەنگ مەزهەبەکەیانەوەن چارەگی ئەوە بە تەنگ کوردایەتیەکەیانەوە نین دوور نیە بە فەتوایەکی مەرجەعەکانیان چەکیش هەڵگرن لە دژی کورد؟!!

ئەوانەی بە تەنگ زیندوو کردنەوەی زەردەشتیەتن لە بنەڕەتدا بڕوایان بە ئیسلام نیە ولە دژایەتیەکی سەرسەختی ئیسلامدا ئەو کارە دەکەن وبە بۆچوونی ساویلکە ومنداڵکارانەیان دەتوانن ئەو کارەساتەی کە ڕویداوە کاتی ئیسلام هاتوە وبە زەبری شمشێر خەڵکی لە زەردەشتیەتەوە وەرگێراوە بۆ ئیسلام دەکرێت ئەمڕۆ ئەوان وەک مەسیحێکی ڕزگارکەر بێن ئەو بارە لارە ڕاست کەنەوە سەرلەنوێ خەڵکی بە کۆمەڵ هەڵگەڕێننەوە بۆ زەردەشتیەت کە بە بڕوای ئەوان ئایینی ڕاستەقینەی کوردە وگوزارش دەکات لە کورد!! لەگەڵ سەزاجەتی ئەو بۆچونەش بەڵام گریمان ڕاستە -کە هەرگیز ڕاستیش نیە- با وادابنیین ئیسلام لەو سەردەمانە بە زەبری شمشیر سەپێندرایە سەر کورد، بەڵام پاش تێپەڕبوونی نزیکەی ١٤٠٠ ساڵ لە موسڵمان بوونی کورددا ئەو ئایینە لەگەڵ زهنیەت وبیر ومێژوو وئەدەب وداب ونەریتی خەڵک تێکەڵ بوە، تێکەڵ بونێک مەگەر ئەو میللەتە تاک تاک بهێنین و بە شۆکی کارەبایی کە لە هەندێک نەخۆشی دەروونی بەکار دەهێنرێت بۆ لە بیربردنەوەی هەموو بیروبۆچونی نەخۆشەکان ئیسلامیان لە بیر بەرین تا بڕوا بێنن بە پێغەمبەرەکەی کورد! ئەوەش کارێکە نە دەکرێت ونە کەسیش دەتوانێت بیری لێ بکاتەوە، کەوابوو ئەو هەموو هات وهاوارەی زەردەشتیەت لەوانەیە چەند کەسێک کۆبکاتەوە ولە چاکترین حاڵدا با بڵێین چارەگە ملیۆنیکیشت کۆ کردەوە کە ئەوە خەونی ئیبلیسە لە چونە بە هەشت، دەبێ لەوەو بەدواوە سوودی چی بێت؟! زۆر زۆر درزێکی تر دەخەیتە ناو جەستەی کورد ودەبێتە هاوتای درزەکانی تر.

خوا خێری پێشینانمان بنوسێت کاتێ بەو حەماسەتەوە بونەتە موسڵمان، ئێمە بە موسڵمانیشەوە زۆربەی ساتەکانی مێژوو چەوساوەی دەستی برا هاودینیەکانی خۆمان بوین، زۆر جار بچوکترین ئیعتباریان بۆ هاودینی بونیشمان نەکردوە، ئەی ئەگەر هەر زەردەشتی مابایینەوە دەبێت دوچاری چ کارەساتێکی مێژوویی باینەوە، بێگومان لەوانەبوو ئێستا شتێک نەبا بە ناوی کورد.

٢٠١٢/١٢/٢٤ لەندەن

ئەی ڕەقیب یان ئەی ڕەقیبەکان کوردیش دیاردەیەکی دەنگەوەرە!

کاتی خۆی نوسەری بەناوبانگی سعودی عبدالله قوسەیمی لە گاڵتە هاتنی بە عەقڵیەتی عەرەبی کتێبێکی نووسی تیایدا عەرەبی تاوانبار دەکات بە هەرانانەوە ودەنگەوەری بێ بەرهەمی ژیاری، بە ناونیشانی : العرب ڤاهره صوتیه. عەرەب دیاردەکی دەنگەوەرە!! لەوە دەچێت کوردیش لەبەر هاوسێیەتی عەرەب پەتاکەی گرتبێتەوە وبوبێتە دیاردەیەکی دەنگەوەر!

لەوەتی ساڵانی نۆهەتەوە لە پاش یەکەمین پەرلەمانی بەناو ئازادی کوردی، کێشەی ئەی ڕەقیب هەر چارەسەر نەبوو. ناوە ناوە لە بێ ئیشی وبێ پرۆژەیی پەرلەمانتارانی ئیسلامی ونا ئیسلامیەکان ئەو کێشەیە بێ مانایە دەوروژێننەوە! لە جیاتی هەوڵ دەن لەناو کارەکانی پەرلەمان چارەسەری بۆ بدۆزنەوە، دەچن ئەکشنی میدیایی بۆ دەکەن وهەرای ڕاگەیاندنی بۆ سازدەدەن .دینداران دەڵێن ئەی ڕەقیب کوفری تێدایە، سیکیولارچیەکان [مەبەستم سێکیولاری هەقیقی وشارستانی نیە] دەڵێن هیچی تێدا نیە. ڕاستیەکەی کەس ناتوانیت نکوڵی لە بوونی دەستەواژەی دژە دینی بکات لە ئەی ڕەقیب، حەز دەکەی تا بەیانی مەریوان نەقشبەندی و واعیزە مفتەخۆرەکانی تر بڵێن مەبەستی کوفر نەبوە، باوەڕ ناکەم هیچ ئیماندارێك بە ئاسودەییەوە بڵێت: [نایشکێنێ دانەریی توپی زەمان ... دینمان، ئایینمان هەر نیشتمان]!! ڕاستە ڕۆژانە شاعیرمان هەیە ڕاست وچۆپ قسەی وادەکات وخوا وخەڵك بە قوربانی تاڵە قژێکی خۆشەویستەکەی دەکات، بەبێ هەراش تێدەپەڕێت، نوسین بۆ خۆت شتێکە بۆ یەك میللەت بنوسیت شتی ترە. ناکرێ کابرایەك با هەر چی بێت بێتو لە چلەکانی سەدەی بیستەم شیعرێك بنوسێت بە پێی میزاجی ساتی و سیاسی ومێژوویی ئەو سەردەمە، بەبێ ڕەچاوکردنی ئەوەی کە دەکرێتە سرودێکی ناودار، چونکە خۆشی نەیدەزانی، بیسەپێنین بەزۆر بەسەر خەڵکدا! گومانم نیە ئەگەر پەرلەمانێکی کوردی ئەو کات هەبوایە بە فەرمی داوای لە دڵدار بکردایە هەرگیز بەو شێوەیە تەنها گوزارشی لە خودی خۆی ناکرد، ئەگەر بشیکردبا پەرلەمانتارانی نوێنەری خەڵک ڕازی نەدەبوون، جیاوازی زۆرە لە نوسینی شیعرێك لە ژورێکی پڕ دووکەڵ وخەیاڵی هەڵفڕیوی شاعیرانە ولە نێوان نوسینی شیعرێک بۆ سرودی نیشتیمانی نەتەوەیەك دەنوسرێت.

دەکرێت ئەی ڕەقیب وەك سرودێکی مێژوویی ونەتەوەیی تەماشا بکرێت وبەس، بەڵام نازانم پیرۆزیەکەی لە کوێیە وا شەڕی مان ونەمانی لەسەر بکەین؟! لای کورد هەموو شتێك پیرۆز

دەبێت، هەموو مردوێکی ناودار دەبێته هەمیشه زیندوو، هێنده شتی پیرۆز ومردووی هەمیشه زیندوومان هەیه له مەتحەفەکەنیش جێیان نابێتەوه .ئەی ئەو میللەته دیاردەیەکی زمانەوانی ودەنگدار نەبێت چیه؟! پیرۆزیه ئایینەکانێ ئیسلام ومەسیحی وئیزدی وکاکەیی دیاره کەمن تا پیرۆزی تریان بخەینه سەر؟ ئەگەر ئەی ڕەقیب هێنده پیرۆز بێت ودوور بێت له دەستکاری کردن وگۆڕیندا، نه دەبوایه له بنەڕەتدا هێچ وشەیەکی دەسکاری بکرێت وبگۆڕێت. جارێ تا ئێستا من بزانم پێنج نوسخەی ئەی ڕەقیب هەیه، که هەندێکیان پێویستیان به وەرگێڕ هەیه تا زۆربەی خەڵکی کوردستانی عێراق وئێران تێبگات، بۆ کوردستانی تورکیاش هەمان شت! له نوسخه سۆرانیەکەشی دەستکاری وشەکانی دلداریان کردوه.
بۆ نمونه بەراورد که له نێوان شیعره ئەسڵیەکەی دڵدار وئەو گۆڕانکاریانەی بەسەریدا هاتوه، هەر له نوسخه سۆرانیەکه، وشه خەت لەژێردراو وسورەکان ئاماژەیه بۆ دەستکاریەکان، ئەوەشی هێلی سوریشی بەسەردا هاتوه هەر لابراوه له سرودەکە:

ئەی ڕەقیبی دڵدار ئەی ڕەقیبی دەستکاریکراو

ئەی ڕەقیب!
ئەی ڕەقیب هەر ماوه قەومی کورد زوبان
نای ڕمێنێ دانەیی تۆپی زەمان
ئێمه ڕۆڵەی ڕەنگی سوور و شۆڕشین
سەیریکه خوێناویه ڕابووردومان
ئێمه ڕۆڵەی میدیا و کەیخوسرەوین
دینمان ئاینمانه هەر نیشتمان
کەس نەڵێ کورد مردووه کورد زیندووه
زیندووه هیچ نانەوێ ئاڵاکەمان
چەند هەزار لاوانی کوردی نەڕڕەشێر
بوون به قوربانی و هەموویان نێژران
لاوی ئێستاش حازر و ئامادەیه
جانفیدانه جانفیدانه جانفیدان
لاوی کورد هەڵسانه سەرپێ وەک دلێر
سا به خوێن نەقشی ئەکەن تاجی ژیان

کەس نەڵێ کورد مردووە کورد زیندووە
زیندووە هیچ نانەوێ ئاڵاکەمان
ئەی ڕەقیب!
ئەی ڕەقیب هەر ماوە قەومی کورد زمان
نایشکێنێ دانەریی تۆپی زەمان
کەس نەڵێ کورد مردووە، کورد زیندووە
زیندووە قەت نانەوێ ئاڵاکەمان
ئێمە ڕۆڵەی ڕەنگی سوور و شۆڕشین
سەیری کە خوێناوییە ڕابردوومان
کەس نەڵێ کورد مردووە، کورد زیندووە
زیندووە قەت نانەوێ ئاڵاکەمان
لاوی کورد هەستایە سەر پێ وەک دلێر
تا بە خوێن نەخشی بکا تاجی ژیان
کەس نەڵێ کورد مردووە، کورد زیندووە
زیندووە قەت نانەوێ ئاڵاکەمان
ئێمە رۆڵەی میدیا و کەیخوسرەوین
دینمان، ئایینمان هەر نیشتمان
لاوی کورد هەر حازر و ئامادەیە
گیان فیدایە، گیان فیدا، هەر گیان فیدا

باشە گەر وا پیرۆزە بۆ دەبێت ئەو هەموو دەستکاریە بکرێت؟! بۆ دەبێت دوو هێڵی لێ لابرێت؟!
چەند هەزار لاوانی کوردی نەڕڕەشێر
بوون بە قوربانی و هەموویان نێژران

لە نوسخە بادینیە باکوریەکەی هەر دەقێکی تەواو سەربەخۆیە:
ئەی رەقیب هەر، مایە قەومێ کورد زمان
ناشکێ و دانایێ ب تۆپێ زەمان
کەس نەبێ کورد دمرن، کورد ژین دبن

ژین دبن قه‌ت ناكه‌ڤێ ئالا كوردان
ئه‌م خۆرتێن ره‌نگێ سۆر و شۆره‌شن
سه‌یر بكه‌ خوینا دییان مه‌ دا رژاند
لاوێ كورد رابوویه‌ سه‌ر پێ وه‌ک شێران
تا ب خوین نه‌خشین بكه‌ تاجێ ژیان
ئه‌م خۆرتێن میدیا و كه‌یخوسره‌وین
دین ئیمان و ئایینمان، هه‌ر نشتیمان

له‌ زازاكی پێویستت به‌ موته‌رجیمه‌ تا تێی بگه‌یت:
ئه‌ی ڕه‌قیب هه‌ر مه‌ندۆ قه‌ومێ كوردزوانی
نێشكینۆ، نێكوونۆ ب تۆپا زه‌مانی
كه‌س مه‌ڤاژۆ كورد مره‌نۆ، كورد جوییینۆ
جوییینۆ، قه‌ت نێنا وار به‌یراقا ما
ما دۆمانێ ره‌نگێ سوور و شۆره‌ش ئیمه‌
ته‌ماشه‌كه‌، گۆنن ئۆ راڤێرده‌یێ ما
لاژێ كوردی ڤاشتۆ را پایان فێندا چێران
تا ب گۆنی بنه‌قشنه‌ تاجێ جویانه‌
ما دۆمانێ مه‌دیا و كه‌یخوسره‌و ئیمه‌
دین ئیمان، ئایینێ ما هه‌ر وه‌لات ئۆ
له‌ هه‌ورامی هه‌ر ئه‌و ناوچه‌یه‌ی هه‌ورامان تیی ده‌گه‌ن، له‌گه‌ڵ ڕیزم بۆ هه‌ورامیه‌كان به‌ ده‌ست من نیه‌ واقیعه‌كه‌ وایه‌، ئه‌وه‌ به‌شێكتی:
ئه‌ی ڕه‌قیب هه‌ر، مه‌نه‌ن میلله‌تی كورد زوان
نمه‌ماڕۆیچش، جمنه‌ری، چه‌رخی زه‌مان
كه‌س نه‌واچۆ كورد مه‌رده‌ن، كورد هه‌ر زیننه‌ن
زیننێنه‌و قه‌ت مه‌نامیۆره‌ ئاڵاكێمان
ئێمه‌ ڕۆڵێ ڕه‌نگێ سووریێ و شۆڕشی
بدیه‌ چن وناڵینه‌ن، ویه‌رده‌مان
میللەتو كوردی هورزاوه‌ سه‌رو، پای
به‌ ونێش نه‌خشین كه‌رۆ تاجه‌و ژیوای

ئه‌وه‌ش به‌شێكه‌ له‌ ئه‌ی ڕه‌قیب به‌ به‌ كوردیی باشووری:
ئه‌یٚ ڕه‌قیب هه‌ر ماگه‌ قه‌وم كورد زوان
نیه‌شكنێگه‌یٚ گه‌ردش چه‌رخ زه‌مان
كه‌س نه‌ۆشێ كورد مردگه‌، كورد زینگه‌
زینگه‌ هه‌ر ئه‌و شه‌كێ ئاڵاگه‌مان
ئیمه‌ ڕووڵه‌یٚ ڕه‌نگ سوور و شووڕشیم
سه‌یرێ كه‌ خۆناویه‌ وێه‌رده‌مان
كه‌س نه‌ۆشێ كورد مردگه‌، كورد زینگه‌
زینگه‌ هه‌ر ئه‌و شه‌كێ ئاڵاگه‌مان
ڕووڵگ كورد هه‌ڵساسه‌ پا وێنه‌یٚ دلێر
تا وه‌ خۆن ڕه‌نگین بكه‌یٚ تاج ژیان

یانی به‌یانی بوینه‌ ده‌وڵه‌ت ده‌بێت شه‌ڕی ئه‌وه‌ش بكه‌ین كام نوسخه‌ له‌ ئه‌ی ڕه‌قیب لێبدرێت له‌ نێوه‌نده‌ نێوده‌وڵه‌تیه‌كان!! تۆ جارێ له‌ نێو سێ پارێزگا ناته‌وێ كێشه‌ی زمانی ستاندارد چاره‌سه‌ر بكه‌یت له‌به‌ر نه‌خۆشی ناوچه‌گه‌رێتی وعه‌شایریه‌تی سیاسی باسی پیرۆزی سرودی نیشتیمانی چی ده‌كه‌یت كه‌ پێنج نوسخه‌ت تا ئێستا لێی به‌رهه‌م هێناوه‌!!

كه‌وابوو قورئان نیه‌ هه‌ر حه‌رفێكی ده‌ستكاری بكرێت دنیا خراپ ده‌بێت، ئه‌گه‌ر هه‌ر زۆر موسیڕن له‌سه‌ر مانه‌وه‌ی ئه‌و سروده‌ به‌ پیرۆزكراوه‌، چۆن توانیتان ئه‌و هه‌موو ڤێرژن ونوسخه‌یه‌ی لێده‌ربكه‌ن وچه‌ندین دێری لابه‌رن، ده‌با ئه‌و دوو وشه‌ وده‌سته‌واژه‌یه‌شی لێ لابه‌ن كه‌ خه‌ڵكێكی زۆری به‌ڵكو زۆرینه‌ی هه‌ره‌ زۆری میلله‌ته‌كه‌ به‌ پێچه‌وانه‌ی باوه‌ڕی خۆی ده‌یبینێت. له‌ ئیسلامیه‌كانیش گه‌ڕێ هه‌ر نه‌بێت ئاوڕێك له‌ زۆرینه‌ی موسڵمان بده‌نه‌وه‌، یانیش سرودێكی تر ئاماده‌ بكرێت ڕه‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و سه‌رده‌مه‌ بێت به‌ عه‌قڵیه‌تێكی گشتگیرانه‌ نوسرابێته‌وه‌ نه‌ك گوزارش له‌ ناخی ته‌نها شاعیرێك وچه‌ند نه‌ته‌وه‌چیه‌كی حه‌وسه‌ڵه‌ وسیقڵدانه‌ ته‌سك بكات.

له‌نده‌ن 18-04-2015

بەشی دووەم

شێرپەنجەی گەندەڵی

دراوی وسیاسی

خه‌ڵك برسی كه‌ن باش ده‌یچننه‌وه‌!

دووشه‌ممه‌, 05 تشرینی یه‌كه‌م 2015 18:52

هیچ تاكێك له‌و كوردستانه‌ نییه‌ نه‌زانێت كه‌ هه‌موو یان به‌شی شێری موقه‌ده‌راتی دراوی له‌ ده‌ست پارتییه‌، موقه‌ده‌راتی پارتیش له‌ ده‌ست بنه‌ماڵه‌ی بارزانییه‌، موقه‌ده‌راتی بنه‌ماڵه‌ش له‌ ده‌ستی مه‌سعود بارزانیه‌ به‌ پله‌ یه‌ك، دوایی نێچیرڤانه‌ به‌ پله‌ دوو وهتد..

بۆیه‌ هه‌ر نه‌ هامه‌تیه‌كی خۆكرده‌ وكورد كورده‌ به‌سه‌ر خه‌ڵك بێت ئه‌وه‌ خه‌ڵك ناچێت یه‌خه‌ت كاك فه‌لاحی هه‌ڕه‌شه‌كه‌ر له‌ ڕووسیا بگرێت، یان هه‌تا ملی ئاشتی هه‌ورامی. له‌وانه‌یه‌ ئه‌وانه‌ش جوێن بخۆن وقسه‌یان پێ بوترێت، به‌ڵام خه‌ڵك له‌ قووڵایی دڵیه‌وه‌ نه‌شوێرێت گوزارشی لێبكات، مه‌سعود بارزانی سه‌رۆكی هه‌ڵواسراو و نێچیری ئه‌ندازیاری نه‌وت به‌ هه‌ده‌ردان به‌ به‌رپرسی یه‌كه‌می ئه‌و دۆخه‌ ده‌زانێت.

كاتی خۆی له‌ حه‌سار و گه‌مارۆی سه‌دامدا، سه‌ره‌ڕای ئه‌وه‌ی ئه‌و كاته‌ش خواردن وتاڵان هه‌بوو بۆ سامانی گومرگه‌كان و شتیتریش، به‌ڵام كه‌س یه‌خه‌ی پارتی وبارزانی وده‌سه‌ڵاتی نه‌ده‌گرت، ده‌یانگووت خه‌تای به‌غدایه‌. ئێستا خه‌ڵك خه‌تای به‌غدا وه‌ك جاران نابینێت، چونكه‌ ده‌زانێت هه‌تا ده‌ست وپێوه‌نده‌كانی بارزانی ملیاردێرن!

خه‌ڵك ده‌زانێت یه‌ك ڕۆژیش نه‌وت كێشانه‌وه‌ و به‌ قاچاغ فرۆشتن نه‌وه‌ستاوه‌! خه‌ڵك ده‌زانێت ئێوه‌ ئه‌گه‌ر خه‌مخۆری ئه‌و میلله‌ته‌ بان، هه‌رنه‌با پێشمه‌رگه‌تان له‌ بارودوخێكی شه‌رافه‌تمه‌ندانه‌ ده‌ژیانت! خه‌ڵك ده‌زانێ به‌رپرس و كوڕ ونه‌وه‌كانی بارزانی و چه‌ند حزبێكیتریش به‌ بای پیلان سه‌رف ده‌كه‌ن و به‌ هه‌ده‌ری ده‌ده‌ن.

خه‌ڵك ده‌زانێت ئه‌وه‌ی پارتی و ئه‌ندازیارانی پارتی ده‌یكه‌ن له‌ ڕیسواكردنی مووچه‌خۆران وپێشمه‌رگه‌ و پۆلیس وهتد، سیاسه‌تێكی دێرینی دزێوترین دیكتاتۆره‌كانی دنیایه‌، له‌ پێناو مه‌رامه‌ سیاسیه‌ كورت بینه‌كانیان.

وامه‌زانن خه‌ڵك گێله‌ ونازانێ هه‌فتانه‌ دوو سه‌د ملیۆن به‌س پاره‌ی نه‌وتی بۆڕیه‌كانتان دێته‌ ده‌ست، جگه‌ له‌ نه‌وتی تریڵه‌كان و باقی داهاتیتی تر..

شورەییە بۆ حزبەكان بە تایبەتی گۆڕان و كۆمەڵ ویەكگرتوو بۆ یەك ساتیتر وەك شەیتانی ئەخرەس وكەڕ وكوێر بێدەنگ بن و لەو كابینە لەرزۆكە و نا مرۆییە نە كێشەنەوە.

پارەی نەوت و نەوت هەناردەكردن وەك پارەی مەزرەعەی پارتی لێهاتووە، كەس بۆی نییە هیچی لەبارە بزانێت، جەندیان فرۆشتوە وچەندیان پارە وەرگرتووە؟!

ئەخر ئەو نەوتە یان بە خۆڕایی دەینێرن بۆ ئاغا توركیەكانتان، یانیش بە پارە دەینێرن، كەوابوو كوا پارەكانی؟! كە مەعاشی خەڵك نادەن هەتا پێشمەرگەش، دەبێت چی لێ بێت ئەو پارانە؟!

توخوا هەتا وا فەرزمان كرد پارە نییە، نەدەبوایە بارزانی كە بەخۆی دەڵێت من تا دەمرم پێشمەرگەم سواڵیشی بۆ كردبان، تا پێشمەرگە بێ نازتر و ناپۆشتەتر و برسیتر و ڕیسواتر نەبا لە بەراورد هەتا لەگەڵ شەڕكەری داعشدا؟! پێشمەرگە هەیا بە ملیارات دۆلاری هەبیت جگە لە بارزانی؟!

بەردەوام بن لەسەر برسیكردنی خەڵك، خەڵك تێگەیشتووە، سەركەوتوو بوون لە برسیكردنی خەڵک، وتێكدانی شیرازەی خێزانی ودەروونی زۆران خەڵكێك، بەڵام ئەمرۆ دەبێت بزانن چ زامێكتان لە دلەكانی خەڵك دروست كردوەە، دەبێت بزانن بوونەتە قێزەونترین پارت وبنەماڵە و دەسەڵات لە لای خەڵكدا. ئەو هەموو جوێن و سوكایەتیەی لە سایتەكان و تۆڕە كۆمەڵایەتیەكان بە بارزانی و پارتەكەیی و كوڕەكانی دەدرێن ئاماژەی هەڵگرتنی شۆڕشێكی پەنگخواردوە لە هەناوی برسی كراوەكان. ڕۆژیكی ڕەش چاوەڕوانتان دەكات، كاتێك تەكنیكیكی دیكتاتۆرانە لە فەزایەكی بەناو دیموكراتدا جێبەجێ دەكەن.

خانەنشینی و خەساندن

محەمەد هەریری

هەموو دنیا دەزانێت کە مرۆڤ کائینێکی ئیشکەرە و زۆر جار کارکردن وەك عیلاج و چارەسەر وەسف دەکرێت بۆ زۆر لە نەخۆشە دەروونیەکان. خەڵکی وڵاتان کاتێ لە تەمەنی گەنجی و کارکردنن تا ئەوپەڕی وانایان کار دەکەن و باجێکی دیاریکراو دەدەن لە پێناو یامەتیدانی خەڵکی بێکار و خانەنشینکراودا، تا کاتێ خۆشی گەیشتە تەمەنی خانەنشینی، بەسەربەرزی موچەی خانەنشینی خۆی وەرگرێت، چونکە کاتی کارکردنی چەندین ساڵەی ئەویش باجی داوە بەو کەسانەی وەك ئەو خانەنشین کرابوون. لای خەڵك ژیانی کار یانی کار، خانەنشینیش یانی خانەنشینی، ڕوینەداوە تۆ لە هەرەتی لاویدا و ساغ و سەلیم و جوان بیت، و چەندین کارت هەبێت بە ئاشکرا، کەچی لە ژێرەوە خانەنشین کرابیت!! ئەو کارە قێزەونە کە هەزاران پیر وگەنج ، کچ و کوڕ، ئیماندار ومولحید، ئیسلامی وعەلمانی، و ڕۆشنبیر و نەزان، وخوێندەوار و نەخوێندەوار، سیاسی و دمبکچی، حزبی و ناحزبی، داوێن پیس و داعیەی ئیسلامی، ڕەشۆکی و ئەمیر و پێشەوای وهتد، یەکێکە لە ئیبداعاتی عەقڵیەتی گەندەڵپەرستی دەسەڵاتی کوردی، بە تایبەتی پارتی ویەکێتی، بە هاوکاری هەموو ئەوانەی ناومان هێنان لە سەرەوە.

کەوابوو، ناکرێت هەر غەڵەتەکە بخەینە ئەستۆی دوو حزبە دەسەڵاتدارەکە، ئەگەر ئەو میللەتە قابلیەتی گەندەڵبوونیان تێدا نەبووایە، نەیاندەتوانی لەگەڵ ئەو گەندەڵییە بێ وێنەیە هەڵ بکەن، و ببنە لێسەرەوەی پاشماوەی قاپ و مەنجەڵەکانیان.

کێ هەیە لەو وڵاتە بە دەگمەن نەبێت دژی هەوڵی خانەنشین کردنی خۆی وەستابێتەوە؟! کێ هەیە نموونەی خانەنشینکراوی هەموو لایەن و ئاڕاستەکان و هەموو ڕەگەزەکان و ئایدیۆلۆژیەکانی نەزانیبێت؟ !

شورەیی نییە بۆ وەزیرێك هێشتا وەزیرە، مووچەی خانەنشینیش وەربگرێت؟! مردن باشتر نییە بۆ بێژەرێك چ ژن چ پیاو شەوانە وڕۆژانە کاری هەبێت لەسەر سکرینی تیڤیەکاندا، کەچی بە عەقید و عەمید و شتی تر خانەنشین کرابێت؟! توخوداکەی عەیب نییە بۆ ئەمیرێك هێشتا ئەمیری حزبێکە بە مودیر عام و ئەندام پەرلەمان خانەنشین کرابێت؟! مردن باشتر نییە لەوەی شەو و ڕۆژ باسی سەلەفی ساڵح بکەیت، یەك ڕۆژیش پێشمەرگە نەبوبیت، و هێشتا تەمەنی خانەنشینیشت ناهاتبێت، کەچی بە پلەی عەقید خانەنشین کرابیت؟!! ڕیسوایی باشتر نیە تۆ لە نوخبەی ڕۆشنبیران و نووسەران بیت، لە چەندین دەزگا کار بکەیت، کەچی

خانه‌نشین كرابیت؟! شوره‌ییه‌ گه‌وره‌كه‌ش بۆ ئه‌و گه‌نده‌ڵكاره‌ گه‌ورانه‌یه‌ كه‌ ئه‌و بیرۆكه‌ دۆزه‌خییه‌یان به‌دیهێناوه‌ بۆ خه‌ساندنی مه‌عنه‌وی هه‌ر ده‌نگێكی ناڕه‌زایی، بۆ دڵنیابوون و به‌ستنه‌وه‌ی كه‌ری خۆیان نه‌وه‌ك لوشكه‌یه‌كی فیكری ڕه‌خنه‌یی بهاوێژێت! كاتی خۆی له‌ كۆشكه‌كانی سوڵتانه‌كان منداڵ وپیاویان ده‌خه‌ساندن تا سوڵتانه‌كان به‌ خه‌یاڵێكی ئاسووده‌ تێكه‌ڵی ناو حه‌رم و كچ و ژنه‌كانیان بكه‌ن بۆ خزمه‌تكردن، چونكه‌ ئه‌و به‌ شێوه‌ نێرانه‌، ئه‌ندامی نێرینه‌یان لێكردبوونه‌وه‌ و ئه‌گه‌ر بشیان ویستبا كاری خراپ بكه‌ن له‌گه‌ڵ حه‌ریمی سوڵتان بۆیان نه‌ده‌كرا!

ده‌سه‌ڵاتی گه‌نده‌ڵیش به‌و مووچه‌یه‌ی خانه‌نشینی، خانه‌نشینكراوه‌كانیان خه‌ساندوه‌ له‌ ڕووی مه‌عنه‌ویه‌وه‌، ئه‌گه‌ر بیانه‌وێت كارێكی نا دۆستانه‌ و نه‌یارانه‌ش بكه‌ن دژی ده‌سه‌ڵات پێیان ناكرێت، ده‌بێت ئه‌وه‌نده‌ پێدرێژی و ده‌مدرێژی بكه‌ن، كه‌ له‌ سنووره‌كاندا بۆیان ده‌ستنیشانكراوه‌، ئه‌و سنوورانه‌ی به‌ده‌ستی ده‌سه‌ڵاتی گه‌نده‌ڵ كێشراوه‌. خانه‌نشینكراوی ئه‌وبه‌ر جاروبار ئازاد ده‌كرێت له‌ به‌زاندنی سنووری سوپه‌ر گه‌نده‌ڵی ئه‌مبه‌ر، به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ش، به‌ڵام زۆر كه‌م خانه‌نشینكراوێك ده‌بینیت بتوانێت سنووری هه‌ردوو به‌ر ببه‌زێنێت، چونكه‌ مرۆڤی خه‌سێندراو هه‌رده‌م چاوشۆڕی خه‌سێنه‌ره‌كانیه‌تی .
٢٠١٤/٩/٣

تێڕوانینێک له‌ هونه‌ری هه‌ڵکه‌وت زاهیر دا

هه‌ڵکه‌وت زاهیر دیارده‌یه‌که‌ له‌گه‌ڵ لێشاوی گه‌نده‌ڵی وه‌ک پاشکۆو پاشگرێکی ئه‌و تسونامیه‌ گه‌نده‌ڵه‌ی کوردستان له‌و خاکه‌دا سه‌وز بوو و باڵای ده‌رکرد. به‌رده‌وامیشی له‌سه‌ر سوته‌مه‌نی ئه‌و گه‌نده‌ڵیه‌وه‌ وه‌ستاوه‌، ده‌نا کێ باوه‌ڕ ده‌کات ئه‌و هونه‌ره‌ نارەسه‌نه‌ مایه‌ی خۆشی بهێنێته‌وه‌ چ جای له‌وه‌ی قازانج بکات .ڕاسته‌ ڕێژه‌یه‌کی زۆر له‌ هه‌رزه‌کاران وخه‌ڵکی تر سه‌یری ئه‌و کارانه‌ ده‌که‌ن، به‌ڵام بلێی پاره‌ی پێبده‌ن ئه‌وه‌ زه‌حمه‌ته‌. ئه‌وانه‌ی پاڵپشتی ئه‌و هونه‌ره‌ ده‌که‌ن هه‌ر ئه‌وانه‌ن که‌ پاڵپشتی وه‌زیرو وه‌زاره‌ته‌ گه‌نده‌ڵه‌کان ده‌که‌ن که‌ به‌ ملیۆنه‌ها دۆلاردیزه‌ به‌ده‌رخونه‌ ده‌که‌ن بێ ئه‌وه‌ی ڕۆژێک لێیان بپرسنه‌وه‌، یان وه‌ك وه‌زاره‌ته‌ ناو جانتاکه‌ی ئاشتی هه‌ورامی سه‌ره‌رای ئه‌و هه‌موو تاڵانکردنه‌ی نه‌وت وسامانی نه‌ته‌وه‌یی هێشتا به‌ زیان که‌وتۆته‌ سه‌ر بودجه‌ی هه‌رێم!!

کێشه‌ی هه‌ڵکه‌وت زاهیر له‌وه‌دایه‌ زۆر به‌ نه‌فه‌سێکی به‌رزه‌فڕو بوغرایه‌وه‌ قسه‌ ده‌کات، له‌ چاوپێکه‌وتنی له‌گه‌ڵ [ئێن ئار تیڤی] چه‌ندین جار هه‌ر وشه‌ی ته‌حه‌دا به‌کار ده‌هێنێت، له‌وه‌ش سه‌یرتر هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ خۆی له‌سه‌روی ڕه‌خنه‌وه‌ داده‌نێت وده‌ڵێت گوایه‌ ئه‌وانه‌ی ڕه‌خنه‌ی لێده‌گرن ده‌یانه‌وێت له‌ سایه‌ی عه‌زه‌مه‌ت و گه‌وره‌یی ئه‌ودا ناو ده‌ر بکه‌ن!! ئه‌و له‌هه‌جه‌یه‌ له‌ خۆباییه‌ نوسه‌رێکی کوردی کاتی خۆی، که‌ یاخی بوو له‌ سێبه‌ره‌که‌ی خۆشی، به‌بیر هێنامه‌وه‌، که‌ ئه‌ویش هه‌روای ده‌گوت، شه‌و وڕۆژ وه‌ک شۆڕشگێره‌ ئاشوبیه‌کان یان فه‌وزه‌ویه‌کان خه‌ریکی په‌لاماردانی ئه‌م وئه‌و بوو، که‌چی که‌س بۆی نه‌بوو وه‌ڵامی داته‌وه‌ نه‌وه‌ک تاوانبار بکرێت به‌وه‌ی ده‌یه‌وێت به‌ پلیکانه‌ی باڵای به‌رزی ئه‌ودا سه‌رکه‌وێت، تا له‌ کۆتاییدا ده‌سته‌مۆ کرا له‌ لایه‌ن ئه‌وانه‌ی که‌ جوێنی به‌ باوک وباپیریانیشی ده‌دا به‌ ڤایرۆسی سه‌وزه‌ دۆلار، ئێستا بۆخۆی له‌ ئوتێلیکی راقی میوانی هه‌میشه‌ییه‌ وهه‌رسه‌رگه‌رمی خواردنه‌وه‌ ووڕێنه‌یه‌. کاتی خۆی له‌ڕابردودا خه‌ڵکی زۆر هه‌بوو وه‌ڵامی نه‌ده‌دایه‌وه‌ نه‌وه‌ک بڵێت ده‌یانه‌وێت له‌ سایه‌ی زه‌به‌لاحی و گه‌وره‌یی ئه‌ودا ناودار بن، ئێستا هێنده‌ سوک و ڕیسوا وقێزه‌ون بووه‌ خه‌ڵک بێزی نایه‌ت ناوی بخاته‌ ناو وتاره‌کانیان!!.

هه‌لکه‌وت زاهیریش جگه‌ له‌ چه‌ند کارێکی که‌م که‌ ده‌توانی بڵێی به‌کار ده‌چێت وهه‌رچه‌نده‌ سه‌رچاوه‌کانی ئاوازه‌کان ئه‌مڕۆ بۆ ئێمه‌ مه‌علوم نیه‌، ڕاست و چۆپ که‌وتۆته‌ شێواندن

وقێزەون کردنی هونەری کوردی. ئەو بەناو هونەرمەندە هەموو بەهرەکەی ئەوەندەیە لاسایی تیاترۆخانەکانی لوبنان و میسر بکاتەوە، چونکە لەوە دەچێت بە قەلب وقاڵبەوە لەو بەشە هونەرە نزمەی ئەو دوو وڵاتە توابێتەوە، ئەو پیاوە سەرچاوەی ئیلهامی (....) ئەو ئیلهام بەخشەی هەڵکەوتی گرتوە.! هەڵکەوت خەریکی هونەرێکە کە پێشان تەنها درەنگی شەو لە مەلهاکانی بەیروت و شارع الهرم قاهیرە پێشکەشی سەرخۆش وعەودالانی داوێن پیسی دەکرا، وتایبەتیش بوو بە بادانی سمت وسینگ ودەربڕینی وشەی وروژێنەر بۆ جولاندنی هەستە نزمەکانی خوارەوە، وەکو نۆتی وهۆم شیکەواوەو تامی ئەو وئەویش بکە وتا دوایی!!! کەچی ئێستا بەڕۆژی ڕوناک لە سکرینی تەلەفزیۆنەکان یەکێک لە مێگەلەکەی هەلکەوت زاهیر بەشیوەیەکی زۆر ڕەخیس وبازاڕی بە تەنها یان بە یاوەری پلەی بۆیەکی playboyهەڵکەوت باسی دەست بردن بۆ سینە وگۆنا ولێو ماچ کردن دەکات وگوایە نۆتیە واتە[بزێوو شەیتانە]... گوێبگرە بۆ ئاستی ئەو وشانە کە سەرەڕای ئەوەی دەڵێی عەرەبێکی تازە کوردی فێربوو نوسیویەتی، تەنها ئاخ وئۆفی هەیفا وەهبی وبوس الواوا و [بحبک یا حمار]ت بەبیر دێنێتەوە:

تۆ کۆرێکی هاری لاچۆ لە سەر رێگام

چاو لە چاوم دائەگری ماچت کرد لە گۆنام

ویستم لە دەستت ڕاکەم خۆت نزیک کرد لە لام

دەستت خستە ناو دەستم ماچت کرد لە لێوم

کاک هەلکەوت زاهیر تەحەداش دەکات کە هونەرەکەی ئەو لەناو هونەری کوردی لە لوتکە دایە، چونکە ئاهەنگەکانی پڕدەبن لە کچ وکوری هەرزەکار، ئەو برادەرە یان نازانێ یان خۆی لە گێلی دەدات کە لەبەرچی ئاهەنگەکانی ئەو لە ئاهەنگی بۆ نمونە هونەرمەندێکی ڕەسەنی وەك عەدنان کەریمیش قەرەباڵغتر بێت .چونکە هەڵکەوت ئاسانترین چەك لەو گۆڕەپانە بەکاردەهێنێت، کە چەکی وروژاندنی سێکسییە وهێزی جوانی ئافرەتە، بۆیە گومانم نییە هەیفا وەهبیش بینەری زیاتری هەیە لە ئوم کەلسوم لەسەر یوتیوبدا، لە یەتیوب کچێکی مەسیحی میسری باسی سیاسەتیش دەکات نەک بابەتێکی سێکسی، بەڵام چونکە زۆر جوانە و زۆر بە نازوعیشوەوە ئەدای دەکات، وسەرەڕای ئەوەی قسەکانی فلسێکی قەڵب ناهێنێت لە دنیای سیاسەت وفیکردا، کەچی زیاتر لە ملیۆنێك و سێ سەد هەزار بینەری هەیە !!ئەوانەی

له مێگەڵەکەی هەلکەوت و هەیفا کۆدەبنەوە بە پاڵنەری جنسی وسێکسیەوە دێن بۆ ئەوێ نەک بە پاڵنەری دیتن وبیستنی هونەرێکی ڕەسەن، ئەی ماقوڵە ئەو ناسلی ولۆکە ودەشنێ وئەوانی تر بە نیمچە ڕووتی وبە وشە ڕوتەکانیان وجوڵە سێکسیەکانیان نیشانی گەنجانی وروژاو بدات لەجیاتی بچنە لای ئەو دەچن بۆ کۆڕی فاروق ڕەفیق بۆ نمونە؟!! کاری هونەرمەندی هەقیقی بەرزکردنەوەی هەست وچێژی هونەرە لای خەڵک نەک تەخدیرکردنیان بە غەریزەی سێکسی.

سەیر لەوەدایە لە چاوپێکەوتنەکەیدا هێندە خۆی فریشتە ئاسا دەردەخات خەریکە شەیتان شەرمی لێدەکات، کەچی قسەکانی هانی و باخان دەیسەلمێنن کە لەبەرامبەر ئەنجامدانی کاری هونەری داوای بەرامبەری نا (...)و نامادیان لێدەکرێت جا لەلایەن (.....)، نازانم کێ داوایان لێدەکات؟!! بێگومان کەسێکی زیرەکی ناوێت تا بزانێت ئەو شتە نامادیانە چیین کە داوایان لێدەکرێت، بەداخەوە نێوەندی هونەری کوردی بەرەو ئەو هەڵدێرە بردوە!!

کورە نازدارەکەی ڕاوێژکارەکەی حکومەتی پێشو وەک چۆن ژمارەی پێوانەیی لەو ئاوازو وشە بەرزانە شکاندوە بە دانانی ٦٠٠ ئاوازی بێ دایک وباوك کە هیچ لە مەسەلەکە ناگۆڕێت لۆکە وناسلی بە کوردی بیکەنە گۆرانی یان نانا ودومنیک وهەیفا وەهبی بە عەرەبی بیان چڕن، بە هەمان شێوە خەریکە ژمارەی پێوانەیی دەشکێنێت لە زیادەڕۆییەکانی لە دەربڕینە بێ پەردەکانی وەك:

هەوەس و هەوەسبازی هاتیتە بەر دەرگام

ویستت ماچێکم بکەی لێوت هێنا بۆ لام

دەستت برد بۆ سینەی من وتت ئاە پێم خۆشە

یان هاندانێکی بێ پەردە بۆ ڕابواردنی بێ سنوری کچان لەگەڵ ئەم وئەو و شوو نەکردن:
بە قسەم کە شوو مەکە

یاری بە ئەو وخۆت مەکە

تا ئەتوانی خۆت ئازاد کە

تامی ئەو وئەویش بکە!!

ڕۆژ بەڕۆژ قسە بێ پەردەکانی زیاد دەکات ئەجوائی بێ مۆڕاڵی مەلهاکانی بەیروت وقاهیرە دەهێنێتە ناو هونەری کوردی بە پشتگیری کەسانێك لە دەسەڵاتەوە، ئەو دەسەڵاتدارانەی کە بەس نیە ئەو پیاوەیان کردۆتە صدام حسێنی هونەری کوردی بە قەولی باخان، بەڵکو دەیانەوێت یەك کەناڵی ئاسمانی تایبەتیشی بۆ دامەزرێنن تا زیاتر هونەرە بێ پەردە ونۆتی وپۆرنۆیەکەی برەو پێبدات! ئەو دەسەڵاتە چی ماوە تێکی نەدابێت تا لێی ئەمین بین لەسەر هونەری کوردی و ئەویش تێک نەدات؟! لە جیاتی زمانێکی فۆڕماڵی کوردی یەکگرتوو، دوو زمانی فەرمی دروست کردوە لە جوگرافیایەکی بچوکدا...

پێناسنامەی نەتەوەیی لە نێو گۆمی وەلائی حزبیدا خنکاند... گیانی ئینتیمای نەتەوایەتی لە دەرونی زۆربەی خەڵکدا کوشت بە گەندەڵیە زەبەلاحەکان کە هەموو سنورێکی لۆژیکی تێپەڕاندوە.
سەروەت و سامانی ئەو میللەتەی هەموو تاڵان کردوو و بە هەدەری دا، وای لێهاتوە دەست و پێوەندە کانیان فڕۆکەی تایبەت بۆ مناڵەکانیان بە دیاری دەکڕن! ڕۆژێک دێت ئەو وڵاتە دەگاتە چاخی تەواو بوونی نەوت هەمومان یەکسان دەبین لە هەژاری و سواڵکەریدا، چونکە خۆ وەك وڵاتانی ئەوروپا خەمی نەوەی دواڕۆژ وئایندەمان نەخواردوە تا سامانە زیادەکانمان بۆیان بخەینە حیسابێکی تایبەتەوە، هەتا وڵاتێکی بچوکی وەك کوێت، لەترسی تەواو بوونی نەوت هێندە پرۆژەی وەبەرهێنانی ئەنجامداوە لەسەر ئاستی جیهاندا، ئەگەر ئێستا نەوت کۆتایی پێ بێت کاریان لێ ناکات !!

موفرەداتەکانی گەندەڵی یەک پاکێچن...

پارەی زۆری بە هەوەنتە دەست کەوتوو پێویستی بە کاڵای گرانبەها هەیە، پێویستی بە سەیارەی دوا مۆدێل هەیە، پێویستی بە قەسرو تەلاری خەیاڵی هەیە، پێویستی بە گازینۆی قومار هەیە، پێویستی بە هونەرێکی شازونۆتی وەک (....)هەلکەوت زاهیری هەیە، پێویستی بە ئاخ وئۆفی نیشەبزوێنی دەشنێ ولۆکە وناسیلی وباقی مێگەڵەکەیە، بەڵکو لەجیاتی هێنانی نانسی عەجرەم وهەیفا وئەلیسا وسەماکەرە ئیرۆسیەکانی جەمشید بەرهەمی خۆماڵی برەو پێبدەین تا عوملەی سەعبەمان بۆ بگەڕێتەوە نەچێتە گیرفانی (....) عەرەب و فارس و تورک چونکە هینەکانی خۆمان ئەولاترن، کە ئەوە جۆرێکیشە لە کوردایەتی!

لە کێشەی کتێبی [ئایەتە شەیتانیەکان]ی سەلمان ڕوشدی وفەتوا بەناوبانگەکەی کوشتنی، خەڵکێکی زۆر بەرگریان لێکرد یان لە دژی بوون، بەڵام ئەوەی لە هەموان زیاتر سەرنجی منی ڕاکێشا ئەوە بوو نوسەرێکی بەریتانی گوتی:" من دەڵێم سەلمان ڕوشدی موستەهەقی فەتوای کوشتنە لەبەر بیروڕاکانی نا، بەڵکو لەبەر ئاستی نزمی ئەدەبی نوسیندا"!!

هەڵکەوتیش موستەهەقی ڕەخنە وئیدانەکردنە لەبەر هونەر نا، بەڵکو لەبەر ئاستی نزم وناڕەسەنایەتی هونەرەکەی. دەسەڵاتیش وەک لەو بوارەی بەرهەم هێنانەدا سەرکەوتنی بەدەست هێناوە و هەلکەوت زاهیر توانیویەتی لە ساڵێکدا ٦٠٠ ئاوازی [نۆتی و هۆم شیکەواوا وتامی ئەو وئەم بکە] دابنێت، ئەگەر لە بوارەکانیی تری بەرهەمهێناندا هێندە بلیمەت بایە نە پێویستیمان بە کەرەوزی ئێرانی و نە بە پیازی کوێتی ونە بە تەماتەی سعودی وڕۆنی تورکی وماستی مۆزەمبیقی دەبوو.

04-06-2012

پرۆژه‌ یاسای نیشته‌جێکردن بۆ پێشمه‌رگه‌ی بێ خانوو

ماشه‌ڵلایان لێ بێت زۆربه‌ی زۆری سیاسه‌تمدار و ده‌سه‌ڵاتدارانمان، له‌ سه‌رۆكی هه‌رێمه‌وه‌ تا وه‌زیر و ئه‌ندام په‌رله‌مان وسه‌رۆكی حزبه‌كان، به‌شێك له‌ ژیانیان له‌ وڵاتانی ئه‌وروپی و ئه‌مریكا به‌سه‌ر بردوه‌. به‌ڵام له‌وه‌ ناچێت كه‌مترین سوودیان له‌و ژیانه‌ی ئه‌وێ كردبێت بۆ ڕیزگرتنی زیاتری مافی مرۆڤ، و بۆ ده‌ستاوده‌ستكردنی پایه‌ و وازهێنان له‌ كورسی به‌ خواهیشی خۆیان، نه‌ك له‌و ساته‌ وه‌خته‌ عه‌سیب و ترسناكانه‌دا وه‌زعه‌كه‌ وا ته‌نگژاوی بكه‌یت بیگه‌ینیه‌ته‌ لێواری شه‌ڕی ناوخۆ، له‌ پێناو مانه‌وه‌ت، مانه‌وه‌ش له‌ پێناو چی؟! خۆزگه‌ ئه‌وه‌نده‌ی حوكمت كرد دوو شتی چاك و دوو ده‌سكه‌وتی گه‌وره‌مان به‌دی ده‌كرد!

ده‌زانم كات به‌ فیڕۆدانه‌ هانی ئه‌وه‌تان بده‌ین وه‌ك خۆرهه‌ڵاتیه‌كان بن، به‌ڵام ده‌كرێت له‌ هه‌ندێك له‌و سیستمه‌ جوانانه‌یان سوودمه‌ند بین بۆ هێنانه‌دی كه‌مترین عه‌داله‌تی كۆمه‌ڵایه‌تی. له‌ وڵاتانی ئه‌وروپای خۆرئاوا هه‌ركه‌سێك كه‌ كاری نه‌بوو و ده‌ستی كورت بوو، مووچه‌یه‌كی خوار مام ناوه‌ندی بۆ خۆیی و بۆ خێزانی دابین ده‌كه‌ن، و كرێی خانووشی هه‌موو بۆ ده‌ده‌ن، جا ئه‌و خانوه‌ی تێیدایه‌ هی شاره‌وانی بیت یان هی خه‌ڵكی تر بێت تۆ به‌كرێت گرتبێت.

ئه‌وه‌ باسی خه‌ڵكانی كه‌مئه‌ندام هه‌ر ناكرێت چ نازێكیان ده‌كێشن ئه‌و حوكمه‌تانه‌ .مووچه‌یان دوو تا سێ قات زیاتره‌ له‌ كه‌سی ئاسایی، خه‌ڵكیان بۆ ده‌گرن بۆ خزمه‌ت كردنیان، بۆ بازاڕكردنیان وشتیتریش. هه‌موو هاتوجۆكردنیان به‌ پاس و قیتار وهه‌ندیكیان تاكسیش به‌ خۆڕاییه‌! نوێترین ئوتۆمبیل به‌ هه‌موو خزمه‌تگوزاریه‌كانیه‌وه‌ وه‌رده‌گرن به‌ كرێیه‌كی كه‌می مانگانه‌، وله‌ كاتێكدا خه‌ڵک گه‌وره‌ترین كێشه‌ی، ڕاگرتنی ئوتۆمبیله‌، ئه‌و كه‌مئه‌ندامانه‌ بۆیان هه‌یه‌ له‌ هه‌ر شوێنێك ڕایگرن! هێنده‌یان ناز ده‌كێشن تا ئه‌و ڕاده‌ی زۆریان له‌ خۆیان گۆڕاون، پۆز له‌سه‌ر خه‌ڵكی نا كه‌مئه‌ندام لێده‌ده‌ن، له‌ جیاتی كه‌مێك هه‌ستی مرۆڤایه‌تیان لا به‌هێزتر كات! حوكمه‌ته‌ مرۆییه‌كانی ئه‌وان ئه‌و خزمه‌ته‌ی خه‌ڵك ده‌كه‌ن بێ ئه‌وه‌ی ڕه‌چاوی نه‌ته‌وه‌ و ڕه‌گه‌ز و ئایینی خه‌ڵكه‌ نه‌دار و كه‌مئه‌ندامه‌كان بكه‌ن، بێ ئه‌وه‌ی پرسیار له‌ سوودمه‌ندی و بێ سوودی ئه‌و تاكه‌ بكه‌ن! زۆربه‌یان له‌ یه‌كه‌م ڕۆژی چوونیان بۆ ئه‌و وڵاته‌ نه‌خۆش بوون، یان خۆیان به‌ نه‌خۆش كردووه‌! یانی ته‌نها له‌به‌ر ڕیزیان بۆ مرۆڤایه‌تی ئه‌و مرۆڤانه‌ خزمه‌تیان ده‌كه‌ن، ده‌نا هیچ سوودێكیان لێ نابینن!

من له‌و حوكمه‌ته‌ بێ پاره‌یه‌ی، كه‌ ئه‌گه‌ر گه‌نده‌ڵی و تاڵان وبڕۆیی ساڵانیكی نه‌بوایه‌، ئێستا به‌لایه‌نی كه‌م پاشه‌كه‌وتی سی ساڵی هه‌بوو بۆ ڕۆژێكی وا. من له‌و سیستمه‌ گه‌نده‌ڵه‌ چاوه‌ڕوانی ئه‌وه‌ ناكه‌م مرۆڤایه‌تیان تا ئه‌و سنووره‌ بڕ بكات، هه‌موو تاكێكی وڵات وا خزمه‌ت بكات، به‌ تاكی سوودمه‌ند و بێ سوودوه‌! به‌ڵام به‌لایه‌نی كه‌مه‌وه‌ ئێوه‌ خزمه‌تی

سوودمەندەکان بکەن، هیچیتر هەیبەتی پێشمەرگەکان مەشکێنن لەبەر چاوی دۆست و دوژمن! پێشمەرگە چۆن هەیبەتی دەمینیت وەك ئافرەتێکی لانە شێواو لەسەر تەلەفزیۆن بە بەرچاوی دەیان کچی جوانەوە بگرییێت لەبەر بێ مووچەیی؟!

دەڵێن پێشمەرگەکانی شێخی نەهری وبەدرخان و شێخ سەعید پێش چوونە شەڕ خۆیان زۆر جوان دەکرد، و قژ و سمێڵ و ڕیشیان چاك دەکرد، دەیانگووت ئەگەر شەهید بووین با کچی کورد بە دزێوی نەمانبینن! ئێستاش پێشمەرگە لەبەرچاوی کچی کورد و منداڵی کورد دەگرییێت لەبەر بێ دەرەتانی!

پێشمەرگە چۆن هەیبەتی دەمینیت وەك سواڵکەرێك بۆ قەرز کردن دەستی پان بکاتەوە تا بڕێك پارە وەرگرێت پێی بجیتەوە بەرەی شەڕ! پێشمەرگە چۆن هەیبەتی دەمینیت لەبەر بێ چارەسەری بگرییێت؟ پێشمەرگە چۆن هەیبەتی دەمینیت بڵێت من زیاتر لە داعش لە کرێچیەکەم دەترسم!!
پێویستە پەرلەمانی کوردستان و سەرۆکایەتیەکەی پرۆژە یاسایەکی خیرا بە ناوی پرۆژەی نیشتەجێ کردن یان هاوسینگی پێشمەرگە پێشکەش بکەن و تیایدا حوکمەت:

-کرێی خانووی هەموو پێشمەرگەیەك بگریتە ئەستۆ و مووچەی پێشمەرگە بە سواڵکردن و ەرزکردن و هەر شێوەیەك بێت بدرێت، لەوەتەی شەڕی داعش دەستییێکردوە.

-ئەو پێشمەرگەی خانووی کرێی نییە، پێویستە شارەوانی بەپێی ژمارەی ئەندامانی خێزانی خانوویان بۆ کرێ بۆ بدۆزێتەوە.

-مەسەلەی چارەسەرکردنی پێشمەرگە بە چاکترین چارەسەر بکرێتە ترۆپکی یەکەمەکان، هەرچەندە ئەوە بابەتێکی ترە دەکرێت لە پرۆژە یاسایەکیتریش چارەسەر بکرێت.

-پرۆژەی دروستکردنی یەکەی نیشتەجیکردن بۆ پێشمەرگە خێرایی تێدا بکرێت، تا حکومەت ڕزگاری بێت لە کرێدان.

ئەگەرنا چاوەڕوانی ئەوە بکەن بەتەواوی هەیبەتی پێشمەرگە بشکێت، لە خەیاڵدانی خەڵك، و

لەبەر چاوی نەوەی نویٚ. پێشمەرگە پێویستی بە قسەی قەڵە و گۆرانی وسروودی زۆر وبۆر، و وتاردانی درێژ و خۆ سوورکردنەوەی بۆش نییە !پێشمەرگە پێویستی بە دووپاتکردنەوەی سەرۆکی هەرێم نییە لە هەموو بۆنەیەك، کە دەڵێت من پێشمەرگەم! سەرۆك با ببێتە پێشمەرگەیەکی بێ پارە ومووچە، و کرێچی و خێزانی پارەی کارتێکی کۆڕەك و ئاسیای نەبێت تەلەفۆن بۆ مێردەکەی بکات، ئەو کاتە دەزانێت ئەو پێشمەرگەیە یان نا !

بیر لە چارەنووسی خۆتان ناکەنەوە ڕۆژێك ئەو پێشمەرگە بێ مووچە و بێ خانە ولانە وبی کەرامەت لێتان یاخی بێت لە ڕقی برسیبوونی منداڵ و ژنی؟! ناترسن لە کاردانەوەی دەرهەق بە سوکایەتیکردنی کرێچیەکانی و چوونە سەرماڵی لە کاتێکدا ئەو لەبەرە جەنگ دا بێت وبەرگری لە خاکێك بکات تێیدا کرێچی بێت و سەد مەتری چوارگۆشەی نەبێت بۆ خێزانی، لە کاتێکدا ملیۆنێك عەرەبی کۆنە بەعسی و داعشی لەسەر خاکەکەی بە ڕیزەوە بژین؟ !

٢٠١٥/٧/١

ڕەخنەش ماندووەو ئیبن خەلدونیش حەپەساوە لە گەندەڵان!

باوەڕ ناکەم لە هەموو مێژووی هاوچەرخدا لە هیچ وڵاتیک بەقەد کوردستان ڕەخنەی تێدا بنوسرێ و ڕەخنەشی تێدا ڕیسوا بکرێت بە فەرامۆش کردنی وگوێ پێ نەدانی .دەسەڵات لە ئاست ڕەخنەکان گوێی کەڕ کردوە ومێشێکی لێ میوان نییە، لەوەش نەگبەتتر ئەو ڕەخنانەش نەبونەتە هێزوگوڕێك بۆ جەماوەر لە قۆناغی گوێگرتنەوە تەکان بدات بۆ قۆناغی کردار.لە کوردستان هەر دەسەڵات بێباکی خۆی نیشان نادات لە ڕەخنە، بەڵکو خەڵکیشیان واڕاهێناوە کە پرۆسێسی ڕەخنەگرتن کارێکی بێ هودەیە، لە زۆر کەسم بیستوە کە ڕەخنە لە کێ دەگریت وبۆ کێی دەنوسیت، بەرپرسەکان ئەوە هیچ نایخوێننەوە، چونکە سکرتێرەکانیان تەنها هەواڵە خۆشەکانیان پێ دەڵێن، ئەوە تەنها دەزگا ئەمنیەکانی دەسەڵاتە گرنگی دەدەنە ئەو نوسەرانەی کە ڕەخنە دەگرن لە دەسەڵات یان جوێن بە دەسەڵات دەدەن بە عەقڵیەتی ئەمنی، چونکە بەپێی ئەو عەقڵیەتە ئەمنیە ڕەخنە شتێک نیە لە جوێن پێدان زیاتر.

بەرپرسانی وڵاتانی عەرەبی و رۆژهەڵاتی ناوەڕاست وەک چۆن منداڵان دەکوترێن لە دژی نەخۆشیە درمەکان ئاوا خۆیان کوتاوە لە دژی ڕەخنە، گەورەترین کارەسات وفەزیحە لای ئەوان بە قەد گزەی مێشێك کاریان تێناکات، نابینیت سەدا ٩٠% خەڵک دژی گەندەڵی دەسەڵاتە کەچی بە زەبری زۆردارەکی بودجە تێدەپەڕێنێ و بۆ سەرقاڵ کردنی پەزەکانی پێشبرکێی شاجوانی کوردستان دەکات بە دەست کۆمپانیایە بێ ئابروەکانی لوبنان کە تەنها لە پیشەسازی سێکسی بلیمەتن. یان لە سەدا ٩٠% خەڵک زیاتر لە ساڵێکە دژی بەشار ئەسەد خۆپیشاندان دەکەن و پاش کوشتنی نزیکەی ٢٠ هەزار کەس، هێشتا خۆڕاگرە لە بەردەم ئیرادەی خەڵکی پیلانگێر!! ئەو ئابڕو چونانەی لە دەسەڵاتی کوردی ڕۆژانە ئاشکرا دەبێت دەیان حکومەتی پێ دەڕوخێت وهەڵدەوەشێتەوە لە وڵاتانی کە یاسا بەڕاستی بەرقەراە و پەرلەمان بەڕاستی پەرلەمانە وپڕیەتی لە پەرلەمانتارانی خاوەن ئیرادەی سەربەخۆیی خۆیان. کوردستان کە هێشتا قەوارەیەکی فیدرالیە ونەبۆتە دەوڵەتیش کەچی ئاستی گەندەڵیەکانی زۆر لە وڵاتانی سەربەخۆشی تێپەڕاندوە.

بەپێی تیوری ئیبن خەلدون بێت یەکەم دەستەی دەسەڵاتدار کە لە قۆناغی دروست کردن ودامەزراندنی دەوڵەتن لەسەر بنەمای عەسەبیەت[هاوسۆزی] وهاوڕەگەزیدا، دەبێت دەستەیەکی زۆر خاکی و چاونەترس ودەست پاک ودڵسۆز و قوربانی دەر بن، زۆر یەکگرتوو بن وهەماهەنگی تەواو هەبێت لە نێوان فەرمانڕەوا وخەڵکەکەی ودەسەڵات لەو قۆناغە بە بەژداری دەبێت لە نێوان سەرۆک و پێشەوا و سوڵتان لەگەڵ میللەتەکەی، ئەو قۆناغە دوور دەبێت لە تەرەف و فەنتازیای پارە بە هەدەردان و پارەکە بۆ پتەوکردنی

بنەماكانی قەوارەكە دەخرێتە گەڕ. قۆناغی دوەم قۆناغی تاكڕەوی دەسەڵاتە، سێیەم قۆناغی سەرسوكی وئاسودەییە [الفراغ والدعە] كە دەوڵەت بەری كارەكانی پێشوی دەچنیتەوە، قۆناغی چوارەم قۆناغی سەركزی وسەلامەت خوازیە [القنوع والمسالمە] تێیدا دەوڵەت لەسەر دەسكەوتەكانی پێشو دەژێت، قۆناغی پێنجەم قۆناغی [الإسراف والتبذير] هەڵەخەرجی و بە هەدەردانی سامانە!! كە لەو قۆناغەدا دەوڵەت سامانی میللەتەكە تەنها بۆ چڵێسی و بەرژەوەندی تاكە كەسی خۆیی وحاشیەكەی بە بای پیلان سەرف دەكات و بە هەدەری دەدات ولەو قۆناغەدا وەك ئیبن خەلدون دەڵێت دەوڵەت توشی پیربوون وبە تەمەن داچوون دەبێت، نەخۆشی كەڤنار بەرۆكی دەگرێت كە چارەسەری نییە وتا لە ناو دەچێت!! ئەو پێنج قۆناغە ١٢٠ ساڵی دەوێت بە مە زەندەی ئیبن خەلدون!!

یەكێك لە بلیمەتیەكانی دەسەڵاتی كوردی ئەوەیە توانیویەتی ئەو هەموو قۆناغانەی دەوڵەت ببڕێت سەر لە باوكی ئیبن خەلدون یش بشێوێنێ كاتێ لە یەكەم قۆناغدا هێشتا تازە لەوبەر سنور وچیاكان هاتنەوە لەو پەری پەڕپوتی ونەداریدا چاوەڕێیان نەكرد بە دڵسۆزی بنچینەی یەكەمی دەوڵەتی كوردی یان قەوارەی كوردی دامەزرینن، بەڵكو یەكسەر بە بازە كولەیەك گەیشتنە قۆناغی [الإسراف والتبذير] ی پێنجەم، دەڵێی قەومەكەی یاجوج وماجوجن لەپشت شورەكاندا بە برسێتی بەندكرابوون و كاتێ شورای بەندیان شكاند بەو شێوەیە برسێتیەی سەدان ساڵەوە بەربونەتە هەڵلوشینی سامانی ئەو نەتەوەیە ولەو پێناوەدا لە هیچ جۆرە رەخنە ونەقد وقسەیەكیش سڵ ناكەنەوە. ئەو قۆناغە لای ئیبن خەلدون قۆناغی هەڵوەشاندنەوەی عەسەبیەتە بەمانای [سۆزی نەتەوەیی یان هۆزگەلی] وقۆناغی لە نێو چوونی سامانەكانە كە بە زەرورەت بەرەو ڕوخانی قەوارەی دەولەت دەچێت لە ڕووی سیاسی وئابووریەوە.

بەرای من گوێنەدان و فەرامۆس كردنی ڕەخنە لەلایەن دەسەڵاتەوە وماندوو بوونی ڕەخنەی كوردی لە دەسەڵات دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی دەسەڵات و ڕەخنە لە دوو قۆناغی جیاوازن لە ڕووی زهنیەت وقۆناغ وگۆڕەپاندا، ڕەخنە هێشتا لە قۆناغی یەكەمی دامەزراندن دایە، كەچی دەسەڵات لە قۆناغی هەڵەخەرجی و بە هەدردان وئیسراف دایە كە تێیدا دەسەڵات بە هەڵوشینی سامانەكان وەك تلیاك خۆرەكانی جیهانە خەیاڵیە بەرزە فڕەكەی تلیاك خۆرانی لێ دێت نە دەتوانی گوێ بۆ كەس بگرێت ونەتێ بگات لە كەس، جگە لە وڕێنە تلیاكیاوەیەكانی خۆی گوێی لە هیچی تر نییە!! لەو قۆناغەدا ڕەخنە ماندوو و شەكەت دەبێت، لەوانەیە دەسەڵاتی مەست بوو بە تلیاكی گەندەڵی دڵی خۆش بێت كە ڕەخنە ماندوو بوە وجەوی نەماوە هیچی تر بنوسێت، بەڵام ترسناكی قۆناغەكە ئەوەیە توڕەیی ڕەخنە وماندوو بوونی خەڵك بەرەو تەقینەوەیەكی سەرتاسەر ببات و تا ئەو دەسەڵاتە سەرخۆشەی بە تلیاكی گەندەڵی بە هێز باڵبەست بكەن و بەرەو نزیكترین كلینیكی چارەسەری عەقڵی یان چارەسەری لە ئاڵودە بوون بە تلیاك بەرن! 08-07-2012

هاتنی دکتۆر هۆرجۆن بۆنەیەکی جەماوەریە یان بۆنەی خواوەندەکانی گەندەڵیە؟

بەراستی کورد سەلماندی کە گەلێکی زۆر هۆشمەندن وحەز بە شارستانیەت و ئاستی بەرزی ڕەوشتی دەکەن ئەگەر بواریان هەبێت. ئەگەر دڵسۆزانە کاربکرایە لەسەر بەرزکردنەوەی ئاستی ژیاری و فەرهەنگی کورد، دەستە وحزب و گروپگەلێک بەرژەوەندیان لە مانەوەی کورد بە ناحاڵی نەبوایە، ئێستا گومانم نەبوو کە پێش هەموو گەلانی ناوچەکە دەکەوتەوە. یەکەم جارە لە مێژووی گەلان هونەرمەندێک لە ڕۆڵی دکتۆرێکدا ئەو هەموو لاینگرەی هەبێت تا ڕادەی ئەوەی لەبەر مەرگی دکتۆرەکە لە دراماکە جلی ڕەشی بۆ بپۆشن وتازیەباری بۆ بکەن ولافیتەی رەشی بۆ هەڵواسن.

هاتنی دکتۆر هۆرجۆن کەسایەتی دیاری زنجیرە درامای پزیشکی ئەفسانەیی بۆ کوردستان بەداوەتێکی فەرمی کۆمپانیایەک زۆر مانا ودەلالاتی گەورە هەڵدەگرێت، هەرچەندە خەریکە لەبەر دیتنی بەرپرسان و پیاو ماقوڵان و خواوەندەکانی گەندەڵی بۆنەکە زۆر بچوك کەنەوەو لەبەر چاوی خەڵکی بکەوێنن. دکتۆر هۆرجۆن [جۆن کوانگ رایۆڵ] لە میللەتێکی زیندوو وداهێنەرو بەڕەوشتی یەکێک لە پڵنگەکانی ئاسیا هاتوە،و نازانێت چی دەگوزەرێت لە کوردستان،و نازانێت زەمەن لە کوردستان راوەستاوە ئەو حاڵەتەی گەندەڵی ویژدانی پزیشکەکان کە ئەو ئاماژەی پێدەکات لە سەدەکانی پازدە و شازدە لە کوردستان تازە بازاڕی گەرمە وتا دێت گەرمتریش دەبێت و بەشێکی بچوکی کۆی گشتی گەندەڵستانەکەیە. دکتۆر هۆرجۆن نازانێت وەک چۆن ئەو لە پاکی و بێگەردی وهەژار دۆستی داهێنەر بوو، ئاواش گەندەڵکارانی ئێمە لە قۆچینەوە و دزین وتالانی سامانی نەتەوەیی وخنکاندنی هەژاران داهێنەرن، گومانی تێدا نییە گرەویان لە باندە مافیایەکانی ئەمریکای لاتینیش بردۆتەوە، چونکە لەوانیش چڵێسترن وچاوچنۆکترن و بێ خێرترن بە بەڵگەی ئەوەوە کە سەرانی مافیاکانی ئەوێ زۆریان لایەنگروخۆشەویستێکی زۆریان هەیە لەناو گەلەکاندا، هەندێ جار وەک کەسانی ئەفسانەیی سەیریان دەکەن! دکتۆر هۆرجۆن نازانێت هاوکات لەگەڵ هاتنی ئەودا ئەوانەی پێشوازی لە ئەو دەکەن چەند ساڵە بە زەبری چاوسورکردنەوە بودجە لە پەرلەمان تێدەپەڕێنن، هێندە داهێنەرن بە کون فەیەکونێك لەسەر نەخشە گوند وئاوایی خەیاڵی دروست دەکەن بۆ ئەوەی بودجەی خەیاڵی بۆ دابنێن وبچێتە گیرفانە خەیاڵیەکان .

با کۆڕو کۆبوونەوەی جەماوەری بۆ دکتۆر هۆرجۆن بکەن خەڵک پێی بڵێن بۆچی ئەویان خۆش دەوێت ...ئەگەر ئەو کۆمپانیایەی داوەتی کردوە پاشکۆیەکی گەندەڵکاران نییە لەجیاتی بردنی بۆ لای ئەوانەی خەڵک لە دژی ئەوان دکتۆر هۆرجۆنی خۆش دەوێت، با لەسەر شەقامەکانی سلێمانی وهەولێر و ڕانیە و دهۆک کۆبونەوەی جەماوەری بۆ سازبدەن و پێی

بلێن چ باسەو بۆ ئەو خەڵکە تا ئەو ڕادەیە ئەویان خۆش دەوێت؟ بۆچی لەبەر مردنێکی درامی ناڕاستەقینەش خەڵکی ڕەشپۆشیان گرت بۆی ولافیتەی سەرەخۆشیان بۆ نووسی [وانا لله وانا الیه راجعون] با خەڵک بە دکتۆر هۆرجۆن بلێن چۆن زۆربەی دکتۆرەکانی کوردستان وەک مەڕومالاَت سەیری نەخۆشە هەژارەکانیان دەکەن بە بەڵگەی ئەوەی سێ سێ و چوار چوار نەخۆش دەهێننە ناو ژوری پشکنینی خۆی، بێ ئەوەی هیچ حیسابێك بۆ تایبەتمەندی و پاراستنی نهێنی نەخۆشەکانی بکات.

با خەڵک بە دکتۆر هۆرجۆن بلێن چۆن دکتۆرە نا مرۆڤەکان هەتا جێگایەکی گونجاوی چاوەڕوانکردنیش بۆ خەڵک دابین ناکەن، نەک ئەوە، بەڵکو نزمترین پلەی تەندروستیشی تێدا ڕەچاو ناکرێت، بۆ نمونە بۆ ئاوی خواردنەوە یەک پەرداخ دانراوە، کە خەڵکێکی زۆر لێی دەخواتەوە بەبێ گوێدانە بلاوبوونەوەی نەخۆشی. با خەڵک بە دکتۆر هۆرجۆن بلێن چۆن زۆربەی دکتۆرەکانی کوردستان لەسەر نەخۆشەکانیان فەرز دەکەن کە دەرمان لای دەرمانخانەکانی خۆیان بکڕن و بەفێڵ پێیان دەڵێن کە دەرمانەکانت کری وەرەوە لام تا چەند ئامۆژگاریەکت بکەم وەک دکتۆرێکی گەنج لە هەولێر وای لەگەڵ من کرد.

با خەڵک پێیان بلێن چۆن زۆر لە دکتۆرەکانی کوردستان هێندە بێویژدان بوونە دەرمانی زیادە و بێ پێویستی و بگرە دەرمانی وا دەنوسن بۆ هەندێ نەخۆش کە پەیوەندی بە نەخۆشی نەخۆشەکەوە نیە. با خەڵک بە دکتۆر هۆرجۆن بلێن لە ولاَتان دکتۆروسیستەر ئەگەر لەکاتی قسەکردندا لەگەڵ نەخۆش لەجیاتی ناوهێنانی بەڕێزەوە پێی بلێت مای دیەر my dear کە دەستەواژەیەکی زۆر ئاساییشە کەچی سزا دەدرێن ئەگەر دووبارەیان کردەوە، کەچی دکتۆرو پەرستارەکانی کوردستان لە جیاتی فریشتەی ڕەحمەت بن بۆ نەخۆش بونەتە میرغەزەبی عەزاب بۆ نەخۆشەکانیان، و ئاگادارم زۆربەی ژنانی کوردستان تۆقیون لە منداڵبوون لەو نەخۆشخانانە لەبەر سوکایەتی پێکردنیان و جوێن پێدانیان، بەڵکو لێدانیشیان لەکاتی ژانی منداڵبوندا!! ئەو جوێنانەی دەدریت لەلایەن ئە دکتۆرو پەرستارانە هێندە سوک وپیسن ڕووی مەجلیسیان نییە!

با خەڵک بە دکتۆر هۆرجۆن بلێن ئەوە دەگوزەرێت لەو ولاَتە گەندڵستانە وئەگەر وەک ئێمە تۆ دەیان ناسیت هەرگیز قبوڵ ناکەیت وێنەتان لە یەک چوارچێوە لەگەڵ خوداوەندەکانی گەندەڵی کۆببێتەوە. بەهاتنی دکتۆر هۆرجۆن دەبێت هەموو خوداوەندەکانی گەندەڵی ودکتۆرە بێویژدانەکانی کوردستان کە زۆربەی هەرەزۆریان تا سەرئێسقان خراپن و ویژدان گەندەڵن، ئارەقەی شەرمەزاریان بێتەوە، ئەوانەی وادەکەن وەکو ئەو کەچەڵە وایە کە شانازی بە قژی هاوسێکەیانەوە دەکات. 17-06-2012

کە دز ڕۆڵی ماڵخۆ دەگرێت

ڕاستە فلسێکی ئەحمەری ئەو کوردستانە نەچۆتەو ناچێتە گیرفانم ومن لەدەرەوە دەژیم و بودجە دەخورێ و دەدزرێ بەمن هیچ، وەک برادەرێک پێی گوتم تۆ بۆ خۆت سەرقاڵ دەکەیت بەو بابەتە! بەڵام ئەو ئیستهتارەی پەرلەمانتارانی دەسەڵات بە سامانی خەڵک و ئەو هەموو دزیە و پێشێلکاریەو کەموکورتیەی لە بودجەدا دەردەکەوێت، ئەوە بۆ چەندەمین ساڵە، مرۆڤ توشی کوفر بە کوردبوونیشی دەکات و دەیهێنێتە قەناعەت کە ئەو برادەرانە تا چ ڕادەیەک دەماری مرۆیی و کوردایەتیان سڕ بووە لە ئاستی گەلەکەیان. حاشا لیلا ئەگەر پەرلەمانتارانی تورکە کەمالیستەکان نوێنەری خەڵکی کوردستانی عێراق بن، ئەوانە نوێنەری ئەو خەڵکە نین، ئاخر ئەوەی دەنگ دەدات بە تێپەڕبوونی ئەو بودجەیە، یانی دەنگ دەدات بە دزی وتاڵانی و بێ بەهایی و بەشدار دەبێت لە هەموو ئەو سیفەتانە. ئەوەی فشار دەکات بە ئاراستەی تێپەڕاندنی ئەو دەعبایە دزێوەی کە ناویان ناوە بودجە بیەوێ یان نا خەڵک وەک سەرۆک باندی ئەو دزی وتاڵانیە سەیری دەکات.

ئەو بێ ویژدانیەی لە قوچاندنەوەی سەروەت وسامانی خەڵک بە بیانوی وەهمی و بێ هۆ و بە هۆکاری پێکەنین هێنەر زادەی عەقڵیەتێکی نەخوێندەواری، بی ئینتیمای کوردایەتی و شوراوەیە لە مرۆڤایەتیش... ئەوەی ئەو بودجەیەی نوسیوە بە عەقڵیەتی ڕەئیسی باندە دزیەکانەوە نوسیویەتی و بەو عەقلیەتەوەش دابەشی دەکەن، ئەوەی ئەوها بیردەکاتەوە دزە هەرگیز ماڵخۆ نیە و باوەڕی بە ئایندەی ئەو میللەتە نییە، بە دەرونێکی کۆچەری نەک نیشتەجێیی بیردەکاتەوە...

ماقوڵە) ٢٠٠ (ملیارد بۆ حزب و ڕێکخراوەکان تەرخان بکرێت کە بەقەد سەرە دەرزیەک خێریان بۆ کورد و میللەت نییە؟! کە بەو ٢٠٠ ملیاردە ئەگەر مەڕوماڵاتی پێ بکڕن چاکترە نەک لە ماستاوچیەکانی وخاوەن موچەکانی بندیواری حزب سەرفی کەن، ئەگەر مەڕوماڵاتی پێ بکڕن هەر نەبێت بەو پارەیە کوردستان پڕاوپڕ دەبێت لە خێروبیر! ئەو بەشە زەبەلاحەی بودجە کە بۆ هەردوو دەزگای [دەزگای ئاسایش لە لایەن یەکێتی نیشتمانیەوە بەڕێوە دەبرێتو ئەنجومەنی ئاسایش لە لایەن پارتی دیموکراتەوە] حکومەتە یەکگرتوەکەی کوردستان بە جیا تەرخان کراوە پیاو توشی قێزهاتنەوە دەکات، ئاخر کەی ماقوڵە دوو دەزگای سیخوڕی کە تەنها بۆ تۆقاندن ولێدانی وتیرۆر کردنی کورد تەرخان کراوە، وبۆ شەڕی حزب حزبێنە دروست کراوە کەچی ئەو بودجەیە زەبەلاحەی بۆ تەرخان بکرێت؟ !لەکاتێکدا هێشتا دوو دەزگای فەرمی حکومەتیش نین ودەزگای حزبن!! ئەگەر ئەو دوو دەزگایە هێندە ڕەشید وئازان با چارەسەری ئەو ناوچانە بکەن کە کورد بە نوێژی نیوەڕۆ چاوی لێ سوردەکرێتەوە وشاپ لەدەریان دەکەن لەسەر زێدی باوک وباپیرانیان، ئەوە کورد بە لێشاو لەناوچە بەناو جێناکۆکەکان ڕاودەنرێن، نەیانتوانی بەر بە دوژمنانی دەرەکی بگرن،

ئەگەر وا دڵسۆزن کەمێک کەرامەتی نەتەوەییان هەبێت دەبێ نەهێڵن کورد بە دەستی ئێران وتوران بە بەرچاوی ئەوانەوە تیرۆر بکرێن وبڕفێنرێن بەرەو ئێران وکوێ وکوێ. دەبا چالاکیە پیس ونەگریسەکانیان لە تیرۆر وئەشکەنجە ولێدانی نوسەران ورۆژنامەنوسان وبەرهەڵستکاران وقۆنەرە پێ ماچکردن بە ڕۆڵەی کورد بگوێزنەوە بۆ بەرەی ئەو دوژمنانە کە کوردیان لەو شوێنانە تۆقاندوە وپەکیان خستون، دەزگایەک بەس لەبەر دەرگای ماڵەوە ئازان ودەنەڕێنێن کەچی ٩٠٠ ملیارد دیناریان بۆ تەرخان بکرێت، بەو پارەیە کەرتی کشتوکاڵی کوردستان دەبوژێتەوە.

ئەگەر باسی دزی وتالآنیەکانی خودی پەرلەمان بکەین وەک تەئسیساتی ئاو و کارەبا و کرێی بینایەی پەرلەمان کە دەبێت کرێیەکە بدەنە ساجیدەی ژنی سەدامی یان رەغدەی کچی، چونکە بینایەکە هی سەردەی صدامە کە بۆ مەجلیسی تشریعی وتەنفیزی تەرخانی کردبوو، هێشتا لەو بودجە زەبەلاحانە نەیانتوانی بینایەکی نوێ بۆ پەرلەمان دروست بکەن، مانەوەیان لەو بینایە دەلالەتێکی زۆری هەیە وئاماژە بە نەگۆڕی ناوەرۆکی مەجلیسە کارتۆنیەکانی سەردەمی سەدام و پەرلەمانە کارتۆنیەکانی سەردەمی کوردایەتی پڕ خەوش وعەیب وعار دەکات. ئەو دوو مەجلیسە کارتۆنیانەی لە کارتۆنیەتدا هیچیان کەمتر نەبوو لە کارتۆنیەتی پەرلەمانەکەی کوردستان لەگەڵ ڕیزمان بۆ ئەو دەنگە ئازایانەی ئۆپۆزسیۆن وتاک وتەرای دەسەڵاتیش کە بێوچان وبێ هودە دژی تالانچیەتیەکەی دەسەڵات وپەرلەمان زۆر مەردانە ڕابوون، ئەو دەنگانە ئەگەر بەری ئەو گەندەڵیەشیان پێ نەگیرێت، ئەوا مێژویەکی پاك بۆخۆیان تۆمار دەکەن، کاتێ گەندەڵچیەکان بەر نەفرەتی مێژوو ونەوەکان دەکەون، خەڵک سەری ڕیز ونەوازش بۆ ئەوانی دژە گەندەڵ ئەچەمێنن. ئەو پەرلەمانەی گوایە چاودێرە بەسەر دەسەڵاتی تەنفیزی وجێبەجێ کردن، بەڵام کە گەندەڵیەکانی خۆیان دەبینین ئەو کاتە دەزانین ڕانە مەڕ بە گورگ سپێدراوە یان وەك گوتویانە [حامیها حرامیها] پارێزەرەکە دزەکەیە.

زۆر سیاسی ورۆشنبیر وبیرمەندی وڵاتانی ئەو جیهانەی سێیەمە جاروبار دەڵێن داگیرکەرانی پێشوی وڵاتەکەمان چاکتر بوون لە دەسەڵاتی نیشتیمانی، ئێمەی کورد بەرلە گەیشتن بە سەربەخۆیی گەیشتینەتە ئەو قەناعەتەی خۆزگە وەک هەر دورگەیەکی کۆلۆنی لەژێر حوکمی یەک لە ئیمپریالیە جیهانیەکانی وەک ئەمریکا وبەریتانیا وفەرەنسا باین، هەرنەبا بە قەد هۆنگ کۆنگ بایەخیان پێدەداین، ئەو زلهێزە گەورانە بێ گومان لەو دەسەڵاتە بەناو کوردە مرۆڤ تر و بەبەزەیی تر دەبوون بەرامبەر بە مولک وسامانی ئەو وڵاتە، کریس کۆچێرا چاکی بۆ چوە کە بەراوردی سەرانی کورد دەکات بە چەتە دەریاییە سۆمالیەکان، هەرچەندە من پێم وایە هێشتا زوڵمی لە چەتە سۆماڵیەکان کردوە، چونکە ئەوان لەبەر بێکاری وبێ دەرامەتی وشەری ناوخۆ وپشت گوێ خستنی جیهان وبرسێتی وادەکەن،

ئەوانەی ئێمە لەبەر تێری وەک جەهەنەمی قورئانیان لێهاتوە [یوم نقول لجهنم هل امتلئت، وتقول هل من مزید] کە بە دۆزەخ دەڵێن پڕ بوویت، دەڵێ هێشتا ماومە زیاترم تێکە.!!!

24-06-2012

سوالّی مه‌لّتی ملیاردێره‌كان

دیارده‌ی كۆكردنه‌وه‌ی كۆمه‌ك و سوالّ كردن به‌ ناوی هه‌ژارانه‌وه‌ ته‌قلیدێكی كۆنی حزب وگروپه‌ ئاینیه‌كانه‌ به‌ قه‌د كۆنی ئایینه‌كان كۆنه‌. حزب وگروپه‌ ئاینیه‌كانیش كه‌ خۆیان به‌ میراتگری ئاینه‌كان ده‌زانن درێژه‌یان به‌و پراكتیسه‌ داوه‌، هیچ بۆنه‌یه‌كی ئایینی نه‌ماوه‌ داوای كۆكردنه‌وه‌ی كۆمه‌ك و پاره‌ نه‌كه‌ن، جاروبار له‌كاتی خوتبه‌ی جومعه‌شدا ده‌فره‌كه‌ ده‌خه‌نه‌ به‌رده‌مت و زۆر ئیحراجیشت ده‌كه‌ن... ئه‌گه‌ر عوزرێك بده‌ینه‌ چه‌ند حزبێكی ئیسلامی له‌به‌ر نه‌بوونی پاره‌و ئۆپۆزسیۆن بوونیاندا یان بوونیان له‌ قۆناغی [ئیستزعاف] دا به‌ قه‌ولی خۆیان، به‌لاّم ده‌بێت چ عوزرێک بده‌ینه‌ حزبه‌ زه‌به‌لاحه‌كانی كوردستان به‌ سه‌دان ملیۆنیان تازه‌ قوت داوه‌ له‌ بودجه‌ی بێ ساحێبی كورد وبه‌ راست و چه‌پ سامان و پاره‌ی ئه‌و میلله‌ته‌ ده‌كێشنه‌وه‌، دێت و ئه‌و دیمه‌نه‌ جه‌رگبڕانه‌ی هه‌ژارو په‌ككه‌وته‌كانی كوردستان نیشانی خه‌لّک ده‌ده‌ن، به‌ هه‌مان ده‌ستوری ڕێكخراو و مزگه‌وته‌ هه‌ژاره‌كان پاره‌ كۆده‌كه‌نه‌وه‌و داوا له‌ خه‌لّك ده‌كه‌ن پاره‌ بنێرن بۆ چاككردنی ژیانی ئه‌و خێزان و ئه‌م خێزانه‌، چه‌ند ماموستایه‌كی ئاینیش بۆ به‌رنامه‌كه‌ دێنن تا به‌ سۆزی ئاینی خه‌لّک ببزوێنێ، له‌ جیاتی گه‌ڕان به‌دوای چاره‌سه‌رێكی یاسایی و به‌رده‌وام، ده‌یانه‌وێت خه‌لّک له‌ ره‌مه‌زان بۆ ره‌مه‌زان ئه‌و هه‌ژارانه‌یان بیركه‌وێته‌وه‌و به‌ شێوه‌یه‌كی مه‌وسیمی یارمه‌تیان بده‌ن.

له‌ به‌رنامه‌یه‌كی زاگرۆس تیڤی كه‌ له‌سایه‌ی خواوه‌ سه‌ر به‌ به‌ ده‌وڵه‌مه‌ندترین و به‌هێزترین پارتی كوردستانه‌ كێشه‌ی خێزانێكی پڕ كاره‌ساتیان خسته‌ به‌رچاوی بینه‌ران كه‌ مرۆڤ توشی شۆک ده‌كات، كێشه‌ی ئه‌و خێزانه‌ بریتی بوو له‌ دایكێكی یه‌ک ده‌ست و كچێكی به‌سته‌زمان كه‌ به‌دیار دوو كوڕو كچێكی گه‌وره‌ی به‌ ته‌مه‌ن و به‌ لاشه‌و ناته‌واو له‌رووی عه‌قلیه‌وه‌ دانیشتوون له‌سه‌ر خێرو خێراتی خه‌لّك ده‌ژین. كه‌ی كێشه‌ی ئه‌و خێزانه‌ به‌ [خێروخۆشی] بینه‌ران چاره‌سه‌ر ده‌كرێت؟! له‌ سایه‌ی بوونی بودجه‌یه‌كی وا زه‌به‌لاح كه‌ به‌ قه‌د بودجه‌ی چه‌ندین ده‌وڵه‌تی گه‌وره‌یه‌، شوره‌ییه‌ ئه‌و حزبه‌ هه‌تا ڕێگا به‌ ده‌رهێنانی ئه‌و جۆره‌ به‌رنامانه‌ بدات. ئه‌گه‌ر پارتی پارتیه‌ هه‌ژاره‌كه‌ی ئاواره‌ی ئێران و سه‌رده‌می شاخ بێت، ئه‌گه‌ر هه‌ولێر كابولی ئه‌فغانستان بێت، یان سلێمانی مه‌قه‌دیشۆی سۆماڵ بایه‌، كه‌س گله‌یی لێ نه‌ده‌كردن وهه‌زار دوعای خێریشمان بۆ ده‌كردن، به‌لاّم ده‌سه‌لاّتداران خاوه‌نی سه‌دان ملیۆن وملیار بن كه‌ هیچیان به‌ ئاره‌قه‌ی نێوچه‌وانیان په‌یدایان نه‌كردوه‌، كه‌چی سوالّ له‌ خه‌لّكی ئاسایی بكه‌ن، ئه‌وه‌ شه‌رم وشوره‌یی نییه‌؟! له‌وه‌ش گه‌ڕێ بودجه‌یه‌كی وا زه‌به‌لاح له‌ 10% ی نه‌خرێته‌ خزمه‌ت ئه‌و جۆره‌ هه‌ژارانه‌ كه‌ گومانمان نییه‌ ئه‌و ڕێژه‌یه‌ زۆربه‌ی كێشه‌كانیان چاره‌سه‌ر ده‌كات، ئه‌و خه‌لّكه‌ هه‌ژاره‌و په‌ككه‌وته‌و نه‌خۆشه‌ عه‌قلّیه‌كان به‌ یاسا یارمه‌تی نه‌درێن وموچه‌یه‌كی هه‌قیقیان بۆ نه‌بڕێته‌وه‌، سوالّ سودی چیه‌؟ ئه‌ی پاش ره‌مه‌زان كێ سوالّیان بۆ ده‌كات؟ !دوایی بۆ له‌ بوونی سه‌روه‌ت وسامانێكی وا زۆر وگه‌وره‌ سوالّ بۆ هه‌ژاران

بکەین؟!
پێغەمبەر [د.خ] بۆ هەژارێکی لەش ساغ ڕازی نییە سواڵ بکات کاتێ دەفەرموێ: [لأن يأخذ أحدكم حبله فيأتي بحزمة الحطب على ظهره فيبيعها فيكف الله بها وجهه خير له من أن يسأل الناس أعطوه أو منعوه] رواه البخاري

[ئەگەر یەکێک پەتەکەی لەگەڵ خۆی بەرێت بارە دارێک بکات و بەسەر پشتی بیهێنێتەوە وبیفرۆشیت وخوا ئابڕووی بپارێزیت پێی، چاکترە سواڵ لە خەڵک بکات کە دەیدەنێ یان نایدەنێ]

ئەوە سواڵ بۆ هەژارێکی لەش ساغ مەکروهە، ئەیدەبێت لە پێناو چیدا ئەمڕۆ مەڵتی ملیاردێرەکانی کوردستان سواڵ لە ئێمەی بینەران دەکەن بۆ ئەوەی یارمەتی ئەو هەژارانەو کەمئەندامانە بدەین لە کاتێکدا سەدان ملیۆن دۆلاری ئەو میللەتە دەچێتە گیرفانی ئەو دەزگا ناشەرعیانەی کە وەک قات لەلای خەیات بە کردنی دەدەن تا لە شان و شەوکەتی سەرکردە قارەمانەکانمان بوەشێتەوە، ئەوانەی بە سروشت و فیترەت هەر لە دایکبوونەوە سەرکردەن خوا بیانپارێزێت وچەندە دەوڵەمەندن دەوڵەمەندتریان کات، وهەولێری گوتەنی سندانیش لە فەقیری دا.

hariri66@yahoo.com

07-08-2012

خه‌می ساڵانه‌ی قه‌سابخانه‌كه‌ی بودجه‌!

".كۆمه‌ڵگای مێگه‌ل، زوو یا دره‌نگ حكومه‌تێک له‌ گورگ حوكمی ده‌كات
برتراند دی ژوڤنیل، فه‌یله‌سوف وئابوری زانی فه‌ره‌نسی

سه‌ره‌ڕای خه‌می ڕۆژانه‌ی خه‌ڵكی كوردستان بۆ كاره‌با و ئاو وبه‌نزین وكه‌ل وپه‌لی ئێكسپایه‌ر وده‌رمانی ئێكسپایه‌ر وقۆڵبڕینی دكتۆره‌ ناچیزه‌كان وسته‌می به‌رپرسه‌كان ومونافه‌سه‌ تافیهه‌كان له‌سه‌ر جوانترین سه‌یاره‌ وخانوو وناوماڵ و هه‌ر رۆژه‌ی له‌به‌ركردنی جل وبه‌رگی نوێ بۆ خانمان به‌ شێوه‌یه‌كی تایبه‌تی، زۆر شتی ساڵانه‌ش هه‌یه‌ خه‌ڵک قه‌ڵس ده‌كات وناچاری ده‌كات خه‌مێكی لێ بخوات، بۆ نموونه‌ له‌ كوردستان خه‌می زستان ونه‌وت وغاز وكاره‌با ده‌سته‌به‌ربوون له‌و وه‌رزه‌ سارد وبه‌سته‌ڵه‌كه‌دا، خه‌می دامه‌زران بۆ ئه‌وانه‌ی له‌ ماڵه‌وه‌ دانیشتوون، وخه‌می دروستكردنی خێزان بۆ ئه‌و گه‌نجانه‌ی بێكار وبێ پاره‌ن وچه‌ندین خه‌می تر. ژیان له‌ هه‌نده‌رانیشدا مرۆڤ توشی خه‌می ساڵانه‌ی تر ده‌كات بۆ نموونه‌ ساڵانه‌ ده‌بێت ئوتومبیله‌كه‌ت ئینشوور كه‌یت [تأمین] كه‌ زۆربه‌ی جار ساڵ به‌ ساڵ نرخی گرانتر ده‌بێت، به‌ڵكو زۆربه‌ی جا نرخی له‌ خودی ئوتومبێله‌كه‌ت زیاتر ده‌بێت به‌ تایبه‌تی ئه‌گه‌ر چه‌ند غه‌له‌تێكت هه‌بوو وچه‌ند خاڵێك له‌سه‌ر مۆڵه‌ته‌كه‌ت هه‌بوو. خه‌می ام ئۆ تی پشكنینی ساڵانه‌ی ئوتومبیله‌كه‌ت ومۆڵه‌تی ڕۆیشتن به‌سه‌ر ڕێگا وبان ومۆڵه‌تی وه‌ستاندن له‌ گه‌ڕه‌كه‌كه‌ت وچه‌ندین خه‌می تر.

به‌ڵام مرۆڤی هه‌ستیاری كورد له‌ ناوه‌وه‌ وده‌ره‌وه‌، بۆیه‌ش ده‌ڵێم هه‌ستیار چونكه‌ به‌داخه‌وه‌ خه‌ڵكێكی زۆر هه‌ن به‌ به‌رماوه‌ی به‌رماوه‌یش ڕازین به‌و په‌ڕی ئاسوده‌ییه‌وه‌ به‌رماوه‌كه‌ لوش ده‌ن، به‌ڵگه‌ش له‌سه‌ر ئه‌وه‌ ئه‌و بێده‌نگیه‌ سه‌رتاسه‌ریه‌یه‌ له‌ ئاست ئاشكرا كردنی ئه‌و هه‌موو ژماره‌ تراژیكۆمێدیایه‌ی بودجه‌ كه‌ به‌ هه‌ده‌ر ده‌درێت وده‌دزرێت به‌به‌رچاوی هه‌موان به‌بێ ئه‌وه‌ی ده‌سه‌ڵات شه‌رمێک دای گرێت وبێ ده‌سه‌ڵاتیش فزه‌ی لێوه‌ بێت.

له‌ چوارچێوه‌ی ئه‌و هه‌والانه‌ و زنجیره‌ راپۆرتانه‌ی ژوری لێكۆڵینه‌وه‌ی ئابوری بزوتنه‌وه‌ی گۆڕان له‌باره‌ی كه‌موكورییه‌كانی پرۆژه‌ یاسای بودجه‌ی خه‌مڵێنراوی ئه‌مساڵی هه‌رێم ٢٠١٣ كه‌ بره‌كه‌ی بریتییه‌ له‌ ١٥ تریلیۆن‌و ٢٥٧ ملیارو ٨٤٩ ملیۆن دینار. ئاماده‌ی ده‌كات،دا هاتووه‌:

٣ هه‌زارو ٦٠٠ ده‌فته‌ر بۆ كڕینی ئه‌ساس، ١٦ ملیار دینار بۆ ئه‌ساسی دارو ١٥ملیار بۆ ئه‌ساسی مه‌عده‌نی، ١١ ملیار بۆ ئه‌ساسی دیكه‌.

"٤هەزارو ٢٠٠ دەفتەر بۆ کڕینی ئۆتۆمبیل

بۆ دەرماڵەو خەرجییەکانی گەشتکردن 30 ملیارو 889 ملیۆن دینار تەرخانکراوە، ئایا بەرهەمی ئەم گەشتو وەفدانە چی بون لە رابردودا، سودەکەیان بە ئەندازەی پارەی تەرخانکراو دەبێت؟

500 "دەفتەر بۆ ئاهەنگ و ڕابواردنی فەرمی (الترفیە الرسمی)، لەشەش مانگی یەکەمی پارساڵدا 10 ملیارو 2 ملیۆن دینار خەرجکراوە و وەك ئەوەی حکومەت بڕیاریدابێت بۆ ساڵی 2013 رابواردنەکانی زیادبکات بڕی 28 ملیارو 382 ملیۆن دیناری بۆ تەرخانکردوە و بەم شێوە دابەشکراوە".

663"دەفتەر دۆلار بۆ کۆڕو کۆبونەوەکانی حکومەتی هەرێم تەرخاندەکریت"

"حکومەت (10) کارگەی هەیە، شەشیان لە کارکەتووەو چواریان کاردەکاتو خەرجییەکانیان 10 ئەوەندەی داهاتەکەیەتیو لە ئێستاشدا هیچ پلانێکی نییە بۆ نۆژەنکردنەوەی ئەم کارگانە، بەڵام ساڵانەو بەشێوەی جیاواز پارە نۆژەنکردنەوەی کارگە تەرخاندەکرێتو هیچ بەرهەمیش دیارنییە... ئەم ساڵ بڕی 4ملیارو 253 ملیۆن دینار تەرخانکراوە، ئەم کارگانە کامانەن؟ بەرهەمەکانیان کوا؟"

نەک هێندە بەڵکو ئەو دوو فرۆکەخانە گەورەیەی هەولێر وسلێمانی مشە خۆرە لەسەر بودجە وهیچ داهاتێکی وای دیار نییە، وەك بڵێی دەزگایەکی خێرخوازیە وبەس!

"دەسەڵاتی دادورەی داوای پارە بۆ کرێی ئاوەرۆو بەکرێگرتنی ئامێری پەیوەندیکردنو ئاهەنگ دەکات

دەسەڵاتی دادوەری داوای 40 ملیۆن دیناری کردووە بۆ کریی ئاوەرۆ، وەزارەتی دارایی وتوویەتی ئاوەڕۆ کرێی نییەو هیچی بۆ تەرخاننەکردووە.

ئەگەر دادگاو دەسەڵاتی دادوەری نەزانێت ئاوەڕۆ کرێی هەیە یان نییەتی؟ و خەریکی ئاهەنگ بیت. چی لێ چاوەڕێ دەکرێت".

"حکومەت 4 ملیۆن رۆژنامە دەكڕیت كام رۆژنامانەن؟ بۆ ئیشتیراكی رۆژنامە، لە ساڵی 2012دا (یەك ملیارو 675 ملیۆن) دینار تەرخانكرا، بەڵام لە ئەم ساڵدا بەبێ هۆكار بە ئەندازەیەكی بەرچاو زیادیكردوە بۆ 2 ملیارو 430 ملیۆن دینار"

خوێنەرێك دەڵێت: هەقی خۆیانە ئاهەنگ وسەما بكەن بەو هەموو پارەیە ئەگینا دڵیان شەق دەبات!

"لەبودجەی ئەمساڵدا موچەو پاداشتی خانەنشینی سەربازی 12 ئەوەندەی خانەنشینی مەدەنی بۆ تەر خانكراوە لەكاتێكدا ئەو كەسانەی كە لە دەزگا مەدەنییەكاندا كاردەكەن زۆر زیاترن لە ئەو كەسانەی لە دەزگا سەربازییەكاندا كاردەكەن ."

ئەو چ لە شكرێكە لەشكری ڕایخی گێرمانی مەزنە ئەو هەموو ژەنەڕاڵ وكۆلۆنێلەی خانەنشینەی هەیە؟!!

لە هەمووی خۆشتر بەزمی گەڵابەكانی پەرلەمانە كە لە ماوەی دوو ساڵە پەرلەمان بڕی (600) ملیۆن دینار بۆ چاكردنەوەی گەڵابە خراپبووەكانی پەرلەمان تەرخاندەكات، نەمانزانیوە پەرلەمان ناوچەی پیشەسازیشی هەیە بۆ چاككردنوەی هەزاران گەڵابە، هەرچەندە برادەرێكی شەریكە بەش لەبەرنامەیەكی تەلەفزیۆن گووتی: كە ئەو گەڵابەیەكی دیوە لەناو پەرلەمان!! لەوانەیە هەر بۆ ئەوەی شایەدی ئەو برادەرەیان بە درۆ نەچێ بۆیە گەڵابەیەكیان بۆ هێنابێتە ناو پەرلەمانەوە.

باسی چی وچی وچیترتان بۆ بكەین، قەسابخانەی ساڵانەی بودجەش بۆتە خەمێكی سەربار بۆ سەر خەمی ساڵانەمان خۆزگە وەك هەڵبژاردنە ساختەكان چوار ساڵ جارێك دەبوو تا هەر نەبا ساڵانە تووشی هەژانی ئیمان وباوەڕ ومتمانە نە دەبووین بە خۆمان ومیللەتەكەمان ودەسەڵاتە سوپەر گەندەڵەكەمان.

چەند پێشنیارێك بۆ بودجەی ساڵی داهاتوو

لە ئیلهامی گەڵابەكانی پەرلەمان و كرێی ئاوەرۆی وەزارەتی داد و ڕابواردنی فەرمی و خەرجییەكانی دیكە وكارگە ڕاوەستاو وداخراوەكاندا ئەو خاڵانەش پێشنیار دەكەین بۆ ئەو دەسەڵاتە تا تاڵان ودزیەكان شەرعیەتێكی زیاتری پێوە دیار بێت:

بڕه بودجه‌یه‌ك بۆ كرینی یاری ولەعابه بۆ منداڵه‌كانی ده‌سه‌ڵاتداران به وه‌زیر وگزیر وفه‌رمانبه‌رانه‌وه تا بتوانن خزمه‌تی میلله‌ته‌كه‌مان بكه‌ن به‌بێ هه‌راوهۆریای منداڵان!

بڕه بودجه‌یه‌ك بۆ كرینی میكیاژ وئارایشت وسوبغی ڕه‌نگردنه‌وه‌ی قژ وسمێڵ ونه‌شته‌رگه‌ری جوانكار بۆ پیاوانی ده‌سه‌ڵاتدار تا خۆیان وژن ومنداڵه‌كانیان جوان ده‌ركه‌ون له كاتی سه‌ردانی سیاسه‌تمه‌داره‌كانی خۆرئاوا یان هه‌تا ئه‌كته‌ره‌كانی وه‌ك ئه‌نجلینا جۆلی كه وتی له‌به‌ر وێنه گرتن له‌گه‌ڵ مه‌سئولان نه‌په‌رژام كارێك بكه‌م له كوردستان.

بڕه بودجه‌یه‌كی ئاشكرا بۆ كرینی ویژدانی سیاسی ونوسه‌ر ومه‌لا وبیرمه‌ندانی كوردستان وده‌ره‌وه، چونكه ئه‌و پاره‌یه هه‌ر سه‌رف ده‌كرێت به‌ڵام بۆ له كیسه‌ی ده‌سه‌ڵاتداران ده‌رچێت خۆ هه‌تیو به‌خێو ناكه‌ن! ده‌توانن بۆ زیاتر شه‌رعیه‌ت پێدانی ناوی بنێن بودجه‌ی [مؤلفة قلوبهم] دڵ نه‌رم كردوه‌كان!

بڕه بودجه‌یه‌ك بۆ كرینی پایسكیل بۆ پیاوانی ده‌سه‌ڵات وهیزی حیمایه وفه‌رمانبه‌ران وسكرتێره قه‌ڵه‌وه‌كان بۆ له‌ش ساغی وپاراستنی ژینگه له‌و هه‌موو ئوتۆمبیله‌ی كه به دوایان ده‌كه‌وێت.

كوره چوزانم پێشنیاری داهێنه‌رانه زۆره به‌ڵام باوه‌ڕ ناكه‌م گه‌وره‌ترین بیرمه‌ند وداهێنه‌ر به‌قه‌د داهێنه‌رانی موفره‌داتی بودجه‌ی په‌رله‌مان داهێنه‌ر بن له خولقاندنی بلاك هۆله‌كان Black holesبۆ لوشدانی بودجه...

ئه‌وه‌ی كۆمێنته‌كان بخوێنێته‌وه له‌ژێر هه‌واڵه‌كانی قه‌سابخانه‌ی بودجه‌دا ده‌زانێت ئه‌و میلله‌ته گه‌یشتۆته چ ڕاده‌یه‌ك له بێزاری ونا ئومێدی وعه‌به‌سیه‌ت وبێ ئومێدی وده‌سه‌وسان به‌رامبه‌ر ئه‌و ده‌سه‌ڵاته تاڵانكه‌ره له‌ژێر بابه‌تێكی په‌یوه‌ند به بودجه‌ی تاڵانكراودا كۆمێنتێك زۆر سه‌رنجی ڕاكێشام كه نوسیبووی :تكایه موراعاتی باری ده‌روونی خه‌لكیش بكه‌ن له نیشاندانی ئه‌و هه‌موو تاڵان ودزییه!! كه‌س نییه ئه‌و هه‌موو ژماره گه‌ورانه‌ی تاڵان ودزی نه‌بینێت وباری ده‌روونی تێك نه‌چێت، ده‌بێت ڕۆژێك بێت بودجه له نێو لیستی خه‌می ساڵانه‌مان ده‌رچێت؟!! له‌وه ناچێت.

له‌نده‌ن

٢٠١٣/١/٢٨

بەختیار عەلی:کاتێ ترسنۆك باسی مێژووی ترسنۆکەکان دەکات

لە ئینگلیزی ئیدیۆمی کۆپی کات :(a copy-cat) بۆ ئەو کەسە بەکار دێت، کە لاسایی یەکێک، یان کەسانێکی تر بکاتەوە، بەڵام بە بارە نێگەتیڤەکەی.
دیسان ئیدیۆمی فات کات یش (a fat cat) بۆ دەسەڵاتدار و سیاسی وسەرمایەداریی زەبەلاح بەکار دەهێنرێت، کە دەسەڵات و سەرمایەکانیان بە شێوەیەکی خراپ و نایاسایی بەکار دەهێنن، واتە ناونیشانەکە (کۆپی کات کردنی فات کات) ئاماژە بەو رۆشنبیرە خۆ پێ زەبەلاحە دەدات کە لاسایی ئەو دەسەڵاتە دەکاتەوە، کە لە هەمان کاتیشدا وانەی ڕەوشتیان بۆ دەڵێتەوە.
زۆر جار مێژوو بۆمان دەگێڕێتەوە، کە چۆن کەسانێکی ترسنۆك تا ماوەیەکی کورت یان درێژ توانیویانە خەڵکانێکی زۆر هەڵخەڵەتێنن بە ئازایەتییەکی ساختە، کە لەوانەیە بەسەر کەسانێکی ئاسایی سەرقاڵ بە دونیا و بژێویی وکێشەکان وماندویی تێپەڕێت، بەڵام هەرگیز تاسەر؛ بەسەر هەموو کەسێکدا تێ ناپەڕێت، کەسانێك هەن زۆر بەقەد بەختیار عەلی و هاورێکانی زیاتر دەخوێننەوە، بەڵام پێیان نەنگییە بەقەد 2% ئەوان شت بنووسن. بەختیارعەلی و پێرە بوغراکەی لە بەدبەختی و بێ یادەوەریی و ساویلکەیی کوردە ئەمڕۆ خۆیان وەك سوپەرمانی گۆڕەپانی رۆشنبیریی نیشان دەدەن. بێگومان ئەگەر ئەو برادەرە و پێرەکەی لەناو میللەتانی تردا ببونایە بەتایبەتی میللەتانی زیندوو، ووریا و چالاك، هەرگیز نە ئەو کێش و نە ئەو پایەیان نەدەبوو، ئەوە تەنها کوردە، پێی ئاساییە کەسانی فایلدار لەناو ژیانی سیاسییاندا هەبێت، ئەوە تەنها کوردە سەرکردەی وای هەیە، کە تانك و هێزی دوژمنی هێناوەتە ناو شەڕی براکوژی، زۆریش لایان ئاساییە ئەمانە سەرکردەیان بێت، ئەوە هەر کوردیشە کەسانێکی گەندەڵچی و بەشدار لە پەردەپۆشکردنی گەندەڵی پێی قبوڵ بێت و دەرسی ئەخلاقی و پاکیی ونەزاهەتیان پێبدەن!

ئەو گەندەڵییە زەبەلاحەی دەزگای سەردەم و نێوەندی رۆشنبیری کوردستان، کە رۆشنفکرێکی وەك (شوان ئەحمەد) پەردەی لەسەر هەڵدایەوە، ئەگەر لە سەدا دەشی ڕاست بێت، دەبوو کەسانێکی وەك شێرکۆ بێکەس و بەختیار و ئەوانی تر شەرمیان بە خۆیان بوایە جارێکی تر قسەی کەش و فشی وابکەن، گوایە هێشتا خۆیان هەر ئەو زاتە پاکانەی پێش فەزیحەتەکەن.

بەختیار و هاورێکانی ... کە خواکردی ئەو کەسەی گەندەڵییەکانی ئاشکرا کردن، یەکێك بوو لە ناو بازنەکەی خۆیان، چونکە ئەگەر بۆ نمونە ئیسلامیەك بوایە، ئەوە بە زاراوە سەیر و تیژەکانیان دەیانکردە گەورەترین تیرۆریست لە جیهاندا، تا ڕادەی ئەوەی فشەی بە ئوسامە بن لادن بێت.

ئه‌وه‌ی منی زیاتر هاندا بۆ نووسینی ئه‌م بابه‌ته‌، نووسینه‌كه‌ی به‌ختیار عه‌لی بوو به‌ناوی (له‌ مێژووی ترسنۆكه‌كانه‌وه‌ فێربن) ئاوێنه‌ 29/12/2010 ، كه‌ تێیدا ده‌رس و په‌ند به‌ گوێی فه‌رمانڕه‌وایانی كوردستاندا ده‌دات، گوایه‌ ناتوانن به‌ر به‌ بوێری قه‌ڵه‌مه‌ بوێره‌كان بگرن. وه‌ك عاده‌تی خۆی نووسینه‌كه‌ی پڕكردووه‌ له‌ زاراوه‌ و قسه‌ی قه‌به‌، وه‌ك چۆن كه‌لاوه‌یه‌ك به‌ جوانترین دیكۆر ده‌ڕازێنێته‌وه‌، ئه‌وه‌ش ته‌نها بۆ خه‌ڵه‌تاندنی نیمچه‌ خوێنده‌واره‌كانه‌.
به‌ختیار داوا ده‌كات، كه‌ ده‌سه‌ڵاتداره‌كانی كوردستان له‌ ده‌سه‌ڵاتداره‌ ترسنۆكه‌كانه‌وه‌ فێربن و ڕێ به‌ نووسینی ئازاد نه‌گرن. له‌و باره‌یه‌وه‌ ده‌ڵێ:

"هیچ حاكمێک لەمسەر زەوییە ناتوانێت خەیاڵێکی ئازاد لەبیرکردنەوە و نووسین بترسێنێتو بوەستێنێت. لەهەر شوێنێک وشە بترسێت، عەدالەتی لێنییە ...عەدالەت ئەوەیە ئازادانە بیربکەینەوەو بنوسین، حوكمی حاكمێکی زاڵمیش هەمیشە وەک دڵۆپە ئاوێکی بێتینە کاتێک بەر گەورەیی بەردی داهێنان دەکەوێت .حوکمی حاکمەکانی هەولێریش لەمڕۆدا، بێگومان دەبێتە گاڵتەجاڕی مێژوو، وەک چۆن حوکمی ئەو حاكمانەی حەلاجیان سووتاند، بووە گاڵتەجاڕی مێژوو، وەک چۆن حوکمی دادگاکان دژ بەفلۆپێر، دژ بە ئۆسکار وایلد، دژ بە دی، ئێچ، لۆرانس بووە گاڵتەجاڕی مێژوو. ئەوەی دەسەڵاتدارانی کورد دەیکەن هیچ نییە جگە لە دووبارەکردنەوەی مێژووی بێئاگایی خۆیان
".

ئه‌و قسانه‌ هه‌مووی جوانن و كه‌س لاری لێیان نییه‌، به‌ڵام وه‌ك ئه‌وه‌ وایه‌ كه‌سێكی داوێنپیس ئامۆژگاریی خه‌ڵك بكات بۆ داوێن پاكی و ڕه‌وشت به‌رزیی. ئه‌گه‌ر ئه‌مڕۆ به‌ختیار و هاوڕێكانی ڕه‌خنه‌ له‌ ده‌سه‌ڵاتداران ده‌گرن له‌سه‌ر گه‌نده‌ڵیی و دژایه‌تی وشه‌، ئه‌وه‌ هه‌رخۆیان بوون گه‌وره‌ترین گه‌نده‌ڵییان لێ ئاشكرا بوو، له‌ جیاتی ده‌ست خۆشی كردن له‌و بوێره‌ی كه‌ ئه‌و هه‌موو گه‌نده‌ڵیانه‌ی ئاشكرا كرد، كه‌چی كه‌وتنه‌ خۆ به‌ ده‌سته‌ جه‌معی، وه‌ڵامی ترسنۆكانه‌ و بێ بنه‌ماكانی خۆیان به‌ كاك شوان ئه‌حمه‌د دایه‌وه‌ و به‌یانیان له‌سه‌ر ده‌رده‌كرد، هه‌ڕه‌شه‌یان بۆی ده‌نارد، تا كار به‌وه‌ گه‌یشت له‌ به‌هه‌شته‌ پاوانكراوه‌كه‌ی شێركۆ بێكه‌س، به‌ختیار و ڕێبین و ئه‌وانی تر ده‌ركرا (مه‌زمومه‌ن مه‌دحورا) وه‌ك قورئان ده‌ڵێت، له‌ هه‌مووشی قێزه‌ونتر ڕێگایان نه‌دا كاك شوان ئه‌حمه‌د هیچی تر وه‌ڵامه‌كانی خۆی له‌ بلاوكراوه‌ پاوانكراوه‌كانی ئه‌وان بنووسێت.

پرسیارێك بۆ به‌ختیاری خوداوه‌ندی زاراوه‌سازی و وشه‌گه‌لی فه‌نتازی:
ئایا وشه‌كانی شوان ئه‌حمه‌د گولـله‌ بوون یان نارنجۆك، تا ئێوه‌ به‌ قه‌ولی خۆتان هێنده‌ نا عادیل بن ونه‌هێڵن بلاوی بكاته‌وه‌؟! خۆ ئێوه‌ ده‌سه‌ڵاتی باڵا نین تا ئه‌و كاره‌ بكه‌ن؟ ئێوه‌ و هاوڕێكانتان ته‌نها دیكۆر و زه‌خره‌فه‌یه‌ك و ئێكسسوارێكی ئه‌و ده‌سه‌ڵاته‌ن، ئێوه‌ش بۆ خۆتان به‌شدارن له‌ هه‌موو گه‌نده‌ڵییه‌كان، هه‌ر له‌و نووسینه‌ی سه‌ره‌وه‌دا به‌ختیار ده‌ڵێت:

"له‌ هه‌ر شوێنێك وشه‌ بترسێت، عه‌داله‌تی لێ نییه‌... عه‌داله‌ت ئه‌وه‌یه‌ ئازادانه‌ بیربكه‌ینه‌وه‌ وبنوسین" ئه‌ی كوا ئه‌و عه‌داله‌ته‌ بۆ كه‌سانی تر ئه‌وانه‌ی نه‌یاری ئێوه‌ن، یان ئێوه‌ش وه‌ك دیكتاتۆره‌ ترسنۆكه‌كانی مێژوو ته‌نها ئازادی ستایش كردنی خۆتان وپێڕه‌كه‌تان لا ڕه‌وایه‌."

خۆزگه‌ كاك به‌ختیاریش پایه‌ی خۆی بزانیبایه‌، ئایا له‌به‌ره‌ی نووسه‌ره‌ بوێره‌كانه‌ یان ترسنۆكه‌كان!؟ به‌ر له‌وه‌ی باسی مێژووی ترسنۆكه‌كان بكات.
ده‌كرا ئه‌م نووسینه‌ له‌ سایته‌ ترسنۆكه‌كه‌ی ئاوێنه‌ یان هاوڵاتی بڵاوكرێته‌وه‌، به‌ڵام ئێمه‌ ئه‌زموونی تاڵمان هه‌یه‌ له‌گه‌ڵیان و ده‌زانین ئه‌و سایتانه‌ش هی ئه‌و پێڕه‌ن و پاوانی خۆیانه‌.
چاك نه‌بوو سایتێكی ئازادی وه‌ك كوردستانپۆست هه‌یه‌، ده‌نا ده‌نگی سه‌دانی وه‌ك شوان ئه‌حمه‌د و ئێمه‌ و هاووێنه‌ی ئێمه‌ بزر ده‌بوون.
محه‌مه‌د هه‌ریری

1/1/2011

سه‌رچاوه‌: به‌ختیار عه‌لی: له‌ مێژووی ترسنۆكه‌كانه‌وه‌ فێربین!

محه‌مه‌د هه‌ریری

كه‌ڵه‌شێره‌كه‌ی نه‌زار قه‌بانی و ده‌ستاوده‌ست پێكردنی ده‌سه‌ڵات

له‌ هه‌واڵێكدا كه‌ سایتی ئاوێنه‌ بڵاوكردۆته‌وه‌ و له‌ رۆژنامه‌ی چاودێر وه‌ریگرتوه‌ به‌بۆنه‌ی پێكهێنانی كابینه‌ی نوێی حكومه‌تی هه‌رێمی كوردستانه‌وه‌، لێپرسراوی ده‌سته‌ی كارگێڕی مه‌كته‌بی سیاسی یه‌كێتی نیشتیمانی كوردستان مه‌لا به‌ختیار، په‌یامێك ئاڕاسته‌ی نێچیرڤان بارزانی ده‌كات. مه‌لا به‌ختیارله‌و په‌یامه‌ پرسیارێكی زۆر هه‌ستیار ده‌وروژێنێت كاتێ به‌ نێچیرڤان بارزانی ده‌ڵێت: " له‌م دوو هه‌فته‌یه‌دا، پێده‌چێت، كابینه‌ی شه‌شه‌م، به‌ كابینه‌ی حه‌وته‌م، له‌چوارچێوه‌ی چوار ساڵ ده‌ستاوده‌ست پێكردنی ده‌سه‌ڵات له‌نێوان یه‌كێتیو پارتیدا، بگۆڕدرێت. ئه‌مه‌ش به‌پێی راده‌ی پێشكه‌وتنی ئه‌زمونی دیموكراسیمان، سه‌ره‌تایه‌كی باشی ده‌ستاوده‌ست پێكردنی ده‌سه‌ڵاته‌. به‌ڵام هێشتا به‌ چه‌مكه‌ دیموكراسیه‌ فراوانه‌كه‌ی، یه‌كێتیو پارتی ماویانه‌، له‌ دوا مه‌حه‌كی ده‌ستاوده‌ست پێكردنی ده‌سه‌ڵات بدرێن. ئه‌ویش ته‌نها ئه‌وه‌یه‌، جگه‌ له‌ خۆیان، ئاخۆ له‌ هه‌ڵبژاردنێك له‌ هه‌ڵبژاردنه‌كاندا، هێزێكی براوه‌ی دیكه‌ بۆ سه‌ر ده‌سه‌ڵات قبوڵ ده‌كه‌ن یان نا؟ "

بۆ وه‌ڵامی ئه‌و پرسیاره‌ هه‌ستیاره‌ ده‌بوایه‌ به‌ر له‌ نێچیرڤان ئاڕاسته‌ی به‌رهه‌م ساڵح كرابایه‌ هه‌رچه‌نده‌ مه‌رامی جه‌نابت له‌ باره‌ی ئه‌و پرسیاره‌ وروژاوه‌ ڕوون نییه‌، چونكه‌ هه‌موومان قه‌باره‌ی نه‌فه‌سی دیموكراسی ئێوه‌ وه‌ك مه‌لا به‌ختیار و وه‌ك یه‌كێتی و وه‌ك پارتی هاوپه‌یمانی ستراتیژیتان ده‌زانین، ده‌كرێت ئه‌و لێدوانه‌ له‌ چارچێوه‌ی موشاكه‌سه‌ی سیاسی بخوێندرێته‌وه‌، وه‌ڵامێكیش بێت بۆ موشاكه‌سه‌كانی فازیل میرانی كه‌ ئه‌گه‌ر سه‌ركردایه‌تی پارتی بێده‌نگی نه‌كات له‌وانه‌یه‌ كێشه‌ی زۆر گه‌وره‌تر بۆ پارتی بخولقێنێت، چونكه‌ وه‌ك خۆت له‌ نامه‌كه‌دا دانی پێدا ده‌نێیت

" :به‌ڵام هێشتا به‌ چه‌مكه‌ دیموكراسیه‌ فراوانه‌كه‌ی، یه‌كێتیو پارتی ماویانه‌" ئێوه‌ وه‌ك دوو حزبی قۆرخكه‌ری ده‌سه‌ڵات نه‌ك به‌ ته‌نها ده‌سه‌ڵاتتان قۆرخ كردوه‌، به‌ڵكو هه‌موو وڵاته‌كه‌ وخاكه‌كه‌یی و چاره‌نووس و سامانیتان قۆرخ كردوه‌، زۆر زه‌حمه‌ته‌ چاوه‌ڕوانی ده‌ستاوده‌ست پێكردنی ده‌سه‌ڵات بكه‌ین له‌ ده‌ره‌وه‌ی دوو زلهێزه‌كه‌دا، ئێوه‌ وه‌ك دوو برای سه‌یر دێنه‌ به‌رچاوم كه‌ له‌ منداڵی له‌باره‌یانه‌وه‌ ده‌مبیست كه‌ په‌یوه‌ندیه‌كی نامۆ ده‌یانبیه‌سته‌وه‌، ئه‌و دوو برایه‌ به‌رده‌وام پێكه‌وه‌ بوون، پێكه‌وه‌ نانیان ده‌خوارد، پێكه‌وه‌ له‌ منداڵی تریان ده‌دا، پێكه‌وه‌ ڕاوه‌ڕوتیان ده‌كرد و پێكه‌وه‌ یاریان ده‌كرد، زۆر شه‌ڕاوی بوون زۆربه‌ی منداڵانی كۆڵانه‌كه‌یان تۆقاند بوو، ئه‌و دوو برایه‌ ناوه‌ ناوه‌ وه‌رده‌گه‌ڕانه‌ سه‌ر وگێلاكی یه‌كتر یه‌كتریان شل وكوت ده‌كرد، هه‌ر كه‌سێك سه‌ری به‌رزكردبایه‌وه‌ ئه‌وه‌ هه‌موو ناكۆكیه‌كانیان ده‌خسته‌ لاوه‌ له‌ پێناو ئامانجه‌ ستراتیژیه‌كه‌یان كه‌ ئه‌وان به‌ ته‌نها كه‌ڵه‌شێری كۆڵان بن به‌ ته‌عبیری

شاعیری مەزن نەزار قەبانی لە شیعرێك بەناونیشانی [في حارتنا ديك] کە من لێرەدا بە پێویستی دەزانم هەوڵی وەرگێرانی بەشێک لە ماناکەی دەکەم، هەرچەندە زەحمەتە ئەو زمانە بەرز وموزیکیە تەرجەمە بکرێت:

في حارتنا
ديك سادي سفاح
ينتف ريش دجاج الحارة ،
كل صباح
ينقرهن، يطاردهن، يضاجعهن، ويهجرهن
ولا يتذكر أسماء الصيصان
[لە گەڕەکەکەمان، کەڵەشێرێکی سادی خوێنرێژی ملهوڕ، پەڕوبالی مریشکەکانی کۆلانەکە دەکات بە گوڕ، هەموو بەیانیەک، دەنوکیان لێدەدات، ڕاویان دەنێت، لەگەڵیان دەخەوێت، تڕۆیان دەکات، کەچی هەتا ناوی جوجەڵەکانیشی لە بیر دەکات]
في حارتنا
ثمة ديك عدواني ، فاشيستي ،
نازي الأفكار
سرق السلطة بالدبابة
ألقى القبض على الحرية والأحرار
ألغى وطنا
ألغى شعبا
ألغى لغة
ألغى أحداث التاريخ
وألغى ميلاد الأطفال
و ألغى أسماء الأزهار
[لە گەڕەکەکەمان، هەیە کەڵەشێرێکی فاشستی دوژمنکار، نازی لە بیر و ڕەفتار، بە زەبری تانك دەسەڵاتی دزی، ئازادی وئازادیخوازانی خستە زیندانی ژێربار، وڵاتی سڕیەوە، گەلێکی سڕیەوە، زمانێکی سریەوە، ڕوداوەکانی مێژووی سڕیەوە، سڕیەوە ساڵیادی منداڵان ، سڕیەوە ناوەکانی گوڵان]

في حارتنا
ثمة ديك أمي
يرأس إحدى الميليشيات
لم يتعلم

إلا الغزو و إلا الفتك
و إلا زرع حشيش الكيف
وتزوير العملات
كان يبيع ثياب أبيه
ويرهن خاتمه الزوجي
ويسرق حتى أسنان الأموات
[گەڕەکەکەمان، کەڵەشێرێکی نەخوێندەواری لێیە، سەرۆکایەتی میلیشیایەک دەکات، هیچ نازانێت، جگە لە شەڕ وغەزا وزەفەر پێبردن، جگە لە چاندنی حەشیشی کەیف وڕابواردن، جگە لە دراو تەزویرکردن، کەڵەشێری ناوبراو پۆشاکی باوکی ئەفرۆشیەوە، ئەڵقەی هاوسەری دەخستە بارمتەوە، هەتا دانی مردوەکانیشی دەدزیەوە]
كيف سيأتي الغيث إلينا ؟
كيف سينمو القمح ؟
وكيف يفيض علينا الخير ، وتغمرنا البركه ؟
هذا وطن لا يحكمه الله
ولكن تحكمه الديكه
[چۆن هاناو فەرەجمان پێدەگات، چۆن گوڵە گەنمەکان نەشونما بکات، چۆن خێر وبەرەکەت چوار دەورمان دات، کە ئەو وڵاتە خودا حوکمی ناکات، بەڵکو کەڵەشێر بەڕێوەی دەبات]
في بلدتنا
يذهب ديك يأتي ديك
والطغيان هو الطغيان
يسقط حكم لينيني
يهجم حكم أمريكي
والمسحوق هو الإنسان

[لە شارۆچکەکەمان، کەڵەشێرێک ئۆغر دەکات ویەکێکی تر بەدوایدا سەر دەردەکات، بەڵام جەور هەمان جەور، حوکمی لینینی دەڕوخێت، حوکمی ئەمریکی دەرگامان لێ دەگرێت، لە هەر بارێکدا ئادەمیزادە لەو نێوە دەهاڕدرێت]

عرەکە بە
دەنگی ئەفسوناوی نەزار قەبانی :

جا دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات چۆن دەکرێت لە عەقڵیەتی حزب گەلێک کە خۆیان بە خاوەنی مێژووی گەلێك بزانن سەرەڕای هەموو ئەو نەهامەتیانەی بەسەر ئەم میللەتەیان

هێناوە؟!
دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات چۆن دەکرێت لە عەقڵیەتێك پێی وا بێت کە لە بەرزەکی دەسەڵات دابەزی جارێکی تر ناهێڵن سەرکەوێتەوە؟ !
دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات چۆن مومکینە بکرێت کە نە سوپا و نە پۆلیس و نە دەزگا موخابەراتیەکان هی نەتەوە نەبن وسەر بە حزب بن؟!
دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات چۆن دەکرێت هێشتا کار بۆ ئەو فەرهەنگە نەکرابێت، دوو حزبەکەی دەسەڵات بەو پەڕی دردۆنگیەوە دەڕوانێتە حزبەکانی تر و هەموو هەوڵ و تێکۆشانی بۆ دەستەمۆ کردنی نەیارەکانی دەخاتە گەڕ، ئەگەر توانی پەلکێشی بکات بە خۆشی وترشی حزبەکە لە بەرچاوی جەماوەر دەڕوخێنێت ولاوازی دەکات و ئینجا تڕۆی دەکات. ئەوە وەنەبێت حزبەکانی تریش هەمان نەخۆشیان نەبێت بەڵام لە چەند وردەکاریەکدا لێک جیاوازن.

دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات دەکرا ببوایە واقیعێک ئەگەر کاری بۆ کرابایە لەو ڕۆژەوە کە ئەو دەسەڵاتە لە کوردستانی باشوردا دامەزراوە ئەگەر لەژێر دەسەڵاتی فەرهەنگی حزبی ڕۆژهەلاتی ڕزگارتان بوایە، ئەگەر لە جوغزی بە پیرۆز کردنی سەرکردە وبنەماڵە وخێڵ بتانتوانیبا کەمێک دەرچن، ئەگەر تەنها بۆ جارێک گەندەڵێک یان خاینێکتان لە ناو خۆتاندا سزا بدایە.
کەوا بوو کەڵەشێرەکەی قەبانی بە هەموو مواسەفاتیەوە و سەرەڕای مواسەفاتی تریش کە تایبەتە بە کەڵەشێری خۆماڵی ناتوانێت دەستاودەست پێکردنی دەسەڵات بکات، مەگەر بە ڕوکەشانە نەبێت، بەڕای من لە هەر هەڵبژاردنێك ئەگەر هەموو جیهانیش تێیدا چاودێر بێت تیایدا هەردوو حزبەکە دۆڕاندیان لە جیاتی بە دەست دانەوەی دەسەڵات گەورەترین کارەساتی شەڕی ناوخۆی لێدەکەوێتەوە ئەگەر بە هەمان عەقڵیەت بمێننەوە ولۆسەرێك پەیدا نەبێت لە ناویاندا!.
محەمەد هەریری

٢٠١٢/١/٣٠

گه‌نده‌ڵی انعمت علیهم و گه‌نده‌ڵی مغضوب علیهم!

هه‌واڵی گرتن ودەست بەسەر كردنی قایمقامی سلێمانی، زانا محەمەد ساڵح بە هۆی گەندەڵی و "بەرتیل وەرگرتن" دوا نەكتەی دەسەلاتی كوردی بوو لە قەڵەمڕەوی سلێمانیدا. لەناو جەنگڵستانی گەندەڵیەوە لە نوكتەش سەیرترە كە یەكێک بەناوی گەندەڵی بگیرێت وپەڕوباڵی بكرێت، هەواڵەكە لەوە دەچێت كە یاریزانێكی تۆپی پێ فاوڵی لێبگیرێت چونكە بەپێ شوتی لە تۆپەكە هەڵدا بێت !چونكە هەموو دەزانین خۆی یاری تۆپی پێیە بۆ دەبێت تەنها یەكێك سزا بدرێت لەسەر بەكارهێنانی قاچی لە یاریەكەدا لە كاتێكدا هەموو ئەوانەی ناو یاریگایەكە قاچیان بەكار دەهێنن وەک ئەو!

ئەوە خەبەر نییە بلێی شێرێک لە جەنگڵدا ئاسكێكی ڕاوكرد ولەسەر گۆشتی ئاژەڵە بەستەزمانەكانەوە دەژێت، ئەوە كاتێك دەبێتە خەبەر ئەگەر بڵێیت شێرێك ڕوەكییە وبەپێچەوانەی هاوڕەگەزەكانی هەرگیز بەلای گۆشتی حەرامی ئاژەڵە بەستەزمانەكانەوە دا ناچێت.
گەندەڵی نەك مایەی شەرمەزاری نییە لەو جەنگڵستانەی گەندەڵیدا، وبەڵكو بە دانپێداهێنانی سەرۆكەكانمان بۆتە كلتور و فۆلكلۆر!! و كوڕ ئەو كوڕەیە تا بۆی بكرێت هەڵەكان بقۆزێتەوە وتا دەتوانی پارە ومولكی گەندەڵی بۆ خۆی گلداتەوە... نەک گەندەڵی ڕێگە پێدراوە لە سایەی ئەو كلتورە گەندەڵەدا بەڵكو فایلداری بەعسیش بە هەر ئاساییە مادام مل كەچ وپەیوەستی بە حزبایەتی وسەرۆكایەتی حزبەكەت... كورە سەرۆک جاشیش بویت هەر ئاساییە، با بەژداریت كردبێت لە ئەنفالكردنی خەڵكیش هەر ئاسایی یە، ئەوەندەت بەسە دڵسۆزبیت بۆ حزبەكان وسەركردە قارەمانەكان، گرنگ ئەوەیە ئەگەر حزب شەڕی كرد ئامادە بیت ئەنفال بۆ ئەویش بكەیت!

با ئەمن وڕاپۆرت نووسی ڕژێمی بەعسی پێشوش بیت وچەندین كەست گەیاندبێتە پەتی قەنارەش، گرنگ ئەوەیە ڕاپۆرتەكانی ئێستات لەبەرژەوەندی باڵای حزب ودەسەڵاتدا بێت!!
هیچ كەسی حزبی دڵسۆزتان دی بدرێتە دادگا بە تۆمەتی گەندەڵی ؟!
هیچ كەسی دڵسۆزبە حزب وسەركردەكانتان دی بدرێتە دادگا بە تۆمەتی خیانەتی نیشتیمانی؟ !

لەسایەی پێشكەوتنی وەلای حزبی وكەسێتی بەسەر وەلای نیشتیمانی شتێك نییە بەناوی خیانەت، ئاشكرا كردنی خیانەتی ئەم و ئەو تەنها لە بابی زانینی شتێكەوەیە]باب العلم بشئ[دەنا كەست دیت بدرێتە دادگا لەسەر دەست تێكەڵ كردن لەگەڵ موخابەراتی دوژمن؟!
خیانەتەكان تەنها سودیكیان هەیە بۆ دەسەڵاتی گەندەڵ كلتور، ئەویش لە كاتی شەرەكانی ڕاگەیاندندا بەڵگەنامەكان بخرێنە بەر دیدی خوێنەرە ئازیزەكان، وكە پێكیش هاتنەوە وەک

بلێی هیچ لە گۆڕێدا نییە، هەر براکەی جارانین.! بە کورتی ئەوانە گەندەڵی گروپی [انعمت علیهم]ن واتە ئەوانەی لێیان ڕازین و بەهرەوەر کردوان ونیعمەت پێدراوانن. گروپی گەندەڵی دووەم، گەندەڵی گروپی [المغضوب علیهم]ن واتە ئەوانەی خەشم و قینیان لێگیراوە.
کەوابوو ناونیشانی چیرۆکەکە لە بنەڕەتدا بە هەڵە دانراوە، کەیسەکە گەندەڵی و "بەرتیل وەرگرتن" نییە ، بەڵکو سیاسییە ولە ئەنجامی کەوتنە بەر خەشم وقینی وەلی نیعمەتەکەیە، لە ئەنجامی وروژاندنی بابەتێکی ناڕەحەتە بە بەرپرسە باڵاکانی حزبەوە، ولە ئەنجامی تێکدانی ڕۆلی دیارکراو ودەرچونە لە دەقدا [خروج عن النص] شەرت نییە لە دڵسۆزیەوەش ئەو کارەت کردبێت.

لەو جەنگەڵستانەی گەندەڵیدا تۆ تەنها ئەو کاتە بەدیار دەکەوێت گەندەڵیت کاتێ قسە وجولە وڕەفتارت پێچەوانەی کرد لەگەڵ بەرژەوەندی باڵای حزب وسەرکردەکانی، تۆ تەنها ئەو کاتە خاین وخۆفرۆشی کە دژی بەرژەوەندی باڵای حزب وسەرکردەکانی وەستایتەوە، وەك چیرۆکەکانی هەزار ویەک شەوە کاتێ کەنیشکێکی جوان دەبوە وەحش ودێو ئەگەر تیشکی خۆری پێکەوتبا.
٢٠١٢/٤/١٥
محەمەد هەریری

پارتی بەرپرسی یەکەمی کارەساتەکانی ئێزیدی و دۆڕاندنەکانە

پیاوێکی ئێزدی ئابلۆقەدراو لە چیای شەنگال ڕاستەوخۆ بە ڕووداو دەڵێت: کەس لێرە پارێزگاری لە ئێمە ناکات، تەنها چەند گنجێکی خۆمان نەبێت چەکی خۆیان پێیە، و دەڵێت زۆر عەیبە پارتی ئێمەی فرۆشت هەموو چەکی قورس وسوکیان بەجێهێشت وئێمەیان تەسلیم بەو جانەوەرانە کرد، کەچی فازڵ میرانی دەڵێت: پارتی ٧٥٠ چەکداریان پارێزگاری لە ئاوارە یەزیدیەکان دەکات لەسەر چیای شەنگال! دەبێت کامیان زیاتر شایەنی باوەڕ پێکردن بن؟! شاهێد حاڵی سەر چیاکە یان کابرایەکی سمێڵ قەترانی بەر سپلیتەکان و نقووم بووی ناو نازو نیعمەتەکان؟!

بەڕاستی ئەدای پارتی لەو شەڕە گەورەیە ناگاتە ئاستی میلیشیایەکی سۆماڵ یش، ناکرێت چاوپۆشی لەو هەموو شکستە و هەڵاتنەیان بکرێت، بەڕای من ئەو کارەساتەی لە شەنگاڵ ڕوویدا، بەرلە هەرکەسێك پارتی لێی بەرپرسیارە، کە زۆر دەمیکە ئەو ناوچانەی بۆ خۆی پاوان کردوە، وهەمووی بە خۆشی و ناخۆشی کردۆتە پارتی، نەشی توانیوە ئاستی هوشیاری نەتەوەییش لەو ناوچانە بستێك بەرزکاتەوە.. سەرۆك بارزانی زۆرجار لە وتارەکانی ئەوپەڕی شانازی بە پێشمەرگە دەکات، هەموومان وابووین، بەڵام ئەو پێشمەرگانە ماون کە کورد وەك کەسانێکی پیرۆز و مایەی شانازی سەیریان بکات؟! کوا ئەو پێشمەرگانەی بە دوو سێ کەس شەڕی فەوجێکیان دەکرد؟ کوا ئەوانە پێشمەرگەن کە داعشە خوێڕیەکانی خەڵکی سوریا و تونس و جەزائیر و سعودیە بە دوو سێ هەمەرەوە دێن یەك شار داگیر دەکەن، و ئەوانیش ڕادەکەن بێ تەقەکردن؟!

کورد چی دەمێنێتەوە ئەگەر ئازایەتیەکەشی نەما، کە لە سەرەبەیانی مێژووەوە باسی دەکرێت؟ لە گریکەکانەوە تا ابن رشد، کە لە کتێبیکیدا وەك نمونەی ئازایەتی باسی کورد دەکات! من باوەر ناکەم بارزانیش شانازی بەو پێشمەرگە هەڵاتوانەی شەنگال و مەخمور و گوێڕ و بەنداوی موسڵ و کوێ و کوێ بکات، بێگومان بارزانی سەرۆك و سەرۆك وەزیرانیش کە دوو بەرپرسی یەکەم و دووەمی ئەو وڵاتەن، بەرپرسن بە پلە یەك لەو پاشاگەردانیانەی سەربازیەی کە لە هەرێم هەیە، لەو ناپرۆفیشناڵەی هێزەکانی پێشمەرگە، و لەو بێ ورەیی و ڕاکە ڕاکەی پێشمەرگە .

پێشان دەمانوت کورد بۆیە لەگەڵ ڕژێمەکان شەڕی تەواوی پێناکرێت، چونکە پشتیوانی هێزی ئاسمانی نیە، و وەك ئەوان تەیارە و هەلیکۆپتەریان نیە، بەڵام دەرکەوت، لە شەڕ بەرامبەر چەند چەتەیەکی سعودی و سوری و ئەفغانی و تونسی وکێ و کێ، بەبێ ئەوەی

خاوەنی خاك بن ، بێ ئەوەی خاوەنی فڕۆکە و هەلیکۆپتەر بن، بە دووسێ هەمەرەوە دێن یەك ناحیەی تەواو دەگرن، پێشمەرگەش زۆر بێ شەرمانە لەبەریان ڕادەکەن و خەڵکی بەری و بێ ئاگاش تەسلیمی دەستی ئەو بێ شەڕەف و وەحشیانەی داعش دەکەن! شەڕەف و ناموس و ڕەوشتیان لەبەر هەڵاتن بەجێ دەهێڵن! عیسا بەرەکاتی پەیامنێری ڕووداو کە لەگەڵ خەڵکی یەزیدی لە چیای شەنگاڵ بوو، دەیگووت: داعش هێندە ترسنۆك وبێ غیرەت بوون، تا خەڵکی سڤیل بە چەکە سوکەکانیان توانیان بەو چەند گوللە کەمەی پێیان بوو مقاوەمە بکەن، یەکیان نەدەوێران بستێك بێنە پێش، بەڵام لەبەر بێ چەک وتفاقی هاتنە ناو شەنگاڵ! ئەی بۆ دەبێت پێشمەرگە وا ڕاکات؟ !

سەرۆك بارزانی دەڵێت، ئێمە شەڕی دەوڵەتێکی تیرۆرستی دەکەین کە چەکیکی زۆریان پییە!! جارێ کەس دانی بەو دەوڵەتە نەهێناوە، بارزانی ناوی دەهێنێت بە دەوڵەت، تەنها بۆ پاکانەکردن بۆ ئەو دۆڕانانەی پێشمەرگە . دەبێت چاك بزانن ئەگەر ئەو جارەش خوا ڕەحمی بە کورد کرد و دڵی ئۆبامای موتەرەدید و ڕاڕای نەرم کرد کە بە هێزی ئاسمانی یارمەتی کورد بدات، و ئەگەر ئەو پشتیوانیە نەبا و ئەگەر شەڕڤانان و گەریلای پەکەکە و یەپەگە نەبا، ئێستا داعش لەناو هەولێر و سلێمانی و دهۆك ئاڵای ڕەشی بۆگەنیان هەڵدا بوو، بە کۆمەڵ خەڵکیان ئەنفال و سەربڕاو دەکرد.

دەزانم ئەوجارەش ڕزگارتان دەبێت بە فەزڵی پشتیوانی ئەمریکا و هاوپەیمانانی، بەڵام دەبێت لەوە بەدواوە بیرێکی جیدی لە حاڵی خۆتان و سوپا و پێشمەرگە بکەنەوە، هەرچەندە سووربوونی ئێوە لەسەر هەڵەکانتان هیچ ڕادەیەکی کەمی هیواشی بۆ نەهێشتوینەوە کە بەخۆدا دەچنەوە و هەڵەکانتان ڕاست دەکەنەوە.

٢٠١٤/٨/١٠

بروسكه‌یه‌كی تری فه‌خامه‌تی ره‌ئیس له‌ وه‌قتی زایه‌عدا!

له‌ وه‌تی به‌هاری گه‌لانی عه‌ره‌بی وناوچه‌كه‌ ده‌ستی پێكردوه‌ فه‌خامه‌تی ره‌ئیس مام جه‌لال زۆر ماندوه‌ به‌ ناردنی پشتگیری و بروسكه‌كانی بۆ جه‌لاده‌ خوێنرێژه‌كان ودیكتاتۆره‌كانی... كێ باوه‌ر ده‌كات ئه‌و پیاوه‌ ڕۆژێک له‌ ڕۆژان شۆڕشگێڕ بوبێت وله‌ دژی ڕژێمه‌ ره‌فتار فاشیه‌كه‌ی سه‌دام جه‌نگا بێت؟! كێ باوه‌ڕ ده‌كات ئه‌و سه‌رۆكه‌ كورده‌ ومیللله‌ته‌كه‌ی كه‌ ده‌یان ناڵاند له‌ ده‌ست جه‌ور وسته‌می دیكتاتۆره‌كان وفه‌رامۆش كردنی جیهان بۆ ئه‌و جه‌ور وسته‌مه‌، ئه‌مڕۆ به‌و هه‌موو بێ زه‌وقیه‌ بروسكه‌ی سه‌ره‌خۆشی بۆ دكتاتۆرێكی وه‌ک قه‌زافی و به‌شار ئه‌سه‌د و بوشرا ئه‌سه‌د بنێرێت؟!!

ئێستا ده‌زانم ئێمه‌ چه‌نده‌ هه‌ڵه‌ین كاتێ ڕقمان له‌ ئوردنیه‌ک وفه‌له‌ستینیه‌ک ومه‌غریبیه‌ک ویه‌مه‌نیه‌ک ویا هه‌ر عه‌ره‌بێك ده‌بێته‌وه‌ كه‌ ستایشی سه‌دام حوسێن ده‌كه‌ن وڕه‌حمه‌تی بۆ ده‌نێرن!!
یه‌مه‌نیه‌كی نزیک ماڵم چونكه‌ له‌ دوكانه‌كه‌ی وێنه‌ی سه‌دامی هه‌ڵواسیوه‌ كه‌ ده‌یبینم وه‌ک شتیكی قێزه‌ون هێلینجم دێ، وه‌هه‌رچه‌نده‌ چه‌ند جارێك سه‌لامیشم لێده‌كات به‌ڵام به‌س ده‌مم ده‌جوڵێنم ووه‌ڵامی نادەمه‌وه‌.

ئاخر هه‌ر نه‌بێت سه‌دام چاكه‌ وخێرێكی هه‌بوه‌ به‌سه‌ر ئه‌و عه‌ره‌بانه‌ وهه‌ڵوێستی عروبی وبوێرانه‌شی هه‌بوه‌ وبه‌شێكی پاره‌ی عێراقی بۆ ئه‌و چالاكیه‌ عروبیانه‌ خه‌رج ده‌كرد وده‌یان گه‌نجی عه‌ره‌بی له‌ زانكۆكانی عێراق وه‌رده‌گرت به‌ خۆڕایی، به‌ڵام پێم ناڵێی ڕژێمی بۆگه‌نی تایفی وعونسری به‌عسی سوری ئه‌سه‌دی چی بۆ كورد كردوه‌ وچی له‌ دژی كورد نه‌كردوه‌ تا مام جه‌لال هاوخه‌می خۆی بۆ ده‌ربڕێت؟!

ئه‌گه‌ر مالیكی له‌به‌ر تایفه‌چێتی وئێران چیه‌تی پشتگیری ئه‌و ڕژێمه‌ ده‌كات كه‌ به‌ قسه‌ی خۆیان ده‌ستێكی باڵای هه‌بوو له‌ كاره‌ تیرۆریستیه‌كانی عێراق، به‌ڵام هه‌ر نه‌با فه‌خامه‌تی ره‌ئیس له‌به‌ر عێراقچیه‌تی وای نه‌كردبا وبیسه‌لمه‌ندابا كه‌ عێراقیه‌كی دلسۆزه‌ ووه‌فای بۆ خوێنی هه‌زاره‌كانی عێراق هه‌یه‌ كه‌ به‌ ده‌ستی ئینتیحاریه‌كانی له‌ سوریاوه‌ هاتوو ده‌ڕژینرا!

دوايى ئهو پياوه عهرهبى زانه دهڵێى ههرگيز گوێى له فهرموده وحيكمهتى [فليقل خيرا او يصمت] يان خێر بڵێ يان بێدهنگ به، نهبوه !!!

له كاتێكدا قهزافى گۆڕ بهگۆڕ سهدان وههزاران خهڵكى مهدهنى وبێ گوناهى ليبياى دهكوشت مام جهلال يان فهخامهتى رهئيس بروسكهى پشتگيرى له جياتى بۆ گهلانى ليبيا بنێرێت بۆ قهزافى دهنارد تا بڵێن به وهفايه چونكه يهک دوو لێدوانى سهرشێتانهى داوه به پێچهوانهى خهڵكى تر بۆ كورد.

يان بروسكهى بۆ موبارهک دهنارد چهند رۆژێک پێش ڕوخانى له كاتێكدا ههموو جيهان دهستى له مانهوهى موبارهک شت بوو. نازانم موبارهک چى كردبوو بۆ كورد تا فهخامهتى رهئيس پشتگيرى لێبكات لهدژى جوامێرترين شۆڕشى جيهانى ئيسلام وعهرهبدا؟ ! فهخامهتى رهئيس دهيتوانى پرنسيپى [فليقل خيرا او يصمت] پياده كردبا وكهس گلهيى لێنهدهكرد له بهرامبهر نهناردنى بروسكه پر له مهراييهكانى چونكه دهزانن ئهو فهوزايهى عێراقى تێكهوتوه لهسايهى ماليكى ولهسايهى ئهودا زۆر گهورهتره لهوهى كهس ئهو وعێراقيشى بهبير دابێت چ جاى ئهوهى گلهييان لێبكات، ههتا بهو دواييه كه عێراق باسى ناوبژيوانى كرد له نێوان ڕژێمى سوريا وئۆپۆزسيۆن به فيتى ئێران خهڵكى سوريا وعهرهب به گشتى گاڵتهيان به موبادهرهكه دهكرد، چونكه عێراق خۆى پێويستى به سهدان موبادهره ههيه بۆ چارهسهركردنى كێشه موزمينهكانى.

ئێستاش بهبێ وهرگرتنى وانهيهک له ڕوخانى بن عهلى وموبارهک و قهزافى وعلى عبد الله صالح، جارێكى تر فهخامهتى رهئيس بۆ ئهوهى بيسهلمێنێ لهبهرهى گهلانى خهباتكهر بارى كردوه بۆ بهرهى فهخامهتهكان وعالى مهقامهكان پاش ئهو زهبره جهرگبڕهى سوپاى ئازاد كه سێ له گهورهترين پياوانى ئهسهديان رهوانهى دۆزهخ كرد وله سهرووى ههمويانهوه ئاسيف شهوكهتى مێردى بوشرا ئهسهدى خوشكى بهشار ئهسهد، بروسكهيهكى پڕ له ميهر وپهژاره دهنێرێت بۆ ئهو دڕندانهى ڕۆژانه مناڵى فريشتهى بێ گوناهى سورياش به چهقۆ لهت وپهت دهكهن ودهست له هيچ دڕندايهتيهک ناپێرزن وسهدان قهسابخانهيان ئهنجامداوه كه ڤيديۆكانى به كليكێك دهست دهكهوێت ومن دهمێكه غيرهت ناكهم تهماشايان كهم لهبهر فهزاعهتى. ئاسيف شهوكهت له قهسابخانهكهى حهماى يهكهمى ههشتاكانيش دهستێكى باڵاى ههبوه له كوشتنى ژن ومناڵانى ئهو كاته ئهو تاوانانهى ئهوێش بوو ئهو پايهى پێدا نزيک ببى ئهو كاته ئهو تاوانانهى ئهوێش بوو ئهو پايهى پێدا نزيک ببێتهوه له خانهوادهى ئهسهد تا ئهو ڕادهيهى كچه

دکتۆرە تەزویرەکەیان [بوشرا ئەسەد] ی پێ ڕەوا ببینن! بەداخەوە فەخامەتی رەئیس بروسکەی ئەو جارەشت لە کاتی زایەع بوو، دەزانم هێندە خەمی ئەوانت نیە بمرن یا نەمرن بەڵام خوا قاسم سلێمانی حاکمی فیعلی عێراق بگرێت کە ئەوەی پێکردی.

رۆژی بڵاوبونەوە

١٩ تەمموز ٢٠١٣

فەرهاد پیرباڵ : بەهلولەکەی دەسەڵاتی کوردی

بەهلول کەسایەتیەکی مێژوویی بەناوبانگە ناوی وەهەب کوڕی عەمرۆیە، لە سەردەمی هاڕون ڕەشید ژیاوە ١٤٨ هیجری بەرامبەر ٧٦٥ میلادی. هەموو دەسەڵاتێکی ئیستیبدادی و تاکڕەو لە مێژوودا بەهلولی خۆی هەبوە ودەبێ کە کاری بە پێکەنین هێنانی پیاوانی دەسەڵاتە ومکیاژ کردنی ڕوخساری دزێویەتی بۆ شیرین کردنی لەبەر چاوی خەڵک ولە بیربردنەوەی کارەساتەکانیەتی کە بەسەر ژیان وقەدەری میللەت ونەتەوەی دەهێنیت.
هاڕونە ڕەشید سەرەڕای مشتومڕ دەربارەی شێوازی کەسایەتی لەنێوان خەلیفەیەکی ستەمکار ودادپەروەردا بەڵام لە ستەمکاری باوەڕ ناکەم شان لەشانی دەسەڵاتی کوردی وخۆماڵی بدات، ئەو ئیمپڕاتۆریەتەی هاڕونەڕەشید دایمەزراند هێندە گەشەکردوو وزانست پەروەر وبەهێز بووئەو کاتە هەموو جیهان لە ژێر کاریگەری ئەودا بوون. لەگەڵ ئەوەشدا دەڵێن کاری بەهلول لەو دەوڵەتە هەر بە پێکەنین هێنانی هاروونە ڕەشید نەبوو، بەڵکو سوک کردنی هەژموونی ئیستبداد بوو لەسەر شانی خەڵک، بەڵکو دەڵێن بەهلول لە ترسی دەسەڵات خۆی بە شێت نیشان دەدا چونکە فەقیهێکی گەورە بوە وپرسیاری فەتوای کوشتنی ئیمام موسای کازمی شیعەکانی لێکردوە لەترسی بەرپرسیارەتی ئەوە خۆی شێت کردوە، بەڵام هەردەم لەبەرەی خەڵک بوە و ڕەخنەی ڕەمزی توندی لە دەسەڵات گرتوە. بۆ نمونە جارێکیان لە ترسی چاودێری سەرۆکی پۆلیسەکانی خەلیفە خۆی دەکات بە دوکانێك بۆ ماسی کڕین، ماسیەک هەڵدەگرێت وتەماشای کلکی ماسیەکە دەکات، سەرۆکی پۆلیسەکانی خەلیفە لەوێ پێی دەڵێت؛ بەهلول خەڵک ماسی بکڕێت لە سەریەوە دەڕوانێت نەک کلکی! ئەویش دەڵێت؛ سەری دەمێکە گەنیوە، گوتم بزانم گەندەڵیەکە گەیشتۆتە کلکی!!!

بەهلولی کوردی لە سەرەتادا بە زمانێکی داشۆڕەوە هاتەوە لە فەرەنسا دەستی کردە ڕەخنەی توند وتیژ لە دەسەڵاتداران، زۆر کەس پێیوا بوو دەبێتە میرابۆی شۆڕشی خەڵک بەسەر دەسەڵاتی سوپەر گەندەڵ. ڕەخنەکانی سەرەڕای وشە بێ پەردە وڕیزپەڕەکانی گوزارشی لە ڕۆحی شۆڕشی فەڕەنسی وفەیلەسوفەکانی ئازادی وەک ژان جاک ڕۆسۆ دەکرد، بەڵام لە بەرامبەر باجەکانی ئازادیخواز بوون، ئەو باجەی کە هەموو ئازادیخوازێک دەیدات بەرامبەر هەڵوێستەکانی، بەهاری ئازادی فەرهاد پیرباڵ زۆر کورت بوو وەک بەهارە بەستەڵەکەکانی ئەوروپا وئەسکەندەنافیا.

که‌س داوای له‌ پیربال نه‌کردوه‌ ئالای شۆڕشی خوێناوی هه‌ڵگرێت، به‌ڵام که‌سیش چاوه‌ڕوانی ئه‌وه‌ی لێنه‌ده‌کرد له‌ ئه‌وپه‌ڕی ڕه‌خنه‌گریه‌وه‌ بچێته‌ ئه‌وپه‌ڕی ستایشکه‌ری ئه‌و ده‌سه‌ڵاته‌ که‌ ڕۆحی نه‌ته‌وه‌یی کوردی وێران وداڕزاندوه‌ به‌ ڕه‌فتاره‌ گه‌نده‌ڵه‌کانی دوور له‌ هه‌موو دڵسۆزیه‌ک بۆ نه‌ته‌وه‌ و نیشتیمان ومێژووی خوێناوی دوور ودرێژی ئه‌و میلله‌ته‌ی له‌وه‌تی هه‌یه‌ هه‌لێکی وا زێرینی ده‌ست نه‌که‌وتوه‌ بۆ بنیاتنانی خۆیی وپته‌وکردنی خه‌ونی هه‌موو کوردێك له‌ به‌شه‌ جیا جیاکانی کوردستان.

فه‌رهاد پیربال به‌ڕاده‌یه‌ک چاره‌نووسی خۆی به‌ستوته‌وه‌ به‌و ده‌سه‌ڵاته‌، له‌ کاتێکدا ده‌م بۆ هه‌موو تابۆ وموقه‌ده‌سێک وداب ونه‌ریتێک ده‌بات که‌چی هه‌تا له‌ کاتی مه‌ستی وسه‌رخۆشبونیشیدا ستایش ودروود وسه‌لام ده‌نێرێت بۆ ده‌سه‌ڵاتداران!!!

دیاره‌ ده‌سه‌ڵاتی کوردیش حه‌زی له‌و ڕۆڵه‌یه‌ که‌ پیربال ده‌یگێڕێت، هه‌موو ده‌رگا قفڵدراوه‌کانی بۆ ده‌کاته‌وه‌، به‌ به‌رده‌وامی داوه‌تی ده‌کات بۆ کۆڕ وسیمنار وبه‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیۆنی، له‌هه‌مووی خۆشتر پێشانگایه‌کی شێوه‌کاری بۆ ده‌کاته‌وه‌ وتابلۆکانی به‌ هه‌زاران دۆلار ده‌کڕێته‌وه‌ له‌ ڕێگای پیاو وژنه‌ تێره‌کانی ناو نازونیعمه‌تی گه‌نده‌ڵی خۆی!!

پێم خۆشه‌ هونه‌ری به‌رز به‌رز بنرخێنرێت، به‌ڵام به‌شێوه‌یه‌کی سروشتی له‌ ره‌فتاری گه‌له‌وه‌ هه‌ڵقوڵێت نه‌ك به‌شێوه‌یه‌کی ساخته‌ ونمایشکارانه‌، ده‌با ده‌سه‌ڵات له‌ فه‌رهاد پیربال ڕازی نه‌بێت بزانین کێ هه‌زار دۆلاریش به‌ تابلۆکانی ده‌دات نه‌ک په‌نجا وشه‌ست هه‌زار دۆلار؟

به‌هلولی عه‌ره‌بی وبه‌هلولی کوردی هه‌ردووکیان خۆیان شێت کردوه‌، به‌ڵام به‌هلولی عه‌ره‌بی له‌ دژی سته‌م وده‌سه‌ڵات وایکردوه‌، وله‌ په‌نا شێت بووندا ده‌یان کاری چاکی کردوه‌ له‌ به‌رگری کردن له‌ خه‌ڵك، له‌ کاتێکدا به‌هلولی کوردی له‌ ئاست هه‌موو کاره‌سات وگه‌نده‌ڵیه‌کانی ده‌سه‌ڵات بێ ده‌نگه‌، به‌بێ ده‌نگیش ناوه‌ستێت ستایشیشی ده‌کات!! ئه‌و ده‌سه‌ڵاته‌ بوو که‌ فه‌رهاد پیربال ڕه‌خنه‌ی توندی لێده‌گرت هێشتا نیوه‌ی گه‌نده‌ڵیه‌کانی ده‌رنه‌که‌وتبوون، ده‌بێت ئه‌و ده‌سه‌ڵاته‌ که‌ره‌ گوێیی له‌ کام ڕه‌خنه‌ی پیربال گرتبێت وخۆی چاککردبێته‌وه‌ تا فه‌رهاد وا لێی ڕازیبێت وله‌ مه‌ستترین حاڵه‌تیدا درووود وستایشی بۆ بنێرێت؟!

له‌نده‌ن

٢٠١٣/٣/٩

بەشی سێیەم

لە پەراوێزی مێژوودا

کەسایەتی بەرزی سەلاحەدینی ئەیوبی

بەشی یەکەم

کەسانێك هەن وەك خۆر وان ڕووناکی بەسەر هەموو کەسێك بڵاودەکەنەوە، سەر بە هەر بیرێك و ئایدیایەك بن ڕاستی وەك خۆی باس دەکەن، هەرچەندە ئەو جۆرە مرۆڤانە ژمارەیان لەچاو ئەوانیتری لایەنگیر وموتەحەیز زۆر کەمترە بەڵام هەر هەن. زۆر کەم وادەبێت ئیسلامیەك دانی خێر بە سێکیولارێك یان کۆمەنستێك دابنێت، بە پێچەوانەوەش کەمجار کۆمەنستێك دەبینیت کەسێکی یان شتێکی ئیسلامی پێ باش بێت، یان باسی بەژداریەکی ژیاری ئیسلام بکات. بەڵام کەسانێك هەن پەیوەست نابن بە هیچ دەمارگرژیەکی دینی وتایفی و نەتەوایەتی لە گووتنی هەقیقەت. بیرمەندی گەورەی عێراقی کۆمەنیست هادی العلوي ١٩٣٢ ـ١٩٩٨ ، یەکێکە لەو بیرمەندە پاك و نەزیهو ڕاستگۆیانەی کە ئەوەی ناسیبێت شایەدی ڕاستگۆیی و مرۆیی دەدا، مەرج نییە هەموو قسەکانی بسەلمێنین، بە تایبەتی دەربارەی دۆزی کورد، بەڵام زۆر ڕاستگۆیانە ڕای خۆی دەردەبڕێت، کەسیش نیە هەڵوێستە مرۆییەکەی لەپاش لێدانی هەڵەبجە نەزانێت کاتێ بریاری بەرائەتی خۆی دا لە ناسنامەکەی ودەڵێت: " ئەی منداڵی کوردی سوتاو بە گاز لە گوندە بچوکەکەی لەسەر جێگاکەی، یان لە گۆڕەپانی یاری، ئەوە بەریبوونی خۆمە لە خوێنی تۆ پێشکەشی دەکەم....بەشەرمەوە پێشکەشی تۆی دەکەم و هەستی شەرمەزاری سەرتاپای داگیرکردووم لە بەرامبەر خەڵکدا، کە من هەمان ناسنامەی ئەو فڕۆکەوانە هەڵدەگرم، کە لەسەر تۆ خۆی ئازاکرد. خۆزگە خەڵك ڕزگاریان کردبام لەو ناسنامەیە هەتا بەرائەتێکی هەقیقیم گیرکەوتبا لە خوێنە بە نرخەکەت، منی کۆست کەوتوو بە تۆ و گریاو بۆتۆ لە تاریکایی شەوە دەرێژەکانم. لە زەمەنی دەسەڵاتی گورگە مرۆییەکان، هیچمان دەست نەماوە لە گریان زیاتر. لەمنی قبوڵ کە هەی غەدر لێکراو، ئەوە بەرائەتی منە لە ناسنامەکەم" هادی العلوي پییوایە کورد گەلێکە بەژداریەکی سەرەکی کردوە لە شارستانیەتی ئیسلام وپێشی وایە: "لەناو کوردا مەزنترین سەرکردەی ئیسلامی لە پاش حەزرەتی [محمد] و هاوەڵانی دەرکەوتووە کە سەلاحەدینە، کە ئیبن کەسیر لە کتێبی البداية و النهاية دەڵێت: " ڕەچەڵەکی دەگەڕێتەوە بۆ "شەرافەتمەندرین گەلانی کوردی" اشرف شعوب الاكراد! نازانم ابن کثیر ئەو تێرمەی بە هەڵە بەکارهێناوە یان بەڕاستی پێیان وابوە کورد کۆمەڵە گەلێکن لەناو نەتەوەیەکدا؟!

هادی العلوي لە کتێبی [الشخصيات غير قلقة في الاسلام ل ٢٣٩ـ٢٤٤] بەشێوەیەك باسی سەڵاحەدینی ئەیوبی دەکات، کە جێگای شانازیە کەسێکی قاڵبووی ناو فەرهەنگی دینی ومەزهەبی شیعی لە بەشی یەکەمی ژیانیدا و دوایی کەسیکی شیوعی کۆمەنست بەو هەموو ئینسافە باسی سەڵاحەدین بکات کە پێیوایە مەزنترین سەرکردەی ئیسلامە لە پاش حەزرەتی

محمد. ئەمرۆ سەلاحەدین ئیبتلا بووە بە دەست حیقد وبێ ئەمەکی بەشێك لە نەزانانی نەتەوەی خۆی گوایە هیچی بۆ کورد نەکردوە، وهەروەها بەدەستی شیعە چونکە کۆتایی بە دەوڵەتە ڕزیوەکەی فاتیمیەکان هێناوە زۆر بە سیاسەت و ئاشتیانە، کە گومانم نیە ئەگەر شیعەکان دەسەلاتیان بەسەر سەلاحەدین شکابایە تەفروتونایان دەکرد، سەلاحەدین هێندە ئینسان بوو هەتا دوا ڕۆژی ژیانی خەلیفەی فاتیمی عاضد بە ڕێز وحورمەت هەڵسوکەوتی لەگەل دەکرد، کە خەلیفە مرد ئەسەفی بۆ کێشا و گووتی بمزانیبا بە لادانی ناوی لە وتاری هەینی تووشی خەم دەبێت و وا زوو دەمرێت نەمدەکرد!!! کەی سونییەکی سەرسەخت وا بە میهرەبانی دەدوێت بەرامبەر خەلیفەیەکی شیعی؟! ئەو لایەنە کوردیەکەیەتی دەدوێت! هادی العلوي دەربارەی دەڵێت:

"ئەگەر بەسەرحوکمی ڕاشدیەکان تێپەڕین بە کە تێکهەڵکێشراو بوو بە پرنسیپی بزاڤی مێژوویی باڵاچوو، صلاح الدین لە نێو ئەو فەرمانڕەوایە بە ژمارە کەمانەیە کە خاوەن شەعبیەتێکی بێ وێنە بوون و خەڵك خۆشیان دەویست، هەرچەندە خەڵکەکە لەوە ڕاهاتبوون کە ڕقیان لە دەسەلاتدار و فەرمانڕەوایان بێتەوە و هیواخوازی لەناوچوونیان بکەن. ئەوەش تەنها ناگەڕێتەوە بۆ قارەمانیەتی ئەو لە بەرهەڵستکاری داگیرکردنی ئەوروپاییدا، چونکە دەسەلاتدارانێك بەرلەو و لەپاش ئەویش ئەو ئەرکەیان ئەنجامدا بوو، کەچی ئەو پایەیان نەبوو لە دڵی خەڵك .زاهر بیبەرس وەك ئەو قارەمان بوو، هوشیاری گەلی نەمری کرد لە ڕێگای ئەفسانەیەک بەناوی خۆی. بەلام خەڵك وەك سەرکردەیەکی قارەمان خۆشیان دەویست.

لە ڕاستیدا دەکرێت بەراوردی سەلاحەدین بە نورەدین [زەنکی] شەهید بکرێت، کە گەل ئەو نازناوەی پێدا، هەرچەندە لەسەر پێخەف و جێگای خۆشی مرد .لەوانەیە ئەزموونی نورەدین قووڵتر بێت. پسپۆڕی بەتوانای کتێب ئیبراهیم زەیبەق پێیراگەیاندم لە پاش توێژینەوەیەکی تێروتەسەل دەربارەی سەلاحەدین لە ڕێگای ساغکردنەوەی کتێبی ابو شامە کە دوایی باسی دەکەین لێرەدا ئەوەی پەیوەستە بە سەلاحەدین پوختی دەرکەینەوە و دەڵێین: ئەو لە کەسایەتی سیاسی وعەسکەری، گوزارشی لە تایبەتمەندیەکانی کۆمەڵگای کوردی دەکرد وەك ئێمەی عێراقی دەیناسین لە ئەنجامی بەرخوردی ڕۆژانەمان لەگەڵ ئەو گەلە چیایە".

ئەوەی سەرنجی ڕاکێشام زیاتر ئەو تەوفوقە فیکریە من بوو لەگەڵ هادی العلوي، دەربارەی کەسایەتی سەلاحەدین کە لە وتارێکمدا بە ناوی [خەسڵەتە کوردیەکانی سەلاحەدینی ئەیوبی] باسم کردوە، لێرە هادی العلوي پێیوایە سەلاحەدین چونکە لەسەر فیترەت و سروشتی کوردی خۆی مابوەوە وسەرەڕای هەرسکردنی فەرهەنگی ئیسلامی و عەرەبی وگرتنی گەورەترین دەسەلات لە دەستی، وبایەخدان بە حەدیس، بەلام توانی سروشتی کوردیانە و

سەرڕاستانەی کوردی خۆی بپارێزێت، دەقە حەدیسە نێگەتیڤەکانیش کاری لێنەکەن، بەرەو دەمارگرژی و توندوتیژی ببات .بۆیە سەلاحەدین لەگەڵ ئەهلی تەسەوف و مەزاهیبەکانی تریش زۆر نزیك بوو، بەڵکو لەوپەڕی هێزەوە هێزەوە زۆر بە ڕێزەوە مامەڵەی لەگەڵ خەلیفەی فاتیمی عاضد دەکرد ودەیتوانی بە کودەتایەکی خوێناوی لایبەرێت، بەڵام سیاسەتی هێمنانەی قۆناغ دوای قۆناغی لەگەڵ بەکارهینا، هەتا کاتێ ناوی عاضدی لە وتاری هەینی نەهێشت، کە پاش چەند ڕۆژێك مرد، پەشیمانی دایگرت و گووتی بمزانیبا وا پێی دەمرێت ناوم لە وتاری هەینی نەدەسڕیەوە!!! ئینجا ڕەوشتی بەرزی و لێبوردەیی لەگەڵ مەسیحیەکان و خاچ پەرستەکان وێنەی نەبووە لە هەموو مێژووی ئیسلام دا.

هادی العلوي لەو بارەیەوە دەڵێت: ئەو هێشتا نزیك بوو لە ژینگە کوردیە ڕەسەنەکەی، باپیرەی ڕاستەوخۆی ناویکی کوردی هەڵگرتبوو و هەروەها مامیشی کەناوی شێرکۆ بوو، ئەو ناوەش تا ئێستاش باوە لە نێو کوردان. هێشتا کاتێکی وا زۆری پێنەچوو بوو لە جیابوونەوەی لە ژینگەی ڕەسەنی خۆی بەشی ئەوە بکات پێکهاتە بەهایەکانی لەبیر بچێتەوە تا ڕادەی گۆڕان بۆ کەسایەتیەکی ڕەق و وشکی شارنشینی تواوە لەناو جەوی شارە گەورەکاندا. ئەو کلتوری عەرەبی بەدەست هێنابوو لە چوارچێوەی ئیسلامیەکەیدا. ودیوانی الحماسة ی سەرلەبەر لەبەر بوو. مێژوو نووسانیشی لە ڕیزی ئەهلی حەدیسی حسێب دەکەن. ئەو زۆر دیندار بوو هەتا نوێژی بە کۆمەڵی کرد کاتێك لەسەر پێخەفی مەرگ بوو لە دوا نەخۆشیدا .لەکاتی گەرمەی شەڕ وتێکهەڵچووندا داوای لە یاوەرانی دەکرد بەشەکانی فەرموودەی پێغەمبەری بۆ بخوێننەوە. فەقیهێك دەقێکی عەقیدەی سونی بۆ نوسیەوە، لەبەری کرد و داوای لە منداڵەکانی کرد لەبەری کەن، بەڵام لە نێو ئەو هەمووانە ویژدانێکی کوردی پاراست کە کاریگەریەکی بەرچاوی هەبوو لە ژیانی سیاسی وعەسکەرییدا.

تەنها سەرنجێکی ترم لەسەر ئەو دەقەی هادی العلوي ئەوەیە سەلاحەدین ئەگەرچی بایەخێکی زۆریشی بە حەدیس دابوو وەك دیندارێک، بەڵام زۆر دوور بوو لە میزاجی توندوتیژی ئەهلی حەدیس و سەلەفیەت بە گشتی کە لێبوردەییان لەگەڵ موسڵمانانی مەزهەبەکانی تریش نیە، نەك غەیرە دینان، هەتا لە کاتی جەنگەکانیدا زانایانی سۆفیەتی لەگەڵ خۆی دەبرد بۆ پرس وڕا پێکردن و بەرزکردنەوەی ورەی جەنگاوەرانی.

دەربارەی دینداری گەل دۆستی و دینداری سیاسەتبازی دەڵێت: " لەو ئەزموونەدا دیاردەیەکی دەگمەن خۆی دەنوێنێت لە سنوری ئایینی و سوڵتانیدا پێکەوە. ئەوەی هاوبەشە لە نێوان فەرمانڕەوا دیندارەکان مەیلی هێزی خوێناویە وەك بەرهەمی توندوتیژی ئایدیۆلۆژیا کاتێك لە دەسەڵات دەبن، کە دینداری سیاسەتبازی دادەبڕێنێت لە دینداری شەعبی، مەبەستم لە دینداری خەڵکی عەوام ڕەشۆکییە کە بەرژەوەندیە سیاسی و ئابووریەکان نایانجوڵێنێت. کاریگەری

دینداری لە دەسەڵات پێچەوانەی کاریگەری دیندارییە لە خەڵکی ئاسایی، سەڵاحەدین لە دینداریدا نزیکتر بوو لە دینداری مرۆڤێکی ئاسایی تا دینداری سوڵتانێك، ئەوەش خۆی بەرجەستە دەکرد لە جەنگەکانی و ڕەفتاری ناوخۆییدا .لێرەدا لە سەردەمی ئەودا هیچ شارێکی ئازادکراو لە ژێر چنگی فەرەنگیەکان ئیستباحە نەکراوە، وەك چۆن ئیسپانەکان بەو شارانەیان دەکرد کە لە ئەندەلوس دا لە ژێر ڕکێفی موسڵمانانیان دەهێنایە دەرەوە، یان کاتێك فەرەنگیەکان شارێکی ئیسلامیان داگیر دەکرد.

سەڵاحەدین پابەندبوونێکی توندی بە یاساکانی جەنگی ئەو سەردەمە نیشان دەدا. لە کاتێکدا فەرەنگیەکان دێوەزمەکی ترسناك بوون لە دڵی خەڵکی شارە داگیرکراوەکان، بەڵام سەڵاحەدین و سەربازانی هێندە مایەی ترسناکی نەبوون لەلای خەلکە فەرەنگیەکان، ئەوەندەی وەك جەنگاوەرانی بەتوانا هەیبەتدار بوون .هادی العلوي پێیوایە سەڵاحەدین هەیبەتدار بوو، بەڵام ترسناك نەبوو لای خەڵک لە ستەمی بترسێن، ودەڵێت: "لە پەیوەندیدا لەگەڵ گەلدا سەڵاحەدین وەك عومەری کوڕی خەتاب ، هەیبەتدار بوو، بەڵام ترسناك نەبوو، بەو جۆرە بوو لە ژیانی تایبەتی لەناو کۆشکیدا وهەروەها لە هەڵسوکەوتی لەگەڵ دەست وپێوەندەکانیدا کە ئەمین بوون لە نەزەواتەکانی. ئەوەش حالەتێکی تایبەتە لە ڕەفتاری خەلیفە و سوڵتانەکان لە سەرەتای دەستپێکی خەلافەتی عەباسییەوە. هیچ لە دەست وپێوەندەکانی و وەزیرەکانی و سەرکردەکانی دووچاری سزایەکی هەڕەمەکی زادەی چەمووشی ئیستیبدادی نەهاتوون.

توندترین سزا لەکار لادان بوو، هەروەك وای کرد لەگەڵ وەکیلی خەزانەیدا لەبەر بنتیاتنانی کۆشکێك." ..." سەڵاحەدین لە ژیینامەیدا هەروەها لە سیاسەتیدا نمونەی سوڵتانێك بوو کە خەڵك لێی نەدەترسا، چونکە ترسناك نەبوو، ڕیزیان لێدەگرت و خۆشیان دەویست چونکە تاڵانی نەدەکردن، وژیانێکی ناوەندی و ئەستۆ پاکانە دەژیا دوور لە گەندەڵی کۆشك وتەلارەکان .کۆی ئەوەش ئاکاری پیاوێکی کوردی ئاسایی بوو. بەڵام گرنگیەکەی لەوەدایە کە توانی ئەو ئاکارانر بپارێزێت لە کاتێکدا سوڵتان و دیندار بوو".

کەسایەتی بەرزی سەڵاحەدینی ئەیوبی

بەشی دووەم

هادی العلوي پێیوایە سەڵاحەدین لە ژیانیدا دوو هەڵەی گەورە کردوە وەك دەڵێت:
-لە سێدارەدانی عمارة اليمني شاعير -لە سێدارەدانی فەیلەسوف شهاب الدين السهروردي!

لە ڕاستیدا ئەوەی زیاتر باسی دەکرێت کوشتنی سەهرەوەردی یە، با گوێی بۆ بگرین ودوایی سەرنجەکانمان دەخەینەڕوو: "لێرەدا سەڵاحەدین دووهەڵەی لەسەر تۆمار دەکرێت، یەکێکیان لە سێدارەدانی عمارة اليمني شاعیرە پاش تێوەگلانی لە پلانێك بۆ گەڕاندنەوەی خەلافەتی فاتیمی و ڕوخاندنی سەڵاحەدین . هەرچەندە تاوانی ناوبراو لە نێو تاوانە گەورەکان دەژمێردرێت لە سەردەمی جەنگدا، دەبوایە سەڵاحەدین دوودڵی کردبا لەبەردەم شاعیرێکی گەورەدا و بە زیندانیکردنی بەسی کردبا.. دووەم لە سێدارەدانی فەیلەسوف شهاب الدين السهروردي بوو. ئەوەش لە ئەنجامی سکاڵانامەیەکی پیاوانی ئایینی حەلەب ڕوویدا کە کوفری ئەویان دەسەلماند و داوای موستەهەقی کوشتنیان دەکرد. پیاوانی دینیش دەسەڵاتێکی زۆریان هەبوو لە سەردەمی ئەمیرە جەنگەکانی تورك، هەروەها نورەدین و سەڵاحەدین پشتیان بە پیاوانی ئایینی دەبەست لە پێناو هاندانی خەڵك وگۆشکردنیان لە دژی فەرەنگیەکان ، بە حوکمی مۆرکی ئایینی جەنگی خاچداران. لە بەدبەختی دایە کە تاقە فەرمانێکی لە سێدارەدان جێبەجێ کرابێت لە مێژووی ئیسلامیدا لە دژی فەیلەسوفێك لەسەردەستی ئەو کوردە دادپەروەرەدا بووە".

سەرەڕای ئەوەش هادی العلوي پێیوایە سەڵاحەدین زۆر ئەستۆپاك بوو و دژی گەندەلی بوو و ڕیزی جیاوازیەکانی دەگرت و پشتگیری ڕەخنەی هەقیقی دەکرد لە گەندەڵی وهەر خۆشی لە پشت هاندانی ڕەخنەگرێکی سەرسەختی وەك الوهراني دەکرد، کە هەتا کەس وکاری سەڵاحەدیننشی نەدەپاراست لە ڕەخنە توندەکانی، ولەو بارەیەوە دەڵێت: "لە سەردەمی سەڵاحەدین چەندین ڕۆشنبیر و ئەدیبی پایەبەرز پێگەیشتن کە لە سایەی پاراستن و هاندانی ئەو چالاک بوون، لە نێو پزیشکەکانی موسای کوڕی مەیمون بوو، کە گەورەترین فەیلەسوفی جولەکە بوو لە سەردەمی ئیسلامیدا. موسای کوڕی مەیمون خەڵکی ئەندەلوس بوو، بە ناچاری لەوێ ببوە موسڵمان بۆ ڕزگار بوون لە گێچەڵ پێکردن، کاتێ هاتە قاهیرە لە سەردەمی سەڵاحەدین گەڕایەوە بۆ دینی خۆی! ....لە هەڵکەوتوو و بلیمەتەکانی سەردەمی الوهراني خاوەنی مەقامات - جۆرێکە لە ئەدەبی نووسین- بوو. لە سایەی پاراستنی سەڵاحەدین ئەدەبێکی ڕەخنەیی دەنووسی لەسەر دەسەڵاتدارانی دەوڵەت ولە براکانی

سەڵاحەدین خۆی دەستی پێکرد، و گەندەڵی کارگێری ریسوا دەکرد و سەرکۆنەی فەقیە و قازیەکان و ئەدیب و شاعیران و سۆفیەکان و پزیشکانی دەکرد.

لەوانەیە هەرخۆی ئاراستەی کردبێت بۆ ئەو ئەرکە، وەك هەوڵێك بۆ جەنگان لەدژی گەندەڵی پاش ئەوەی نەیتوانی بە دەسەڵات وهێز ڕێی پێ بگرێت. ئەوەش ڕەخنەیەکە کە لە شا المعظم ی برای سەڵاحەدین ی گرتوە: " "ثم أن الملك المعظم – أدام الله أيامه – كما تعلم، ينهب الأيام نهبا، ويقطع الأوقات الى اللذات وثبا، أنفق بعد وصوله الى ديار مصر نحواً من مائة وسبعين ألف دينار، كأنما وقعت في بئر، فلم يظهر لها حس ولا خبر، إلا على المساخر والقوادين"..

شا موعەزەم -خوا دەوامی بدات- وەك دەزانی ڕۆژگار بەتاڵان دەبات، کاتەکان بە بازدان دەبڕێت بۆ گەیشتن بە لەزەتەکان، پاش گەیشتنی بە وڵاتی میسر سەد وحەفتا هەزار دیناری خەرج کرد، وەك بڵێی ئەو پارەیە کەوتبێتە بیرەوە، هیچ دەنگ و هەواڵی نەبیسترا، تەنها لەسەر قەشمەر و گەوادان"... دیاردە فەرهەنگیەکانی سەردەمی سەڵاحەدین کە زیاتر لە بیست ساڵی خایاند پێویستیان بە توێژینەوەی تایبەت هەیە هیوادارم کەسانێکی بۆ پەیدا بێت لە مێژوونووسانی نەوەی نوێ پیی هەڵستێ. ئەو سەردەمەی الوهراني هێنایە کایەوە و موسای کوڕی مەیمونی تێیدا لە دایك بوو، شایەنی بایەخ پێدانە".

الوهراني هێندە بلیمەت بوو لە نوسینیکیدا باسی خەونی دیتنی ئاخیرەت دەکات دەڵێی ئەمرۆ بۆ کوردستان گوتراوە کاتێ باسی فریشتەی ڕوحکێشان عزرائیل دەکات کە چۆن شافاعەتی بۆ پزیشکان دەکرد و بایەخی پیدەدان و میهرەبانی بۆ دەنواندن چونکە ئەو دکتۆرانە ئەرکی عزرائیلیان ئاسان دەکرد لە دنیادا کاتی روحی خەڵکی دەکێشا، لە ڕەخنەیەکی پەنهانی لە ئەنجامی نەزانی وهەڵە و چاوبرسێتیان!!.

دەربارەی کەسانێکی سۆفی و پیاوانی ئایینی دەڵێت: " ڕایان کرد لە ماندووبوونی پیشە و کارەکان بۆ گۆشە و مزگەوتەکان و مەزارگاکان بە بیانووی عیبادەت و گۆشەگیری لە خەڵك ، کارو پێشەیان خواردن و نووستنە هەتا دەمرن..ئەوانە وەك کولەکەی باخچەن ئاو دەخۆنەوە وجێگاکەش تەسك دەکەنەوە"

بە نسبەت لە سێدارەدانی عمارة اليمني شاعیر، ئەو شاعیرە بە حیساب سونیەکی شافیعی بووە هەر خەریکی کاسبی بوە لای ئەو وەزیر وئەم وەزیر، چڵکاو خۆرێکی ناوداری خەلیفە فاتیمیەکان بوو، وەك زۆر لە نووسەر و ڕۆشنبیری بەناو سونی ژێر کاریگەری شیعە کە وڵاتێك نەماوە چەند دانەیەکی وای تێدا نەبیت بە کوردستانیشەوە. کاتێ سەڵاحەدین حوکمی

گرتە دەست، هیچ لایەکی لە شاعیرانی دەربار نەکردەوە و خەریکی کاری زۆر گەورەتر بوو لەوەی گوێ بگرێت بۆ شاعیریکی مەراییکەر تا شیعری بەباڵادا هەڵدات، بۆیە شاعیری ناوبراو چەندین شیعری گووت لە دژی سەڵاحەدین و هاندانی خەڵك لە دژی ڕاپەڕین ودوایی بەژداری کردنی ڕاستەوخۆی لە پیلانی کوشتنی سەڵاحەدین دا! سەڵاحەدین تا جموجۆڵی شاعیر لە سنوری شیعرە توندەکانی بوو کە پڕاوپڕ بوون لە سوکایەتی و تۆمەت هەلبەستن لەدژی سەڵاحەدین، هیچ توخنی نەکەوت، بەڵام کە کارەکە گەیشتە پلانی کرداری لەگەڵ حەشاشە تیرۆرستەکان و خاچ پەرستەکان، هیچی تر نەیتوانی چاوپۆشی لێبکات وەك هادی العلوي دەڵێت ئەوە خیانەتی مەزن بوو.

هەقیقەتی فەلسەفی سەهرەوەردی سەهرەوەردی ناوی یحیی بن حبش بن أمیرك ی، ناسراو بە شهاب الدین السهروردي بوو، لە ٥٤٩ هیجری لە دایك بووە لە سەهرەوەرد، ودەڵێن لە ساڵی ٥٨٧ هیجری کوژراوە، هەرچەندە ساڵی مردنی جیاوازی لەسەر هەیە. خەڵکانێکی زۆر بە ئاگایی وبێ ئاگایی لە مەسەلەی لە سێدارەدانی سەهرەوەردی لەلایەن سەڵاحەدین بێ ئەوەی لەو بابەتە وردبنەوە، هەندێکیان تەنها لەبەر قینی مەزهەبی و هەندێکی تر لەبەر هەرزەکاری فیکری ونەزانی و کەسانیکی تریش لەبەر هۆکاری ئایدیۆلۆژی و دەمارگرژی نەتەوەیی تۆمەتی ستەمکاری دەدەنە پاڵ کەسایەتیەکی دادپەروەر و بێفیز و خۆشەویستی خەڵک وجەماوەری وەك سەڵاحەدین، کە بەڕای هادي العلوي لە جوامێریدا وێنەی نەبووە لە پاش حەزرەتی محەمەد.

سەهرەوەردی لە خەیاڵی ئەو کەسانە فەیلەسوفێکی گەورەی بێ گوناه و بەری و ئاسایی مێژوو بووە، زانایان و خەڵک و دەسەڵاتی سەڵاحەدین لە هیچ و خۆڕایی ئەو کەڵە فەیلەسوفەیان کوشت !سەڵاحەدین ێك کە بۆ ژنە خاچپەرستێك بگرییێت چونکە شیرەخۆرەکەی لێی ڕفێندرابوو، وەك ابن شدادی مێژوو نووس بە زیندوویی تۆماری کردوە لە کتێبی] النوادر السلطانية والمحاسن اليوسفية] دەڵێت: " کە ژنەکە گریانو فیغانی بوو، سەڵاحەدین دڵی پێ سوتاوە و چاوەکانی ئاویان تێ تزا وفەرمانی کرد بە دۆزینەوەی منداڵەکە دەسبەجێ، دوایی دیتیان منداڵەکە فرۆشرابوو بە کەسێك و لێیان کڕیەوە و دایانەوە دەستی دایکی و بەسواری ئەسپ و بە پاسەوانی سەربازەکانی خۆی گەیاندیە ناو کەسوکاری !

بەزەیی بێ سنووری هێندە مەزن بوو جەنگاوەرە خاچ پەرستەکانیشی گرتبۆوە، تاڕادەی ئەوەی شیعە قیندارەکان تۆمەتی مەیلداری بە مەسیحیەتی دەدەنەپاڵ لەبەر لێبووردەیی و تۆلەرانس وتەساموحی لەگەڵ جەنگاوەرە خاچپەرستەکان، نە مەدەنیەکان!! دەیانەوێت هەر شارێکی گرتبا وەك داعشی کردبا تا لێی ڕازیبن!! شوهرەتی جوامێری سەڵاحەدین هێندە دەنگی دابوەوە لە ئەوروپای کۆنی سەردەمی کڵێساش، تارادەی ئەوەی خەڵکانێکی مەسیحی

ڕەچەڵەكیان دەگەڕاندەیەوە بۆ خانەوادەیەكی میرزادەی مەسیحی، بەڵكو لە فەرەنسا تا ئەمڕۆش ناو لە منداڵەكانیان دەنێن سەڵاحەدین ! Saladin وەك دكتۆر لویس بوزێ دەڵێت لە ڕۆژنامەی لوفیگارۆ Figaro لە ٢٢ تشرینی دووەمی ١٩٩٣ لە ڕاگەیاندنی مەرگنامەیەك ناوی ئەو كەسەی وا بڵاوكردبوەوە !Marie Bernard Saladin وەك لە كتێبی (صلاح الدين الأيوبي بين العباسيين والفاطميين والصليبيين) سيد حسن الأمين دا هاتووە سەرەڕای ئەوەی تەرخان كراوە بۆ ناوزڕاندنی سەڵاحەدینی مەزن.

سەڵاحەدین بەو هەموو لێبوردەیی و شكۆوە ماقوڵە فەرمان بكات بە كوشتنی فەیلەسوفێكی موسڵمان؟ !ئەگەر هۆكارێكی تر لە پشت ئەو سزایە نەبێت؟! بە نسبەت سەهرەوەردی یش، ئەو كەسێكی تابڵێی سەرچڵ و هەڵەشە بوو بە شەهادەی نزیكترین كەس و دۆستی خۆی، فخرالدين الماردينی كە دەربارەی وتویەتی: ئەو لاوە چەندە زیرەك و زمان پاراوە! كەسم وەك ئەو نەدیوە لەو سەردەمەدا. بەڵام من لیی دەترسم لەبەر زۆر هەڵەشەیی و بێ باكی و كەم تەحەفوزكردنیدا، كە ببێتە هۆی لەناوچوونی ".هەروەها ماردینی ئاماژە دەكات بە گوێنەدانی بە هیچ ئیعتاباراتێكی كۆمەڵایەتی، بۆیە نامۆ دەردەكەوت بە دەوروبەرەكەی سەرەڕای قسە قوول و سەیرەكانی ابن تغري بردي دەڵێت: "سەروشكلی زۆر پیس وپەڵۆس بوە، نەخۆی دەشۆرد ونە جلەكانی، ونە نینۆكی دەكر ونە قژی كورت دەكردەوە!" وابن خلدون یش دەربارەی دەڵیت زانستی گەورەتر بوو لە عەقڵی، وەك خيرالدين الزركلي لە الاعلام دا ئاماژەی پێدەكات!.

لە دوا بەشی ئەو بابەتە باسی هەقیقەتی هۆكاری كوشتنی سەهرەوەردی دەكەین كە ئایە لەبەر جیاوازی ڕاو فەلسەفە بوو یان هۆكارێكی سیاسی ل دواوە بوو؟!

کەسایەتی بەرزی سەڵاحەدینی ئەیوبی

سەڵاحەدین و کوشتنی سەهرەوەردی

بەشی سێیەم

چیرۆکی سەهرەوەردی لە سەرچاوەکان لەوەوە دەست پێدەکات کاتێ بە پەیامێکی تایبەتەوە بەرەو دیاربەکر و ئەنادۆڵ و سوریا دەچێت، بەر لەوەی بچێتە حەلەب و لەلایەن پاشای ئەوێ شا زاهری کوڕی سەڵاحەدین [الملك الظاهر أبو المنصور غياث الدين غازي، (568هـ - 613)] میوانداری بکرێت، ناوبانگی وای دەرنەکردبوو، ئەگەرچی بۆ هەرکوێ ڕۆیشتبا سەرنجی خەڵکی بۆخۆی ڕادەکێشا بە زیرەکی و شیعرە ناسکەکانی وبیرە فەلسەفیە نامۆکانی، کە لە حەلەب گیرسایەوە و بووە مایەی بایەخ پێدانی کوڕی سەڵاحەدین، کە لیی دەگێرنەوە زۆر حەزی لە دۆستایەتی ئەهلی تەسەوف و عیرفان بووە وەك هەر کوردێك کە بە گشتی تا ئەمڕۆش زیاتر حەزیان بە مەسلەکی ئەهلی تەسەوفە لەناو گروپە ئاینیەکانی ئیسلامدا.

ولەبەر ئەوەی سەهرەوەردی بڕیاری دابوو هەموو نهێنیەکانی دەعوە وبیروڕاکانی بە ئاشکرا بە گوێی خەڵکی دادات بە ئاشکرا، پیاوانی دینی حەلەب سکاڵایان لەدەست دەکرد وداوای دوورخستنەوە وسزادانیان دا لە شازاهیری ئەیوبی، کوڕەکەی سەڵاحەدین سکاڵاکانی پشتگوێ دەخست، بۆیە ئەوان سکاڵاکانیان گەیاندە خودی سەڵاحەدین، تێیدا نووسیبویان: ئەگەر وابروات سەهرەوەردی عەقڵی شا تێك دەدات، ئەگەریش ئازاد بکرێت عەقڵی خەڵکی گشتی تێك دەدات! ئەوەش تا ڕادەیەکی زۆر ڕاستە چونکە بانگخوازانی ئەو قوتابخانەیەی سەهرەوەردی پێگەیاندبوو، لە ڕووی عەقڵیەوە زۆر زیرەك بوون کەسانێکی وەك ابن سینا و اخوان الصفای پێگەیاندبوو، دەکرێت بڵێین جگە لە بیروباوەڕە دینیە شیعیەکانیان، بایەخیکی زۆر و زەوەندیان بە زانستە عەقڵیەکان و فەلسەفیەکان دەدا، وتاریان کاریگەری لەسەر نوخبەی ڕۆشنبیر وخەڵکی گشتیش بەجێ دەهێشت. هەرچەندە مەودایەکی گەورە هەبوو لە هەڤدژی نێوان ئەو بیروباوەڕە فەلسەفیانە و بیروباوەڕە مەزهەبیە دینیەکانیان و ئەو دەرەنجامە تەسکانەی کە هەوڵیان بۆ دەدا لەڕێگای فەلسەفەوە.

کە سکاڵای زانا سونیەکان و خەڵک زۆر بوو لەسەر بە ئاشکرا تەبشیر کردنی سەهرەوەردی بە بیروراکانی، خەڵک کە دیتیان کورەکەی سەڵاحەدین هیچ ڕێکارێك ناگرێتەبەر لەدژی سەهرەوەردی، بە ناچاری نامەیەکی زۆریان بۆ سەڵاحەدین نووسی، سەڵاحەدین یش، وەك سەرکردەیەك پاراستنی بەرەی ناوخۆی لە دەست ئەو زانایانە بوو کە

ڕۆڵی میدیا و ئامادەباش کردنی خەڵک یان دەگێڕا، بۆیە کاتی ئەوەی نەبوو دانیشێ گوێ لە فەلسەفە و بیروڕاکانی فەلسەفی سەهرەوەردی بگرێت، ئەوە نە کاری ئەو پیاوە سەربازیە گەورەیە بوو، نە خۆشی سەری لەو ڕموز و غموزانەی فەلسەفە دەردەچوو، بۆیە کارەکەی خستە ئەستۆی زانایانی دینی چونکە تۆمەتەکەس هەر دینی بوو، بۆیە داوای کرد لە زانا ئاینیەکان لێپرسینەوەی لەگەڵ بکەن .

بەناوبانگترین بەشی ئەو گفتوگۆیە کە لە سەرچاوەکان گێڕدراوەتەوە لە دادگایی کردنی سەهرەوەردی دەڵێت: "قازی گەورەی دیمەشق کە دادگایی سەهرەوەردی کرد کتێبەکانی ئەو فەیلەسوفە خوێندۆتەوە، تەنها ڕستەیەك هەڵوەستەی پێکرد، کە سەهرەوەردی لە کتێبیکیدا نووسیبووی: [خودا دەتوانێت یغەمبەرێك دروست بکات]، بە سەهرەوەردی گووت:

-تۆ دەڵێیت خودا دەتوانێت پێغەمبەرێك دروست بکات، ئەوەش ئەستەمە چونکە هیچ پێغەمبەرێك لە پاش محەمەد نییە.

-سەهرەوەردی گووتی: سنوور نیە بۆ هێزی خوا، ئەوەی توانای بەسەر هەموو شتێکەوە هەبیت ئەگەر شتێکی ویست لێی عاسێ نابێت.

-قازیەکە وەڵامی دایەوە: خودا توانای هەموو شتێکی هەیە جگە لە دروستکردنی پێغەمبەرێکی تر، موستەحیلە.

-سەهرەوەردی گووتی: ئایە دروستکردنی بە ڕەهایی موستەحیلە یان نا؟

بێگومان قازی حەلەب یش باوەڕی بەوە هەبوو خوا هەموو کارێکی پێدەکرێت، بەڵام لە چڕبوونەوە لەسەر ئەو پرسە دیارە مەرامێکی تایبەتی هەبوو، چونکە ئەو و پیاوە دینیەکانی تری حەلەب دڵنیا بوون لە باتینیەتی سەهرەوەردی، وباتینیەکانیش ڕوئیای تایبەتیان هەیە بەرامبەر پێغەمبەرایەتی کە لای ئەوان بە هاتنی حەزرەتی محمد کۆتایی نەهاتووە! و بە ئاشکرا لە کتێبەکانیان بانگەشە بۆ پێغەمبەرایەتی محمدی کوڕی ئیسماعیل دەکەن کە ناوزەدی دەکەن بە الناطق السابع [قسەکەری حەوتەم] و پێغەمبەر محمدیش لایان ناطق السادسە!

ابو ایوب السجستانی کە ئەویش پێیدەڵێن فەیلەسوفی گەورەی ئیسماعیلی لە کتێبی اثبات النبوات دەڵێت:" ئەوەی لە سنوری ئیبراهیم ڕاوەستا و باوەڕی پێ هێنا وبروای بە بانگەوازی ئەو کرد، وتێنەپەڕاند بۆ سنوری موسا، ئەوە جیاوازی کردوە لە نێوان ئەو و

موسا، کە سنوری ئەو وئەویان بەیەك گەیشتوون، ئەوەی لە سنوری موسا ڕاوەستا و باوەڕی پێ هێنا وبروای بە بانگەوازی ئەو کرد، وتێنەپەڕاند بۆ سنوری عیسا، ئەوە جیاوازی کردوە لە نێوان ئەو و عیسا، کە خوا سنوری ئەو وئەویان بەیەك گەیاندوە، ئەوەی لە سنوری عیسا ڕاوەستا و باوەڕی پێ هێنا وبروای بە بانگەوازی ئەو کرد، وتێنەپەڕاند بۆ سنوری محمد صلى الله عليه و اله، ، ئەوە جیاوازی کردوە لە نێوان ئەو و موسا، کە خودا سنوری ئەو وئەویان بەیەك گەیشتوون، ئەوەی لە سنوری محمد صلى الله عليه و على اله وەستا و باوەڕی پێ هێنا وبروای بە بانگەوازی ئەو کرد، وتێنەپەڕاند بۆ سنوری القائم [واتە پێغەمبەرەکەی ئیسماعیلیەکان]، ئەوە جیاوازی کردوە لە نێوان ئەو و خاوەنی قیامەت [!!!]، کە خودا سنوری ئەو وئەویانی بەیەك گەیاندوون!"

" إن من وقف على حد إبراهيم وآمن به وصدقه في دعواه ولم يعبره إلى حد موسى فقد فرق بينه وبين موسى والذي أوصل حده بحده ومن وقف على حد موسى وآمن به وصدقه ولم يعبر إلى حد عيسى فقد فرق بينه وبين عيسى والذي أوصل الله حده به ومن وقف على حد عيسى وأمن به وصدقه ولم يعبره إلى محمد صلى الله عليه و على اله فقد فرق بينه وبين محمد، و الذي أوصل الله حده بحده، و من وقف على محمد صلى الله عليه و على اله، وآمن به وصدقه ولم يعبره على حد القائم كما قال: بعثت أنا والساعة كهاتين فقد فرق بينه وبين صاحب القيامة والذي أوصل الله حده بحده ". كتاب اثبات النبوات، للفيلسوف الاسماعيلي ابو يعقوب اسحق السجستاني، حققه وقدم له تامر عارف، الطبعة الثانية، دار المشرق، بيروت - لبنان، ص ٤٢-٤٣.

نەك هەرهێندە لە هەندێك کتێبی تری ئیسماعیلیەکاندا هاتووە کە باوەڕیان وایە پێغەمبەرایەتی پایەکی بەشەریە و خەدیجەی خێزانی پیغەمبەر ، محمدی کردۆتە پێغەمبەر!! قال ابراهيم بن الحسين الحامدي لە یەکێك لە لە نهێنیترین کتێبی بانگەوازی ئیسماعیلیەکان، كنز الولد، دەڵێت: "فرفعت (خديجة منزلته) كما ذكرنا بأمر ولي الأمر, وسلّمت إليه رتبة النبوة والرسالة, وهو ما روي أنّ خديجة أسلمت يوم الاثنين وقت الظهر, وهو اليوم الذي بُعث فيه, والوقت الذي قام به مرسلاً" كنز الولد، دار الاندلس، عني بتحقيقه د. مصطفى غالب.

پاش ئەوەی بۆ پیاوانی دینی حەلەب ئیسماعیلیەتی سەهرەوەردی ڕونبوەوە و خۆشی بێ باکانە قسەی دەکرد لە کۆڕەکان، قازی حوکمی مەرگی بەسەردا پاش ئەو وتووێژە، بەڵام هەتا مەسەلەی کوشتنیشی زۆر باسی لەسەرە هەندێك دەڵێن بە "خنکاوی مرد، وهەندێکی تر دەڵێن بە شمشێر کوژرا و بەهێزترینی ئەو ڕایانەش ئەوەیە کە دەڵێت خۆی مانی گرت لە خواردن وخواردنەوە تامردن" شخصيات قلقة في الاسلام، ص ١٣٢

کەسانێکی زۆر بی ئاگایانە لەسەر ئەو مەسەلەیە سەڵاحەدین تۆمەتبار دەکەن بە دژایەتی فەلسەفە بە سەرسەختی، کەچی سەڵاحەدین وەک باسمان کرد، هەر ئاگاشی لە فەلسەفە و باسەکانی نەبوو، ڕاستە هەموو مەزاهیبە ئیسلامیەکان لە دژایەتی فەلسەفە و تاڕادەیەکیش زانستی کەلام و مەنتق، کەوتبونەتە ژێر کاریگەری حەنبەلیە سەلەفیەکان و ئەهلی حەدیس، سەڵاحەدین کە شافیعی و ئەشعەری بوو لە ڕووی مەزهەبیشەوە نەرمکێشتر بوون لە مەزهەبەکانی تر بەرامبەر فەلسەفە و زانستی کەلام و مەنتق ، ئینجا سەڵاحەدین تەنها داوای دادگایی کردنی کرد، ئەوەی حوکمی مەرگی بەسەردا قازی دیمەشق بوو، کە ئەو کاتە قازیەکان پایەی خۆیان هەبوو وەک کارمەندە دینیەکانی دەوڵەتی ئەو سەردەمە نەبوون. بێگومان هۆی کوشتن وسزادانی سەهرەوەدی فەلسەفە و کوفر نەبوو، هەرچەندە دەکرێت ئەوەش لە دژی بەکار هێنرابێت، بەڵام لە ڕاستیدا هۆکارێکی سیاسی لەدواوە بوو وەك لە ئاماژە مێژوویەکان دەردەکەوێت، کە ئەو سەر بە ترسناکترین هێزی نەیاری چەکداری ئیسماعیلیەکانی قەڵای ئەلەموت بوو.

چارەنوسی کورد لە نێوان بەرداشی شیعە و سونەدا

- **مێژوێکی بەردەوام وباگراوندێکی عەقیدی**

زۆر جار و لە جۆرەها بۆنەی ئایینی و سیاسی و کۆمەڵایەتی قسەگەلێکی سافیلکەمان گوێ لێدەبێت لە نەزان وزانا ودانا کە باسی برایەتی شیعە وسونە دەکەن: "هەموومان براین، هەمومان موسڵمانین، یەک خوامان هەیە، یەک کتێبمان هەیە، یەک پێغەمبەر، یەک کەعبە، هەتا کۆتایی یەکەکان، بۆ دەبێت دژایەتی یەکتر بکەین، زایۆنیزم و سەلیبیەتی جیهانی دژی هەردوو لامانە بەبێ جیاوازی..."

"ئیسرائیل بەهەمان شێواز و دڵەڕاوکێ بەرخورد دەکات لە تەک موشەکە شیعیەکانی ئێران و موشەکە سونیەکانی پاکستان، بەڵام هێشتا چاومان دەنوقێنین ومەترسیەکان وەک خۆی نابینین" [شێخ یوسف القرضاوی لە هەڵوێستەکانی بەراییدا]

محمد سليم العوا لە کتێبی (العلاقة بين السُنة والشيعة) ئەو بیرمەندە گەورەیە بەجۆرێک قسە دەکات بە قەد منداڵێکی سەلەفی ئاگاداری فیکری شیعی نییە، وقسەکانی هەمووی لە دەوری تەمەنیات وئاوات خواستن دەخولێتەوە...

بەر لەوانەش سەدەها شێخی سونی وشیعی کۆبونەتەوە لە چوارچێوەی دەستەی نزیکخستنەوەی مەزهەبەکان ودەیەها لێدوانی جوان ومیانڕەوی لێکەوتۆتەوە وەک فەتواکەی شێخی ئەزهەر محمود شلتوت بە جایزبوونی ئەنجامدانی عیبادەت لەسەر فیقهی جەعفەری وجەندین هەوڵی تری لەبارچوو!!

وەک هەڵوێستی کەسێتی خۆم منیش هیوادارم ڕۆژێك بێت ئەو دوو تایفەیە بە عەقڵیەتی ئەو لێدوانانە بڕۆن بەڕێوە ویەکتری تەکفیر نەکەن، نەکوژن وجوێن وناتۆرە لەیەک نەنێن، یادی بۆنەی کوشتنی حەزرەتی عومەر نەکەنەوە، یان بەو دواییە یادی چونە ناو دۆزەخیش بۆ حەزرەتی عائیشەی خێزانی پێغەمبەر نەکەنەوە کە بەو پەڕی دەبەنگی وگێلیەوە لەسەر کێکی یادکردنەوەکە نوسیبویان [عائشه في النار!!!] بەڵام هیوا شتێکە و واقیع شتێکی ترە... بەڵام وەک نوسەری ڕوناکبیری شیعە ئەحمەد الکاتب لە سەردێری [دور الصفويين في تأجيج الفتنة]دەڵێت: "بەداخەوە کە دەوڵەتی سەفەوی کە دەستی گرت بەسەر وڵاتی فارس ل ە سەدەی ١٠ هجریدا وبەدواوە... هەڵمەتێکی بێ سنوری لەدژی ئەهلی سونەت بەرپا کرد،

وبیدعەی جوێن ونەفرەتکردنی خەلیفەکانی ڕاشدینی داهێنا ، دەوڵەتێکی دیکتاتۆری وای دامەزراند دورترین شت بوو لە سیاسەتی ئەهلی بەیت یان عەدالەتی ئیسلامدا، هەرچەندە خۆی دادەپۆشی بە توێکڵی شێوێندراوی تەشەیوع، زۆر دوور لە ڕوحی شیعایەتی یەکەم... لەگەڵ ئەوەشدا کە دەوڵەتی سەفەوی لەگەڵ مێژوودا ڕۆیشت، بەڵام شوێن پەنجەی شومی لەسەر پەیوەندی برایانەی سونە وشیعەدا بەجێ هێشتوە، لە دوای خۆیدا کلتورێکی فەرهەنگی بۆگەنی پڕ لە ڕق وکینەی بۆ جێهێشتین."[1] بەڵام لەگەڵ ئەم قسە جوانانەش کە نوسەری ئەو دێرانە دەیکات، هەرکە ناوی دێت لەلایەن شیعەکانەوە هێندە جوێنی پێدەدەن و تۆمەتی بۆ دەبەخشنەوە دەڵێی باسی یەزیدی کوری موعاویە دەکەن!

من دەمێکە گەیشتومەتە ئەو قەناعەتەی کە ئەو کێشەیە تایفیە لە شەڕی جەمەل وصفینەوە ئەگەر نەڵێین لە ژێر کەپرەکەی سەقیفەی بەنی ساعدەوە لەدوای کۆچی دوایی پێغەمبەر [سەلامی خوای لێ بێت] دەستی پێکردوە کە لە سەرەتادا کێشەکە تەنها سیاسی بوو ناکۆکی بوو لەسەر ئیمامەت وخەلافەت ، هەرچەندە بەو قوڵییە نەبوو لە نێوان ئەوانەی کە پێیان دەگوتن [شیعەی عەلی] واتە گرووهی عەلی کە لەو کاتەدا کەمینە بوو و لە نێوان زۆربەی هەرە زۆری صەحابەکان وخەڵکانی تر کە حەزرەتی ئەبوبەکریان هەڵبژارد بۆ خەلافەت ولە دوایشدا حەزرەتی عومەر... حەزرەتی عەلی لە ڕۆژگاری ئەو دوو خەلیفەیەدا ڕاستە بۆ ماوەیەکی کورت بەیعەتی بە حەزرەتی ئەبوبەکر نەدا بەڵام نەك لەبەر ئەوەی خۆی پێ شایستەتر بوو بەڵکو لە کۆی ڕوداوەکان دەردەکەوێت کە تورەبوونی ئەو لەبەر لەوێ نەبوونی ئەو بوە چونکە سەرقاڵی کاری ناشتنی پێغەمبەر [سەلامی خوای لێ بێت] بووە وپرسی پێ نەکراوە... دوایی هاتە ناو دەزگای خەلافەت وبوە ڕاوێژکاری یەکەمی حەزرەتی ئەبوبەکر و حەزرەتی عومەر تا ڕادەی ئەو قسەیە بەناوبانگەی حەزرەتی عومەر کە دەڵێت: " لولا علي لهلك عمر" کە زیاتر گوزارش لە تەقدیری عومەر بۆ ڕۆڵی گەورەی حەزرەتی عەلی دەکات، کەچی لە جیاتی شیعەکان ئەو قسەیە بە یەکێك لە کارە چاکەکانی عومەر بدەنە قەڵەم، دێن سەد تەئویلی خراپ ونا مەنتیقی بۆ دەکەن لە یەکێکیاندا دەڵێن:" ئەوەتا عومەر دان بە نەزانی خۆی دادەهێنێ، ودەڵێت ئەگەر عەلی نەبوایە عومەر تیا

[1] السنة والشيعة.. وحـــدة الــــدين، خلاف التاريخ والسياسة. أحمد الكاتب/لندن

ده‌چوو، ئه‌ی كه‌وابوو بۆ خه‌لافه‌تی له‌و زه‌وت كردبوو؟؟!!" ئه‌وه‌ چاكترینی ته‌ئویله خراپه‌كانه‌.

- **گۆڕینی ناكۆكیه‌ سیاسیه‌كه‌ بۆ ناكۆكی عه‌قیده‌یی**

گه‌وره‌ترین قۆناغی كێشه‌ی شیعه‌ وسونه‌ له‌و كاته‌ ده‌ست پێده‌كات كه‌ شیعه‌گه‌رێتی گه‌وره‌ترین وه‌رچه‌رخانی به‌ خۆیه‌وه‌ دیت كاتی له‌ ناكۆكیه‌كی سیاسی په‌یوه‌ست به‌ ئیمامه‌ت وخه‌لافه‌ت گۆڕا بۆ ناكۆكیه‌كی عه‌قائیدی توندوتۆڵ وبه‌رنامه‌ بۆ داڕێژراو...

له‌ كاتێكدا كێشه‌ی شیعه‌ و سونه‌ وه‌ك گوتمان ته‌نها په‌یوه‌ست بوو به‌ لایه‌نه‌ سیاسه‌كه‌ی واته‌ مه‌سه‌له‌ی خیلافه‌ت وكێ شایسته‌تره‌ ببێته‌ خه‌لیفه‌ هه‌رچه‌نده‌ شیعه‌ی به‌رایی ته‌نها لا یه‌نگیری حه‌زره‌تی عه‌لی بوون بۆ بوونه‌ خه‌لیفه‌، به‌ڵام هێشتا ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ نه‌ ببوه‌ مه‌سه‌له‌ی كوفر وئیمان، نه‌ تیۆری بۆ داڕێژرا بوو له‌ جۆری تیۆری دوازده‌ ئیمامی و ویلایه‌تی فه‌قیهـ ونه‌ هیچی تر...به‌ڵام له‌ پاش شه‌هید بوونی حه‌زره‌تی حوسێن بیروباوه‌ڕێكی زۆری غه‌واره‌ ودەخیل ونامۆ به‌ ئیسلام دزه‌ی كرده‌ ناو مه‌زهه‌بی شیعه‌ له‌ ڕێگای كه‌سانێكی دڵسۆزی ساویلكه‌ و هه‌روه‌ها غه‌ره‌زداریشه‌وه‌ تا ئه‌و ڕاده‌یه‌ی شیعه‌گه‌رێتیان له‌ ڕه‌گ وڕیشه‌وه‌ گۆڕی، به‌ڵكو له‌ ڕووی ورده‌كاری عه‌قایدیه‌وه‌ بوه‌ نوسخه‌یه‌كی نوێ له‌ ئیسلام كه‌ په‌یوه‌ندی پێیه‌وه‌ زۆر لاوازه‌. وه‌نه‌بێ زه‌خمی ئه‌و كێشه‌یه‌ كاریگه‌ری له‌سه‌ر لایه‌نی سونیش به‌جێنه‌هێشتبێ، به‌ڵام به‌و ڕاده‌یه‌ی كاریگه‌ری سه‌ر شیعه‌ نه‌بوو، به‌ڵكو زیاتر كاریگه‌ریه‌كی كاتی بوو، بۆ نموونه‌ نه‌فره‌ت كردنی حه‌زره‌تی عه‌لی له‌سه‌ر مینبه‌ره‌كان له‌ سه‌رده‌می ئه‌مه‌ویه‌كان ببوه‌ نه‌ریتێكی ده‌سه‌ڵاتداران، وه‌هه‌تا به‌ڵگه‌ له‌سه‌ر ئه‌و حاڵه‌ته‌ی نه‌فره‌ت كردنه‌ له‌سه‌ر ده‌می خودی معاویه‌ له‌ صحیحی موسلیم ئاماژه‌ی پێكراوه‌، به‌ڵام هه‌ر له‌ سه‌رده‌می ئومه‌ویه‌كان خه‌لیفه‌ عومه‌ری كوڕی عبدالعزیز ئه‌و دیارده‌یه‌ی له‌ناو برد.

تێگه‌یشتنی ئه‌و ناكۆكیه‌ مێژووییه‌ی نێوان شیعه‌ وسونه‌ له‌ كۆنه‌وه‌ تا ئه‌مڕۆ زۆر گرنگه‌ له‌ تێگه‌یشتن له‌ وردبینیه‌ سایكۆلۆژه‌كانی ئه‌و كێشه‌یه‌ وچۆنیه‌تی تێوه‌نه‌گلان ودوورخستنه‌وه‌ی زیانه‌كانی ئه‌و كێشه‌یه‌ بۆ كه‌مترین ڕاده‌ی، چونكه‌ له‌ ڕه‌فتاری سه‌رانی كورد ده‌رده‌كه‌وێت كه‌ هێچ له‌ هه‌ستیاری ئه‌و كێشه‌یه‌ تێناگه‌ن، به‌ڵكو حزبێكی گه‌وره‌ی وه‌ك یه‌كێتی له‌ناوچه‌كانیدا هێنده‌ به‌ په‌رۆشه‌وه‌ به‌ته‌ك خورافیاته‌كانی مه‌زهه‌به‌كه‌ دێت، نیو هێنده‌ به‌ته‌ك

کوردایەتی نایەت، کە خەریکە نەزعەی مەزهەبی هەموو کوردی فەیلی شیعە لە کورد دەکات!!

ئەگەر باسی ناکۆکیەکان بکەین دەبێت لە ناکۆکە عەقایدیەکانەوە دەست پێبکەین کە هەموو بەندەکانی عەقیدە دەگرێتەوە لە خواوە، لە ڕێگادا قورئان و حەدیس ومەهدی وعەدالەتی سەحابە وتادەگاتە بچوکترین بەندیدا.

بۆ نموونە ئەگەر لە خواوە دەست پێبکەین شیعە حاڵەتی بەداء [البداء] بۆ خوا بڕیار دەدەن کە بەمانای بە [هەڵەداچوون وپەشیمان بوونەوە پاش ئەوەی بۆی دەردەکەوێت] کە ئەوەی بڕیاری دابوو لەسەری وانەبوو. وەک نموونە دەردەکەوێت کە عەقیدەی ئیمامەتی دوازدە ئیمامی هەتا پاش مەرگی حەسەن العسکری دانەمەزرابوو، شیعەکان دوای هەر یەکێك دەکەوتن لە ناودارانی ئەهل البیت بەبێ ئەوەی لیستێکی دوازدە کەسیان هەبێت، بۆیە لە پاش مردنی العسکری بۆ چەندەها گروپ دابەش بوون و دیارترینیان ئیسماعیلیەکان و ئیمامیەکان بوون کە لە دواییدا دەبنە دوازدە ئیمامیەکان.

وشەی [البداء] بەمانای بۆ بەدیارکەوتن لە پاش شاردنەوەی لێت لە قرئاندا تەنها بۆ حالەتێک دا هاتوە کە بەسەر ئادەمیزادان جێبەجێ دەبێت وەك: [ولو أن للذين ظلموا ما في الأرض جميعا ومثله معه لافتدوا به من سوء العذاب يوم القيامة وبدا لهم من الله ما لم يكونوا يحتسبون(47)] الزمر [خۆ ئەگەر بەڕاستی ئەوانەی کەستەمیان کردووە، خاوەنی هەر هەموو زەوی بن، ئەوەندەی تریشی لەگەڵ بێت، ئەوە لە ڕۆژی قیامەتدا هەر هەمووی دەکەنە قوربانی خۆیان و هەمووی دەبەخشن لە پێناوی ڕزگاریی خۆیاندا کاتێک کە دەبینن سزاو ئازاری دۆزەخ زۆرسەختە و لەلایەن خواوە سزاو ئازار و ئەشکەنجەی وایان بۆ دەردەکەوێت کە هەرگیز بە تەمای نەبوون.]

یان دروست بوونی ڕایەکی نوێ وەك : [ثم بدا لهم بعد ما رأوا الايات ليسجننه حتى حين] یوسف [پاشان، لە دوای ئەوەی کە بەڵگەی زۆریان بینی لەسەر یوسف، بۆیان دەرکەوت و وایان بە چاك زانی تا ماوەیەك هەر بەندی بکەن.]

بە هەردوو ماناکەشی بەمانای نەزانی بەرایی دێت واتە بەر لە بەدیارکەوتن ودروست بوونی ڕای نوێ نەزانی هەبوو.

شیعە نەك بەشەرمەوە باسی ئەو بیدائە ناكەن ، بەڵكو وەک هەر توخمێكی گرنگی تری عەقایدەكانیان سەیری دەكەن و گەورەترین پاداشتی ئەفسانەییان بۆ داتاشیوە وەك ئەو حەدیسەی "أصول الكافي" : (عن زرارة بن أعين عن أحدهما عليهما السلام قال: ما عبد الله بشيء مثل البداء، وفي رواية ابن أبي عمير عن هشام ابن سالم عن أبي عبدالله عليه السلام: ما عظم الله بمثل البداء).[خودا بەهیچ نەپەرستراوە گەورەتر لە البداء، خوا بە هیچ تەعظیم و مەزن نەكراوە وەك البداء]

ئەوە لەكاتێكدا خودا لو قورئاندا لە وەسفی خۆیدا دەڵێت: (وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها إلا هو ويعلم ما في البر والبحر وما تسقط من ورقة إلا يعلمها ولا حبة في ظلمات الأرض ولا رطب ولا يابس إلا في كتاب مبين) [كلیلی هەموو شاراوەكان و زانینی هەموو نهێنیەكان بەدەست خوایە و هەر لای ئەوە، كەس نایانزانێت جگە لەو زاتە هەرچی لەسەر وشكانیە (لە گیاندارو بێ گیان و گیاو دارو زیندەوەرانی وردو درشت لەسەر زەوی و لە توێی خاكدا) خوا پێی دەزانێت، هەروەها هەرچی لە دەریاكانیشدا هەیە (لە زیندەوەری هەمەجۆرو ماسی سەیرو سەمەرە) ئاگای لێیەتی و هیچ گەڵایەک ناكەوێتە خوارەوە خوا پێی نەزانێت، هەروەها دەنكێک یان تۆوێک لە تاریكایەكانی زەویدا نیە، ئەو دەنكە چ شێدار بێت یان وشک بێت، هیچ شتێک نیە لە خوا پەنهان بێت و لە (لوح المحفوظ) دا، یاخود لە دۆسیە و دەزگای تایبەتیدا تۆمار نەكرابێت.]

ئەوە گەورەترین جیا كەرەوەی عەقایدیە كە دەرهەق بە زاتی خودا دێتە پێشەوە لە نێوان سونە و شیعە دا...

دووەم قورئان، سەدەها ڕیوایەتی شیعی جەخت لەسەر دەستێوەردانی قورئان دەكەنەوە حەز ناكەم بیانهێنمەوە چونكە زۆر لەوە بێ ئەرزشترن كە گرنگیان پێ بدرێت، هەتا خودی شیعە ئاساییەكان شەرمەزاری دەیانگرێت كە پێیان دەوترێ، بەڵام لە ڕاست زاناكانیان بێدەنگی دەنوێنن.

ئەو قورئانەی بەردەستیشمان بە تەواوی شێوێندراوە بە تەفسیری پەنهانی ودوور لە واقیعەوە...بەڵكو دیاردەی گرنگی نەدان بە قورئان هەتا لە حەوزە عیلمیەكانی شیعەش باوە بە دان پێدانانی خودی ڕەهبەر خامینەئی...

كه‌وابوو له‌سه‌ر قورئانيش ڕێک ناكه‌ون له‌به‌ر جێگرتنه‌وه‌ى ته‌فسيره‌كانى قورئان يان ريوايه‌تى وا كه‌ باسى قورئانى تر ده‌كه‌ن وه‌ک [مصحف فاطمة] كه‌ له‌ موعته‌به‌رترين كتێبى حه‌ديسى شيعى باسى كراوه‌.

له‌سه‌ر هاوه‌ڵانى پێغه‌مبه‌ر به‌پێى ڕيوايه‌تى شيعى هه‌موويان هه‌ڵگه‌ڕاونه‌ته‌وه‌ له‌پاش كۆچى دوايى پێغه‌مبه‌ر ته‌نها سێ يان حه‌وت كه‌س نه‌بێت له‌وپه‌ڕى!!

به‌نسبه‌ت كه‌عبه‌وه‌ش، گومانم نييه‌ كه‌ كه‌ربه‌لا لاى شيعه‌ له‌و كه‌عبه‌يه‌ پيرۆزتره‌ كه‌ له‌ ژێر ده‌ستى وه‌هابيه‌كانداية!!

ئه‌وه‌ باسى مه‌هدى مونته‌زير هه‌ر مه‌كه‌، لاى سونه‌كان پياوێكه‌ له‌ نه‌سلى پێغه‌مبه‌ره‌ وبه‌ ئاسايى له‌ دايک ده‌بێت وحوكمى قورئان وئيسلام ده‌گه‌ڕێنێته‌وه‌ جيهان پڕده‌كات له‌ داد وعه‌دل پاش ئه‌وه‌ى پڕاوپڕ ده‌بێت له‌ جه‌ور وسته‌م، كه‌چى مه‌هدى يه‌كه‌ى شيعه‌ ئه‌وه‌ زياتر له‌ ١٤٠٠ ساڵه‌ له‌ ئه‌شكه‌وته‌كه‌ى يان چاڵه‌كه‌ى سامه‌را چاوه‌ڕى ده‌كات وكوڕى حه‌سه‌ن العسكرى يه‌ وبه‌ڵام دايكى ناوى نه‌رجسه‌ له‌ نه‌وه‌ى [شمعون الصفا] يه‌ كه‌ حه‌واريه‌كى حه‌زره‌تى مه‌سيح بوو وكچى قه‌يسه‌رى ڕۆم بوو له‌ سه‌رده‌مى حه‌سه‌ن العسكرى دا، ئينجا به‌شى هه‌ره‌ گه‌وره‌ى گه‌ڕانه‌وه‌كه‌ى ته‌رخان ده‌كات بۆ رق وقينه‌ وتۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌ له‌ هاوه‌ڵانى پێغه‌مبه‌ر [د.خ] كه‌ گوايه‌ هه‌قى ئيلاهى عه‌لى يان خواردوه‌ له‌ بوونه‌ خه‌ليفه‌ وئيمامى موسڵمانان!! يه‌كه‌م كه‌سانێكيش كه‌ له‌ قه‌بر ده‌ريان ده‌هێنێت حه‌زره‌تى ئه‌بوبه‌كر وعومه‌ر ودايكى موسڵمانان عائيشه‌يه‌، كه‌ له‌ سێداره‌يان ده‌دات به‌ مردوويى!!

لاى سونه‌كان مه‌هدى نه‌ به‌شێكه‌ له‌ عه‌قيده‌ نه‌ ئه‌و گرنگيه‌ى هه‌يه‌ وكه‌سيش به‌ شه‌و ورۆژ چاوه‌ڕێى ناكات ده‌ركه‌وێت وهيچ كارێكيانيش نه‌وه‌ستاندوه‌ تا دێت وه‌ک نوێژى هه‌ينى وجيهاد وهه‌ر كارێكى تر، كه‌چى مه‌هدى يه‌كه‌ى شيعه‌ به‌شێكى هه‌ره‌ گرنگى عه‌قيده‌يه‌ شه‌و رۆژ دوعاى [عجل الله فرجه] واته‌ خوا هه‌رچى زووه‌ ئازادى بكات، بۆ ده‌كه‌ن

بێگومان خاڵى جياوازى تريش هه‌يه‌ به‌ڵام به‌وه‌نده‌ به‌س ده‌كه‌ين چونكه‌ سه‌روزيادن كه‌ بيسه‌لمێنن جياوازى نێوان شيعه‌ وسونه‌ وه‌ک جياوازى نێوان دوو ئايينه‌ نه‌ک دوو مه‌زهه‌ب...

هەر لەپاش سەرکەوتنی شۆڕشی ئیسلامی شیعی ئێرانیش ئەو دەوڵەتە زۆر دڵسۆزانە کاردەکات بۆ بڵاوکردنەوە ودەعوت کردن بۆ مەزهەبە وهەموو سەروەت وسامانی ئەو وڵاتە دەوڵەمەندەی خستۆتە ڕاژەی شیعەگەرایەتی، هەر دوێنی حسن نصر الله گوتی:"ئێمە پێویستیمان بە بازرگانی کردن نییە بە مادە هۆشبەرەکان، پارەی ئێرانمان وای کردوە حەوجەی ئەو کارانە نەبین"

لە بەرامبەر ئەو هەوڵانەدا تاڕادەیەک دەولەتی عەرەبی سعودی وەستاوەتەوە و بەربەرەکانێی دەعوەی شیعەگەرایەتی کردوە بە دەعوەی سەلەفیەت کە دەڵێی تەنها دامەزراوە بۆ بەربەرەکانیکردنی شیعەگەرایەتی...

• هەناردە کردنی شۆڕش ونانەوەی تەنگژەی حوجەتی

لە ئەنجامی ئەو هەموو جیاوازیە عەقیدەییەی کە هەیە لە نێوان شیعە و سونە وەک دوو مەزهەب و لە ئەنجامی سەرکەوتنی شۆڕشی ئیسلامی شیعی ئێران، ئەو دەوڵەتە کە بەداخەوە لەسەرەتاکانیدا ویستی تەنها ڕووی شیعەگەرایەتی عەلەوی نیشان بدات بە پێی دابەشکردنەکەی بیرمەندی گەورەی ئیران عەلی شەریعەتی[مەبەست لە شیعەگەرایەتی عەلەوی، ئەو شیعایەتییە یە کە بەر لە هاتنی دەوڵەتی سەفەوی هەبوو، بەبێ جوێندان ونەفرەتکردن لە سەحابە، وبەبێ جیاوازی عەقایدی وتەکفیر کردنی یەکتر]، خەڵکێکی زۆر لە نێو سونەشدا تا ئاستی گەورە بیرمەندانی سونیش پشتگیریان لەو شۆڕشە کرد، بەڵام پاش ماوەیەک خەڵکێکی زۆری سونی لەو شۆڕشە تەکینەوە کە ڕووە مەزهەبیەکەیان بە ئاشکرا بۆ بەدیارکەوت، هێندەشی پێ نەچوو کورد لە ئێراندا زۆر زوو بۆیان دەرکەوت کە ئەو کۆماری ئیسلامییە تەنها زیندوو کردنەوەی دەوڵەتی سەفەوییە بە هەموو حیقد وقینە وهەڵمەتی مەزهەبیەوە!

هەوڵدانی ئێران بۆ نانەوەی تەنگژە لە سەرتاسەری جیهان، تەئکید لەسەر ڕاستیەک دەکاتەوە کە ئەو دەوڵەتە لەوەتی هەیە بە پەیڕەوانی ڕێبازی [حوجەتیەکان] بەڕێوە دەچێت، مەبەست لە **حوجەتیش کە لە وشەی [الحجة] هاتوە ئاماژەیە بە ئیمام مەهدی، ئەوەش بزوتنەوەیەکە لە پەنجاکانی سەدەی ڕابردوو دامەزرا، لەلایەن آیة الله الشیخ محمود الحلبی دامەزا.**

حوجەتیش : ئەو تیۆرەیە کە باوەڕی بەوەیە بڵاوبوونەوەی شەڕ وگەندەڵی و جەور وستەم چاکترین ڕێگایە بۆ بەدیارکەوتنی مەهدی مونتەزیر[2] . شێوازی ئەحمەد نەژاد لە دواندنی مەهدی ولێدوانەکانی هەتا لەناو کۆڕی نەتەوە یەکگرتوەکان مرۆڤ دەگەیەنێتە ئەو قەناعەتە کە خودی ئەحمەدی نەژادیش حوجەتیە، نەژاد لە نامەیەکدا بۆ خەزوری کورەکەی دەنوسێت: " ئێمە لە سەردەمی بەدیارکەوتنداین –واتە بەدیارکەوتنی مەهدی – تۆش عاشقی ئیمامی زەمانی وباوەڕت پێی هەیە" هەر لەپاش هەڵبژاردنەوەی لە ٢٠٠٥ نەژاد گوتی:" ئیمانداران بە تەعالیمە ئیسلامیەکان هەموو کارێک دەکەن پێیان بکرێت بۆ خێراکردنی بەدیارکەوتنی مەهدی"!! هەتا خەڵکی ئێران بە گاڵتە دەڵێن نەژاد لە دانیشتنەکانیدا کورسیەکی بەتاڵ بۆ ئیمامی زەمان دادەنێت، ولە نان خواردنەکانیشیدا دەفرێکی [قاپێکی] بەتاڵ بۆ ئیمامی زەمان دادەنێت!

ڕۆژ بە ڕۆژ ڕووی شیعەگەرایەتی سەفەوی بۆ خەڵک دەردەکەوت لە ڕێگای بە شیعەکردنی خوێندکارە سونییە سەرسام بوەکان بە شۆڕشی ئیسلامی کە دەچوونە ئێران یان بانگهێشت دەکران بۆ خوێندن لەوێ، یان لە ڕێگای ئەو هەموو کتێبانەی کە باسی لە کەسانێك دەکرد مەزهەبی خۆیان دەگۆڕی لە سونییەوە بۆ شیعە پاش ئەوەی بۆیان دەدەکەوت کە سونەگەرێتی یانی گومڕایی وەک کتێبگەلێکی وەك [لاکون مع الصادقین، ثم اهتدیت، السیعة هم اهل السنة وهتد...!! لە نوسەرێکی عەرەبیم گوێ لێبوە دەڵێ کاتی خۆی بۆ کۆنگرەی یەکێتی ئیسلامی شیعە وسونە داوەت کرابوو کە سەدان نوسەر وبیرمەندی سونی و شیعی بەژداریان تێدا کردبوو، کەچی هەر لەبەردەمی هۆڵەکە کتێبی شەری مەزهەبی بە خۆڕایی وبەلاش دەدرایە خەڵک!!!

لەوانەیە خەڵك بڵێن کە خەتابار هەر ئێران نییە وسعودیەش خەتابارە کە هەمان شەڕی مەزهەبی دەکات لە دژی شیعەگەرایەتی، لە وەڵامدا دەڵێین: ئەوانەی لە ڕۆژگاری حوکمی شای ئێراندا ژیاون چاک دەزانن کە جیهانی ئیسلامی نە ئەوەندە شەرە مەزهەبیە ونە ئەوەندە حەساسیاتە تائیفیەی تێدا بوو، نە ئەوەندە کتێبی دژ یەک دەردەکرا، نە کەس ئاگاداری سەلەفیەت بوو، نە ئەو هەموو ڕۆژنامە و گۆڤار وکەناڵە ئاسمانیانە تەرخان کرا بوون بۆ شەڕی تایفی ومەزهەبی شیعە وسونە.

---

[2] **الحجتیة: القتل والدمار والحروب سبیل لظهور المهدي**، المصدر : للکاتب الشیعي جعفر رجب، http://www.almhdi.com/viewnews23.html

دوایی دەوڵەتی سعودی وەک ئێران دەوڵەتێکی عەقایدی نییە ولەبەرەی ئیسلامی سیاسیدا نییە وناکۆکە بە هەموو گروپێکی ئیسلامی سیاسی، کەچی ئێران خۆی بەخاوەنی شۆڕشی ئیسلامی دەزانی دەبوایە ئەگەر شەڕی مەزهەبیشی پێفرۆشرابایە وەڵامی نەدابایەوە، نەک خۆی دەست پێشخەر بێت...

شیعەگەرایەتی ئەمڕۆ بەداخەوە لە چەندین شوێنی گرنگ وهەستیار چەقی گرژی دروست کردوە سەرەڕای خودی ئێران لە لوبنان لە سوریا کە لەو ڕۆژگارە خەریکە شەرەکە دەبێتە شەڕی مەزهەبی شیعە وسونە، کاتێ میلیشیاکانی حزب الله شیعی وهەزاران پاسداری ئێران بە سەرۆکایەتی ئاغای سلێمانی بەژداری دەکەن لە سەرکوتکردنەوەی خەڵکی سونی سوریا. لە لوبنان حزب الله شیعی دەوڵەتێکە لە نێو دەوڵەتدا وهیچ مانایەکی بۆ دەولەت بوونی لوبنان نەهێشتۆتەوە. لە پاکستان زەبر وەشاندنی مەزهەبی شیعە وسونە لە یەک گەیشتۆتە سنوری بێهودەیی وعەبەسیەت کە تێیدا حورمەتی مزگەوتەکانی یەکتریش ناپارێزن. لە بەحرەین شۆڕشێکی مەزهەبی بەرپاکرا لە ژێر پەردەی بەهاری عەرەبی بەڵام خەڵک هەر زوو پێیان زانی. من لە لەندەن لەناو خەڵك لە هاید پارک کاتێ کابرایەکی شیعەی بەحرەینی قسەی بۆ خەڵک دەکرد وباسی مەزلومیەتی شیعەی بەحرەینی دەکرد، پێیم گووت: من لەگەڵ مافی خەڵکی زۆربەی بەحرەینم کە شیعەن، بەڵام تۆ دەتوانی ئیدانەی ئەو قەتلوعامەی خەڵکی سوریا بکەیت لە دژی بەشاری عەلەوی؟!! بێگومان نەیتوانی هەر ورتە ورتی دەکرد وڕایدەکرد لە وەڵامدا!

لە یەمەن حوسیەکان خەریکە گڕ لە سەرتاسەری یەمەن بەردەدەن بە پاڵپشتی ڕاشکاوی ئێران، هەرچەندە یەمەن شیعەی زەیدین وزۆر میانڕەون زۆر جار کە سەرنجی بیروڕاکانیان دەدەم دەڵێم دەڵێی هەموو لایەنە چاکەکانی شیعە و سونەی لە خۆیدا کۆکردۆتەوە، بەڵام عەقڵیەتی سەفەوی ئێرانی ڕقی لەو تەباییەیە ئەوەتە تیۆری گەڕانەوە بۆ ئەسڵ لەگەڵ زەیدیەکانیش بەکار دەهێنێت وەك چۆن لەگەڵ عەلەویەکان بەکاری دەهێنێت وخەریکە زەیدیەکانی یەمەن دەکاتە دوازدە ئیمامی کە ئەوەش کارەساتێکە بۆ ئیسلام و خودی شیعەگەرێتیش، چونکە دەکرا بە پێچەوانەوە دوازدە ئیمامی یەکان سودیان لە فیقهی زەیدیەکان وەرگرتبا، بەڵام ڕووی پارە وهەژاری ڕەش بێت کە ئەمڕۆ پارەداری نابینا بێپارەی چاو ساغ دەبات بەرێوە....

کێشەکە گواستراوەتەوە هەندێك وڵات کە تا دوێنێ یەك تاقە شیعەیشی تێدا نەبوو وەک میسر کە تەنها سەردەمانێك دەوڵەتێکی شیعی فاتیمی [٩٠٩ – ١١٧١ میلادی] تێیدا حوکمی دەکرد بەسەر زۆربە سونیەکەی خەڵکی میسر وەک سوریای ئەمڕۆ، کە لە کۆتاییدا سەلاحەدینی ئەیوبی ئەو دەوڵەتەی لەناوبرد تا ئەمڕۆش شیعەکان جوێن و نەفرەت لە سەلاحەدینی ئەیوبی دەکەن چونکە دەوڵەتە گەندەڵەکەی فاتیمیەکانی ڕوخاندوە... ساڵی پار ڕۆژنامەی [المصریون] لە ٢٠١١/١٢/١٣ ڕاپۆرتێکی ترسناکی بڵاوکردەوە دەربارەی دەعوەی شیعەگەرایەتی لە قوتابخانەکانی میسر لە ئەنجامی سکاڵای دایکان وباوکان کە مندالەکانیان فێری چەمکە شیعیەکان دەکەن!

لە مەغریب لەبەر هەژاری توانیویانە ژمارەیەکی زۆر لە خەڵک بکەنە شیعی تا ڕادەی ئەوەی دەوڵەت لەبەر ڕەخنەی زاناکان وخەڵک سەفارەتی ئیرانی داخست... لە تونس گومان هەیە هەتا راشد غەنوشی تەشەیوعی کردبێت لەبەر ئەو هەمو مەدح وسەنایەی ئێران دەکات هەتا یەکێک لە سەرکردەکانی نەهزە [موبارەك بەعداش] کاتێ دەبێتە شیعی دەڵێت: کە هەواڵی وەرگەڕانی بۆ شیعە دەگەیەنێتە سەرکردەکانی نەهزە، راشد غەنوشی گوایە پێیدەڵێت: پیرۆزە، دەڵێ پێیم گوت دەربارەی سێ شت پرسیارت لێدەکەم ئەگەر وەڵامت دامەوە واز لە شیعایەتیدەهێنم!

غەنوشی گوتی: پرسیارەکانتم ناوێ، چونکە ئێمە باری شیعە نابەین لە وتوێژ وگفتوگۆدا، ئەوانە حزبیکن بیروباوەریان لەسەر بنچینەیەکی توند دامەزراندوە لە کۆنەوە لە سەردەمی حەزرەتی عەلیدا!!! هەرچەندە گومانم لەڕاستی ئەو قسەیە هەیە، ئەوە ئەگەر ڕاست بێت کارەساتە، تونس بکەوێتە دەست کەسێکی وا نەشارەزا.!

وجەزائیر ومۆریتانیا و نەیجێریاش بە ڕادەی جیاواز کێشەی مەزهەبی شیعە وسونەی تێدا دروست بوە، هەرچەندە شیعە لەو وڵاتانە ١% دانیشتوانیش نابن!!

لە تورکیا هەرچەندە ئامارێکی زانستی نییە بەڵام تەقدیراتەکان باسی نزیکەی ٤ – ١٠ ملیۆن عەلەوی دەکات کە ناسراون بە زۆر دووری لە دین، هەتا مزگەوتیشیان نییە وبەشێکی زۆریشیان کوردن، دەمێکە ئێران لەسەر ئەو تایفەیە ئیش دەکات هەرچەندە شیعەی بەرایی ئیمامی ئەو عەلەوییانەی بە کافر دەزانی، چونکە بەڕاشکاوی عەلی بە خوا دادەنێن لە بیروباوەڕ ودەقەکانیاندا، بەڵام لای شیعە چاکترە عەلی بەخوا دابنێیت بەڵام سونی

نەبیت وپێت وابێت ئەبوبوکر وعومەر وعوسمان لە پێش عەلیدا دێن بە پێی زنجیرەی سونی!! هەروەها شیعەی جەعفەری باوەڕی بە تیۆری گەڕانەوەی لق هەیە بۆ ئەسڵ، واتە خۆی وەك شیعەی جەعفەری پێ ئەسڵە و عەلەویەکانی پێ لقە وهەوڵی گەڕانەوەیان دەدات بۆ ئەسڵەکە، لە جیاتی تەکفیر کردن و نەفرەت کردنیان، ئەوەش بێگومان زیرەکیان دەردەخات، ئەوە نییە سەلەفیەکان خۆمان خەریکە هەموو ئۆمەتی سونی وشیعی پێکەوە تەکفیر دەکەن!!

عەلەویەکانی نێو موخابەراتی تورکیا لەو دواییە سەرۆکێکی سوپای ئازادی سوریای [محمد حسين هرموش] ی تەسلیم کردەوە بە ڕژێمی سوریای عەلەوی!

لە سوریاش هەرچەندە عەلەویەکان کەمینەن ڕێژەیان لە چاکترین تەقدیردا ناگاتە ١٠% بەڵام لە ڕێگای سوپا وکودەتای سەربازی دەستیان بەسەر چارەنوسی ئەو وڵاتە داگرتوە بۆ زیاتر لە ٤٠ ساڵ ودەرگاکانیشیان بەو دواییە لەسەر پشت کردۆتەوە بۆ چالاکی تەبشیری ودەعەوی شیعەگەرایەتی وپارە وپولێکی زۆریشی تێدا هەڵدەرێژن، بەڕای من یەک لە سەرەکیترین هۆکاری شۆڕشی سوریا کە لە شاری دەرعا سەری هەڵدا، وەڵامدانەوەی ئەهلی سونەی ئەوێیە لە دژی بەرفراوترین هەڵمەتی شیعەگەرایەتی کە لە دەرعا بەڕێوە دەچێت وبە یارمەتی وموبارەکەی ڕژێمی بەعسی عەلمانی عەلەوی نەتەوەیی وعروبی!! ئەوەی قەبارە وکاریگەری هەڵمەتی شیعەگەرایەتی بزانێت، سەری سوڕنامێنێت بۆچی خەڵکی سوریا بەو شێوەیە خۆکوژییە سورن لەسەر ڕوخانی بەشار ئەسەد، کە لە باوکی حافز ئەسەد بە پەرۆشترە بۆ گرتنە باوەشی جموجۆڵی شیعەگەرایەتی!! لەسەردەمی بەشاردا مەواکیبی حوسەینی شیعە عێراقی ولوبنانی وکەمینەیەکی شیعی سوری کە ڕێژەیان ٠،٤% خەڵکی سوریایە بەناو دیمەشق وبەبەردەم مزگەوتی ئومەوی مێژوویی وبەناوبانگدا تێدەپەڕی بەو پەڕی ئیستفزازەوە وبە نەفرەت کردن نەک لە یەزید و موعاویە، بەڵکو نەفرەت کردن لە حەزرەتی ئەبوبەکر وعومەر وعائیشە وحەفسە بە پاراستنی موخابەرات وهێزە ئەمنیە عەلەویەکان!! ئەو ڕەهەندە بابەتیکە پێویستی بە باسێکی سەربەخۆ هەیە بە نیازم لە ئایندەدا لەسەری بنوسم[3]

[3] **چاکترین بابەت کە لەو بارە نوسرا بێت کێبێکە بە ناوی:**
البعث الشيعي في سورية (1919-2007) لە نوسینی [المعهد الدولی للدراسات السورية] لەو لینکە دەتوانی کتێبەکە بخوێنیتەوە:
http://www.forsyria.org/newsletterpdf/ShiiasmInSyria_1.pdf

- **کاردانەوەی سونی**

لە بەرانبەر ئەو هەڵمەتە بەهێزەی شیعەدا، جیهانی سونی کە زیاتر خۆی لە دوو دەزگادا دەبینێتەوە، یەکەمیان: ئەزهەر کە نوێنەری ئیسلامێکی میانڕەوی سونی دەکات ودوەمیان باڵە توندەکەی سەلەفیەتی سونی کە سعودیە سەرپەرشتی دەکات، لەبەر ئەوەی تەنها بە کاردانەوە کاردەکەن هەست بە بێ سەروبەریەك دەکەیت لە چالاکیەکانی.

جارێ ئەزهەر تا لەژێر دەستی عبدالناصر وسادات وموبارەکدا بوو، بە بچوکترین ڕۆلی خۆی هەڵنەدەستا، بەڵام لەوەتی شێخ احمد طیب بۆتە شێخی ئەزهەر ئەو پیاوە بەڕاستی سەلماندویەتی کە زۆر وردبین ومیانڕەو وبیرمەندێکە لە ڕیزی یەکەمدا، کاتێ هەستی بە چالاکیە نامۆکانی ئێران کرد لە میسر لە ژێر پەردەی خۆشەویستی ئەهلی بەیت وزنجیر لە خۆدان لە مزگەوتی حوسێن لە قاهیرە وچالاکیەکانی ناو قوتابخانەکان وەک ئاماژەمان پێکرد، بەیانێکی زۆر بەهێزی دەرکرد لە دیسەمبەری ٢٠١١ لە دژی چالاکی شیعەگەرایەتی وگوتی میسریەکان لە ژێر سایەی مەزهەبی سونیدا هەموو دەسکەوتە مێژووییەکانیان هێناوەتە دی لە پاراستنی جیهانی ئیسلامدا کاتێ سەرکەوتن بەسەر تەتارەکان، ودەرکردنی خاچ پەرستەکان لە خاکی پیرۆز بە سەرکردایەتی سەلاحەدینی ئەیوبی قارەمان....دوپاتی کردەوە کە دژی هەر هەوڵێکی شیعەگەرایەتی دەوەستن لە میسر.

ئەوەی کە بە چڕی بەربەرەکانێی شیعەگەرایەتی دەکات سەلەفیەکانی سعودیەن لەوانەی لە دەزگا ئاینیە حکومیەکان و غەیرە حکومیان... ئەو وڵاتە لە ترسی پەل هاوێشتنی ئێران بۆ کەنداو لە ڕێگای کەمایەتیە شیعەکانی کەنداو و لە سنوری عێراقدا کە ئەمڕۆ بە ئیمتیاز شیعییە، شەڕێکی مەزهەبی توندی شیعەگەرایەتی دەکات بە چاپکردنی کتێب ودامەزراندنی کەنالی ئاسمانی وگۆڤار ونامیلکە وشتی تریش، بەڵام وەک ئاماژەمان پێکرد چونکە دەوڵەتی سعودی وەک ئێران دەوڵەتێکی عەقایدی نییە ولەبەرەی ئیسلامی سیاسیدا نییە ودژی هەموو گروپێکی ئیسلامی سیاسییە، بۆیە ئەگەر خەڵکەکە لە سروشتی خۆیدا سونی نەبان وفیکری ئێرانی شیعیش هێندە نا مەنتیقی نە بوایە کە تەنها بریتیە لە بەشینەوەی جوێن وحیقد بەسەر ئەم وئەو، ئەوە لەوانە بوو سەرکەوتن بۆ شیعەگەرایەتی بوایە، بەڵام لەگەڵ ئەو هەموو پارە وسامانەی کە سەرفیشی دەکەن بەرهەمێکی ئەوتۆیان دەست نەکەوتوە،

هەرچەندە وەک هەمیشە عادەتیانە شت زۆر گەورە دەکەن و ئیدئعای ئەوە دەکەن کە خەڵکێکی بێشوماریان کردۆتە شیعی لە نێو ئەهلی سونەدا!!

• عروبەتی سونەکان و میللەتگەرایی شیعەکان

زۆر جار گوێمان لێ دەبێت کە تەیاری عروبەت لە ناو شیعەدا لاوازە، بەڵام هەمان تەیار لە ناو سونەدا بە هێزە، بەڵام بە وردبونەوەیەک دەردەکەوێت کە ئەو مەقولەیە بێ کەموکورتی نییە..

بە نسبەت نا عروبەتی ڕەوتی شیعەگەرایەتی تا ڕادەیەك ڕاستە هۆیەکەش دەگەڕێتەوە بۆ بەژداری کەسانێکی نا عەرەب بەتایبەتی لە فارسەکان وعەجەمەکان لە دامەزراندنی پێگەکانی ئەو مەزهەبە، هەروەها لەبەر لەباوەش کردنی خەڵکی فارس بۆ دەعوەی ئەهلی بەیت کە هەتا عەباسیەکانیش لەسەر شان وپیلی ناعەرەبەکانی وەک کورد وفارس هاتنە سەر سەکۆی خیلافەت...بێگومان کاریگەری فارسی بەسەر جیهان بینی شیعیدا ناکرێت نکوڵی لێ بکرێت تا ڕادەی ئەوەی هەندێک حەدیسیان بەدەوی ئیمامەکانیان دروست کردوە کە گوایە خودی مەهدی لەوەچەی یەزدجەردی فارسەکانە.

عەلامە النوری الطبرسی لە کتێبی [النجم الثاقب فی احوال الامام الحجة الغائب] شتێکی زۆر سەیر باس دەکات، دەڵێت یەک لە نازناوەکانی ئیمامی زەمان نازناوی پاشای یان ڕزگارکەری مەجوسە [خسرو مجوس] ١/ ١٨٥.!!![4]

لە [بحار الانوار] المجلسی ئەو بیرۆکەیە ڕوندەکاتەوە کە ڕیوایەت دەکات لە نوشجان کوری البودمردان دەڵێ: کاتێ فارس دۆرا لە شەڕی قادسیە و هەواڵەکە گەیشتە [یزدجرد کوری شەهریار].. ڕای کرد ولە دەرکی دیوانەکەی گوتی: السلام علیک ئەی دیوان، ئەوە من بەجێت دەهێڵم، بەڵام یان بەخۆم دەگەڕێمەوە بۆت یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت هێشتا سەردەم وزەمانی نەهاتوە...سلێمان دەیلەمی دەڵێت: چومە خزمەت ئەبو عبدالله پرسیارم لێیکرد: مەبەستی چییە لە [یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت]؟ گوتی: ئەوە صاحێبی زەمانە

[4] **النجم الثاقب فى احوال الامام الحجة الغائب،** ((السابع والأربعون: " خسرو". وقد ذكر في (الذخيرة) و (التذكرة) وذكر في كتاب جاويدان أن اسمه (خسرو مجوس).)) ١/ ١٨٥.

له شەشەم وەچەی منه كه له پشتی یزدجەرد كەوتۆتەوە وكوری ئەوە. [بحار الانوار٥١/ ١٦٣ -١٦٤] كەوابوو كوڕی پاشای فارس دەگەڕێتەوە بۆ تۆڵەی باوكانی له عەرەبدا!!!

هەر له كتێبی [الغيبة] ی محمد بن ابراهيم النعمانی، ص ٢٣٤، عن ابی عبدالله عليه السلام قال: [اذا خرج القائم لم يكن بينه وبين العرب و قريش الا السيف،،،] واته كه مەهدی هات تەنها شمشێری له نێوان خۆیی وعەرەب وقورەیش له نێواندایە!!

بیرمەندێكی گەورەی ئێرانی صادق زیبا كلام، له دوو چاوپێكەوتندا لەگەڵ هەفتەنامەی «صبح آزادي» كه بەو دواییه كردویەتی دەڵێت: وێنەی عەرەب له یادەوەری نەتەوەیی و ئایینی دا هەمان شته وهەمان نێگەتیڤە، "وابزانم زۆر له ئێمەمانان ڕقی له عەرەبه له دیندار و عەلمانیەكاندا" له یادەوەری دینداری فارسدا عەرەب بریتیە: "له سونی ، ناسیبی، ئەمەوی، عەباسی، ئەعرابی، مونافیق، دوژمنی ئەهلی بەیت، وەهابی ، تیرۆریست، بەعسی، صەدامی...!"

له یادەوەری نەتەوەیی فارسیدا عەرەب بریتییە: " پێخواس، پیس، چەپەڵ، دزێو، ڕەش پێست، تینوی خوێن، دڵ ڕەق، دڕندە، بێزراو، ئەهریمەن، دز، مارمیلكه خۆر، داگیركەر، كچ زیندەبەچاڵ كەر،.."

زیبا كلام: " لەوە دەچێت كه ئێمە وەک ئێرانی نوشوسته مێژوییەكانمان له قادسیه بەر له ١٤٠٠ ساڵ لەبیرنەكردوە"!![5]

عروبەت وناعروبەتی سونه و شیعه لەو چوارچێوەیه دەبێت بخوێندرێتەوە، نەك شیعه وەک مەزهەبێكی ئینسانی و مرۆدۆست وێنا بكرێت، هەموو دەزانین كه لای شیعه بەپێی ڕیوایەتەكانیان مەكروهە تێكەڵاوی لەگەڵ كورد بكرێت وژن وژن خوازیان لێنەكرێت [باب كراهة معاملة الاكراد ومخالطتهم] ، هەروەها لەگەڵ پێست ڕەشەكانیش، له هەموی

[5] الشرق الاوسط فی ٢٠١١/١٢/١٩. صورة العربي في المخيال الفارسي، محمد جميح.

نامرۆیانەتر ڕیوایەتەکان دەڵێن نابێت مامەڵە لەگەڵ دەردەدار وکەمئەندامەکان مەکەن چونکە گەورەترین ستەمە [باب كراهة معاملة ذوي العاهات]![6]

چونکە شیعەی عەرەب پەراوێزخراون ولەژێر کاریگەری شیعەی فارسەکاندان ولە ژێر کاریگەری ئەو ڕیوایەتانە دان، سەرەڕای کاریگەری رەوتی عروبەتی نەتەوەیی عەرەب کە سەدام گوزاریشی لێدەکرد، ناعروبەتی شیعەی عێراق هیچ مسۆگەریەک نییە بۆ مرۆڤایەتی ڕێبازیان، چونکە تەنها عەرەب فاشیەتی عروبی دروست ناکات، شۆڤێنیەتی مەزهەبی وفارسیش لەئارادایە، ئەوە نییە کوردە فەیلییەکان بە ملیۆن لە بەغدا و خوارووی عێراقن کەچی دەنگێکیان ناچێتە گیرفانی کوردەوە، چونکە وەک چۆن عەرەبی شیعە وەلایان بۆ مەزهەبە زیاتر هەرواش کوردی شیعە وەلایان بۆ مەزهەبە زیاتر لە نەتەوەکەی خۆیان.

هەر بۆیە ئەگەر بڕوانینە مێژووی دوور دەبینین کورد لە ئێران مەینەتیەکی زۆری دیوە لەسەر دەستی سەفەویەکان کە هەوڵێکی زۆر دۆزەخیانەی دا بۆ بە شیعەکردنی کورد وئەوانەشی ڕەتیان کردەوە بە کوشتن وتاڵانکردن و نەفی کردن تێیان کەوتن، کوردەکانی

---

[6] لە کتێبی تفصيل وسائل الشيعة إلى تحصيل مسائل الشّريعة - ج ١٧، الشيخ محمد بن الحسن الحرّ العاملي، دوو باب بەدوای یەک هاتوە:

٢٢ ـ باب كراهة معاملة ذوي العاهات
[٢٢٨٧٦] ١ ـ محمد بن يعقوب ، عن أحمد بن عبدالله ، عن أحمد بن أبي عبدالله ، عن غير واحد من أصحابه ، عن على بن أسباط ، عن حسين ابن خارجة ، عن ميسر بن عبد العزيز قال : قال أبو عبدالله 7 : لا تعامل ذا عاهة فإنهم أظلم شيء.
[٢٢٨٧٧] ٢ ـ وعن عدة من أصحابنا ، عن أحمد بن محمد رفعه قال : قال أبو عبدالله 7 : احذروا معاملة ذوى العاهات فإنهم أظلم شيء.
ورواه الصدوق مرسلا (١).
ورواه في (العلل) عن محمد بن الحسن ، عن محمد بن يحيى ، عن محمد بن أحمد بن يحيى ، عن أحمد بن محمد مثله (٢).
[٢٢٨٧٨] ٣ ـ وعنهم ، عن أحمد بن محمد بن خالد ، عن عدة من أصحابنا ، عن علي بن أسباط ، عن حسين بن خارجة ، عن ميسر بن عبد العزيز قال : قال لي أبو عبدالله: لا تعاملوا ذا عاهة فإنهم أظلم شيء.
٢٣ ـ باب كراهة معاملة الاكراد ومخالطتهم
[٢٢٨٧٩] ١ ـ محمد بن يعقوب ، عن محمد بن يحيى وغيره ، عن أحمد بن محمد ، عن علي بن الحكم ، عمن حدثه ، عن أبي الربيع الشامي قال : سألت أبا عبدالله ، فقلت : ان عندنا قوما من الاكراد وإنهم لا يزالون يجيئون بالبيع فنخالطهم ونبايعهم ، فقال : يا أبا الربيع لا تخالطوهم ، فإن الاكراد حي من أحياء الجن ، كشف الله عنهم الغطاء فلا تخالطوهم.
ورواه الشيخ بإسناده عن أحمد بن محمد بن عيسى مثله (١).
[٢٢٨٨٠] ٢ ـ محمد بن علي بن الحسين بإسناده عن أبي الربيع الشامي ، عن أبي عبدالله 7: أنه قال : لا تخالط الاكراد فإن الاكراد حي من الجن كشف الله عنهم الغطاء.
وفي (العلل) عن محمد بن الحسن ، عن الحسن بن متيل ، عن محمد بن الحسن (١) ، عن جعفر بن بشير ، عن حفص ، عمن حدثه ، عن

خوراسانیش نمونەی زیندون لەو هەڵمەتە سەفەوییەدا. ئەمڕۆش هەمووومان ئاگادارین بە وەزعی کورد لە ئێراندا، هەرچەندە ئێران عروبی نییە، بەڵام ترسناکی مەزهەبیەتی سەفەوی کەمتر نییە لە عروبەتی فاشی.

مەینەتی کورد لەسەر دەستی بەعس بە هیچ جۆرێک ناکرێت یەکسان بکرێت بە دەستی سونە، چونکە بەعسیەکان کەسانێکی فاشی ڕەفتار و دووره دین بوون، بەڵام شیعەکان لەبەر سایکۆلۆژیەتی قورس بوویان بە چەوسانەوەی بێ پسانەوەی خەلافەتی سونی هەموو سونیەک ئەگەر فڕیشی بەسەر دین ومەزهەب نەبێت پێیان سونییە، هەتا صەدامیش بەو شێوەیە دەخوێننەوە، هەتا کاتێ عەرەبە سونیەکان دەکوژن لە بەغدا وشوێنی تر لەسەر لاشەکان دەنوسن، لەپێناو تۆڵەکانی حوسێندا! [یا لثارات الحسین].

فەرمانڕەواکانی عێراقی ئێستا کە شیعەن سەد قات زیاتر لە صەدام گوزارش لە مەزهەبیەتی شیعەگەرایەتی خۆیان دەکەن، بەو سیاسەتە دەستی پێکردنە و کێشەنانەوە وبردنەوەی کات بۆی هەیە ئەگەر بۆیان بلوێت دەست لە هیچ نەپارێزن بەتایبەتی وێنەی کورد لە یادەوەری شیعە زۆر چاکتر نییە لە وێنەی عەرەب...

ئەگەر ڕۆژگارێک ستەمی سیاسی کۆمانیکردبێتەوە ئەوە بە هیچ جۆرێک مانای هەتا سەرچوونی ئەو هاوپەیمانیەتە نییە. ئەگەر ئێران هەڵوێستی بە تەواوی گۆڕی لە کوردستانی عێراق، ئەو کاتە دەزانین کە شیعەی عێراق چەند ساحێبی پەیمانی خۆیان دەبن، دوایی کوردستان هاوتەماس و هاوسنورە لەگەڵ ناوچە عەرەبیە سونیەکان بۆیە کێشەکانمان زیاتر لەگەڵ ئەوانە، گومانم نییە ئەگەر هاوسنوری کەربەلا باین ڕویکی خراپتری شیعەمان دەدیت.

سەبارەت بەو فەتوایانەی کە گوایە زانایانی شیعە داویانە لە بەرژەوەندی کورد، مرۆڤ ناتوانێت ناکەس بەچەبێ ولە سفری بدات، بەڵام پێویستە بەشێوەیەکی بابەتی بخوێندرێتەوە، بەڕای ئێمە ئەو فەتوایانە دەگەڕێنەوە بۆ چەند هۆکارێک، یەکەم: سروشتی دەزگای ئایینی شیعی ئازادترە لەبەر ئەو پارەوپولەی کە لەخەڵکی وەردەگرن بەناوی زەکات وخومسەوە، پێویستیان بە موچەی دەسەڵاتداران نابێت. دوەم: سەدام دوژمنی هاوبەشمان بوە وەک کورد و شیعە، سێیەم: فەتواکە لەسەر ئاستێکی ڕەسمی وبەرفراوان دەرنەچوە تا هەموو خەڵکی شیعە پێیەوە پەیوەست بن، بەڵکو فەتواکان لە چوارچێوەیەکی تەسکدا بوە، بەڕای من

کاریگەریەکی ئەوتۆی نەبوە لە ڕەوتی ڕوداوەکان، چونکە هەمومان دەزانین کە شیعە زیاتر لە ٧٠% هێزی سەربازی عێراقی پێکدەهێنا، شەریش هەر بەردەوام بوە لە دژی کورد لەلایەن سوپای عێراق. ئینجا بۆ نمونە ئەگەر فەرمانڕەوای عێراق شیعە بایە و عێراقی ئینگلیزی ڕادەستی شیعەکان بکرابایە، ئایە ئەو فەتوایانەی زایانی شیعە لە بەرژەوەندی کورددا دەردەچو؟! من پێموانیە، ئەی بۆ فەتوایەکی زانا شیعەکان لە ئێران دەرنەچو بۆ حەڕامکردنی شەری کوردەکان؟ ، سوریاش چاکترین نمونەیە کە گەلێکن ڕاپەڕیون لە دژی حوکمێک کە خۆی بە بەعسی وەسف دەکات، بەس چونکە حاکمەکە نوسەیریەکی عەلەوییە کە شیعەی تەواویش نین کەچی هەموو عیراقی شیعی بە پارەو ماڵ وپیاو پشتگیری لەو ڕژێمە دەکەن کە تا دوێنی بە سەدان وهەزاران خۆکوژی بۆ ناو بازاڕەکانی شیعە دەنارد، ئەوە بۆ بە قودرەتی قادر بەعسی عێراق کافر بوو لە فەتواکانی شیعەدا، کەچی بەعسی سوری بونە دۆستانی ئەهلی بەیت؟!

بە نسبەت سونەکانیش، ڕاستە لە شێوەی فەتوا فەتوایەکی وامان نەبیستوە لە زانایانی سونە دەرهەق بە کورد، ئەوەش زیاتر دەگەڕێتەوە بۆ سروشتی دەزگای ئایینی سونی کە هەردەم گوزارش لە بیروڕای رەسمی دەوڵەت دەکات، بۆ نمونە زانایەکی گەورەی وەک [محمد سعید رمضان البوطی] کە کوردیشە بۆ توانیویەتی قسەیەکی چاک بۆ کورد بکات چ جای فەتوایەک بدات لەدژی ئەو هەموو ستەمەی لە کوردانی سوریا دەکرێت؟! ئەو زانای بەڵاتی ئەسەدە، ئێستاش لەگەڵ ئەو هەموو کوشتارەی سوپای ئەسەد لە دژی خەڵکی بێتاوانی سوریە، نەك قسەیەکی چاک بۆ خەڵکەکە ناکات، بەڵکو خۆیٚ دەکاتە برین وزامەکانی خەڵکی قوربانی لە بەرژەوەندی جەلاددا!! بەڵام لەسەر ئاستی بیروڕای تاکەکەسی، ئەوە ناکرێت نکولی بکرێت کە بیروڕای چاک هەیە لەسەر کورد وکێشەی کورد لێرەو لەویٚ، من نامەویٚ پاکانە بۆ سونەکان بکەم، چونکە خۆم لەبەر چاوی قیاداتی ئیخوانی میسری و سوری وتەیەکی شۆکهێنەرم خوێندەوە لەو بارەیەوە تا سەر ئێسقان ڕەخنەم لێگرتن هەتا شێخ عەلی قەرەداغی پێیناخۆش بوو ویەک دوو جار دەیویست قسەم پیٚ ببڕیت، بەڵام ماوەیم نەدا، دوایی هەر خۆیان دانیان بە گرنگی ڕاپۆرتەکەم نا وگوتیان کە ئەوان زۆر بیٚ ئاگان لەو وردەکاریانەی دۆزی کوردا!

شتێکی تری گرنگ هەیە ئەویش ئەوەیە عێراقی ئینگلیزی لە ١٩٢٣ -٢٠٠٣ هەرگیز هەلومەرجی دروستبوونی بەراورد ناکرێت لەگەڵ عێراقی ئەمریکی، هەلومەرجی کورد لە

پێش دروست بوونی عێراقی ئینگلیزی زۆر لاوازتر بوو، نەسەرکردەکانی پێشوازی دەکران لە هیچ شوێنێک، نەکەس دەیزانی کوردستان چیە، نە سەردەمی شۆڕشی زانیاری ومافی مرۆڤ بوو، ئەو بارودۆخە هەرگیز ناکرێت بەراورد بکرێت بە هەل ومەرجی کورد لەکاتی دروستبوونی عێراقی ئەمریکی دا کە کورد خۆی عەراب وباوکی دامەزرێنەری بوون ... کورد بەر لە دروستبوونی عێراقی ئەمریکی دا دەریایەک خوێنی دابوو، خاوەن قەوارەیەکی نیمچە سەربەخۆ بوو، بە ڕەوتی عەلمانیەتیان بەچاوێکی چاکتر سەیر دەکران لە ڕەوتە مەزهەبیەکانی حزبە شیعیەکان، سەرکردەکانی لە هەموو جیهان پێشوازیان لێدەکرا، لە هەموو بارەیەکەوە لە پێش شیعەدا بوون، ئەوە شیعەن قەرزاری هەولە نا مەنتیقیەکانی کوردن لە زیندوکردنەوەی قەوارەی دەوڵەت و بەهێزکردنی لەسەر حیسابی خودی کورد، ئەوەشی کورد بەدەستی هێناوە بە بەخشین وشاباشی شیعەکان نەبوە، بەڵکو ئەوە بێدەسەڵاتی و خەریک بوونی شیعەیە بە شەڕی تایفی لەگەڵ سونە وڕێکخراوی قاعیدەیە وای کردوە بەشێوەیەکی کاتی کورد دور بێت لە هەڕەشەکانی فەرمانڕەوایە شیعیەکان، زهنیەتی شیعی سەفەوی، زهنیەتێکی تەنگژەدارە و نەخۆشە بە ڕابردوو، ئەگەر بیەێت مەلەفی دوژمنایەتیت بۆ دروست بکات بە ڕۆژێك دەتکاتە یەزیدی کوڕی موعاویەی ئەبو سوفیان!

- **کورد لە کوێ بێت لەو هەرایەی شیعە وسونەدا؟**

ڕاستیەکەی بە نسبەت کوردستانیش وەک گوتمان کوردستان لە بەشی ئێران وعێراق بەر لە هەر کەسێک هەقیقەتی شیعەگەرایەتیان بۆ دەرکەوتوە ورەفزیان کردوە، هەرچەندە ئێران لەسەر ئاستی سیاسی توانیویەتی جێپەنجەی بە هێزی هەبێت لە نیو هەموو حزبە کوردیەکان بە عەلمانی و ئیسلامیەوە، ئەمڕۆ ئێران لە ڕێگای حزبەکانی کوردستان دەستی دەگاتە بە هەموو پنتێک لەو کوردستانە، ئەوەش بێگومان کاری کەسانێکی سەخت دەکرد ئەگەر خەڵکی کورد وەڵامدانەوەیان هەبوایە بۆ بانگەوازی شیعەگەرایەتی، بەڵام لە خۆش بەختیدا خەڵک خۆی بە سروشت ئەو مەزهەبەیان پێ قبوڵ نیە، کە هەردەم خەریکی کیشانی تلیاکی ڕابردوە ونانەوەی جەوی ئەزمەیە.

کورد ئەزموونی براکانی خۆی لەبەر چاوە لە ئێران ودەزانێت کە بچوکترین مافیان پێ ڕەوا نابینن، وناوچەکانی کورد هێندە پەراوێز خراوە هەر دەڵێی بەشێک نییە لە شارەکانی ئێرانی شیعی وەک تەهران وشیراز و کەرەج و ئەسفەهان، بۆیە زەحمەتە ئەو هەمو هەقیقەتەی بەسەردا تێپەڕێت...بەڵام لەسەر ئاستی سیاسەت کورد هێندە خۆی نزیک کردۆتەوە لە

شیعەکان تا ئەو ڕادەیەی کەسانێکی سونی گومان دەخەنە سونی بوون وموسڵمان بوونی کورد، هەرچەندە کورد قەرزارباری ئەوان نییە، بەڵام ئەگەر بەرژەوەندی کورد لەو هاوپەیمانیەتیە دایە لەگەڵ شیعەکانی عێراق با هەوڵدات ئەوپەڕی سودی لێوەرگرێت، بەڵام لەسەر حیسابی سونەکانی عەرەب نەبێت، هەوڵی لێکتر گەیشتنی زۆرتر بدات لەگەڵ سونەکان، چونکە بەیانی ئەگەر ئەو کێشەیە گەورەیەی شیعە وسونە بەرەو شەڕێکی ئەقلیمی بڕوات لە نێوان ئێران وحزب الله و حماس و هەندی لایەنی ئیسلامی ترو شیعەکانی عیراق لەلایەک و ولاتانی کەنداو بەسەرۆکایەتی سعودیەو وڵاتە عەرەبیە سونەکان و سونەکانی عیراق وتورکیا بەپشتیواني رۆژئاوا و ئیسرائیل وئەمریکا لەلایەکی تر، ڕاستە ئێران پارویەکی چەور وئاسان نییە، بەڵام تۆقینی ئیسرائیل لە لێدوانەکانی ئێران لە دژیدا و لە بەرنامەی ئەتۆمی ئێراندا، سەرەڕای پەرەوباڵکردنی ئێران لە سوریادا کە خەریکە ئەو هاوپەیمانە لەدەست دەدات ودەگەڕێتەوە باوەشی سونە، کە ئەوەش ڕوخانی حەتمی حزب الله بەدوادا دێت، وامان لێدەکات بڵێین کە تەرازوی هێز بەلای بەرەی دوەمدایە واتە بەرەی رۆژئاوا و ئیسرائیل وئەمریکا و سعودیەو وڵاتە عەرەبیە سونەکان دایە، چونکە وەک لەسەرەتادا ئاماژەمان پێکرد کە ئەو باگراوەندە تاڵەی ئێرانی شیعی دروستی کردوە لەوەتی سەرکەوتنی شۆڕشی ئیسلامی ئێران لە هەموو پنتیکی جیهاندا، یارمەتی نادات لە بە تەنگەوەچوونی کەس بۆی!

لەوەش زیاتر هەر دەوڵەتیک بیەوێت بەهێز بێت، پێویستە باری ناوەوەی پتەو وبەهێز بێت، مەبەستم لە هێز ئەوە نییە کە ملیۆنێك پاسدار [یان جەندرمە] ڕەوانەی کوردستان وبەلوچستان وئەحواز [یان دیاربەکر وباتمان] بکەیت، هێزی ناوەخۆ لە ئاشتی وتەبایی ناوەخۆوە دروست دەبێت، ئێران لەناوەوە زۆر حاڵی پەرێشانە، وڵاتێک مافی کورد و بەلوچ وعەرەب و سونە بە گشتی تێیدا دەستەبەر نەکرا بێت، وهەقی خەڵکە شیعەکەشی زەوت کرا بێت وەک دیتمان چۆن سەرکوت کران لە کاتێکدا کەسانێکی ناو چوارچێوە ئاینیە شیعیەکەی وەک میر حوسێن موسەوی کە سەردەمانێك سەرۆک وەزیران بوو بەر لەوەی ئەو پایەیە ئیلغا بکرێت، یان مەهدی کەروبی، کە عەمامە بەسەرێکی شیعەیە ولە هاوەڵە نزیکەکانی ئیمام خومەینیشە وچەندین پایەی گەورەی هەبوە لەو ڕژێمە بەو شێوەیە سەرکوت بکرێن، ناکرێت بە دەوڵەتێکی بەهێز و پتەو بدرێتە قەڵەم، بۆیە مەگەر **ئیمامی زەمان بە هانای بێت ئەگینا بێ گومان لەو کێشەیەدا ئێران دەکەوێت، تەنها ڕزگارکەرێک بۆ ئێران لە گۆڕانی ناوەوەدایە ولە هاتنی رژیمێکدایە ئازادی ومافە سەرەکیەکان بۆ هەموو خەڵک دەستەبەر**

بکات وشیعەگەرێتی سەفەوی بە فەتوا ویاسا تەعریم بکات وهیچیتر حوجەتیانە کێشە و ئاژاوە ڕەوانەی دەرەوە نەکات ومیزانیەی دەوڵەتی ئێران لە ڕەش وڕووتی ئێران سەرف بکات لە جیاتی ئەوەی سەرفی بکات لەسەر حزب الله ی لوبنان و حزب الله ی نێجێریا!!!

20/2/2012

لە کێشەی نێوان شیعە وسونەدا

لەوەتی شیعە وسونە لە عێراق دا هەیە، ئەو کێشەیە مەزهەبیە بەردەوامە، لەوانەشە ئەوە تەنها تەوقی نەجاتی کورد بێت لە نێوان چەکووشی سونە وسندانی شیعە. ڕاستە کاتی خۆی صدام ورژێمەکەی هەردوو لامانی دەچەوساندەوە، بەڵام لەوە ناچێت نە سونەی عەرەب وەک سونەی جاران ما بن ونە شیعەی عەرەب وەک شیعەکانی سەردەمی هاوخەباتی مابن.

کاسانێک لە نێوەندە سیاسی ورۆژنامەگەرییەکان هێشتا لەو زرە خەونانە بە ئاگا نەهاتوون وپێیان وایە دەبێت ئێمەی کورد هەموو هێلکەکانمان بخینە سەبەتەی شیعە گوایە هاوخەباتمانن، بەڵام ئەو جۆرە بیرکردنەوەیە سافیلکەییەکی زۆری پێوە دیارە دەگاتە ڕادەی ساویلکەیی. بەڕای ئێمە عکومەتی کوردستان لەو بارەیەوە خوێندنەوەی دروستترە بۆ ڕوداوەکان کاتێ بێلایەنیەکی ئیجابی نیشان دا لەو کێشەیەی کە ئێستا لە ئارادایە لە نێوان شیعە بە سەرکردایەتی مالیکی ولەژێر پەردەی حکومەتە شڕوگەندەڵەکەی بەغدا و نێوان سونە بە نوێنەری لیستی عێراقیە وهێماکانی وەک تاریق هاشمی وساڵح موتلەگ وکەسانی تر.

ئەگەر سونەی عێراق تەنها لەبەر مەوروسی ئایدیۆلۆژیا وفیکری نەتەوەپەرستی عەرەبی هەڵوێستی نێگەتیڤانەیان دەرهەق بە کورد هە بێت، ئەوە وێنەی کورد لە یادەوەری جەمعی شیعە زۆر خراپترە، و ئەوەشی شیعە دەجوڵێنێت کە مەزهەبە زۆر ترسناکترە لە وەی کە سونە دەجوڵێنێت، ڕاستە سونەش قاعیدەی هەیە بەڵام ئەگەر قاعیدە لە چاکترین حاڵەتیدا بتوانێت سەدا دووی سونە بجوڵێنی وهانیان بدات بۆ هەر دەبەنگییەک یان کارێکی خۆکوژی ئەوە مەراجیعی شیعە ورموزی تەلیسماوی مەزهەب توانای جولاندنی سەدا نەوەتی هەیە ٩٠% زۆر وردتر وکاریگەرانە تر لە قاعیدە. دەیان دەقی پیرۆزی مەزهەبی لە فیقهی شیعەدا هەیە کە کورد لە مرۆڤایەتیش دادەبڕێنێ، دەقگەلێک دەگاتە ئاستی جینۆسایدی مەعنەوی، قوڕبەسەری کورد ئەگەر ڕۆژێک ئەو دەقانە تەفعیل بکەن.

ئەمڕۆ شیعە لە عێراق هەوڵی لوشدانی هەموو عێراقیەتی دەنا ئەگەر دەستور هێندە پیرۆز بێت لای دەسەڵاتی شیعەی عێراق کە هەردەم کە شتێکیان لێ عاسێ دەبێت پەنای بۆ دەبەن، ئەی بۆ دژایەتی داوای بە ئەقلیم بوونی پارێزگای سەلاحەدین و دیالە بەو شێوەیە توندە ڕەت دەکەنەوە تا ڕادەی ڕاونانی مەجلیسی پارێزگای دیالا وخودی پارێزگار بۆ کوردستان؟!!

ئه‌ی ئه‌و هه‌موو ده‌ستی پێکردنه له‌ کێشه‌ی که‌رکوک وناوچه دابڕاوه‌کانی تر چی پیده‌گوترێت جگه له‌ دووباره‌کردنه‌وه‌ی ته‌ماعی وچاوتێبڕینی شیعه له‌ که‌رکوک به‌شێوه‌یه‌کی خراپتر له‌ عه‌ره‌به به‌عسییه عروبه‌ییه‌کان!! بۆ ئه‌وانه‌ی له‌ ئێراننن خۆ به‌عسی نین، ئه‌گه‌ر حکومه‌ته شۆفێنییه‌کانی به‌عس وتورک جاروبار موفاوه‌زاتیان ده‌کرد له‌گه‌ڵ کورده‌کان ئه‌گه‌ر بۆ چاوبه‌سته‌ی خه‌ڵکیش بێت به‌ڵام چاکتره له‌و ڕژێمه مه‌زهه‌بی وتایفیه‌ی ئه‌گه‌ر له‌و سه‌رده‌مه نه‌بوایه پێی ئاسایی بوو هه‌موو کورد وسونه‌ی ئێران وه‌ک ده‌وڵه‌تی به‌دناوی سه‌فه‌وی به‌زۆر بکاته شیعه یان قه‌ڵا چۆیان بکات!

ئه‌گه‌ر باڵی ڕاسته‌ی ئێران که سوریایه شکا به تینی شۆڕشی بوێر وغه‌در لێکراوی سوریا ئه‌وه زۆری پێناچێت ئێران به هۆکاری ناوه‌وه و ده‌ره‌وه هه‌مان چاره‌نووسی ده‌بێت، پێویسته کورد ئه‌و حساباتانه بکات ووێنه‌ی جمکی دووانه‌یی له‌گه‌ڵ شیعه‌ی عێراق له مێشکی خۆیی وکه‌سانی تر بسڕێته‌وه، چونکه قیاده‌ی شیعه‌ی عێراق مایه‌ی خه‌شم و قینی هه‌موو جیهانی سونییه له‌به‌ر ده‌مارگیری مه‌زهه‌بی وتایفیان، گومانم نییه پاش سه‌رکوت کردنی سونه‌ی عێراق به‌ته‌واوی وه‌ک به‌رازی یه‌کانه ملی پانیان به‌ره‌و کورد هه‌ڵده‌سوڕێنن. ئه‌وانه دۆستیان نییه له ده‌ره‌وه‌ی مه‌زهه‌ب، ئه‌گه‌ر هه‌شیان بێت دۆستایه‌تی توقیيه یه [ڕواڵه‌تبازی] یه.

21/12/2011

ناوی سمكۆ یان ناوی مار شه‌معون، كامه‌یان نه‌نگیه‌

ماوه‌یه‌كه‌ چه‌ندین مه‌سیحی له‌ كوردستان ودەرەوەی كوردستان هه‌رایه‌كی گه‌وره‌یان نایه‌ته‌وه دژی ناونانی شه‌قامێك له‌ هه‌ولێر به‌ناوی سه‌ركرده‌ی مێژوویی كورد سمكۆی شكاك وبه زمانێكی زۆر زبر وپڕ له‌ وشه‌ی ناشیرین قسه‌ به‌و سه‌ركرده‌یه‌ی كورد ده‌ڵێن گوایه‌ موجریم وتاوانبار ودرنده‌یه‌ چونكه‌ قه‌دیسێكی موباره‌كی وه‌ك مار شه‌معونی كاهینی ئاسوریه‌كانی كوشتوه‌!! داوا ده‌كه‌ن ناوی سمكۆی شكاك لاببرێت ومێژووی ئه‌و كه‌ڵه‌پیاوه‌ له‌ قوتابخانه‌كانیش نه‌خوێندرێت!!!

ئه‌وه‌ش له‌ ئه‌نجامی ئه‌و ته‌ساموحه‌ گێلانه‌یه‌ دێت كه‌ حكومه‌تی كوردی به‌رپای ده‌كات له‌ سیاسه‌ته‌كانی به‌رامبه‌ر كه‌مینه‌ ئایینی ونه‌ته‌وه‌كان وهینده‌ نازیان ده‌كێشن خه‌ریكه‌ هه‌ر كه‌مایه‌تیه‌ک كۆمارێك له‌سه‌ر خاكی كوردستانی فیدراڵی داده‌مه‌زرێنێت!! ئه‌و ته‌ساموحه‌ گێلانه‌یه‌ كه‌ ئه‌مڕۆ كه‌سانێكی مه‌سیحی له‌ جیاتی به‌ خۆداچونه‌وه‌یان وره‌خنه‌ گرتن له‌ سیاسه‌تی ئینتیحاری مار شه‌معون كه‌ بوه‌ ده‌ستی ڕوس وئینگلیز له‌ دژی گه‌لانی ناوچه‌كه وپیكهێنانی جه‌ته‌ی جه‌كداری وا درنده‌ كه‌ به‌ عیقدیكی ئایینیه‌وه‌ كورد وموسلمانانیان ده‌كوشت له‌ جیاتی ئه‌وه‌ ئه‌مڕۆ به‌ به‌رچاوی كوردان سه‌دان جوێن ئاڕاسته‌ی یه‌كێك له‌ گه‌وره‌ترین سه‌ركرده‌ی كوردی وه‌ك سمكۆی شكاك ده‌كه‌ن، ئه‌و پیاوه‌ی مه‌زنه‌ی كه‌ مێژونوسی ناودار دكتۆر عوسمان عه‌لی به‌ ڕێوی سیاسه‌تی كوردی وڕێبه‌ری له‌ پراگتیزمیه‌تی حسێب ده‌كات .وتوانی گه‌وره‌ترین پلان له‌ دژی خاكی كوردستان هه‌ڵوه‌شێنێته‌وه‌. ئه‌و سه‌ركرده‌یه‌ی كه‌ یه‌كه‌مین حكومه‌تی كوردی پێش قازی محمد یش له‌ مێژوودا دروست كردوه‌ له‌ نێوان ساڵانی ١٩٢٠ ـ ١٩٢٦.

ئه‌و ته‌ساموحه‌ گێلانه‌یه‌ سه‌ركرده‌و نوسه‌ر وبیرمه‌ندی گه‌وره‌شی گرتۆته‌وه‌، كۆلكه‌ ڕۆشنبیره‌ نه‌ته‌وه‌په‌رست وئێتیسته‌كانیش وه‌ك تووتی قسه‌كانی ئه‌و سه‌ركرده‌ ونوسه‌ر وبیرمه‌ندانه‌ دووباره‌ ده‌كه‌نه‌وه‌، نازانن ئه‌و سه‌ركرده‌ وبیرمه‌نده‌ كوردانه‌ش وه‌ك تووتی هه‌موو بیروڕای نێگه‌تیڤی ئیستشراقی ڕووسی قه‌یسه‌ری وكۆمه‌نستی وڕۆژهه‌ڵاتناسی ئینگلیزی وخۆرئاوایی دووباره‌ ده‌كه‌نه‌وه‌ به‌بێ هیچ لێكۆڵینه‌وه‌یه‌ك وخۆماندوو كردن وگه‌ڕان به‌ دوای سه‌رچاوه‌ وڕاستیه‌كان.

جەلال تاڵەبانی ناسراوە بە پەسنکردنی بێگانە بەسەر کورد تارەدەی ئازادکردنی فڕۆکەوانێکی عەرەبی عێراقی تاوانبار بە تاوانی کیمیابارانکردنی هەڵەبجە، بۆیە ئەو لە یەکەمینی ئەو کەسانەیە کە لە کتێبی [کردستان والحرکة الکردیة [چەندین سیفەتی دزێوە دەیداتە پاڵ سمکۆی شکاك لە ژێر کاریگەری ناحەزانی کورد. قاسملۆی بیرمەند وسەرکردەش هەمان شت دوبارە دەکاتەوە، ودکتۆر کەمال مەزهەریش کە کاری مێژووە وەك هەر کەسێکی ناپسپۆر ئیدانەی توندی سمکۆی شکاك دەکات بێ ئەوەی هیچ زیاد بکاتە سەر ئەوەی وتراوە لە بازنە ئیستشراقیەکان دەربارەی ئەو ڕوداوە. لە هەمووشیان کارەساتترە ئەو جەمال نەبەزەیە کە کەسانێك پێی دەڵێن پێغەمبەری کوردایەتی کە بەڕای من پێغەمبەری فشەکەرایەتیە لە [کوردستان وشۆڕشەکەی] وەك هەر کۆلکە ڕۆشنبیرێکی ماستاوکەر بۆ مەسیحیەکان وهێزە خۆرئاوایەکان سەرکۆنەی سەختی سمکۆی شکاك دەکات.!! هەتا کاک نەوشێروان مستەفاش پێیوایە ئەو ئەگەرەی کە دەڵێت والی تەوریز هانی سمکۆی داوە بۆ کوشتنی مار شەمعون لە بەرامبەر پاداشتد دواییش خۆی لینەکرد بە خاوەن لە هەموو لیدانەوەکانی تر زیاتر ڕێی تێدەچێت!!! [کورد وعەجەم، ل ٤١٤ [بێئەوەی ئەو باکگراوەندە گەورەیەی تاوانەکانی ئاسوریەکان بخوێنێتەوە بەرامبەر کوردا ودەیەوێت بڵێت کە سمکۆ تەنها مورتەزەقێك بوە بۆ پاداشت مار شەمعونی کوشتوە!!.

ئەوەی لەو بوارەدا توانی شتێکی نوێ بخاتە سەر ئەو بابەتە وبەڵکو تێکڕای مێژووی کورد مێژونوسی ناودار دکتۆر عوسمان عەلی یە کە لە کتێبە بە نرخەکەی بە ناوی]الحرکة الکردیة المعاصرة، ل ٣٧٧] زۆر بەوردی هۆی کوشتنی مار شەمعون دیاری دەکات کە لە کتێبی League of nations هاتوە:"لە سەردەمی شەری جیهانی یەکەم ئاسوریەکان و ئەرمەنەکان هەرچەندە هاولاتی دەوڵەتی عوسمانی بوون، بەڵام هەڵوێستێکی سیاسی وعەسکەری یان نیشاندا بۆ پاڵپشتی کردنی هێزە هاوپەیمانەکان لە دژی دەوڵەتی عوسمانی، هێزەی بەکرێگیراوی ئاسوریەکان بە سەرکردایەتی بوترس ئاغا بەژداری سوپای ڕوسیای کرد لە وێرانکردنی سەدان گوندی کوردی وسوتاندنی...کە ئەوەش بوە هۆی کوشتن وسەرگەردانی نزیکەی یەك ملیۆن کورد، کاتێك سوپای روسیاش لە کوردستان کشایەوە چەکەکانی دایە دەستی مورتەزەقە ئاسوریەکان، هەروەها کونسلخانەی فەرەنسی لە ئەستەبۆل یارمەتیەکی زۆری دراو وچەکی دا بە هێزی ئاسوریەکان. هێزی ئاسوریەکان گەیشتە ئاستێکی زۆر گەورە تا توانیان شاری ورمێ ودەوروبەری لە کوردستانی ئێران داگیر بکەن .چەکدارە ئاسوریەکان دەستدرێژیان کردە سەر سەدان ئافرەتی کورد لەناو

شاری ورمێ، پاش ئه‌وه‌ی ئاماده‌یه‌کانی هێزی ئاسوری ته‌واو بوون، نێوه‌نده ئاسوریه‌کان له‌ له‌نده‌ن وباریس، داوای دامه‌زراندنی قه‌واره‌یه‌کی ئاسوریان ده‌کرد له‌سه‌ر خاکی کوردستان [ورمێ - هه‌کاری".]

سه‌یر له‌وه‌دایه قه‌شه‌ی که‌نیسه‌ی مارکیورکیس که‌نیسه‌ی سۆرش ده‌ڵێت سمکۆ تاوانباره، به‌ڵام ده‌رباره‌ی مار شه‌معون ده‌ڵێت" :المرحوم باطريرك كنيسة المشرق الأشورية الشهيد مار بنيامين شمعون" وه‌ک بڵێی مار شه‌معون به‌س خه‌ریکی خواپه‌رستی بوبێت و سمکۆ له‌ناو دیردا کوشتبێتی !!به پێی ئاینی مه‌سیحی [دع ما لله لله ودع ما لقيصر لقيصر] که‌چی قه‌داسه‌تی به‌ترياك مار شه‌معون له یه‌ك کاتدا پیاوی دینی وسه‌رکرده‌ی سیاسی وسوپاییش بوو، له یه‌ک کاتدا له‌لایه‌ن روسیا وبه‌ریتانیا وفه‌ره‌نسا وئیتاڵیاش یارمه‌تی ده‌درا، هێنده بوغرا ببوون له خۆیان به ئاشکرا داوای دامه‌زراندنی قه‌واره‌یه‌کی ئاسوریان ده‌کرد له‌سه‌ر ئه‌و خاکه‌ی کاتی خۆی که ڕایان کرد پاش به زه‌ندیق کردنیان له‌لایه‌ن مجمع ئه‌فسوس له سالی ٤٣١ که ناویان ئه‌و کاته نه‌ستوری بوو، وه‌ک شوێنکه‌وتوانی نه‌ستوری به‌تریارکی قوسته‌نته‌نیه که به فه‌رمی ته‌کفیر کرا له‌لایه‌ن مه‌جمه‌عی افسوس. سمکۆی شکاك پاش ده‌ستدرێژیه‌کانیان بۆسه‌ر خه‌ڵکی سه‌دان گوندی کورد وکورده‌کانی ورمێ به هه‌ستی بلیمه‌تی خۆی زانی که ئه‌و مار شه‌معونه پلانێکی ره‌شی نه‌گریسی له ده‌ستدایه به پاڵپشتی هه‌موو وڵاته هاوپه‌یمانه‌کان بۆ دابڕاندنی به‌شێکی گرنگی کوردستان وله‌ناوبردنی ئه‌و وه‌ك له چاوپێکه‌وتنه‌که‌ی له‌گه‌ڵ مسته‌فا یامولکیش ئاماژه‌ی پێده‌کات.

له‌و ناوه رۆلی تیکده‌رانه‌ی نێرده ته‌بشیریه‌کان زۆر کاریگه‌ر بوو له‌سه‌ر فوتیکردنه گیانی ده‌مارگیری دینی له‌و ناوچه‌یه هه‌ستیاره ده‌یه‌ها قوتابخانه ونه‌خۆشخانه وچاپخانه وپه‌رستگایان کرده‌وه بۆ ئاسوریه‌کان وه‌ک نه‌وشیروان ده‌ڵێت: "میسیۆنه‌ره‌کان ده‌وریکی کاریگه‌ریان هه‌بوو له هاندانی ئاسوریه‌ان له دژی گه‌له موسلمانه‌کانی دراوسێیان، به تایبه‌تی دژی گه‌لی کورد که نه‌خۆی ده‌وڵه‌تی تایبه‌تی خۆی هه‌بوو، وه نه‌هیچ ده‌وڵه‌تیکی بێگانه‌ش پشتیوانی لێده‌کرد "کورد وعه‌جه‌م، ل٣٢٥. کاتێ به‌درخان داوای داوای له مار شه‌معون کرد هاریکاریان بن له دژ تورکدا، له‌ژیر کایگه‌ری میسیۆنه‌ره‌کانی ئینگلیز، مار شه‌معون له جیاتی هاریکاری داوای له بابی عالی عوسمانی کرد سه‌رکوتیان بکه‌ن، تا ئه‌و هاندانه شه‌ریکی خویناوی لێکه‌وته‌وه له نیوان کورد و ئاسوری له ١٨٤٢ -١٨٤٣.

هەزاران ئاسوری بە دەستی حکومەتی ئیتحاد وتەرەقی تورکی کوژران وقەتلوعام کران لە ئەنجامی دانەپاڵی روسیا لە شەری جیهانی یەکەم، پاش ئەوەی مار شەمعون داوای لە ئاسوریەکان کرد بچنە ریزی سوپای روسیاوە. لە ئەنجامی کورتبینی سەرکردایەتی کەهنوتی دەرەبەگانەی مار شەمعون هاموو ئاسوریەکان ناچاربوون بە کۆمەڵ کۆچ بکەن لە هەکاری بەرەو سنوری ئیران، ئاسوریەکان وئەرمەنیەکان ببونە پێشەنگی سوپای روسی دەستیان لە هیچ تاونیک دژی ئاوایەکانی کورد نەدەپاراست. لە کاتی کۆچی بە کۆمەڵی ئاسوریەکان لە هەکاری بۆ سەر سنوری ئیرانی ژیر دەستی سوپای روس لە ئابی ١٩١٥ "بە دریژاییی ریگە توشی شەر وپێکادان بون. ئاسوریەکان لە کشانەوەدا درێخیان لە کوشتنی بە کۆمەڵی کورد و تالانی ئاژەڵ ودارایی وکاول کردنی گوندەکانیان نەکرد. شەڕ رەنگی شەریکی دینی خویناوی بە خۆیەوە گرتبوو، هیچیان دەستی لەوی تر نە ئەپاراست وهەر گەلەیان ئەیویست گەلەکەی تر لە ڕەگ وڕیشە دەربهێنێ." کورد وعەجەم، ل ٣٥٧.

کەوابوو مار شەمعون وچەتەکانی دەبێ ئیدانە بکرێن نەك سمکۆی شکاك بە شەیتان بکرێت وناوی شەقامەکە بگۆڕدریت لەلایەن بەرپرسێکی شارەوانی کە زۆر جاهیلانە بە سایتێکی مەسیحی دەڵێت: نەمدازانی ئەو پیاوە واتە سمکۆ دەستی سورە بەخوێنی ێتاوانان!! دەستی سورە بە خوێنی تاوانباران لەسەرووی هەمویانەوە مار شەمعون وبوترس ئاغا کە بە هەزاران کوردیان کوشتوە وهەزاران ژنی کوردیان لاقە کردوە، ڕاستیەکەی ئەگەر ئەو مەسیحیانە بیانەوێت بابەتیانە بەخۆیان دابچنەوە جارێکی تر نەبنە داردەستی هێزەکانی دەرەوە وپەند لە مێژوو وەرگرن دەبێت ئیدانەی خۆفرۆشیەکانی مار شەمعون بکەن وهەموو ناو شەمعونەکان بگۆڕن نەك بیکەنە شەهیدی بەڕ وبەحری کەربەلا.

چوار شەممە, 30 تشرینی یەکەم 2013 23:39

یاخوا کورد قەت نەبیتە دەرویش

کورد لەبەر بێ قەوارەیی سیاسی ومێژوویی، حاڵەتێکی سایکۆلۆژی زۆر خراپی تێدا دروست بووە، کە هەردەم حەزی بە پاشکۆیەتی ئەم و ئەوەی بێگانەیە، لە خۆشیان زیاتر داکۆکیان لێدەکات. سەرکردەیەکی سەربازی پێشمەرگە بە خۆی بۆی گێڕامەوە، کاتێ لە شەڕێکی قورسدا لەگەڵ سوپای بەعس و جاش و جەیشی شەعبی، هەستی کرد چەند شەڕکەرێکی حزبێکی مارکسی بە خشپەیی کێشابوویانەوە و وون ببوون، وگووتی چووم بە دوایان لە ئەشکەوتێکی بچوکدا مەجلیسیان گەرم کردبوو باسی پێویستی یارمەتی دانی نیکاراگوایان وشوێنیتریان دەکرد! گووتی ئەمنیش لێیان بە ژوور کەوتم وگووووتم: شەرم لە خۆتان بکەنەوە جارێ کە کوردن وەرن یارمەتی کوردە فەقیرەکە بدەن، ئینجا خوا کەریمە لۆ نیکاراگوای!

دیندارەکانیشمان هەروان بە توندرەو و میانڕەوەوە، توندڕەوەکان قسەی مەلایەکی عەرەب و تورک بە هەزار زانای کورد ناگۆڕنەوە، میانڕەوەکانیش وان، باس وخواز هەیە کوردێك دەیان ساڵە باسی کردوە، بەڵام لە ناکاو ناوێکی عەرەبی گوێ لێ دەبێت، کە هەمان باس دەکات پاش ئەو هەموو ماوەیەی کە کوردەکە باسی کردوە، کەچی سەرسامی عەرەبەکە دەبێت، وەك بڵێی پێشتر نەیبیستبێت!

ئەوەی وتارەکانی کامیار سابیر بخوێنێتەوە کە بەو دواییە لە داکۆکی کردنی کوێرانەی لە ئەرمەنەکان نووسی، باوەڕ ناکات ئەوە کوردێك بێت وا بەو ڕوحیەتە ئەرمەنیە قسە بکات! هەتا ئەرمەنیکیش بیخوێنێتەوە باوەڕ ناکات کوردێکی فریودراو و خۆ لێ گۆڕاو نووسیبێت! ئەو پیاوە کە دەماری چەپرەوی کۆنی بە ناوی مرۆڤایەتیەوە زیندوو بوبوەوە، لەبەر قەبول نەکردنی هیچ گفتوگۆیەك سەدان کەسی ئەنفرێند و بلۆک کردوە، هەندێکیان کە بەژداری گفتوگۆکەشیان نەکردوە، هەندێکیشیان بەس لەبەر ئەوەی لایکێکیان بۆ نوسینێکی من کردوە ! هەندێکیان چونکە تەنکە ڕیشێکیان هەبووە، هەندێکیان کەسانێکی سێکیولار و لیبرالیشن! لیی تێکچوە و تانکی قەلەمەکەی چاک وخراپی لە ژێر زنجیری خۆی وردوخاش کردوە!

دەشڵێت من ئەوانەم بلۆك کردوە "کە داکۆکیی لە فاشیزم لە راسیزم دەکەن، نکۆڵیی لە جینۆسایدی ئەرمەنەکان دەکەن و چەتە ئەرمەنەکان بە تاوانبار دەزانن و پاکانە بۆ سوڵتان عەبدولحەمید و ناسیۆنالیزمەکەی ئیتیحاد و تەرەقیی دەکەن!"

لەو ئێوارە کۆرەی ڕۆژی ٢٠١٥ /٤/٢٨ کە بەژداربووین بە بۆنەی یادی سەد ساڵەی جێنۆسایدی ئەرمەنەکان و کۆمەڵکوژیەکەی قەڵادزە پێکەوە بەڕێوەچوو لەلایەن ڕێکخراوی

لە موداخەلەیەکی چەند خولەکیدا چەندین خاڵم Universal Peace Federation-UK وروژاند بۆ لایەنی ئەرمەنی، کە ئەوانەبوون: ئەگەر هاتوو کوردستانیش دانی بە جینۆسایدی ئەرمەنەکان. کرد، دوایی چ. ڕوودەدات؟! ڕاستە دەڵێن داوای نیوەی زیاتری کوردستانی باکوور دەکەن؟! ئینجا گووتم ئێوە بەرلەوەی داوای دان پێداهێنان لە خەڵکی تر بکەن ئەی نابێت چاو بە مێژووی خۆتاندا بخشێننەوە، نابێت بزانن کێ ئێوەی تێوەگلاند لەو جینۆسایدە، لە قەشە و سەرکردە دینیەکانتان؟! من ناڵێم تورك ودەوڵەتی عوسمانی بێ گوناهن، نەخێر زۆریش تاوانبارن، بەڵام سەرکردە دینیەکانی ئێوەش ڕۆڵی نێگەتیڤیان نەبوو؟! کە پاڵیان بە ئێوە نا بۆ ناو ئەو بارودۆخە مەترسیدارە؟!

دوایی دوو بە دوو بە ڕێوەبەر و قسەکەری سەرەکی ئەرمەنەکانم گووت: چۆن بێ دەنگن لە سەرکردە دینیەکانیان لە ناو دەوڵەتێکی زۆربەی موسلمان و ئیسلامی، قوربانی بە میللەتیکی کەمینە دەدەن و دەدەنە پاڵ دوژمنانی دەوڵەت؟! ئەی نازانن ئەوە دەبێتە بیانویەك بۆ دەسەلاتی دینی وسیاسی بۆ ئەنجامدانی ئەو تاوانە قێزەونەی کە کرا دژی ئەرمەنەکان؟!

پێیمگووت: باشە ئێوە کە باسی بەژداری کورد دەکەن لەو جینۆسایدە، نابێت بزانن کە ئەرمەنە چەکدارەکانی بەر لەشکری ڕووس چ تاوانگەلێکیان دژی کوردان ئەنجام داوە و تا تێبگەن لە کاردانەوەی بەشێك لە کورد؟!

لە خوا بەزیاد بێت ئەوەی گفتوگۆم لەگەڵ دەکرد ئەرمەنێکی رەسەن بوو، و کامیارێکی دەروێشی کورد نەبوو دەنا هەزار تۆمەتی کامیارانی بۆ ڕێز دەکردم !خودا شاهێدە ئەو پیاوە ئەکادیمیەی زانکۆکانی بەریتانیا، و ئەرمەنێکی ڕەسەن وخەمخۆری دۆزی ئەرمەنە، بەوپەڕی سنگفراوانیەوە وەڵامی پرسیارەکانی دەمەوە لەسەر سنوری کوردستان و ئەرمەنستان، بەڵام بەوپەڕی سەماحەتەوە دانی بە هەڵەکانی خۆیان هێنا لە سەرکردە دینیەکانیان و لە دەستدرێژی کردنە سەر کورد، بە منی گووت: بەڕێزم بۆیە گفتوگۆ گرنگە هەبێت لە نێوانمان تا لە یەکتر فێربین، ئەم ئێوارەیە تۆ وات لە من کرد بە زۆر لە قەناعەتەکانم دابچمەوە سەبارەت بە دۆزی ئەرمەن.

ببینە وەڵام و هەڵوێستی ئەرمەنێکی ڕەسەن چۆنە، و جوێن و تەشهیرەکانی کامیار سابیری دەروێشی شیعاراتەکانیش چۆنە؟! تازە ترسم لیی نەماوە منیش بەر شاڵاوی بلۆکی کەوتووم.

خەندان03-05-2015

کورد و ئەفسانەکانی کوشتارەکەی ئەرمەن

بەشی یەکەم

دەیەها ساڵە ڕۆشنبیری کورد بەو پەڕی نەزانیەوە مێژوی خۆی هەڕاج دەکات وپۆزش بۆ دوژمنانی دەهێنێتەوە، بێ ئەوەی لە وردەکاری مێژوو وئەو سەردەمە گەیشتبێت.

بە داخەوە بەشێکی زۆری ڕۆشنبیری کورد وادەزانن، خۆ نیشاندان وەك کەسانێکی پێشکەوتوخواز و سێکیولار بە نەفرەت کردنەوە دێت لە هەموو کلتور و مێژووی با وباپیرانمان، دەیانەوێت بە چاویلکەی ئەمڕۆی سەدەی بیست ویەك مێژووی سەدان ساڵی کورد بخوێننەوە! هەر بۆیەش دەیانبینیت لاوازترین وبێ ئەرزشترین خەڵکن لەناو کۆڕی ڕۆشنبیران. کەس بەقەد ئەو ڕۆشنبیرە کوردانە لە مێژوو دابڕاو و بێ بناغە و لەرزۆک نین لە بەراوردا لەگەڵ ڕۆشنبیرانی میللەتی تر، کە هەرگیز بە وا بە ئاسانی دژی مێژووی خۆیان نادوێن. چونکە حەزی بە دین نییە، دەیەوێت چواردە سەدە لە مێژووی میللەتەکەی نەفی بکات، زۆر بە سوکی سەیری ناودارانی و هەڵکەوتوانی دەکات، لەبەر خاتری پڕوپاگەندەی مەزهەبی شیعی و فیکری قەومی خەیاڵی ڕقی لە سەلاحەدینی ئەیوبیە، لەبەر پڕوپاگەندەی مەسیحی و بازنە ئیمپریالستەکان هەزاران نەفرەت دەبارێنێتە سەر سمکۆی شکاک، هەرچەندە ئەو کەڵە سەرکردەیە بوە هۆی ڕزگارکردنی بەشێکی زۆری کوردستان لە پلانێکی ئاسوری وئیمپریالی! ڕقی لە خەلافەتی دەوڵەتی عوسمانیە، بۆیەهەموو تۆمەت واتە واتی ئەرمەنەکان لە دژی کوردەکانی نێو دەوڵەتی عوسمانیش پێ قبولە!

ئەوەی لەو وتارە گرنگە لای ئیمە باسی کۆمەڵکۆژیەکەی ئەرمەنە، کە سەد ساڵی بەسەردا تێپەڕیوە، کەچی کورد لەو ڕۆژگارە خەریکە زۆر گەرمتر لە جینۆسایدی ئەنفالی ٢٧ ساڵەی [١٩٨٨] خۆی یادی دەکاتەوە! ئەو بەپیرچوونە گەرمەش لە ژێر کاریگەری وەهمێکی مێژوویە، گوایە ئێمەی کوردی موسڵمانی دەمارگیر، هەر لە خۆڕایی لەبەر خاتری خەلیفەی موسڵمانانی عوسمانی کوشتاری ئەرمەنە مەسیحیە ئاشتیخواز و پەپولەکانمان کردوە شان بە شانی سوپای تورك! نازانن هەتا ئەو کوشتاریە لە سەردەمی خەلافەتی عوسمانی نەبوە بەمانا هەقیقیەکەی چونکە سەردەمی حوکمی ئیتئحاد وتەرەقی بوو کە لە ساڵی ١٩٠٨ وە کودەتای کرد بەسەر خەلافەتی عوسمانی، حوکمێکی سەد دەرسەد جیای دامەزراند لە شوێنی کە سێکیولاریەتی فەرەنسی بوو!

-کارەساتەکانی کورد وئەوانەی خەڵك لێك ناچن!

بە نسبەت کوشتاری ئەرمەنەوە، لە ڕاستیدا هەموو مرۆڤێك لە ئێمە دەبێت ئیدانەی ئەو کوشتارەی

ئەرمەن بکات و نوسەری ئەو دێرانەش بە توندترین شێوە ئیدانەی دەکات، بەڵام ئیدانە کردنی دەبێت بە شێوەیەکی هاوسەنگ و زانستیانە و واقیعیانە بکرێت، نەك بە رووحیەتی تاوانبارێکی پەشیمان بووەوە. ئەرمەنەکان دەیانەوێت بۆ خەڵك کەیسەکەیان وا وێنا بکەن، کە خەڵکێکی هەژار و بێ وەی، لەبەرئەوەی مەسێحی بوون، موسڵمانان فەتوای قڕکردنیان دەرکردن، توانیتیان خەڵکێکی زۆر بەو ئەفسانەیە بهێننە باوەڕ، و هەتا ڕۆشنبیرە کوردە ڕۆژنامەوانیەکانیش باوەڕیان کردوە بەو ئەفسانەیە لەبەر تەنکی ئاستی فەرهەنگیان.

نەخێر وانیە ئەرمەنەکان وەك خەڵکی کوردستان و هەڵەبجە و ئەنفالستانی کوردستان نەبوون، بێ گوناه و بێ تاواندانی تاوانی دژە مرۆیی ئەو تاوانە کۆمەڵکۆژیەیان لە دژیدا بکرێت. کورد لەوەتی هەیە کۆمەڵکۆژیەکی دژی میللەتێکی تر نەکردوە، هیچ کوشتاریەکی گوندی تورک و فارس و عەرەبانی نەکردوە وەك دەستپێکەر وکەڵەگایی. لە عێراق بۆ نمونە کورد گوندێکی عێراقیەکانی کۆمەڵکوژ نەکردبوو، لەگەڵ دوژمنەکەی کە سوپای عێراق و عەشایرە عەرەبەکانی ڕژێم بوون زۆر بە بەزەیی تر بوون لەگەڵ خۆبەخۆ! ئەو غەدر و ستەم و نامرۆییەی لە شەڕی نێوان حزبە کوردیەکان ڕوویانداوە، چارەگی بەرامبەر دوژمن نەکراوە! لە هەموو جیهان بگەڕێیت، کەس بە قەد کورد ستەملێکراو و بەدبەخت نییە، دەیان و سەدان کوشتاری لە دژدا کراوە، بێ ئەوەی کوشتاری کردبێت، بۆیە گاڵتەم بەو لێکچواندنانەی کوشتاری کورد دێت بە هی خەلکیتر، چونکە خەڵکیتر وەك کورد بێ وەی نەبوون، بەڵکو لە ئەنجامی کاردانەوەی کارە دڕندەیەکانیانەوە تووشی کوشتاری بوون، نەك وەك کورد چۆلەکەیەکی دوژمنیشی لە ئاو نەکردبێت، بۆمبێکیشی لە شارێکی عەرەبی نە تەقاندبێت، گوندێکی دوژمنی ئیبادە نەکردبێت، کەچی وا بێ ڕەحمانە هەوڵی جینۆسایدکردنی بدرێت!

کەس وەك کورد وکارەساتەکانی موستەهەقی فرمیسکی مرۆڤایەتی نییە، کورد هابیل و ڕۆڵەی شەرعی کوڕە پاکەکەی ئادەمی قورئانە کە دەڵێت:]لئن بسگت إلي يدك لتقتلني ما أنا بباسگ يدی إليك لٌقتلك إنی أخاف الله رب العالمين]" ئەگەر تۆ دەست درێژکەیت بۆ کوشتنم، من دەسیت ناجوڵێنم بۆ کوشتنت، من لە خوای بوونەوەر دەترسم"

بۆیە بچوکایەتیە بۆ کورد کارەساتی هەڵەبجە بە کارەساتی هیرۆشیمای ژاپۆن بچوێنێت، ساویلکانە بە هەڵبجە بڵێ هەڵەبشیما! وادەزانی هەنگی لە کلۆرە داری دۆزیوەتەوە! کورد چی کردوە ئەو هەموو کارەساتەی بەسەر دەهێنن؟ چەند وڵاتی داگیر کردوە، چەند گەلی قڕ کردوە؟! چەند بۆمبی کیمیاوی وبایۆلۆژی لە میللەتانی تر داوە؟! کورد هەرگیز وەك ژاپۆنەکان، هێزێکی ئیمپریالی نامرۆ و بێ بەزەیی نەبوون، کە چەندین وڵاتی دەوروبەری خۆی بە چینەوەش داگیر کردبوو، سەدان هەزار،

بەڵکو ملیۆنەها قوربانی سڤیلی هەبوو، ژاپۆنەکان بەرلەوەی بە بۆمبی ئەتۆمی لێیان بدرێت، دڕندەترین تاقیکردنەوەی کیمیاوی و بایۆلۆژیان لەسەر خەڵکی سڤیل و دیلی جەنگ کردوە، لەلایەن یەکەی ٧٣١ لە سوپای یابان، بە دەستی هیرۆ ئیشی کە باوکی بۆمبی بایۆلۆژی دادەنرێت. سەدان هەزار ژنی ئەو میللەتانەی داگیریان دەکردن بۆ ڕابواردنی سوپا بەکاریان دەهێنان! ژمارەی قوربانیەکانی دەستی ژاپۆنیەکان بەس لە چین ٣٥ ملیۆن کەس بوو، ئەوە بێجگە لە قوربانیەکانی کۆریا و مەنشوریا و مەلایۆ و فلیپین و سەنغافورە وهتد ..

ژاپۆنیەکان زیاتر لە دوو هەزار جار چەکی کیمیاوی وبایۆلۆژیان بەکار هێناوە، لە یەك قەسابخانە ٣٠٠ هەزار کەسیان لە چین کوشتوە! کەوابوو شەرم نییە بۆ ئەو [ڕۆژمانە نووسانە] وەك فەرهاد پیرباڵ ناوی ناون، بەراورد بکەین لە نێوان هەلەبجە و هیرۆشیما؟! دڕندەیی ژاپۆنەنیەکان هێندە بێ سنوور بوو، لەوانەبوو هیچ نەیان وەستێنێت بۆمبی ئەتۆمی نەبیت! کەوابوو هەڵبشیمای چی؟ !
ژاپۆنیەکان حەدیان چیە بگەن بە بێ وەیی و پاکی و بێ زیانی کورد؟! حەدیان چیە وەك کورد لەوەتی هەن هەر دوژمن هەڵدەکشێنە ناو سنورەکانیان، هەر کوردە پاشەکشە دەکات بە شەرمەوە، غەیرەکان هەزار دومەڵ و کۆلۆنی شیرپەنجەییان لە خاکەکەی ڕواندوە، تا ڕادەی ئەوەی ڕێگای نیوان شارەکانیان بڕیوە!
27-04-2015خەندان

بەشی دووەم

-پەرۆشیەکی زێدەڕۆ لە ساویلکەییەکی لە ڕادەبەدەرەوە دێت پەرلەمانتارە موهەریجەکان!
کورد نابێت هیندە ساویلکانە پەرۆشی کوشتارەکەی ئەرمەن بێت، وەك کەسانێك خەریکە بیکەنە دۆزی کورد، وەك ئەو چل پەرلەمانتارەی کوردی عێراق داوای دەرهێنانی بڕیاری بە جینۆسایدی کورد دەکەن! هەرنەبێت ئەرمەنیەکان خاوەن ئەرمێنیا یەکی سەربەخۆن، دەبا ئەوان کەرەمیان کردبا، هەڵەبجە وئەنفالیان بە جینۆساید ناساندبا! بزانە بیریشیان لێکردۆتەوە؟!

لێرەدا جیاوازی نێوان ڕۆشنبیری میللەتان و فشنبیر و "ڕۆژمانە نووسانی" کورد دەردەکەوێت! ئەخر هەی فەقیر حاڵینە ئەگەر ئەمریکا و دەیەها دەوڵەتی گەورە وبەهێز لە ترسی تێکچوونی پەیوەندیەکانی لەگەل تورکیا نەوێرابن تا ئێستا باسی دان هێنان بکەن بە جینۆسایدی ئەرمەن و تورکیا دەتانەوێ کورد باسی بکات! ئەخر هەی نەزانینە نازانن لە حاڵەتی دان هێنان بەو جینۆسایدە، دان دەنێیت بە ئەرمەنستانی بوونی نیوەی کوردستانی باکوور بەپێی ئیدیعای نەتەوەپەرستە ئەرمەنەکان، کە ڕێژەیان لە چەند شارێکی کوردستان لە

١٨ %تێپەڕى نەداوە، تەنها لە وان دەگەيشتە ٣٠%؟! ئەخر هەى نەخوێندەوارينە نازانن دەبێت تا ماون سواڵ بكەين بۆ ئەوەى قەرەبووى زيانەكانى ئەرمەن بكەينەوە لە سايەى ئەو بە تاڵان بردنەى سەروەت وسامانمان!
ئاخر بۆ كە كوردێك لە توركيا و دەرەوەش كارێكى باش دەكات، هەموو جيهان دەڵێن توركێك كارێكى باشى كرد، كەچى كاتێ كارێكى وا خراپ ڕوودەدات كوردتان بەبير دێتەوە، هەرچەندە كورد ئەو كەمەى بەژداريشى كردبێت، بە بڕيار و پلان داڕێژتنى دەسەڵاتى توركيەوە بووە!

كورد لە ئەرمەن كەمتر قوربانى نەبوە بە دەستى ئەرمەنەكان، دەكرێت هاوسۆزيەك نيشانيان بدەيت، لەگەڵ هاندانى ئەوانيش ئاوڕ لە مێژووى خۆيان دەنەوە بە شێوەيەكى بابەتيانە.

ئەو كەمپەين و ئيمزا كۆكردنەوەى لەلايەن ڕۆشنبير و سياسيەكان دەكرێت بۆ مەسەلەى كوشتارەكەى ئەرمەن، زياتر لەو لادێيە دەچێت كە لە شاردا فريو دەخوات، و هێندە فاسيد دەبێت، تا كوڕى شار هەڵەيەك داوێن پيسيەك دەكات ئەو دە داوێن پيسى وهەڵە دەكات، بۆ ئەوەى گرێى هەست بە كەمكردنى قەرەبوو كاتەوە! كەسانێكى چەپڕەو و تازە ليبڕاڵ هێندە بەپەرۆشن بۆ چەمكەكانى مافى مرۆڤ و جاڕى گەردوونى مافى مرۆڤ و شتى تر،لەبەر رابردووى ئايديۆلۆژيە سەركوتكەرەكانيان، هەرچەندە ئەوە شتێكى خراپ نييە، بەڵام نەك وەك لادێيەكە زيادەڕەوى تێدا بكەيت، بۆ سەلماندنى لێهاتووى خۆت لەو مەيدانە بتەوێت كورد تێوەگلێنى لە گۆبەندێك كە خوا دەزانێت چ دەرەنجامێكى تاڵى لێدەكەوێتەوە!

ئەگەر داواكردنى لێبوردن لە جينۆسايدكردنى گەلێك هێندە ئاسان با بۆ نەتەوەيەكى بێ قەوارەى سەربەخۆى وەك كورد، دەبوايە فەرەنسا بەر لە هەشتا ساڵ زياتر داواى لێبوردنى لە جەزائيريكان كردبا، كە فەرەنسا لانكى ديموكراتيە!

ئەگەر هێندە ئاسان با دەبوايە ئينگلستان داواى لێبوردنى لە نيوەى جيهان كردبا و كە بە سەدان هەزار كەسى لە كۆلۆنيەكانى كوشتوە!

يا دەبوايە ئەمريكاى زلهێز داواى لێبوردنى لەو مليۆنەها هينديە سوورانە كردبا، كە ئێستا تاك وتەرايان ماوەتەوە وەك كەل وپەلى مۆزەخانەيەك نيشانى جيهانيان دەدات!

سەير لەودايە چل پەرلەمانتاريكى كورد بەوپەڕى ساويلكەيى و بێ سەوادى سياسى خەريكى هەڵمەتێكن بۆ دەركردنى بڕيارێك بۆ دانهێنان بە جينۆسايدى ئەرمەن !نازانن لە كاتێكدا دەيان دەوڵەتى گەورەى دوور لە سنوورى توركيا، بە ئەمريكاوە خۆى لەو باسە دەبوێرێت،

لە ترسی تێکچوونی پەیوەندیەکانیان لەگە تورکیا، کەچی کوردستانێکی بێ سەربەخۆ و تەنراو بە دوژمن وناحەزان، هاوسنووری تورکیا دەیەوێت ئەو دەوڵەتە سەخڵەتبکات لە کورد و زیانێکی زۆر لە خەلکی کوردستان بدات، ئەگەر ئابلۆقەی خستە سەر!

دەستی ئێران و سیاسەتی پاشکۆیەتی بە ئاشکرا پیوە دیارە، دەنا کوردستانێک خەریکە خەڵکەکەی لەبەر بێ موجەیی وشەڕی نەگریسی داعش کە یەخەی گرتوون، ئینتیحاری جەماعی بکەن، هەقی چیە بە کوشتارەکەی ئەرمەن و دەرهێنانی یاسایەک لە پەرلەمانی کوردستانی باشوور؟ !

سوارەی حەمیدی ج بوون؟
سەیر لەوەدایە کەسانێکی وەك کامیار سابیر و چەپرەوە هاوڕێکانی، لەبەر سەرقاڵ بوون بە زاراوەی قەبە قەبە وبێ ئاگا لە مێژووی کورد، دەڵێن سوارەی حەمیدیە جاش بوون، ناو لە هەر کەسێکیش دەنێن جاش کە وەک ئەوان بیر نەکەنەوە، راستیەکەی من ناڵێم پێشمەرگە بوون، جونکە هێشتا کوردایەتی بە مانا هەقیقیەکەی سەری هەڵنەدابوو، بەڵام جاشیش نەبوون وەك جاشەکانی سەدام یان ئێران یان قورەچیەکانی تورکیا، ئەوەی پێی جاش نەبن، و بەو دەبەنگیەی ئەوان ڕازی نەبێت بە سوارەی حەمیدیە ناوی دەبەن!

ڕۆشنبیری کورد بەبێ خوێندنەوەی مێژوویی و هەل ومەرجی ئەوکاتەی کێشمەکێشی دەوڵەتی عوسمانی و ڕوسیای قەیسەری لەسەر سنوری ئەنادۆڵ و ویلایاتی شەرقی کە کوردستانی باکور دەگریتەوە، یەکسەر سوارەی حەمیدیە بە جاش لە قەڵەم دەدەن !ڕاستیەکەی بوونی سوارەی حەمیدیە لەو ناوچەیە ئەگەر عوسمانیەکان بۆ مەرامی سیاسی و عەسکەری خۆشیان دروستیان کردبێت، بەڵام بۆ پاراستنی کورد لەو ناوچەیەی سەر سنوری شەڕی ڕوسیا و ئیمپراتۆریەتی عوسمانی زۆر گرنگ بوو .بەڕای من هەڵەیە بڵێین سوارەی حەمیدیە جاش بوون، چونکە جاش وەك دەزانین هەردەم بۆ سەرکوتکردنی بزوتنەوەکانی ڕزگاریخوازی کورد پێکهێنراوە، هێشتا هیچ بزوتنەوەیەکی ڕزگاریخوازی دروستیش نەبوبوون. سوارەی حەمیدیە کە سولتان عبدالحمید پێکی هینا لە ساڵی ١٨٩١ وەک لاسایی کردنەوەیەکی هێزی قۆزاقەکانی ڕوسیا بوون، بۆ ئەوەی بەکاریان بهینیت لە جەنگی سەر سنوور ودەستدرێژیەکانی ڕوسیا و چەتە ئەرمەنیەکان. ئەگەر کورد ئەو هێزەی نەباڵە هەل ومەرجی ئەو کاتە، بۆی هەبوو بەدەستی ڕوسیا و چەتە ئەرمەنیەکان ئیبادە کرابان.

کورد هاوڵاتی دەوڵەتی عوسمانی بوو ئەو کاتە، دەوڵەت بۆی هەبوو داوایان کات بۆ سەربازیش، ئێستا پێشمەرگە بە بەشێك لە هێزی بەرگری چەکداری عێراق حسێب دەکرێت، ئایە پێشمەرگە جاشی حکومەتی عێراقە؟! ئەوەتە ئەمرۆ هەواڵێکمان خوێندەوە کە حەشدی

شه‌عبی درِنده‌ داوا ده‌كات پێشمه‌رگه‌ ببێته‌ هێزێكی سه‌ر به‌و !لێره‌دا نامه‌وێت بڵێم سواره‌ی حه‌میدیه‌ نمونه‌یی بوون له‌ ره‌فتاره‌كانیان، نه‌خێر زۆر هه‌ڵه‌ وسته‌مشیان ده‌كرد له‌ ئه‌رمه‌ن و ئاسوری وكوردیش هه‌تا! به‌ڵام له‌و هه‌ل ومه‌رجه‌ی ئه‌وكاته‌ نه‌بوونی هێزێكی چه‌كداری وه‌ك سواره‌ی حه‌میدیه‌ كوردی ده‌كرده‌ پاروه‌كی چه‌وری هێزه‌كانی روسیا و ئه‌رمه‌نه‌كان. سواره‌ی حه‌میدیه‌ نه‌ك جاش نه‌بوون، به‌ڵكو له‌ ئه‌نجامی دان نه‌هێنانی كورد به‌ ده‌سه‌ڵاتی مه‌ركه‌زیه‌وه‌ دروست بوون، وه‌ هێزێكی نیمچه‌ نیزامی.

02-05-2015خه‌ندان

کوردستانی سوریا: نکوڵی بورهان غەلیۆن و کەمتەرخەمی کورد

ئەوە یەکەم هەڵەی بورهان غەلیۆن نییە بەرامبەر کورد، لەپاش هەڵگیرسانی شۆڕشی گەلانی سوریا، کاتێ لە ئۆکتۆبەری ٢٠١١بورهان غەلیۆن لە چاوپێکەوتنێکدا لەگەڵ کەنالی دوتشەڤێلی ئەڵمانی؛ کوردی لە سوریا وەک کۆچبەرانی ئاسیاوی فەرەنسا شوبهاند بە نەفەسێکی شۆڤینی کە ئەوەی غەلیۆن بناسێت توشی ڕاتەکانی دەکات. ئێمە بە حوکمی هاوسۆزیمان لەگەڵ شۆڕشی گەلانی سوریا ئەو لێدوانە زۆر ئازاری داین، بەڵام هێندەی نەبرد لە ٢٠١١/١٠/٢٨ بورهان غەلیۆن لە فەیسبوک وئەنتەرنێتەوە لێبوردن نامەیەکی ئاراستەی کورد کرد لەمەڕ لێدوانەکانی کە ئەو وروژانەی ئەو کاتەی کپ کردەوە، هەرچەندە من نیشانەیەکی پرسیاری گەورە لە زیهنمدا لەسەر ئەو پیاوە دروست بوو.

بەڵام هێشتا ئەوەمان لەبیر نەچۆتەوە وسەرەڕای هاتنیشی بۆ کوردستانی عێراق کەچی لە چاوپێکەوتنەکەی [ڕوداو] دا لەو مانگەی ئەپریلی ٢٠١٢، ئەگەر ڕاست بێت وبەتۆمارکراوی چاوپێکەوتنەکە هەبێت، ئەوە ئەوەی ئەو وتویەتی لە قسەی نوسەرە موخابەراتەکانی ڕژێمی سوریای وەک منذر الموصلی وئەمسالەکانی دەچێت وەک لەوەی لە قسەی ڕۆشنبیرێکی عەلمانی لیبڕال ودیموکراتخواز، کە سەر زمان وبن زمانی مافی مرۆڤ وباسی عەقڵ ودژایەتی کردنی تێروانینە نا دیموکراتیک وسەلەفی وئسوڵیەکانە. بورهان غەلیۆن لەو چاوپێکەوتنەدا دەستەواژەو و ناوی)کوردستانی سووریا(ی قبوڵ نییەو دەڵێ "شتێك نییە بەناوی کوردستانی سووریا، ئەمە گواستنەوەی نموونەی عێراقە.. سەبارەت بەداواکردنی فیدرالی لەلایەن کوردەکانی سوریاوە وتی "کورد نابێ وابەستەی وەهمی فیدراڵی بێ، چونکە سوودی نییەو وا پیشاندەدات کە کورد داوای جیابوونەوە دەکات". هەروەها دەڵێ ئەوان ئامادەنین دوای رووخانی رژێمی بەشاری ئەسەد ئۆتۆنۆمیش بدەنە کورد "ئێمە ئۆتۆنۆمی قبوڵ ناکەین، چونکە هیچ هەرێمێك نییە لەسووریا کە رێژەی 100%ی دانیشتووانی کوردبن"!! کەوابوو نیمچە فەیلەسوفێکی وا بەو شێوەیە قسە بکات بۆ دەبێت ئەتاتۆرک وژەنەڕاڵە کەمالیستەکان وکەمالیستەی ئاینیەکەی ئۆردۆگان وسەدام وحافز ئەسەد مەعزور نەبن لە چەوساندنەوەی کورد دا؟!

من دەمێکە ئاشنایەتیم لەگەڵ بیر وهزری غەلیۆن دا هەیە لەوەتی بۆ یەکەم جار کتێبی [نقد السیاسة: الدولة والدین]م خوێندەوە لە لەندەن پێش نزیکەی ٩ ساڵ، بەڕاستی ئەوەی گوێم لێدەبێت لەسەر دەمی ئەو ڕۆشنبیرە [حداثوی] یە لەوەتی هەڵگیرسانی شۆڕشی سوریا مرۆڤ توشی سەرسوڕمانێك وگومانێکی گەورە دەکات لە بورهان غەلیۆن و لە خودی خۆمیش! سەرسوڕمانی من لەو کەڵە ڕۆشنبیرە لەوەوە سەرچاوە دەگرێت، کە چۆن سیکیولارستێکی ڕادیکاڵی وخاوەنی ئەو ناونیشانە قەبە وزلانەی وەك:

(المسألة الطائفية ومشكلة الأقليات، ثقافة العولمة وعولمة الثقافة، بيان من أجل الديمقراطية، اغتيال العقل، مجتمع النخبة، نقد السياسة: الدولة والدين) کە بەڕاستی هەمووی کتێبی ناوەرۆکدارن بە دەستی ئەکادیمیەکی گەورە وپسپۆر لە بواری سۆسیۆلۆژیای سیاسی لە زانکۆی سۆربۆن - کە لانکی بیری فەلسەفی وديموکراتیە لە فەرەنسا- نوسراون، توشی سەرسوڕمان دێت، کە ئەو خاوەن چەندین دکتۆرایە بە زارزمانی نایب عەریفێکی وەك [عەلی حەسەن مەجید] قسە دەکات، بەو پەڕی ناهەستیارانەی نەفامانەوە، بەبێ ئەوەی هەست بەو زامە مێژوویە گەورەیەی کورد بکات لە دەستی سیاسەتە بەد وشۆڤێنیستەکانی ڕژێمی بەعسی بۆگەن کە دەگاتە ئاستی قڕتێخستن وجینۆسایدی مەعنەوی، یان بەبێ ئەوەی هەست بە دزێوی لە دەربڕینی ئەو قسانە کە هێشتا تەنها ئۆپزسیۆنێکی دەرەکیە ولە زۆربەی خۆپیشاندانەکانی ناوەوە وچاوپێکەوتنەکان لەگەڵ شۆڕشگێرانی ناوەوە سەدان جوێن وتەوهینی پێدەکرێت لەبەر بەد هەڵسوڕاندنی ئەنجومەنی نیشتیمانی ئەستەنبۆڵی وەک ناحەزانی ناوی دەنێن، چونکە بۆ کورد وزۆر کەسانی تریش ساغ بۆتەوە کە ئەو ئەنجومەنی نیشتیمانی یە سەرەڕای بوونی ڕەگی بەعسیزم لە خودی خۆیان تورکیا وئەردۆغانیش دەرسی شۆڤێنیەتی کەمالیزمیان دادەدەن، وکێشەی کوردی سوریایان بۆ کردونەتە خەتی سور. ئەگەر نا چۆن ڕۆشنبیرێکی سێکیولاریستی نیشتیمان پەروەر دەربارەی کورد دەڵێت: " ئەگەر هاتنە ناو ئەنجومەنی نیشتیمانی چاکە، گەر نەهاتنیش ئەوە چش!!" وەک کوردەکانی سوریا لێیدەگێرنەوە.

کە گومانیش لە خۆم دەکەم، تۆ بڵێی ئەو بورهان غەلیۆنەی کە من چەند کتێبێک وچەندین وتاریم خوێندۆتەوە هەمان ئەو بورهان غەلیۆنە بێت کە من بەزۆر لە تەرحەکانی سەرسام دەبووم؟! تۆبڵێی وەک فیلمەکەی عادل ئیمام نەبێت کە دوو دەور بوون، ویەکێکیان تا سەر ئێسقان ڕۆشنبیر وناسک وخاوەن بڕوانامەی بەرز وئاشتی خواز وهەقبێژ وئەوی تریان تا سەر ئێسقان لۆتی وشەڕانگێژ وتاوانکار؟! شتێکی تریش پێویستە بگوترێت ئەوەیە کە کوردەکانی سوریا نابێت لەبەر چەندین هۆ و هۆکار هەمان ئەزموونی کوردستانی عێراق بگوێزنەوە بۆ کوردستانی سوریا، چونکە نەك هەر غەلیۆن، بەڵکو ئاپۆ [عەبدوڵڵا ئۆجلان] نیش تا دوا ڕۆژی لە ژێر سایەی موخابەراتی سوریا نکولی لە بوونی کوردستانی سوریا دەکرد و زۆر لە لێکۆڵەرە عەرەبەکان گەواهی بە قسەکانی ئەو دەهێننەوە!

خالید بەکداشی دامەزرێنەر وسەرۆکی حزبی شیوعی سوری تا مردن بەهەمان شێوە کێشەی کوردی بە دژی یەکێتی خاکی سوریا وجیاوازی نانەوە دادەنا! بەڕای ئێمە شۆکێکی زۆر گەورەیە بۆ جەوی سیاسی گشتی لە سوریا داوای فیدراڵیەت بکەیت، چاکتر وایە هەوڵی زامنکردنی هەقی یەکسانی مرۆیی وفەرهەنگی نێوان کورد وعەرەب زامن بکرێت لە چوارچێوەی ئۆتۆنۆمیەکدا چاکترە لەوەی کورد لەو قۆناغە دابڕێت لە شۆڕشی گەلانی

سوريا، چونكه ئەو دابڕانه به قازانجی ئەسەد وڕژێمەکەی کۆتایی دێت كه له مەرگ زیاتر هێچی پێ نییه بۆ كورد، له یادیشیان نەچێت كه كوردستانی عێراقیش دروشمه بەراییەکانی لامەرکەزیەت وئۆتۆنۆمی بوو دوایی باسی فیدرالّیەت هاته ئاراوە.

كورد له سوريا پێویستی به كارێكی زۆر هەیه بۆ ڕاكێشانی سەرنجی سوریەكان ونوخبەی رۆشنبیر بۆلای خۆیان، چونكه وەك دەردەكەوێت هەتا غەلیۆنیش شارەزاییەکی ئەوتۆی نییه لەسەر كورد وكێشەكەی، هەرچەندە پیاوی فیکر و قەڵەمە، بەڵكو كەڵه شۆڕشگێڕ ومافناسێک كه زۆربەی ژیانی خۆی له زیندانەکانی بەعسدا بەسەر بردوە [هەیسەم مالح] به شۆڤێنی ناوی دەبرێت، ، تۆ بڵێی ئەو جەهل وتەجهیله خەتای كوردیشی تێدا نەبێت؟ ئەگەر نوخبەكانی سوريا وابن ئەی دەبێت مرۆڤه ئاساییەكان بۆچوونیان چۆن چۆنی بێت.؟!

٢٠١٢/٤/١٩

مێژووی کورد و نەورۆز بە خاترجەمییەوە شاباشی بێگانە دەکەن

وەقتێ وەکو شەهسەوارێ خاوەر تەعویل دەکرد دە ماهێ ئازەر
یەعنی کو دەهاتە برجێ سەرساڵ قەت کەس نەدەما دە مەسکەن و ماڵ
بیلجوملە دەچوونە دەر ژماڵان حەتتا دەگەهیشتە پیر و کاڵان
رۆژا کو دەبوویە عیدێ نەورۆز تەعزیم ژ بۆمە دەما دڵ ئەفرۆز

ئەحمەدی خانی

وڵاتان شەڕی فەلافل و حومس دەکەن!

ماوەیەکە لوبنان و چەند وڵاتێکی تری عەرەبی لەلایەک و ئیسرائیل لەلاکەی تر شەڕی خاوەنێتی فەلافل و حومس و تەحینە و تەبولە دەکەن، کە چەند خواردەمەنیەکی ڕۆژهەڵاتی بەناوبانگی ناوچەکەن، ئێستا ئیسرائیل دەیەوێت بەناوی ناندینی]مەتبەخی[ئیسرائیلیەوە بانگەشەیان بۆ بکات، و لە حالی حازردا ئیسرائیل لە عەرەب زیاتر سودی لە بەرهەم هێنانی ئەو خواردەمەنیانە کردوە وبەرهەکانی پڕی سوپەرمارکێتەکانی ئەوروپایە! هەرچەندە هەموو کەس دەزانێت کە لە بنەڕەتدا بەرهەمی عەرەبین. ئەو شەڕە ڕۆژانە باس دەکرێت خەریکە وڵاتە عەرەبیەکان دەیبەنە نەتەوە یەکگرتوەکان وئیسرائیل تاوانبار دەکەن بە دزینی کلتوری ئەوان ودانە پاڵ خۆی.

لە کاتێکدا ئەو وڵاتانە شەڕ لەسەر فەلافل و حومس وتەحینە وتەبولە دەکەن، کەسانێکی کورد ئامادەن کلتور و نەورۆزی کوردی شاباشی نەک تەنها فارسەکان بکەن بەڵکو دەیخەنە پاڵ فیرعەونیەکان وقیپتیەکان ویەهود وسەڵیبیەکانی جیهان دەڵێی زمانی خیتابی بن لادنی [قاعیدە] بەکار دەهێنن لە شەڕی نەورۆزدا .

سەیر لەوەدایە ئەو برادەرانە پاش ئەوەی نەورۆز وا بێبەری دەکەن لە کورد دێن وگلەییش دەکەن کە ئۆباما لە نەورۆزدا تەنها پیرۆزبایی لە فارسەکان کردوە ولە کوردی نەکردوە هەرچەندە کورد لەسەردەمی حەسەن زیرەکەوە نەورۆز دەکەن! جارێ با ئەو مەلایانە خۆیان خاوەندارێتی لە نەورۆز بکەن وئەو هەموو بەڵگە بێ ناوەرۆکانە نەهێننەوە لەدژی نەورۆز،وئینجا گلەیی لە ئۆباما بکەن! دوایی ڕاستیەکەی ئۆباما پیرۆزبایی ئاراستەی هەموو میللەتێك کرد کە یادی نەورۆز دەکەنەوە وبە تایبەتی گەلانی ئێران کە کوردیش دەگرێتەوە، دوەم هەربڕی بۆ زانیاری یەکێك لەو مەلایانە کەوا بزانیت[کورد لەسەردەمی حەسەن زیرەکەوە نەورۆز دەکەن [!حەسەن زیرەک دوێنێ بوو، تۆ بۆ باسی حەزرەتی [خانی ١٦٥٠

١٧٠٧ ز] ناكه‌یت قه‌بری پڕی نور بێت كه‌ له‌سه‌ده‌ی شازده‌وه‌ باسی جه‌ژنی نه‌ورۆزی كردوه‌ كه‌ ده‌فه‌رموێ [رۆژا كو ده‌بوویه‌ عیدێ نه‌ورۆز] وشه‌ی عید واته‌ جه‌ژنی بۆ به‌كار ده‌هێنێت به‌بێ سڵه‌مینه‌وه‌، كه‌چی مه‌لاكانی خه‌تی سعودی سه‌له‌فیه‌تی ده‌ق په‌رست گه‌وره‌ترین هه‌رایان ناوه‌ته‌وه‌ گوایه‌ نابێت به‌و ڕۆژه‌ بڵێین: جه‌ژنی نه‌وروز !!به‌پێی ده‌قه‌كانی سه‌له‌فیه‌ت بێت نابێت به‌ سه‌دام یش بڵێین دۆزه‌خی وه‌ك چۆن گه‌وره‌ ئیمامی سه‌له‌فیه‌كانی میسر [ابو اسحاق الحوینی] ده‌ڵێت: " سدام به‌هه‌شتیه‌، چونكه‌ دوا وشه‌ی له‌ ژیاندا لا اله الا الله بوو!] كه‌وابوو ئه‌و هه‌موو قه‌تل وعامه‌ و هه‌ڵه‌بجه‌ وئه‌نفال وكوشتاری شیعه‌ وشه‌ره‌كانی ئێران هه‌مووی به‌ریشی ئه‌بو اسحاق وقه‌ره‌زاویش كه‌ به‌داخه‌وه‌ هه‌مان قسه‌ی كردوه‌!

-جیاوازی نێوان جه‌ژنی [نیرۆ]ی قیپتی و[نه‌ورۆز]ی ئاریایی

به‌ڕاستی ئه‌و هه‌ڵوێست و ره‌فتاره‌ نا شارستانیانه‌ی كه‌سانێكی كورد له‌ ژێر په‌رده‌ی دینداریه‌وه‌ ده‌رهه‌ق به‌ نه‌ورۆز ده‌یكه‌ن، به‌ر له‌ هه‌ر شتێك گوزارش له‌ نه‌زانینیان به‌ نرخی مێژوو وكاریگه‌ری داستانی مێژوو به‌سه‌ر كۆ یاده‌وه‌ری میلله‌ته‌كه‌یان ده‌كات. مه‌لاكانی دژه‌ نه‌ورۆز ده‌ڵێن نه‌ورۆز جه‌ژنێكی قیپتی میسریه‌ كۆنه‌كانه‌ وله‌ سه‌رده‌می فیرعه‌ونیه‌كانه‌وه‌ ئاهه‌نگی بۆ گێردراوه‌ به‌ر له‌ ٤٧٠٠ سال پێش زایین، بێئه‌وه‌ی به‌ چاكی بیخوێنه‌وه‌ كه‌ جیاوازیه‌كی زۆر هه‌یه‌ له‌ نێوان نه‌ورۆزی كوردی وفارسی له‌گه‌ڵ [نیرۆس] قیپتی میسری كه‌ عه‌رب به‌ هه‌ڵه‌ كردیانه‌ته‌]نیروز]، ئه‌و مامۆستایانه‌ به‌ پاڵنه‌رێكی ئاینی ڕووت په‌له‌ی ئه‌وه‌یانه‌ به‌ زۆری نه‌ورۆز شاباش بكه‌ن وبیده‌نه‌ پاڵ [هه‌ر غه‌یره‌ كوردێك] وادەزانن به‌دبه‌ختیه‌كانی كورد هه‌مووی له‌ ژوور سه‌ری نه‌ورۆزدایه‌، بۆیه‌ ده‌بێت لێی ڕزگار بین نه‌ وه‌ك بیروباوه‌ڕی ته‌وحیدی ئاینیمان خه‌وشی تێبكه‌وێت !

كه‌نیسه‌ی قیپتی میسری ده‌ڵێن:" نیرۆز [نه‌ك نه‌ورۆز] جه‌ژنی سه‌ری ساڵی میسرییه‌ ویه‌كه‌م رۆژی ساڵی كشتوكاڵیه‌ و وشه‌ی [نیرۆز] له‌ [نی-یارۆ] قیپتی هاتوه‌ به‌ مانای ڕوباره‌كان، چونكه‌ ئه‌و كاته‌ له‌ ساڵدا كاتی ته‌واو بوونی وه‌رزی لافاوی روباری نیله‌ كه‌ شاده‌ماری ژیانی میسره‌، كه‌ یۆنانیه‌كان هاتنه‌ میسر پیتی [س] یان خسته‌ سه‌ر ناوه‌كه‌ به‌ عاده‌تی زمانه‌وانی خۆیان چۆن بۆ نمونه‌ [ئه‌نتۆنی ده‌كه‌نه‌ ئه‌نتۆنیۆس [بۆیه‌ [نیرۆ] بووه‌ [نیرۆس] و عه‌ره‌ب وایانزانی نه‌ورۆزی فارسیه‌ "..صفحات خاصة بمناسبه عيد النيروز (رأس السنه القبطيه) http://st-takla.org

له‌ كتێبی [عيد النيروز أقدم عيد لأقدم أمه: للأغنسطس نبيل فاروق - مراجعه وتقديم الأنبا متاؤس] وه‌رگیراوه‌.

-شاهنامەی فیردەوسی لە نێوان ڕاستی و ئەفسانەدا

بە بۆچونی من وشەی [نەورۆز] بە هەموو شێوەکانی بەکار هاتنی زیاتر ئاماژەی بۆ وشەی جەژن کردوە و لەوانەیە لەسەرەتادا لە زۆر کۆنەوە بەر لە دەوڵەتی میدیا وفارسەکان جەژنێکی هاوبەشی گەل وتیرە ئاریا-ئێرانیەکان بوە وپاش دابەشبوونی ئاریایەکان بۆ چەندین گەل وهۆز هەرکەسەی بە شێوازی خۆی جەژنەکەی بەسەرکردۆتەوە وبە چەندین یادەوەری ورِوداو وئەفسانەیان بەستۆتەوە ، هەندێکیان بە سروشت نوێبونەوە وئەوانی تر بە شاکانیان و ئەوی تر بە ئەفسانەیەکی سەردەمی عەقلی سەرەتایی مرۆڤ، وهەیانیشە لە ئیلهامی ئەفسانەیەکی تر وەریگرتوە وهتد....ئەو بابەتانە زۆر ئاسانە بیسەلمێنین و ڕەتیشیان کەینەوە، چونکە هەڵسوکەوت کردن لەگەڵ مێژووی کۆنی ئەفسانەیی ونەنوسراوە وەك ئەوە نییە لەگەڵ مێژووی تۆمار کراودا.
میللەتانی زیندوو زوو بە زوو لەو مێژوو وئەفسانانەیان کۆڵیوەتەوە وبە بەرژەوەندی میللەتانی خۆیانیان باداوەتەوە، میللەتی خەوتو لەناو هەنگوینی بێ هۆشیاریدا وەك کورد، ئامادەیە بەخۆی بە دەستی خۆی مێژووی خۆی بداتە پاڵ ئەم و ئەو بەبێ بەرامبەریش، کێ هەیە بە قەد کورد قسە بە ناودارانی بڵێت؟ چ ڕۆژنامەوانێك ولێکۆڵەرێکی بیانی ماوە لەلایدا کورد قسەی بە سەلاحەدینی ئەیوبی نەدا بێت؟ !من دەیەها نمونەم بەرچاو کەوتوە. سەرکردە لە نەزەری کورد دەبێت سوپەرمان بێت، هیچ غەلەتی نەبێت، وهیچ کەموکورتیەکی نەبێت ووەک پێغەمبەرێك مەعسوم بێت تا ڕیزی لێبگیرێت، ئەوەش بێگومان مەحاڵە.

دەکرێت بڵێین مەسەلەی کاوە وزوحاك وکردنەوەی ئاگری ئازادی هەمووی لە بنەڕەتدا داستانێکی یان ئەفسانەیەکی کوردی نە نوسراو بێت وکورد لە بەدبەختی خۆی تۆماری نەکردبێت لەلایەن زانایانی لەوانەیە لەبەر هۆی ئایینیەوە یان لە نەزانییەوە، فارسەکان هەرزوو دەستی خۆیان وەشاند وزۆربەی ئەفسانە وداستانی ئاریاییە کۆنەکانیان بۆخۆیان تۆمار کرد وبە هەوەستی خۆشیان دەسکاریان کردوە، بە بەڵگەی ئەوەی [جێمز مۆری] رۆژهەڵاتناس لەسالی ١٨١٢ زایینی لە سیاحەتنامەکەی باس لە یادکردنەوەی کوردان دەکات بەجەژنی رزگاری گەل لە ستەمی زوحاك.

هەروەها نوسەری کتێبی هاونەتەوەیی کورد وماد، حەبیبوڵڵای تابانی دەڵێت: عومەر خەیامی نیشابوریش لە کتێبی نەورۆزنامەی خۆیدا دەڵێت؛ " فەرەیدوونی کورد فەرمانی بە ئێرانیان دا تا ئەو ڕۆژەی زوحاک بەدیل گیرا، ئێران لەشەڕ وکێشەی ئەو ڕزگار بوو بکەن بەڕۆژی جەژن." ل ٧١.
لەجیاتی مێژووناسەکان بەو بەڵگانە وەڵامی ئەو کەسانە بدەنەوە کە دەڵێن نەورۆز هی کورد

نییە، کەسانێکی بەبیانوی دینداریەوە لەیەکەن تەقە تەسلیم دەبن بۆ هەر یەکێک هەر کلتورێکی کورد بەرێت، چونکە بەڕای ئەوان ناکۆکە لەگەڵ ئەندێشەکانی سەلەفی ساڵح ! عەقڵیەتی سەلەفی ساڵح بۆ سەردەمی خۆیان ساڵح بوو، تۆ ناکرێت بەو عەقڵیەتە کار بکەیت کە نە دەقی قورئانە و نە حەدیسی پێغەمبەرە تا دنیاماوە. دەکرێت سودیان لێ وەرگرین بەڵام لاسایی کردنەوەی نوقتە وفاریزەی ئەوان کارێکی نەشیاوە.

ئەوە کاری مێژوو نوسانە بێن بەرگری لە مێژووی میلەتەکەیان بکەن، نەک مێژووناسان بێن بە عەقڵیەتێکی سەلەفی وشکەوە زۆربەی مێژووی کورد بشەیتانێنن.
سەیر لەوەدایە کورد لەبەر لاوازی گیانی نەتەوەیی و لەبەر ئەوەی بایەخی بە نوسین وتومارکردن نەداوە، هەتا یەکەم سەرچاوەی مێژویشی]شەرەفنامە] بە فارسی نوسراوە کاتێك کە شاعیرێکی میللی ئێرانی [فیردەوسی [داستانی شاهنامە دەنوسێت کە لە جەوێکی ئەفسانەیی دا نوسراوە ووەک هەر داستانێکی تری وەک ئەلیادە وگەلگامێش وهیتر، تێیدا بە کەیفی خۆی کەسەکان ورِوداوەکان ئاڵ وگۆڕ دەکات هەتا زوحاکیش بەعەرەب لەقەڵەم دەدات وبەشێوەیەکی ئەفسانەئامێزانەش ئاماژە بە بوونی کورد دەکات، گوایە لەو منداڵە رزگاربوانە لە سەربڕینی زوحاک کورد دروست بوە
[کنون کرد از ێن تخمه دارد نژاد کز ێاد ناید بدل برش یاد]
[جا کوردەکان لە تۆرەمەی ئەو لاوانەن کە نەیاندەزانی ئاوادانی چیە] ل٧١ هاونەتەوەیی کورد وماد، حەبیبوڵلای تابانی، وەرگێرانی جەلیل گادانی.

دەیەوێت بڵێت کە کورد لە فارسەوە وەپاش کەوتوە پاش هەڵاتنیان بۆ کێوەکان! لە بنەڕەتدا فارسن ولەدەست زوڵمی پاشای عەرەب ڕایان کردوە، بە عەرەب کردنیشی دوژمنانی شا فارسەکان دەلالەتی خۆی هەیە ودەگەڕێتەوە بۆ ڕوخانی شانشینی شایەکانی شاهنامەی فیردەوسی لەسەر دەستی عەرەبە موسڵمانەکان، شاهنامەی فیردەوسی جارێکی تریش ئاماژەی نێگەتیڤ بە عەرەب دەکات لە ل ٥٠ی چاپی عەرەبی دەڵێت : " دوایی عەرەبێک بەناوی دەربیس لە دژی کیکاوس هەڵگەڕایەوە لەدەوربەری شام، دوایی کیکاوس بەدەستی بەربەرەکان بە فێڵ دەگیرێت ومەملەکەت بێ شا دەمێنێتەوە ...دوایی ئەفراسیاب دەستی بەسەر دادەگرێت پاش شەرێک لەگەڵ [عەرەب"!]

سەفەویەکان لە بۆشاییدا نەهاتن، بەڵکو وەک بیرمەندێکی گەورەی ئێرانی سادق زیبا کلام بەڕاشکاوی دەڵێت: " لەوە دەچێت کە ئێمە وەک ئێرانی نوشوستە مێژوییەکانمان لە قادسیە بەر لە ١٤٠٠ ساڵ لەبیرنەکردوە !!"شیعەگەرێتیش کە پیشەسازیەکی ئێرانیە بە پلە یەک لە نوسخە سەفەویەکەی ئەویش گوزارشێکە لە ڕقی فارسی نەژادی بەرامبەر ئەو [عەرەبە پێ پەتیانەی] کە ئیمپراتۆریەتی فارسیان ڕوخاند.

ئه‌وه‌ له‌ كاتێكدا ئه‌بولقاسمی فیردەوسی له‌ چاو زانا ئایینیه‌ شیعه‌ توندره‌وه‌كانی ئه‌مڕۆ موسڵمانێكی چاكیش بوه‌ و زۆر بەڕیزه‌وه‌ش باسی ئیسلام وكه‌سایه‌تییه‌ سونیه‌كانیش ده‌كات وه‌ك ئه‌بوبوكر وعومه‌ر وعوسمان له‌ پێشه‌كیه‌كه‌یدا، هه‌رچه‌نده‌ تاوانباركراوه‌ به‌وه‌ی شیعه‌یه‌كی رافیزییه‌، به‌ڵام به‌ڕای من ڕاستر وایه‌ كه‌ موعته‌زیلی بوه‌ وكه‌ نوێنه‌ری هێڵی عه‌قلانیه‌ت ده‌كه‌ن له‌ ئیسلامدا به‌ به‌ڵگه‌ی ئه‌وه‌ی له‌ سه‌ره‌تای شاهنامه‌دا ستایشی عه‌قڵ ده‌كات وله‌ كۆتایش وه‌سفی عومه‌ری كوری خه‌تاب ده‌كات، ئه‌گه‌ریش شیعه‌ بوبێت ئه‌وه‌ شیعه‌ی عه‌لی به‌راییه‌ نه‌ك شیعه‌ی سه‌فه‌وی به‌پێی پۆلبه‌ندی بیرمه‌ندی گه‌وره‌ی ئێرانی عه‌لی شه‌ریعه‌تی.

-شاهنامه‌ و نه‌ورۆز

شاهنامه‌ نه‌ورۆز ناگێرێته‌وه‌ بۆ شه‌ری كاوه‌ وفه‌ره‌یدون له‌ دژی زوحاك، كه‌ سه‌رله‌به‌ری ئه‌فسانه‌یه‌، به‌ڵكو به‌و جۆره‌ باسی ده‌كات: "ئینجا جه‌مشید هات سه‌ر ته‌ختی فه‌رمانڕه‌وایی له‌ پاش باوكی ته‌همورت كه‌ ئه‌ویش وه‌ك ئه‌و سه‌ركه‌وتو بوو به‌سه‌ر دێو ودره‌نجه‌كانیش وتوانی له‌سه‌ر قه‌رویێڵه‌ ڕازاوه‌كه‌ی بفرێت به‌سه‌ر هه‌موو مه‌مله‌كه‌ته‌كانی به‌ هۆی جنۆكه‌كانیه‌وه‌!! جنۆكه‌كان له‌و رۆژه‌ هه‌ڵیان گرت كاتێ خۆر كه‌وته‌ قولله‌ی حه‌مله‌وه‌، وزۆر دلخۆش بوو وه‌مه‌ی ده‌به‌خشرایه‌وه‌ وئه‌و رۆژه‌ ناونرا به‌ رۆژی نه‌ورۆز كه‌ بوه‌ عورفێكی پیرۆز لای فارسه‌كان. " ل ١٠. [الشاهنامه: ملحمه الفرس الكبرى، لابي القاسم الفردوسي، دار العلم للملايين- بيروت الطبعه الثانيه ١٩٧٩]

شاهنامه‌ له‌ ڕووی ڕاستیه‌وه‌ ناكرێت پشتی پێ ببه‌سترێت زۆر له‌ ره‌خنه‌گران پێیان وایه‌ كه‌ قۆناغی یه‌كه‌می شاهنامه‌: سه‌رده‌می ئه‌فسانه‌ییه‌ كه‌باسی گیومیرت وجه‌مشید وزوحاك وفه‌ره‌یدون وكاوه‌ ده‌كات، كه‌ ئه‌و قۆناغه‌ هیچ نرخێكی مێژوویی نییه‌ ورەنگی ئه‌فسانه‌یی زاڵه‌ به‌سه‌ریدا.

كه‌چی ئه‌و دژه‌ نه‌ورۆزانه‌ی خۆمان هه‌مان هه‌ڵه‌ی ناسیونالیسته‌ كورده‌كان دوپات ده‌كه‌نه‌وه‌ كاتێ چیرۆكی كاوه‌ وزوحاكیان وه‌ك هه‌قیقه‌ت و ڕاستی به‌ خه‌ڵك ده‌فرۆشت، وئه‌وانیش دێن داوه‌ری خۆیان له‌سه‌ر ئه‌و هه‌ڵه‌یه‌ ده‌كه‌ن و چیرۆكی كاوه‌ وزوحاكیان هێنده‌ به‌ جدی وه‌رگرتوه‌ ده‌ڵێی باسی كه‌سانێكی سه‌ده‌ی بیست ویه‌كه‌م ده‌كه‌ن، وكاوه‌ی داماو ده‌كه‌نه‌ خاین وخۆفرۆش، كه‌ ئه‌مڕۆ هه‌زاران كورد ناوی كاوه‌یه‌! وزوحاك ده‌كه‌نه‌ دوا پاشای میدیه‌كان [ئه‌شتیاگ] نازانم به‌ چ پێودانگێك كه‌ تۆ نه‌توانی هیچ مێژویه‌كی كۆن به‌ وردی دیاری بكه‌یت؟! پێم وایه‌ مێژووی نه‌ورۆز ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ زۆر كۆنتر له‌ مێژووی ڕوخانی ده‌وڵه‌تی

مادەکان یان دامەزراندنی دەوڵەتی ئەخمینیەکان، نەورۆز کۆنترین داستان یان ئەفسانەی ئارياييە، ئەفسانە بەر هەمێکی گرنگی عەقڵی مرۆڤە بە گشتی.

هەرچۆنێکی بێت چیرۆکی کاوە وزوحاک دەبێت لە چوارچێوەی داستانێك یان ئەفسانەیەکی نیشتیمانی بخوێندرێتەوە نەك وەك مێژوویەکی واقیعی، خوێندنەوەی بەو شێوەیە داستانێکی بەسوود دەبێت بۆ پتەوکردنی هەستی ئینتیما بوونی پوکاوەمان، لەبیرمە پێش چەند ساڵێك فلمێکی کارتۆنی [ئەنیمەیشن] لەسەر چیرۆکی کاوە وزوحاکمان دیت لە ڤیستڤاڵی فیلمی کوردی لە لەندەن، لەگەڵ هەموو کەموکورتیشی لە ڕووی تێکست وتەکنیکەوەش، هەستم کرد هەستێکی پاك و نوێی کوردبوونی لەلای کوڕە حەوت ساڵانەکەم دروست کرد کەمن بە ساڵانێك نەمتوانی ئەو هەستەی لا دروست بکەم.

بەڕاستی ئەو داستانە نەتەوەییانە هەرگیز بە هیچ تێکستێکی تر تەعویز ناکرێت، چۆن قورئان هەستی ئیمانداریم بە ئایین وڕۆژی دوایی پتەو دەکات، ئەو داستانە نەتەوەییانە وشیعری حاجی قادر وئەحمەدی خانی وپەشێو وبێکەس ودەنگی شڤان پەروەر وشتی تریش هەستی ئینتیمای نەتەوەییم لا قوڵتر دەکات. هەر بۆیە هەست بە لاوازی هەستی ئینتیمای کورد بوون دەکەین لەلای ئیسلامیەکان بە گشتی ولەلای سەلەفیەکان بە تايبەتی، چونکە ناوهێنانی قەوم وقەومیەت بە هەر مەبەستێك بێت نیمچە کوفرێکە لای زۆریان یان ئینتیمای نەتەوەیی دوا خاڵی لیستی بایەخیانە.

فیردەوسی بە پاڵنەری خۆشەویستی میلەتی فارس دێت ئەو هەموو ئەفسانەیە دادەڕێژێتەوە وبە ویستی خۆی تۆماری دەکات وکاوە دەکاتە فارس ونەورۆز دەکاتە جەژنێکی فارسی بۆ تۆمارکردنی شاکارێك بۆ نەتەوەی فارس کە بەڕاستی شاکاریشە کە [نولدکە] ی ئەڵمانی دەڵێت: "داستانێکی بێ وێنەیە لای هیچ نەتەوەیەک وێنەی نییە"
[ابن الاثير] کە مێژوونوس وزانای فەرمودەناسی پێغەمبەرە ستایشی شاهنامە دەکات بە ئەلفازێك لەوانەیە لەو سەردەمە با سەلەفیەکان تەکفیریان کردبا، ابن الاپير دەڵێت: " شاهنامە قورئانی عەجەمە ...چونکە سەرتاسەری لە لوتکەی ڕەوانبێژییە"
[مفاهيم الانسانيه في شاهنامه الفردوسي، د.محمد علوی مقدم، مجله العلوم الانسانيه عدد ١٠١.]

- ڕۆژێک دێت میزاجی سەلەفیەت سەلاحەدین ئەیوبیش شاباش دەکات

دەبێت بۆ زانایەکی کورد ئەو کارەی پێنەکرابێت؟! لەو سەردەمە کارێکی وای بۆ کورد نەکردبێت؟! ئەگەر دەوڵەتی میدیا زۆر لە مێژ بوو نەمابوو لە یادەوەری کورد، بۆ ئەو هەموو

زانایه‌ كورده‌ داستانێكیان لەسەر سەلاحەدین ئەیوبی نەنوسی كه‌ خۆی له‌ خۆیدا ببوه‌ داستان له‌ نەزەری شەرق وغەربەوە، هەتا شاعیری گەورەی ئیتاڵی دانتی دڵی نەهاتوه‌ بیخاته‌ دۆزەخی [كۆمیدیای خوداوەنیەوە] وبەڕیزەوه‌ له‌ شوێنێكی نێوان دۆزەخ وبەهەشت سەلاحەدینی داناوە، لەكاتێكدا هەموو ئیسلامی به‌ پێغەمبەرەوەش خستۆته‌ دۆزەخی كۆمێدیاكەی!! سەلاحەدین هەموو ئەوروپای سەردەمی جەهالەت وتاریكی كەنیسەی سەرسام كردبوو به‌ ڕەوشتی بەرز وجوامێری وسوارچاكی. بەڕای من كورد لەچاو میلەتانی تر هێنده‌ دەمارگیر وبەپەرۆش نییه‌ بۆ وڵاتەكەی وبۆ سەركرده‌ مێژوویەكانیشی، تا ئەمڕۆش لەگەڵ بوونی ئەو هەموو مەترسیانه‌ دەورمان زۆربەی هەره‌ زۆری سەركرده‌ ومیلەتیش تاڕادەیەكی زۆر ناوچەگەرێتی وعەشیرەتی وشارچیەتی به‌ پله‌ یەك دێت ودەردەكه‌ پەڕیوەتەوه‌ ناو ڕۆشنبیرانیش له‌ ئاستی بەرزەوە! كەوابوو چۆن چاوەڕێی زانایەكی كورد بكەین لەسەردەمی زێڕینی ئیسلام وەك فیردەوسی بێت وشتێك وەك ئەو بكات. بۆ زانینیش شاهنامەی فیردەوسی تاقه‌ شاهنامه‌ نییه‌ له‌ مێژووی فارسدا، بەڵكو زیاتر له‌ پێنج شاهنامەی تر بەر لەئەو بەرهەم هاتبوو.

بەڵام دوور نیه‌ ڕۆژێك ئەو فەرهەنگه‌ تەسك بینه‌ وحەرفیەی سەلەفیەت بەناوی كورد بێ خاوەنی لەسەلاحەدین ئەیوبی بكات وەك نەورۆز، چونكه‌ سەلاحەدین ئەیوبی شافیعی وئەشعەری بوە! كه‌ من ئەو قسەیەم له‌ سەلەفیەكانی عەرەب گوێ لێبوە، یان سەلاحەدین سۆفی بوە وئەهلی تەسەوفی خۆش ویستوە، چۆن نەورۆزیش میلەتانی تری وەك فارس ئیدیعای خاوەنیەتی دەكەن، نوسەر ومێژوو نووسی عەرەبیش هەن وەك]ابن واسل] و [ابن الدواداری] وبەڵكو پاشایەكی ئەیوبی به‌ ناوی [الملك الایوبی الأمجد بن الحسن بن داود بن أیوب] له‌ كتێبی نوسراوی خۆیدا " الفوائد الجلیه‌ فی الفرائد الناسریه‌ " نكولی له‌ كورد بوونی ئەیوبیەكان دەكات ودەڵێت كورد نەبوون بەڵكو تێكەڵاوی كوردیان كردوه‌ وبەس!

جا دژه‌ نەورۆزەكان به‌ قسەی فیردەوسی فارس پەرەست نەورۆز شاباش بكەن، ئەی دەبێ به‌ قسەی كەسێكی بنەماڵەی سەلاحەدین ئەیوبی چۆن پشت لەو قارەمانه‌ وداستانەی كورد نەكەن؟!

له‌ كۆتاییدا بەو مەلا ومێژووچیه‌ دژه‌ نەورۆزانه‌ دەڵێین:

١ -نەورۆزكردنی كورد لاساییكردنەوەی كەس نییه‌، ئەوه‌ خەڵكی تره‌ لاسایی كورد دەكەنەوە، كورد ئەگەر تاقه‌ دامەزرێنەری نەورۆز نەبێت، ئەوه‌ بێگومان له‌ دامەزرێنەرانی یەكەمەتی.

٢ -داستانی كاوه‌ وزوحاك ڕاست بێت یان ئەفسانه‌ بێت، بەپێی نوسخه‌ كوردیەكەی دەخوێندرێتەوه‌ كه‌ كورد پشتاوپشت بۆ یەكیان گوێزاوەتەوە، نەك به‌ پێی شاهنامەی فردەوسی كه‌ لەلاتان وەك حەدیسی پێغەمبەری لێهاتوه‌ وسەرلەبەری باوەڕ دەكەن،ویادەوەری كوردی پێ دەتوقێننەوه‌ وپاش هەزاران ساڵ تازه‌ كاوەی ئاسنگەر وەك ڕەمزێكی مێژژویی ناپاكی

ده‌كه‌ن، مێژوو بواری زۆره‌ بۆ سه‌لماندنی به‌ڵگه‌كانی خۆمان به‌ڵام ئێوه‌ وه‌ك جوته‌ كلاشه‌كه‌ی حونه‌ين به‌ ناحه‌زانه‌ تێی ده‌ڕوانن بۆیه‌ ناتوانن به‌رگری لێ بكه‌ن.
٣ -نه‌ورۆز جه‌ژنێكی نیشتیمانییه‌ و هه‌تا دارو دره‌ختیش له‌ دونیای ئه‌مڕۆدا جه‌ژنی هه‌یه‌، وجه‌ژنه‌كه‌ش دووره‌ له‌ ڕه‌هه‌ندی ئاینییه‌وه‌، مه‌گه‌ر ئێوه‌ به‌و ته‌ركیز كردنه‌تان كاردانه‌وه‌ی خراپ له‌لای خه‌ڵكی كورد دروست بكه‌ن بۆ پێدانی ڕه‌هه‌ندی ئاینی به‌ نه‌ورۆز. ئێمه‌ی كورد خاوه‌نی مێژووی كوردین له‌ پێش وپاش ئیسلامدا، ئه‌وه‌ زانایانی ئیسلام له‌ عه‌ره‌به‌كان بوون ئه‌و هه‌موو كلتور وئه‌ده‌ب وشیعر وموعه‌له‌قات وئه‌فسانه‌ ومێژووی عه‌ره‌بیان له‌ فه‌وتان ڕزگار كرد، خۆزگه‌ ئێوه‌ش وه‌ک حه‌زره‌تی شه‌ره‌فخانی به‌دلیسی وئه‌حمه‌دی خانی وحاجی قادر ده‌بوون، نه‌ك له‌ مه‌لیك مه‌لیكتر بن و له‌ عه‌ره‌ب ئیسلامتر بن!
٢٠١٢/٤/٧
محه‌مه‌د هه‌ريری

نه‌ورۆز و ژیان له‌ دیدی كۆلكه‌ سه‌له‌فیان

(كه‌سی دزێو چاوی به‌ جوانی هه‌ڵنایێ، وده‌به‌نگیش زیره‌كی به‌ دوژمنكاری به‌سه‌ر خۆی ده‌بینێت، ودۆڕاویش وادەزانێ سه‌ركه‌وتن گاڵته‌كردنه‌ به‌ ئه‌و) شێخ محه‌مه‌دی غه‌زالی

له‌ نێو جیهانی ئیسلامدا وله‌ ناو گۆڕه‌پانی ئه‌وانه‌ی كاری دینداری ئیسلامی ده‌كه‌ن دوو عه‌قڵیه‌تی سه‌ره‌كی به‌دیده‌كرێت، یه‌كێكیان میانڕه‌و وگونجاو له‌گه‌ڵ عه‌قڵ ومه‌نتقدا، دوه‌میان: تونڕه‌و وشه‌ڕانگێز به‌به‌رده‌وامی دژی هه‌موو شته‌ ژیربێژیه‌كان به‌ناوی سه‌له‌فیه‌ت وگه‌ڕانه‌وه‌ بۆ سه‌رده‌می زێڕینی سه‌له‌فی صالح، من له‌و وتاره‌ دوه‌میانم مه‌به‌سته‌. عه‌قڵیه‌تێكی توندڕه‌وانه‌ی، چاویلكه‌ ڕه‌ش، ده‌ق په‌رستی وحه‌رفی، پێی وایه‌ هه‌ر كارێك پێغه‌مبه‌ر و هاوه‌ڵانی و شوێن كه‌وته‌كانیان نه‌یان كردبێت، نابێت بكرێت، له‌ كاتێكدا ئه‌و كورت بینانه‌ سه‌دان و هه‌زاران كار ده‌كه‌ن ڕۆژانه‌ به‌بێ ئه‌وه‌ی پێغه‌مبه‌ر و هاوه‌ڵانی و شوێن كه‌وته‌كانیان كردبێتیان، ئه‌و عه‌قڵیه‌ته‌ له‌ ناو نێوه‌ندی سونه‌ مه‌زهه‌بدا خاوه‌نی نه‌شازترین و به‌رزترین و دزێوترین ده‌نگه‌، پێكه‌وه‌ش له‌گه‌ڵ نیوه‌كه‌یتری عه‌قڵیه‌تی توندڕه‌وی شیعی خاوه‌نی گه‌وره‌ترین كاره‌ساتن كه‌ به‌ڕێوه‌یه‌ وله‌و ڕۆژگاره‌ سه‌ره‌تاكانی به‌دیده‌كه‌ین له‌و شه‌ره‌ گه‌وره‌ وبه‌رفراوانه‌ی نێوان شیعه‌ و سونه‌دا به‌ زمان وقه‌ڵه‌م وتیڤی وكه‌ناڵی ئاسمانی وئینته‌رنێت وچه‌ندین هۆی تر. مایه‌ی گاڵته‌جارییه‌ كه‌ ئه‌و دوو لایه‌نه‌ شه‌ڕانگێژه‌ یه‌كێكیان نه‌ورۆز ته‌حریم ده‌كات كه‌ سه‌له‌فیه‌كانن، كه‌چی شیعه‌كان ڕۆژه‌كه‌ وا ته‌قدیس ده‌كه‌ن له‌ڕاده‌به‌ده‌ر !

له‌ نێو نێوه‌ندی سونیدا، ئه‌و براده‌رانه‌ كه‌ ناو له‌ خۆیان ده‌نێن به‌ سه‌له‌فی به‌ چاوی پڕ گومانه‌وه‌ سه‌یر ده‌كه‌نه‌ هه‌موو ده‌ورووبه‌ریان، وهه‌موو جوله‌ وكردارێک په‌یوه‌ندیشی به‌ ئایین نه‌بێت ده‌یئاینێنن، وه‌ک ئه‌و بابه‌تانه‌:

-ده‌ستكردن به‌ سه‌لام له‌ نا موسڵمان حه‌رامه‌! ئه‌گه‌ر له‌ ڕێگایه‌كدا ده‌ڕۆیشتن ناچاری كه‌ له‌ په‌نا دیواره‌كان بڕوات تۆ له‌ نێو سینگی ڕێگاكه‌ بڕۆ!! بڕوانه‌ ئه‌و ده‌روونه‌ عه‌نته‌ره‌ به‌ناو دینه‌وه‌!

-حه‌ڕامه‌ پیرۆزبایی جه‌ژنی سه‌ری ساڵ له‌ مه‌سیحیه‌كان بكه‌یت!! بڕوانه‌ ئه‌و ده‌روونه‌ پڕ له‌ حقده‌ كه‌ هیچ حیسابێك بۆ هاونیشتیمانی ناكات!

-مه‌ولودكردن بۆ پێغه‌مبه‌ر بیدعه‌یه‌! هینه‌كه‌یان گه‌یشته‌ پێغه‌مبه‌ریش!

-ژن نابێت به‌ ته‌نها سه‌فه‌ر بكات ئه‌گه‌ر له‌سه‌روی په‌نجا ساڵیش بێت، ده‌بێت مه‌حره‌می له‌گه‌ڵدا بێت.! چونكه‌ چه‌مكی سه‌فه‌ر هه‌ر به‌ پێودانگی كتێبه‌ كۆنه‌ فیقهیه‌كانه‌ كه‌ به‌ حوشتر وولاغ سه‌فه‌ریان ده‌كرد. بڕوانه‌ ئه‌و عه‌قڵه‌ چه‌ق به‌ستوه‌!

-ژن نابێت سەیارە لێخوڕێت حەرامە، بۆ؟ نەوەک لە بیابانێك سەیارەکە بوەستێت، وپیاو خراپێکی لێ پەیدا بێت!! بڕوانە ئەو دەروونە نەخۆشە!
-بیدعەچی [هەڵبەتە بە مەفهومی خۆیان] نابێت برادەراتی بکەیت، سەردانی بکەیت، سەلامی لێبکەیت وژن وژنخوازی لەگەڵدا بکەیت، ئەگەر مردیش نابێت بچیتە مەراسیمی ناشتنەکەی! بڕوانە ئەو دەروونە پڕ لە ڕق وکێمە لەسەر خودی موسڵمان، جا قوڕبەسەری ناموسڵمان!

ئەوە وگەلێك قسە وکاری منداڵکارانە کە هیچ سەنگی نییە لە واقیعدا.
بەو دوایە پاش ئەوەی ماندوو بوون لە قسەکردن لەسەر قسەکردن لەسەر سەری ساڵ وجەژنی خۆشەویستی و دایک ونیشتیمان ودرەخت وجەژنی لەدایک بوونی پێغەمبەر]ص[بایان دایەوە سەر نەورۆز، ئەو نەورۆزەی کە لەوەتی کورد هەیە ئاهەنگی تێدا دەگێڕێت، ئەو بێ ئیش وکەللە بۆشانە دەیانەوێت بە تازەکی لە خەڵکی کوردی حەرام بکەن ودەیانەوێت کوردیش ڕوانگە ڕەنگینەکەی وەک سروشتە ڕەنگینەکەی بگۆڕێتەوە بە ڕوانگە خێڵەکیەکەی سەلەفیەتی دەوارنشینی فیقهی بەدەویەت وهەمان ڕوانگە ڕەشەکەی ئەوان بکەتە تارمایی سەر چاوانی. قسەکانی مەلا سەمەد وئەوانی تر دەقاودەق لە سایتی سەلەفیەکانی خەلیج گواستراوەتەوە بۆ نمونە بڕوانە ئەو بابەتە : [حكم الاحتفال بعيد النيروز] لەو لینکە : http://islamqa.info/ar/ref/101404دەبینیت کە تەنها وەرگێڕدراوەتە سەر کوردی.

لە ڕووی مێژووییەوە قسەی زۆر جیاواز هەیە لەسەر ئەسڵی نەورۆز وەی کێیە وچۆن دروست بوە، زەحمەتە هیچ کامێکیان ساغ بێتەوە، بەڵام من کارم بە مێژوو نیە نەورۆز هی قیبتیەکانە یان هی دوژمنانی کوردە ئەوانەی ئیمپراتۆریەتی میدیایان ڕوخاند، یان کاوەی ئاسنگەر هەقیقی بوە یان ئەفسانە، یان زوحاك ئەسڵی هەیە یان ئەفسانەیەکی فیردەوسییە..هتد، بەڵام ئەوەی من دەیزانم ئەوەیە و بە پێی ئەو لێکۆڵینەوانەی لەو بوارەدا کراون نەورۆز پێشینەیەکی دوورودرێژی هەیە و کۆنترین جەژنی مرۆڤە لە سەر زەوی. ، کۆنترین مرۆڤەکانی سەر گۆی زەوی کە لە ئەشکەوتەکاندا ژیاون، ڕۆژی یەکەمی بەهاریان کردووە بە جەژن. نەورۆز ئەوەندەی مێژوو ئاگادارە لەوەتی کورد و مرۆڤ هەیە ئاهەنگی بۆ دەگێڕدرێت.

لە پاش هاتنی ئیسلامیشدا کورد ونەتەوە ئیسلامەکانی تر هەموو کاروبارێکی پێچەوانە بە ئایینی پیرۆزی ئیسلامیان خۆویستانە فەرامۆش کرد ئەگەر دژایەتی کردبێت لەگەڵ عەقیدەی ئیسلامی، بەڵام زانا وداناکانی ئیسلامی کورد، کە زۆر ژیرتر بوون لەو کۆلکە سەلەفیە شەڕانگێژانەی ئەو ڕۆژگارە پڕ لە بەدبەختیەی کورد، هەر زوو هەستیان بەو جیاوازیە کرد لە نێوان بۆنەی ئایینی وبۆنە وکایەی نیشتیمانی یان بۆنەی سروشتی وبەدرێژایی تەمەنی

ئیسلامیش یادی ئەو بۆنەیە کراوەتەوە لە نێو کوردا ونەورۆزیش لە هەموو دەقە کۆنە کوردیەکان ئاماژەی پێکراوە، ولەلایەن سەدان شاعیری کوردی موسڵمانی پایە بەرزی وەک ئەحمەدی خانی وجزەیری ونالی وحاجی قادر ومەحوی ئاماژەی پڕ لە جوانی بە نەورۆز کراوە لە کاتێکدا پەنجەی هەریەک لەو شاعیرە موسڵمانانەی کورد هەزار کۆلکە سەلەفی وەک مەلا سەمەد ومەلا گەرمیانییە توندڕەوەکان دەهێنێت، کە دەیانەوێت یادەوەری کورد وێران کەن وکۆنەست وهەستی خۆشی منالّی وگەنجی کورد بسڕنەوە.

مەلا سەمەد دەڵێت نەورۆز حەرامە چونکە پێغەمبەر وسەحابە نەیان کردیە، ئەخر پێغەمبەر وسەحابە کە عەرەب وقوڕەیشی بوون لە کوێ ئاگاداری نەورۆز بوون تا بیکەن یان نەیکەن .

نەکیرەیەکی بی مەعریفەی تر دەڵێت: " بەشداری کردن لە [نەورۆز] تیایدا لاسایی کردنەوەیەکی کوێرانەیە و هیچ بەڵگەیەکی لەسەر نی یە، پێغەمبەری خوایش صلی الله علیە وسلم ئاگاداری کردووینەتەوە لەوەی کوێرانە لاسای گاوڕ و خاچ پەرستان و ئاگر پەرستان نەکەینەوە"....
ئەو بیرکۆڵە دەڵێی باسی [ڤالنتاین] دەکات وکورد دوێنی فێری لاساییکردنەوەی نەورۆز بوە، نازانێت زۆربەی زۆری بەڵگەکان ئاماژە دەکەن بە کوردی بوونی نەورۆز لە بنەڕەتدا، ئینجا سەیر لەوەدایە تەنها دوازدە وڵاتی ئیسلامی بەڕەسمی ئاهەنگ دەگێڕن لە نەورۆزدا، خاچ پەرستی چی و ئاگرپەرستی چی، ئەو قسانە بکە نوشتەیەك وبیخە ناو ئاو وبیخۆرەوە بەڵکو مەنیقی خوارۆخێچتان کەمێك ڕاست دەبێتەوە. دەقێك هەیە کە حەزرەتی عەلی کە ناسراوە بە حیکمەت پەسنی نەورۆزی کردوە، کەچی سەلەفیەکان ئەویش بەلێکدانەوەی سەقەت دەشێوێنن:
(أتى علی رضی الله عنە- بهدیه النیروز فقال ما هذه؟ قالوا یا أمیر المؤمنین هذا یوم النیروز قال فاصنعوا كل یوم فیروز) واتە " :دیاریەکیان هێنا بۆ ئیمامی عەلی (ڕەزای خوای لێبێت) بە بۆنەی نەورۆزەوە, ئیمامی عەلی فەرمووی ئەم دیاریە چیە؟ ووتیان میری ئیمانداران ئەوڕۆ ڕۆژی نەورۆزە، ئیمامیش فەرمووی هەموو ڕۆژێك بکەن بە [نەورۆز] فەیروز"

برادەرێکی سەلەفی کە تەرجەمەی ڕەشەبای سعودیە دەکات بە کوردی دەڵێت: لە وەڵامی ئەم جۆرە کەسانەی کە دەڵێن حەزرەتی عەلی پەسنی نەورۆزی کردوە "(شێخ سەفەر ئەلحەوالی) دەفەرموێت : (ئیمامی عەلی ڕازی نەبوو تەنها ئیقرار بە ناوەکەیشیان بکات چی جای ئەوەی یادی بکاتەوە و خواردنیان بخوات، ئیمامی عەلی هەر حەزی نەکرد بڵێت نەورۆز بەڵکو فەرمووی فەیروز،"(ناڵێ عەرەب بە سروشت نازانن ناوی غەیرە عەرەبی وەك خۆی گۆ بکەن وبەڕای من کۆلەوارترین میللەتی دونیان لە بەدگۆکردنی ناوی میللەتانی تر، ئەو [نەورۆزە یان نورۆز [لە هەموو سەرچاوە ئیسلامیەکان پێی دەڵێن

[النیروز]!!! یان هەر کاتی خۆی یەک کورد بە خزمەت پێغەمبەر گەیشتبوو ناوی [گاوان] بوە فەقیرە، کەچی هەموو سەرچاوەکان پێی دەڵێن [جابان]، هەرچەندە ئەو دەقە ئاشکرایە کە حەزرەتی عەلی هیچ نارەزایەکی دەرنەبڕیوە بەرامبەر نەورۆز وهیوادار بوە هەموو ڕۆژێك نەورۆز بێت بۆ ئەوەی خەڵک دڵخۆش بێت کەچی ئەو زانا سەلەفیە پێی وایە تەنانەت عەلی " حەزی نەکرد بڵێت نەورۆز بەڵکو فەرمووی فەیروز " ئەخر فەیروز مانای چییە؟ وچ ڕەبتێکی بە نەورۆزە، منیش دەڵێم کە کوردم وهەرچەندە سەلەفیەکانی کورد قسەی سعودیەکانیان لا گرنگترە: یان وەک گوتم حەزرەتی عەلی نەیزانیوە ناوەکە بە جوانی گۆ بکات، یانیش ئەوەی نوسیویەتیەوە هەڵەی تێدا کردوە.

ئەو جۆرە قسە نەشازانە پەیوەندیان بە گشتی مەلا وزانایینی کورد نییە، بەڵکو تەنها گوزارش دەکات لە کەمینەیەکی سەلەفی پیشەیان هەر تێکدانە، بەڵام سەدان مەلا سەمەد ونازانم کێ گەرمیانی ناتوانن قەناعەت بەو خەڵکە بکەن بەپێی فیقهی بەدەویەتی بەناو سەلەفیەت بڕۆن بەرێوە، کورد لە بنەڕەتدا حەزی بە توندڕەوی نییە، وپێویستی بە فەتوای سعودی نییە تا فێری دینداری بێت بۆیە چاکترە خۆیان لەو باسە هەستیارانە نەدەن چونکە هێندە ئێسکیان سوک نییە تا قورستری کەن.
نەورۆزی هەموو لایەک پیرۆز.

لەندەن
٢٠١٢/٣/٢٢

پەیوەندی شیعە و کورد لە ڕۆشنایی عروبەت ومیللەتگەرایی مەزهەبی

زۆر جار گوێمان لێ دەبێت کە تەیاری عروبەت لە ناو شیعەدا لاوازە، لە ناو سونەدا بە هێزە، بۆیە سونەی عروبەت ڕەو ترسناکترن لە شیعەی میللەتگەرا ومەزهەبیەت، بەڵام بە وردبونەوەیەک دەردەکەوێت کە ئەو مەقولەیە بێ کەموکورتی نییە..بە نسبەت نا عروبەتی ڕەوتی شیعەگەرایەتی هەرچەندە کەسایەتیەکی عروبی ناودار لەناو شیعەکان هەڵکەوتون، بەڵام تا ڕادەیەك ڕاستە هۆیەکەش دەگەڕێتەوە بۆ بەژداری کەسانێکی نا عەرەب بەتایبەتی لە فارسەکان وعەجەمەکان لە دامەزراندنی عەقڵیەتی شیعی گشتی و پێگەکانی ئەو مەزهەبە، هەروەها لەبەر لەباوەش کردنی خەڵکی فارس بۆ دەعوەی ئەهلی بەیت کە هەتا عەباسیەکانیش لەسەر شان وپیلی ناعەرەبەکانی وەک کورد وفارس هاتنە سەر سەکۆی خیلافەت...بێگومان کاریگەری فارسی بەسەر جیهان بینی شیعیدا ناکرێت نکوڵی لێ بکرێت تا ڕادەی ئەوەی هەندێک حەدیسیان بەدەوی ئیمامەکانیان دروست کردوە کە گوایە خودی مەهدی لەوەچەی یەزدجەردی فارسەکانە.

النوری الطبرسی لە کتێبی [النجم الثاقب فی احوال الامام الحجه الغائب] شتێکی زۆر سەیر باس دەکات، دەڵێت یەک لە نازناوەکانی ئیمامی زەمان نازناوی پاشای یان ڕزگارکەری مەجوسە [خسرو مجوس] ١/ ١٨٥ !!!. لە [بحار الانوار] المجلسی ئەو بیرۆکەیە ڕوندەکاتەوە کە ڕیوایەت دەکات لە نوشجان کوری البودمردان دەڵێ :کاتێ فارس دۆرا لە شەڕی قادسیە و هەواڵەکە گەیشتە [یزدجرد کوری شەهریار ..[ڕای کرد ولە دەرکی دیوانەکەی گوتی: السلام علیک ئەی دیوان، ئەوە من بەجێت دەهێڵم، بەڵام یان بەخۆم دەگەڕێمەوە بۆت یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت هێشتا سەردەم وزەمانی نەهاتوە...سلێمان دەیلەمی دەڵێت: چومە خزمەت ئەبو عبداللە پرسیارم لێیکرد: مەبەستی چییە لە [یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت]؟ گوتی: ئەوە ێاحێبی زەمانە لە شەشەم وەچەی منە کە لە پشتی یزدجەرد کەوتۆتەوە وکوری ئەوە. [بحار الانوار٥١/ ١٦٣ ـ١٦٤] کەوابوو کوڕی پاشای فارس دەگەڕێتەوە بۆ تۆڵەی باوکانی لە عەرەبدا!!!

هەر لە کتێبی [الغیبە] ی محمد بن ابراهیم النعمانی، ێ ٢٣٤، عن ابی عبدالله علیه السلام قال: [اذا خرج القائم لم یکن بینه وبین العرب و قریش الا السیف،،،] واتە کە مەهدی هات تەنها شمشێری لە نێوان خۆیی وعەرەب وقورەیش لە نێواندایە!!

بیرمەندێکی گەورەی ئێرانی سادق زیبا کلام، لە دوو چاوپێکەوتندا لەگەڵ هەفتەنامەی »سوبحی ئازادی» کە بەو دواییە کردویەتی دەڵێت: وێنەی عەرەب لە یادەوەری نەتەوەیی و ئاینیی دا هەمان شتە وهەمان نێگەتیڤە، "وابزانم زۆر لە ئێمەمانان رقی لە عەرەبە لە دیندار و عەلمانیەکاندا" لە یادەوەری دینداری فارسدا عەرەب بریتیە: "لە سونی ، ناسیبی، ئەمەوی، عەباسی، ئەعرابی، مونافیق، دوژمنی ئەهلی بەیت، وەهابی،تیرۆریست، بەعسی، سەدامی"!...

لە یادەوەری نەتەوەیی فارسیدا عەرەب بریتییە: " پێخواس، پیس، چەپەڵ، دزێو، ڕەش پێست، تینوی خوێن، دڵ ڕەق، دڕندە، بێزراو، ئەهریمەن، دز، مارمیلکە خۆر، داگیرکەر، کچ زیندەبەچاڵ کەر،"..

زیبا کلام دەڵێت: " لەوە دەچێت کە ئێمە وەک ئێرانی نوشوستە مێژوییەکانمان لە قادسیە بەر لە ١٤٠٠ ساڵ لەبیرنەکردوە !!"

عروبەت وناعروبەتی سونە و شیعە لەو چوارچێوەیە دەبێت بخوێندرێتەوە، نەك شیعە وەک مەزهەبێکی ئینسانی و مرۆدۆست وێنا بکرێت، هەموو دەزانین کە لای شیعە بەپێی ڕیوایەتەکانیان مەکروهە تێکەڵاوی لەگەڵ کورد بکرێت وژن وژن خوازیان لێنەکرێت [باب کراهە معاملە الاکراد ومخالطتهم] ، هەروەها لەگەڵ پێست ڕەشەکانیش، لە هەموی نامرۆیانەتر ڕیوایەتەکان دەڵێن نابێت مامەلە لەگەڵ دەردەدار وکەمئەندامەکان مەکەن چونکە گەورەتین ستەمە [باب کراهە معاملە ذوی العاهات !]

چونکە شیعەی عەرەب پەڕاوێزخراون ولەژێر کاریگەری شیعەی فارسەکاندان ولە ژێر کاریگەری ئەو ڕیوایەتانە دان، سەرەڕای کاریگەری رەوتی عروبەتی نەتەوەیی عەرەب کە سەدام گوزاریشی لێدەکرد، ناعروبەتی شیعەی عێراق هیچ مسۆگەریەک نییە بۆ مرۆڤایەتی ڕێبازیان، چونکە تەنها عەرەب فاشیەتی عروبی دروست ناکات، شۆڤێنیەتی مەزهەبی وفارسیش لەئارادایە، ئەوە نییە کوردە فەیلییەکان بە ملیۆن لە بەغدا و خوارووی عێراقن کەچی دەنگێکیان ناچێتە گیرفانی کوردەوە، چونکە وەک چۆن عەرەبی شیعە وەلایان بۆ مەزهەبە زیاتر هەرواش کوردی شیعە وەلایان بۆ مەزهەبە زیاتر لە نەتەوەکەی خۆیان. هەر بۆیە ئەگەر بڕوانینە مێژووی دوور دەبینین کورد لە ئێران مەینەتیەکی زۆری دیوە لەسەر دەستی سەفەویەکان کە هەوڵێکی زۆر دۆزەخیانەی دا بۆ بە شیعەکردنی کورد وئەوانەشی ڕەتیان کردەوە بە کوشتن وتاڵانکردن و نەفی کردن تێیان کەوتن، کوردەکانی خوراسانیش نمونەی زیندون لەو هەڵمەتە سەفەوییەدا. ئەمڕۆش هەموومان ئاگادارین بە وەزعی کورد لە

ئێراندا، هەرچەندە ئێران عروبی نییە، بەڵام ترسناکی مەزهەبیەتی سەفەوی کەمتر نییە لە عروبەتی فاشی.

ئەگەر سونەی عێراق تەنها لەبەر مەوروسی ئایدیۆلۆژیا وفیکری نەتەوەپەرستی عەرەبی هەڵوێستی نێگەتیڤانەیان دەرهەق بە کورد هە بێت، ئەوە وێنەی کورد لە یادەوەری جەمعی شیعە زۆر خراپترە، و ئەوەشی شیعە دەجوڵێنێت کە مەزهەبە زۆر ترسناکترە لە وەی کە سونە دەجوڵێنێت، ڕاستە سونەش قاعیدەی هەیە بەڵام ئەگەر قاعیدە لە چاکترین حاڵەتیدا بتوانێت سەدا دووی سونە بجوڵێنی وهانیان بدات بۆ هەر دەبەنگییەک یان کارێکی خۆکوژی ئەوە مەراجیعی شیعە ورمووزی تەلیسماوی مەزهەب توانای جولاندنی سەدا نەوەتی هەیە ٩٠% زۆر وردتر وکاریگەرانە تر لە قاعیدە. دەیان دەقی پیرۆزی مەزهەبی لە فیقهی شیعەدا هەیە کە کورد لە مرۆڤایەتیش دادەبڕێنێ، دەقگەلێک دەگاتە ئاستی جینۆسایدی مەعنەوی، قوربەسەری کورد ئەگەر ڕۆژێک ئەو دەقانە تەفعیل بکەن. ئەمڕۆ شیعە لە عێراق هەوڵی لوشدانی هەموو عێراقیەتی دەنا ئەگەر دەستور هێندە پیرۆز بێت لای دەسەڵاتی شیعەی عێراق کە هەردەم کە شتێکیان لێ عاسێ دەبێت پەنای بۆ دەبەن، ئەی بۆ دژایەتی داوای بە ئەقلیم بوونی پارێزگای سەلاحەدین و دیالە بەو شێوەیە توندە ڕەت دەکەنەوە تا ڕادەی ڕاونانی مەجلیسی پارێزگای دیالا وخودی پارێزگار بۆ کوردستان؟!!

ئەی ئەو هەموو دەستی دەستی پێکردنە لە کێشەی کەرکوک وناوچە دابڕاوەکانی تر چی پیدەگوترێت جگە لە دووبارەکردنەوەی تەماعی وچاوتێبڕینی شیعە لە کەرکوک بەشێوەیەکی خراپتر لە عەرەبە بەعسییە عروبەییەکان!! بۆ ئەوانەی لە ئێرانن خۆ بەعسی نین، ئەگەر حکومەتە شۆفێنییەکانی بەعس وتورک جاروبار موفاوەزاتیان دەکرد لەگەڵ کوردەکان ئەگەر بۆ چاوبەستەی خەڵکیش بێت بەڵام چاکترە لەو ڕژێمە مەزهەبی وتایفیەی ئەگەر لەو سەردەمە نەبوایە پێی ئاسایی بوو هەموو کورد وسونەی ئێران وەک دەوڵەتی بەدناوی سەفەوی بەزۆر بکاتە شیعە یان قەڵا چۆیان بکات! ئەگەر باڵی ڕاستەی ئێران کە سوریایە شکا بە تینی شۆڕشی بوێر وغەدر لێکراوی سوریا ئەوە زۆری پێناچێت ئێران بە هۆکاری ناوەوە و دەرەوە هەمان چارەنووسی دەبێت، پێویستە کورد ئەو حساباتانە بکات ووێنەی جمکی دووانەیی لەگەڵ شیعەی عێراق لە مێشکی خۆیی وکەسانی تر بسڕێتەوە، وەك خۆشیان گوتیان ئەو پەیوەندیە زەواجێکی موتعەی کورت خایەن بوو! چونکە قیادەی شیعەی عێراق مایەی خەشم و قینی هەموو جیهانی سونییە لەبەر دەمارگیری مەزهەبی وتایفیان، گومانم نەبووە پاش سەرکوت کردنی سونەی عێراق بەتەواوی وەک بەرازی یەکانە ملی پانیان بەرەو کورد هەڵدەسوڕێنن وەك ئێستا لە هێزەکانی دیجلە وتەپڵ لێدانی جەنگ لەلایەن مالیکیەوە بەدیار دەکەوێت. ئەوانە دۆستیان نییە لە دەرەوەی مەزهەب، ئەگەر هەشیان بێت دۆستایەتی توقیبیە یە [ڕواڵەتبازی] یە یان خۆیان گۆتەنی زەواجی موتعەیە. 2012-11-27

شەڕی سەغیر ومەهدی لە دژی کورد

ئەوەی شێخ جەلالەدین سەغیر باسی کرد دەربارەی بەدیارکەوتنی مەهدی وشەڕی موقەدەسی لەگەڵ ئێران دەکرا وەک شیتەڵکردنێکی سیاسی ئانی کارێکی بلیمەت با بەڵام بەستنەوەی بە زهوری مەهدی وسوفیانی وئەو بەندو باوە خورافیی مەزهەبیە کارەکەی زۆر دزێو کرد، سەیر لەوەدایە کە کورد دەڵێی فرچکی گرتوە بە کەمپین، کەمپینێک بەڕێوەیە لە دژی شێخ جەلالەدین سەغیر، چونکە یەکەم کەسایەتی شیعیە لە بەناو هاوپەیمانەکانمان کە بەڕاستی گوزارش لە دیوی ناوەوەی دڵ وبیروباوەڕیان دەکەن دەربارەی کورد. من پێشتریش گوتومە ئەوە تەنها کوردە وا بە ساویلکەیی دەڕوانێتە دۆستایەتی کورد وشیعە، ئەگینا شیعە لە ڕووی مێژووییەوە سەلاحودینی ئەیوبی یان لەبیر ناچێتەوە کە دەوڵەتی گەندەڵی فاتیمی ڕوخاند لە میسرو تا ئێستاش شیعەکان نەفرەتی لێدەکەن بە عەقلی خۆیان ئەگەر سەلاحودین نەبوایە ئێستا میسر سەرتاسەری شیعە بوو!

لەڕووی فقهیەوە هەموو دەزانین کە لای شیعە بەپێی ڕیوایەتەکانیان مەکروهە تێکەڵاوی لەگەڵ کورد بکرێت وژن وژن خوازیان لێنەکرێت [باب کراهە معاملە الاکراد ومخالطتهم] ، هەروەها لەگەڵ پێست ڕەشەکانیش، لە هەموی نامرۆیانەتر ڕیوایەتەکان دەڵێن نابێت مامەڵە لەگەڵ دەردەدارو کەمئەندامەکان مەکەن، چونکە گەورەتین ستەمە [باب کراهە معاملە ذوی العاهات]!!!!

بیرۆکەی هاتنی مەهدی لە بنچینەدا بیرۆکەیەکی ئەفسانەیی دێرێنی ئادەمیزادە گوزارش لە خەونی مرۆڤەکان دەکات لە جیهانێکی پڕ لە دادپەروەری ویەکسانی، زۆربەی هەرە زۆری ئاینە کۆنەکان باس لە بیرۆکەی مەهدی یان ڕزگارکەر وشتی لەو جۆرە دەکەن، هەتا بیرۆکەی سامۆیل پێکتیش لە چاوەڕوانی گۆدۆدا گوزارش لەو بیرۆکەیەی ئادەمیزاد دەکات، کە پێیوایە تاقە مرۆڤێک دێت ودنیا دەگۆڕێت وپڕی دەکات لە عەدل و یەکسانی پاش ئەوەی لێواو لێو بوە لە جەور وستەم. بەڵام کێشەکە لەوەدایە مەهدیەکەی شیعە کە باسی دەکەن لە ڕیوایاتە زۆر وزەبەند وبی سەروبەر وپڕ لە خورافاتەکان کەسێکی پڕاوپڕە لە دڵ ڕەقی ودڵ ڕەشی ونا مرۆیی وبێ ڕەحمی!!

کەسێکە یەکەم کاری کە دێت واز لە مردوەکانیش ناهێنێت، بەڵکو لاشەی ئەبوبەکری سدیق و کچەکەی خێزانی پێغەمبەر عائیشە وعومەری کوڕی خەتاب و حەفسەی کچی لە قەبر دەردەکات ولە خاچیان دەدات!!

بەپێی ڕیوایاتی کتیبە شیعیەکان هەموو عەرەب و قورەیش ئیبادە دەکات، و هیچ مزگەوتێك بە ساغی ناهێڵی و حوکم بە شەریعەتی ئال داود دەکات وجولەکەش پشتگیری دەکەن لە مەهدی!!!

عەلامە النوری الطبرسی لە کتێبی [النجم الثاقب فی احوال الامام الحجه الغائب] شتێکی زۆر سەیر باس دەکات، دەڵێت یەک لە نازناوەکانی ئیمامی زەمان نازناوی پاشای یان ڕزگارکەری مەجوسە [خسرو مجوس] ١/ ١٨٥.!!!

لە [بحار الانوار] المجلسی ئەو بیرۆکەیە ڕوندەکاتەوە کە ڕیوایەت دەکات لە نوشجان کوری البودمردان دەڵێ: کاتێ فارس دۆرا لە شەڕی قادسیە و هەواڵەکە گەیشتە [یزدجرد کوری شەهریار].. ڕای کرد ولە دەرکی دیوانەکەی گوتی: السلام علیک ئەی دیوان، ئەوە من بەجێت دەهێڵم، بەڵام یان بەخۆم دەگەڕێمەوە بۆت یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت هێشتا سەردەم وزەمانی نەهاتوە...سلێمان دەیلەمی دەڵێت: چومە خزمەت ئەبو عبداللە پرسیارم لێیکرد: مەبەستی چییە لە [یا پیاوێك لە وەچەکانم دێتەوە بۆت]؟ گوتی: ئەوە ێاحێبی زەمانە لە شەشەم وەچەی منە کە لە پشتی یزدجەرد کەوتۆتەوە وکوری ئەوە. [بحار الانوار ٥١/ ١٦٣ - ١٦٤] کەوابوو کوڕی پاشای فارس دەگەڕێتەوە بۆ تۆڵەی باوکانی لە عەرەبدا!!!

هەر لە کتێبی [الغیبە] ی محمد بن ابراهیم النعمانی، ێ ٢٣٤، عن ابی عبداللە علیه السلام قال: [ذا خرج القائم لم یکن بینه وبین العرب و قریش الا السیف،،،] واتە کە مەهدی هات تەنها شمشێری لە نێوان خۆیی وعەرەب وقورەیش لە نێواندایە!!

ئەگەر بچیتە ناو وردەکاری ئەخباری مەهدی دەبێت سەد سەڵاوات لە کتێبەکەی ئەلف لەیلە وو لەیلە بدەیت پڕواوپڕە لە خورافاتی پێکەنین هێنەر!

کێشەکە لەوەدایە هەرچەندە خورافاتیس بێت شیعەکان وەک قورئان باوەڕیان پێی هەیە، وادیارە تەنگژەکانی نێوان هەرێم وحکومەتی مالیکی مەلا و ئاخوندەکانی شیعەی بەرەو ئەو قەناعەتە بردوە کە هەرگیز ئەو پەیوەندیە نەچێتەوە دۆخی جاران بۆیە دەیانەوێت لە ڕێگای ریوایاتەکانی مەهدی کە بەر لە ١٣٠٠ ساڵە لە دایک بوە کورد بشێوێنن وشوێنکەوتەکانیان ئامادە بکەن بۆ شەڕی کورد. کەچی کێسەکە هەمووی سیاسیە ولەوە دەردەکەوێت کە کوردی سوریا و تورکیا جیا دەکاتەوە لە هەڵمەتەکەی مەهدی نامونتەزیر بە بیانووی ئەوەی [پ ک ک] قیادەکەی عەلەوییە وەک شێخ جەلالەدین سەغیر دوپاتی دەکاتەوە وعەلەویەکی زۆریش هەن لەناو گەریلاکانی [پ ک ک] دا!! ئەگەر وابێت دەبێت مەهدی هەموو گەریلا سونەکانی سوریا و تورکیا قەتل وعام بکات! بۆیە هەرچی زوە دەبێت گەریلا سونەکانی ناو [پ ک ک]

کودەتایەک بکەن وسەرکردایەتیە عەلەویەکە لە ناوبەرن، نەوەك وەك مەڕ لە دوارۆژدا تەسلیمی چەقۆی مەهدی قەسابیان بکات!

هەوڵدانی ئێران بۆ نانەوەی تەنگژە لە سەرتاسەری جیهان، تەئکید لەسەر ڕاستیەک دەکاتەوە کە ئەو دەوڵەتە لەوەتی هەیە بە پەیڕەوانی ڕێبازی [حوجەتیەکان] بەڕێوە دەچێت، مەبەست لە حوجەتیش کە لە وشەی [الحجە] هاتوە ئاماژەیە بە ئیمام مەهدی، ئەوەش بزوتنەوەیەکە لە پەنجاکانی سەدەی ڕابردوو دامەزرا، لەلایەن ئایەتوڵڵا شیخ محمود الحلبی دامەزا.

حوجەتیش: ئەو تیۆرەیە کە باوەڕی بەوەیە بڵاوبوونەوەی شەڕوگەندەڵی و جەور وستەم چاکترین ڕێگایە بۆ بەدیارکەوتنی مەهدی مونتەزیر . شێوازی ئەحمەد نەژاد لە دواندنی مەهدی ولێدوانەکانی هەتا لەناو کۆڕی نەتەوە یەکگرتوەکان مرۆڤ دەگەیەنێتە ئەو قەناعەتە کە خودی ئەحمەدی نەژادیش حوجەتیە، نەژاد لە نامەیەکدا بۆ خەزوری کورەکەی دەنوسێت: " ئێمە لە سەردەمی بەدیارکەوتنداین – واتە زهوری مەهدی – تۆش عاشقی ئیمامی زەمانی وباوەڕت پێی هەیە" هەر لەپاش هەڵبژاردنەوەی لە ٢٠٠٥ نەژاد گوتی:" ئیمانداران بە تەعالیمە ئیسلامیەکان هەموو کارێک دەکەن پێیان بکرێت بۆ خێراکردنی بەدیارکەوتنی مەهدی"!! هەتا خەڵکی ئێران بە گاڵتە دەڵێن نەژاد لە دانیشتنەکانیدا کورسیەکی بەتاڵ بۆ ئیمامی زەمان دادەنێت، ولە نان خواردنەکانیشیدا دەفرێکی بەتاڵ بۆ ئیمامی زەمان دادەنێت!

ڕۆژ بە ڕۆژ ڕووی شیعەگەرایەتی سەفەوی بۆ خەڵک دەردەکەوت لە ڕێگای بە شیعەکردنی خوێندکارە سونییە سەرسام بوەکان بە شۆڕشی ئیسلامی کە دەچوونە ئێران یان بانگهێشت دەکران بۆ خوێندن لەوێ، یان لە ڕێگای ئەو هەموو کتێبانەی کە باسی لە کەسانێك دەکرد مەزهەبی خۆیان دەگۆڕی لە سونییەوە بۆ شیعە پاش ئەوەی بۆیان دەدەکەوت کە سونەگەرێتی یانی گومڕایی وەک کتێبگەلێکی وەك [لاکون مع الصادقین، ثم اهتدیت، الشیعە هم اهل السنە وهتد...!! لە نوسەرێکی عەرەبیم گوێ لێبوە دەڵێ کاتی خۆی بۆ کۆنگرەی یەکێتی ئیسلامی شیعە وسونە داوەت کرابوو کە سەدان نوسەر وبیرمەندی سونی و شیعی بەژداریان تێدا کردبوو، کەچی هەر لەبەردەمی هۆڵەکە کتێبی شەری مەزهەبی بە خۆڕایی وبەلاش دەدرایە خەڵک!!!

شیعەگەرایەتی ئەمڕۆ بەداخەوە لە چەندین شوێنی گرنگ وهەستیار چەقی گرژی دروست کردوە سەرەڕای خودی ئێران لە لوبنان لە سوریا کە لەو ڕۆژگارە خەریکە شەرەکە دەبێتە شەڕی مەزهەبی شیعە وسونە، کاتێ میلیشیاکانی حزب الله شیعی وهەزاران پاسداری ئێران بە سەرۆکایەتی ئاغای سلێمانی بەژداری دەکەن لە سەرکوتکردنەوەی خەڵکی سونی سوریا. لە لوبنان حزب الله شیعی دەوڵەتێکە لە نێو دەوڵەتدا وهیچ مانایەکی بۆ دەولەت بوونی لوبنان

نەهێشتۆتەوە. لە پاکستان زەبر وەشاندنی مەزهەبی شیعە وسونە لە یەک گەیشتۆتە سنوری بێهودەیی وعەبەسیەت کە تێیدا حورمەتی مزگەوتەکانی یەکتریش ناپارێزن. لە بەحرەین شۆڕشێکی مەزهەبی بەرپاکرا لە ژێر پەردەی بەهاری عەرەبی، بەڵام خەڵک هەر زوو پێیان زانی.

لە یەمەن حوسیەکان خەریکە گڕ لە سەرتاسەری یەمەن بەردەدەن بە پاڵپشتی ڕاشکاوی ئێران، هەرچەندە یەمەن شیعەی زەیدین وزۆر میانڕەون زۆر جار کە سەرنجی بیروڕاکانیان دەدەم دەڵێی هەموو لایەنە چاکەکانی شیعە و سونەی لە خۆیدا کۆکردۆتەوە، بەڵام عەقڵیەتی سەفەوی ئێرانی ڕقی لەو تەباییەیە ئەوەتە تیۆری گەڕانەوە بۆ ئەسڵ لەگەڵ زەیدیەکانیش بەکار دەهێنێت وەك چۆن لەگەڵ عەلەویەکان بەکاری دەهێنێت وخەریکە زەیدیەکانی یەمەن دەکاتە دوازدە ئیمامی کە ئەوەش کارەساتێکە بۆ ئیسلام و خودی شیعەگەرێتیش...

کێشەکە گواستراوەتەوە هەندێك وڵات کە تا دوێنێ یەك تاقە شیعەیشی تێدا نەبوو وەک میسرو تونس وجەزائیر ومۆریتانیا و نەیجێریاش بە ڕادەی جیاواز کێشەی مەزهەبی شیعە وسونەی تێدا دروست بوە، هەرچەندە شیعە لەو وڵاتانە ١% دانیشتوانیش نابن!!

لە تورکیا هەرچەندە ئامارێکی زانستی نییە، بەڵام تەقدیراتەکان باسی نزیکەی ٤ — ١٠ ملیۆن عەلەوی دەکات کە ناسراون بە زۆر دووری لە دین، هەتا مزگەوتیشیان نییە وبەشێکی زۆریشیان کوردن، دەمێکە ئێران لەسەر ئەو تایفەیە ئیش دەکات هەرچەندە شیعەی بەرایی ئیمامی ئەو عەلەوییانەی بە کافر دەزانی، چونکە بەڕاشکاوی عەلی بە خوا دادەنێن لە بیروباوەڕ ودەقەکانیاندا، بەڵام لای شیعە چاکترە عەلی بەخوا دابنێیت، بەڵام سونی نەبیت وپێت وابێت ئەبوبوکر وعومەر وعوسمان لە پێش عەلیدا دێن بە پێی زنجیرەی سونی!! هەروەها شیعەی جەعفەری باوەڕی بە تیۆری گەڕانەوەی لق هەیە بۆ ئەسڵ، واتە خۆی وەك شیعەی جەعفەری پێ ئەسڵە و عەلەویەکانی پێ لقە وهەوڵی گەڕانەوەیان دەدات بۆ ئەسڵەکە، لە جیاتی تەکفیر کردن و نەفرەت کردنیان، ئەوەش بێگومان زیرەکیان دەردەخات، ئەوە نییە سەلەفیەکاني خۆمان خەریکە هەموو ئۆمەتی سونی وشیعی پێکەوە تەکفیر دەکەن!!

لە سوریاش هەرچندە عەلەویەکان کەمینەن ڕێژەیان لە چاکترین تەقدیردا ناگاتە ١٠% بەڵام لە ڕێگای سوپا وکودەتای سەربازی دەستیان بەسەر چارەنوسی ئەو وڵاتە داگرتوە بۆ زیاتر لە ٤٠ ساڵ ودەرگاکانیشیان بەو دواییە لەسەر پشت کردۆتەوە بۆ چالاکی تەبشیری ودەعەوی شیعەگەرایەتی وپارە وپولێکی زۆریشی تێدا هەڵدەرێژن، بەڕای من یەک لە سەرەکیترین هۆکاری شۆڕشی سوریا کە لە شاری دەرعا سەری هەڵدا، وەڵامدانەوەی ئەهلی سونەی

ئەوێیە لە دژی بەرفراوترین هەڵمەتی شیعەگەرایەتی کە لە دەرعا بەڕێوە دەچێت وبە یارمەتی وموبارەکەی ڕژێمی بەعسی عەلمانی عەلەوی نەتەوەیی وعروبی!!

زۆر جار گوێمان لێ دەبوو کە سونە ترسناکترن لەسەر کورد لە شیعە گوایە تەوژم وتەیاری عروبەت لە ناو شیعەدا لاوازە، بەڵام هەمان تەیار لە ناو سونەدا بە هێزە، بەڵام بە وردبونەوەیەک دەردەکەوێت کە ئەو مەقولەیە بێ کەموکورتی نییە.. راستە نیوەندی سونی زۆر دڵ ڕەشانە هەڵسوکەوت دەکەن لەگەڵ کێشەی کورد، بەڵام تەحەدایەکان خەریکە بەرەو گۆڕانی گەورەیان دەبات وەک لە رەفتاری تورکیا دەردەکەوێت.

بە نسبەت نا عروبەتی ڕەوتی شیعەگەرایەتی تا ڕادەیەك ڕاستە هۆیەکەش دەگەڕێتەوە بۆ بەژداری کەسانێکی نا عەرەب بەتایبەتی لە فارسەکان وعەجەمەکان لە دامەزراندنی پێگەکانی ئەو مەزهەبە، هەروەها لەبەر لەباوەش گرتنی خەڵکی فارس بۆ دەعوەی ئەهلی بەیت کە هەتا عەباسیەکانیش لەسەر شان وپیلی ناعەرەبەکانی وەک کورد وفارس هاتنە سەر سەکۆی خیلافەت...بێگومان کاریگەری فارسی بەسەر جیهانبینی شیعیدا ناکرێت نکوڵی لێ بکرێت تا ڕادەی ئەوەی هەندێک حەدیسیان بەدەوی ئیمامەکانیان دروست کردوە کە گوایە خودی مەهدی لەوەچەی یەزدجەردی فارسەکان وەک باسمان کرد. عروبەت وناعروبەتی سونە و شیعە لەو چوارچێوەیە دەبێت بخوێندرێتەوە، نەك شیعە وەک مەزهەبێکی ئینسانی و مرۆدۆست وێنا بکرێت، هەموو دەزانین کە لای شیعە بەپێی ڕیوایەتەکانیان مەکروهە تێکەڵاوی لەگەڵ کورد بکرێت وژن وژن خوازیان لێنەکرێت [باب کراهه معامله الاكراد ومخالطتهم] ، هەروەها لەگەڵ پێست ڕەشەکانیش، لە هەموی نامرۆیانەتر ڕیوایەتەکان دەڵێن نابێت مامەلە لەگەڵ دەردەدار وکەمئەندامەکان مەکەن چونکە گەورەتین ستەمە [باب كراهه معامله ذوي العاهات]!

سەرەڕای کاریگەری رەوتی عروبەتی نەتەوەیی عەرەب کە سەدام گوزاریشی لێدەکرد، ناعروبەتی شیعەی عێراق هیچ مسۆگەریەک نییە بۆ مرۆڤایەتی ڕێبازیان، چونکە تەنها عەرەب فاشیەتی عروبی دروست ناکات، شۆڤێنیەتی مەزهەبی وفارسیش لەئارادایە، ئەوە نییە کوردە فەیلییەکان بە ملیۆن لە بەغدا و خوارووی عێراقن کەچی دەنگێکیان ناچێتە گیرفانی کوردەوە، چونکە وەک چۆن عەرەبی شیعە وەلایان بۆ مەزهەب زیاترە هەرواش کوردی شیعە وەلایان بۆ مەزهەبە زیاتر لە نەتەوەکەی خۆیان. لەوەش گرنگتر ئەوەیە لەوە ناچێت ئەو کێشە گەورەیەی نێوان ئێران وسوریا وحزبوڵڵا لە دژی تورکیا وئەمریکا وعەرەبەکانی خەلیج لە بەرژەوەندی ئێران تەواو ببێت... بۆیە خۆبەستنەوەی کورد بەو میحوەرە تەنها زیان وزەرەری بەدواوەیە..

هەرچەندە تەشەیوع وئێران عروبی نییە، بەڵام ترسناکی مەزهەبیەتی سەفەوی کەمتر نییە لە عروبەتی فاشی. هەڕەشەکانی شێخ جەلالەدین سەغیر، کە ناوەکەی پڕ بە پیستیتی، کەمتر نین لە هەڕەشەکانی عروبەتی فاشی!

رۆژی بڵاوبونەوە

٢٠١٢/٨/٢٣

كێ ده‌ڵێ شاهنامه‌ی فیرده‌وسی په‌ڕاوی ئاسمانی نییه‌

یه‌ک شه‌ممه‌, 23 حوزه‌یران 2013 19:50

زانیمان سه‌له‌فیه‌ سینگ ته‌نگ وئاسۆ كورته‌كان دژایه‌تی هه‌موو شتێكی چاك وخراپ ده‌كه‌ن له‌ نێو ئه‌و شتانه‌ش نه‌ورۆز، ئه‌گه‌ر حه‌دیسێكی له‌سه‌ر نه‌ هاتبێت یان سه‌حابیه‌ك له‌ باره‌وه‌ی نه‌دوا بێت، یان هه‌ر نه‌بێت حه‌دیسێكی زه‌عیفی له‌سه‌ر هاتبێت، وه‌ك مه‌علومه‌ حه‌دیسێكی زه‌عیفیش له‌ عه‌قڵی هه‌زار عاقڵ باشتره‌ لای قوتابخانه‌ی سه‌له‌فیزم، ئه‌وه‌ كارێكی چاوه‌ڕوانكراوه‌، به‌ڵام ئه‌وه‌ی چاوه‌ڕوان نه‌كراوه‌ ئه‌وه‌یه‌ به‌ ناوی ئه‌كادیمیه‌ت وله‌ ژێر په‌رده‌ی زانستی وبابه‌تخوازیدا بێیتوو هه‌مان وڕێنه‌كانی سه‌له‌فیه‌كان دوباره‌ كه‌یته‌وه‌، وتا سه‌ر ئێسقان پشتگیری له‌ ئه‌فسانه‌كانی دوژمنانی مێژوویی كورد بكه‌یت وئه‌فسانه‌كانی شاهنامه‌ كه‌ پڕاوپڕه‌ له‌ هه‌ڵه‌ی مێژوویی ولۆژیكی لێت ببێته‌ سه‌حیحه‌كه‌ی بوخاری!!

هه‌ر دوێنێ بوو مه‌لایه‌ك به‌ده‌وری گۆی زه‌وی ده‌سوڕایه‌وه‌ بۆ دۆزینه‌وه‌ی هه‌ر ئه‌فسانه‌یه‌ك تا نه‌ورۆز له‌ كورد داماڵێنێت، بۆیه‌ یه‌كه‌م جار گوتی جه‌ژنێكی فارسه‌كانه‌ وتازیمانه‌ی كوردانه‌ به‌پێی گێڕانه‌وه‌ی فیرده‌وسی كه‌ نازانم كه‌سانی سه‌له‌فی باوه‌ڕ به‌ عاقڵترین قسه‌ ناكه‌ن ئه‌گه‌ر سه‌نه‌دی ڕاست نه‌بێت، به‌ڵام بۆ دژایه‌تی كردنی نه‌ورۆز باوه‌ڕ به‌ریوایه‌تی فیرده‌وسی ده‌كه‌ن كه‌ خۆیان ده‌ڵێن شیعه‌یه‌كی ڕافزی بوو!! كه‌ مه‌لا هێشتا دڵی ئاوی نه‌خوارده‌وه‌، كه‌مێكی تر له‌ گوگڵ گه‌ڕابوو جه‌ژنێكی تری قیبتیه‌كانی به‌رچاو كه‌وتبوو به‌ ناوی [نیرۆ] یان نیرۆز، ئه‌وجاره‌ ده‌یگووت ئه‌ها نه‌ورۆز جه‌ژنی مه‌سیحیه‌كانی میسره‌!! له‌كاتێكدا جیاوازیه‌كی زۆر هه‌یه‌ له‌ نێوان [نیرۆ] ی قیبتیه‌كان و [نه‌ورۆز] ی ئاریایه‌كان. به‌ڕاستی ئه‌و هه‌ڵوێست و ره‌فتاره‌ نا شارستانیانه‌ی كه‌سانێكی كورد له‌ ژێر په‌رده‌ی دینداریه‌وه‌ ده‌رهه‌ق به‌ نه‌ورۆز ده‌یكه‌ن، به‌ر له‌ هه‌ر شتێك گوزارش ده‌كات له‌ نه‌زانینیان به‌ نرخی مێژوو وكاریگه‌ری داستانی مێژوو به‌سه‌ر كۆ یاده‌وه‌ری میلله‌ته‌كه‌یان. مه‌لاكان وبه‌ناو ئه‌كادیمیه‌كانی دژه‌ نه‌ورۆز ده‌ڵێن نه‌ورۆز جه‌ژنێكی قیبتی میسریه‌ كۆنه‌كانه‌ وله‌ سه‌رده‌می فیرعه‌ونیه‌كانه‌وه‌ ئاهه‌نگی بۆ گێڕدراوه‌ به‌ر له‌ ٤٧٠٠ سال پێش زایین، بێئه‌وه‌ی به‌ چاكی بیخوێنه‌وه‌ كه‌ جیاوازیه‌كی زۆر هه‌یه‌ له‌ نێوان نه‌ورۆزی كوردی وفارسی له‌گه‌ڵ [نیرۆس] قیبتی میسری كه‌ عه‌رب به‌ هه‌ڵه‌ كردیانه‌ته‌ [نیروز]، ئه‌و مامۆستایانه‌ به‌ پاڵنه‌رێكی ئاینی ڕووت په‌له‌ی ئه‌وه‌یانه‌ به‌ زۆری نه‌ورۆز شاباش بكه‌ن وبیده‌نه‌ پاڵ [هه‌ر غه‌یره‌ كوردێك] واده‌زانن به‌دبه‌ختیه‌كانی كورد هه‌مووی له‌ ژوور سه‌ری نه‌ورۆزدایه‌، بۆیه‌ ده‌بێت لێی ڕزگار بین نه‌

وەک بیروباوەڕی تەوحیدی ئاینیمان خەوشی تێبکەوێت!! کەنیسەی قیپتی میسری دەڵین:" نیرۆز [نەک نەورۆز] جەژنی سەری ساڵی میسرییە ویەکەم رۆژی ساڵی کشتوکاڵیە و وشەی]نیرۆز] لە [نی-یارۆ] قیپتی هاتوە بە مانای ڕوبارەکان، چونکە ئەو کاتە لە ساڵدا کاتی تەواو بوونی وەرزی لافاوی روباری نیلە کە شادەماری ژیانی میسرە، کە یۆنانیەکان هاتنە میسر پیتی [س] یان خستە سەر ناوەکە بە عادەتی زمانەوانی خۆیان چۆن بۆ نمونە [ئەنتۆنی دەکەنە ئەنتۆنیۆس] بۆیە [نیرۆ] بووە]نیرۆس] و عەرەب وایانزانی نورۆزی فارسیە"..

بە بۆچونی من وشەی [نەورۆز] بە هەموو شێوەکانی بەکار هاتنی زیاتر ئاماژە بە وشەی جەژن دەکات و لەوانەیە لەسەرەتادا لە زۆر کۆنەوە بەر لە دەوڵەتی میدیا وفارسەکان جەژنێکی هاوبەشی گەل وتیرە ئاریا-ئێرانیەکان بوە وپاش دابەشبوونی ئاریایەکان بۆ چەندین گەل وهۆز هەرکەسەی بە شێوازی خۆی جەژنەکەی بەسەرکردۆتەوە وبە چەندین یادەوەری وڕوداو وئەفسانەیان بەستۆتەوە ، هەندێکیان بە سروشت نوێبونەوە وئەوانی تر بە شاکانیان و ئەوی تر بە ئەفسانەیەکی سەردەمی عەقلی سەرەتایی مرۆڤ، وهەیانیشە لە ئیلهامی ئەفسانەیەکی تر وەریگرتوە وهتد...ئەو بابەتانە زۆر ئاسانە بیسەلمێنین و ڕەتیشیان کەینەوە، چونکە هەڵسوکەوت کردن لەگەڵ مێژووی کۆنی ئەفسانەیی ونەنوسراوە وەك ئەوە نییە لەگەڵ مێژووی تۆمار کراودا.

میللەتانی زیندوو زوو بە زوو لەو مێژوو وئەفسانانەیان کۆڵیوەتەوە وبە بەرژەوەندی میللەتانی خۆیانیان باداوەتەوە، میللەتی خەوتو لەناو هەنگوینی بێ هۆشیاریدا بە زانا ونەزانیەوە وەك کورد، ئامادەیە بەخۆی بە دەستی خۆی مێژووی خۆی بداتە پاڵ ئەم و ئەو بەبێ بەرامبەریش. دەکرێت بڵێین مەسەلەی کاوە وزوحاك وکردنەوەی ئاگری ئازادی هەمووی لە بنەڕەتدا داستانێکی یان ئەفسانەیەکی کوردی نە نوسراو بێت وکورد لە بەدبەختی خۆی تۆماری نەکردبێت لەلایەن زانایانی جا لەبەر هۆی ئایینیەوە یان لە نەزانییەوە بێت، فارسەکان هەرزوو دەستی خۆیان وەشاند وزۆربەی ئەفسانە وداستانی ئارياييە کۆنەکانیان بۆخۆیان تۆمار کرد وبە هەوەستی خۆشیان دەسکاریان کردوە، بەڵام تۆمار نەکردنی مانای ئەوە نیە وەك نەریتێکی دەماودەم بە درێژایی مێژووی کورد گواستراێتەوە وکوردیش وەك هەر نەتەوەیەکی تری ئاشنا بە نەورۆز تێڕوانین وبۆچوون وچیرۆکی تایبەت بە خۆی هەیە بۆ نەورۆز، بە بەڵگەی ئەوەی ئەحمەدی خانی لە نێوان ساڵی ١٦٥١- ١٧٠٧ باسی

نەورۆزی کردوە، نالی وحاجی قادری کۆیی وزۆربەی شاعیرانی کلاسیکیمان باسیان کردوە، [جێمز مۆری] رۆژهەڵاتناس لەسالی ١٨١٢ زایینی لە سیاحەتنامەکەی باس لە یادکردنەوەی کوردان دەکات بەجەژنی رزگاری گەل لە ستەمی زوحاك، واتە پێش دەرکەوتنی بیری ناسیونالیزم ئەو هەموو خەڵکە پایە بەرزانە باسیان لە نەورۆز کردوە!

هەروەها نوسەری کتێبی هاونەتەوەیی کورد وماد، حەبیبوڵڵای تابانی دەڵێت: عومەر خەیامی نیشابوریش لە کتێبی نەورۆزنامەی خۆیدا دەڵێت؛ " فەرەیدوونی کورد فەرمانی بە ئێرانیان دا تا ئەو ڕۆژەی زوحاک بەدیل گیرا، ئێران لەشەڕ وکێشەی ئەو ڕزگار بوو بکەن بەڕۆژی جەژن." ل ٧١. لەجیاتی مێژووناسەکان بەو بەڵگانە وەڵامی ئەو کەسانە بدەنەوە کە دەڵێن نەورۆز هی کورد نییە، کەسانێکی بەبیانوی دینداریەوە یان ئەکادیمی سەلەفیەوە لەیەکەم تەقە تەسلیم دەبن بۆ هەر یەکێک هەر کلتورێکی کورد بەرێت، چونکە بەڕای ئەوان ناکۆکە لەگەڵ ئەندێشەکانی سەلەفی سالح!

شاهنامە لە نێوان ڕاستی و ئەفسانەدا

ئەوە کاری مێژوو نوسەرانە بێن بەرگری لە مێژووی میللەتەکەیان بکەن، نەک مێژووناسان بێن بە عەقڵیەتێکی سەلەفی وشکەوە گرنگترین و زۆربەی مێژووی کورد بشەیتانێنن. سەیر لەوەدایە کورد لەبەر لاوازی گیانی نەتەوەیی و لەبەر ئەوەی بایەخی بە نوسین وتۆمارکردن نەداوە، هەتا یەکەم سەرچاوەی مێژویشی [شەرەفنامە] بە فارسی نوسراوە کاتێك کە شاعیرێکی میللی ئێرانی [فیردەوسی] داستانی شاهنامە دەنوسێت کە لە جەوێکی ئەفسانەیی دا نوسراوە ووەک هەر داستانێکی تری وەک ئەلیادە وگەلگامێش وهیتر، تێیدا بە کەیفی خۆی کەسەکان وڕوداوەکان ئاڵ وگۆڕ دەکات هەتا زوحاکیش بەعەرەب لەقەڵەم دەدات وبەشێوەیەکی ئەفسانەئامێزانەش ئاماژە بە بوونی کورد دەکات، گوایە لەو منداڵە رزگاربوانە لە سەربڕینی زوحاک کورد دروست بوە

]کنون کرد از ێن تخمه دارد نژاد کز ێیاد ناید بدل برش یاد] [جا کوردەکان لە تۆرەمەی ئەو لاوانەن کە نەیاندەزانی ئاوادانی چیە] ل٧١ هاونەتەوەیی کورد وماد، حەبیبوڵڵای تابانی، وەرگێرانی جەلیل گادانی.

دەیەوێت بڵێت کە کورد لە فارسەوە وەپاش کەوتوە پاش هەڵاتنیان بۆ کێوەکان! لە بنەڕەتدا فارسن ولەدەست زوڵمی پاشای عەرەب ڕایان کردوە، بە عەرەب کردنیشی دوژمنانی شا

فارسەکان دەلالەتی خۆی هەیە ودەگەڕێتەوە بۆ ڕوخانی شانشینی شایەکانی شاهنامەی فیردەوسی لەسەر دەستی عەرەبە موسڵمانەکان، شاهنامەی فیردەوسی جارێکی تریش ئاماژەی نێگەتیڤ بە عەرەب دەکات لە ل ٥٠ی چاپی عەرەبی دەڵێت : " دوایی عەرەبێک بەناوی دەربیس لە دژی کیکاوس هەڵگەڕایەوە لەدەوربەری شام، دوایی کیکاوس بەدەستی بەربەرەکان بە فێڵ دەگیرێت ومەملەکەت بێ شا دەمێنێتەوە ...دوایی ئەفراسیاب دەستی بەسەر دادەگرێت پاش شەرێک لەگەڵ [عەرەب!] سەفەویەکان لە بۆشاییدا نەهاتن، بەڵکو وەک بیرمەندێکی گەورەی ئێرانی سادق زیبا کلام بەڕاشکاوی دەڵێت: " لەوە دەچێت کە ئێمە وەک ئێرانی دۆڕانە مێژوییەکانمان لە قادسیە بەر لە ١٤٠٠ ساڵ لەبیرنەکردوە"!! شیعەگەرێتیش کە پیشەسازیەکی ئێرانیە بە پلە یەک لە نوسخە سەفەویەکەی ئەویش گوزارشێکە لە ڕقی فارسی نەژادی بەرامبەر ئەو [عەرەبە پێ پەتیانەی] کە ئیمپراتۆریەتی فارسیان ڕوخاند.

ئەوە لە کاتێکدا ئەبولقاسمی فیردەوسی لە چاو زانا ئاییینیە شیعە توندرەوەکانی ئەمڕۆ موسڵمانێکی چاکیش بوە و زۆر بەڕیزەوەش باسی ئیسلام وکەسایەتییە سونیەکانیش دەکات وەک ئەبوبوکر وعومەر وعوسمان لە پێشەکیەکەیدا، هەرچەندە تاوانبارکراوە بەوەی شیعەیەکی رافیزییە لەبەر چەند دێرێك لە وەسفی ئەهلی بەیتدا، کە ئەو دێرانە جێگای مشتومڕی لێکۆڵەرانە وبە درانە پاڵ وساختەی دەزانن، بەڵام بەڕای من ڕاستر وایە کە موعتەزیلی بوە وکە نوێنەری هێڵی عەقلانیەت دەکەن لە ئیسلامدا بە بەڵگەی ئەوەی لە سەرەتای شاهنامەدا ستایشی عەقڵ دەکات ولە کۆتایش وەسفی عومەری کوری خەتاب دەکات، هەرچەندە من بە دووری دەزانم شیعە بوبێت، بەڵام ئەگەر شیعەش بوبێت ئەوە شیعەی عەلی بەراییە نەك شیعەی سەفەوی بەپێی پۆلبەندی بیرمەندی گەورەی ئێرانی عەلی شەریعەتی.

شاهنامە و نەورۆز

شاهنامە نەورۆز ناگێڕێتەوە بۆ شەری کاوە وفەرەیدون لە دژی زوحاك، کە سەرلەبەری ئەفسانەیە، بەڵکو بەو جۆرە باسی دەکات:

"ئینجا جەمشید هات سەر تەختی فەرمانڕەوایی لە پاش باوکی تەهمورت کە ئەویش وەك ئەو سەرکەوتو بوو بەسەر دێو ودرەنجەکانیش وتوانی لەسەر قەروێڵە ڕازاوەکەی بفڕێت بەسەر هەموو مەملەکەتەکانی بە هۆی جنۆکەکانیەوە!! جنۆکەکان لەو رۆژە هەڵیان گرت کاتێ خۆر کەوتە قوللەی حەملەوە، وزۆر دلخۆش بوو ومەی دەبەخشرایەوە وئەو رۆژە ناونرا بە رۆژی نەورۆز کە بوە عورفێکی پیرۆز لای فارسەکان. " ل ١٠] .الشاهنامە: ملحمە الفرس الکبری، لابي القاسم الفردوسي، دار العلم للملايين- بیروت الگبعە اپانیە ١٩٧٩]شاهنامە لە ڕووی ڕاستیەوە ناکرێت پشتی پێ ببەسترێت زۆر لە رەخنەگران پێیان وایە کە قۆناغی یەکەمی شاهنامە: سەردەمی ئەفسانەییە کەباسی گیومیرت وجەمشید وزوحاک وفەرەیدون وکاوە دەکات، کە ئەو قۆناغە هیچ نرخێکی مێژوویی نییە ورەنگی ئەفسانەیی زاڵە بەسەریدا.

کەچی ئەو دژە نەورۆزانەی نێوەندی دینی ودینی پەردەپۆشکراو بە ئەکادیمی، هەمان هەڵەی ناسیونالیستە کوردەکان دوپات دەکەنەوە کاتێ چیرۆکی کاوە وزوحاکیان وەک هەقیقەت و ڕاستی بە خەڵک دەفرۆشت، وئەوانیش دێن داوەری خۆیان لەسەر ئەو هەڵەیە دەکەن و چیرۆکی کاوە وزوحاکیان هێندە بە جدی وەرگرتوە دەڵێی باسی کەسانێکی سەدەی بیست ویەکەم دەکەن، وکاوەی داماو دەکەنە خاین وخۆفرۆش، کە ئەمڕۆ هەزاران کورد ناوی کاوەیە! وزوحاک دەکەنە دوا پاشای میدیەکان [ئەشتیاگ] نازانم بە چ پێودانگێك کە تۆ نەتوانی هیچ مێژویەکی کۆن بە وردی دیاری بکەیت؟!

پێم وایە مێژووی نەورۆز دەگەڕێتەوە بۆ زۆر کۆنتر لە مێژووی ڕوخانی دەوڵەتی مادەکان یان دامەزراندنی دەوڵەتی ئەخمینیەکان، نەورۆز کۆنترین داستان یان ئەفسانەی ئاریاییە، ئەفسانەش بەرهەمێکی گرنگی عەقڵی مرۆڤە بە گشتی. هەرچۆنێکی بێت چیرۆکی کاوە وزوحاک دەبێت لە چوارچێوەی داستانێك یان ئەفسانەیەکی نیشتیمانی بخوێندرێتەوە بە پشت بەستن بە هەر دەقێك وبە تەقلیدی شەفەوی، نەك وەك مێژوویەکی واقیعی، خوێندنەوەی بەو شێوەیە داستانێکی بەسوود دەبێت بۆ پتەوکردنی هەستی ئینتیما بوونی پوکاوەمان، بەڕاستی ئەو داستانە نەتەوەییانە هەرگیز بە هیچ تێکستێکی تر تەعویز ناکرێت، چۆن قورئان هەستی

ئیمانداری بە ئایین ورۆژی دوایی پتەو دەکات، ئەو داستانە نەتەوەییانە وشیعری حاجی قادر وئەحمەدی خانی وپەشێو وبێکەس ودەنگی شڤان پەروەر وشتی تریش هەستی ئینتیمای نەتەوەیی لای خەڵك قوڵتر دەکات. هەر بۆیە هەست بە لاوازی هەستی ئینتیمای کورد بوون دەکەین لەلای ئیسلامیەکان بە گشتی ولەلای سەلەفیەکان بە تایبەتی، چونکە ناوهێنانی قەوم وقەومیەت بە هەر مەبەستێك بێت نیمچە کوفرێکە لای زۆریان یان ئینتیمای نەتەوەیی دوا خاڵی لیستی بایەخیانە. فیردەوسی بە پاڵنەری خۆشەویستی میلەتی فارس دێت ئەو هەموو ئەفسانەیە دادەرێژێتەوە وبە ویستی خۆی تۆماری دەکات وکاوە دەکاتە فارس ونەورۆز دەکاتە جەژنێکی فارسی بۆ تۆمارکردنی شاکارێك بۆ نەتەوەی فارس کە بەڕاستی شاکاریشە لە رووی ئەدەبیدا، وەك [نولدکە] ی ئەڵمانی دەڵێت: "داستانێکی بێ وێنەیە لای هیچ نەتەوەیەک وێنەی نییە" [ابن الاثیر] کە مێژوو نوس وزانای فەرمودەناسی پێغەمبەرە ستایشی شاهنامە دەکات بە ئەلفازێك لەوانەیە لەو سەردەمە با سەلەفیەکان تەکفیریان کردبا، ابن الاثیر دەڵێت: " شاهنامە قورئانی عەجەمە ...چونکە لێوان لێوە لە ڕەوانبێژی" مفاهیم الانسانیە في شاهنامە الفردوسي، د.محمد علوی مقدم، مجلە العلوم الانسانیە عدد ١٠١.

دەبێت بۆ زانایەکی کورد ئەو کارەی پێنەکرابێت؟! لەو سەردەمە کارێکی وای بۆ کورد نەکردبێت؟! ئەگەر دەوڵەتی میدیا زۆر لە مێژ بوو نەمابوو لە یادەوەری کورد، بۆ ئەو هەموو زانایە کوردە داستانێکیان لەسەر سەلاحەدین ئەیوبی نەنوسی کە خۆی لە خۆیدا ببوە داستان لە نەزەری شەرق وغەربەوە، هەتا شاعیری گەورەی ئیتاڵی دانتی دڵی نەهاتوە بیخاتە دۆزەخی [کۆمیدیای خوداوەنیەوە] وبەڕیزەوە لە شوێنێکی نێوان دۆزەخ وبەهەشت سەلاحەدینی داناوە، لەکاتێکدا هەموو ئیسلامی بە پێغەمبەرەوەش خستۆتە دۆزەخی کۆمێدیاکەی!!

سەلاحەدین هەموو ئەوروپای سەردەمی جەهالەت وتاریکی کەنیسەی سەرسام کردبوو بە ڕەوشتی بەرز وجوامێری وسوارچاکی. بەڕای من کورد لەچاو میلەتانی تر هێندە دەمارگیر وبەپەرۆش نییە بۆ وڵاتەکەی وبۆ سەرکردە مێژوویەکانیشی، تا ئەمڕۆش لەگەڵ بوونی ئەو هەموو مەترسیانە دەورمان زۆربەی هەرە زۆری سەرکردە ومیلەتیش تاڕادەیەکی زۆر ناوچەگەرێتی وعەشیرەتی وشارچیەتی بە پلە یەك دێت لە ئەجیندایان! دەردەکە پەڕیوەتەوە ناو ڕۆشنبیرانیش لە ئاستی بەرزەوە! کەوابوو چۆن چاوەڕێی زانایەکی کورد بکەین لەسەردەمی زێڕینی ئیسلام وەک فیردەوسی بێت وشتێك وەک ئەو بکات. بۆ زانینیش

شاهنامەی فیردەوسی تاقە شاهنامە نییە لە مێژووی فارسدا، بەڵکو زیاتر لە پێنج شاهنامەی تر بەر لەئەو بەرهەم هاتبوو.

لە کۆتاییدا بەو سەلەفی وئەکادیمیکە مێژووچیە دژە نەورۆزانە دەڵێین :نەورۆز لەوەتەی هەبوە هەر رۆژێکی خۆش بوە بە شاهێدی هەموو مێژوو وکەڵە شاعیرانی کۆن ونوێی کورد ، ولە یادکردنەوەشیدا کورد لاسایی کەسی نەکردۆتەوە، ئەوە خەڵکی ترە لاسایی کورد دەکەنەوە، کورد ئەگەر تاقە دامەزرێنەری نەورۆز نەبێت، ئەوە بێگومان لە دامەزرێنەرانی یەکەمەتی. داستانی کاوە وزوحاک ڕاست بێت یان ئەفسانە بێت، بەپێی نوسخە کوردیەکەی دەخوێندرێتەوە کە کورد پشتاوپشت بۆ یەکیان گوێزاوەتەوە، نەك بە پێی شاهنامەی فردەوسی لێوان لێو لە خورافات وشتی پوچ، کە لەلاتان وەك صحيحی البخاري لێهاتوە وداکۆکی لە سەرلەبەری دەکەن، ویادەوەری کوردی پێ دەتەقێننەوە وپاش هەزاران ساڵ تازە کاوەی ئاسنگەر وەک رەمزێکی مێژوویی ناپاکی وێنا دەکەن، مێژوو بواری زۆرە بۆ سەلماندنی بەڵگەکانی خۆمان بەڵام ئێوە لە بنچینەدا ناحەزن بە بۆنەکە، دەبا فیردەوسی قسەیەکی بە ئیسلام گوتبا ئەو کات سەرلەبەریتان لە سفر دەدا! ئێوە بە ناحەزانە تێی دەڕوانن بۆیە ناتوانن بەرگری لێ بکەن. ئەگەر ترس وفۆبیای ئایینی پاڵنەرتانە لەو دژایەتی کردنەی نەورۆز، دەبێت بزانن نەورۆز جەژنێکی نەتەوەیی ونیشتیمانییە و هەتا دارو درەختیش لە دونیای ئەمڕۆدا جەژنی هەیە، وجەژنەکەش دوورە لە ڕەهەندی ئاینییەوە، مەگەر ئێوە بەو تەرکیز کردنەتان کاردانەوەی خراپ لەلای خەڵکی کورد دروست بکەن بۆ پێدانی ڕەهەندی ئاینی بە نەورۆز. ئێمەی کورد خاوەنی مێژووی کوردین لە پێش وپاش ئیسلامدا، ئەوە زانایانی ئیسلام لە عەرەبەکان بوون ئەو هەموو کلتور وئەدەب وشیعر وموعەلەقات وئەفسانە ومێژووی عەرەبیان لە فەوتان ڕزگار کرد، خۆزگە ئێوەش وەک حەزرەتی شەرەفخانی بەدلیسی وئەحمەدی خانی وحاجی قادر دەبوون، نەك لە مەلیك مەلیكتر بن و لە عەرەب ئیسلامتر ولە شاهنامە فارستر بن!

یەک شەممە, 23 حوزەیران 2013 19:50

کاوە و زوحاك لە نێوان ڕاستی وئەفسانەدا!

چوار شەممە, 26 ئازار 2014 23:40

محمەد هەریری...

من تێناگەم بۆ هەموو ساڵێك لە نەورۆزدا چەندین لایەن بە دینی وسێکیولار ومەلا وڕۆشنبیرەروە، بەس خەریکی هێرش کردنن بۆسەر نەورۆز بە چەندین پاساوی دینی ومێژوویی وئەکادیمی وشتی تریش.

سالەکانی ڕابردوو هێرشی سەلەفیە دینیەکان وسێکیولارەکان وئەکادیمیەکان لەسەر خودی نەورۆز بوو گوایە جەژنێکی کوردی نیە، وبەدەوری گۆی زەوی دەسوڕانەوە بۆ دۆزینەوەی هەر ئەفسانەیەك تا نەورۆز لە کورد داماڵێنێت، بەڕاستی ئەو هەڵوێست و رەفتارە نا شارستانیانەی کەسانێکی کورد لە ژێر پەردەی دینداریەوە وئەکادیمیەوە دەرهەق بە نەورۆز ویادە کوردیەکان دەیکەن، بەر لە هەر شتێك گوزارش دەکات لە نەزانینیان بە نرخی مێژوو وکاریگەری داستانی مێژوو بەسەر کۆخەیاڵدان وکۆیادەوەری میللەتەکەیان.

لە ڕووی مێژووییەوە قسەی زۆر جیاواز هەیە لەسەر ئەسڵی نەورۆز وهی کێیە وچۆن دروست بوە، زەحمەتە هیچ کامێکیان ساغ بێتەوە، بەڵام کاتێك بە هێزترین سەرچاوەی کۆن سەرەڕای نوسینی بە دەستی فارسێکی دەمارگیری وەك فیردەوسی نکوڵی لە کوردبوونی کاوە ناکات وبە ئاشکرا باسی ڕۆڵی سەرەکی کاوە وکوردە ڕزگاربوەکانی چیا دەکات لە ڕوخانی زوحاك، ئەوە بێگومان خۆ بە کەم زانینە بڵێیت نەورۆز و کاوە چەند پەیوەندی بە کورد هەیە هێندەش پەیوەندی بە ئۆزبەك وپاشتون وتاجیك وبلوش هەیە! کورد ئەگەر کەسانێکی عاقڵی مێژوویان بنوسیبایەوە گومانم نەبوو سێ چارەگی درۆکانی شاهنامەی فیردەوسی هەڵدەوەشایەوە.

من نازانم ئەوانەی باسی کاوە دەکەن گوایە پەیپێی شاهنامە هاتوە، کام نوسخەی شاهنامەیان خوێندۆتەوە!

شاهنامه نەورۆز ناگێرێتەوه بۆ شەری کاوه وفەرەیدون له دژی زوحاك، که سەرلەبەری ئەفسانەیە، شاهنامه له ڕووی ڕاستیەوه ناکرێت پشتی پێ ببەسترێت زۆر له رەخنەگران پێیان وایه که قۆناغی یەکەمی شاهنامه: سەردەمی ئەفسانەییه کەباسی گیومیرت وجەمشید وزوحاک وفەرەیدون وکاوه دەکات، که ئەو قۆناغه هیچ نرخێکی مێژوویی نییه ورەنگی ئەفسانەیی زاڵه بەسەریدا. کەچی ئەو دژه نەورۆزانەی بەناوی ئیسلامەتیەوه هەمان هەڵەی ناسیونالیسته کوردەکان دوپات دەکەنەوه کاتێ چیرۆکی کاوه وزوحاکیان وەک هەقیقەت و ڕاستی به خەڵک دەفرۆشت، وئەوانیش دێن داوەری خۆیان لەسەر ئەو هەڵەیه دەکەن و چیرۆکی کاوه وزوحاکیان هێنده به جدی وەرگرتوه دەڵێی باسی کەسانێکی سەدەی بیست ویەکەم دەکەن، وکاوەی داماو دەکەنه خاین وخۆفرۆش، که ئەمڕۆ هەزاران کورد ناوی کاوەیه! وزوحاک دەکەنه دوا پاشای میدیەکان [ئەشتیاگ] نازانم به چ پێودانگێك وچ سەرچاوەیەك که تۆ نەتوانی هیچ مێژویەکی کۆن وسەردەمی ئەفسانه به وردی دیاری بکەیت؟ !پێم وایه مێژووی نەورۆز دەگەڕێتەوه بۆ زۆر کۆنتر له مێژووی ڕوخانی دەوڵەتی مادەکان یان دامەزراندنی دەوڵەتی ئەخمینیەکان، نەورۆز کۆنترین داستان یان ئەفسانەی ئاریاییه، ئەفسانەش بەرهەمێکی گرنگی عەقڵی مرۆڤه به گشتی.

ئەمساڵێش چەندین کەس هێرشی خۆیان کرده سەر نەورۆز وسەرەڕای به خاین کردنی کاوەش !ڕابەری بزوتنەوەی ئیسلامی عیرفان عەلی عبدالعزیز ، هەمان شەکری پار وپێراری کۆلکه سەلەفی وئەکادیمستەکانی شکاندەوه، بەوەش نەوەستاوه که کاوه وەك دوژمنی کورد نیشان بدات، بەڵکو حەسەن زیرەکی خاوەن خۆشترین ودێرینترین یادگاری نەورۆزی گەوره وبچوک ئیدانه دەکات، لەبەرئەوەی دیرێك لەو گۆرانیه بەسەر شای ئێران گوتراوە!! ودەڵێت: " ئەوەی جێ سەرسوڕمانه ناسیۆنالیزی کوردیی و هەندێك گێله موسوڵمان گۆرانیەکی حەسەن زیرەك دەکەنه شاهنامەی فیردەوسی!! و لەورۆژەدا چەندین جار لێی دەدەن بێ ئاگا لەوەی که دێڕێکی لێ سانسۆر کراوه کەئەویش ئەوەیه: بەفەرمانی شاهنشاه ئاریامیهر ئەمرۆژه ساڵی تازەیه نەورۆزه هاتەوه)کەوابێت بەفەرمانی حمه رەزا شاه گۆرانیەکەی وتووه"!!

ناسیۆنالیزی کوردیی و هەندێك گێله موسوڵمان گێلن که گۆرانیەکی حەسەن زیرەك دەکەنه شاهنامەی فیردەوسی؟! من لەو مامۆستایه زیرەکه دەپرسم که خەڵکی پێ گێله: بۆ شاهنامەی فیردەوسی لای تۆ هێنده مەزن وجێگای متمانەیه وەك قورئان تا وا باسی بکەیت؟!

باوەڕناکەم ئەو قسەیە لە ئێرانیترین ئێرانی دەربچێت، کە زۆر لە لێکۆڵەرانی گەورەی ئێران باسی ئەفسانەئامێزی شاهنامە دەکەن. د. مەولود ئیبراهیم جەسەن دەربارەی حەسەن زیرەك دەڵێت: " "حەسەن زیرەک" بە دەنگە خۆشەکەی، هەرچەندە شیعرەکەی پیرەمێردی وەک خی نەگوتووتەوە، بەڵام بەهۆی ئاوازە نایاب و دەنگە زوڵاڵەکەی شیعرەکەی لە شیعری خوێندەوارانەوە کرد بە شیعری هەموو گوێگران و دواجار هەموو کورد".

ئینجا دەربارەی خیانەتی کاوەی ئاسنگەر کە بڕوای ئێوە وکەسانێک وئەمساڵ مام جەلالیشی هاتە سەر خەت، گوایە لە ووتارێکدا ساڵی ١٩٨٩_١٩٩٠ئەویش وتویەتی " :نەورۆز لە ڕاستیدا پێچەوانەکەی راستە، "زوحاك" خۆی کورد بووە ، "کاوە "فارس بووە، جەژنی نەورۆز خۆی لە خۆیدا هی فارسەکانە، هەر بۆیەش پێی دەڵێن " فرس المجوس" واتا فارسی ئاگرپەرست، بەڵام بەهۆی ئەوەی سەدان ساڵە کورد بەو شیوە بیری کردۆتەوە کە نەورۆز جەژنی کووردە بۆیە کار لە کار ترازاوەو تازە کورد حاڵی نابێ و ناچێتە گوێی...! " من باوەڕ ناکەم ئەوە قسەی مام جەلال بێت، کە چەند سایتێکی ناپرۆفێشناڵ لە فەیسبوك بڵاویان کردەوە، لەبەر لاوازی ئەو قسانە، ئەگەر شاهنامە وعمر خەیام وەك دوو فارسی بڵێن کاوە کورد بوو دەبێت مام جلال چی بۆ بمێنیتەوە بیڵێت؟ ئینجا ئاگرپەرستی پەیوەندی چیە بە نەورۆز، فورسەکان وکوردیش ئاگریان بە پیرۆز دەزانی وئاتەشگەدەی گەورەیان هەبوو کە ساڵ دوازدەی مانگ داگیرسابوو، نەك بەس لە نەورۆز ئاگر بکەنەوە!!

مامۆستا عیرفانیش دەڵێت: "بۆیە لەناو خەلکەکە کەسێك پەیدا بوو بەناوی کاوەی ئاسنگەر توانی رابەرایەتی نارازاییەتی خەڵکی بکات وئیژدهاك بکوژێت .... بەلام ئەوەی کە جێگەی سەرنجە بۆ ئێمەی کورد کە خۆمان بەبەشێك لە لەهجەی شمالی ئێران دەزانین و ماددەکان بەباوەگەورەی خۆمان دەزانین ئەوەیە کەئایا ئەم داستانە بۆ ئێمە نەتەوەییە یان ئەخلاقی !" لە وەلامدا دەڵێت:

"بێگومان ئەم داستانە بۆ ئێمە ئەخلاقیە بەمانەی ئەوەی کە بەگژاچونەوەی زولم و زۆربوو چونکە هەردوو لا هەر یەك رەگەز بوون کەئەویش رەگەزی مادد بوو بەڵام ئایا بەکوشتنی ئیژدهاك کاوە توانی خۆی حوکمی ماد بکات, ئایا توانی ئیمپراتۆری ماد بپارێزێت؟

بەدڵنیاییەوە نەخێر بەکوشتنی ئیژدهاك ماددەكان بۆهەتا هەتایە كۆتاییان پێهات وەحەخامەنشیەكان كەلەهەجەی جنوبی ئێرانە ئەو هەلەیان قۆستەوە و لەژێر ركێفی ماددەكان دەرچوون".

ئەگەر كاوە خائین بێت ئەوە صلاح الدین یش خائینە بە هەمان پاساو!

كەوابوو لای كاك عیرفان وئەوانەی ماوەیەكە باسی خیانەتی كاوە دەكەن بەبێ بیردكردنەوە وبە كۆپی كردنەوەی وتاری كەسانی تر، كاوەش وئەژدیهاك یش هەر كوردن، نەك كاوە فارس بێت وەك مام جەلال دەڵێت، بەڵام كێشەكە لە بەرژەوەندی دوژمنان كۆتایی هات، هەرچاكە ناڵێت كاوە بەكرێگیراوی ئەخمینیەكان بوو وبە فیتی ئەوان مادەكانی لەسەر حوكم لابدات؟!

ئەگەر وای دابنێین ئەو چیرۆكەی زوحاك دوا پاشای مادەكان ڕاستە و كاوەی ئاسنگەر بە شۆڕشەكەی دەوڵەتی نەتەوەیی كوردی ڕوخاندوە بەر لە چەندین سەدەی بەر لە میلاد! بەڵام سەیر لەوەدایە كاتێك باسی صلاح الدینی ئەیوبی دەكرێت بە خراپی لەلایەن كوردە ئاسۆ تەسكە نەتەوەچیەكان، كە دەڵێن هیچی بۆ كورد نەكردوە ولە خزمەتی عەرەبدا بوە، هەموومان، بە موسڵمان وئیسلامیەوە دەڵێین: كورە بابە كەی ئەو كاتە سەردەمی ناسیۆنالستی بوو، كەی سەردەمی دەولەتی قەومی بوو، ئەوە كە صلاح الدین لە چاو كاوە وزوحاك دوێنێ بوو!

بەڵام لەبەرئەوەی كاوەی بەسەزمان موسڵمان نەبوو، ئەوە ئیسلامی وهەندێ سیكیولاری نەتەوەیی دێن وهەمان پێوەری دەوڵەتی ناسیونالستی و سەردەمی فیكری قەومی بەسەر كاوەیەك جێبەجی دەكەن كە جیرۆكەكەی نزیكترە لە ئەفسانە تا مێژویەكی ڕاستگۆی تۆماركراو. ئەگەر تۆ ڕازی نابیت ئەو پێوەرە لەسەر صلاح الدین جێبەجێ بكەیت – كە لە ڕاستیدا جێبەجێش نابیت بە ڕای ئێمە – ئەی بۆچی هەمان پێوەر لەسەر چەندین هەزار ساڵ بەر لە صلاح الدین جیبەجێ دەكەیت؟! ئەگەر كاوە خائین بیت، بەپیی ئەو پێوەرە سەقەتە ئەوە بێگومان صلاح الدین یش خائینە بە هەمان پێوەر كە ئیعلانی دەوڵەتی كوردستانی گەورەی نەكرد وەك نەتەوەچیە حەوسەلە تەنگەكان وا دەڵێن!

ئینجا لە ڕوەکی تر من بۆنی جۆرێك لە بەرگری دەکەم لە دەسەڵاتی گەندەڵ لەو قسانە، چونکە ئەگەر کاوە سەرکۆنە بکرێت لەبەر ڕاوەستانەوەی لە دژی زوحاك، کە گوایە پاشایەکی کوردی ناسیۆنالیست بوە [!!] ئەوە هەموو ڕۆلەیەکی ئەو نیشتیمانە کە لە دژی دەسەڵات دەوەستنەوە ناپاکن وەك کاوە، کە بوە هۆی ڕوخانی میدیەکان!

دەڵێن زانایەکی دینی دوو سەعات خەریکی ڕاڤەکردن و پینەپەڕۆکردنی فەرمودەیەکی پێغەمبەر بوو کە بە عەقڵ دا نەدەچوو، زانایەکی تر بە یەك ڕستە کۆتایی بەو مەهزەلەیە هێنا وگووتی: ئەو فەرمودەیە ڕاست نیە وهەڵبەستراوە پێویست ناکات ئەو هەموو شێر وڕیوی یە بهێنیتەوە بۆی!

ئێوە کەوا خۆتان هیلاك دەکەن بە مێژووی کاوە وئەژدیهاك دەبێت ئەو راستیانە بزانن:

١ -جەژنی نەورۆز پێشینەیەکی دوورودرێژی هەیە و کۆنترین جەژنی مرۆڤە لە سەر زەوی. بە پێی ئەو لێکۆڵینەوانەی لەو بوارەدا کراون، کۆنترین مرۆڤەکانی سەر گۆی زەوی، ئەو کاتەی کە لە ئەشکەوتەکاندا ژیاون، ڕۆژی یەکەمی بەهاریان کردووە بە جەژن. دکتور مەولوود ئیبراهیم حەسەن لە وتارێکی تێر و تەسەلدا بە وردی چووەتە سەر بنج و بناوانی مێژووەوە و بەڵگە دێنێتەوە لەسەر ئەوەی کە ئەو جەژنە هەمان جەژنی (تەمووز و عەشتار) ە، کە سۆمەرییەکان پێش ئەوەی لە ئەشکەوتەکانی کوردستان بێنە دەر و بەرەو خوارووی وڵاتی عێراقی ئێستا داگەڕێن، ئەو جەژنەیان بەڕێوە بردووە. هەروەها دەڵێت: (ماجید عەبدڵلا ئەلشەمس) دەنووسێ:(ڕەنگە زۆربەمان ئەوە نەزانین کەسایەتی "کاوەی ئاسنگەر "لە فیکری کوردی، ئەوە شێوەیەکی بەرچاوی کەسایەتی تەمووزی عێراقی کۆنە (نەورۆز کەی دروستبووە و هی چ میللەتێکە؟!

٢ -شاهنامە لە ڕووی ڕاستیەوە ناکرێت پشتی پێ ببەسترێت زۆر لە ڕەخنەگران پێیان وایە کە قۆناغی یەکەمی شاهنامە: سەردەمی ئەفسانەییە کەباسی گیومیرت وجەمشید وزوحاك وفەرەیدون وکاوە دەکات، کە ئەو قۆناغە هیچ نرخێکی مێژوویی نییە ورەنگی ئەفسانەیی زاڵە بەسەریدا، شاهنامە نەورۆز ناگێڕێتەوە بۆ شەری کاوە وفەرەیدون لە دژی زوحاك، کە سەرلەبەری ئەفسانەیە، بەڵکو بەو جۆرە باسی دەکات: ئینجا جەمشید هات سەر تەختی فەرمانڕەوایی لە پاش باوکی تەهمورت کە ئەویش وەك ئەو سەرکەوتو بوو بەسەر دێو ودرەنجەکانیش وتوانی لەسەر قەروێلە ڕازاوەکەی بفڕێت بەسەر هەموو مەملەکەتەکانی بە

هۆی جنۆكه‌كانیه‌وه!! جنۆكه‌كان له‌و رۆژه‌ هه‌ڵیان گرت كاتێ خۆر كه‌وته‌ قولله‌ی حه‌مله‌وه‌، وزۆر دلخۆش بوو وه‌ك ده‌به‌خشرایه‌وه‌ وئه‌و رۆژه‌ ناونرا به‌ رۆژی نه‌ورۆز كه‌ بوه‌ عورفێكی پیرۆز لای فارسه‌كان" .

لێكۆڵه‌ری ئێرانی موجته‌با ئه‌لمینوی ده‌رباره‌ی كه‌سایه‌تیه‌كانی شاهنامه‌ ده‌ڵێت:

كه‌سانێك له‌ پاشینه‌كان ویستیان ئه‌و ڕوداوه‌ مێژووویانه‌ی له‌ شاهنامه‌دا هاتوه‌ جێبه‌جێیان بكات له‌سه‌ر ڕوداوه‌ هه‌قیقیه‌كانی په‌یوه‌ست به‌ سه‌رده‌می هه‌خامنیشینه‌كان، بۆیه‌ ناوی پاشاكانی شاهنامه‌ یان وه‌ك پاشاكانی هه‌خامنشینه‌كان حسێب كردا .... ئایه‌ ئه‌و كه‌سایه‌تیانه‌ خوداوه‌ندن یان نیمچه‌خوداوه‌ندن؟ به‌ڵام كاتێك جێرۆكه‌كانی به‌راورد ده‌كه‌ین له‌گه‌ڵ میتۆله‌ژیای ئه‌فسانه‌كانی هیندی، تێده‌گه‌ین كه‌ كه‌سایه‌تی جمشید وكه‌یخوسره‌و وفره‌یدون وكاوس بریتین له‌ خوداوه‌ند یان نیمچه‌خوداوه‌ند كه‌ له‌ شێوه‌ی مرۆڤ به‌رجه‌سته‌كراون له‌ شاهنامه‌." كه‌وابوو ئه‌وه‌ به‌ زۆرله‌خۆكردن ده‌یانه‌وێت پاشاكانی شاهنامه‌ ئیسقات كه‌ن به‌سه‌ر مێژووی واقیعی، وئه‌و چیرۆكه‌ ئه‌فسانه‌ییانه‌ هیچ ئه‌رزشێكی واقیعی نیه‌!

٣ -زوحاك هه‌ندێك جا وه‌ك پاشایه‌كی ئاشوری یان بابلی نیوی هاتوه‌، له‌ شاهنامه‌ش وه‌ك پاشایه‌كی عه‌ره‌ب ناوی هاتوه‌، وكه‌ پاشاكانی فارسه‌كان داوای یارمه‌تی ئه‌ویان كردوه‌ له‌دژی شای شاكانی فارسه‌كان!

له‌وه‌دایه‌ كورد له‌به‌ر دواكه‌وتوویی ولاوازی گیانی نه‌ته‌وه‌یی بایه‌خی به‌ نوسین وتۆماركردن نه‌داوه‌، هه‌تا یه‌كه‌م سه‌رچاوه‌ی مێژویشی [شه‌ڕه‌فنامه‌] به‌ فارسی نوسراوه‌ كاتێك كه‌ شاعیرێكی میللی ئێرانی [فیرده‌وسی] داستانی شاهنامه‌ ده‌نوسێت كه‌ له‌ جه‌وێكی ئه‌فسانه‌یی دا نوسراوه‌ ووه‌ك هه‌ر داستانێكی تری وه‌ك ئه‌لیاده‌ وگه‌لگامێش وهیتر، تێیدا به‌ كه‌یفی خۆی كه‌سه‌كان وڕوداوه‌كان ئاڵ وگۆڕ ده‌كات هه‌تا زوحاكیش به‌عه‌ره‌ب له‌قه‌ڵه‌م ده‌دات وبه‌شێوه‌یه‌كی ئه‌فسانه‌ئامێزانه‌ش ئاماژه‌ به‌ بوونی كورد ده‌كات، گوایه‌ له‌و منداڵه‌ رزگاربوانه‌ له‌ سه‌ربڕینی زوحاك كورد دروست بوه‌

]كنون كرد از ێن تخمه‌ دارد نژاد كز ێیاد نايد بدل برش ياد[

]جا کوردەکان لە تۆرەمەی ئەو لاوانەن کە نەیاندەزانی ئاوادانی چیە] دەیەوێت بڵێت کە کورد لە فارسەوە وەپاش کەوتوە پاش هەڵاتنیان بۆ کێوەکان! لە بنەڕەتدا فارسن ولەدەست زوڵمی پاشای عەرەب ڕایان کردوە، بە عەرەب کردنیشی دوژمنانی شا فارسەکان دەلالەتی خۆی هەیە ودەگەڕێتەوە بۆ ڕوخانی شانشینی شایەکانی شاهنامەی فیردەوسی لەسەر دەستی عەرەبە موسڵمانەکان، شاهنامەی فیردەوسی جارێکی تریش ئاماژەی نێگەتیڤ بە عەرەب دەکات لە ل ٥٠ی چاپی عەرەبی دەڵێت : " دوایی عەرەبێک بەناوی دەربیس لە دژی کیکاوس هەڵگەڕایەوە لەدەوربەری شام، دوایی کیکاوس بەدەستی بەربەرەکان بە فێڵ دەگیرێت ومەملەکەت بێ شا دەمێنێتەوە ...دوایی ئەفراسیاب دەستی بەسەر دادەگرێت پاش شەرێک لەگەڵ [عەرەب]...باشە ئەگەر باوەڕ بە خیانەتی کاوە دەکەن لەسەر پشت بەستن بە شاهنامە، ئەو ئەوەتە شاهنامە دەڵێت زوحاك عەرەب بوە! عومەر خەیام لە نەورۆزنامەکەیدا دەڵێت کاوە کورد بوو، وفەرەیدونیش هەر کورد بوو کە لە پاش ڕوخانی زوحاك هاتە سەر دەسەلات، وەک نوسەری کتێبی هاونەتەوەیی کورد وماد، حەبیبوڵلای تابانی دەڵێت: عومەر خەیامی نیشابوریش لە کتێبی نەورۆزنامەی خۆیدا دەڵێت؛ " فەرەیدوونی کورد فەرمانی بە ئێرانیان دا تا ئەو ڕۆژەی زوحاک بەدیل گیرا، ئێران لەشەڕ وکێشەی ئەو ڕزگار بوو بکەن بەڕۆژی جەژن." ل ٧١.

کەوابوو ڕای جوراوجۆر زۆرە لەسەر زوحاك کە دەڵێن فارس بوە وبابلی بوە وعەرەب بوە، تەنها کورد هەر لە خۆیەوە کردویەتی بە ورد لەبەر هیچ نا تەنها لەبەر لێك چوونی ناوی ئەژدیهاک وزوحاك بە ناوی دوا پاشای میدیەکان ئەشتیاگ! هەتا با بڵێین کە فیردەوسیش لە شاهنامەدا وادەڵێت، ئایە هێندە ساویلکەبین هەموو قسەکانیمان لێی وەرگرین کە بە هەوەسی خۆی یاری بە ناوەکان وبە ڕوداوەکان دەکات؟!

زوحاکێك بەپێی شاهنامە تەمەنی ١٠٠٠ هەزار ساڵ بێت ومار لە شانەکانی بڕوێت پاش ماچکردنی ئەهریمەن دەبێت پەیوەندی بە ئەشتیاگەوە چی بێت؟ لەدوای ئەودا فرەیدوون بێتو ٥٠٠ ساڵ حوکم بکات دەبێت چ پەیوەندی بە ڕاستی ومێژووەوە هەبێت، تا هێندە بە جیدی وەریگرێت، وکاوەی فەقیر کە تێکرای کورد وەك ڕەمزێکی ئەفسانەیی نەتەوەیی لیی دەڕوانیت، بکەیت بە خائین، وزوحاکێک کە هێمای جەور وستەمە بەزۆری وبە پێچەوانەی فیردەوسی وشاهنامەشەوە بکرێتە کورد؟!

ئینجا ئه‌وه‌نده به‌سه بۆ هه‌ڵوه‌شاندنه‌وه‌ی ئه‌و قسه بێ بنه‌مایانه‌ی كه زوحاك ده‌كه‌نه ئه‌شتیاگ وله‌به‌ركردنی به‌رگی واقیعی میژوویی له‌به‌ر ئه‌و ه‌فسانه‌یه ئه‌وه‌یه، ئه‌و دوو ناوه هیچ په‌یوه‌ندیه‌كیان به یه‌ك نیه، چونكه ناوی زوحاك له بنه‌ڕه‌تدا به‌ر له هه‌زاران ساڵ له ئاوێستا وئه‌فسانه ئاریه كۆنه‌كان وه‌رگیراوه، كه له ئاڤیستا ده‌ڵێت ئه‌ژیدهاك ئه‌هریمه‌نیكه ليناگه‌ڕێت ئاوی هه‌وره‌كان دابه‌زێته سه‌ر زه‌وی وخۆی خاوه‌نی ڕوحێكی نه‌گریسه، یان ئه‌ژدیهایه‌كی سێ سه‌ره، و هه‌ر له ئاڤێستاس به [تازی] واته عه‌ره‌ب له قه‌ڵه‌م دراوه.

كه‌وابوو فیرده‌وسی ڕێك له ئاڤیستا وه ئه‌و كه‌سایه‌تیه‌ی دۆزیوه‌ته‌وه كه وه‌ك شه‌یتانی قورئانه، نه‌ك ویستبێتی ناوی دوا شای كورد [ئه‌شتیاگ] بشێوێنێت، كورد هه‌ر له‌خۆڕا خۆی تێكداوه! كابرا فارسیه وله به‌رژه‌وه‌ندی مێژووی خۆیدا نوسیویه‌تی، نازانم بۆ كه‌سانێك له فارسه نه‌ته‌وه‌ییه‌كان له فیرده‌وسی ڕاست نه‌بونه‌ته‌وه وبڵێن: له‌وه‌تی عه‌ره‌ب هه‌یه هه‌ر ژێرده‌سته‌ی فارس بوونه، خێره ئه‌و خیانه‌ته له مێژووی فارس ده‌كه‌یت، یان دوای ڕوخانی ساسانیه‌كان به ده‌ستی موسلمانه‌كان ماستاو بۆ عه‌ره‌ب ده‌كه‌یت؟! چونكه فیرده‌وسی ده‌ڵێت گوایه پاشاكانی ئیران داوای یارمه‌تیان كردوه له زوحاكی عه‌ره‌ب بۆ ڕوخاندنی شای شاكانی ئیران؟ ودواییش ئه‌و عه‌ره‌به سته‌مكاره پێ په‌تیه ده‌بێته شای عه‌ره‌ب وفارس؟!!

گومانم نیه ئه‌گه‌ر فیرده‌وسی كوردبا ئێستا ئه‌ویش له‌ده‌ستی ئه‌و ڕه‌خنه ساردوسڕه نا بابه‌تیانه‌ی كورده سه‌له‌فی وئه‌كادیمی ونه‌ته‌وه‌چیه‌كانێش ڕزگاری نه‌ده‌بوو.

كه‌وابوو به‌سه ئیتر ئه‌و خۆ وخه‌ڵك هیلاك كردنه، كه‌س داواتان لێناكات وه‌ك فارسه‌كان شاهنامه ته‌قدیش كه‌ن ونه‌وڕۆز پیرۆز كه‌ن، وئه‌مساڵ یادی هه‌زار ساڵه‌ی نوسینی شاهنامه‌یان كردوه له‌ناو باره‌گای یۆنیسكۆ، ووێنه‌كێشێكی ئیرانیش پێنج سه‌د وێنه‌ی ڕوداوه‌كانی شاهنامه‌ی كێشاوه وبه وه‌رگێرانه‌ی ئینگلیزیه‌وه چاپیان كردوه، نه‌خێر به‌س هێنده خه‌ڵكی كورد له‌وه‌ش كۆڵه‌وارتر مه‌كه‌ن به هێرش كردنه سه‌ر نه‌وڕۆز وكاوه‌ی ئاسنگه‌ر، تێبگه‌ن هه‌موو گه‌لانی جیهان ئه‌فسانه‌ی نیشتیمانی وا سه‌یر ونامۆیان هه‌یه منداڵیش ده‌زانێت ڕاست نین، به‌ڵام كاریگه‌ری خۆی هه‌یه به‌سه‌ر ڕوحی نه‌ته‌وایه‌تی وپه‌روه‌رده‌كردنی منداڵ وهه‌ستكردن به ئینتیمابوون وخۆشه‌ویستی میلله‌ت وولاتدا، پار وپێرار شه‌ڕی نه‌وڕۆزمان كرد، ئه‌وه ئه‌مساڵیش شه‌ڕی كاوه وزوحاكمان پێده‌كه‌ن، ئه‌وه‌ش هه‌قیقه‌تی كاوه وزوحاك بوو كه باسمان كردن، دوو كه‌سایه‌تی نزیكتر بۆ خه‌یاڵ وئه‌فسانه‌ن

تا راستی، به‌ڵام ئه‌فسانه‌یه‌کی پێویسته‌ بۆ کورد به‌پیی گێرانه‌وه‌ی کوردی که‌ ده‌ماو ده‌م بۆمان هاتوه‌ نه‌ك گێڕانه‌وه‌ی شاهنامه‌.

-قسه‌یه‌ك له‌سه‌رنه‌ورۆزو سه‌ری ساڵی کوردی و ئه‌فسانه‌

عیرفان عه‌لی عبدالعزیز http://bzavpress.com/Detail.aspx?id=3082&LinkID=18

-ل ١٠. [الشاهنامه: ملحمه الفرس الكبرى، لابي القاسم الفردوسي، دار العلم للملايين- بيروت الطبعه الثانيه ١٩٧٩]

- - [1]فردوسي و مقام أو، ص 541.

http://www.marefa.org/index.php/%D8%B4%D8%A7%D9%87_%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87

- [1]ل٧١ هاونه‌ته‌وه‌یی کورد وماد، حه‌بیبوڵڵای تابانی، وه‌رگێرانی جه‌لیل گادانی.

http://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%B6%D8%AD%D8%A7%D9%83

بەشی چوارەم

مۆتەکەی تورکی

ئەردۆگان و نانەوەی شەڕی لایەنگرانی هەدەپە و هوداپار!

لە هەرمەی بانگەشەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی ئەردۆگان و ئاک پارتی هیچ چەکێکی فریودەر وناڕەوشتی نەماوە بەکاری بهێنن، بەکاریان نەهێنابێت...

بەکارهێنانی وتاری دینی و بەرزکردنەوەی نوسخەیەك لە قورئانی تەفسیرکراو بە کوردی لەلایەن ئەردۆگان، وەك بەرزکردنەوەی پیاوانی معاویە لە کاتی خۆی تەنها بۆ فریودان بوو. درۆکردن لەسەر دەمیرتاش و باسی مافی هاوڕەگەزبازەکان و گۆڕینی قیبلەی ئیسلامیش هەر لە نێو ئەو وتارە دینیە فریودەرە بوو. پاش ئەوەی زۆربەی کارتە دینی و شۆڤێنستەکانیان بەکار هێنا دیارە ئەردوگانی دووڕوو و حزبە شوۆڤێنستە مەخمەلیەکەی دڵی ئاو ناخواتەوە تا شەڕی کوردکوژیش دروست نەکاتەوە لە نێوان کوردا. یەکەم ئاماژەکانی ئەو شەڕنانەوەیە لە نێوان هەدەپ و هوداپاری میراتگری حزب الله دروستکراوی میتی تورکی بە عەقڵیەتێکی حزبوڵلایی ئێرانی لە چەند شوێنێك دەرکەوتن، ئەوەش هەمان کارت بوو کە ئەردۆگانی ماوە بەسەرچوو لە میانەی ئەو نارەزاییانەی لە سەرتاسەری شارەکانی تورکیا دەردەبردرا لە دژی تێوەگلانی تورکیا لە یارمەتیدانی داعش و بەژداری کردنی لە فشار توندترکردنە سەر کوردە خۆڕاگرەکانی ناو کۆبانی، بەکاری هێنان. ئەو کاتەش بووە ڕوبەڕووبوونەوەیەکی ناوخۆ لەنیوان هەدەپە و حزبوڵلای کوردی، کە ئێستا حزبێکی نوێی دروستکردوە بەناوی Hür Dava Partisi,کە کورت دەکرێتەوە بۆ Hüda-Par هوداپار، کە بەمانای پارتی بانگەوازی یان دەعوەی ئازاد دێت.

بەداخەوە من تا ئێستا قسەیەکی باشم لەسەر ئەو حزب الله یە کوردیە گوێ لێ نەبوە جگە لە جاڕدانی جەنگ نەبێت ەدژی پ ک ک بە پاڵنەری سوپا و دەزگای میتی تورکی. ئەگەر ئەردۆگان ئامادە بێت دەست بخاتە ناو دەستی داعش بۆ لێدانی کورد، چۆن دەست لە پشتی ئەو کوردە ئیسلامیە فریوخۆرانە نادات لەو ساتە ناسکەدا هەوڵی نانەوەی شەڕێکی ناوخۆ نادات لە نێوان هوداپار و هەدەپە لەو هەڵبژاردنە چارەنووسسازە؟!

بۆ ناسینی ئەو هوداپارەی میراتگری حزب الله ی پێشوو دەڵێین:

حزب الله لە ساڵی ١٩٩٢ چەندین ڕۆژنامەنوسی کوشت وەك Halit Güngen و Namik Taranciو Hafiz Akdemir تەنها لەبەرئەوەی پەیوەندی بەکرێگیراوانەی حزب الله و سوپاو میتی تورکیایان ئاشکرا کرد، لە کەیسی حافز ئەکدەمیر بکوژەکەش گیرا، بەڵام پاش شەش هەفتە بەبێ دادگایی کردن بەردرا!! لە ٢٠١١/١/١٧ عارف دۆگان Arif Doğan کە کۆلۆنێلیکی سەربازی خانەنشینکراوە و دامەزرینەری [JİTEMئیستخباراتی جەندرمە و

دژە تیرۆر] یشە، کە بە تایبەت لە دژی خەباتی پ ك ك دامەزرا بوو هەزاران تاوانی ئەنجامدا لە کوشتن و ئەشکەنجەدانی کورد و لایەنگرانی پ ك ك ، تا رادەی ەوەی جلی پ ك ك یان لەبەر دەکرد و دەچوون لە گوندە کوردیەکان خەڵکیان دەکوشت بۆ ناوزڕاندنی پ ك ك ، سەرەڕای کوشتنی ڕۆشنبیری گەورە و نوسەرانی کورد وەك موسا عەنتەر و ویداد ئایدن و ئەحمەد جەم!! لە دادگا لە کاتی دۆسیی ئەرگەنیکۆن، ڕایگەیاند کە ئەو دامەزرێنەری حزب الله ی کوردی تورکیایە وەك هێزێکی چەکدار دروستی کردن لە پێناو کوشتن و ڕاوەدونانی ئەندامانی پ ك ك.

بە پێی فایق بولوت ی ڕۆژنامەنوس چەندین ئەندامی حزب الله لە ئەستەمبۆڵ گیراون بە ٤٠ کیلۆگرام تەقەمەنیەوە کە پێناسنامەی موخابەراتی میتی شیان لە گیرفان بوو!! لایەنگرانی ئەو حزب الله یە لە ساڵی ٢٠٠٢ ڕێکخراوێکیان دروستکرد بە ناوی هاوسۆزی لەگەڵ موستەزعەفان! و دواییش لە کۆتایی دیسەمبەری ٢٠١٢ هوداپار Hüda-Par پارتی دەعوەی ئازادیان دروست کرد بە هاندانی ئاشکرای ئەردۆگان وپارتەکەیەوە بۆ ڕوبەڕووبونەوەی خەباتی حزبە کوردیەکان و ئەو کاتە لە دژی بەدەپە Demokratik Bölgeler Partisi پارتی هەرێمی دیموکراتی. ئەمڕۆش وادیارە ئەردۆگانی میانڕەو کە ماسکی خۆی گۆڕیوە بۆ داعشڕەو، شانە نوستوەکانی ئەو داعشە خۆفرۆشانەی کورد زیندوو دەکاتەوە بۆ نانەوەی شەڕێکی کورد دژی کورد، هەربۆیەش محمد حسین یەلماز بەرپرسێکی هوداپار دەڵێت: دەوڵەت و لایەنگرانی پ ك ك هێرش دەکەنە سەر بارەگاکانیان، وهێزە ئەمنیەکان چاوپۆشی دەکەن و هیچ ناکەن لە ئاستیدا!

بێگومان ئەوەش بۆ خۆشترکردنی ئاگرەکەیە. بێویژدانی ئردۆگان ئاك پارتی هێندە بڕ دەکات بە دوری نازام گروپێکی هاوشێوە داعشی، لەو هوداپارانە دروست بکات و چەکداریان کات بۆ لەناوبردنی خەباتی کورد، ئەوئەردۆگانە داعشڕەوە کە نەوەی هەقیقی هۆلاکۆ و جەنگیزخانە هیچ دین و ڕەوشت و بەهایەکیان نیە لە زیان گەیاندن بە کورد ودۆزەکەی. هیوادارم هەدەپە و پ ك ك ولایەنگرانی هەوڵی بەرتەسک کردنەوەی کێشەکە بکەن و ئەگەر کەسانێکی عاقڵیان تێدا بێت ئەو هوداپارانە با گفتوگۆیان لەگەڵ بکەن، هەرچەندە لە باگراوندی حزب الله ی پێشوویان جگە لە مێنتالیتی داعشیەت هیچ هیوایەك بەدی ناکرێت بۆ گفتووگۆ .

31-05-2015خەندان

ئەردوگان و کەوتن لە دەرسی کوردی

ناسینی من بۆ ئەردۆگان دەگەرێتەوە بۆ بەر لە بوونە سەرۆک وەزیران، لە ١٩٩٥ کە لە ئەستەمبۆل بووم، نزیکەی هەشت مانگێک لەوێ بووم، لەو ماوەیە خەڵکێکی زۆرم ناسی لە تورک وکوردی تورکیا، لەو ڕۆژانە ئەستێرەی ئەردوگان تازە دەرکەوتبوو بەڵام دەرکەوتنێکی زۆر بە هێز، ئەو کاتە ئەردۆگان نزیکەی دوو ساڵ بوو سەرۆک شارەوانی ئەستەمبۆل بو، بەڵام چۆن سەرۆک شارەوانیەک گەورە و بچوک ستایشی کارەکانی دەکرد، من هەر ئەو رۆژانە هەستم بە دواڕۆژی پرشنگداری ئەو پیاوە دەکرد، هەستم دەکرد لە ئەربەکانی مامۆستای سیاسیترە، هێندەی نەبرد لە ساڵی ١٩٩٨ ئەردۆگان لە ئەربەکان جیابوەوە لەگەڵ گرووپێک لە هەڵبژاردەی ناو حزبەکە بۆیە ئەربەکان تا مردیش ئەو زامە نێرگزیەی لەبیر نەچوو یان ئەو پێشکەوتنەوەی قوتابیەکەی بۆ هەرس نەکرا تا ئەو ڕادەیەی بەر لە کۆچی دوای بە ماوەیەکی کەم گوتی:

"ئەردۆگان و عبدوڵڵا گول ئامرازی دەستی زایۆنیزمن" و "تەڵەی دوژمن مناڵەکانمان لێ دەرفێنێ، تورگۆت ئۆزال لە سەرەتا لێمان جیابوەوە، ئینجا ئەردۆگان لێمان جیابوەوە، بەڵام کاتی ئەوە هاتوە هەموو کەس جیاوازی نێوان ڕەسەن و لاسایی کەر بزانن، جیاوازی زۆرە لە نێوان ڕەسەن وجیاوازی کەر." لەوەش زیاتر گوتی " :زایۆنیزم زۆربەی میدیای وڵاتەکەی قۆرخ کردوە وهەر هەموویان لە خزمەتی ئەردۆگان دان، ٣٠ رۆژنامە و ٣٠ کەناڵی ئاسمانی شەو و ڕۆژ لەڕازەی ئەودان...." قسەی تریش بەڵام پێویست بە زیاتر ناکات.

جا ئەو لێدوانانە لە هەر هۆیەکەوە سەریان هەڵدا بێت گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە ئەردۆگان بەردەوام بوو لە سەرکەوتن و توانی بەسەر زۆر تەحەدای گەورە زاڵ بێت، ئەگەر بزانین ژیان هەمووی دەرس و وانەیە بۆ سەرکەوتن لە تاقیکردنەوەی دنیادا بەلای کەمەوە لای ئەردۆگان وایە وەک کەسێکی دیندار لەسەر ئاستی تاکە کەسیدا و تا رادەیەکیش سیاسیدا، ئەوە گومانی تێدا نییە کە ئەردۆگان لە زۆربەی هەرە زۆری وانەکانی سەرکەوتوو بوە بەڵام بە ئیمتیاز لە دەرسی کوردی ساقیت وکەوتوو بوە.
لە دەرسی سیاسی دەست پێبکەین هێشتا لە حوکمی قەدەغەکردنی لە سیاسەت دەرنەچو بوو کاتێک زۆربەی کورسیەکانی پەرلەمانی بردەوە لە ٢٠٠٢، ئەو سەرکەوتنانە تا ئەمڕۆش بەردەوامە، وتەنها حزبێکە بۆ ئەو ماوەیە درێژە بە تەنها بەبێ تەحالف حوکم دەکات.

لە دەرسی عەسکەری دا، ئەوەی ئەو پیاوە کردی بە دامەزراوەی عەسکەری نە بە خەیاڵی کەس دا دەهات نە بە کەس دەکرا، توانی زۆر زیرەکانە پەڕ وباڵی ئەو نوخبە عەسکەرییە بکات کە لە سەردەمی ئەتاتورکەوە لەسەر سنگی گەلانی تورکیا دانیشتوون.
لە دەرسی دەستوریش تا رادەیەکی زۆر توانی هەموو خاڵە نێگەتیڤەکانی دەستوور لا بدات، هەرچەندە کوردەکانی تورکیا بە شێوەیەکی گشتی لێی ڕازی نەبوون.
لە دەرسی یۆنانی سەرکەوت لەگەڵ ئەو دوژمنایەتیە مێژووییەی نێوانیشیان، توانی پەیوەندیەکی چاک دروست کاتەوە. لە دەرسی ئەرمەنی تا ڕادەیەکی زۆر سەرکەوتوو بوو، چەندین دەرگای داخراوی لەسەر کۆماری ئەرمنستان کردەوە.
لە دەرسی ئابووری لە سەردەمی سەرۆک شارەوانییەوە تا ئەمڕۆش سەرکەوتن بە دوای سەرکەوتن تۆمار دەکات. لە دەرسی پەیوەندییە ئیسلامیەکانی توانی گەورەترین کاریزما بۆ خۆی مسۆگەر بکات، تا ئەو ڕادەیەی بۆتە خۆشەویسترین سەرکردەی جیهانی ئیسلامی، هەرچەندە من سەرنجێکی زۆرم هەیە لەو بارەوە لە وتارەکانی ترم لەسەر ئەردۆگان زۆر جار گوزارشم لێکردوە بە پێویستی نازانم دوبارەیان بکەمەوە. لە دەرسی ئیسرائیل زۆر سەرکەوتوو بوە تا ئەو ڕادەیەی زۆربەی سەرکردە عەرەبەکانی خستۆتە قەیرانی بێ هەڵوێستی.

لە وەڵامی ئەوانەی کە هەنگاوە سستەکانی ئەردۆگان دەگەڕێننەوە بۆ ترسی ئەردۆگان لە سوپا یان بنکە جەماوەریەکەی دەڵێین، ئەگەر ئەو پیاوە توانای شکاندنی ئەو هەموو موحەرەماتە تەقلیدیانەی سیاسەتی تورکی هەبێت، بۆچی کە دێتە سەر دۆزی کورد وا چەق دەبەستێت؟! لە ڕاستیدا ئەردۆگان ویستی چارەسەرکردنی لا نییە، تەنها جاروبار لێدوانێکی لەناکاو دەدات لە گەرمەی گەمەی هەڵبژاردن وخەڵکێکی زۆریشی پێ هەڵدەخەڵەتێنێ، ئەو قەیرانەی ئەم دوایەش سەلماندی کە ئەردۆگان هێندەی سەرکەوتوە لە دەرسەکانی تری ناوەوەو دەرەوە، هێندەش ساقیتە لە دەرسی کوردی .

محەمەد هەریری
٢٠١١/١٠/٢٧

وەستای گەورە ئەردۆگان سەلاحیەتی کۆتاییهاتووە

زۆربەی کەسە کاریزماکان لە مەیدانی سیاسەت و هونەر و هەتا وەرزشیشدا، هەوڵ دەدەن لە کاتێکی گونجاو دا گۆڕەپانی یاریان جێبهێڵن، لە کاتێکدا لە لوتکەی سەرکەوتوویی خۆیانن، هەتا جەماوەر ئەو وێنە جوانەی زهنیان، کە لەسەر ئەوانی وێناکردوە وەك خۆی بمێنێت.

نیلسون ماندێلا پاش خەباتێکی بێ وچان و زیندانی ٢٧ ساڵ و بوونە سەرۆك لە ساڵی ١٩٩٤، هێشتا لەسەر توانای خۆی بوو ڕەتی کردەوە خۆی کاندید کاتەوە بۆ خولێکی تری سەرۆکایەتی سەرەڕای مافی دەستوری و داوای خەڵك، سەرۆکی بەرازیل لولا دا سیلڤیا پاش بوونی بە سەرۆك لە ٢٠٠٢ ـ ٢٠١٠ بۆ دوو خول، هێندە خۆشەویست و بەجەماوەر بوو، هەتا پەرلەمانی وڵات ئامادە بوون دەستوری وڵات بگۆڕن تا بتوانێت بەردەوام بێت لە سەرۆکایەتی، بەڵام ئەو قبولی نەکرد وخەڵك بە گریانەوەماڵئاواییان لێیکرد.

ئەردۆگان پاش ١١ ساڵ لە سەرۆك وەزیرانی ٢٠٠٣-٢٠١٤ هێشتا دڵی ئاوی نەخواردەوە، بە هەزار فڕوفێڵ خۆی کردە سەرۆك کۆمار، ئێستا ساڵێکی نەکردوە لە سەرۆکایەتی نەك ماندوو نەبوە و جێگرێکی شایستەی دروست نەکردووە، بەڵکو سەرۆك وەزیرانی ئەحمەد داود ئۆغلۆ، کە زۆر کەس چاوەڕێی دەکرد جێگای ئەردۆگان بگرێتەوە، هێندە بێ نرخ کردوە، لە جیاتی ئەو و بێ پرسی ئەو کۆبوونەوەی بە وەزیرەکانی دەکات، هێشتا وەك سەرۆك وەزیرانی بەری ڕەفتار دەکات! وەك پەرلەمانتاری هەدەپە، ئەڵتان تان دەڵێت: سەرۆکێکمان هەیە ڕۆژانە پێنج سەعات قسە دەکات، زۆرەبڵێترین خەسوو ناتوانیت هێندە جەنەبازی بکات لە رۆژیکدا، ئەو ڕاست وچۆپ جوێن بە هەموو کەسێك دەدات، تا بەو دواییە لەگەڵ جێگری سەرۆک وەزیران بولنت ئەرینج بەریەک کەوتن!

یاسایەکی مردووی بە ناوی ئیهانە کردنی مەقامی سەرۆکی زیندوو کردۆتەوە تا ئێستا سەدان کەسی سزا داوە بە تۆمەتی ئیهانە کردنی پایەی سەرۆك، کە لە نێویاندا منداڵێکی ١٦ ساڵ و شاجوانی تورکیا لەبەر شەیرکردنی شیعرێك لەسەر وەستای گەورە (بیوك ئوستا) کە نازناوی ئەردۆگانە لە تورکیا، هەروەها دوو وێنەکێشی کاریکاتێر و چەندین نووسەر و هونەرمەند و میدیاکاری تر .

بێ وه‌عدی و یاریكردنی به‌ كێشه‌ی كورد و پاڵپشتیكردنی تیرۆرستانی داعش و شكانیان له‌ كۆبانێ زیاتر ئه‌و پیاوه‌ی تووشی هیستریا كردوه‌، بۆیه‌ پاش ئه‌و هه‌موو ساڵه‌ی ده‌ستی ده‌ستی پێكردنی كورد، تازه‌ ده‌ڵێت: شتێك نیه‌ به‌ ناوی كێشه‌ی كورد له‌ توركیا، ته‌نها كورد كێشه‌ی هه‌یه‌، وه‌ك چۆن توركیش كێشه‌ی هه‌یه‌ !لێدوانه‌كانی هێنده‌ ئیستیفزازی بوون هه‌تا جێگری سه‌رۆك وه‌زیرانی خۆیان بولنت ئه‌رینج لێی به‌ده‌نگ هات و گووتی با واز له‌و لێدوانه‌ عاتیفیانه‌ بهێنێت و هێنده‌ ده‌ست نه‌خاته‌ ناو هه‌موو كارێكه‌وه‌، ته‌نها حوكمه‌ت به‌رپرسه‌ له‌و دۆسێیه‌ !كه‌ سه‌رۆك شاره‌وانی ئه‌نقه‌ره‌ی زۆر نزیك له‌ ئه‌ردۆگان وه‌ڵامی دایه‌وه‌ به‌ تۆمه‌تباركردنی به‌ خیانه‌ت و گوڵه‌نی بوون! ئه‌ردۆگانیش گووتی من سه‌رۆكم! نه‌ك هێنده‌ به‌ڵكو هه‌تا دژایه‌تی ڕێكه‌وتنێكی ده‌ خاڵی نێوان حوكمه‌ت و چه‌ند په‌رله‌مانتارێكی هه‌ده‌په‌ی كرد بۆ جێبه‌جێ كردنی پرۆسه‌ی ئاشتی! وادیاره‌ وه‌ستای گه‌وره‌ ڕژده‌ له‌سه‌ر ته‌واوكردنی ژیانی سیاسی خۆی له‌سه‌ر شێوازی دكتۆره‌كانی عه‌ره‌ب، و نه‌هێشتنی هه‌ر وێنه‌یه‌كی جوان له‌ زهنی خه‌ڵك.

26-03-2015خه‌ندان

باوکێکی زۆردار (تورکیا) وکچە زۆرلێکراوەکەی (کورد)!!

تورکەکان کوردەکانتان خۆش بوێت، وبیان پارێزن، ومتمانەیان پێ بکەن

لە نوسینی نوسەری تورکی: موستەفا سۆنمز

وەرگێرانی لە ئینگلیزییەوە: محەمەد هەریری

لەو چەند مانگانەی دوایی مانشێتە سەرەکیەکانی میدیاکان داگیر کرابوون لەلایەن دۆزی کورددا، بە تایبەتی پرسی لە ناوبردنی) PKK پ.ک.ک) وخستنەوە قەبارەی سەرکردە کوردەکانی باکووری عێراق. لە سەروبەندی پەیوەندیەکان وسەردانەکانی بەرپرسانی ئەمریکا بە دیار کەوت کە ئەو وڵاتە ڕێگا نادات دەست درێژی بکرێتە سەر سەرکردە کوردەکان.

لەو کاتەدا حزبی خەڵکی کۆماری (CHP) توانی لە هەڵوێستی هەڵۆکانی جەنگ دەرچێت ونزیک بێتەوە لە هەڵوێستی کۆتری ئاشتی dove-like ولقی زەیتونی بەرز کردەوە بە پێشنیار کردنی نزیک بوونەوە وبەستنی پەیوەندی پەروەردە وفێرکردن، وبازرگانی وفەرهەنگی لەگەڵ کوردەکانی باکووری عێراق، ئەو هەنگاوە مایەی سەرسوڕمانی هەموو لایەک بوو. سەرنج بدە چۆن سەرکردە کوردەکانی باکووری عێراق کە هەردەم تەرکیزیان دەخرێتە سەر، وهەڵۆکانی جەنگ دەڵێن با لێیان بدەین، کەچی کۆترەکان پەرۆشی کێش کردنیانن بەلای خۆیان. بۆچی باکووری عێراق لە هەرە پێشەوەی باسەکانە؟ چونکە باکووری عێراق وەک هەڕەشەیەک دەبینرێت لە دژی تورکیا... وبارزانی وتاڵەبانی وەک هاندەرێکی ئاشوب گێران وپلانگێڕان دەبینرێن کە دەیانەوێت کورد لە تورکیا گومڕا بکەن.

- باوکێکی زۆردار "A despotic father..."

بە هەڵەی نابینم تورکیا بە باوکێکی زۆردار بچوێنم، کە ئازاری کچەکەی دەدات بە هۆی دڵ پیسی ونا متمانە تراژیکۆمیدیاکانی tragic comical دەرهەق بە کچەکەی.

کچەکە هەر لە ناوماڵەوەیە، نا چێتە دەرەوە، تەنگی پآ هەڵچنراوە، نا ینێرن بۆ قوتابخانە، وبایەخی پێویستی پآ نادرێت (کچەکە سیمبولی حاڵی کوردە لە تورکیادا)، کەسانێک (PKK) پێی دەڵێن دەبێت یاخی بێت، وکەسانێکی تریش (سەرکردایەتی کوردانی باکووری عێراق) بە نهێنی بە کچەکە دەڵێن دەبێت ڕا بکات بۆ لای ئەوان وماڵە باوکی بەجآ بهێڵێت.

باوکی زۆردار نیگەرانە لە ڕوودانی ئەو دەست لە پشت دانانە، لەبەر ئەوەی ئەو ساڵەهای ساڵە هەرگیز لە ئاشتی دا نەبووە لەگەڵ کچەکەی، ولەبەر ئەوەی هیچ خۆشەویستی ومیهرەبانیەکی نیشانی کچەکەی نەداوە. بۆیە هەندێک جار لە کچەکەی دەدات ودەیترسێنێت، هەندێک جاری تریش لەوانە دەدات ودەیانترسێنێ کە هانی دەدەن بۆ گومڕا بوون.

ئەوەی لەو هەڵوێستە دابێت چاوەڕوانی چی لێدەکرێت؟ دەبێت باوکەکە لەگەڵ کچەکەی گفتوگۆ بکات، لە پێویستیەکانی تێ بگات وجێبەجێ یان بکات، ودەبێت خۆشی بوێت، ومتمانەی وەگیر بێنێت... ئەگەر وا بکات متمانە بە کچەکەی دەکات، ونیگەران نا بێت لە هەوڵی هیچ کەسێک بۆ گۆڕانی کچەکەیی وهاندانی بۆ یاخیبوون. چونکە کەس ناتوانێت جیاوازی بخاتە نێوان کچەکە وباوکەکە...

چارەسەری مرۆیی ئەو کێشەیە بەو ئاسانیەیە کەچی ئەوانەی تورکیا حوکم دەکەن نەیان توانیوە ئەو چارەسەرە پێشکەش بکەن، کەی توانیان کوردەکانیان خۆش بوێت وباوەشیان بۆ کردنەوە، ئەو کاتە دەتوانن ڕێگا لە گومڕا کردنیان بگرن وکۆتاییەک بۆ جەنگی بآ بڕانەوەی نێوانیان دابنێن.

- **دەربارەی کچەکە**

حاڵی کچەکە (کوردەکان) چۆنە؟ ئایا دەتوانێت متمانە بە باوکی بکات؟ نەخێر ناتوانێت. چونکە ئەو ناوچەیەی ئەوان تێیدا دەژین هەردەم لە گالیسکەی پلە سێیەمی شەمەندەفەری تورکیا دابووە.

کێشەکانی بریتین لە هەژاری وزەوت کردنی ئازادی، وسوکایەتی پێکردن، ونەتوانینی قسەکردن بە زمانی خۆیان، وڕێگرتن لە ژیان لەناو کەلچەری خۆیان، ئەگەر ئەو کێشانە بۆ سیاسەتی ڕەسمی بەرزنەکرێنەوە بۆ چارەسەرکردنیان، چۆن کچەکە دەتوانێت متمانە بە باوکە زۆردارەکەی بکات؟

پاش ماوه‌یه‌ک کچه‌که‌ توڕه‌ بوو، وگوێی شل کرد بۆ ئه‌وانه‌ی ڕێگایه‌کی تریان نیشان ده‌دا... باوه‌ڕی پێیان کرد له‌ ژێر کاریگه‌ری ترس بێت یان هیوا بێت... ده‌ ساڵ به‌و شێوه‌یه‌ تێپه‌ڕی، به‌ڵام بۆی به‌ دیار که‌وت که‌ ئه‌وه‌ ئه‌و ڕێگایه‌ نییه‌ که‌ ئه‌و به‌ دوایدا ده‌گه‌ڕێت.

به‌ڕاستی کورد ماندو وشه‌که‌ته‌، وبآ هیوایه‌، باوه‌ڕیان به‌ PKK كاڵ بۆته‌وه‌، به‌ دوای کردنه‌وه‌ی ده‌رگای چاره‌سه‌ری تردا ده‌گه‌ڕێن... به‌ڵام به‌ شێوه‌یه‌کی سه‌ره‌کی ده‌یانه‌وێت له‌ ناوچه‌کانی خۆیاندا بژین به‌بآ ترس، وچاوه‌ڕێی ئۆپۆزسیۆنی تورکی – کوردی ده‌که‌ن که‌ هه‌ندێکیان هه‌وڵی بڵاوکردنه‌وه‌ی شه‌ڕی ناوخۆی په‌نهانی ده‌ده‌ن له‌ سه‌رانسه‌ری وڵات.

- **پێویسته‌ تورکیا ماڵه‌که‌ی خۆی ڕێک بخات**

له‌ ڕاستیدا ئه‌وه‌ی پێویسته‌ بکرێت زۆر ڕوون وئاشکرایه‌، پێویسته‌ تورکیا ئاشتی ساز بکات له‌گه‌ڵ کورده‌کانی، هه‌ر نه‌بێت له‌مه‌ولاوه‌. پێویسته‌ کورده‌کانی خۆی خۆش بوێت، وبیان پارێزێت ومتمانه‌یان پێ بکات. یه‌که‌م شت پێویسته‌ ماڵه‌که‌ی خۆی ڕێک بخات، کورد ته‌نها ئه‌و 10 ملیۆن که‌سه‌ نین که‌ له‌ 21 پارێزگا له‌ ڕۆژهه‌ڵات وباشوری ڕۆژهه‌ڵات دا ده‌ژین.

نزیکه‌ی 20% له‌ خه‌ڵکی ئیستانبۆل له‌ باشوری ڕۆژهه‌ڵات له‌ دایک بوون. هه‌مان ڕێژه‌ی دانیشتوان له‌ مه‌رمه‌ڕه‌ وئیزمیر وکه‌ناره‌کانی ده‌ریای سپی ناوه‌ڕاست وبه‌شی ناوه‌وه‌ی ئه‌نادۆڵ هه‌یه‌. تورک وکورد ژن وژن خوازی له‌ نێوانیان هه‌یه‌ له‌ سه‌دان ساڵه‌وه‌، وخزمه‌تی سه‌ربازیان پێکه‌وه‌ کردوه‌، وپێکه‌وه‌ ژیاون... تورک ناتوانن به‌بآ کورد بن، وکوردیش ناتوانن به‌بێ تورک بن...

- **هه‌ژاری شوره‌یيه‌!**

هه‌ژاری کورده‌کان له‌ ڕێگای کارتی سه‌وزه‌وه‌ تۆمارکراوه‌ [کارتی سه‌وز ئه‌و کارته‌یه‌ که‌ بۆ چاره‌سه‌ری ته‌ندروستی خۆڕایی ده‌درێته‌ خێزانه‌ هه‌ژاره‌کان]. ئه‌و ده‌وڵه‌ته‌ی که‌ متمانه‌ی پێده‌درێت هه‌ڵسێت به‌ ڕاپه‌ڕاندنی ئه‌رکه‌ ده‌ستوریه‌کانی له‌ دابه‌ش کردنی داهاته‌کانی به‌ شێوه‌یه‌کی عادیلانه‌، پێویسته‌ شه‌رمه‌زاری دایگرێت له‌ ڕاده‌ی هه‌ژاری کوردی تۆمار کراو

بە هۆی کارتە سەوزەکانەوە. شورەییە کە لە ساڵی 2007 نزیکەی 47% لە خەڵکی وان Vanخاوەنی کارتی سەوز بن لەبەر هەژاری.

لەگەڵ بوونی چەندین دەرزەن لە پرۆژەکانی گاپ GAP projects هێشتا ڕێژەی بێکاری لە 18% بێت لە دیاربەکر وشانلی ئۆرفا، ژمارەکان ئابڕووبەرن. پێویستە دەوڵەت شەرمەزار بێت بەرامبەر ئەو خێزانە کوردە بآ ئومێدانەی کە ڕۆڵەکانیان دەفرۆشن بە PKK لە چیاکاندا یان دەیان فرۆشن بە مافیاکان (گرووپی تاوانی ڕێکخراو) لە ئیستانبۆل. لەو باوکە کوردانە تورە مەبن کە منالەکانیان دەفرۆشن بە چیاکان یان بە مافیاکان، بەڵکو لەو سەرکردانە تورە بن کە ئەوانیان ناچار کردوە بکەونە ناو ئەو حالەتە.

- **کێشەی کورد ئابووری یە**

ئەوانەی دەڵێن کێشەی کورد ئابووری نییە، بەڵکو سیاسی وفەرهەنگییە بە داخەوە هەڵەن. هەڵبەتە ڕاستە کێشەی کورد ڕەهەندی سیاسی وفەرهەنگی هەیە، بەڵام لە شوێنی یەکەمدا کێشەیەکی ئابوورییە. ئەگەر کوردەکان لە ناوچەکانی خۆیاندا تا ئەمڕۆ نەیانتوانی بێت خۆیان دەرباز بکەن لەو بارە دواکەوتوەی کە تێیدان لە تورکیا وبە درێژایی مێژوو، وئەگەر نەهێشتنی ئەو نا یەکسانییە ئەرکێکی دەستوریش بێت، کەچی دەوڵەت نەیتوانی بێت ئەو نا یەکسانییە کەم کاتەوە، کەوابوو کێشەی کوردی ئەگەر ئابووری نەبێت دەبآ چی بێت؟

کوردەکان هەرچەندە خزمەتی سەربازی خۆیان دەکەن، وباجەکانی دەوڵەت دەدەن، کەچی هەر مەحرومیشن لە خێر وبێری ئەو سەردەمە، لە پەروەردە وفێرکردن، وخزمەتگوزاری تەندروستی، ومافی کارکردن ونیشتەجآ کردن. ئەگەر ئەو بارە بۆ چەندین دەرزەن ساڵ بەردەوام بو بێت، هەقی خۆیان نییە هەست بکەن ئەوان منالێکی زڕن

a stepchild؟ ئینجا کە یەکێک هاتوو وگوتی:"چونکە ئێمە کوردین، بۆیە دەوڵەت بەو شێوەیە ڕەفتارمان لەگەڵدا دەکات" کەسێک دەبێت باوەڕی پآ نەکات؟

لە بنەڕەتدا هەژاری باڵی کێشاوە، ئەگەر تێڕوانینێکی گونجاو ئامادە نەکرێت بۆ چارەسەر کردنی هەژاری ورشیشە کێش کردنی لە ڕەگەوە، کێشەی کورد هەر بەردەوام دەبێت.
هەڵبەتە ئەرکی سەرشانمانە کە دان بە مافەکانی فەرهەنگی کوردی دابنێین، بۆ پەخش کردنی دیموکراسی بۆ هەموو کەسێک، بەڵام سەرەڕای ئەوەش ئێمە پێویستە رەفاهیەت وکار وخۆراکیان بۆ دابین بکەین، بەرادەیەک نەهێڵین لە ژێرەوەی ئاستی ژیان لە تورکیادا بمێننەوە. ئەگەر ئەوەیان بۆ کرا تەنها ئەو کاتە کچەکە باوەڕ دەکات کە کچی باوکی خۆیەتی، ومتمانەی پآ دەکات، وهەست بە تەناهی دەکات. تەنها ئەو کاتە کوردەکانی تورکیا، کە بە هەموو لایەکدا کۆچیان کردوە ـ لەبەر هەژاری، وەرگێڕ ـ هەست بە تەناهی دەکەن، وزیاتر وەک هاولاتییەک هەست دەکەن.

مەسەلەی چینایەتی

زۆربەی کورد وەک زۆربەی تورک لە چینی کرێکارن، زۆربەی هێزی کاری تورکی نزیکەی 70% یان 13 ملیۆن کەس وەک کرێکار کار دەکەن. ژمارەی ڕەسمی بێکاران 2.5 دوو ملیۆن ونیوە، بەڵام لەڕاستیدا دوو ئەوەندەی ئەو ژمارەیە. ئەوە مانای ئەوەیە کە تێکڕای 18 ملیۆن کرێکاری کاردار وبێکار هەن، کە 80% خەڵکی چالاک لە ڕووی ئابووری یەوە پێک دەهێنن.

گەلێک ئەستەمە جیاوازی بکەیت لە نێوان خەباتی کورد لە پێناو ناسنامەیان identity وخەباتیان لە پێناو کاردا، هەر وەک چۆن ئەستەمە خەباتی کرێکارە تورکەکان لە پێناو دیموکراسی وسەربەخۆیی جیابکەیتەوە لە خەباتیان لە پێناو کاردا. ئەوانە لە یەک جیا نین، هەموویان خەبات دەکەن لە پێناو دیموکراسی پارووی ڕۆژانە.

شتێکی ئاشکرایە کەوا کێشەکە چینایەتی یە. بەرنامەیەکی چینی هاوبەشە، کە پاکە لە هەموو خەوشێکی نەتەوە پەرەستی، وهەموو مافە فەرهەنگییەکانی کوردیش بەخۆوە دەگرێت، وتورکیاش پەلکێش دەکات بەرەو ڕوناکبیریەکی زیاتر، وپاشەرۆژێکی دیموکراسی زیاتر. ئەوەش لەوە دەچێت ئەمڕۆ زیاتر لە دوێنآ مومکینە ڕووبدات.

دەمیرتاش و هاوڕەگەزبازەکانی سەڵتەنەتی ئەردۆگان!

بە بۆنەی ئەو شانامە درۆیەی مەکینەی میدیایی ئەردۆگانی بۆ سەلاحەدین دەمیرتاشیان دروستکردوە، کە ئەردۆگان و داود ئۆغلۆ بەشێوەیەکی کەسی، شەرم ناکەن، ئەو درۆیەی کە هەڵیان بەستوە، هەر خۆشیان پەخشی دەکەن، گوایە دەمیرتاش باسی پێدانی مافی هاوڕەگەزبازانی تورکیای کردوە! با بزانین لە بنەڕەتدا بارودۆخی هاوڕەگەزبازان چۆنە لە تورکیا، وئەردۆگان وحکومەتەکەی هەڵوێستیان چۆن بوە بەرامبەر ئەو دیاردە کۆمەلایەتیە.

لەو چەند ساڵەی دواییدا ژیانی هاوڕەگەزبازەکان ورده ورده بەرجەستەتر دەبێت و زیاتر دەکەوێتە بەرچاو لە شارە گەورەکانی تورکیا، و لە هەر شارێك چەندین گازینۆ و کافێ و یانەی تایبەت بە خۆیان هەیە، لە ٢٠١٣ گەیەکان و لێزبیانەکانی ئەستانبۆل خۆپیشاندانێکیان کرد، گەورەترین خۆپیشاندانی هاوڕەگەزبازەکان بوو نەک لە خۆرهەلات و ولاتێکی ئیسلام، بەڵکو لە ئەوروپا، ١٠٠ هەزار کەسی هاوڕەگەزباز بەژدار بوون لەو خۆپیشاندانە! بەر لە هەموو شتێك هۆمۆسێکچوالیتی یان هاوڕەگەزبازی تاوان نییە لە تورکیا، وهیچ سزایەکی یاسایی بۆ دانەنراوە لە یاسای تورکی، هەردوو کەسێك ئەو کردە سێکسیە هاوڕەگەزبازەیان کرد لە نێر یا لە مێ بشگیرێن هیچ سزایەك نیە لەسەریان بە مەرجێك ١٨ ساڵ وبۆ سەرەوە بن و بە ڕەزامەندی هەردوو تەرەف بێت! یاسا تەنها چەند گوزارشێکی نارِوونی تێدایە دەربارەی کردە سێکسیەکان، کە باسی تاوانی ئابرووبەر دەکات یان تاوان لە دژی ڕەوشتی گشتی "offences against public morality" کە ئەوەش زۆر شتێتر دەگرێتەوە و دەقێکی یاسایی تایبەت نیە بە هاوڕەگەزبازی.

ڕاستە لەسەر ئاستی شەعبی بە چاوێکی پڕ نەنگی و شەرمەزاری دەڕوانرێتە هاوڕەگەزبازەکان، وەك هەر ولاتێکیتری ئیسلامی، بەڵام لەسەر ئاستی دەوڵەتی شتێکی ترە، و کۆمەڵگای تورکی لە چاو زۆر کۆمەلگای موسلمانی تر تۆلەرانتر و لێبوردەترە بەرامبەر ئەو دیاردەیە.

هەندێك شت هەیە لە تورکیا کە دەکرێت وەك کاری دژی ئازادی هاوڕەگەزبازەکان دەژمێردرێت، هەرچەندە کەسانێکیتر ئێرەییان پی دەبەن، بۆ نمونە لە کاتی چوونە خزمەتی سەربازی، هەر کەسێك گووتی من هاوڕەگەزبازم، و سەلمێندرا کە هاوڕەگەزبازە لە سەربازی دەبەخشرێت! بەڵام سەلماندنی هاوڕەگەزبازێتیەکەی زۆر پڕ سوکایەتیە، جونکە ئەو کەسە جارێ دەبێت پاسیڤ بێت یانی بە کوردیەکەی بەرکار [مفعول بە] بێت، وەك هەر کۆمەڵگایەکی خۆرهەلاتی، فاعیل و بکەر زۆر کێسەی نیە لە وەرگیران لە سوپای تورك! ئینجا دەبێت وێنەیەکی خۆی بێنێت لە کاتی فیعلەکە! و سەرەڕای چەندین پشکنین و شتی

ئابڕوبه‌رتر تا ده‌گه‌نه‌ قه‌ناعه‌ت كه‌ كابرا هاوڕه‌گه‌زبازه‌، كه‌ سه‌لمێندرا، بروانامه‌یه‌كی په‌مه‌یی ده‌ده‌نێ بۆ ئه‌وه‌ی به‌ یه‌كجاری له‌ سه‌ربازی ببوێردرێت!

بێگومان ده‌زگای سوپای توركی له‌سه‌ر بنچینه‌ی بریاری پزیشكی كۆنی ئه‌مریكی ساڵی ١٩٦٨ ده‌ڕوات كه‌ هه‌ر جۆرێك له‌ هاوڕه‌گه‌زبازی به‌ نه‌خۆشیه‌كی ده‌روونی و لادانێكی سێكسی ده‌ژمێرێت. ئینجا له‌ هه‌مووی خۆشتر ساڵانه‌ یه‌كێتی ئه‌وروپی ڕه‌خنه‌ له‌ حكومه‌تی توركی ده‌گرێت، سه‌باره‌ت به‌ ڕه‌وشی خراپی هاوڕه‌گه‌زبازه‌كان، ئه‌و ئه‌ردۆگانه‌ مل شۆڕه‌ی كه‌ ئه‌و هه‌ڵایه‌ درۆیینه‌ی ناوه‌ته‌وه‌ بۆ ده‌میرتاش، ساڵانه‌ هه‌وڵی خۆ گونجاندن ده‌دات له‌گه‌ڵ پێوه‌ر ونۆرمه‌كانی یه‌كێتی ئه‌وروپا و هه‌زار ماستاو ده‌كات بۆ سه‌لماندنی باشكردنی وه‌زعی هاوڕه‌گه‌زبازه‌كان، به‌ڵام یه‌كێتی ئه‌وڕوپا هه‌ر پیی باوه‌ڕ ناكه‌ن، له‌ ڕاپۆرتی ساڵانه‌ی خۆیان به‌رده‌وام توركیا تاوانبار ده‌كه‌ن به‌ دژایه‌تی كردنی مافه‌كانی هاوڕه‌گه‌زبازان! دوا ڕه‌خنه‌یان له‌ توركیا قه‌ده‌غه‌كردنی كتێبێكی ئه‌ستێره‌یه‌كی پۆپ بوو، چونكه‌ تیایدا باسی هاوڕه‌گه‌زی خۆیدا ده‌كات! دادگای یه‌كێتی ئه‌وروپا توركیای تاوانبار كرد به‌ پێشێلكردنی ماده‌ئ ١٠ ی یاسای ئه‌وروپی بۆ مافه‌كانی مرۆڤ و سزای دا به‌ پێدانی ٢٠٠٠ یۆورۆ به‌ چاپكه‌ری كتێبه‌كه‌ وه‌ك قه‌ره‌بوو!

نه‌ک هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ به‌ڵكو له‌ ٢٠١٢/١/٩ له‌ سه‌رده‌می حوكمی ئه‌ردۆگان، گۆشه‌ نوسێك به‌ ناوی سه‌ردار ئارسه‌ڤین Serdar Arseven له‌ ڕۆژنامه‌یه‌كی ئیسلامی Yeni Akit وتارێكی نووسی تیایدا خه‌ڵكی هاوڕه‌گه‌زبازی به‌ مونحه‌ریف ولاده‌ر وه‌سف كرد، دادگای ئه‌ردۆگان ئه‌و ڕۆژنامه‌یه‌ی سزادا به‌ ٤٠٠٠ لیره‌ی توركی و كاك سه‌رداریش به‌ ٢٠٠٠ لیره‌ی توركی به‌ تۆمه‌تی قسه‌ی پڕ ڕق.

له‌ ٢٠١٤/٧/١٧ یانی پێش ساڵێك دادگای باڵای توركیای ئاك پارتی و ئه‌ردۆگان بریاری دا هه‌ر ئاماژه‌یه‌ك بۆ هاوڕه‌گه‌زباز وگه‌ی وه‌ك لاده‌ر ومونحه‌ریف، وه‌ك وتاری رق و كه‌راهیه‌ت دێته‌ هه‌ژماردن . كه‌وابوو ئه‌ردۆگانی دوو ڕوو ئه‌و هه‌موو هه‌ڵایه‌ له‌ پیناو چی ده‌كات له‌دژی به‌رێز ده‌میرتاش، ئه‌گه‌ر گریمان واشی گووتبێت، كه‌واشی نه‌گووتوه‌ به‌ زمانی خۆی گووتی، له‌ كاتێكدا ئه‌ردۆگان خۆی مامه‌ حه‌مه‌یی بۆ یه‌كێتی ئه‌وروپا ده‌كات له‌ ڕێگای نازكێشانی هاوڕه‌گه‌زبازه‌كان؟!

له‌ هه‌مووی ناخۆشتر ئه‌و له‌شكره‌ كورده‌ ئیسلامیه‌ بێ خێر و ساویلكه‌یه‌یه‌ كه‌ بێ ئاگان له‌ خه‌لیفه‌كه‌یان كه‌ چۆن له‌ ده‌وڵه‌تی ئیسلامی ئه‌ودا ته‌نها وه‌سف كردنی هاوڕه‌گه‌زبازێك به‌ لاده‌ر له‌ ڕه‌وشت تاوانه‌ و سزای له‌سه‌ره‌، كه‌چی ئاگریان تێ به‌ربوه‌ گوایه‌ ده‌میرتاش باسی ڕیزگرتن له‌ مافی هاوڕه‌گه‌زبازانی كردوه‌؟ ! 19-05-2015خه‌ندان

سەرکەوتنی هەدەپە ئەزمونێکی مەزن و دەگمەنە دەبێت بپیارێزرێت!

ئەو فەلسەفە والایە و پلورالیزمە فیکریەی کە لە پشت هەڵمەتی مەزنی هەدەپە وەستا بوو، دەتوانم بڵێم نوێترین تەرحی سیاسیە لە هەموو ڕۆژهەڵاتی ناویندا، لە پیناو خاوکردنەوەی کێشەکان و نزیک کردنەوەی نەتەوەکان، ئەو عەقڵیەتەشی لە پشت ئەو فەلسەفە و ڕوئیا دەگمەنە سیاسیە وەستاوە، دەبێت شانازی بەو ئەزموونە سەرکەوتووە و دەگمەنە بکات، نابێت پاش ئەو دۆزینەوە مەزنە، بە هیچ جۆرێك ئاوڕ لە دواوە بداتەوە.

یەکەم جارە لە مێژووی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست حزبێکی نەتەوەیی بتوانێت سنووری نەتەوەیی خۆی ببڕێت و سەدان هەزار دەنگدەری تورک و ئەرمەن و یەزیدی و عەلەوی و مەسیحی وچەرکس بۆ خۆی کۆبکاتەوە! یەکەم جارە حزبێکی کوردی بتوانێت ئافرەتێکی تورك بکاتە هاوسەرۆکی خۆی، کە ئەوە دەسکەوتە وەك ئافرەت و وەك تورکێك! یەکەم جارە حزبێکی کوردی بتوانێت ملیۆنەها کەس لە شارە تورک نشینەکان کۆ بکاتەوە لە کاتی بانگەشەی هەڵبژاردن! یەکەم جارە حزبێکی کوردی بتوانێت ژمارەی کاندیدە غەیرە کوردەکانی زیاتر بێت لە کوردەکان، یەکەم جارە حزبێك بتوانێت دیندار و بێ دین و چەپ و ڕاست و جۆرەها خەڵك و مەیل وئاڕاستە لە یەك لیستدا کۆ بکاتەوە.

ئەو کارە بەڕاستی ئاسان نییە، حزبەکانی باشوور تا ئەمڕۆ نەیان توانیوە هەزار کەس لە بەغدا کۆکەنەوە لە پێناو هەر ئامانجێك، نەیانتوانیوە قاچە کورسیەک لە وجودی زیاتر لە ملیۆن کورد لە بەغدا بهێنن، نەیانتوانیوە هەستی کوردبوون لای کوردانی شیعە بەهێزتر کەن لە هەستی مەزهەبی دینی خوڕافی توندرەو! ئەوەتە گەنجەکانیان هەموویان دەبنە خەڵوزی حەشدی وەحشی! هەتا ئێستا نەیانتوانیوە یەزیدیەکان بهێننە قەناعەت کە شانازی بە کوردبوونیان بکەن و نەك بەدوای ئینتیمای بچوك و بەرتەسك بگەڕێن.

بە هەمان شێوە حزبە کوردیەکانی ڕۆژهەڵاتیش نەیانتوانیوە سنوری نەتەوایەتی و جوگرافی خۆیان ببڕن. نەك لەسەر ئاستی کوردستان، بەڵکو هەتا لە وڵاتەکانی ناوچەکە، کەی حزبێك توانیتی عەرەب وجولەکە کۆکاتەوە لە ئیسرائیل و کاریگەریان هەبیت؟!

كه‌وابوو ئه‌و ئه‌زموونه‌ مه‌زنه‌ی هه‌ده‌په‌ و په‌كه‌كه‌ پێویسته‌ په‌ره‌ی پێ بدرێت و له‌سه‌ر هه‌موو گۆڕه‌پانه‌كانی كوردستان جێبه‌جێ بكرێت، پێویسته‌ په‌كه‌كه‌ به‌و ڕوحیه‌ته‌و فه‌لسه‌فه‌یه‌ هه‌ڵسوكه‌وت له‌گه‌ڵ هێزه‌ كوردستانیه‌كان بكات، چونكه‌ تۆ بتوانی له‌گه‌ڵ توركێك و لازێك و چه‌ركسێك و ئه‌رمه‌نیه‌ك بگونجێیت، بۆ ئاسانتر نیه‌ بگونجێیت له‌گه‌ڵ كورده‌كه‌؟.!

ئینجا خاڵێكی تر كه‌ زۆر گرنگه‌ هه‌ده‌په‌ و پ ك ك جه‌ختی له‌سه‌ر بكه‌نه‌وه‌، ئه‌ویش ئه‌و خۆ ده‌ربازكردنه‌یه‌ له‌ ئایدیۆلۆژیای شمولی وبه‌رته‌سك وه‌ك هه‌ده‌په‌ له‌ ئه‌زموونی ئه‌و هه‌ڵبژاردنه‌ نواندی، كاتێك توانی به‌ كه‌مێك كۆششه‌وه‌ ملیۆنه‌ها ده‌نگی چه‌پ و راست و ديندار و بێ دین له‌ ده‌وره‌ی به‌رنامه‌ی خۆی كۆبكاته‌وه‌.

با كورد بای ئه‌وه‌نده‌ زیره‌ك وبلیمه‌ت بن هیچیتر نه‌هێڵن ملیۆنه‌ها ده‌نگیان به‌فیڕۆ بچێت بۆ نه‌یارانیان له‌ ڕێگای ئیستیغلالی هه‌ستی دینیان، ده‌بێت ئاوڕێكی جیدی له‌ هه‌ستی دینی كورد بده‌نه‌وه‌، تا ئه‌وپه‌ڕی ڕیز له‌و هه‌سته‌ گرنگه‌ بگیرێت، چونكه‌ هه‌ر سوكایه‌تی كردنیك به‌و شعوره‌ دینیه‌، یان به‌ كه‌م گرتنی ده‌بێته‌ هۆی له‌ ده‌ستدانی ده‌نگی كوردێكی زۆر، و نانه‌وه‌ی پشێویش بۆیه‌ ده‌بێت ئه‌و ئه‌زموونه‌ پلورالیزمیه‌ فیكریه‌ی هه‌ده‌په‌ وپه‌كه‌كه‌ به‌ كۆتایی هه‌ڵبژاردن كۆتایی نه‌یه‌ت، چونكه‌ داهینانیک و ئه‌زمونیكی كوردی مه‌زنه‌ له‌ بواری سیاسه‌ت له‌و ناوچه‌یه‌ جه‌نجاڵ وئاڵۆزه‌دا، ده‌یسه‌لمێنیت كه‌ كورد له‌ هه‌موو میلله‌تانی ناوچه‌كه‌ ئاسۆ كراوه‌تر و میانڕه‌وتر و ژیان دۆستترن.

محه‌مه‌د هه‌ریری

٢٠١٥/٦/٨

ئەردۆگان ومالیکی: یەکەمی سەرەتایی لە دیموکراسیدا!

لە هەفتەی ڕابردوو بە پێی هەواڵی ئاژانسەکانی تورکیا رەجەب تەیب ئۆرودوگان سەرەک وەزیرانی تورکیا لە دیاربەکرەوە لە کاتی کۆبونەوەیەک لەگەڵ ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی رایگەیاند، ئەگەر هاتوو حکومەتی تورکیا مافی ئەوە بدەنە کوردەکان بە زمانی کوردی پەروەردە وخوێندن بکەن، ئەوە دەبێتە هۆی ئەوەی (لاز وچەرکەسیش) داوای هەمان ماف بکەن، ئەوەش هەڕەشەیەک دەبێت بۆ سەر یەکگرتوویی خاکی تورکیا!! هەر لەو سیاقەوە کۆکسال تۆپتان سەرۆکی پەرلەمانی تورکیاش پاش ماوەیەکی کەم هەمان قسەی دوبارە کردەوە بە بیانوی ئەوەی ئەو هەنگاوە دەبێتە هۆی دابڕانی کۆمەڵگای کوردی لە تورکیا، هەروەها گوایە دەستوری ساڵی 1982 وهەروەها دەستورەکانی بەر لەوەش جەخت لەسەر یەکسانی هەموو هاوڵاتیانی تورکیا دەکەنەوە .

ئەردۆگان وحزبەکەی تەنها، تەنها وبەس لە سایەی دیموکراسیەتی تورکیاوە توانیان لەو هەموو حزبە نەتەوەیی وعەلمانیانیانە تێپەڕن، وهەموو تابۆکانی دامەزراوی عەسکەری ببڕن، وحوکمی هەموو تورکیا بگرنە دەست، هەر کاتێک دووچاری تەنگژەیەک دەبنەوە وەک بۆ نمونە پۆستی سەرۆک کۆمار، وحیجابی ئافرەتان، وئیمزاکردنی ڕێکەوتنامەکان لەگەڵ ئیسرائیل، بەوپەڕی کارامەیی ووەک دیموکرات خوازێکی ناو جەرگەی پایتەختە دێرینەکانی دیموکراسیەت یاری دیموکراسی دەکەن.

ئەردۆگان وحزبەکەی لەو مەسەلانەی پەیوەست بە کوردن، هێندە ناشیانە ڕەفتار دەکەن وەک لەو لێدوانانەی سەرەوە دەردەکەوێت، دڵنیی لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی دان لە دیموکراسیەتدا، کەچی بۆ ئەو کێشانەی پەیوەست بە کورد نیە با بە گۆشەی 180 پلەش پێچەوانەی ئیسلام بێت هەر پەیڕەوی دەکەن وبەبآ گوێدانە هیچ حەرام وحەڵاڵێک! بۆ نمونە ئەردۆگان وحزبەکەی لە پێناو یاری دیموکراسیدا چاو پۆشیان کرد لەو هەموو بازاڕانەی داوێن پیسی کە لە هەموو شارەکانی تورکیا هەن، وتێیدا ئافرەت بە ڕووتی ونیمچە ڕووتی خۆیان لەناو جامخانەکانی ئەو بازاڕە نیشان دەدەن، بۆ سێکس فرۆشی! بەڵێ لە ترسی ژەنەڕاڵەکان نەوێران پەنجە بۆ ئەو حالەتە نا مرۆییە بەرن، ومەسەلەی حیجابی ئافرەتانیش وقەدەغەکردنی لە زانکۆ وامەزراوە دەوڵەتیەکان بە هەمان شێوە. جارێکی تر ئەردۆگان وحزبەکەی دەستبەردای یاسای بە تاوانکردنی زینا بوون، لە پێناو ڕەزامەندی یەکێتی

ئەورووپا، وجێبەجێ کردنی پێوەری کۆبنهاگن Copenhagen criteria کە بریتیە لە پێوەرێک بۆ دیاریکردنی ئەو وڵاتانەی شیاوی ئەوەنە ببن بە ئەندام لە یەکێتی ئەورووپا، گرنگترین پێوەرەکانی بریتییە لە پێویستی هەبوونی دەزگا ودامەزراوەی پێویست لەو وڵاتە بۆ پاراستنی دیموکراسیەت ومافەکانی مرۆڤ، وکەمینەکان وپەیڕەو کردنی ئابووری بازاڕ، وقبوڵ کردنی هەموو فەرمان وڕاسپاردەکانی یەکێتی ئەورووپا.

کەوابوو ئەردۆگان وحزبەکەی مافی زینا کردن وهۆمۆسێکچواڵ ولیزبیانەکان دەسەلمێنن بەڵام کە مافەکە پەیوەند بە خوێندن وپەروەردەی گەلی کورد بوو بە زمانی کوردی، ئەوە بڤەیە بە بیانوی هەرشە کردنی لە یەکپارچەیی خاکی تورکیا، هەرچەندە سەدان دەوڵەت هەن وچەندین زمان تێدا ڕەسمییە وهیچ هەڕەشەیەکی دروست نەکردوە، وبە پێچەوانەشەوە دەوڵەت هەیە یەک زمان تێیدا ڕەسمی بوە کەچی پارچە پارچەش بوە. سەیر لەوەدایە مافەکانی کوردیش بەبەر ئەو پێوەرە دەکەوێت، کە مافی خوێندن بە زمانی زیگماکی لە هەرە ئاسایترین مافەکانە، بەڵام ئەردۆگان وحزبەکەی لە ناخیاندا هەر مافێکی سەرەتایش بۆ کورد ڕەتدەکەنەوە لەبەر زاڵبوونی جیهان بینی کەمالیزم بەسەر هەموو دام ودەزگاکان بە تایبەتی کەرتی پەروەردە وفێرکردن. تۆ بڵێی مافی خوێندن وپەروەردە بە کوردی زیاتر خەڵکی تورکیا ڕاچڵەکێنێت لە ڕێکەوتنە ستراتیژیەکان لەگەڵ ئیسرائیل، ولە بازاڕەکانی لەش فرۆشی، ولە...، ولە...

هەر لەو بارەیەوە وەک گەڕانەوە بۆ خودی ئیستبدادی ڕۆژهەڵاتی، کە زۆربەی هەرە زۆری سیاسەت مەدارەکانی کردۆتە پرۆژەیەکی ئیستبدادی لە چاوەڕوانی هەلێدا، مالیکی بۆ یەکەم جار پاش گەڕانەوەی لە لەندەن پێشوازی کرا بە تەپڵ ومۆسیقا وئاهەنگ گێڕان ووێنە ولافیتەی زل زل!! کە بوە مایەی نیگەرانی کەسانێکی دیموکراتخواز لە عێراقدا. مەحمود عوسمان ڕەخنەی لەو دیاردە گرت وگوتی:" نابێت ئەو دیاردەیە پەرەی پآ بدرێت چونکە سەردەمێکی هەستیار بە بیر هەموو عێراقیەکان دێنێتەوە...هەموو لایەک تەحەفوزاتی هەبوو لەسەر شێوازی پێشوازیەکە، چونکە ئێمە دەمانەوێت دوور کەوینەوە لە کەساندن (شەخسەنە) وبنیاتنانی دەوڵەتی دامەزراوەکان وناساندنی خەڵک بە ماف وئەرکەکانیان، وبنیاتنانی دەوڵەت لەسەر بنچینەی دروست، ڕاستە ئەو گۆڕانە پێویستی بە کاتێکی زۆر هەیە، بەڵام دەبێت دەوڵەت هاندەری ئەو گۆڕانە بێت، نەک بە پێچەوانەوە.

عالیە جاسمیش ئەندامی پەرلەمانی عێراق گووتی:"ئەو شێوازەی مالیکی پێشوازی لێکرا بە بەرزکردنەوەی وێنە ولافیتەکان وێنە (قائیدی زەرورەی) بە بیر هێنایەنەوە، وناگونجێت لەگەڵ دەوڵەتێک هەوڵدەدات ڕژێمێکی دیموکراسی بنیات بنێت لەسەر بنچینەگەلێکی ڕاست ودروست".

عەدنان دلێمی سەرۆکی جەبهەی تەوافوق کە هەتا لە شایەتمانیش جیاوازە لەگەڵ مالیکی، گووتی:" شتێکی ئاساییە بەو شێوەیە پێشوازی لێ بکرێت..باوەڕ ناکەم دژی دیموکراتیەت بێت، یان دژی هەستی هەر لایەک بێت!!!" وادیارە دلێمی غەریبی (قائیدی زەرورە) دەکات هەتا لە فۆرمی دوژمنێکی سەرسەختی وەک مالیکیش دا بێت. ترسناکی هەرە گەورەی ئەو دیاردەیە خۆی لە سایکۆلۆژیەتی مەزهەبی مرۆڤی شیعی دەنوێنێت، کە سەرەڕای دواکەوتویی سیاسی وژیاری، دەروونێکی ئامادەی هەیە بۆ پەرستنی تاکەکەسی personal cult . لە هەرمەی بانگەشەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی ئەردۆگان و ئاک پارتی هیچ چەکێکی فریودەر ونارەوشتی نەماوە بەکاری بهێنن، بەکاریان نەهێنابێت...

بەکارهێنانی وتاری دینی و بەرزکردنەوەی نوسخەیەك لە قورئانی تەفسیرکراو بە کوردی لەلایەن ئەردۆگان، وەك بەرزکردنەوەی پیاوانی معاویە لە کاتی خۆی تەنها بۆ فریودان بوو. درۆکردن لەسەر دەمیرتاش و باسی مافی هاورەگەزبازەکان و گۆڕینی قیبلەی ئیسلامیش هەر لە نێو ئەو وتارە دینیە فریودەرە بوو. پاش ئەوەی زۆربەی کارتە دینی و شۆڤێنستەکانیان بەکار هێنا دیارە ئەردوگانی دووڕوو و حزبە شۆڤێنستە مەخمەلیەکەی دڵی ئاو ناخواتەوە تا شەڕی کوردکوژیش دروست نەکاتەوە لە نێوان کوردا.

یەکەم ئاماژەکانی ئەو شەڕنانەوەیە لە نێوان هەدەپ و هوداپاری میراتگری حزب الله دروستکراوی میتی تورکی بە عەقڵیەتێکی حزبوڵلایی ئێرانی لە چەند شوێنێك دەرکەوتن، ئەوەش هەمان کارت بوو کە ئەردۆگانی ماوە بەسەرچوو لە میانەی ئەو ناڕەزاییانەی لە سەرتاسەری شارەکانی تورکیا دەردەبردرا لە دژی تێوەگلانی تورکیا لە یارمەتیدانی داعش و بەژداری کردنی لە فشار توندترکردنە سەر کوردە خۆراگرەکانی ناو کۆبانی، بەکاری هێنان. ئەو کاتەش بووە ڕوبەڕووبوونەوەیەکی ناوخۆ لەنیوان هەدەپە و حزبوڵلای کوردی، کە ئێستا حزبێکی نوێی دروستکردوە بەناوی Hür Dava Partisi, کە کورت دەکرێتەوە بۆ Hüda-Par هوداپار، کە بەمانای پارتی بانگەوازی یان دەعوەی ئازاد دێت.

بەداخەوە من تا ئێستا قسەیەکی باشم لەسەر ئەو حزب الله یە کوردیە گوێ لێ نەبوە جگە لە جاڕدانی جەنگ نەبێت ەدژی پ ک ک بە پاڵنەری سوپا و دەزگای میتی تورکی. ئەگەر ئەردۆگان ئامادە بێت دەست بخاتە ناو دەستی داعش بۆ لێدانی کورد، چۆن دەست لە پشتی ئەو کوردە ئیسلامیە فریوخۆرانە نادات لەو ساتە ناسکەدا هەوڵی نانەوەی شەڕێکی ناوخۆ نادات لە نێوان هوداپار و هەدەپە لەو هەڵبژاردنە چارەنووسسازە؟!

بۆ ناسینی ئەو هوداپارەی میراتگری حزب الله ی پێشوو دەڵێین: حزب الله لە ساڵی ١٩٩٢ چەندین ڕۆژنامەنوسی کوشت وەك Halit Güngen و Namik Taranci و Hafiz Akdemir تەنها لەبەرئەوەی پەیوەندی بەکرێگیراوانەی حزب الله و سوپاو میتی تورکیایان ئاشکرا کرد، لە کەیسی حافز ئەکدەمیر بکوژەکەش گیرا، بەڵام پاش شەش هەفتە بەبێ دادگایی کردن بەردرا!! لە ٢٠١١/١/١٧ عارف دۆگان Arif Doğan کە کۆلۆنێڵیکی سەربازی خانەنشینکراوە و دامەزرینەری [JİTEMئیستخباراتی جەندرمە و دژە تیرۆر] یشە، کە بە تایبەت لە دژی خەباتی پ ك ك دامەزرا بوو هەزاران تاوانی ئەنجامدا لە کوشتن و ئەشکەنجەدانی کورد و لایەنگرانی پ ك ك ، تا رادەی ەوەی جلی پ ك ك یان لەبەر دەکرد و دەچوون لە گوندە کوردیەکان خەڵکیان دەکوشت بۆ ناوزڕاندنی پ ك ك ، سەرەڕای کوشتنی ڕۆشنبیری گەورە و نوسەرانی کورد وەك موسا عەنتەر و ویداد ئایدن و ئەحمەد جەم!! لە دادگا لە کاتی دۆسیی ئەرگەنیکۆن، ڕایگەیاند کە ئەو دامەزرێنەری حزب الله ی کوردی تورکیایە وەك هیزێکی چەکدار دروستی کردن لە پێناو کوشتن و ڕاوەدونانی ئەندامانی پ ك ك.

بە پێی فایق بولوت ی ڕۆژنامەنوس چەندین ئەندامی حزب الله لە ئەستەمبۆڵ گیراون بە ٤٠ کیلۆگرام تەقەمەنیەوە کە پێناسنامەی موخابەراتی میتی شیان لە گیرفان بوو!! لایەنگرانی ئەو حزب الله یە لە ساڵی ٢٠٠٢ ڕێکخراوێکیان دروستکرد بە ناوی هاوسۆزی لەگەڵ موستەزعەفان! و دواییش لە کۆتایی دیسەمبەری ٢٠١٢ هوداپار Hüda-Par پارتی دەعوەی ئازادیان دروست کرد بە هاندانی ئاشکرای ئەردۆگان وپارتەکەیەوە بۆ ڕووبەڕووبونەوەی خەباتی حزبە کوردیەکان و ئەو کاتە لە دژی بەدەپە Demokratik Bölgeler Partisi پارتی هەرێمی دیموکراتی. ئەمڕۆش وادیارە ئەردۆگانی میانڕەو کە ماسکی خۆی گۆڕیوە بۆ داعشڕەو، شانە نوستوەکانی ئەو داعشە خۆفرۆشانەی کورد زیندوو دەکاتەوە بۆ نانەوەی شەڕێکی کورد دژی کورد، هەربۆیەش محمد حسین یەلماز بەرپرسێکی هوداپار دەڵێت: دەوڵەت و لایەنگرانی پ ك ك هێرش دەکەنە سەر بارەگاکانیان، وهێزە ئەمنیەکان چاوپۆشی دەکەن وهیچ ناکەن لە ئاستیدا!

بێگومان ئەوەش بۆ خۆشترکردنی ئاگرەکەیە. بێویژدانی ئردۆگان ئاك پارتی هێندە بڕ دەکات بە دوری نازام گروپێکی هاوشێوە داعشی، لەو هوداپارانە دروست بکات و چەکداریان کات بۆ

لەناوبردنی خەباتی کورد، ئەوئەردۆگانە داعشرەوە کە نەوەی هەقیقی هۆلاکۆ و جەنگیزخانە هیچ دین و ڕەوشت و بەهایەکیان نیە لە زیان گەیاندن بە کورد ودۆزەکەی. هیوادارم هەدەپە و پ ك ك ولایەنگرانی هەوڵی بەرتەسک کردنەوەی کێشەکە بکەن و ئەگەر کەسانێکی عاقڵیان تێدا بێت ئەو هوداپارانە با گفتوگۆیان لەگەڵ بکەن، هەرچەندە لە باگراوندی حزب الله ی پێشوویان جگە لە مێنتالیتی داعشیەت هیچ هیوایەك بەدی ناکرێت بۆ گفتووگۆ .

کێ سێ چالاکوانه‌کانی په‌که‌که‌ی کوشت؟

کوشتنی ئه‌و سێ چالاکوانه‌ی پ ک ک ته‌نها تاوانێکی کوشتن نییه‌، به‌ڵکو بۆته‌ مه‌ته‌ڵێکی سیاسه‌تی نێوده‌وڵه‌تی.

هه‌ر له‌ یه‌که‌م ساتی بڵاو بوونه‌وه‌ی هه‌واڵی کوشتنی ئه‌و ٣ که‌سایه‌تیه‌ی پ ک ک، هێشتا که‌س نه‌گه‌یشتۆته‌ بریاری کۆتایی له‌ دیاریکردنی بکوژه‌کان له‌به‌ر تێکه‌ڵ وپێکه‌ڵی وزۆری ئه‌ویاریکه‌رانه‌ی له‌ گۆڕپانی کوردی وناوچه‌که‌ یاری ده‌که‌ن. راسته‌ که‌سانێك له‌ زۆر له‌ وڵاتان رژانه‌ سه‌ر شه‌قامه‌کان، به‌ڵام هه‌تا ئه‌و خۆپیشاندانانه‌ش جۆرێك له‌ ته‌ردود ودوو دڵی ودڵنیا نه‌بوونی پێوه‌ دیار بوو، دروشمه‌کانیشی به‌ زۆر ئاراسته‌ بوو. هه‌تا خودی په‌که‌که‌ش له‌ زمانی زۆر له‌ لێپسراوانیان تاوانه‌که‌یان نه‌خستۆته‌ ئه‌ستۆی لایه‌نێکی دیاریکراو.

ئه‌گه‌ر بێینه‌ سه‌ر راپۆرته‌که‌ی ویکلیکس که‌ ئێن ئار تی تیڤی بڵاوی کرده‌وه‌، ئه‌وه‌ ئه‌و بۆمبه‌ میدیایه‌ نه‌بوو که‌ خه‌ڵك چاوه‌ڕوانی ده‌کرد، به‌ڵکو شتێکی چاوه‌ڕوانه‌ له‌ ئه‌مریکا وزۆر له‌ ئه‌وروپاش هه‌وڵی چک کردنی سه‌رچاوه‌ی دراوی پ ك ك بده‌ن وه‌ک نیفاقیکی ئه‌مریکی بۆ خۆشیرین کردن له‌به‌رچاوی ده‌سه‌ڵاتی تورکی وله‌بیربردنه‌وه‌ی لایه‌نگیری ئه‌مریکا بۆ ئیسرائیل ئه‌و کارانه‌ بکه‌ن له‌ دژی کورد. ئه‌مریکا به‌ هاوکاری ئیسرائیل خودی ئاپۆیان گرت ورادەستی تورکیایان کرد، چۆن کارێکی وا ناکه‌ن؟!

دوور له‌و ڕاپۆرته‌ ئه‌گه‌ر باسی ئه‌گه‌ره‌کان بکه‌ین یه‌ك به‌ یه‌ك ده‌بینین زۆریان له‌ ئاستیکی یه‌کساندان بۆ هه‌ڵگرتنی به‌رپرسیاره‌تی ئه‌و تاوانه‌...

ئه‌گه‌ر له‌ تورکیا ده‌ست پێبکه‌ین، ئه‌وه‌ گومانی تیدا نییه‌ ئه‌زموونی مێژووییمان له‌گه‌ڵ ده‌وڵه‌تی تورك ئه‌و هه‌سته‌مان به‌ شیوه‌یه‌کی تۆماتیکی لا دروست ده‌کات که‌ چاوه‌ڕوانی بۆمبی ئه‌تۆمیش له‌ تورك ئه‌که‌ین نه‌ك تیرۆر وته‌سفیه‌ی به‌ده‌نی، به‌ڵام ئه‌وه‌ی زیاتر ئه‌و ئه‌گه‌ره‌ لاواز ده‌کات ئه‌وه‌یه‌ که‌ حکومه‌تی ئه‌ردۆگان له‌ هه‌موو کاتێك زیاتر پێویستی به‌ هێمنی وپاراستنی باری ئاسایشی نێوان ده‌وڵه‌ت و پ ك ك هه‌یه‌، به‌ تایبه‌تی پاش ئه‌وه‌ی گه‌یشتنه‌ ئه‌و قه‌ناعه‌ته‌ی که‌ تورکیا هه‌رچیه‌ک بکات وهه‌ر رۆڵێکی ڕابه‌ری بگێڕێت دۆزی

کورد وەک تۆپی ئاسنینی پێی بەندیەکان لە پێیدا ئاڵاوە وجوڵەی سست دەکات ئەگەر نەیوەستێنێت. ئەوەی زیاتر گەیاندیە قەناعەت ڕوداوەکانی سوریا بوو کە پ ك ك زۆر بە هێز یاری لەو گۆرەپانە دەکات، دوەمیش ترسی تورکیایە لە دەرکەوتنی هێزی توندرەو وپاخی بەپێچەوانەی ئاراستەی میانڕەوانەی ئۆجەلان کە لە وەتی لە زیندانە تەبەنای دەکات، بۆیە گەیشتۆنەتەتە قەناعەتێك کە ئۆجەلان لەوانەیە چاکترین کەس بێت بۆ ئەوەی لەگەڵی ڕێککەون، بەر لە ڕوودانی ئەگەرێکی چاوەروان نەکراو یان بەرلەوەی ئۆجەلان شتێکی لێ بێت لە بارودۆخی نالەباری زیندان. ئکەوابوو ەگەر ئەو تاوانە بە دەستێکی تورکیش ئەنجام درابێت، ئەوە وەک شارەزایان وزۆر لە کەسایەتی ناوداری پ ك ك پییان وایە تورکە نەتەوەپەرستە ڕاستەڕەوەکان ئەنجامیان داوە تا ئێستا پەنجەیان بۆ حکومەتی ئۆردۆگان درێژ نەکردوە. وەک زوبێر ئایدار نوینەری پ ك ك لە ئەورووپا تاوانی تیرۆرەکەی خستە سەرشانی [هێزە تاریکپەرستەکان] کە ویستیان گفتوگۆکە بپچڕێنن. هەروەها سەرکردەیەکی کۆنگرەی نیشتیمانی کوردی سەر بە پ ك ك، رەمزی کارتەل دەڵێت: ئەوە تاوانێکی سیاسیە بێ گومان لەکاتیکدا ئۆجەلان دەوڵەت چونە ناو گفتوگۆی ئاشتی، هەندێك بازنە دژی چارەسەرکردنی دۆزی کوردن ودەیانەوێت پرۆسێسی ئاستی لەناو بەرن.

ئیسرائیل یش ئەگەریکی تری بەهێزە کە بەو دواییە پەیوەندیەکانی لەگەڵ تورکیا لە خراپترین بارداییە ولە هەمان کاتدا هەوڵی کردنەوەی کەناڵێکی زۆری داوە لەگەڵ پ ك ك تا ڕادەی پێشکەش کردنی زانیاری عەسکەری، کەوابوو ئیسرائیل حەز بە بەرقەرار بوونی تورکیا ناکات لەژێر حوکمی ئەردۆگان کە دەیەوێت ببێتە کاریزمایەکی ئیسلامی بەهێزی ناوچەکە وجیهانی ئیسلامی، وزۆرجار ئەردۆگان لەو پێناوەدا بەسەر پلیکانەی ئیسرائیل هەڵدەگەڕێت زۆر بەتوندی لێدوان دەدات لەدژی ئیسرائیلدا.

بەڵام ئەگەرێکی تری بەهێزیش هاوپەیمانی ئێران وسوریایە، بە تایبەتی ئەو دوو دەوڵەتە بە یەک دەست دەجەنگێن لە شەڕی ناوخۆی سوریادا لەسەر بنچینەی تایفیەت. پێکهاتنی پ ك ك لەگەڵ تورکیا گورزێکی تری جەرگبڕ لە ڕژێمی ئەسەد دەدات، چونکە وەک زانراوە PYDوەک بەهێزترین حزبی کوردی سوریا هەموو بڕیار وچارەنوسی دۆزی کوردی کوردەکانی سوریای قۆرخ کردوە وبە ئاشکرا وبە نهێنیش دەستی تێکەڵاوکردوە لەگەڵ ڕژێمی ئەسەد، کە ئەوەش یاریەکی ترسناکە دوور نیە ئاکامێکی زۆر خراپ وترسناکی

لێبكه‌وێته‌وه‌ له‌ پاش ڕوخانی ئه‌سه‌د كه‌ بۆته‌ مه‌سه‌له‌ی وه‌قت. جا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی یه‌ک له‌ سێی چه‌كداره‌كانی پ ك ك كوردی سوریان كه‌وابوو زه‌حمه‌ت نیه‌ بۆ موخابه‌راتی سوری وئیرانی هه‌موو نهینی یه‌كانی ناو پ ك ك بزانن وچه‌ندین چاو وهاریكار وسیخوڕیان بێت له‌ناو پ ك ك دا وله‌ ڕۆژێكی وادا به‌كاریان بهێنن.

ئه‌و ئه‌گه‌ره‌ ڕاسته‌وخۆ به‌ره‌و ئه‌و ئه‌گه‌ره‌ به‌هێزه‌مان ده‌بات كه‌ ئه‌و تاوانه‌ به‌ ده‌ستی كه‌سانێكی ناو پ ك ك ئه‌نجامدرا بێت، ئه‌وه‌ی ئه‌و ئه‌گه‌ره‌ به‌ دوور ده‌زانێت وخۆی لێبۆته‌ شیكاری سیاسی وزوڕناكانی سه‌رده‌می میدیای ریالیزمی سۆشیالستی ئه‌وه‌ نه‌ له‌ سیاسه‌ت تیده‌گات ونه‌ پ ك ك ده‌ناسێت، ڕاسته‌ هه‌موو باڵه‌كانی ناو پ ك ك له‌ ژێر په‌رده‌ی شه‌رعیه‌تی ئاپۆ كاره‌كانیان ده‌كه‌ن به‌ڵام له‌ غیابی ئاپۆدا و، نه‌بوونی په‌یوه‌ندی خێرا وڕۆژ به‌ ڕۆژدا هه‌موو لایه‌نێك خۆی به‌ هه‌ڵگری ئه‌و شه‌رعیه‌ته‌ ده‌زانێت وله‌ ژێر په‌رده‌یدا كاره‌كانی خۆی ده‌كات. هه‌تا زۆر هه‌واڵ بڵاوبوونه‌وه‌ له‌سه‌ر ده‌می ئاپۆ كه‌ ڕازی نییه‌ له‌ گه‌ریلاكانی له‌ قه‌ندیل چونكه‌ گوێ بۆ فه‌رمایشته‌كانی ناگرن. ئه‌وه‌ی زیاتر گریمانی ته‌سفیه‌ كردنی ناوه‌خۆی لێده‌كرێت یه‌كه‌م: ئه‌و هه‌واڵانه‌ بوون كه‌ پۆلیسی فه‌ره‌نسیش دوپاتی له‌سه‌ر كرده‌وه‌ كه‌ بكوژان به‌ ئاسانی وبه‌بێ به‌كارهێنانی هێز چوبونه‌ ناو ساختتمانه‌كه‌ ووشه‌ی پاسوێردشیان پێ بوو، كه‌ ئه‌وه‌ش زه‌حمه‌ته‌ به‌ كه‌سێكی ده‌ره‌كی بكرێت.

دوه‌میش: پ ك ك وه‌ک حزبێكی نه‌رێت ستالینی پێشینه‌یه‌كی ده‌وڵه‌مه‌ندی هه‌یه‌ له‌ ته‌سفیه‌ كردنی ناوه‌خۆیی، ئه‌وه‌ی له‌به‌ر سۆزی نه‌ته‌وه‌یی ئه‌و ڕاستیه‌ نابینن به‌داخه‌وه‌ خۆشیان پێ ڕۆشنبیره‌ ئه‌وه‌ ده‌بێت زیاتر بابه‌تیانه‌ بیربكه‌نه‌وه‌ هاوبه‌ش نه‌بن له‌ هه‌ڵه‌ی حزب به‌ بێده‌نگی وشاردنه‌وه‌ وچاوپۆشی، ئه‌مڕۆ پ ك ك قه‌ندیل وئه‌وروپا وناوخۆی كوردستانیشی قۆرخ كردوه‌ وفزه‌ی له‌هه‌ر كه‌سایه‌تیه‌ک وهێزێكی تر بڕیوه‌ له‌ كوردستانی توركیا و سوریا به‌و ترس وله‌رزه‌ی كه‌ بڵاوی كردۆته‌وه‌ وبه‌و پاكتاوكردنانه‌ی كه‌ ده‌یكات له‌ ناوه‌وه‌ وده‌ره‌وه‌ی كوردستان، به‌ڵكو له‌ ئه‌وروپاش. ڕفاندن وكوشتنی سیپان له‌ موسڵ وكوشتنی كه‌مال شاهین له‌ سلێمانی، وكوشتنی كه‌سانێكی زۆر له‌وانه‌ی جیابونه‌وه‌ له‌ پ ك ك له‌ ئامه‌د وشاره‌كانی تری كوردستانی باكوور وله‌ عه‌فرین و حه‌له‌ب وبه‌ر له‌ ئێستاش پاكتاوكرنی سه‌دان گه‌ریلا له‌ چیاكان له‌سه‌ر هۆی زۆر لاواز وبێ بنه‌ما داب ونه‌رێتی حزبه‌ ستالینیه‌كانمان به‌بیرده‌هێنێته‌وه‌ به‌ هه‌موو ڕووه‌ نێگه‌تیڤیه‌كانی، بۆیه‌ تێوه‌كلانی پ ك ك له‌و تاوانه‌ به‌دوور ناگرین، ڕۆژگاریش له‌وانه‌یه‌ شته‌كان زیاتر ڕوون بكاته‌وه‌. له‌نده‌ن ٢٠١٣/١/١٣

وتارێک لەسەر کۆبانی بە ستایلی جەندرمەیەکی تورکی

محەمەد هەریری

کاتی خۆی ئوسامەی بن لادنی قاعیدە وداعش گووتی: لەمەودوا دنیا دەبێتە دوو فوستات [یانی خێمە وچادر، نمونەکەشی دەبێت بەدەوی بێت وەك خۆی] فوستاتی ئیمان، یانی قاعیدە و ئیسلامی سیاسی بە گشتی، کەسانێکی کەم نەبێت، و فوستاتی کوفر، کە هەموو نا قاعیدە و ئیسلامە ناسیاسیەکان دەگرێتەوە، دەڵێی پێشبینیەکەی دێتە جێ، ئەوە نییە، زۆربەی عەرەب بە گەلان و بە دەسەڵاتدارانیانەوە پشتگیری لە فوستاتی باوکی ڕووحی داعشەکان دەکەن، ئەگەر چەند دەسەڵاتدار وحاکمێکیش بە گوێ ڕاکێشان ئەمڕۆ بە ڕەسمی کەوتۆتە بەرەی دژە داعش وەك سعودیە وقەتەر بۆ نمونە ئەوە ڕاپرسیەکان دەیسەلمێنن کە خەڵکی عەرەبی ئەو وڵاتانە ٩٨% زیاتر پشتگیری لە فوستاتی داعش دەکەن!

وتارێکی برادەرێکی بزوتنەوەی ئیسلامیم خوێندەوە لەسەر کۆبانی، کە وادیارە دەچێتە خانەی ئەو فوستاتەوە، چونکە ئەردۆگان لە ڕێگای دەست لە پشتدانەکانی قەرازوی و ئیخوانەوە و لە پێناو کێشەی لەگەڵ ڕژێمی ئەسەدەوە، هێندە دەبەنگ دەرکەوت خۆی خستە ناو چادر و فوستاتی ئوسامە وداعش، هەموو ئەو میراتە میانڕەوەی کە لای خەڵك بنیاتی نابوو لە سەردەمی ئیستیزعاف و لاوازی بە پێی زاراوەی ئیسلامی سیاسی، قوربانی فوستاتی داعشی کرد لە قۆناغی تمکین و باڵادەستیدا !بەو کارەشی ئەو تیۆرەی نەیارانی ئیسلامی سیاسی سەلماند، کە لە کاتی لاوازی بە نیفاق باوەڕ بە دیموکراتیەت و ئازادی دەکەن، بەڵام کاتێ بەهێز بوون هەموو ڕەفتار وبیر وسلوکی سەردەمی استضعاف یان دەگۆڕن بۆ سەردەمی باڵادەستی و تمکین! ئەسەد یش لەو زیرەکتر دەرچوو، کە توانی سەرنجی دنیا لە ئیدانەکردنی خۆی لادات بۆسەر ئەو وەحشانەی داعش!

زۆر دەمێکە سەرنجی هێندێ بیروڕای چەواشەکارانەی ئەو برادەرەم دابوو، بەڵام دەمزانی کە باگراوەندی بزوتنەوەیی و ئیسلامیبوونە سیاسیەکەی پێی دەکات و زۆرجاریش خۆم لێی لادەدا لەبەر درێژدادڕی لە نوسیندا، ئەوەی خەڵك بە چەند ڕستەیەك گوزارشی لێدەکات، کاک شوان پێویستی بە وتارێکی ١٤٠٠ وشەیی هەیە تا بەو شێوازە جاڕسکەرە مەرامی خۆیت پێ بگەیەنێت! من لێرە ناچارم کەمێك درێژدادڕی بکەم چونکە وتارەکە لەوەڵامی وتارێکی درێژدادڕدا نوسراوە! ئەو وتارەشی کە بە ناونیشانی [کورد و قەیرانی کۆبانی]

نوسیویەتی دەچێتە خانەی چەواشەکاری و فوستاتەکەی ئوسامەی باوکە گەورەی داعش. لە سەرەتادا دەڵێت: "هەموان دەزانن کۆبانی لە هەرێمی کوردستانەوە سەدان کیلۆمەتر دوورە ، کە زۆربەی ئەو ناوچانەش لە دەستی داعشدایە ، ...دەبێ ئەوەش بزانین (PYD) کە باڵی سوریای (PKK) یە رێگە بە بوونی پێشمەرگە نادەن لە خۆرئاوای کوردستاندا جێگیر ببن ، چونکە پێشتر دژی بوونی حیزبە سیاسیەکان بوون ، چ جای ئەوەی هێزی چەکدار بچێتە ناوچەکەیان ." زانیمان رێگا دوورە، بەڵام (PYD) و (PKK) ش لەسەر زمانی باڵاترین کەسیان بەخێرهاتنی پێشمەرگە دەکەن بۆ کۆبانی، ئەوە چەواشەکاریەک!

چەواشەکاری دووەم، ئەوەیە خەریکە کۆبانی دووچاری قەتڵ وعام دەبێت، ئەو هێشتا پێی مخابنە ئەوەی" لە چەند رۆژی رابردوودا لایەنگرانی (PKK) لە ئەورووپا و باکووری کوردستان کردیان ، لە بری قازانج گەیاندن بە کورد زیانی زۆر تر بوو" خۆی زیاتر خەمی شێواندنی تورکیایە، بەڵام چەواشەکارانە باسی ئەورووپا و پەرلەمانی هۆڵەندا دەکات! نەخێر ئەوەی ئەو خەڵکە بە شەرەفەی کوردانی باکوور کردیان لە ئارامی تێکدانی دەسەڵاتدارانی تورکیا لەبەر هەستکردنیان بە ترسناکی دۆخەکە بوو، نەك وەك تۆیەکی سارد وسڕ خەمی پشێویی تورکیای ژێر فوستاتەکەی داعشت بێت !ئەی بۆ بە ئەردۆگان ناڵێیت لێکچواندنی داعش بە پەکەکە -پێت باش بێت یان خراپ- کە نوێنەرایەتی دۆزی کورد دەکات و ملیۆنەها کورد پشتگیری لێدەکەن چ سودێك بە پرۆسەی ئاشتی دەگەینیت؟! یان کورد کە فێری نۆکەری وکاسەلێسی بوو چاویشی کوێر دەبێت لە ئاست ڕاستیەکاندا؟! وەك کۆمێنتەکەی کاك کامران کوردی بۆی نووسیت: " سەیرە ! ئەتوو وەرە چاوت ئەو هەموو دوو ڕوویيەی ئۆردوگانی نەبینی ئەو نیفاق و بێ نامووسیە سەرنجت ڕانەکێشی ، کوشتنی خۆنیشاندەرانیش سەرنجت ڕانەکێشی ، بێیە سەرباسی توندوتیژی هەندەک لە خۆنیشانددەران ئاگرکردنەوەیان لە هەندەک شوێن ؟||

ئەو کوردەی لە سەرتاسەری جیهان گڕی گرتوە بۆ خوشك وبرایانیان لە کۆبانێ، بڕیاری بەرائەتیان داوە لە فوستاتەکەی ئوسامە وداعش، وەك کەسانێك نین لەگەڵ دەست وپێوەندەکانی ئەردۆگانەوە چووبنە ژێر فوستاتەکەی داعش!

ئەردۆگان و ئاك پارتی کە ساڵەهایە خەڵك چەواشە دەکەن بەناوی پرۆسەی ئاشتی، ئەگەر ئەو پرۆسەیە ڕۆژی یەك ملیمیش بچووبایە پێش ئێستا هیچ کێشەیەك لە ئارادا نەمابوو،

هێشتا دەیەوێت چەواشەمان بکات بەو ئاشتیە ساختەیەی کە هەموو کەسێکی عاقڵ و کەم قسەکەر و زۆرتر فیکرکەر دەزانێت درۆیەکی ڕووتی ئەو تورکە نیو عوسمانیە فێڵبازانەیە، بە بەڵگەی ئەوەی ساڵەهایە ناوی پرۆسەی ئاشتی دەهێنن، وچەکەکان بێ دەنگ بوون، کەچی ئەردۆگانی داعشڕەو توانی کۆنترۆڵی شەقام و پەرلەمان ودەسەڵاتی تشریعی و جێبەجێکردن بکات، و کۆنترۆڵی سوپا ودادگا و پۆلیس بکات، بەڵام نەیتوانی چارەسەری کێشەی کورد بکات!! لە یەکەم هەلدا بەبێ گوێدانە هەستی ملیۆنەها کورد، پەکەکە ی هاوبەشی لە پرۆسەی ئاشتی بە داعش وەسف کرد!! کاک شوان ئەگەر یەك زەرە ئینسافی هەبا، ئەوەندە بەس بوو بۆ ئیدانەکردنی ئەو سوڵتانە بێ بەهایەی کە ناوی ئەردۆگانە، بەڵام هێشتا دەڵێت: " ئایا ئەم ئاژاوەیەی کە (PKK) و باڵە سیاسیەکەی) حیزبی دیموکراتی گەلان) دروستی کردووە بە خۆپیشاندانی توندوتیژانە چ سوودێك بە کۆبانی و پرسی کورد دەگەیەنێت ؟ ئایا ڕاگەیاندنی باری نائاسایی و ناردنەوەی هێزی سەربازیی و هەزاران جەندرمە بۆ شارەکانی کوردستان چ دەردێکی کورد دەرمان دەکات ؟ " ئەوە چەواشەکاری سێیەم!

ئینجا هێندە باسکردنی پەیوەندی (PYD) و (PKK) بە ڕژێمی ئەسەد، وعەلەوییەت و شیعاتی، گوایە بەکرێگیراوی ئەسەد و ئێرانن، ئەوە چەواشەکاری چوارەمە! ئەخر هەر کێ باسی بەکریگیراوەتی بۆ شیعە وئێران بکات نابێت کەسێکی بزوتنەوەی وەك تۆ باسی بکات، کە لەسەر خوانی شیعە وئێران گەرەبوون! کاتی خۆی منیش وا تێگەیشتبووم، بەڵام کە دیتم ئۆپۆزسیۆنی سوری هەمووی داعش مەشرەبن و ئەو برایانەی (PYD) توانیان جۆرێك لە سەربەخۆیی خۆیان بپارێزن وناوچەکانیان بپارێزن لەو سەگ وسوارانەی داعش، و ڕژێمی سوریش چاوپۆشی کرد لەو وەزعەی شارە کوردیەکان بە مەرجێك هیچ مەترسیەك نەبێت بۆ سەر ئەو، ئەو جۆرە پەیوەندیە لە گۆڕەپانێکی خوێناوی وجەنجاڵی وەك سوریادا بەڕاستی لوتکەی زیرەکی وخوێندنەوەی سیاسی دروستە، کە نە شەڕی ئۆپۆزسیۆن بکەیت و نە شەڕی ڕژێم، چونکە یەك لە یەکتری نەفرەتیترن! ئەگەر (PYD) بەکرێگیراوی ڕژێم بایە، ئێستا فڕۆکەکانی ڕژیم وئێران لە دەوروبەری کۆبانی دەدیتران لە داعش بدەن، یان هەرنەبا کەمێك ڕژێمی ئەسەد بۆ کۆبانی تەنگاو دەبوو ، کە دەڵێی نە بای دیوە ونە بۆران! بەڵکو گومانی بەهێز هەیە کە ڕژێم ئەسەد وەزعەکەی بە دڵە، لەبەر نزیکبوونەوەی (PYD)لەگەل چەند هێزێکی تری ئۆپۆزسیۆن. ئەوە چەواشەکاری چوارەم!

ئینجا لە هەموو چەواشەکاریەک خراپتر ئەوەیە بۆتە قسەکەر بەناوی حوکمەتی تورکی ودەڵێت: بە راستی (ئەفکان ئالا) ی وەزیری ناوخۆی تورکیا زۆر باش وەڵامی (HDP) ی دایەوە کە وتی : ئێوە بۆ خۆتان ڕێگر بوون لەوەی پەرلەمانی تورکیا ڕێگا بە سوپا بدات لە سوریا هێرش ئەنجام بدات ، ئێستاش خۆپیشاندان دەکەن و داوا دەکەن سوپا بچێتە کۆبانی بۆ شکاندنی تیرۆر" !!

کورد خۆشباوەڕە، بەڵام هەرگیز هێندە خۆشباوەڕ نەبوە تا ئەوڕادەیەی داوا لە سوپای تورك بکات کورد بپارێزێت. ئەخر ئەوە سپاردنی پەزە بە گورگ! کورد کە دەنگی نەدا بەو سوپا درندەیە بچێتە کۆبانێ، چونکە دەزانی ئەردۆگانی سوڵتانی درۆی داعشەوە بە ئاشکرا چەندین جار گووتی ئێمە دەجەنگێین دژی پ ك ك و داعش وەك یەك!! کە چوە ئەوێ بۆ لێدانی کورد دەچێت، ئەگەر تورکیا هێندە نیەتی باشە دەتوانێت ڕێگا بە هەر هێزێکی نێودەوڵەتی جێگەی متمانە بدات بۆ ڕزگارکردنی کورد بچێتە کۆبانێ، با ڕێگا بدات بە پێشمەرگە لە تورکیاوە بچن، با ڕێگا بە گەیشتنی چەك بدات، بەڕاستی شورەییە و لوتکەی نەفامی و خۆهەرزانفرۆشییە بە لۆژیکی تورکی بیرکەیتەوە و کەسایەتی کوردیت بخەسێنیت! ئەوە چەواشەکاری پێنجەم!

دوایی دێت باسی نەخشەڕێگای تورکیا دەکات بۆ چارەسەرکردنی کێشەی سوریا، نازانم لە تورکیەوە وەریگێڕاوە یان بۆیان وەرگێڕاوە، هەموو لۆمەکان ئاڕاستەی (PYD) و (PKK) دەکات چونکە ڕێگرن لە کەوتنە ژێردەستی تورکیا ودەیانەوێت بەرخودانی خۆیان بپارێزن! کاک شوان دەیەوێت:" تورکیا ناوچەی دژە فڕین و ئازاد لە باکووری سوریا دروست بکات لە ژێر کۆنترۆلی خۆی!! " دوایی " تورکیا داوای ئەوە دەکات هێزە شۆڕشگێڕە سورییەکان لەو ناوچەیەدا یارمەتی بدرێن لە رووی مەشق و چەك پێدان و ئامادە بکرێن بۆ داهاتووی ئەو وڵاتە !!" یانی تورکیا کۆمەڵێکی بەکرێگیراو لەو ناوچە کوردیە پڕ چەك بکات بۆ هاتنە گیان وکوشتنی کورد!!" دوایی کاکی سیاسەتزان دەڵێت:" تورکیا داوای لە ئەمەریکا ئەوەیە ریشەی دروست بوونی تیرۆر کە بەردەوامیی قەیرانی سوریایە وشك بکرێت ، ئەویش بە رووخاندنی ئەو رژێمە خوێنڕێژە ، بەڵام ئاشکرایە (PKK) دژی ئەو نەخشەیە ، چونکە کۆڵەکەی عەلەویەت دەڕوخێت کە هاوپەیمانی ستراتیژیی ئەوانە ." یانی نووسەر ئەگەر تورکێکی ئەستەنبۆل و ئەنقەرەش با، دەیزانی کە مەبەستی ئەردۆگانی داعشەوە لە

نەهێشتنی تیرۆر بە پلەی یەکەم وئەخیر هەر (PYD) و (PKK) یە**!** کەچی سەرکۆنەشیان دەکات کە ڕێگا نادەن ئەو نەخشەیە چارەسەر جێبەجێ بکەن**!!!** قەسەم بەخوا جەندرمەیەکی موسەقەفیش شەرم دەکات ئەو قسانە لە فەیسبوك و سایتەکان بڵاو بکاتەوە، چ جای کوردیك ئەو تەفاهاتانە بڵێت**!** دیارە نووسەر خۆی هەستی بە تورکیزمەکەی خۆی کردوە بۆیە پاساو دەهێنێت ودوای ئەو قسانە دەڵێت ":لێرەدا با کەس موزایەدەی ئەوەمان بەسەردا نەکات ئێمە خزمەت بە بۆچوونی تورکیا دەکەین ، تورکیاش وڵاتێکی گەورەیە و وەکو هەموو وڵاتانی ناوچەکە هەوڵی پاراستنی بەرژەوەندییەکانی دەدات ، "ناوەڵلا بابە کەس زاتی ئەوە ناکات موزایەدەت لەسەر بکات، وەرە شەقێکیشمان تێ هەڵدە**!** ئەوەی تۆ هەر بە موزایەدە کردن چارەسەر نابێت، بەڵکو ئەگەر گەل دادگایەکی هەبا، دەبوایە بداربایتە دادگا بە تۆمەتی ناپاکی وخیانەت، چونکە هەر وەك جەندرمەیەکی قەڵەم بەدەستی تورکیا قسە دەکەیت.

٢٠١٤/١٠/١٠

تورکیا وئیسرائیل دوو نه‌ته‌وه‌ی چۆن یه‌ک!

محمد هه‌ریری

ئه‌وه‌ ده‌یه‌ها ساڵه‌ ئیسرائیل زه‌بر به‌دوای زه‌بر ده‌وه‌شێنێته‌ عه‌ره‌بی فه‌له‌ستین وبه‌وپه‌ڕی گوێنه‌دان به‌ هیچ ناڕه‌زاییه‌ک به‌رده‌وامه‌ له‌سه‌ر پڕۆژه‌ی ته‌واوکردنی داگیرکردنی بست به‌ بستی خاکی فه‌له‌ستین، سه‌یر له‌وه‌دایه‌ ئیسرائیل هه‌ر قسه‌ وڕه‌خنه‌ی نه‌یاره‌کانی پشتگوآ ناخات به‌ڵکو گوآ به‌ ڕه‌خنه‌ی دۆسته‌کانیشی نادات له‌ نێو ئه‌وانه‌ش ئه‌مریکا وولاتانی ئه‌وروپای ڕۆژئاوا .

ده‌یه‌ها ساڵه‌ ئیسرائیل به‌ هه‌وه‌ستی خۆی ده‌کوژێت وده‌بڕێت باآ گوێدانه‌ بڕیاره‌کانی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌کان وهیچ دامه‌زراوه‌یه‌کی تری نێوده‌وڵه‌تی. ئه‌و ئیسرائیله‌ هێشتاش ماندوو نه‌بوه‌ وئاماده‌ نیه‌ ده‌ستبه‌رداری له‌ 3% خاکی فه‌له‌ستین یان ئیسرائیل بێت بۆ فه‌له‌ستینیه‌کان تا ده‌وڵه‌تۆکه‌یه‌کی له‌سه‌ر دروست بکه‌ن!

ئیسرائیل به‌ بیانووی هیستیریای مێژووییه‌وه‌ ده‌یه‌وێت هه‌موو شتێکی سه‌ر ئه‌و خاکه‌ هه‌ستیاره‌ بسڕێته‌وه‌ یان مۆرکێکی جوله‌کایه‌تی لێبدات، هه‌ر به‌و بیانوه‌ مێژوویانه‌شه‌ ئه‌وه‌ بۆ چه‌ندین ساڵه‌ ژێر مسجد الاقێی هه‌ڵده‌کۆڵێت. دوا هه‌نگاوی پڕ له‌ فیز وعونجوهیه‌تی ئیسرائیل ئه‌و هێرشه‌ دڕندانه‌ی بوو بۆسه‌ر (فلوتێلای ئازادی) (کاروانی ده‌ریایی ئازادی) وباآ گوێدانه‌ هیچ پێوه‌رێکی سیاسی ودیبلوماسی ومرۆیی، به‌باآ سڵکردنه‌وه‌ له‌ هاولاتیه‌کانی ئه‌و ولاتانه‌ی که‌ ته‌نها به‌ مه‌به‌ستی شکانی گه‌مارۆ نامرۆییه‌که‌ی غه‌زه‌دا هاتبوون.

بێگومان ئیسرائیل به‌و کاره‌ نامرۆییانه‌ وگه‌لحۆیانه‌ی به‌ شایه‌دی دۆسته‌کانی پێش دوژمنانی هه‌ڵه‌یه‌کی گه‌وره‌ی کرد وهه‌لێکی گه‌وره‌شی دایه‌ ده‌ستی ئه‌ردۆگان بۆ زیاتر به‌ده‌ستهێنانی شه‌عبیه‌ت وناوداری له‌ سه‌رتاسه‌ری ولاتانی عه‌ره‌بی وتورکیادا. لێدوانه‌ ئاگرین وتونده‌کانی ئه‌ردۆگان دوبه‌دوای ئه‌و ڕوداوه‌ سه‌رتاسه‌ری جیهانی عه‌ره‌بی وروژاند وتورکیاشی جۆشدا وشه‌عبیه‌تی ئه‌ردۆگانی گه‌یانده‌وه‌ چڵه‌ پۆپه‌ !

تورکیا وئه‌ردۆگان وه‌ک ئه‌و شێرکوژه‌یه‌ که‌ هه‌موو ولات گه‌ڕابوو به‌دوای ڕاوکردنی شێرێک که‌چی شێره‌که‌ به‌رداوێژێک له‌ دواوه‌ی ماڵه‌که‌ی خۆیان بوو!! ئه‌و کێشه‌یه‌ گه‌وره‌یه‌ی کورد که‌ به‌ هه‌موو پێوه‌رێکی دونیایی وئاسمانی گرنگترین کێشه‌یه‌ وله‌کاتێکدا

هه‌زاران منداڵی هه‌رزه‌كار له‌ باوه‌شی گه‌رمی دایكیان ده‌رهێندراون وله‌ زیندانه‌كان ژیانیان ده‌گوزه‌رێنن وڕاپۆرته‌كه‌ی بی بی سی له‌و باره‌یه‌وه‌ به‌ردی به‌ گریان ده‌هێنا، كه‌چی ئه‌ردۆگان سه‌رگه‌ردانی عه‌داله‌ته‌ له‌ دووری هه‌زاران كیلۆ مه‌تره‌وه‌ بۆ فه‌له‌ستینیه‌كان، ئه‌وه‌ له‌ كاتێكدا ئه‌ردۆگان ده‌توانآ له‌ په‌نجه‌ره‌ی ئۆفیسه‌كه‌ی ده‌یان منداڵی كوردی بۆیاغچی پیلاو ببینێت كه‌ چۆن به‌ ده‌ستی جه‌ندرمه‌كانی ئاواره‌ وسه‌رگه‌ردان كراون وچۆن شیرازه‌ی سه‌رتاپای ملیۆنه‌ها خێزانی كوردیان لێكترازاندوه‌.

ئه‌وه‌ی جێگای پرسیاره‌ ده‌بێت بۆ ئیسرائیل ده‌یه‌ها ساڵه‌ به‌ هه‌وه‌ستی خۆی یاری تۆپتۆپێن به‌ جه‌سته‌ وخاك وویژدان وئه‌عسابی عه‌ره‌ب وموسڵمانان ده‌كات بێ ئه‌وه‌ی له‌ هیچ بترسێت یان سڵ بكاته‌وه‌؟! ئیسرائیل له‌ كآ بترسێت به‌ر له‌ هاتنه‌ سه‌رهێڵی توركیا؟ له‌ میسر ؟! ئه‌خر ئیسرائیل چۆن له‌و میسره‌ بترسێت كه‌ بونه‌ته‌ ئێشكگری ئه‌منی سنوری ئیسرائیل وله‌وانیش توندتر تاڵاو به‌ده‌می فه‌له‌ستینیه‌كان ده‌كه‌ن؟ له‌ ئوردن؟! كه‌ به‌ دوو سآ سه‌عات ده‌توانێت هه‌مووی داگیر بكات؟ له‌ سوریای ماڵباتی ئه‌سه‌دی ناوه‌وه‌ وڕێوی به‌رده‌می ئیسرائیل؟! سوریا به‌س بۆ گیانی نه‌ته‌وه‌یه‌كی بآ ده‌ره‌تانی وه‌ك كورد ئازایه‌ بۆ گیانی گه‌لی سوریای بارمته‌ ئازایه‌ بۆ گیانی لوبنانیه‌كان ئازایه‌، وسنوریشی له‌گه‌ڵ ئیسرائیل له‌ ته‌قه‌ی خۆشی ژن وژن گۆڕینه‌وه‌ی هه‌ردوو لای سنور هیچی تری لێ نیه‌. له‌ عه‌ره‌بستانی سعودی كه‌ له‌ فه‌له‌ستینیه‌كان زیاتر سواڵی ئاشتی ده‌كات له‌ ئیسرائیل؟! ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر ئاستی عه‌سكه‌ری كه‌مێك ئیسرائیلی هه‌ژاندبێت حزب الله‌ یه‌ وله‌دواوه‌ش ئێران، به‌ڵام هه‌موو گه‌فوگوڕه‌كانی ئێران به‌قه‌د ئه‌و هه‌ڵمه‌ته‌ سیاسی ودیبلۆماسیانه‌ی ئه‌ردۆگان وتوركیا كاریگه‌ری نه‌بوو به‌سه‌ر ئیسرائیل، به‌ڵكو ئیسرائیل هه‌ڕه‌شه‌كانی ئێرانی وه‌به‌رهێناوه‌ بۆ به‌رژه‌وه‌ندی خۆی له‌سه‌ر ئاستی نێوده‌وڵه‌تی. ئه‌وه‌ی ئه‌ردۆگان وتوركیا پێیان كرا له‌گه‌ڵ ئیسرائیلی بكه‌ن كه‌س پێی نه‌كراوه‌، ئه‌وه‌ش سه‌ره‌ڕای لێزانی سیاسی ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ هۆیه‌كی سه‌ره‌كی:

ئه‌ویش وه‌ك چۆن جوله‌كه‌كان خۆیان پآ گه‌لی هه‌ڵبژارده‌ی خوایه‌، توركه‌كانیش به‌ پێی كلتوری سیاسی كه‌مالیستی وكلتوری ئیسلامی عوسمانیش ئیدیعای ئه‌و نوخبه‌ویه‌ته‌ ده‌كه‌ن وتوێژینه‌وه‌یه‌كی زۆر له‌و باره‌یه‌وه‌ هه‌یه‌، بۆیه‌ تاكی تورك هه‌ست به‌ عونجوهیه‌تێكی زۆر سه‌یر ده‌كات له‌ سۆنگه‌ی ئه‌و په‌روه‌رده‌ دوو سه‌ره‌ی كه‌مالیی وتاڕاده‌یه‌كێش عوسمانیه‌ت. چونكه‌ ئه‌گه‌ر تورك هێنده‌ ئاشتیخوازن نه‌ ده‌بوایه‌ به‌و جۆره‌ دڕه‌ندایه‌تیه‌ هه‌ڵسوكه‌وت له‌گه‌ل میلله‌تێكی گه‌وره‌ی وه‌ك كورد بكات، ئێمه‌ هه‌ر باسی ئاستی سیاسی وحكومی ناكه‌ین به‌ڵكو

باس لەسەر ئاستی کەسێتی وشەخسی دەکەین، لە شاگردێکی تورکی ڕێستورانەوە بگرە تا پرۆفیسۆرێک هەمان خۆبەزلزان وعونجوهیەت وخەڵک بەهیچ نەزان، هەر خۆم جارێکیان لە ڕێستورانێکی تورکی کە زۆربەیان کوردی تورکیا بوون لە یەکێکیانم پرسی جەنابیشت کوردی! گوتی نا، (نا) یەکی هێندە گەورە وقەڵەو وهێندە ڕوخساری تێک چوو وەک بڵێی پێم گوتبێت جەنابت گەوادی؟! ئەزموون زۆرن لەگەڵ شوفێری تاکسی وڕۆشنبیر وسیاسی وئیسلامی وعیلمانیەوە هەموویان یان زۆربەی هەرە زۆریان هەمان گیانی گەلی هەڵبژاردەی خوایان تێدا دەخولێتەوە، جا وەک چۆن عەرەب دەڵێن (تەنها ئاسن ئاسن دەچەمێنێتەوە) بۆیە ئەو عونجوهیەتەی جولەکەکان پێویستی بەو عونجوهیەتەی تورکان بوو، ڕۆژئاواش زۆری پێخۆشە بەڕەی حەماس وفەلەستینیەکان لە ژێر پێی ئێران دەربهێنێت وبیخاتە ژێر پێی نیوعوسمانیەکان کە زۆربەی کات لە میکیاڤیلی میکیاڤیلیانەتر ڕەفتار دەکەن وڕەهەندێک هەیە بۆ عەقڵ وگفتوگۆ.

٢٠١٠/٦/٢٢

بەشی پێنجەم

سەرەداوێك لە سیاسەت و دیموكراسیەتدا

به‌ڵام هه‌موو دیموكراسیه‌تێك عه‌لمانیه‌ و هه‌موو تیۆكراتیه‌ك نا دیموكراسیه‌

كاك مه‌ریوان وریا قانع بابه‌تێكی نووسیوه‌ به‌ ناوی: قیره‌قیڕی عه‌لمانیه‌ت و دین له‌ كوردستاندا! تیایدا هه‌ردوو لایه‌نی ئه‌و قیره‌قیره‌، ئیسلامیه‌كان و عه‌لمانیه‌كان تاوانبار ده‌كات به‌ تێ نه‌گه‌یشتن له‌ عه‌لمانیه‌ت و دیموكراسیه‌ت! له‌ سه‌ره‌تادا ده‌ڵێت: "ئه‌مڕۆ دووجۆر قیره‌قیڕ و نه‌ڕه‌نه‌ڕ له‌ دونیای ئێمه‌دا به‌ ئاشكرا ده‌بیستین،

یه‌كه‌میان هی ئه‌و مه‌لا و خوێنده‌وار و هێزه‌ ئیسلامییانه‌یه‌ كه‌ عه‌لمانیه‌ت وه‌ک شتێكی گڵاو و قێزه‌ون و به‌دڕه‌وشت وێناده‌كه‌ن و له‌شكرێک گه‌نجیان له‌سه‌ر ئه‌م ڕوانینه‌ ترسناكه‌ ڕاهێناوه‌ و ئه‌وه‌یان له‌مێشكدا چه‌سپاندون كه‌ ئیسلام چاره‌سه‌ری هه‌موو كێشه‌كانه‌و ده‌ره‌وه‌ی ئیسلامیش بیابانێكی فیكریی و ئه‌خلاقیی و سیاسیی كاكی به‌ كاكییه‌ .
دووهه‌میان، بڕێک له‌و خوێنده‌وار و ڕۆشنبیر و چالاكه‌وان و ناوه‌نده‌ عه‌لمانیانه‌ن كه‌ به‌ساده‌یه‌كی ترسناكه‌وه‌ عه‌لمانیه‌ت به‌ هه‌موو دیارده‌ و ده‌سكه‌وت و به‌ها گرنگ و ئینسانیی و یه‌كسانخواز و مافپه‌رسته‌كانی ناو دونیای مۆدێرن، یه‌كسانده‌كه‌ن ".

حاڵه‌ته‌كه‌ ڕاسته‌، ئه‌و دوو ده‌سته‌یه‌ خه‌ریكی ئه‌و شه‌ڕه‌ فیكری و ئایدیۆلۆژیه‌ن، به‌ڵام كێشه‌ی ئه‌و ته‌سنیف و پۆلێن كردنه‌ له‌وه‌دایه‌، كه‌ كاك مه‌ریوان هاوسه‌نگیه‌ک ناكات له‌ نێوان مه‌ترسی هه‌ر لایه‌ك له‌ هه‌ردوو لایه‌كه‌. و به‌ كورتی ده‌ڵێت هه‌ردووكتان یه‌كسانن و خراپن! منیش دژی وتاری هه‌ڵچوو و پڕ له‌ قیره‌قیڕی مه‌لا وبانگخوازه‌ ئیسلامیه‌كان و به‌شێك له‌ سیكیولارسته‌ سه‌ره‌ڕۆكانم، كه‌ زۆر جار به‌ نه‌زانیه‌وه‌ زیاتر به‌ره‌ی توندڕه‌وی دینی به‌ لێدوانێكی نا به‌رپرسانه‌ به‌هێزتر ده‌كه‌ن! به‌ڵام ئه‌وه‌ی كه‌ كاك مه‌ریوان چاوی لێ پۆشیوه‌ ئه‌وه‌یه‌، جارێ ده‌بوایه‌ وه‌ڵامێكی یه‌كلاییكه‌ره‌وه‌ی دابایه‌وه‌ بۆ ئه‌و جه‌ماوه‌ره‌ دینیه‌ی كه‌وا تێگه‌یه‌ندراوه‌ عه‌لمانیه‌ت یانی هاوڕه‌گه‌زبازی و بێ ڕه‌وشتی و كوفر وئیلحاد، ئینجا بهاتبایه‌ سه‌ر باسه‌كانیتر.

نه‌ك هیوایه‌كی زائیف وساخته‌ ببه‌خشێت به‌ پشتگیری كه‌رانی ئایدیۆلۆژی دینی، كه‌ ده‌كرێت دیموكراسیه‌ت له‌سه‌ر ده‌ستی دینداره‌ ئایدیۆلۆژیه‌كان دابمه‌زرێت! ئه‌گه‌ر سه‌رنج بده‌ینه‌ ڕژێمه‌ دینیه‌كان له‌وه‌تی شتێك هه‌یه‌ به‌ ناوی دیموكراسیه‌ت، هیچ ڕژێمێكی سروشت دینی،

دیموکراسیەتی لێ شین نەبووە و نابێت، چونکە سروشتی دینی ئەحکامەکان وایە، وجیاوازیەکان زۆر گەورەن لە نێوان ئیماندار و بێ ئیمانەکان، هیچ یەکسانیەك نییە لە نێو ئەو دوو جۆرە، ئەوە ئەگەر لێبگەڕێن جیاوازی هەبێت، یان کەسانێکی جیاواز هەبن! لە هەموو مێژووی دنیای هاوچەرخ بخوێنینەوە دەزانین ڕژێمی دیموکراسی هەردەم دووانە بووە لەگەڵ سیکیولاریزم، بۆیە راستە گەر بڵێین هەموو ڕژێمێکی دیموکراسی عەلمانیە، بەڵام هەموو عەلمانیەتێکیش دیموکراسی نییە! بەڵام بێگومانەوە دەڵێین هەموو ڕژێمێکی دینی یان تیۆکراتی نا دیموکراسیە و نا عەلمانیشە.

من دەتوانم نمونە بە سەدان ڕژێمی دیموکراسی بهێنمەوە کە عەلمانیەت بنەماکەیەتی، بەڵام خۆزگە کاک مەریوان تەنها یەك نمونەی ڕژێمێکی دینی و تیۆکراتی دەهێنایەوە کە دیموکراتیەتی لێ شین بوو بێت؟! ئەگەر زۆریش بیر کاتەوە لەوانەیە هەر ڕژێمە نیمچە دیموکراتیەکەی ئەردۆگانی بێتە خەیاڵ، کە ئەویش ڕژێمێکی تەواو عەلمانیە، بە دانپێهێنانی خودی گول و ئەردۆگان وداود ئۆغلۆ، تەنها باگراواندی سەرکردەکانی ئاکەپە ئیسلامیە وکاتی خۆی سەر بە ئەربەکان بوون! بەڵام کەزانیان حزبێکی ئیسلامی ناتوانێت بە ناوی جێبەجێکردنی شەریعەت و فەرزکردنی ڕوئیای دینی ببێتە دەسەڵاتدار لە تورکیای کە لە حیمایەتی سوپایەکی کەمالی عەلمانی بەهێز بوو، یاریەکەیان گۆڕی، حزبێکی دیموکراتی نیمچە موحافیزکاریان دروست کرد، هێندە دیموکراتی لە زاهیر هەموو جامخانەکانی لەشفرۆشیشیان لە تورکیا پێ قبوڵ کرا، و بە ئاشکرا مافی هاوڕەگەزبازان تیایدا رۆژانە زیاد دەکات، کە ئەوانە لە رژێمێکی ئیسلامیدا هەمووی رەجم دەکرێن و دەکوژرێن،

لە چاکترین حاڵەتدا جەڵدە وشەلاقیان لێدەدرێت و زیندانی دەکرێن! کەوابوو نمونەکەی ئەردۆگانیش ئیسلامی نییە، هەرچەندە لەبەر پاشماوەی ڤایرۆسی ئایدیۆلۆژیەتی دینی ئەمرۆ بە ئاشکرا دەستی تێکەڵ کردوە لەگەڵ فاشیسترین هێزی ئیسلامی داعش، لە ڕێگای نافەرمیەوە هەموو دەزگاکانی دەوڵەت خراونەتە خزمەت بە هێزکردنی هێزە ئیسلامیەکان، کە لە بۆسەدان بۆ گۆڕینی رووی دیموکراتی و عەلمانیەتی تورکیا! ئەوانەی دەچنە تورکیا لە نزیکەوە ئەو هەڵگەڕانەوەیە شارستانیە دەبینێت بەرەو فاشیزمیەتی دینی! و لە پێناو کوشتنی کورد ودیموکراتیەت! چونکە هەر وڵاتێك کوردی تێدا کوژرا، دیموکراتیەتیش پێش وەخت کوژراوە.

كاك مه‌ریوان ده‌ڵێت بیست ساڵه‌ دژایه‌تی هه‌ر دوو دیدی دینی و عه‌لمانی په‌رگیر ده‌كات، منیش دژایه‌تی په‌رگیری ده‌كه‌م له‌هه‌ر لایه‌ك بێت، به‌ڵام ده‌شزانم چۆن هاوسه‌نگی بكه‌م له‌ نێوانیان، وكامیان له‌ ڕووی ڕوحیه‌وه‌ و ده‌روونیه‌وه‌ نزیكتره‌ له‌ دیموكراتیه‌ت! من ناچم وه‌همی دینداران فوو تێبكه‌م كه‌ ده‌توانن دیموكراتیه‌ت بنیات بنێن له‌ ڕێگای ڕژێمێكی دینیه‌وه‌ وه‌ك كاك مه‌ریوان ده‌ڵێت: " ده‌كرێت هێزی دینیش هه‌بێت باوه‌ری پته‌وی به‌ دیموكراسیه‌ت و لێكجیاكردنه‌وه‌ی ده‌سه‌ڵاته‌كان و ڕێزگرتنی مافه‌ بنه‌ڕه‌تییه‌كانی ئینسان و مافی یه‌كسانی گروپه‌ جیاوازه‌كان، هه‌بێت."! به‌ڕای من كه‌ دینداره‌ ئایدیۆلۆژیه‌كان توانای ئه‌وه‌یان هه‌بێت ببنه‌ ئه‌و دیموكراتخوازانه‌، ئه‌وه‌ ده‌بێت نیوه‌ی تێكسته‌ پیرۆز و موقه‌ده‌سه‌كان له‌ قودسیه‌ت داماڵن، یان حه‌لێكی بۆ بدۆزنه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی ته‌جمیدی بكه‌ن و له‌كاری بخه‌ن!

ڕاسته‌ كاك مه‌ریوان ده‌ڵێت: " به‌ڵام ئه‌م گه‌نجانه‌ی دین و دیموكراسییه‌ت گونجانیكی بێمه‌رج و خۆبه‌خۆ نییه‌، دین بۆ ئه‌وه‌ی ببێت به‌ به‌شێک له‌ سیستمی دیموكراسی ده‌بێت واز له‌ یه‌كێک له‌ ته‌ماحه‌ گه‌وره‌كانی بهێنێت، ته‌ماحی ئه‌وه‌ی هه‌قیقه‌ته‌كانی خۆی وه‌ک هه‌قیقه‌تی موتڵه‌ق بخاته‌ ناو فه‌زای گشتیی كۆمه‌ڵگاوه‌ ".باشه‌ چۆن مرۆڤی دیندار واز له‌ هه‌قیقه‌تی خۆی ده‌هێنێت كه‌ لای ئه‌و موتڵه‌قه‌، چما ئه‌و قه‌ولێكی بوخاری وموسلم، ناڵیین خوا و پێغه‌مبه‌ر به‌ ئه‌قوالی هه‌موو زانایانی جیهان ده‌گۆڕێته‌وه‌؟! تۆ سه‌رنجی ئه‌و زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌ی پڕ له‌ متمانه‌ی موتڵه‌قی سه‌رلیوی دیندارانت نه‌داوه‌ كه‌ گفتوگۆ ده‌كه‌ن له‌گه‌ڵ كه‌سێكی نا ئیماندار یان عه‌لمانی و لاده‌ر؟ !

چۆن ته‌سه‌ور ده‌كه‌یت بگاته‌ ئه‌و ئاسته‌ی كوردێكی نا موسڵمان، یان عه‌لمانی بۆ نمونه‌ ببێته‌ سه‌رۆكی یان ته‌نها ڕێی پێبدات خۆی كاندید كات له‌ ژێر سایه‌ی ده‌وڵه‌تێكی دینیدا؟! ئه‌وه‌ی تۆ ناوی ده‌نییت قیره‌ قیڕ شه‌ڕی گۆڕه‌پانێكه‌، كه‌ زۆری وه‌ك ئێوه‌ كارامانه‌ نه‌تان كردوه‌، له‌ جیاتی مێژووی واقیعی هه‌ردوو به‌ره‌كه‌ بخوێنیته‌وه‌ و ده‌یان تیۆر و گریمانه‌ت هێناوه‌ كه‌ نه‌ هه‌موو عه‌لمانیه‌ك دیموكراسیه‌ و نه‌ هه‌موو دینیه‌ك نا دیموكراسیه‌! نا به‌ڕێزم هه‌موو رژێمێكی دیموكراسی له‌ واقیعدا عه‌لمانیه‌، ڕاسته‌ جیاوازی هه‌یه‌ له‌ نێوان جۆری عه‌لمانیه‌كان، به‌ڵام گوومانم له‌وه‌ نییه‌ كه‌ هه‌موو ڕژێمێكی دینی وتیۆكراتی نادیموكراسیه‌، له‌ نێوان ئه‌و ئه‌وپه‌ڕی فاشیه‌ت وبه‌ربه‌ریه‌تدا بۆ ئه‌وپه‌ڕی دیكتاتۆریه‌تی مه‌لاكاندا، جاوێك به‌

دەوڵەتی داعش و سعودیە و ئێران و تاڵیبان بخشێنیت دەزانیت ناكرێت هیچ ڕژێمێكی دینی دیموكراتی بێت،

چەندە خەیاڵیشمان فراوان بێت، چونكە ئەو بیرمەند و زانا ڕیفۆرمخوازانەیشی كە هەڵدەكەون لەناو بواری دینی ڕیفۆرم دەكەن، بۆ دەربازكردنی دین لە تەنگژە تەشریعیەكانی، زۆربەیان دەكەونە بەر هێرشی توندرەوانی كە خەڵك لەوەدەچێت بە خاوەنی هەقیقی دینەكەیان بزانن، چونكە خەڵكە ئاساییەكەش ئەوەندەی گوێ بۆ ابن باز و ابن تیمیە دەگرن، بە یەك لە سەدا گوێ بۆ نجم الدین الگوفی و محمد شحرور ناگرن، ئەو خەڵكەی گوێ بۆ حسن البنا دەگرن، سەدایەكی ئەو ژمارەیە گوێ بۆ جمال البنا ی برای ناگرن، كە پرۆژەیەكی سەرتاسەری هەیە بۆ ڕزگار كردنی دین لە تەنگژەكانی سەردەم و ئاشتكردنەوەی بە ڕوحی سەردەم. من چانسی دیموكراتی بوونی هێزێكی دینی دەستگرتوو بە هەموو تێكستەكاندا بە فەهمی تەقلیدی و ئەئیمەی سەلەف، وەك چانسی سەركەوتنی نەشتەرگەریەكی هەستیار و ترسناكی نەخۆشێک دەبینم، كە ڕێژەی سەركەوتنی لە سەدا پێنجە.

26-07-2015خەندان

ئه‌گه‌ر دینی خوایه‌ بۆچی ئیحراج ده‌بن؟!

كێ هه‌یه‌ له‌ ئێمه‌ ڕۆژێك له‌ ڕۆژان ئیحراج بوونی زانایانی دینی ئیسلامی و خه‌ڵكی ئاسایی دینداری نه‌بینیبێت كاتێ به‌روه‌ڕووی پرسیارگه‌لێكی ئیحراجكه‌ر ده‌بنه‌وه‌؟!

كێ هه‌یه‌ شپرزه‌یی و توڕه‌بوونی ئه‌و شێخ و مه‌شایخانه‌ی نه‌دیتبێت، كه‌ له‌ جیاتی وه‌ڵامێكی روون و ئاشكرا په‌نا ده‌به‌نه‌ به‌ر هه‌ڕه‌شه‌ و جوێن و وروژاندنی دینداره‌ عاتیبفی و نه‌زانه‌كان؟!

بابه‌ته‌كانی ئیحراجكه‌ریش زۆرن له‌ كۆنه‌وه‌ تا ئه‌مڕۆ! له‌ سه‌رده‌می كۆن ئیحراجیه‌كان كه‌متر بوونه‌، به‌ پێی سه‌رده‌م و پێگه‌یشتنی عه‌قڵی پرسیارگه‌لی ئیحراجیش كه‌م بوون..

له‌و سه‌رده‌مه‌ كه‌س پرسیاری له‌ مه‌شروعیه‌تی ڕه‌جمكردنی زیناكه‌ر و بڕینی ده‌ستی دزیكه‌ر، و به‌ كۆیله‌كردنی مرۆڤی نێر ومێ نه‌ده‌كرده‌وه‌، چونكه‌ سه‌رده‌مه‌كه‌ گونجاو بوو له‌گه‌ڵ بوونی ئه‌و حوكمانه‌دا. به‌ڵام هێشتا ئه‌و سه‌رده‌مه‌ش خالی نه‌بوو له‌ شتی ئیحراجكه‌ر، بۆ نمونه‌ كاتێ وه‌كیعی كوڕی جه‌راح، كه‌ به‌ ئیمامی سونه‌ بوو و ئیمام ئه‌حمه‌د ده‌ڵێت: ئیمامی موسڵمانانی كاتی خۆی بوو، و ابن معين ده‌ڵێت: وه‌كیع ئه‌وزاعی زه‌مانی خۆی بوو ، الذهبي له‌ سير الاعلام ده‌رباره‌ی ده‌ڵێت: " وكان من بحور العلم وأئمة الحفظ . " ئه‌و زه‌ریایه‌كی زانست و ئیمامێكی حافز بوو له‌ حه‌دیس، مامۆستای ئه‌حمه‌دی كوڕی حه‌نبه‌ل و شافیعی و اسحاق بن راهویه‌ و عبدالله بن المبارك و وعلي المديني بوو، ئه‌و وه‌كیعه‌ له‌ ئیسماعیلی كوڕی ئه‌بو خالید له‌ البهي یه‌وه‌ له‌ ساڵی ١٨٥ هیجری له‌ مه‌ككه‌ حه‌دیسێكی گێرایه‌وه‌ كه‌ پاش وه‌فاتی پێغه‌مبه‌ر د.خ وله‌به‌ر نه‌ناشتنی بۆ شه‌و و ڕۆژێك، جه‌سته‌ی ئاوسابوو وپه‌نجه‌كانی چه‌مابوونه‌وه‌، قوڕه‌یش هه‌ستیان به‌ ئیحراجیه‌كی زۆر كرد و سێداره‌یان ئاماده‌كرد بۆ له‌ سێداره‌دانی وكیع، ئه‌گه‌ر سفيان بن عيينة نه‌بوایه‌ كه‌ به‌رگری لێكرد وگووتی: الله، الله ئه‌وه‌ فه‌قیهی خه‌ڵكی عێراق و كوڕی فه‌قیهی عێراقیشه‌، ده‌نا ده‌یان كوشت!

له‌ مه‌ككه‌ش عبد المجيد بْن عَبْد العزيز ابْن أَبِي رواد فه‌توای كوشتنی ده‌ركرد، گووتی ئه‌وه‌ دڵی پڕی بوغزه‌ بۆ پێغه‌مبه‌ر! تاوانی غێڕانه‌وه‌ی حه‌دیسێك بوو كه‌ له‌گه‌ڵ وێنه‌ی ئیمانی عاتیفی موسڵمانانی ئه‌و كاته‌ زوه‌ش نه‌ده‌گونجا و هه‌ستیان به‌ ئیحراجی كرد، چۆن ده‌بێت جه‌سته‌ی پێغه‌مبه‌ریش پاش مردن بئاوسێ وه‌ك مرۆڤی تر؟ !

وه‌كیع ده‌ڵێت: بۆیه‌ خوا لاشه‌ی پیغه‌مبه‌ری وا لێكرد، چونكه‌ هه‌ندێك له‌ ئه‌سحابه‌كان ده‌یان

گووت نامرێت، خوا حەزی كرد ئایەتی مەرگیان نیشان بدات، لەوانەش عومەری كوڕی خەتاب! كە سكاڵای لێدەكەن لای هارون ڕەشید، ئەویش پرسیار لە سفیان دەكات ئایە موستەهەقی كوشتنە؟ سفیان دەڵێت: نەخێر كوشتنی لەسەر نییە، حەدیسێكی گوێ لیبوە و گێراویەتیەوە، مەدینە شارێكی زۆر گەرمە، پیغمبەر د.خ دووشەممە مرد، لاشەكەی مایەوە تا شەوی چوارشەم...لەبەر ئەوە لاشەی گۆڕانی بەسەرداهاتوە! یانی سوفیانیش باوەڕی بە ڕوداوەكە بوە.

حَدَّثَنا وَكِيعٌ ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ ابْنِ أَبِي خَالِدٍ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْبَهِيِّ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا مَاتَ لَمْ يُدْفَنْ ، حَتَّى رَبَا بَطْنُهُ وَانْثَنَتْ خَنْصَرَاهُ ، قَالَ قتيبة : حدث بهذا الحديث وكيع ، وهو بمكة ، وكانت سنة حج فيها الرشيد ، فقدموه إليه ، فدعا الرشيد سفيان بْن عيينة ، وعبد المجيد بْن عَبْد العزيز ابْن أَبِي رواد ، فأما عَبْد المجيد ، فقال : يجب أن يقتل هذا ، فإنه لم يرو هذا إلا وفي قلبه غش للنبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فسأل الرشيد سفيان بْن عيينة ، فقال : لا يجب عليه القتل ، رجل سمع حديثا فرواه ، لا يجب عليه القتل ، إن المدينة أرض شديدة الحر ، توفي النَّبِيّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يوم الاثنين ، فترك إلى ليلة الأربعاء ؛ لأن القوم كانوا في صلاح أمر أمة مُحَمَّد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، واختلفت قريش والأنصار ، فمن ذلك تغير.
تاريخ دمشق ابن عساكر

ئەو حەدیسە لە زۆر سەرچاوە ی ئیسلامیدا هاتووە، دوایی هەر لەبەر ئەو ئیحراجیە، موحەدیسەكان تێی كەوتن بە تەزعیف كردنی و دیتنەوەی دەیان عیللەت تێیدا!

لە سەردەمی نوێدا پاش ئەوەی مرۆڤایەتی گەشەیەكی زانستی و فیكری وعەقڵی زۆر گەورە و بێ شوماری بە خۆیەوە دیت، ڕوبەری پرس و پرسیارە ئیحراجەكان فراوانتر بوون، رووبەری تەساموح و زانیاری دینی شێخ ومەشایخەكانیش هەر وەك بەر لە هەزار ساڵ مایەوە بۆیە، كاتێ ڕوو بە ڕووی پرسیارێكی موحریج دەكرێنەوە، نازانن وەك مرۆڤێكی ئاسایی بابەتیانە وەڵامی دەنەوە. لە جیاتی ئەوەی چارەسەری گونجاو و ئالیات و میكانیزمی نوێ بۆ ئەو كێشە نوێیانە ببیننەوە، پەنا دەبەنە بەر جوێن وهاواركردن و جەماوەری عاتیفی وروژاندن، ودابەزاندنی عەزاب و خەشمی خوایی. دەربارەی بابەتێكی وەك كۆیلایەتی و [ما ملكت ایمانكم] بۆ نمونە بە چەندین شێوە گوزارش لەو ئیحراج بوونە دەكرێت لەلایەن شێخ ومەشایخی ئیسلام، و دیندارانی ئاسایی.

لە ڤیدیۆیەكی بەسمە وەهبە دەربارەی [ما ملكت ایمانكم[!!

پێشكەشكاری بەرنامەكە بەسمە وەهبە بابەتەكەی تایبەت كردبوو بە كۆیلایەتی و كەنیزە لە

ئیسلامدا، هەر لە سەرەتاوە دەپرسێت ئەو بابەتە چۆنە، ئیسلام تاوانبار دەکرێت بە هاندانی کۆیلایەتی و ئەسحابەکان خەریکی کەنیزە وڕابواردنی سێکسی بوون لە گەڵیان، ئێوە دەڵێن چی؟!
شێخ موبارەک بە توڕەیی دەڵێت ئینشاڵلا خوا تەمەنمان دەداتێ ئەو ڕۆژە دەبینین موسڵمان یەك ژن و پێنج، شەش، حەوت، هەشت ، نۆ کەنیزەی دەبێت!
شێخ جەمال قوتب گوایە زانایەکی ئەزهەرییە هەر لە سەرەتاوە ناڕازییە لە باسکردنی بابەتەکە ودەڵێت: ئەوە بابەتی باس کردن نییە؟! و بابەتی وەڵامدانەوە نییە؟! تانەدانە لە پێغەبەر،دوایی بە بیانووی کەمی کات دەڵێت ناکرێت لە یەك ئەڵقە وەڵامی ئەو پرسیارە بدەینەوە!
پێشکەشکاری بەرنامەکە دەڵێت: ٩٠% لە ڕۆڵەی موسڵمانان بە منیشەوە لە هۆکاری حەلالکردنی کەنیزە تێناگەین، وناشتوانین هەرسی کەین بە ڕاشکاوانە پێت بڵێم!
شێخ جەمال قوتب ئیحراج بوونی دەگاتە لوتکە و دەڵێت: هیچ پێویست ناکات تێبگەن و هەرسی کەن!
https://www.facebook.com/hariri66/videos/vb.592866807/10153840717131808/?type=2&theater
هەتا شێخ محمد رمضان البوطي، کە لەناو شێخانی دین، لوتکەیەکە لە عەقڵانیەت و میانڕەوی، کە زنجیرەی [ما ملکت ایمانکم] دەرکەوت لە تەلەفزیۆن، گووتی: پەتایەکی ترسناکی بینی سەبارەت بەو زنجیرەیە لە ئاسماندا دابەزی، وەك پنتی شیرپەنجەی پیس و قێزەون، ئاژەڵێکی زۆری لێ جیادەبوەوە باڵەفڕکییان دەکرد و بەخێرایی بڵاودەبونەوە لەسەر دیمەشق، من زانیم میکرۆبی پەتایەکی ترسناکن لە وڵات بڵاودەبنەوە!"
من خۆم زنجیرەکەم دیت، تەنها ڕۆژمێری جیهادیەکی تیرۆرست بوو، نازانم بوتی، بۆ وەك کاهینێکی سەردەمی عەقلیەتی مناڵکارانەی ئادەمیزاد خەڵکی دەترساند پێی؟! یانی خوا ڕازیە پەنجا ساڵ دیکتاتۆریەتی ئەسەد خەڵک داپلۆسێت، بەڵام لەبەر دەستەواژەی ماملکت ایمانکم عەزابی گەورەی خۆی ڕەواندەکاتە سەر خەڵك؟! ئەوە چ وێنەیەکی خۆپەرستانەی دزێوە بۆ خوا؟! دەزانم کێشەکەی بوتی هەمووی ئیحراج بوون بوو لە خودی ما ملکت ایمانکم!
http://www.aksalser.com/?page=view_news&id=cd8fdf2730b11f65ca915353d84bc7b8
کاتێ لە حزبە ئیسلامیەکان دەپرسیت: ئەگەر دەسەڵاتتان گرت چی دەکەن؟! لە وەڵامدا

دەڵێن: بێگومان شەریعەت جێبەجێ دەکەین، کە دەپرسیت هەموو شەریعەت دەڵێن بەڵێ نابێت [نؤمن ببعض و نکفر بعض] بکەین. دەیباشە یانی هەموو سزاکانیش دەکەن وەك دەستبڕین و ڕەجمی زیناکەران، و کوشتنی هەڵگەڕاوەکان، شەلاق لیدان و دەست وپێ بڕینی دوژمنانی خوا! و جەلدە لێدانی عەرەق خۆر و لە بینایەی بەرز تێهەڵدانی هاوڕەگەزبازان و هتد؟ یەك وەڵامی ڕاشکاوت نادەنەوە لەبەر ئیحراج بوون، نە دەوێرن بڵێن نەخێر لەبەر جەماوەریان، نە دەوێرن بڵێن بەڵێ لەبەر ئەو ئیحراجیەی ئەو ئەحکامانە دروستیان دەکات لە کۆنتێستی ژیاری سەردەمی نوێدا!
دەستەیەکیتر هەر لەبەر هەمان ئیحراجیدا، هاتوون دەریچەیەکی سەیریان دۆزیوەتەوە، ئەویش پەنا بردنە بۆ نکوڵی لێکردن و سەرلەنوێ پێناسەکردنەوەی زاراوەکان و ماناکان! ئەوانە زیاتر قورئانیەکان و کەسانیتریشن، هێندە متمانە نیشان دەدەن بەڵام لەبەرامبەر گفتوگۆی جیدی خۆیان پیناگیرێت، دەزانم خەڵکی باش و نیەت پاکن، دەیانەوێت دین دوورخەنەوە لە هەموو شتێکی دژ بە مرۆڤایەتی و نالایق، هاتوون وێنەیەکی زیهنی زۆر میسالیان بۆ دین داتاشیوە، ئەوەی بەدەر لە قورئانە لەو هەموو حەدیس و تەفسیر و فیقە و سیرە و مێژوو و علومی قورئانیش نکوڵی لێدەکەن، هەر ڕوداوێکی هەتا متواتر بێت ڕەتی دەکەنەوە و دەڵێن لە قورئاندا نەهاتووە.
باشە قەیناکا، بەڵام کە دێنە سەر قورئانیش. لەبەرئەوەی قوڕسە قورئان ڕەتکردنەوە، ئەوجارە سەرلەنوێ چەمك وزاراوە و ماناکانی کە هەزار و چوارسەد ساڵە ئومەت لەسەری ڕێککەوتوون، ئەوان نکوڵی لە ماناکانی دەکەن هەتا بەدیهیترین ماناش بێت وەك بۆ نمونە دەڵێن: اقطعوا ایدیهما، مانای دەستیان ببڕن نییە!
ماملکت ایمانکم، ملك الیمین کە هەتا ساڵانی ١٩٤٥ یش لە هەموو وڵاتە عەرەبی و ئیسلامیەکان هەبوو، دەڵێن بە مانای کۆیلەکردن نایەت!
کە دێنە سەر ئایەتی: [والذین هم لفروجهم حافظون الا علی ازواجهم او ماملکت ایمانهم فانهم غیر ملومین] ئەوانەی دامێنیان دەپارێزن تەنها لە ژن و کەنیزەکانیان نەبێت] دەڵێن نەخێر وانیە دەبێت بە زەواج و هاوسەرگیری لەگەڵی بخەوێت، سەرەڕای یەك چیا لە توراسی کۆیلایەتی و دەستور وئادابی کۆیلەداری! بەو شێوەیە بۆ هەموو باسێکی ئیحراجکەر وەڵامێکیان پێیە، بەشێوەیەکی نا ئیرادی پاکسازی دین دەکەن، لەبەر ئیحراج بوون.
سەیرم بەو کەسانە دێت لە جیاتی خوا ئیحراج دەبن؟! ئەگەر ئەو دەقاەی لێی ئیحراج دەبن

دینی خوایە، بۆ ئیحراج دەبن لە جیاتی خوا؟! کە ئیحراج دەبن مانای ئەوەیە یان دینی خوا نییە، یانیش ئێوە نازانن چۆن ڕەفتار بکەن لەگەڵ دینی خوا.

محەمەد هەریری

٢٠١٥/٩/٤

ئەرستۆ وەك دامەزرێنەری فەلسەفەی چەوسانەوە و نزمێتی ئافرەتان

بیروڕاکانی ئەرستۆ زۆر قوول چۆتە ناو فەرهەنگی ئایینی جولەکە و مەسیحی و هەتا ئیسلامیش بە شیعی وسونیەوە.

ئەو بیروڕایانەی بە دەگمەن نەبێت فەیلەسوف وزانای ئایینی وشاعیر وئەدیبێک لە دەستیان ڕزگاریان نەبووە، بەڵکو ئەو تیۆرە باڵادەست بوو لە فیکری خۆرئاواییش بۆ ماوەیەکی زۆر، تا ئێستاش لەسەر ئاستی گەلێری بەردەوامە. من خۆم کاتێ بیروڕاکانی زانایانی حەدیس وتەفسیر وفیقە دەخوێنمەوە هەست بە کاریگەری فەلسەفەی ئەرستۆ دەکەم بەسەر زانا ئیسلامیەکان کە لەڕێی بڵاوبونەوەی ئەو بیروباوەڕانە لە نێو عەرەبی پێش ئیسلام و دوایش لە ڕێی وەرگێڕان و سەرچاوەکانی ئەهلی کیتابەکان دزەیان کردە ناو کایەکانی فیکری ئیسلامی .

هەمووومان دەزانین کە لە فەرمودە جۆرێك هەیە بەناوی ئیسرائیلیات کە بریتین لەو حەدیسانەی زانایانی جولەکە پاش موسڵمان بوونیان بەرگی ئیسلامیان بەبەر کرد! هەندێکیان ئاشکرا کران، بەڵام زۆریشیان دزەیان کردە ناو حەدیسەکان بی ئەوەی کەس هەستیان پێ بکات. بە هەمان شێوە کاریگەر مەسیحیەتیش هەر هەبوو تا ڕادەیەك بەسەر حەدیس لە ڕێگای سەحابەکانی کە لە پێشوودا مەسیحی بوون .گرنگترین تێروانینی ئەرستۆ دەربارەی ئافرەت ئەوانەن- :

سروشت بەرپرسیارە لە بەهرەدارکردنی نیر [پیاو] بە پیویستیەکانی حاکمێتی و فەرمانڕەوایەتی، وپێدانی پێویستیەکانی مەحکوم وبەرفەرمانیەتی بە مێ]ئافرەت[. واتە پەیوەندی ژن و مێرد وەك پەیوەندی حاکم ومەحکومە. ئەوەش قەدەر وچارەنووسە، و حالەتێکی سروشتیە، وەك پەیوەندی [کۆیلەدار بە کۆیلە[، ئافرەتان بە سروشت نزمترن لە پیاو، ئەرکیان خزمەتکردنی پیاوانە، بۆیە ئاساییە کە پیاوە حوکمیان بکات، ئەو هەموو ئەرک و بارودۆخ و پێگە و پایانەش بە سروشتە نەك بە داب و نەرێت !

ئەرستۆ دەڵێت: پێکگاتەی جەستەیی بڕیار دەدات کە سەرۆکایەتی و باڵادەستی بۆ پیاوە، و گوێڕایەڵیش بۆ ئافرەت و کۆیلەیە" - ئەرک وفەرمانی یەکەمینی مێ منداڵ بوونە، بۆ پاراستنی تۆرەمە ونەوەکان دروستکراوە، ئەوەش هۆی سەرەکی بوونییتی. مێ بوونەوەرێکە بە تایبەتمەندی نزمێتی و نێگەتیڤی، لەکاتێکدا نێر تایبەتمەندی بەرزێتی وپۆزەتیڤی هەیە، دەبێت

مێ ملکەچی حوکم وفەرمانی پیاو بێت کە سروشت بەهرەداری کردوە بۆ ئەو ئەرکە.

پیاو لەسەریەتی بیربکاتەوە وبڕیاربدات و بەڵگە بهێنێتەوە، بەڵام مێ تەنها دەفرێکە [وعاو] بۆ ئەوە !

-جیاوازییەکی بایۆلۆژی هەیە لە نێوان نێر ومێ، وادەکات کە بڕی گەرمایی لە خوێنی پیاو زیاتر بکات لە خوێنی ئافرەت، ئەو زیادەیەش پەیوەندی هەیە بە زیادی هێزی دەروونی پیاوەکە، لە ئەنجامدا پیاو لەسەر ئافرەت زاڵە لە ڕووی هێزی بلیمەتیە دەروونیەکان.

- ئافرەت لە پیاو کەمترە لە ڕووی عەقڵ وزیرەکیدا، لە بواری بەها و ڕەوشتیشەوە، ڕەوشتی تایبەت بەخۆیەوە هەیە، کە جیاوازی لە ڕەوشت وبەهای پیاو، وەك ئەنجام زاڵبوونی پیاو بەسەر ئافرەت بابەتێکی زۆر ئاساییە.

- مرۆڤ لایەنی عەقڵی و نا عەقڵی تێدایە، لە پیاودا لایەنی عەقڵی زاڵە، بەڵام لای ئافرەت لایەنی نا عەقلانی زاڵە، ئەوەش بڕیاری سروشتە .

-ژنی چاك دەبێت دەست بە خەرجیەکانی ماڵدا بگرێت، و هەڵەخەرجی نەکات لە بایەخدان بەشتی جوانکاری وڕازاندنەوە، پێویستە هەموو داواکاریەکانی پیاو جێبەجێ بکات وەك یاساگەلیك خودا سەپاندبێتی .

]ارسطو والمرأە، امام عبدالفتاح]ئەو بیرروباوەڕانە دەتوانم سەدان نمونەی بۆ بهێنمەوە لە ئایینی جولەکە و قسەکانی باوکانی مەسیحیەت، و بەڵکو دزەی کردۆتە ناو ئینجیلەکانیش. هەمان ئەو بیروڕایانە لە هەموو تەفسیرەکانی قورئان بەدیدەکرێت هەتا لە تەفسیرە نوێکانیش، و هەروەها لە حەدیس و فیقە و هەموو زانستەکانی پەیوەست بە ئایین.

لەسەر ئاستی خەڵکیش هێندەی ئەو بیروڕایانە لەسەر مینبەرەکان و لە بەرنامە دینیەکان بگوترێتەوە، زۆر خراپ بەناو خەڵکی ئاساییش بڵاوبۆتەوە، بۆیە سەرەڕای ئەوەی ئەرستۆ مەزنترین فەیلەسوفی مێژووە، بەڵام بەڕای من دامەزرێنەری فەلسەفەی چەوساندنەوەی ئافرەتیشە، چونکە کەس بەرلەو بەو شیوەیە سیستماتیکە عەقڵیە بیناغەی چەوساندنەوە و بە نزم سەیر کردنی ئافرەتی دانەناوە، سەرەرای ئەوەی کە ئەڕستۆ دوو جار ژنی هێناوە، لە هەردوو جاریشدا زۆر بەختەوەر بووە لە ژیانی خێزانی و وەسیەتی کردوە لە تەك ژنی یەکەمی بنێژرێت، وکچەکانی زۆر خۆش ویستوە ! ٢٠١٥/٥/٢٣

خۆپێشاندانی ملیۆنی پاریس وهەلێکی تری لە دەست کورد دەرچوو!

کورد فێرە فورسەتی چاك و مێژوویی لەدەست بدات، لە زۆر بۆنە هەوڵی ئەوەمان داوە و خەڵکانیکی زۆر ویستویانە ئاگاداریان کەنەوە، بەڵام بێ سوود بوە، ئەوانە تەنها گوێ بۆ ئەو چەند کارمەندە مفتەخۆرە دەگرن کە ناوێر هەتا پێشنیاریکیان بۆ بکەن بۆ بەرژەوەندی میللەت، چونکە خۆیان بۆ بەرژەوەندی خۆیان لەو شوێنەدان!

ئەگەر سەرنوسەری گۆڤارە فەرەنسیە هێرش بۆ سەر کراوەکە دوا وتاری بۆ پشتگیری کورد نووسیبێت، ئەگەر کۆمەڵگای نێودەولەتی شەڕی نەگریسی داعشی خستۆتە کۆڵی کوردەوە، جیا لەو هەموو هێزە نیزامیانەی وڵاتان، ئەگەر کورد لە دنیادا باسی ئازایەتی وجوامێری دەکریت لە سەری تیرۆرستان، باشە بۆ کورد بە وەفدێکی باڵاوە بە سەرۆکایەتی هەرێم یان وەزیران یان هەر نەبێت پەرلەمان بەژداری نەکرد لەو بۆنەیە سیاسیە گەورەیە کە پەنجا سەرۆک و سەرۆک وەزیران بەژداریان تێدا کرد؟! ئەحمەد داود ئۆغلۆ بەژداری بکات بەو شۆرەتە زڕاوەوە، کە سەرۆکی فەرەنسا پۆرتی باوکیشی شکاند، و وەک میوانێکی ڕەزاقورس مامەڵەی کرد، کەچی کورد ڕۆژانە بەرپرسانی ئەوروپا سەردانی هەولیر دەکەن، سەبارەت بە شەری داعش، بەژدار نەبیت بە کەسیکی دیار؟! هەرنەبا کاکەی فەلاح تان ناردبا!

هێشتا خوشك و برایانی کوردی تورکیا زیرەکتربوون و لەیلا زانا و سەلاحەدین دەمیرتاش بەژداربوون و توانیان تارادەیەك سەرنجی خەڵك بۆ دۆسیی سێ کچە شەهیدەکەی کورد لە پاریس ڕاکێشن! بەڵام دەبوایە تەرکیزیان لەسەر ڕووبەڕووبوونەوەی کورد بە داعش کردبا، نەك کەیسێکی وا، هەرچەندە ئەویش گرنگە.

سەرۆکەکانی ئێمە بە قەد محمود عەباسی فەلەستین یشیان تێدا نەبوو، کە لە دژی ناتانیاهوو خۆی گەیاندبووە ڕیزی یەکەمی سەرۆکەکان وتا کۆتایی لە تەك مێرکل بوو؟!

بەراستی پیاو نازانێت ئەو دەزگایانە چۆن بەڕێوە دەچێت، دەچنە سەیران وسەردانی شۆپینگ و بازارکردن، لە کاتە کارەساتاویەکان، بەڵام بۆ بۆنەیەکی واگرنگ نەبایان دیوە و نە باران!

محەمەد هەریری ٢٠١٥/١/١٣

تەنها ئاڵای عێراق هێمای ڕژێمی بەعس نییە

کەس نییە لەو کوردستانە پشتگیری لە هەڵوێستی سەرۆک بارزانی نەکات دەربارەی ئاڵای عێراق، ئەو ئاڵایە دزێوەی لە سایەیدا بەشی هەرە گەورەی تەمەنی سوتاندین بەبآ هودە، وسەدان هەزاری لێ کوشت وقڕ کردین، وتەنها بۆ چاوبەست کردنی خەڵکی ساویلکە ونەتەوە پەرەستی وئیسلامی عروبەتی دەستەواژەی (الله اکبر)لەسەر نوسراوە. لەسەر ئاستی کەسێتیدا چەندین جار ڕوبەرووی ئەو پرسە بومەتەوە لە چەندین هەڤپەیڤینی تەلەفزیۆنی عەرەبی وبەهەمان مەنتیقی سەرۆکی هەرێم بەرگریم لەو هەڵوێستەی بەڕێزیان کردوە، کە هەڵوێستی هەموو کوردێکی پاک ودروستە. بێگومان ئەو باسە لە هەموو بەرنامەیەکی سیاسی تایبەت بە دۆزی کورد لە میدیاکان دەوروژێنرێت، هەتا لە چاوپێکەوتنەکانی سەرۆک بارزانیش ئەو پرسیارە سواوەی دوبارە وسآ بارە لێدەکرێتەوە، هەر چەندە وەڵامەکەیشی گەلێک ڕوون وئاشکرایە کەچی میدیا وعەقڵیەتی عەرەبی بۆیان هەرس ناکرێت، وهەردەم دۆڵی شێواندن وتەحریف کردنی بۆ لێدەدرێت لە میدیا عەرەبیەکان.

بەو دواییە بە بۆنەی خۆ ئامادە کردن بۆ میوانی کردنی کۆنگرەی یەکێتی پەرلەمانتارەکانی عەرەب لە هەولێری پایتەخت لە سەرەتای ساڵی نوێدا، وناردنی سەرۆکی هەرێم نامەیەک لەو بارەیەوە بۆ هەر سآ سەرۆکایەتیەکان (سەرۆکایەتی کۆماری، ووەزیران وئەنجومەنی نیشتیمانی) ئەو کێشەیە جارێکی تر وروژێنرایەوە. بەڵام وروژاندنی ئەو جارەیان لە بەرژەوەندی کورد نەبوو لە سایەی ئەو بارودۆخەی دۆزی کورد پێی تێپەڕ دەبێت، وەک هەڕەشەکانی تورکیا وبۆردومان کردنی خەڵکی مەدەنی وگوند نشینەکان، وسوار بوونی داشی عەرەبەکانی عێراق لە حکومەت وسەر ئەرزی واقیع، ودەسی دەسی پێکردنی مادەی 140 ودواخستنی، وهەوڵەکانی حکومەتی عێراق بۆ خۆ پڕ چەک کردن، کە هەندێکیمان لە میدیاکان بەرچاو کەوت.

پێم وایە لە بنچینەدا قبوڵ کردنی بەستنی کۆنگرەیەکی وڵاتانی عەرەبی لەسەر خاکێکی کوردی ئەگەر عێراقیش بێت هەڵەیە، چونکە ئەوە جۆرێکە لە دان هێنان بەوەی کە کوردستانی عێراقیش بەشێکە لە نیشتیمانی عەرەبی، وەک عەمرو موسای ئەمینداری گشتی کۆمکاری عەرەبی لە ناو پەرلەمانی کوردستان گوزارشی لێکرد زۆر بوێرانە. دووەم هەڵنەکردنی ئاڵای عێراقی ێدام حسین لە کاتی بەستنی کۆنگرەکە ئیحراجێکی گەورە

دروست دەکات بۆ حکومەتی هەرێم وهەلێکی زێڕینیش دەداتە دەست میدیا عروبیەکانی ئەو هەموو وڵاتە عەرەبیانە ومیدیای تریشی وەک جەزیرە وبەغدادیە وشەرقیە وموستەقیلە هتد.. بۆ زیاتر شێواندنی مەسەلەکە، وزیاتر چەواشە کردنی بینەری عەرەبی.

وابزانم ئەو نامەیەی بەڕێز سەرۆکی هەرێم بۆ پەرلەمانی عێراقی کاریگەری نابێت لەسەر ئەو پەرلەمانە حوسێنییەی کە نیوەیان زیاتر خەریکی حەج کردنن ونیوەشیان هەر لە ئەساسدا رۆژێک هەن وده نین، بۆیە چاکتر وایە لە جیاتی ئەو کێشەیەی ئاڵا زیاتر تەرکیز بکرێتە سەر کێشە جەوهەریەکان، وەک چارەنووسی کەرکوک، وپتەوکردنی بەرەی ناوەخۆ، وتەگەرە خستنە بەردەم تەسلیح کردنەوەی حکومەتی عێراق، یان هەر نەبێت دیاریکردنی بەشی حکومەتی هەرێم لەو چەکانە وچەندین پرسی گرنگتر.

شتێکی تر، سەرۆکی هێژا چاک دەزانێت کە تەنها ئاڵای عێراق هێمای بە جێماوی بەعس نییە لە کوردستان، فایلدارەکان هێمای بە جێماوی بەعسن، بەرپرسێکی سەردەمی بەعس وئێستاش کەوەک ئەو سەردەم بۆی چۆتە سەر هێمای بەعسە، ئەندام پەرلەمانێکی عێراق کە لەسەردەمی ئەنفال وکیمیا باران کردندا ڕاوێژکاری ێدام بوو هێمای سەردەمی بەعسە، دیاردەی نەبوونی زمانی یەکگرتووی کوردی، وبەزمی سۆرانی وبادینی هێمای سەردەمی بەعسە کە سیاسەتی (هاوکاری) و (بزاڤ) ی پەیڕەو دەکرد، وچەندین دیاردە وکەس وشتی تر هێمای سەردەمی بەعسن، هەمووشیان زۆر زیان بەخشن، ئاڵای عێراقی بەعس کە تەنها پارچە کوتاڵێکە وابزانم لە هەموویان زیانی کەمترە، ئەگەریش بمانەوێت قەڵاچۆی هێماکانی بەعس بکەین با سەیرێکی دەوروبەری خۆمان بکەین ئەوسا دەبینین چۆن هێماکانی بەعس تێکەڵ بە هەموو ژیانمان بوون، وەک هەوا بە سییەکانماندا گوزەر دەکەن.

ورشەی بیر لە

ترس لە دەستبڕین هەر لای دز نییە!

ئەو ڕستەیەی کە لە دەمی کاک خلیل ئیبراهیم، دەرچوو وەك ئەندامێکی مەکتەبی سیاسی یەکگرتووی ئیسلامی، کە باسی دەستبڕین کرا وەك سزایەکی توند وناگونجاو، لە جیاتی ڕەواندنەوەی گومانەکان و ترسەکان وەك هەر سەلەفیەکی دەقپەرست ڕەپ وڕەق گووتی: دەستبڕین سزایەکی خودایە، تەنها ئەو کەسانە دەترسن لە دەستبڕین کە دز بن! لە دەیان کتێبی ئیسلامی و وتار گوێم لێبوە، هێندە داهێنەرانە نەبوو.

کێشەکە ئەوە نیە لای کەسانێك نابێت دەستبڕین هەبێت چونکە دەسەڵاتدارەکان ڕزگاریان دەبێت و دەستی هەزارەکان بەبردرێت! کێشەکە پرەنسیپە. بە واتایەکی تر کێشەکە هەر پەیوەست نییە بە دەستبڕین، بەڵکو هەموو سزاکانی ئیسلام و قورئان دەگرێتەوە. یانی ئەگەر دەستبڕین هەبوو، دەبێت دەست وپێش پیکەوە لە بن هەنگڵەوە ببڕین وەك سزای موحارەبەی خوا و پێغەمبەر، و سزای جەڵدە لێدان لە زیناکەر لە بەرچاوی خەڵك و چەندین سای تر بەپێی قورئان. ئەگەر بێینە سەر سونە، ئەوە دەبێت زیناکەرانی ژندار و مێرددار ڕەجم بکرێن، دەبێت کاری نیربازی بکوژرێن و بسوتێنرێن، یان لە بەرزترین بینایەی شار فڕێدەرێنە خوارەوە و سوتان بە زندی و خنکاندن و چەندین سزای تر هاتوە لە سونە وفیقهدا.

جارێکیتریش باسی ئەوەم کردوە، ئیخوان بە گشتی لە ژێر وتاری تەشریعی و عەقیدی سەلەفیەت ڕزگاری نەبووە، بەردەوام چارەسەرەکانی ئەوان دەبینن بۆ کۆمەڵگای هاوچەرخ، کاتێکیش ڕەخنەیان لێدەگریت بە خۆیان دێنەوە و دەزانن چ هەڵەیەکیان کردوە، دیسان هەوڵی خۆ ڕزگارکردن دەدەن لە هەڵەکان، بە هێنانەوەی عوزر و بیانوو. بەڵام کە بە بێ خۆ ئامادەکردن قسە دەکەن، ئەو شتە دەڵێن کە لە دڵیاندایە. ئەوەش لەبەر نەبوونی خوێندنەوەی تایبەت بە خۆیانە بۆ مەنهەجی عەقیدی تەشریعی.

بە نیسبەت ڕەفتارکردن لەگەڵ ئەو دەقانەی سزادان کە ئاماژەمان پێکرد، هەر کەسە و بە جۆرێك دەیەوێت خۆی لە ئیحراجی ئەو سزایانە رزگار بکات. تەنها سەلەفیەکان بەبێ گوێدانە هیچ ئیعتیباراتێکی سەردەم دەست بەو سزا و دەقانە دەگرن، بەوپەڕی خۆشحاڵیەوە جێبەجێ دەکەن، بێ گوێدانە سەردەم و زەمەن و گۆڕانی ژینگەی سارستانی و عەقڵی. کەسانێکیش هەن وەك قورئانیەکان [کە تەنها باوەڕیان بە دەقەکانی قورئانە بە تەئویلی خۆیان] وەك پێشەی هەمیشەییان نکوڵی دەکەن لەوەی ئەو ئایەتە بە مانای دەستبڕین بێتەوە:

"وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُواْ أَيْدِيَهُمَا جَزَاء بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِّنَ اللّهِ وَاللّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (38))" ألمائده (هەر لەو وشەیەش واناکەن، بەڵکو لە مەسەلەی ملك اليمين و شتیتریش بە پێچەوانەی هەموو زانستی تەفسیر و حەدیس و عەرەبی دەڵێن َاقْطَعُواْ أَيْدِيَهُمَا مانای دەستیان ببڕن نییە، گوایە وشەی القطع بە مانای تری زۆر هاتوە، بە مانای ڕێگەگرتن و نەهێشتن! بەوە خەنی

بوونه كه له سورەتی یوسف دا هاتوە:[وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ] (یوسف:31(

كاتێ خانمەكان یوسف یان دیت دەستیان بڕی لەبەر جوانی یوسف، گووتیان ناشێت ئەوە مرۆڤ بێت...! دەڵێن خۆ ژنەكان دەستیان لێنەكردەوە بە دیتنی یوسف؟! كەوابوو قطع مانای بڕینی لێكجوداكەرەوە ناگەیەنێ! ئەو بەڵگەیە وبەڵگەی تریش زۆر لەوە لاوازترن خۆیان بگرن بەرامبەر ئەو ئایەتە ڕاشكاوەی دەستبڕین. له كوردیش بە بڕینی لێك جوداكەرەوە و بڕینی دەست وەك زامدار كردن هەر دەڵێن دەستبڕین. لە عەرەبیش هەروایە..بێگومان وشە زۆرجار لە سیاقی قسە مانای دەگۆڕێت، بەڵام زانایانی زمانی عەرەبی هەر خۆیان ئاماژەیان بۆ ئەو مانایانە كردوە.

هەروەها دەڵێن زانایانی وەك بوخاری و موسلیم و زمەخشەری و ترمذي و ابو داود و النسائي عەرەب نەبوون و لە مانای َاقْطَعُواْ أَيْدِيَهُمَا تینەگەیشتوون وەك عەرەبێك؟!

باشە ئەی شافیعی و مالیك و ئەحمەدی كوڕی حەنبەل خۆ عەرەب بوون هەر واش تێگەیشتوون؟ !ڕاستیەكەی من هەموو ئیجتیهادێكی قورئانیەكان ڕەت ناكەمەوە، زۆر بیروڕای جوانیشیان هەیە لە دووبارە تێگەیشتنەوە لە قورئاندا، بەڵام ڕەتكردنەوەی مانای بەدیهی و كە هەموو سەرچاوە و مێژوو و واقیع كە لەسەری ڕێككەوتوون ئاسان نییە. من تێیان دەگەم ئەو ئیحراجیە لەبەر ڕوحی سەردەم، پێشان موسڵمانان بەر لە سەد ساڵیش هەستیان بە هیچ ئیحراجیەك نەدەكرد وەك داعشیەكانی ئیستاش چونكە لە دەرەوەی مێژوون، باسی دەستبڕین وسەربڕین و ڕەجمكردنی زیناكەر و ئەو سزا توندانە بكەن، چونكە سەردەمەكە لێیانی قبوڵ دەكرد، بەڵام هیچیتر زۆر لەو ئەحكامانەی كە بەڕای من لە ئەساسدا وەك مەرحەلی هاتوون و وەك وەڵامدانەوەی داخوازیەكانی ئەو كات و سەردەمە، وەڵامی دروست نین بۆ چارەسەری كێشەكانی ئەو سەردەمە. لە وڵاتان ئەوەی دەستێكی براو بێت یان پێیەك، دەوڵەت هەموو مەسروفاتی خۆیی ومنداڵەكانی دەكێشێت، با لە كاتی دزینیش وای بەسەر هاتبێت! ئەگەر دەستی دز ببرابایە بەخێرایی، ئەوە دەستی زەرقاوی و عەنتەر زەوابری و حەتاب و زۆر لە سەركردەكانی جیهادی سەلەفی دەبوایە ببرایە، چونكە ڕابردوویان زۆر پیس بوو لە تاواندا! بەڵكو لەو باوەڕەدا بووم زۆر لە شەڕكەرانی داعشیش دەبوایە بێ دەست بان، كە كاتی خۆی خەڵكی دز و جەردە وبێ رەوشت بوون، بە كاریگەری سۆزداری هاتونەتە ناو ئیسلامێكی گونجاو لەگەڵ ئاڕاستەی توندوتیژیان!

جاریكیتر دووبارەی دەكەینەوە وەك دەزانین قورئان لە ٢٣ ساڵدا دابەزیوە، ١٣ ساڵی لە مەككە، و ١٠ ساڵی مەدینە، لەو دەساڵەی مەدینەدا كە ئایەتەكانی ئەحكام و معاملات دابەزیوە، چەندین ئایەت بە ڕای زۆربەی زانایانی ئیسلام نەسخ كراوەتەوە لە پێناو گۆڕانی

واقیعدا و هێنانەدی بەرژەوەندی موسڵمانان، ماقوڵ نییە بە درێژایی هەزار وچوارسەد ساڵ هەموو ئەحکامەکان وەك خۆی بمێنێتەوە! ئایە مەرجە تەنها پێغەمبەر لە ژیاندا بێت تا نەسخ ڕووبدات، لە کاتێکدا زۆربەی هەرە زۆری ئەو ئایەتانەی کە باس لە نەسخبوونی دەکرێت، دەقێکی ڕوون وئاشکرای لەسەردا نەهاتووە کە لە زەمەنی پێغەمبەر [د.خ [نەسخ کراوەتەوە، زیاتر ڕای ئەسحابە و ئیمام و فەقیهە گەورەکانی پاش وەفاتی پیغەمبەرە؟! کە نەسخ پاش وەفاتی پێغەمبەر [د.خ] بڕیاری لەسەر دراوە، ئەی بۆ تەنها کە نۆرەی سەردەمی ئیمە هات گووتیان نابیت دەست بۆ نەسخ ببرێت؟!

بەڕای ئیمە هێشتنەوەی هەندێك کێشەی زۆر هەستیار بەبێ چارەسەرێکی برەر و یەکلایی کەرەوە، ئەگەر باوەڕمان بە بێ سنووری زانستی خوا هەبێت بە رابردوو وئێستا وئاییندە، دەگەینە ئەو راستیەی کە خودا پرسگەلێکی وەك بۆ نموونە کۆیلایەتی و سزا توندەکانی وەك ڕەجم و دەستبرین و هتد، بۆ بژاردە و هەل ومەرجی موسڵمانانی جێهێشتووە بە پێی میکانیزمی جۆراوجۆری وەک، ڕەچاوکردنی بەرژەوەندی گشتی موسڵمانان، کە نەجمەدین تۆفی دۆزیەوە، هەروەها بۆ نەسخی زەمەنی کە ئێمە لە وتارێکی سەربەخۆدا باسمان کردوە . دەنا ماقول نییە موسڵمانانی جیهان شەرم لە باسی دەستبڕین و کۆیلایەتی وڕەجمکردن بکەن، خودا نەزانێت ڕۆژێکی وا بەسەر جیهاندا دێت کە ئەو چەند ئەحکامە مەرحەلیانە ئیحراج بۆ موسلمانان دروست دەکات!

ئیخوان و هەر جەماعەت و گرووپێکی ئیسلامی سیاسی دەبێ بزانن، کە دەسەڵاتیان بەسەر شوێنێك شکا، و ئەو ڕۆژەی بەبێ منەت ئەو سزایانەیان جێبەجێ کرد، ئەوە جیهانیش هەمووی بە زۆربەی موسڵمانانیشەوە لێیان بێ منەت دەبن و دژایەتیان دەکرێت. بۆیە چاکترە ئەو باسانە بۆ سورپرایز و شەقی بەخت بەجێ نەهێڵن، باشترە توێژینەوەی وردی لەسەر بکەن. ترسی خەڵك لە دەستبڕین و سەربڕین و پێ بڕین لەبەر ئەوە نیە ئەوەی لەو سزایانە دەترسێت دزە یان تاوانبارە، بەڵکو لەبەر تووندی سزاکانە، کە هیچ جانسێکیتر نادەنە تاوانبارەکە بۆ گەڕانەوە لەو ڕێگایە خراپەدا. ملیۆنەها یاسازان و ڕۆشنبیر و بیرمەند لە دنیادا دژی ئەو جۆرە سزایانەن، ماقوڵە هەمووی دژ بن؟!

15-07-2015خەندان

بۆ بانگەوازە دینیەکانی پێش ئیسلام بە جیهاد نەگەیشتن؟ !

محەمەد هەریری

ئەگەر ویستت میللەتێك لەبەر چاوی جیهان ڕەش کەیت جیهادیان پێ بکە! چونکە ئەو میراتە فیکری و دەقە زۆر وزەبەندانەی لەو بوارەدا بۆمان جێماوەتەوە تێکەڵی کەیت بە ئاوی زەریاش ڕەشی دەکات .لە ئەدەبیاتی ئیسلامی بە هەموو سەرچاوەکانیەوە یەك پارچە ستایش و پیاهەڵدانە بە جیهاد وموجاهیدان و پلەی گەورەی ئەوان لای خوا و ئەو پاداشتە گەورانەی بۆیانی ئامادە کردوە، و زۆر بە شێوازێکی لە ڕادەبەدەر وەسف وسەنای موجاهیدان کراوە.باشە ئەگەر وابێت و جیهاد ویستی خوای لەسەر بێت و هێندە کارێکی پیرۆز وبەرز بێت، بۆ ئەمڕۆ ئەو میللەتانەی کە خوا غەزەبیان لێ دەگرێت و کۆمەڵێك موجاهیدی ڕیشن و ڕیقن و بێ عەقڵیان بۆ دەنێرێت لە ماوەیەکی پێوانەیی کورتدا دەبنە یەکێك لە میللەتە هەرە قێزەونەکانی دونیا؟ !بڵێی کێشەکە هەر لە خودی جیهادەکە بێت یان لە چۆنیەتی جێبەجێ کردنیدا؟!

لە ڕاستیدا کاتی خۆی کە جیهاد سەپێنرایە سەر موسڵمانان وەزیفەیەکی کاتی رادەپەڕانت ئەویش پاراستنی دەعوە و پێغەمبەر و خودی دینەکە بوو، هەتا سەقامگیربوونی قەوارەی موسڵمانان لە پاش شەڕی هەڵگەڕاوەکان، دەکرا لە پاش ئەو شەڕە کۆتایی پێ بێت، بەڵام تێوەگلانی ئیسلام لە مەسەلەی فتوحات، کە بەڕای من ئیجتیهادێکی هەڵە بوو سەد دەر سەد، وای لەو ڕوحیەتە جیهادیە کرد، کە من ناوم ناوە بە ڕوحی جەنگاوەری لە وتارێکی تردا، هەموو دینەکە بە بۆیەی جەنگاوەرێتی ڕەنگ بکات .نیتشە گاڵتە بە مەسیحیەت دەکات و بە دینێکی مێینە وەسفی دەکات، ئەگەر شارەزای ئیسلام با، بێگومان بە دیانەتێکی نێرینە و جەنگاوەر وەسفی دەکرد! کە بەڕای من ئەو جەنگاوەرێتیە ڕوحی پەیامی ئیسلامی خستۆتە ژێر سێبەری تۆخی لایەنە جەنگاوەریەکە.خوا ئەبو سوفیان و ئەبو جەهل و باقی سەرانی قورەیش بگرێت، ئەگەر لییان گەڕابا پێغەمبەر [د.خ] بە ئازادی دەعوەی خۆی بکات، بەو شێوەیە شەڕیان نەکردبا و شوێنکەوتانیان نەچەوساند بایەوە، هەرگیز پێغەمبەریش ناچار نەدەبوو هیجرەت بکات و عەشایر لە دەوری خۆی کۆکاتەوە و نیوەی زیاتری پەیامەکەی بۆ جەنگ و جیهاد تەرخان بکات !خۆ بەر لە پەیامی پێغەمبەر محەمەد [د.خ] کەسانێکیتر هەبوون خاوەن پەیام بوون، پێیان دەوتن حونەفاکان، هەندێ کەس دەڵێن پێغەمبەریش بوون! وەك [زید بن عمرو بن نفیل [کە دژی پەرستنی بت وسەنەم بوو، گۆشتی ئاژەڵێکی نەدەخوارد بۆ بت وسەنەم سەربڕابان، کچی لە زیندەبەچاڵکردن ڕزگاردەکرد، ئەرەق و گۆشتی بەراز و مردووی لە خۆی حەڕام کردبوو.

(بلوغ الأرب للبغدادي ج 2 ف, زيد بن عمرو (يەكيكيتر ناوی [قُس بن ساعدة] كه بە وتاربێژی عەرەب ناسراو بوو، یەكەم كەس بووه باوەڕی بە زیندووبوونەوه و حیساب وكیتاب كردوه له ناو عەرەب .قەسی كوڕی ساعیده شەو ڕۆژ خەڵكی بانگ دەكرد بۆ دەعوەتەكەی هەتا لە بازاڕی عوكاز بە ئاشكرا بانگەوازی دەكرد بۆ دینەكەی هەتا دەڵێن پێغەمبەر دەربارەی وتوه: رحم الله قُساً، إني لأرجو أن يبعثه الله أمة وحده.. ڕەحمەتی خوا لە قەس بێت، هیوادارم خودا وەك ئومەتێك بە تەنیا زیندووی كاتەوە! (بلوغ الأرب 2:246 - السيرة الحلبية 1:318) (السيرة النبوية - ابن كثير - 1:146 (یەكێكیتر لەوانە [أمية بن أبي الصلت] ورغم كە خاوەن شوهرەتێكی زۆر بەرفراوانە، ئەویش لە زۆربەی بیروباوەڕەكانی وەک ئیسلام گوزارش لە خۆی دەكات، وهەموو حەڕامەكانی حەرام كردوه لە خۆی!

لە هەندێك دەقدا خاوەن پەنجەمۆری تایبەتی خۆیەتی بۆ نمونە لە وەسفی مەلایكەتدا، بۆیە ناتوانین بڵێین هەموو شیعرەكانی دراوەتە پاڵی هەڵبەستراون .ئەو ئەزموونە دینیانە كە دەشێت هەندێكیان نبوەت وپێغەمبەرایەتی بوبن، زۆربەی زۆری بیروباوەڕی ئیسلامیان لە خۆدا گرتوە بەپیی هەواڵەكان! هەموو حەرام وحەڵاڵەكانی ئیسلامیان تێدا بووه، یەكتا پەرستی خوا خاڵی هاوبەشیان بووە لەگەڵ ئیسلام، زیندوبوونەوە و ڕۆژی حیساب و دۆزەخ وبەهەشتیش، و هەموو وردەكاریەكانیتریان تێدا بووە، كەوابوو ئەزموونی دینی زۆر هەبوون پێش پێغەمبەر، هەڵگری هەمان ڕوئیا و پەیام بوون، بەلام بۆ بەو ئەنجامە نەگەیشتن كە تێوەگڵێن لە كوشت و كوشتار وجیهادا؟ !دەكرێت قیادەكان و سەرانی قوڕەیش لەسەردەمی ئەواندا زۆر حەكیمتر بووبن لە هەڵس وكەوتیان لەگەڵ بانگەوازی ئەوان، و هێندە تەنگیان پێ هەڵنەچنیون وەك دەرهەق پێغەمبەر محەمەدیان كرد، نازانم قوڕەیش بۆ هێندە نەرم بوون لە تەك بانگەوازی ئەواندا، وهێندە توندوتیژ بەربەرەكانێی ئیسلامیان كرد؟!

لەوانەیە كەسانێك بڵێن چونكە ئیسلامیش توند بوو لە هەڵسوكەوت دەرهەقی قوڕەیشدا و خستنیە بەردەم دووڕیانیكی سەخت: یان شەڕ یان موسلمان بوون! ڕاستە ئەوە پەیامی ئیسلامی مەدەنی بوو، بەڵام لە مەكەدا وانەبوو ئایەتە مەككیەكان زۆر ڕوونن كە ڕیزی لە هەڵبژاردەی عەقیدەیی دەگرێت، وەك بۆ نمونە: (وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ) الكهف: ٢٩]بڵێ هەق لە لایەن پەروەردگارەوەیە، ئەوەی بیەوێت با ئیمان بهێنێت و ئەوەی بیەوێت بابروا نەهێنێت [.قل يا ايها الكافرون لا اعبد ما تعبدون، ولا انتم عابدون ما اعبد، ولا انا عابد ما عبدتم، لكم دينكم ولي دين. الكافرون)قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ، لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ، وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ، وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ، وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ، لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ) الكافرون: ١-٦]بڵێ ئەی بێباوەڕان، ئەوە ناپەرستم كە ئێوە دەیپەرستن، ئێوەش ئەوە ناپەرستن كە من دەیپەرستم، منیش ئەوە ناپەرستم كە ئێوە دەیپەرستن، ئێوەش ئەوە ناپەرستن كە من دەیپەرستم، ئێوە دینی خۆتان بۆ خۆتان و منیش دینی خۆم بۆ خۆم [

دەکرێت بڵێین هەردوو لای هاوکێشەکە سەرانی قوڕەیش و خودی پێغەمبەر د.خ، یەکەمیان بە چەوساندنەوەی لە ڕادەبەدەریان و دووەمیشیان بە کاردانەوە و هەڵچوونی لە ڕادەبەدەردا ئەو حاڵەتەیان گەیاندبێتە ئەو ڕادەیەی کە بە تەنها بە شمشێر کێشەکانیان یەك لایی بکەنەوە. گوومانم نییە ئەگەر لێیان گەڕابایە ئیسلام بە ئازادی بانگەواز و پەرستشەکانی کردبا، ناچار نەدەبوو هەموو دینەکە بەرگی ئاسنینی جەنگاوەران بپۆشێت، ئەو باجە گەورەیە لە مێژوو و گیان و ڕوحی ئومەتدا بدات، بەڵکو دیانەتێکی ڕووحی زۆر نەرمونیان دەبوو.

07-07-2015خەندان

چۆن شەڕی فیکر بە فیکر دەکەیت؟!

لەوەتی هەواڵی قەدەغەکردنی دانراوی چەند زانایەکی سەلەفی بڵاوبۆتەوە، خەڵکێکی زۆر وروژاوە، هەتا کەسانێك کە هیچ پەیوەندیەکیانیش بە فیکری سەلەفی نییە، بونەتە مامەخەمەی فیکر. من لەوەتی هەم دژی قەدەغەکردنی فیکر و کتێبم، لەبەر باوەڕم بە ئازادی دەربڕینی بیروڕا، نەك لەبەرئەوەی باوەڕم بەوەیە کە شەڕی فیکر تەنها بە فیکر دەکرێت! من لەو باوەڕەدا نیم هەموو شەڕێکی فیکری بە تەنها بە فیکر بکرێت، لەبەر چەندین هۆ:

-زۆرجار ئەوەی بەرامبەرت تەنها بیرێکی سەتحی و شەعبیە ختووکەی عەقڵی ساویلکە و نەزانان دەدات، ئەو خەڵکە ئامادەگی بۆ وەرگرتنی فیکری توندڕەو و ناعەقڵانی زیاترە لەوەرگرتنی فیکری میانڕەو و شارستانی، بە تایبەتی ئەگەر فیکرە توندرەوەکە تێکەڵ بە موقەدەسات کرابیت.

-لە زۆر سەردەم و کات و شوێندا هەلی یەکسان لەبەردەم فیکرەکان وەك یەك نین تا بتوانن شەڕی فیکر بە فیکر بکەن. ئەوەی پارە ودەسەڵات ومیدیای بەدەستە جیایە لەوەی لەو ئامرازانە بێ بەشە.

-چونکە جاروبار ئەو فیکرە لە سنووری فیکر راناوەستێت تا تۆ بتوانی هەلی شەڕکردنیت هەبێت، هێندەی پێ ناچێت ئەو کراوەتە مەخلوقێکی توندڕەوی بێ فیکر، کە مامۆستایانی شورەیەکی قایمیان لە دەوری عەقڵیدا هەلبەستوە، نا هێڵن کاریگەری هیچ فیکرێکی تری بکەوێتە سەر.

-کاتێ سەلەفیەت کەسێك پەروەردە دەکات لەسەر گوێ نەدانە کەس لە خۆیان زیاتر، وبە گومڕا زانینی هەموو خەڵکیکی دینداری نا سەلەفی، بەڵکو بە کافر زانینیان، شەڕی فیکر بە فیکری چی دەکەیت؟! مەگەر شەڕی کلاشینکۆڤ و ئاربیجی لەگەلدا بکەیت.

کە سەلەفیەتی توندڕەو دەوڵەمەندترین دەوڵەتی کەنداو و گەورەترین دەوڵەمەندانی عەرەبی لە دوا بێت، کتێب بە لێشاو چاپ بکەن بە خۆرایی، سەدەها کەناڵی ئاسمانی بێ کەڵك ژینگەی ئاسمانی پێ پیس بکەن، پارەیەکی زۆر لە خزمەت بانگەواز و بانگخوازانی بێت، شەڕی فیکر بە چ دەکەیت کە تۆ نەتوانیت دوو کتێبیش چاپ بکەیت، و کەناڵێکی ئاسمانیت هەبێت و ڕادیۆیەکت هەبێت؟!

كه دەسەڵاتی سیاسی له پشت فیکری توندڕەو بوو لەبەر خێڵەکی بوونی خۆی و لاسایی کردنەوەی خێڵە عەرەبیەکانی کەنداو، سەدەها و هەزارەها مزگەوتی خستە خزمەتی فکری توندرەو، خەڵکی ئاسایی سەرچاوەی فیکری وفەرهەنگی خۆی لەو مینبەرە توندڕەوانە وەرگرت لەبەر هەژاری فەرهەنگی، پێم ناڵێی چۆن شەڕی فیکر بە فیکر دەکەیت؟! چۆن دەنگت دەگاتە ئەو خەڵکە ساویلکە وسەتحیە؟! کە قسەی مەلایەکی توندڕەو بە هەموو موفەکیر ومیانڕەوانی جیهان ناگۆڕێتەوە؟!

-چۆن بواری فیکری بۆ فیکرێکی سروشت فاشست ونازی خۆش دەکەیت، کە فیکر وعەقڵ بۆ جارێك بەکار دەهێنێت تا سەردەکەوێت، کاتێ سەرکەوت، هێندە دڕندانە لەگەڵت دەجەنگێت نەك بواری فیکریت پێ دەدات بەڵکو خۆت وفیکریشت سەرکوت دەکات؟!

-له هەر دەوڵەتێك کە سەلەفیەت تیایدا دەستباڵا بێت، هەموو جۆرە کتێبێکی نەگونجاو لەگەڵ فیکری توندڕەوی خۆیان قەدەغە کراوە، نەك ئەوە ببینە پاش کودەتاکەی المتوکل ٢٣٢ هـ، بەسەر موعتەزیلە، قەسابخانەیەکیان بۆ کتێبەکانی موعتەزیلە و کەسانیتر کرد بە جۆرێك لە ١% بەرهەمی ناوازەیی وعەقڵی موعتەزیلەکان لە نێوبردران، و ئەوەندەشی ماوەتەوە لە شوێنە دووردەستەکان پارێزران، وبەردەستیان نە کەوتن دەنا ئێستا شتێکمان نەدەزانی دەربارەیان .ئێستاش لە سعودیە بریکاری وەزارەتی ڕۆشنبیری سعودی عبدالعزیز العقیل لە پێشانگای کتێبی ریاز پار لە ئازاری ٢٠١٤ گووتی: "هەر کتێبێك پێچەوانەی سەوابتی دینی و سیاسی مەملەکەتی عەرەبی سعودی بکات، قەدەغەیە هی هەر دەوڵەتێك و حزبێك بێت" کەتیایدا هەموو کتێبەکانی ئیخوانیش قەدەغە کران!

-ئەمڕۆ جیهان گۆڕانکاری زۆری بەخۆیەوە دیوە، تەنها ڕاستی ودروستی فیکرێك، ئەو فیکرەیە سەرکەوتوو ناکات، ئەگەر بێتوو پاڵپشتێکی مادی ومەعنەوی گەورەی نەبێت، بەڵگەش لەسەر ئەوە، ئەمڕۆ فیکرێکی تەپیوی وەك سەلەفیەت کە لە سەرچاوەکەشی لە سعودیە خەلك لە دەستی بێزارە، ئەوەی ئاگاداری باسوخوازی سعودیە بێت دەزانیت، لە ڕێگای پاڵپشتی مادی کەنداو و پاڵپشتی سیاسی دەسەڵات خەریکە سروشتی دینداری میانڕەوی هەزاران ساڵەی کوردستان دەگۆڕێت، ئەو فیکرەیە نا مرۆییە لە ڕێگای کەناڵی میدیاکانی و مینبەر و کتێب ونامیلکەکانی دەچیتە هەموو شار و گوند و ماڵێکی کوردی بێ سەروبەر و ناکوتراو لە دژی توندڕەوی ئایینی، خەڵکێکی زۆریان هەتا لە گوندەکان و شارۆچکەکان فریوداوە، هەتا توانیتی سنوری ناوچە داخراوەکانیش ببڕێت وەك دەڤەری بارزان، کە بەپێی زانیاری من خەڵکێکی زۆریشی لەوێ خستۆتە ژێر کاریگەری خۆی، دەتانەوێت چەندیتر چاوەڕێ بین تا بەتەواوی سەلەفیەتی توندڕەو دەست بەسەر کوردستان

دادەگرێت و خەڵك دە سەدە بۆ دواوە بگێڕێتەوە؟! ئەو هەنگاوانەی دەسەڵات بە ئاگا هاتنێکی درەنگیش بێت باشترە پشتگیری بکرێت، نەك خەمی شەڕی فیکری تیرۆریستیمان بێت.

باسی شەڕی فیکریم بۆ دەکەن، شەڕی فیکری بەچی دەکەیت، کە ئێمەی نووسەرانی میانڕەو لەسەر حیسابی کات و ژیان و خێزانی خۆمان شەو ورۆژ دەخوێنینەوە و بەدواداچوون دەکەین، بە خۆڕایی بۆشتان دەنووسین، کەچی خاوەن پارە وپولە ملەستورە دەبەنگەکان دڵیان نایەت ئەوەی دەشینوسین بۆمان چاپ بکەن لە دژی فیکری شەڕانگیژ و توندڕەو؟! دەڵێ شەڕی فیکر بە فیکر دەکەین، خەریکە دەخورێیت هەی بەستەزمان! هەتا لە ئەورووپا یاسایەکی زۆروزەبەند هەیە لە دژی سەربەرزکردنەوەی فیکری فاشیستی و نازیزم، سەرەڕای پێشکەوتنی سیستمی پەروەردەوفێرکردنیان هێشتا هێندە بە متمانەوە ناڵێن شەڕی فیکر تەنها بە فیکر دەکەین!

خەندان11-05-2015

سەلەفیەت و عروبەت

سەلەفیەت ئەگەر دروستکراوی دەستی ئومەویەکان نەبێت ئەوە بونیادی گشتی وتیۆرەکانی لە ڕاژە وبەرژەوەندی ئومەویەکان بوە وتا ئەمڕۆش هەر ئەو ڕۆڵە دەگێڕێت، چونکە کە ئێمە باسی ئومەویەکان دەکەین مەبەستمان تەنها ئەو ماوە مێژووییە نیە کە تێیدا ئومەویەکان حوکمە جیهانی ئیسلامیان کردوە، بەڵکو مەبەستمان ئەو شێوازە تایبەتەی ئومەویەکانە لە نوسینەوەی تیۆری سەلەفیەت وبە تەقدیس کردنی ئەو تاکە شێوازەیە ودوورخستنەوەی هەموو شێوازەکانی ترە.
بێگومان لەماوەی فەرمەنڕەوایی ئومەویەکان لە ساڵی 40 کۆچی تا دواییەکانی 132 کۆچی، ئومەویەکان بە گیانێکی پڕ لە دەمارگیری بۆ سێکوچکەی بەنی ئومەیە وقورەیش وعروبەت هەوڵیان دەدا، زانراوەش لەو سێکوچکەیە بەنی ئومەیە لەسەری لوتکەی ئەفزەڵیەتە وئینجا قورەیش بە پلە دوو وئینجا عروبەت بە شێوەیەکی گشتی. وەک ئەبو زەهرە لە کتێبی (ابو حنیفة حیاته وعصره) ئاماژە بەو حاڵەتە دەکات و دەڵێت:"ئومەوییەکان نەزعەیەکی توندی عروبەتیان تێدا بوو، زۆر لە کلتوری عەرەبی پێش ئیسلامیان زیندوو کردەوە."
ڕق لێبوونەوەی سەلەفی بەناو ساڵح لە زمانەکانیتری ناعەرەبی تا ئەو ڕادەیە بڕی دەکرد کە ئەبو رەیحانی بەیرونی دەیگوت: (پێم خۆشترە بە عەرەبی دامشوڕن وزەمم بکەن نەك بە فارسی مەدح وسەنام بکەن)!! «والله لأَنْ أُهْجى بالعربية، أحبُّ إليَّ من أن أُمدح بالفارسية!».
ئومەویەکان لەماوەی فەرمانڕەوایەتیان بیرۆکەی سەروەری عەرەب بەسەر گەلانی تریان پیادە کرد کە زۆر بە ئاشکرایی لە دژی بنەماکانی ئیسلام بوون، ڕەگەزپەرستی عەرەبی ئومەوی بەوە گەیشتبوو کە هەتا نەدەبوو غەیرە عەرەبێک (مەوالی بە زاراوەی ئەو ڕۆژگارە) پێشنوێژی بۆ عەرەب بکات!! یان نەدەبوو غەیرە عەرەبێک ژنێکی عەرەب بهێنێت!
بەپێی کتێبی ابن تیمیە (اقتضاء الصراط المستقیم) کە سانێک لەوانەی پێیان دەڵێن سەلەفی سالح یش لە سەحابە وتابعی وئەئیمەکان کەوتونەتە داوای ئەو عروبەتەی ئومەوییەکان وەک لەو بەشەی کتێبەی بە ناوی (أعمال الكفار والأعاجم ونحوهم تنقسم إلى ثلاثة أقسام) هەتا ڕیوایەتێکی داوەتە پاڵ خودی پێغەمبەر (د.خ) گوایە نەهی کردوە کەسانێک ئەگەر عەرەبی بزانن بە زمانێکی عەجەمی واتە غەیرە عەرەبی قسە بکەن، بۆ؟! چونکە دەبێتە هۆی دروست بوونی نیفاق!! (.. عن نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما قال: " قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: من يحسن أن يتكلم بالعربية فلا يتكلم بالعجمية فإنه يورث النفاق (.من

نازانم زمان پەیوەندی چیە بە نیفاق، هەزاران کەسی عەرەبی نەزان هەن چاکترین موسڵمانن بە پێوەری ئیسلام، لەکاتێکدا هەزارەها وملیۆنەها عەرەبی زمان هەن خۆیان بە دوژمنی ئیسلامیش دەزانن!

هەروەها چەندین ڕیوایەتی لە سەحابەیەکی وەک عومەر وعبداللهی کوڕی وسعدی کوڕی ئەبو وەقاس دەگێڕێتەوە کە عەقڵ پێی هەرس ناکرێت ئەو ڕەگەزپەرستیە چۆن لەوانە دەرچوە، بۆ نمونە: (قال: قال عمر: إياكم ورطانة الأعاجم، وأن تدخلوا على المشركين يوم عيدهم في كنائسهم.) [نەکەن بە عەجەمی بدوێن، یان بچنە لای موشریکەکان لە پەرستگاکان وکڵێساکانیان] هەر لە ڕیوایەتێکی تردا گوایە حەزرەتی عومەر وتویەتی: (وروى أبو بكر بن أبي شيبة في المصنف، ...عن أبي بريدة قال: قال عمر: (ما تكلم الرجل بالفارسية إلا خب [صار خداعا]، ولا خب إلا نقصت مرؤته) ئەوەی بە فارسی بدوێت فێری تەڵەکەچیەتی دەبێت، کە بو بەتەڵەکچیش مروئەتی وپیاوەتی کەم دەبێت!! کارەساتە ئەگەر ئەو ڕیوایەتانە درۆ وهەڵبەستراو نەبن، فارسی ئاخاوتن بۆچی مرۆڤ تەڵەکباز دەکات وبێ مروەتی لێ دەردەچێت!؟

لە ڕیوایەتێکە تری عبداللهی کوڕی عومەر باسی نەورۆز دەکات ودەڵێت ئەوەی لە وڵاتی عەجەمان بوو وەک ئەوان ئاهەنگی نەورۆزی کرد وخۆی پێیان چواند تا مردن لەگەڵ ئەوان حەشر دەکرێت: (عن عبد الله بن عمر قال: من بنى ببلاد الأعاجم فصنع نيروزهم ومهرجانهم وتشبه بهم حتى يموت وهو كذلك - حشر معهم يوم القيامة.)

بێگومان لەبەر نزیکی سەردەمی خەڵکی فارس بە ئیسلام بونیان دەکرێت کوڕی عومەر ترسا بێت کە نەورۆز ڕەهەندێکی ئایینی هەبێت کە لە ڕاستیدا نەورۆز هیچ بنەمایەکی ئاینی نییە، بەڵام دەکرێت عبداللهی کوڕی عومەر هەر هێندەی زانیبێت دەربارەی نەورۆز بۆیە لەبەر نەبوونی زانیاری ئەو کاتە خەڵکی بەچاوی پڕ گومان وترسەوە دەیانڕوانیە یەکتر، سەیر لەوەدایە سەلەفیەکانی سەدەی ٢١ لە عەرەب وکورد لەو ڕۆژگارە هەمان قسەکانی عبد الله کوڕی عومەر دوبارە دەکەنەوە بێ ئەوە هیچ بیانوێکیان هەبێت، تەنها دواکەوتنی کوێرانە و نا عەقڵانیانەیە بە شوێن سەلەفی ساڵح لە ورد ودرشت وچاك وخراپ وڕاست وچەوتیاندا.!

هەر لە هەمان سەرچاوە محەمەدی کوڕی سعدی کوڕی ئەبو وەقاس گوێی لە کەسانێک بوە بە فارسی قسەیان کردوە، پێیانی وتوە: ئەو مەجوسیەتە لە پای چی لە پاش دینی حەنیفیەت (واتە ئیسلام) (عن داود بن أبي هند أن محمد بن سعد بن أبي وقاص سمع قوماً يتكلمون بالفارسية فقال: ما بال المجوسية بعد الحنيفية.) کەوابوو تەنها قسەکردن بە فارسی هاوتای مومارەسەکردنی دینی مەجوسیەت بوە لە عەقڵیەتی سەعددا، کێ ناڵێت هەر باس باسی

ئیسلام بوە بەڵام بۆ عەرەبی نەزانێکی فارس بە زمانی خۆی بۆی ڕونکراوەتەوە!!
هەر لەو بارەیەوە چەندین ڕیوایەتی تر لە تابعیەکاندا دەگێڕێتەوە کە هەمووی ئەو پەڕی ڕەگەزپەرستی پێوە دیارە، بۆ نموونە موجاهید رقی لەناو نانی مانگەکان بۆتەوە بە فارسی، نەک هێندە، بەڵکو رقی لەوەش بوە کە هەتا ناویشی فارسی بێت ناوی بهێنێت!!
(وروى فيه عن مجاهد حديثاً أنه كره أن يقال: آذرماه، وذي ماه قلت: فإن كان اسم رجل أسميه به ؟ فكرهه)
ابن موبارەک ڕقی لەو وشەی (یەزدان) یش بوە کە بە خوا دەگوترێت بە فارسی، لە ترسی ئەوەی ئیزافە کرابێت بۆ شتێکی پەرستراو! دەکرا پرسیاری کردبا لە ماناکەی بەر لەوەی ڕقی لە ناوی خوا بێتەوە تەنها لەبەر ئەوەی بە فارسی هاتوە: (قال: وكان ابن المبارك يكره ايزدان يحلف به، وقال: لا آمن أن يكون أضيف إلى شيء يعبد)
ئەو هەڵوێستانە هەمووی یان زۆربەی لەترس ولە نەبوونی زانیاریەوە هاتوە، یەکیان نازانێ نەورۆز چیە، ئەویتریان نازانێت یەزدان مانای چیە ترسی هەیە ئیزافە کرابێت بۆ شتێکی پەرستراو!
هەروەها ئەحمەدی کوڕی حەنبەل وەسفی زمانی فارسی دەکات بە زمانی خراپ، کە ناشێ سویندی پێ بخورێ یان نوێژ وهەموو عیبادەتەکانی تری پێ بکرێت! ئەوە لەو کاتەدا فارسی یەکێك بوو لە گرنگترین زمانی جیهانی ئەوسا وعەرەب بە هەزاران کتێبی ودەستنوسی فارسیان وەردەگێرا لە بەرهەمی ژیاری فارسیدا، ئەو زمانەی کە تا ئێستاش گرنگی خۆی لە دەست نەداوە:
وقد سُئل الإمام أحمد بن حنبل عن الدعاء في الصلاة بالفارسية؟ فكرهه. وقال: لسان سوء ولا يصح الحلف بها ولا الصلاة ولا سائر العبادات اقتضاء الصراط المستقيم، ص 204 .
هەروەها مالیک بن ئەنەس بارەکە گرژتر وقوڕەکە خەستتر وکەیسەکە نزیك دەکاتەوە لە ڕەگەزپەرستیەکی ڕاشکاو کاتێ دەڵێت: ئەوەی لە مزگەوتەکانمان بە غەیری عەرەبی دوا وەدەردەنرێت!! " مَنْ تَكَلَّمَ فِي مَسْجِدِنَا بِغَيْرِ الْعَرَبِيَّةِ أُخْرِجَ مِنْهُ"
ئەو جۆرە بیرکردنەوە بوە هۆی کاردانەوەیەکی توند لەلایەن گەلانی غەیرە عەرەب وڕەوتێکی پێچەوانە دروست بوو بە ناوی بزوتنەوەی (اهل التسويه) یان بزوتنەوەی شعوبیەت.
لەوەش ترسناکتر مەیلێکی ترهەیە بۆ تەعریب کردنێکی تۆبزی بەبێ ئەوەی لێشت بپرسن کە تۆ ڕات چیە لەو بارەیەوە، دەڵێن ئەوەی بە موسڵمان لە دایك بوو عەرەبە:
"روى الحافظ أبو طاهر السلفي - في فضل العرب - بإسناده عن أبي شهاب الحناط حدثنا حبان

بن موسى، عن أبي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن علي قال: " من ولد في الإسلام فهو عربي ". اقتضاء الصراط المستقيم/ 408
بە پێی ئەو چەمکە عروبەت پەیوەندی بە خوێن ونەسەب نیە بەڵکو زمانە، هەرکەسەی بە عەرەبی دوا ئەوە عەرەبە، حەدیسێك لە پێغەمبەر دەگێرنەوە کە لە چەندین سەرچاوە بە لاواز وزەعیف دەستنیشان کراوە دەڵێت: عەرەبی بوون بە دایک وباوك نییە، بەڵکو بوزمانە ئەوەی بە عەرەبی قسەی کرد عەرەبە!

عن مالك بن أنس "...وإن العربية ليست لأحدكم بأب ولا أم، إنما هي لسان، فمن تكلم بالعربية فهو عربي "
ابن تیمیە لە کۆمێنتی خۆیدا سەرەرای ناوهێنانی بەلاواز بەڵام هێستا لەبەر مەیلی عروبیەتی دەڵێت: ئەوە حەدیسێکی لاوازە بۆ مالیك هەڵبەستراوە، بەڵام لە ڕووی مانادا دوور نیە، بەڵکو ڕاستە لە هەندێ ڕوەوە!!
" هذا الحديث ضعيف، وكأنه مركب على مالك لكن معناه ليس ببعيد، بل هو صحيح من بعض الوجوه " اقتضاء الصراط المستقيم 410
ئەوەش چەمکی سەرەکی ئومەویەکان بوو بۆ تەعریب کردنێکی پەردەپۆش کراو بە دین کە لەبەر ساویلکەیی ئایینی وژیاری زۆر میللەتانیان بە ئاسانی تواندەوە لە ناو عروبەت وئەمرۆ بونەتە رەسید بۆ عروبەت نەك بۆ ئیسلام!
دەگێرنەوە لە حەجاجی کوڕی یوسفی سەقەفی، کە کۆڵەگەیەکی عروبەتە، کە هاتە عێراق بە خەڵکەکەی گوت: تەنها عەرەب دەبێ ئیمامەتی نوێژتان بۆ بکات، خەڵکەکەش هەڵیان کوتایە سەر یەحیای کوڕی وەساب بۆ وەلانانی، کە ئەو کارە بە حەجاج گەیشتەوە گوتی: هەی لەناوچن من گوتم عەرەبی زمان، بەڵام یەحیای کوڕی وەساب هیچی تر ڕازی نەبوو پێشنوێژیان بۆ بکات.!!
أنساب الأشراف للبلاذري [11 / 200]
ئەوە بەشێکە لەو نمونانەی کە دەیسەلمینێت چۆن بە ناوی ئیسلام خزمەتی عروبەت کراوە، وچۆن سوکایەتی بە زمان و کلتوری میللەتان کراوە، بەزەبری دین خۆبەخشانە زمان و کلتوری خۆیانیان پێ سڕیونەتەوە، و لەو ڕێیەدا دەیان میللەتی ناعەرەبیان کردۆتە عەرەب و بە بەکارهێنانی سۆزی دینی. ٢٠١٥/١٠/٢٩

تەنها پێشنیارێك بۆ سەركردایەتی كورد و داعش!

چەند كەسایەتیەكی ئاینی كۆبكەنەوە و با یەك دوو داعشی خۆماڵیشی تێدا بێت، لەگەڵ یەك دوو سیاسی بیان نێرن بۆ خزمەت خەلیفە ئەبوبەكری بەغدادی هاشمی قورەیشی حفظه الله، و داوای ڕاگرتنی شەڕیان لێبكەن لەو سنورانەی ئێستا و تەنها داوای كشانەوەی تەواویان لێبكەن لە شەنگال، لە بەرامبەردا بەڵێنی ئەوەیان پێبدەن تا ئەوان دووربن لە دەستدرێژی بۆ سەر كوردستان، ئێوەش ئاشتی بپارێزن لەگەڵیاندا !

بەڕاستی بە كوشت دانی لاوانی كورد لە پێناو ئەوەی عیبادی خۆی پێ بابدات لە كۆنفراسەكەی لەندەن، شەڕ كردن لەبری هەموو دنیا لە دژی تیرۆریزم، هەموو دنیاش هێندە ڕیز لە قوربانی وخوێنی ڕۆڵەكانت نەنێن، داوەتیشت نەكەن بۆ كۆنفراسێكی پەیوەست بەو شەڕەی كە كورد نیابەتەن عەن هەموو جیهان دەیكات، بەڕاستی لوتكەیی دەبەنگیە بەردەوام بیت لەو شەڕە بێ مەعنایە، وەك برایەك گووتی گەوادی بكەین باشترە لەوەی ئەو شەڕە لە بری هەموو دنیا بكەین! دوو دەوڵەتی گەورەی وەك ئەمریكا وبەریتانیا كورد بەبێ ئاگای خۆی بە شوو بدەن لەسەر بێشكە! بەبێ ئەوەی پرس وڕاشی پێ بكەن، هیچ مانایەك بۆ بەردەوامی ئەو شەڕە خوێناوییە ناهێڵێتەوە!

ڕاستە داعش درندە وتیرۆرستن، بەڵام سیاسەت زانیشن، وەك لە پاراستنی قەبری باپیرە گەورەی عوسمانیەكان لە ژێر دەستی داعش دەیسەلمێنێت، لە كاتێكدا قەبری دەیان پێغەمبەر و ئەسحابەیان تەقاندەوە! بەتایبەتیش پاش لاوازبوونیان، وگەیشتن بەو ڕاستیەی كە شەڕ لەگەڵ كورد ئاسان نییە!

پێشنیارم بۆ داعشیش ئەوەیە كە وەڵامی ئەو داخوازیەی كورد بداتەوە، ئەگەر كوردیش ئەو دەستپێشخەریەی نەكرد، با دەوڵەتی ئیسلامی خۆیان وەفدێک بنێرن بۆ ڕاگرتنی شەڕ لەگەڵ كورد، چونكە لە بنەڕەتدا شەڕی ئێوە هەڵە بوو لەگەڵ كورد، كورد بۆ ڕۆژێكیش كەسی لە سونەی عەرەب نەكوشتوە، تەنها بەرگری لە خۆی كردوە، ئەوەتا نزیكەی ملیۆن ونیوێك عەرەبی سونە لە كوردستانن، ئێوە ڕێگاتان بزر كردوە دەنا شەڕی ئێوە لە ناوەڕاست وخوارووی عێراقە نەک لە شمالكم الحبیب!

باش بزانن له‌و شه‌ڕه‌دا ته‌نها ئێوه‌ و كورد زیادمه‌ندن، كه‌مێك به‌ عه‌قڵتان دا بچنه‌وه‌ بابه‌س بێت شه‌ڕی خۆتڕێنی! ده‌كرێت له‌و بوره‌دا سوود له‌ په‌یوه‌ندیه‌كانی توركیا و داعشیش وه‌ربگیرێت، چونكه‌ هێشتا په‌یوه‌ندیه‌كانتان له‌گه‌ڵ توركیا زۆر باشه‌!

٢٠١٥/١/٢٥

ده‌ستی تیرۆرستی ده‌به‌نگ نه‌گرین به‌ ده‌ردی مه‌مله‌كه‌تی خواره‌زم ده‌چین!

ئه‌مڕۆ له‌ جیهاندا زۆر هێزی ده‌وڵه‌تی و ڕێكخراوه‌یی كاری كوشتن و كاوڵكردن ده‌كه‌ن له‌ ژێر لافیته‌ی هه‌ر ناوێك بێت، به‌ڵام كه‌م هێز هه‌یه‌ وه‌ك هێزی ئیسلامی جیهادی لوتكه‌ی هونه‌ر بنوێنێت له‌ كوشتن و نامرۆیی و كاولكاریدا، به‌بێ ئه‌وه‌ی یه‌ك بیانووش بهێنێته‌وه‌. ئه‌مریكا كاتێ ڕۆكێتێك ده‌نێت به‌ خه‌ڵكی مه‌ده‌نی، ده‌یان و سه‌دان پۆزش ده‌هێنێته‌وه‌، كه‌ ئه‌و هه‌ڵه‌ی كردوه‌، جارێكی تر هه‌وڵ ده‌ده‌ن دووباره‌ نه‌بێته‌وه‌ .

به‌ڵام ده‌به‌نگه‌كانی قاعیده‌ و داعش و نوسره‌ و بۆكۆ حه‌رام به‌ هیچ جۆرێك نازانن شتێك هه‌یه‌ به‌ ناوی داوای لێبوردن له‌ كافران! ئه‌گه‌ر ئیبن ته‌یمیه‌ی مامۆستایان بڵێت كافر هه‌تا مافی نان خواردنی نییه‌ له‌ دنیا چونكه‌ خوا ده‌ڵێت) :یا أیها الناس كلوا مما فی الٌرچ حلالا گیبا) كافریش حه‌لالی بۆ ڕه‌وا نیه‌، كه‌وابوو مافی خواردنی نییه‌! ئه‌مڕۆ سه‌له‌فیه‌تی جیهادی له‌ سه‌رتاسه‌ری جیهان كاری بۆته‌ به‌دناوكردنی موسڵمانان و دزێوكردنیان له‌به‌رده‌م خه‌ڵكی جیهان، گومان خستنه‌ سه‌ریان له‌ هه‌ر كوێیه‌ك بن .

هه‌زاران موسڵمان له‌سه‌راسه‌ری ئه‌و جیهانه‌ ئه‌و باجه‌ی به‌دناوكردنی ئه‌وان ده‌ده‌ن به‌ جۆره‌ها شێوه‌! وروژاندنی جیهان و ناحه‌زان، چیرۆكێكی ده‌به‌نگانه‌می بیر خسته‌وه‌ كه‌ كاتی خۆی له‌ مێژوو ڕوویداوه‌ له‌ نێوان شاه عه‌لائه‌دینی شاه خوارزم و جه‌نگیزخانی پاشای ته‌تاره‌كان، كه‌ وای وروژاندن له‌ ئه‌نجامدا بوه‌ هۆی له‌ نێوبردنی ولاتی خۆیی و خه‌لافه‌تی عه‌باسیش. عه‌لائه‌دینی شاه خوارزم پاشای مه‌مله‌كه‌تی خواره‌زم بوو، كه‌ له‌ مه‌زنی و پێشكه‌وتوویدا زۆر له‌ خه‌لافه‌تی عه‌باسیش مه‌زنتر و به‌هێزتر بوو، سوپاكه‌ی له‌ سوپای ته‌تاره‌كانی هاوسێشی به‌هێزتر بوون !

جه‌نگیزخان ریزی له‌ ئازادی ئایینی موسڵمانان و هه‌ر دینێك ده‌گرت له‌ وڵاته‌كه‌ی، له‌ ساڵی ٦١٥ هـ له‌گه‌ڵ سێ بازرگانی موسڵمان دیاریه‌كی گران به‌های نارد بۆ علاو الدین شاه خوارزم بۆ بنیاتنانی په‌یوه‌ندی سیاسی و بازرگانی، علاو الدین شاه خوارزم وه‌ڵامی دایه‌وه‌ به‌ ناردنی دیاری، به‌ڵام واداره‌ له‌ خۆی بوغرا بوو كه‌ چۆن جه‌نگیزخان ده‌ستپێشخه‌ری كرد له‌ ناردنی دیاریه‌كان! له‌ هه‌مان ئه‌و ساڵه‌دا والی علاو الدین شاه خوارزم له‌سه‌ر شاری ئه‌ترار [یه‌نال خان[، كاتی خۆی زیانمه‌ند ببوو له‌سه‌ر ده‌ستی جه‌نگیزخان، به‌دوای هه‌لێك ده‌گه‌را بۆ تۆڵه‌ سه‌ندنه‌وه‌. كاتێ بازرگانه‌كانی ته‌تەر گه‌یشتنه‌ شاره‌كه‌ی كه‌ ژماره‌یان ٤٠٠ كه‌س ده‌بوو، یه‌كسه‌ر گرتنی و ده‌ستی به‌سه‌ر هه‌موو پاره‌و و تفاقی داگرتن، هه‌واڵی نارد بۆ علاو الدین شاه خوارزم كه‌ ئه‌وانه‌ سیخوڕن !

ئه‌ویش له‌ ده‌به‌نگی خۆی گووتی بیانکوژن، و هه‌موویان كوشتن! كه‌ جه‌نگیزخان به‌و هه‌واڵه‌ی زانی، ته‌نها داوای دانه‌ده‌ستی والیه‌كه‌ی ئه‌تراری كرد، زانی له‌ ژوور سه‌ری ئه‌وه‌، به‌ڵام له‌به‌ر هه‌ڵه‌شه‌یی و بوغرایی علاو الدین شاه خوارزم نه‌ك هه‌وڵی هێوركردنه‌وه‌ی باره‌ گرژه‌كه‌ی نه‌دا، به‌ڵكو په‌یامهێنه‌ره‌كه‌ی جه‌نگیزخانیشی كوشت، كه‌ ئه‌وه‌ش له‌ عورفی نێوان ده‌وڵه‌ته‌كان مانای جاڕدانی دوژمنایه‌تی وجه‌نگ دێت! ئه‌وه‌ش بوه‌ هۆی زۆر توڕه‌بوونی جه‌نگیزخان، به‌ڵام علاو الدین شاه خوارزم به‌وه‌نده‌ ده‌به‌بگیه‌ش به‌سی نه‌كرد، به‌ڵكو ئه‌و سوپای خۆی ئاماده‌كرد و هێرشی كرده‌ سه‌ر ده‌وڵه‌تی ته‌تار، كه‌ له‌ ئانی هێرشه‌كه‌دا جه‌نگیزخان سه‌رقاڵی شه‌ڕێكی دوور له‌ ئاوه‌دانی خۆیان بوون له‌ دژی پاشایه‌كی چین،

بۆیه‌ سوپای علاو الدین شاه خوارزم كه‌ جگه‌ له‌ منداڵ و ژنی زیاتر نه‌دیت له‌ شاره‌كه‌، ئه‌و منداڵ و ژنانه‌ی ته‌تاری به‌ كۆیله‌ برد! دوایێ ته‌نها له‌شكرێكی سوپای جه‌نگیزخان كه‌ گه‌رانه‌وه‌ به‌ باسه‌كه‌یان زانی، سه‌ره‌رای بچوكی ژماره‌یان له‌به‌راوردا له‌گه‌ڵ سوپای علاو الدین شاه خوارزم، به‌ڵام توانییان سێ ڕۆژی ته‌واو شه‌ڕی ته‌واوی سوپای خواره‌زم بكه‌ن و هیلاكیان بكه‌ن، بۆیه‌ شه‌ڕی بێ وێنه‌ی ئه‌و له‌شكره‌ی ته‌تار ترسێكی زۆری خسته‌ دڵی علاو الدین شاه خوارزم، زانی ڕۆژانێكی ڕه‌ش چاوه‌ڕوانی ده‌كات! له‌ ساڵی ٦١٦ جه‌نگیزخان و كوڕه‌كانی سوپایان دابه‌ش كرده‌ سه‌ر چوار له‌شكر، هه‌ر یه‌كه‌ی هێرشی كرده‌ سه‌ر به‌شێك له‌ مه‌مله‌كه‌تی مه‌زنی خواره‌زم، وه‌ك ڕه‌شه‌بایه‌كی ڕوخێنه‌ری هه‌ڵته‌كێنه‌ر ئه‌و شار و شارستانیه‌ی بوخارا و سه‌مه‌رقه‌ندیان یه‌ك به‌ دوای یه‌ك وردووخاش كرد، سه‌دان هه‌زار كه‌سیان كوشت مزگه‌وتێكیان به‌ پێوه‌ نه‌هێشت!

ئه‌و مه‌مله‌كه‌ته‌ی كه‌ خه‌لافه‌تی عه‌باسیشی له‌ ژێر ده‌ست بوو، له‌ هێز و توانای دا بوغرا بوو، خودی جه‌نگیزخان مه‌رایی بۆی ده‌كرد، له‌به‌ر سه‌ره‌ڕۆیی منداڵكارانه‌ی وای لێهات له‌ ماوه‌یه‌كی كه‌مدا ببێته‌ كه‌لاوه‌یه‌كی بێ گیان! هه‌تا دایك و ژنی و منداڵه‌كانی علاو الدین شاه خوارزم كه‌وتنه‌ ژێر ده‌ستیی جه‌نگیزخان كه‌ نێرینه‌كانی كوشتن و مێینه‌كانی دابه‌ش كرده‌ سه‌ر سوپاكه‌ی و كوڕه‌كانی! ئه‌وه‌ی سه‌له‌فیه‌تی جیهادی ده‌یكات له‌و كوشت و كوشتار وسه‌ربڕینه‌ی خه‌ڵك و ڤیدیۆكردن و ئه‌رشیفكردنی هه‌موو تاوانه‌كانیان، هه‌موو جیهانی لێ وروژاندوون، به‌ڵام جارێ ٩٩% زیانه‌كانیان بۆ گیانی خودی موسڵمانانه‌ بۆیه‌ جارێ توره‌یه‌كی سه‌رتاسه‌ری جیهان له‌ دژیاندا دروست نه‌بوه‌! به‌ڵام كاتێ ئه‌و ده‌ستدرێژیانه‌یان گه‌یشته‌ وڵاتانێكی غه‌یری ئیسلام، به‌ دووری مه‌زانه‌، ئه‌نجامی كاری ئه‌و منداڵكارانه‌ له‌ناوبردنی هه‌موو جیهانی ئیسلامی لێ بكه‌وێته‌وه‌ !

بۆ نموونه‌ ئه‌گه‌ر توانیان ده‌ست به‌سه‌ر زۆربه‌ی وڵاته‌ موسڵمانه‌كان بگرن، چه‌كێكی كۆكوژیان كه‌وته‌ ده‌ست، كه‌ ئێستا ڕاپۆرتی زۆر هه‌یه‌ له‌سه‌ر توانای كیمیاوی و بایۆلۆژیان،

و توانییان بەکاری بهێنن لەدژی وڵاتانیتر، و هەزاران قوربانی لێ کەوتەوە! ئەگەر زاڵبوون بەسەریشیان ئاسا نەبوو بە شەڕێکی تەقلیدی، ئەگەر هەر بەردەوام بوون لە دوژمنکاری و ریسکی منداڵانە، بۆ بە دووری دەزانیت کە وڵاتانی بە توانای تەکنۆلۆژیای چەك و سەربازی بە چەکی کۆکوژی ئەتۆمی و کیمیاوی و هایدرۆجینی لێیان دەن، کە وەك کارەساتەکەی مەملەکەتی خوارەزم ببێتە هۆی کوشتنی سەدان هەزار خەڵکی بێ تاوان، و لەناوچوونی دەیەها وسەدەها وڵات. تۆ بڕوانە بە سەربڕینی ئەو چەند ڕۆژنامە نووسە ئەوروپاییە و ئەمریکاییانە، و هێرشەکەی شارلی هیبدۆی فەرەنسا، چۆن خەڵکی ئەو وڵاتانەی ورووژاندوە، و کاردانەوی خراپیان پەیدا بوە لەدژی خودی ئیسلام و موسڵمانان.

ئەی ئەگەر خوانەخواستە توانیان چەندین کردەی تیرۆرستی گەورەی وەك ١١ی سەپتەمبەر و گەورەتر ئەنجامدەن، دەبیت کاردانەوەی زلهێزەکانی خاوە هەموو چەکێکی کوشندە دەبێت چی بێت؟! چۆن منداڵی لاسار ئەگەر دەستی نەگریت و سزای نەدەیت ڕۆژانە شەڕت بۆ پەیدا دەکات و مەترسیەکی بەردەوام دەبێت بۆ بوونت لە شوێنێکدا، بە هەمان شێوە توندرەوی و تیرۆرستی ئایینی کاری یەکەمی موسڵمانانە ڕێگای پی بگرن و دەستی ببڕن، دەنا ئەو ئومەتە لەبەر ڕەزا قورسبوونی و ترسناکی بە دەردی مەملەکەتی خوارەزم دەچێت!

06-05-2015خەندان

ديموكراسيەت لە نێوان براگەورە Big Brother و سايبەرسپێسدا Cyberspace

جۆرج ئۆرويل (1903 -1950) رۆمان نوس ورۆژنامەنوسی بەناوبانگی ئينگليز كە هەردەم لە بەرەی هەژاران وژێردەستەكان بوە، وژيان ونوسينی تەرخان كردبوو لە پێناوی ئازادی تاك وگشتيەكان، ئازادی خەڵك هەردەم خەم ونيگەرانی ئۆرويل بوو تا ڕادەی فۆبياو ترسی جۆرج ئۆرويل لە زەوت كردنی ئازادييەكان دەگاتە چڵەپۆپەی بە دەركردنی ڕۆمانە بە ناوبانگەكەی بە ناوی (1984) كە لە بنەڕەتدا ناوی (دوا پياو لە ئەوروپا The Last Man in Europe) دا بوو. لەم ڕۆمانە جۆرج ئۆرويل باسی چارەنووسی خەڵك دەكات لە ژێر سايەی حكومەت وحزبە شمولی وتۆتاليتاريەكان كە لەلايەن ديكتاتۆرێكی ئوليگارشييەوە حوكم دەكرێت وخەڵك بە شێوەيەكی گشتی دەخرێنە ژێر چاودێريەكی توند وتيژی 24 سەعاتی بە هۆی كامێرا وشاشەی گەورە بە ناوی (تيليسكرين Telescreen (ئەو كۆمەڵگايە ترسناكە ناونابوو بە كۆمەڵگای (برا گەورە .Big Brother (كۆمەڵگای (برا گەورە) جۆرج ئۆرويل لەوەدا هاتوە كاتێ شاشە وتێليسكرينە گەورەكان بەبەردەوامی چاوەدێری ژيانی تايبەتی وگشتی خەڵكی دەكرد ولەكاتی ڕوداني بچوكترين شت بە دڵی براگەورە نەبێت شاشەكان بە دەنگ دێن ودەڵێن: براگەورە ئاگادارتە ودەتبينێ BIG BROTHER IS : WATCHING YOU، بێگومان تاڕادەيەك ئەو پێشبينيانەی جۆرج ئۆرويل هاتۆتە دی كاتێ حكومەت وحزبە دەسەڵاتدارە تۆتاليتاريەكان تەكنۆلۆژيا بەكار دەهێنن بۆ زياتر چاوەدێری كردنی كۆمەڵگا وداپلۆساندنيان، هەتا جيهانی ئازاد وديموكراسيش لەو دەردە بە دوور نين ئەمڕۆ شار وشارۆچكەكانی ئەوروپا مليۆنەها كامێرا چاودێری جوڵەی خەڵك دەكەن وهەزار فەرمانبەر كاريان تەنها چاودێری كردنی شاشەی ئەو كامێرانەيە، تەنها جياوازيەك لە نێوان وڵاتانی ديموكراسی وتۆتاليتارەكان ئەوەيە كە وڵاتانی ديموكراسی لەبەر هۆی ئاسايش ئەو چاودێرييە وكامێرانە بەكار دەهێنن لە چوارچێوەی ياسادا ولەبەر متمانەی خەڵك بەو سيستمە سياسيانە خەڵكی دەستبەرداری كەمێك لە ئازادی خۆيان بوون لە پێناو ئاسايشی گشتی. بەڵام لە وڵاتە تۆتاليتاريەكان بەبێ ڕەچاوكردنی هيچ ياسايەك خەڵك دەخرێتە ژێر چاودێری

وهەموو ژیانی دەخرێتە مەترسیەوە تا ڕادەی ئەوەی دەگاتە بڕیاری ڕەشەکوژیشی... ئەو ڕوانگەیەی ئۆرویل ئەگەرچی سەرتاسەریش نەهاتەدی بەلام هیچ لە بلیمەتی ئەو کەمناکاتەوە چونکە ئەو جۆرە کۆمەڵگایە بە شێوەیەك لە شێوەکانی پیادەکرا لە وڵاتانی تۆتالیتاری پێشوو وەك یەکێتی سۆڤیەت ودیکتاتۆرەکانی رۆژهەڵات وچین وبۆرما وڤێتنام وتا دوایی، بێگومان ئەوەی کە ئۆرویل بیری لێنەکردبۆوە ئەوە بوو وەك والتەر ریستن سەرۆکی گروپی سیتیگروپ لە ساڵی 1997 وە نوسیویەتی :"لەجیاتی پیادەبوونی تێڕوانینی جۆرج ئۆرویل لەبارەی چاوەدێری کردنی براگەورە بۆ هاوڵاتیان، زانست و تەکنۆلۆژیا هاوڵاتی دەکاتە چاودێر بەسەر براگەورەدا "ئەمڕۆ هاوڵاتی دەتوانن وەك براگەورەی پێشو بڵێن: هاوڵاتی ئاگادارتە ودەتبینێ CITIZEN IS WATCHING YOU :

ئەمڕۆ شۆڕشی سایبەرسپەیس)Cyberspace واتە فەزای ئەلیکترۆنی) لە هۆکانی پەیوەندی و ڕاگەیاندن وئینتەرنێت و فەیس بوك وتویتەر توانیان تا ڕادەیەکی زۆر گرەو لە براگەورە وەرگرنەوە لە چاوەدیری کردن وژماردنی هەناسەکانی خەڵك وخورپەی دڵەکانیان، کاریگەری ئەو تەکنۆلۆژیا نوێیە یەکەم جار لە فیلیپین دەستی پێکرد لە ساڵی 2001 کە لە ڕێگای تێکستی مێسەجەوە توانیان خۆپیشاندانێکی ملیۆنی رێك خەن وسەرۆکی وڵات جۆزین ئیسترادا لە شوێنەکەی لادەن، ئینجا لە لوبنان هەر بە هۆی تێکستی مێسەجەوە لە 2005 توانیان سوریا ناچار بکەن بە کشانەوەی داگیرکاری خۆی لە لوبنان نمونوە تر زۆرن لە ماینمار وزیمبابۆی وکۆلۆمبیا وڕوداوەکانی ئێران کە خەڵك بە مۆبایل وئینتەرنێت توانیان قەبارەی ناڕەزاییەکانیان نیشانی جیهانی دەرەوە بدەن، تا گەیشتە شۆڕشەکانی فەیسبوك وتویتەر لە تونس ومیسر ویەمەن ولیبیا وسوریا کە پێدەچێت تیۆری براگەورە بەتەواوی بەرەو نەمان بەرێت،. ئەو حزب ودەسەڵاتانەی کە جاروبار لە ژێر پەردەی دیموکراسیەتیشدا دەیانەوێت حەز وویستە براگەورەییەکانیان بسەپێنن بەسەر خەڵك لە ڕێگای قۆرخکردنی دەسەڵات بۆ حزبێك یان بنەماڵەیەك یان لەڕێگای بەدبەکارهێنانی تەکنۆلۆژیا لە چاوەدێریکردنی خەڵك دەبێت چاك بزانن ئەمڕۆ شۆڕشی سایبەرسپەیس چەکێکی زۆر قورستری لەوەی براگەورەی بەخشیوەتەوە دەستی جەماوەر وهاوڵاتیان، بۆیە پێویستە براگەورە لە عەقڵیەتی خۆی بگۆڕێت وتەوازوع بنوێنێت بەرلەوەی بکەوێتە ژێر ڕەوڕەوەی شۆڕشی سایبەرسپەیس.Cyberspace

08.07.2011 لەندەن

ئۆپۆزسیۆنی مۆدرن و ئۆپۆزسیۆنی ئایینی

به‌ حوكمی دابه‌ش بوونی كوردستانی باشور بۆ دوو ناوچه‌ی هێزو دوو ئیداره‌ وهه‌ندێك پێیان چاكتره‌ ناوی بنێن به‌ دوو ئیماره‌ت، وه‌ک دوو ئیماره‌ته‌ مێژووییه‌كه‌ی سۆران و بابان كه‌ زۆر شتیان له‌یه‌ك ده‌چێت له‌گه‌ڵ دوو ئیماره‌ته‌كه‌ی هه‌ولێر وسلێمانی، وه‌ک ناكۆكیی به‌رده‌وام وترسی هه‌ڵلوشینی لایه‌ک بۆ لاكه‌ی تر، دابه‌شبوونیان له‌ پابه‌نبوون ووه‌لا بۆ ده‌وڵه‌تی عوسمانی وسه‌فه‌وی وچه‌ندین دیارده‌ی تر، ئۆپۆزسیۆنیس دوو ڕه‌نگی جیاوازی وه‌رگرتوه‌. یه‌كگرتنه‌وه‌یه‌ی دوو ئیداره‌كه‌ی هه‌ولێرو سلێمانیش وه‌ك كێشه‌ سواوه‌كه‌ی فه‌له‌ستینیان لێكردوه‌ كه‌ نه‌ چاره‌سه‌ری ده‌كه‌ن و نه‌ وازیشی لێده‌هێنن، شه‌و وڕۆژ مێشكمانی پێ ئازار ده‌ده‌ن.

جیاوازی ئه‌و دوو ئیداره‌و ئه‌و دوو حزبه‌ سه‌رەڕای چه‌ند خه‌سڵه‌تێكی زاتی و تایبه‌تی دوو ناوچه‌كه‌ له‌ ڕووی ئۆپۆزسیۆنه‌وه‌ش دوو ڕه‌نگی جیاوازی وه‌رگرتوه‌... له‌ ناوچه‌ی ئیداره‌ی یه‌كێتی سه‌رەڕای بوونی هێزێكی سیاسی گه‌وره‌ی وه‌ك گۆڕان كه‌ ته‌كانێكی گه‌وره‌ی به‌ كاری ئۆپۆزسیۆن دا، چه‌ندین حزبی تریش وه‌ک دوو حزبه‌ ئیسلامیه‌كه‌ش یه‌كگرتوو و كۆمه‌ڵ ده‌ورێكی دیار ده‌گێڕن له‌ ده‌وڵه‌مه‌ندكردن وجۆراندنی كاری ئۆپۆزسیۆن، له‌وه‌ش گرنگتر وكاریگه‌رتر بوونی میدیایه‌كی به‌هێزوتاڕاده‌یه‌كی زۆر سه‌ربه‌خۆ له‌گه‌ڵ بوونی قه‌ڵه‌می به‌ هێز وڕۆشنبیری بوێر كه‌ كارو فعلی ئۆپۆزسیۆن بوونی خستۆته‌ سه‌ر ڕێچكه‌ی دروست وسروشتی خۆی.

له‌ به‌رامبه‌ردا له‌ هه‌ولێرو تا ڕاده‌یه‌كیش ده‌ۆك ناوچه‌كانی تری ژێر كۆنترۆڵی پارتی و ئیداره‌ی هه‌ولێر كارو فعلی ئۆپۆزسیۆن بوونی ناوچه‌كه‌ به‌ مه‌لا وماموٚستایانی ئایینی سپێردراوه‌ كه‌ وادیاره‌ ده‌سه‌ڵاتیش خۆشی لێ دێت وئه‌و حاڵه‌ته‌ی پێ باشتره‌ له‌ بوونی چه‌ند حزبێكی سیاسی وخاوه‌ن خیتابێكی مۆدرن وسه‌رەڕای بوونی چه‌ند ڕۆشنبیرێكی بوێر وشاره‌زا به‌ هونه‌ری دواندنی خه‌ڵك و په‌رده‌ لادان له‌سه‌ر هه‌موو كه‌موكورتیه‌كانی ده‌سه‌ڵات به‌ شێوه‌یه‌كی هه‌ستیاری نه‌شته‌رگه‌رانه‌...

هه‌مو كوردستان جۆرێک له‌ دینداریه‌كی پاک و میانره‌وانه‌ی تێدایه‌، هه‌ولێریش به‌ شایه‌دی دیندارانی شاره‌كانی تری كوردستان سه‌رقافڵه‌یه‌ له‌و دینداریه‌دا له‌ ڕۆشنایی ئه‌و ڕۆڵه‌ مێژووییه‌ی هه‌ولێر یاریكردوه‌ له‌ دین په‌روه‌ریدا، له‌ سه‌رتاسه‌ری كوردستان وجیهانی ئیسلامدا. به‌ڵام زۆر به‌داخه‌وه‌ ئه‌و سروشته‌ دینداره‌ی هه‌ولێر كه‌ هه‌ندێ جار ده‌گاته‌ راده‌ی ساویلكه‌یی له‌لایه‌ن هه‌ندێ مه‌لا زۆر به‌خراپی ئیستغلال كراوه‌و ده‌كرێت، ده‌یانه‌وێت هه‌موو

بيرورا توند وخورافات وشازەكانى خۆيان بەسەر ئەو شارە بسەپێنن، وەتوانیشيانە برەو بەزۆر بيروراى توند و شاز بدەن، هەر ئەوەش بەداخەوە وايكردوە ئەمرۆ جلەوى سياسەتكردن و ئۆپۆزسيۆن بوون بكەوێتە دەستى چەند مەلايەک لە هەولێر، ودەسەڵاتيش لە بەرامبەردا هەر بەمەلا وەڵامى مەلاكانى بەرەى ئۆپۆزسيۆن دەداتەوە.

زۆر جار وەك هەولێريەک هەست دەكەم شەڕى ئايينى موعتەزيلە وئەهلى حەديس لە هەولێر دەكرێت لەجياتى تەركيز كردن لەسەر كێشە هەقيقى وهەنوكەييەكان، وەک چۆن ئەو شەڕەى ئەوساش لە دەستكردى دەوڵەتى ئەمەوى بوو بۆ دوور خستنەوەى خەڵک لە كێشە هەقيقيەكان، بۆ نمونە لە شەڕى گۆڤارى [چرپە] كە توانيان مەلاكان زۆر بە توندى بوروژێنن لە بەرامبەر نەفرەتكردنى چرپە، چەند مەلايەكى دەسەڵات دەستخۆشيان لە گۆڤارى چرپە كرد ودژى داخستنى بوون، چونكە موسڵمانانى گوايە ئاگادار كردۆتەوە لەوەى كە دژى خوا وئيسلامدا نوسراوە!!!

لە ڕاستيشدا نە ئەو وتارەى چرپە كە پڕ لە سوكايەتى كردن بوو بە پيرۆزيەكانى خەڵك كە بە هيچ شێوەيەك ناچێتە پۆلێنى ئازادى دەربڕين شايەنى ئەو شۆڕشە ئايينيە بوو، نە ستايش كردنى كارى گۆڤارەكەش بەو بيانوە پوچانەى مەلاى ئەو ديوى مەلاكانى ئۆپۆزسيۆنيش قەناعەت بە هيچ كائينێكى عاقڵ دەكات، خەڵک خەرێک كردنيش بە يارى موعتەزيلە و ئەهلى سونە وكێشە ئاينيەكان و كردنيان بە بەرەى دژى خودا و لەگەڵ خودا سەرى دەسەڵاتى ئەو ناوچەيە سوك وڕەحەت دەكات...

ئەوە بە واتاى ئەوەش نييە كە هەولێر ڕۆشنبيرى ئازاو ميدياى بوێرى لێ نەبێت، بۆ نمونە دەزگاى ستاندارد وكاک مەسعود عبد الخالق وهاوكارانى ترى نمونەى لە خۆبوردن وبوێرين لەو ڕوبەرە تەسكەى ئازادى كە لە هەولێر هەيە، وسەرەڕاى هەموو سەر ئێشەكانى دەسەڵات هەر خۆراگرن، پێويستە هەموو لايەنێک دان بەو هەقيقەتە دابنێن.

گومانى تێدا نييە كە مامۆستايانى هەولێرو شارەكانى ترى كوردستانيش رۆلێكى خێرخوازى چاكيش دەبينن لە بەرگرتن لە گەندەڵى مۆڕاڵ و پاراستنى بەها بەرزەكانى كۆمەڵى كوردەوارى، دەنا بۆى هەيە كەسانێكى سەرمايە پەرست كوردستان بكەنە مەلهايەكى پڕ لە ئايدز، بۆيە بوونى ئەوانيش لەو گۆڕەپانەدا بە خيتابێكى ميانڕەوانەى دوور لە توند وتيژى وتەكفير كردن و هەڕەشە ئامێز پێويستە، بەڵام بەداخەوە ئەو مەلايانەشى كە وتاريان هێشتا لە ئاستى گەشەكردنى كۆمەڵگاكە نين ژمارەيان كەم نييە.

بۆ نمونه مه‌لایه‌ک پێش ماوه‌یه‌ک له وتارێکدا زۆر به توندی به‌ره‌نگاری هه‌ردو حزبه‌که‌ی ده‌سه‌لات و په‌رله‌مان و خودی سه‌رۆکی هه‌رێم ده‌بێته‌وه گوایه له‌سه‌ر دین و شه‌ره‌ف و ناموس به شێوازێکی زۆر عاتیفیانه له دژی یاسای ژماره ٨ سالی ٢٠١١ به‌ناوی (یاسای به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی خێزان له توند و تیژی له هه‌رێمی کوردستان)، له‌کاتی خوتبه‌که‌دا له‌به‌ر ناشاره‌زایی به خیتابی هاوچه‌رخ وچۆنیه‌تی دواندنی هه‌موو تاکێکی کۆمه‌ڵ به پیاو وژن وفره ئایین ونه‌ته‌وه‌کانه‌وه سه‌رله‌به‌ری خیتابه‌که‌ی له دژی ره‌گه‌زی مێینه بوو.

ئه‌و شێوازه‌ش خۆی له خۆیدا هاندانی خه‌لکێکی ساده و ساویلکه‌ی مزگه‌وته‌کان بوو بۆ زیاتر به‌کارهێنانی توندوتیژی له‌گه‌ڵ ره‌گه‌زی مێینه، بۆ نمونه به شێوازێکی زۆر کۆمیتراژیدیایی ده‌یگوت: " ئه‌گه‌ر کچه‌که‌م سبه‌ینێ له پێش چاومان ته‌له‌فۆنی عاشقایه‌تی کرد ده‌بی هیچی لێنه‌که‌م و له حه‌یفان یان ئینتیحار که‌م یان وه‌ک ده‌یوسه‌کان به‌دیاریه‌وه بوه‌ستم..." له هه‌موشیان کاره‌ساتتر به‌رگری له لێدانی ژن ده‌کرد به شێوه‌یه‌ک هه‌تا زانا و موفه‌سیرانی به‌راییش زاتی ئه‌وه‌یان نه‌کردوه بۆ نمونه گه‌وره موفه‌سیرێکی وه‌ک ته‌به‌ری له پێش نزیکه‌ی هه‌زار سالدا که‌باسی ته‌فسیری ئایه‌تی: [واللاتي تخافون نشوزهن فعظوهن واهجروهن في المضاجعِ واضرِبوهن] له‌و سه‌رده‌مه‌دا هێنده هه‌ستیارانه ومووراعات ئاسایانه باسی ده‌کات ده‌یان ریوایه‌ت ده‌هێنێته‌وه بۆ به‌لاوه‌کی کردنی لێدانه‌که و سه‌د شه‌رت و شروتی بۆ داده‌نێت ئینجا که باسی لێدانه‌که‌ش ده‌کات ده‌یسه‌لمێنێت که لێدانه‌که به مانای وشه لێدان نییه، به‌لکو ره‌فتارێکی ده‌روونییه ده‌نا چۆن لێدان به سیواکێکی چه‌ند گرامی مانای لێدان ده‌هێنێته دی؟ !

یان ئه‌وه‌نده به گه‌رمی دژی قه‌ده‌غه کردنی خه‌ته‌نه‌ی مێینه بوو ده‌تگوت دیفاع له ئایه‌تێکی ڕاشکاوی قورئان ده‌کات، ئه‌وه له قورئاندا هه‌ر باسیشی لێنه‌کراوه‌و له حه‌دیسیشدا ئه‌وه‌ی هاتوه ئاراسته‌ی ده‌می له نێره، جگه له چه‌ندین حه‌دیسی لاوازداو له سیره‌شدا یه‌ک به‌لگه نییه که پێغه‌مبه‌ر هیچ یه‌کێک له کچه‌کانی خه‌ته‌نه کردبێت، ئه‌وه‌شی ده‌ڵێت پێغه‌مبه‌ر له روی نه‌هاتوه باسی بکات وه‌ک چۆن به‌رچاوم که‌وتوه، ئه‌وه ئه‌و سه‌ختگیره نه له ئیسلام و نه له پێغه‌مبه‌ر باش تینه‌گه‌یشتوه ئه‌و کاره‌ش زانایانی ئیسلام به تاوان دانه پاڵ پێغه‌مبه‌ری ده‌ژمێرن به نه‌گه‌یاندنی هه‌موو په‌یامه‌که‌ی. له‌وه‌ش سه‌یرتر خه‌ته‌نه‌کردنی مێینه له مه‌نزلگای وه‌حیشدا (دورگه‌ی عه‌ره‌ب و سعودیه‌ش) بوونی نییه، ئه‌و وڵاته‌ی که فه‌قیهه‌کان [عمل اهل المدينه] کاری خه‌لکی مه‌دینه به سه‌رچاوه‌یه‌کی شه‌ریعه‌ت داده‌نێن.

ناکرێت ئه‌و هه‌موو هه‌قیقه‌ته پشتگوێ بخه‌ین هه‌ر له‌به‌ر خاتری قه‌ولێک له کتێبێکی مه‌زهه‌بیدا هاتوه، هه‌موو ئافره‌تانمان له پێناویدا سه‌قه‌ت بکه‌ین، با ئه‌و قه‌وله نه‌ک هی شوێن که‌وته‌کانی شافیعی بێت با هی خودی شافیعیش بێت؟ !هه‌تا شێخ یوسفی قه‌ره‌زاوی له سالی ٢٠٠٩ فه‌توایه‌کی ده‌رکرد به پشت به‌ستن به ئه‌نجام گه‌لێکی چه‌ندین توێژینه‌وه‌ی زانستی که

کەسانی متمانەدار پێی هەستا بوون کەوا خەتەنەکردنی مێینە نە فەرزێکە تا جێبەجێ بکرێت و سەرباری زیان بەخشیشە بە ئێستا و دوارۆژی ئافرەتان، شێخ قەرەزاوی لە فەتواکەیدا ئاماژەی بەوە کرد کە سکاڵا و دادی ئافرەتانی خەتەنەکراو زۆر بوە، دەناڵێنن بە کاریگەری نێگەتیڤی ئەو خەتەنەکردنە بەسەر ژیانی هاوسەریان... یان بەو دواییە ئەو هەموو کێشە گەورە وبێ شومارانەی کوردستانیان خستبوە لاوە شەڕی بە کافرکردنی جەژنی نەورۆز و بە خائین کردنی کاوەی ئاسنگەری بەدبەختیان دەکرد کە لە چەند وتاردا وەڵاممان دانەوە...

ئەوەیە جیاوازی نێوان ئۆپۆزسیۆنێك ئاماژە بە گەندەڵیەکان دەکات بە ژمارە وداتا دەسەڵات ڕووت دەکاتەوە، بە خیتابێکی سەردەمانە وبێ ڕوشاندنی دڵی هیچ پێکهاتەیەکی کۆمەڵگاکە، ولە نێوان ئۆپۆزسیۆنێکی ئاینی کە هەموو خۆشین ومۆرکردنەوەکانی لە پێناو بەرگری کردنە لە خوایەکی قادر وبەهێزدا، لە کاتێکدا بەندە زەعیف و بێ دەسەڵاتەکان زیاتر پێویستیان بە بەرگری لێکردن هەیە لە بەرامبەر جەبەروت وگەندەڵی وتاڵان وبڕۆی دەسەڵاتی گەندەڵدا، هەموو کێشەکانیان کورت دەکەنەوە لە بەگری کردن لە خەتەنە کردنی ئافرەتان ومافی لێدانیان یان حەرامکردنی نەورۆز و هەتا کۆتایی لیستی کێشە ئاسودە بەخشەکان بە دەسەڵات .
ئەو خیتابەی ئۆپۆزسیۆنی ئایینی مەلاکان بەو هەموو کەموکورتیەوە، بەو توندوتیژیەوەو بەو بی مەنتیقیەوە وبەو پەی نەبردن بە زمانی هاوچەرخەوە، وەڵامدانەوەو تەشهیر پێکردن وتاوانبارکردن وسەرکوتکردنیشی زۆر ئاسانترە بۆ دەسەڵاتیك کە خۆی بەرهەمهێنەر و پاڵپشتکەری ئەو جۆرە خیتابە لاوازەی ئۆپۆزسیۆنی ئایینیە.

22-05-2012

بەدر شاكر سەیاب: من شیوعی بووم! (بەشی یەكەم)

محەمەد هەریری...

بەر لەماوەیەك پۆستێكم بڵاوكردەوە لەسەر باوكی شیعری ئازادی عەرەبی بەدر شاكر سەیاب، كە شیعرێكی بەهێزی بۆ نەورۆز وتبوو، برادەرێكی رۆشنبیری خۆم كاك سیروان سەعید لە كۆمێنتێكدا گووتی: من كتێبێكی بەدر شاكر سەیاب م هەیە بە ناوی [كنت شیوعیا] كە باسی ئەزموونی خۆی دەكات لەناو حزبی شیوعی عێراقیدا.

من هەر لە ناونیشانی كتێبەكەوە زۆر بە تامەزرۆ بووم بۆ خوێندنەوەی ئەو كتێبە، هەر ئەورۆ كاك سیروان ماڵی ئاوابێ كتێبەكەی گەیاندە دەستم، هەر لییم وەرگرت جارێ لە دەرەوە بووم لە لایەكەوە دانیشتم چەند بەشێكیم خوێندەوە زۆر بەتام بوو، چونكە ئەو پیاوە واتە بەدر شاكر سەیاب، لەو جۆرە كەسانەیە كە زۆر بە ڕاشكاوی قسە دەكات، منیش ڕاشكاوی گەورەترین كێشەمە.

ئەو یادەوەریانە بەدر شاكر سەیاب لە ساڵی ١٩٥٩ لە ڕۆژنامەی [الحرية] بەغدادی بە ٤٠ ئەڵقە بڵاوی كردۆتەوە، لە ئەڵقەی یەكەمدا دەڵێت: دەمیكە بیرۆكەی نووسینم دەربارەی ئەزموونی خۆم لەناو شیوعیەت لە میشكم دەخولیتەوە، دەمەوێ بنووسم دەربارەی چۆنیەتی چونە ناو شیوعیەت وچیم دیت لە ناویدا ولە دەستیدا، وچی وای لێكردم ببمە دوژمنی باوەكوشتەی! ل٧

ئینجا باسی خێزانی خۆی دەكات كە خاوەن ڕەز وبێستانی دار خورما بوون، وهەرچەندە زۆر باش بوون لەگەڵ هەژار وجوتیارەكان، بەڵام هەر ستەمكاریان دەكرد وزۆر ستەمی ئەوانم بە چاوی خۆم دیتوە، ئینجا باسی ژنە جوتیاریك دەكات [زەنوبە] چۆن لەبەر هەژاری وبرسێتی كەمیك برنجی لە عەمارەكەی ماڵیان دزیوە، دوایی كە پییان زانیوە سزای توندی ئەو ژنە هەژارەیان داوە وكەرامەتیان ڕوشاندوە! هەر بۆیە دەڵێت: 'وا گەورە بووم كە دژی جەوروستەم بم ولایەنگری هەژاران بم، شیوعیەتیش هات بانگەشەی خواردن بۆ هەموان، وكار بۆ هەمووان، ودادپەروەری بۆ هەموان ویەكسانی بۆ هەموان دەكرد، كێ هەیە كار وخواردن ویەكسانی وعەدالەتی بۆ هەمووان نەوێت؟! ئێمە شیوعیەتمان وەها دەناسی لە سەرەتادا. لە ١٩٣٠ یەكەم حزب بەناوی الحزب اللاديني دامەزرا، مامی شاعیریش یەكیك

بوو له دامەزرێنەرانی یەکەمی حزبەکە! حزبی نادینی پییوابوو که دینەکان هۆی سەرەکی بەدبەختی مرۆڤن. ئینجا باسی خزمێکی خۆیان دەکات که جوتیارێك بوە، ودەڵێت: زۆر سەخیف ونەزان بوو، هەرچەندە خۆی بەزانا وبە مەعریفەت نیشان دەدا، وناوی عبداللطیف بوو داوای لە خەڵکی دەکرد بانگی کەن بە [لەتیفنوف] لەسەر وەزنی خرۆشۆف!! ئەو لەتیفنۆفە ئیستا بەرپرسی حزبی شیوعیە لە ئەبی خەسیب لە بەسرە" ل٩

حزبی لادینی یەکیتی سۆڤیەتیان زۆر خۆش دەویست وبە دەوڵەتی بێ دینی وئیلحادیان دەزانی وستالینیشیان زۆر خۆش دەویست!

بەدر شاکر سەیاب دەڵێت: " کۆبونەوەکانی ئەو هەڤاڵانە بی ئارەق وبتڵ وکاس نەبوو، ژنێکیش بە ناوی بەلقیس مەجلیسەکەی دەرازاندنەوە، کە ئافرەتێکی جوان بوو، باوکی جوتیار بوو، میردەکەی لەبەر بەدرەوشتی تەڵاقی دابوو، ئەو ژنە لەگەڵ هەڤاڵانی ڕادەبوارد بە شێوازێکی شاز نەبادا توشی سکپڕی ببێت! هەڤاڵ فەهد [دامەزرێنەری حزبی شیوعی] یش یەکیك بوو لەوانەی لەگەڵی ڕایدەبوارد"!!

دوایی ئەو هەڤال فەهدە حزبی شیوعی عێراقی دامەزراند، وئەحمەد علوان ێک فۆرمی دا بە ئێمە تا بچینە ناو حزب شیوعی، بەو شێوەیە بومە حزبی.

لە ئەڵقەی دووەم دەلێت خۆپیشاندانیان کردوە لە سالی ١٩٥٢ لە بەغداد وخۆی یەکێك لە ڕێکخەری خۆپیشاندانەکان بوە، فەرمانی دەستگیرکردنی بۆ دەرچوە وئەویش تا نەگیریت ڕای کردوە بەرەو ئیران، ئینجا دەچێتە کوێت ودوایی دەیەوێت بچێتە بوخارستی رومانیا بۆ ڤیستیڤاڵی لاوان. لە ئیران دەبێتە میوانی حزبی تودە وپاسپۆرتی بۆ دەردەکەن. ئەو کاتە سەردەمی مصدق بوە وئێران لە تەنگژەیەکی سیاسی گەورەدا بوە، تییدا کودەتا کراوە بەسەر مصدق. سەیاب هەڵوێستێکی سەیر دەگێڕێتەوە، دەڵێت کاتێ بە تورەیی پێموتن بۆ بێدەنگن لە کاتێکدا سەدان هەزار کەستان هێنابوە سەر شەقام، دەڵێت: وتیان ئێمە دەتوانین زاهیدی رابەری کودەتاکە وردوخاش بکەین بەڵام ئێمە لەسەر سنوری شورەویین، ئەگەر ئێمەی کۆمەنست دەست بەسەر حوکم دابگرین، پێتوایە ئەمریکا بێدەنگ دەبێت؟ هەڵبەتە نەخێر، دەست دەخەنە ناو کێشەکەوە، ئەگەریش دەستیان خستە ناو کێشەکە، شورەوی [یەکێتی سۆڤیەت] زەرەر مەند دەبێت!! ل ١٦

دەڵێت خوێن لە دەمارەکانم دەکوڵا لە توڕەییاندا وگوتم: ئێوە ئێرانین وسۆڤیەتی نین، لەسەرتانە بەرگری لە بەرژەوەندیەکانی ئێرانیەکان بکەن نەك بەرژەوندی سۆڤیەت وگەلەکەی، هەڤاڵ سۆڤیەت دەتوانێت بەرگری لە خۆیدا بکات! ئەو ئەوە باس دەکات بۆ سەلماندنی پاشکۆیەتی حزبە شیوعیەکان بۆ یەکێتی سۆڤیەت. دەڵێ کە گەڕامەوە عێراق باسی ئەو هەڵوێستەی تودەکانی ئێرانم کرد، ئەوانیش گوتیان هەڵوێستەکەیان ڕاستە، ونەیاندەتوانی لە غەیری ئەو هەڵوێستە وەرگرن لە پێناوی ئاشتییدا. بەو جۆرە پەیوەندیم تا دەهات لاوازتر دەبوو لەگەڵ حزبی شیوعی وچاوەڕوانی بچوکترین ورووژاندنم دەکرد بۆ پچرانی سەرتاسەری.

لە ئەڵقەی سێیەم باسی کێشەی عەرەب وشعوبیەت دەکات، کە چۆن دژی عروبەت بونە وچۆن شیوعیەکان هێرشیان کردۆە سەر نوسینەکانی وتاوانباریان کردوە بە جاسوسی، وئەویش هیرشی کردۆتە سەر هەندێك لەو سەرکردانەی کە کارەساتی بەدڕەوشتیان ئەنجامدابوو " لە نمونەی هەڤاڵ باسم [بهاء الدين نوري] کوردەکەی خۆمزن دەکات، کە سکرتێری حزب بوو و لاقەی هەڤاڵ [مادلین میر] ی کرد، کە پەناهەندە بوو لەلای حزب، دوایی سکی پڕبوو ومنداڵەکەی لە زیندان لە دایك بوو و ناوی نا سەلام!

دوایی باسی کتێبێکی دەکات کە وەرگێڕانی چەند شیعرێکی بێگانە بوو لە چەند شاعیرێکی شیوعی وەك نازم حیکمەت وبابلو نیرۆدا، وڕاسڕەویش وەك ت.س ئیلیوت و ستیڤن سپیندەر. شیوعیەکان زۆر تورە بوون لە وەرگێڕانی شیعرەکانی ڕاست ڕەوەکان وبە تایبەتی ستیڤن سپیندەر کە کاتی خۆی کۆمەنست بوو ووازی هێنا وبوە دوژمنێکی سەرسەختیان ویەکێکە لە بەژدارانی نوسینی کتێبی [ئەو خوداوەندەی نسکۆی هێنا!!.]

لە ئەڵقەی چوارەم باسی دژایەتی شیوعیەکان دەکات بۆ کەسی ئەو وتاڕادەی بە دەرکردن دانی لە کارەکەی ونانبڕینی لەلایەن هەڤاڵانی کۆنەوە. لەوە دەچێت ئەو جەنگانە ونانبرینەی زۆر کاریگەری هەبوبێت بەسەریەوە، بۆیە داد وپەنا دەبات بۆ زەعیمی تەنها عبدالريم قاسم ودەڵێت: ئێمە دژی سەردەمی گوڕبەگۆڕین کە رزق ونانی شاعیری گەورە معروف الرصافی یان بڕی، چونکە دژی پاشا وڕژێمەکەی بوو، ئەوەتە منیش ئەمڕۆ کە شاعیرێکم لەو کەمتر شاعیر نیم ونیشتیمان پەروەرێی دڵسۆزم ودیموکراتێکی شیلگێرم موحارەبەم

دەکەن لە ڕزقم لە سەردەمی عبدالكريم قاسم دا، نەك لەبەرئەوەی دژی کۆمارم، بەڵکو چونکە من عبدالكريم قاسمم لە خرۆشۆف ومارکس ولینین خۆشتر دەوێت، وعێراقم لە یەکێتی سۆڤیەت خۆشتر دەوێت....بە هەر شێوەیەك بێت شیوعیەکان لە کۆتاییدا دەتوانن بەدەرکردنی بدەن لە کارەکەیدا، دوایی دەیەوێت وەك مترجم لە کۆمپانیایەکی نەوت کار بکات، ئەویشی لێ تێک دەدەن! ببینە باسی پەنجاکانە هەمان عەقڵیەتی پەنجاکان ئیستا لە کوردستانیش پیادە دەکرێت، بزانن یەکیك ناحەزیانە وا هەوڵی نانبڕینی دەدەن هەتا لای کەرتی تايبەتيش جێگای نەبێتەوە. لە کۆتایی ئەو ئەلقەیە دەڵێت: " ئێوەش ئەی جگەر گۆشەکانم کوڕەکەم [غيلان] وکچەکەم [غيداء] خواتان هەیە، ناهێڵێت لە برسان بمرن، ئەگەر دادپەروەری مرۆڤ کەموکوڕی تێدایە، ئەوە دادپەروەری خوا کاميلە وکەس لە رزقی بۆ نوسراوی مەحروم ناکات! ل٣٢

بەدر شاكر سەياب: من شيوعی بووم!

بەشی دووەم

خوێندنەوەی محەمەد هەریری

ئێستا بەدر شاکر سەیاب بوەتە ئەندام لە حزبی شیوعی عێراقی ونازناوی]جەریر] بۆ خۆی هەڵبژاردوە، ئەو کاتە قوتابی ساڵی دووەم بوو لە خانەی مامۆستایانی باڵا [دار المعلمين العالية] کە ماوەی خوێندن تیایدا پێنج ساڵ بوو. سەیاب نامەیەکی پشتگیری وتەزکیەی لە ئەحمەد عەلوان، بەرپرسی حزبی شیوعی لە ابو الخصيب وەرگرتوە، کە دەربارەی دەڵێت: ئيرانی بوو بە ڕەچەڵەك، وماوەیەك لەگەڵ حزبی تودەی ئێرانی کاری کردوە! شیوعیەکان بە گەرمی پێشوازیان لێیکرد لە خانەی مامۆستایان، وسەیاب دەڵێت جۆریك لە ئازادی هەبوو بۆ قوتابیان ئەو کاتە بۆ دروستکردنی یەکێتیەکانی قوتابیان، ئێمەی شیوعی ژمارەمان زۆر کەم بوو، هەر پێنج شەشیك دەبووین. باسی هەڵبژاردن هاتە گۆڕێ ودەستمان کرد بە هەڵمەتی هەڵبژاردن "بۆ لای هەر کۆمەڵێك دەچووین بەپێی هەوەستی ئەوان لەسەر تەلی ئارەزووی ئەوان ئاوازی خۆمان لیدەدا، لە نێو قوتابیە کوردەکان بڵاومان کردەوە کە نەتەوەپەرستەکان ڕقيان لە کورد ونەتەوەکەیەتی، بەڵام ئێمە بە برای خۆمانیان دەزانین، بەڵکو لەبەر چاوی ئەوان دەستمان کرد بە جوێندان بە عەرەب ونەتەوەی عەرەب، وتانە

وتەشەرە ليدانيان، ودەمانگووت میژووی عەرەب تەنها بریتیە لە کۆمەڵێ قەسابخانە وکوشتاری، وسەرکردەکانی عەرەبیش تەنها کۆمەڵێ دەرەبەگی حەقیرن وخوێن ڕێژن" جولەکە پێویستیان بە بانگەشەی ئێمە نەبوو، هەرخۆیان لەگەڵ شیوعیەت دابوون، وئینجا لەسەر وەتەری تائیفیەت دەماژەنی، وبۆ هەندێکی تر هەڤاڵانی کجانی خۆمانمان دەنارده لایان بۆ کێشکردنی لاوان بۆ لای خۆمان.! سەیاب خۆی کاندید دەکات، چونکە خۆشەویست دەبێت، دەردەچێت لە هەڵبژاردندا لە کۆتاییدا دەبیتە سەرۆکی یەکیتی، و جاسم حمودی یش دەبیتە جێگری، هەرچەندە جاسم بە واقیع سەرۆك بوو، چونکە ئەندامێکی باڵاتر بوو لە حزبی شیوعی، بەڵام خۆی نەیویست ببێتە سەرۆك تا لە سێبەر بمینێتەوە وخۆی زۆر دەرنەخات، ولەکاتی قوربانیدا من ببمە قوربانی... چونکە لە حالەتی دەرکردن لە خوێندن حزب بە دەرکردنی پیاوی متمانەپێکراوی خۆی زیاتر زیانی لێ دەکەویت وەك دەرکردنی من، کە ئەندامێکی ئاسایی بووم!! ل٣٤

ئەو جاسم حمودی یە پاش دەرچوون گیرا و دانی بە هەموو زانیاریەکان هێنا، وەك دەیان سەرکردە وئەندامانی باڵای حزبی شیوعی عێراقی، دوایێ بۆ دان نەهێنێت، کە بەر لەئەو مالك سیف، سکرتێری حزب، ویەهودا صدیق ی جولەکە، ئەندامی لیژنەی ناوەندی و رەفیق چالاك، کە ئەویش سکرتێری حزب بوو لە پاس مالك سیف دانیان بە هەموو زانیاریەکانیان هێناوە !رەفیق چالاك پاش دانپیداهێنەکانی مالك سیف، بەیانیکی دەرکرد وتێدا هاتبوو " : دووپشکەکانی مالك سیف هێشتا کونە دوپشکەکانیان تۆکمەتر دەکەن لە ناو حزب، دەبێت لەناویان بەرین، خیانەتی مالك سیف دووبارە نابێتەوە"!! لەگەڵ ئەو پاڵەوانبازیە کە گیرا خیانەتی کرد ودانی بە شتەکاندا هێنا و وەك پۆلیس کاری کرد لە بەشی لێکۆڵینەوەی تاوان!!! ل٣٥

بەدر شاکر سەیاب دەڵێت: ئەگەر خیانەتی مالك سیف پاکانەیەکی بۆ بکرێت، کە لە دواییدا وتی بۆیە وایکرد تا حزب لە دەستی جولەکە و زایۆنیزم ڕزگار بکات، بەڵام خیانەتی ڕەفیق چالاك هیچ بیانوویەکی بۆ نادرۆزێتەوە، رەفیق چالاك لە گەرەکیکی جولەکان گیرا، وگووتی من ناوم [ابغاهام] ە واتە [ابراهام] وتەنها جولەکەیەکی هەژارە، بەڵام پاش لێدانی دوو داری حەیزەران هاواری لێ هەستا وبە زمانی کوردی گووتی: " زانم"، ماشەڵلا لەو کوردیەی سەیاب! مەبەستی [دەزانم]ە، ودانی بە هەموو زانیاریەکاندا هێنا!!
ئینجا دوایی باسی هاندانی قوتابیان دەکات بۆ مانگرتن وپشێوی نانەوە، کە کۆتایی دێت بە دەرکردنی سەیاب بۆ ساڵێك لە خانەی مامۆستایان.

سەیاب دەڵێت هەوڵمان دا پەیوەندی بە ڕۆژنامەکاندا بکەین بۆ روماڵکردنی مانگرتنەکەمان، بەڵام هیچیان ئامادە نەبوون، تەنها ڕۆژنامەیەکی تایفی بەناوی [الساعة] کەمێك بایەخی نیشاندا، کە حسین مروة ی خەباتگێریش لە دەستەی کارگێری بوو، ئەو کاتە تایفی بوو، پێمان

وتن: كێشه‌كه‌ی ئێمه‌ هه‌رگیز په‌یوه‌ندی به‌ شیوعیه‌ت نیه‌، به‌ڵكو كێشه‌ی نێوان سونه‌ وشیعه‌یه‌" !!ئه‌و حه‌قاره‌ت وبه‌دره‌وشتیه‌ ده‌بینیت له‌ ئێمه‌دا؟ ئێمه‌ی شیوعی خه‌باتگیر ودوژمنی جیاوازیه‌ دینی وره‌چه‌ڵه‌كیه‌كان چۆن ده‌دواین؟!

هه‌ڤاڵ حسین مروة [ببورن هێشتا نه‌ببوو به‌ هه‌ڤاڵ!] له‌منی پرسی: تۆ شیعه‌یت؟ گووتم: به‌ڵێ، گووتی: ده‌ڵێن تۆ شیوعی. گووتم: ته‌نها واوێكیان بۆ هه‌قیقه‌تم زیاد كردوه‌ ، یانی شیعی یان كردۆته‌ شیوعی!!!

له‌ ئه‌ڵقه‌ی شه‌شه‌مدا باسی گه‌ڕانه‌وه‌ی ده‌كات بۆ لادیكه‌ی خۆی له‌ به‌سره‌ پاش ده‌ركردنی له‌ خانه‌ی مامۆستایان، ده‌ڵێت ئه‌و چه‌ند مانگه‌ی له‌وێ بووم گه‌رموگورترین چالاكی حزبی من بوو، هه‌وڵی بی برانه‌وه‌مان ده‌دا له‌ پێناو ڕاكێشانی جوتیاره‌ ساویلكه‌كان ولادییه‌ فه‌قیرحاڵه‌كان بۆ ناو حزب! كه‌ له‌گه‌ڵ مامم عبدالحمید، متمانه‌پێكراوی حزبی شیوعی وخزمێكی ترمان ده‌چووینه‌ ماڵه‌ جوتیاره‌كان ومه‌جلیسی شه‌راب خواردنه‌وه‌مان ده‌به‌ست له‌ گه‌ڵیان، زۆر سه‌رسا ده‌بوون، كه‌ چۆن ده‌چینه‌ كه‌پر و كوخه‌كانیان وئه‌ره‌قیان له‌گه‌ڵ ده‌خۆینه‌وه‌ وله‌ دڵه‌وه‌ ده‌یاندوێنین، عه‌قڵیان فڕی بوو به‌و ره‌فتارانه‌مان!

چونكه‌ به‌ بیریان گوزه‌ری نه‌ده‌كرد ئێمه‌ی خاوه‌ن بیستان وموڵك وله‌و خێزانه‌ ناودارانه‌، ته‌وازوع بنوێنین، و سه‌ردانی ئه‌وان بكه‌ین! په‌نامان ده‌برده‌ به‌ر فریودانیان، چونكه‌ ماقوڵ نه‌بوو بۆ جوتیارێكی ساویلكه‌ باسی مادیه‌تی دیالەكتیكی بكه‌ین، وبڵێین خاڵی سه‌ره‌كی ئه‌و فه‌لسه‌فه‌یه‌ نكولی كردنه‌ له‌ عه‌قڵی ڕه‌ها، وماده‌ بنچینه‌ی بوونه‌، واته‌ نكولی كردن له‌ بوونی خوادا، وله‌ناوبردنی هه‌موو به‌ها روحی و دینیه‌كان كه‌ ئه‌وان باوه‌ڕیان پێیبوو!! ل ٤١ پێمان ده‌گووتن: شیوعیه‌ت یانی هه‌وڵدان بۆ نه‌هێشتنی جیاوازیه‌كان له‌ نێوان خه‌ڵكدا، تا كه‌س له‌كه‌س باشتر نه‌بێت، وهه‌وڵدان بۆ دابه‌شكردنی زه‌ویه‌كان به‌سه‌ر جوتیاران، كه‌ ئه‌وه‌م بیرده‌كه‌وێته‌وه‌ هه‌ست به‌ ڕووقایمی وده‌به‌نگی ده‌كه‌م، جونكه‌ ئه‌و مولكدارانه‌ی بێستانی دارخورمایان هه‌یه‌ له‌ به‌سره‌ وئه‌بو خه‌سیب، له‌ هه‌قیقه‌تدا خه‌ڵكانێكی هه‌ژار بوون یان مامناوه‌ندی حاڵ بوون له‌ چاكترین ئه‌گه‌ردا، داهاتی ساڵانه‌ی ئه‌و مولكدارانه‌، كه‌ ناومان نابوون به‌ ده‌ره‌به‌گی بۆگه‌نی ئیستیغلالی ٦٠٠ دیناری ساڵانه‌ بوو، واته‌ مانگانه‌ داهاتیان ٥٠ دینارێک ده‌بوو!! ئاوا یاریمان به‌ ژێیه‌ هه‌ستیاره‌كانی ئه‌و جوتیاره‌ ساویلكانه‌ ده‌كرد، چونكه‌ برسێتی ئه‌وان بۆ زه‌وی، ئه‌و برسێتییه‌ ترسناكه‌ی كه‌ له‌ باوباپیرانیان بۆیان جێمابۆوه‌، ئامانجی خۆی له‌ تراویلكه‌ی سوری شێوعیه‌ت دۆزیه‌وه‌، وه‌ك ده‌ریچه‌یه‌ك بۆ هه‌ناسه‌دان لێیه‌وه‌!

کە ئەو دێرانە دەخوێنمەوە ئێستا تێدەگەم چۆن کاتی خۆی شیوعیەکان جوتیارانی کوردستان ودەشتی هەولێریان سەرتاسەر ڕاکێشابووە ناو حزبی شیوعی، ئەوە بەو جۆرە قسە وباسە فریودەرانە بووە. ئەو جۆرە پەیمان و خەیاڵ پڵاویە لە هەست ونەستی جوتیاران جیگای خۆی کردبوەوە، بەجۆرێك هاوسەنگی خۆیان لەدەست دابوو. بە نموونە باسی حەمەدێك دەکات کە جوتیارێکی سادە بوو ببوە شیوعی، ڕۆژیکیان لە مەجلسی خواردنەدا لەبەر خراپی جۆری عەرەقەکە، حەمەد خراپ سەرخۆش دەبێت وکۆنترۆڵی لەدەست دەدات و گوزارش لە خەونە ترسناکەکانی دەکات : " دوێنی چومە لای خاوەن بێستانەکەم وگووتی وەرە حیسابم لەگەڵدا بکە و نرخی ئەو خورمایەی فرۆشتوتە بمدەرێ. پێمگووت :خورمای چی و بێستانی چی؟!... تۆ بێستانت نیە، ومن جوتیارم وخاوەنی بێستانەکەم، کە درێژەی دایی دەنکێ خورمای السایر م تێیگرت، کە نە مرد دەمانچەکەم پڕکرد بە خورمای حلاوي، وپەنجەم پێوەی نا وکوشتم، دوایی پۆلیس هاتن گرتمیان وبەندیان کردم لە زیندانی ئافرەتان، ڕۆژانێکی خۆشم لەو زیندانە بردەسەر، بینە بەرچاوت حەمەد لەناو سەدان ئافرەتی جوان بێت؟؟"!

سەیاب دەڵێت: " خەونەکانی حەمەد جیاوازی نەبوو لەگەڵ خوەنی هەر شیوعی یەکی تر، دزین وزەوتکردنی پارەی خەڵك، وکوشتن، وهەتك کردنی ناموسی خەڵك، لە مانگەکانی مۆتەکەی سووری ترسناکدا دیمان چۆن ئەو خەونانە جێبەجێ دەکەن یەك بەدوای یەکدا، بینیمانن چۆن ماڵ ودوکانی خەڵك تاڵان دەکەن، مناڵانیان خەڵك دەکوژن، وکاری وا قێزەونیان کرد کە قەڵەم زاتی ئەوە ناکات بینوسێت!! ل٤٣ ئینجا باسی بێ ناوەرۆکی وتەفاهەتی شیعرەکانی خۆی دەکات کە بە بۆنە شیوعی یەکان دەینوسین، ودەڵیت کە شیعری شاعیرانی غەیرە شیوعی بەراورد دەکەین بە شیعری شیوعیەکان ئەو کاتە دەزانی بۆ چ ئاستێکی نزم دابەزیون ئەوانەی شەرم ناکەن ناو لە خۆیان دەنین شاعیر!! ئینجا باسی ڕۆڵی تێکدەرانەی جولەکەکانی ناو حزبی شیوعی دەکات بە زمانێک تاڕادەیەك عەرەبچیەتی ورەگەزپەرستی پیوە دیارە. لە ئەڵقەی حەوتەمدا سەیاب لەوە دەچێت زۆر ڕوحی نوکتەی تێدا بو بیت، باسی روداوێکی زۆر خۆشی کوردێك دەکات ودەڵێت: " هاولاتیەکی کوردی خەڵکی کوردستان بەژداری خۆپیشاندانێکی شیوعیەکانی کردبوو، مەجلیسی عورفی بە چەند مانگیك حوکمی دابوو، شیوعی یش نەبوو، بەڵکو هاوڵاتیەکی چاك بوو و وڵاتی خۆی خۆشدەویست. ئەو چەند مانگەی کە حوکمدرا بوو زۆر بە درێژی دەبینی وئارامی لی برا بوو، لەبەر خۆیەوە بە ناورانەوە دەیگووت: شەش مانگ!! تەنها دوو مانگی تێپەڕاندبوو، دەیگووت بەچی باقی ماوەکە تەواو دەبێت؟! هەڤاڵە شیوعیەکان کە زۆربەیان حەسقەلیەکان [واتە جولەکە] بوون، پێیان دەگووت: بێ ئومێد مەبە، جەماوەری شۆڕشگێر دێت ورزگارمان دەکەن لە زیندان وبەسەر شانەوە هەڵمان دەگرن!

بهو قسه بهتاڵانه قهناعهتیان پێ هێنابوو، ڕۆژێك داوایان لێكردبوو سرووده بهناوبانگهكهیان لهگهڵدا بچڕێت : السجن ليس لنا نحن الاباة السجن للمجرمين الطغاة، زیندان بۆ ئیمهی سهركهش نیه، زیندان بۆ ملهوره تاوانبارهكانه! ئهو ههژاره له ئهنجامی خوێندنهوهی ئهو سرووده شهش مانگی تر خرایه سهر حوكمهكهی! دیسان بێزارتر بوو له جاران، ههڤاڵان دیسان پێیانگووت: بێ ئومێد مهبه، جهماوهر ڕادهپهڕێت و دێت ورزگارمان دهكهن له زیندان وبهسهر شانهوه ههڵمان دهگرن !دیسان متمانهی بهو پهیمانه خۆشانه كرد، توانیان پاش ماوهیهك قهناعهتی پێ بهێنن بهشداری له مانگرتنیكیان بكات، وكیشمهكیش له نێوان ئهوان ودهسهڵاتی زیندان دروست بوو، ڕایان كیشانهوه بۆ دادگا، ئهو برادهره كوردهمان ساڵێكی تریشی بۆ بڕایهوه! له ئهنجامی ئهوهی ڕویدا ئهو ههژاره دوچاری ههژانی دهروونی وعهقڵی هاتبوو!

بۆ شهش مانگ هاتبوو كه پێی زۆر بوو ئێستا دهبیت دوو ساڵ بكێشێت، دیسان دهستی به بێزاری دهربڕین كرد، حهجمانی نهمابوو .ههڤاڵان دیسان دڵنیایان كردوه كه جهماوهری شۆڕشگێر دێت ورزگارمان دهكهن له زیندان وبهسهر شانهوه ههڵمان دهگرن! كابرا له توڕهییان وهك بوركان تهقییهوه وهاواری كرد: جهماوهر، جهماوهر، كوان له كوێن؟ ئهو واو واوانه بۆ نایهن ڕزگارم كهن؟!" ل ٤٨ بهدر شاكر سهیاب دیسان باسی دیاردهی بێ ناوهرۆكبوون وهیچگهرایی شیعر دهكات كاتێ به ڕوحیهتێكی ئایدیۆلۆژیهوه دهڤۆنرێتهوه، ههتا ئیدانهی شیعرهكانی خۆشی دهكات ودهڵێت زۆر بێ كهڵك وهیچ بوون، به نموونه باسی شیعرێكی نازم حیكمهتی شیوعی وشیعرێكی ئیدیس ستوێل كه خانمه شاعیرێكی ئینگلیز بوو، دهڵێت ئهوهی شیعره هیچهكهی نازم حیكمهت دهخوێنێتهوه وشیعری Edith Sitwell دهخوێنیتهوه توشی سهرسوڕمان دێت، شیعرهكهی حیكمهت ج بسته باڵایهكه له چاو شیعره مهزنهكهی ئێدێس!!

ئینجا باسی دیاردهی تێكشكاندنی بهها ڕهوشتیهكان دهكات لهلای جوتیارهكان له ژێر كاریگهری بانگهشهكانی شیوعیهت، وباسی حهمهد دهكات وهك نمونه، چۆن جوتیاریكی ههڤاڵی نهخۆش كهوت، و له نهخۆشخانه كهوتبوو، له جیاتی یارمهتی دانی دایكی پیر وژنهكهی، كه ئافرهتێكی شۆخ و جوان بوو، حهمهد دهچوه لایان به چهند جگهرهیهك كه دهیدایه دایكه پیرهكهی، دوایی به دزیهوه دزهی دهكرده سهرجیی ژنه جوانهكهی!! دهڵێت ئامانجی خهباتهكهمان فێركردنی رهوشتی بهرز نهبوو، بهڵكو وروژاندنی تهماعی وكینه بوو، كه تێیدا زۆر سهركهوتوو بووین!

ئینجا هانی زهعیم عبدالكريم قاسم دهدات بۆ وهستان به ڕووی شیوعیهت وپشتگیری له وتاری زهعیم دهكات كه تێیدا ئاشووب وئاشووبگێڕی مهحكوم كرد وهك ئاماژهیهك بۆ كاره

ئاشووبگێڕیەکانی شیوعیەکان. ئینجا باسی جوتیاریکی تر دەکات، کە لای باپیری کاری دەکرد وهەموو کەرەستەکانی کشتوکاڵی لەگەڵ خۆیدا دزی وکاری بەجێهێشت. کە باپیرەی ناردی بەدوای جوتیارەکە ولێی پرسی: بۆچی ئەو کەرەستە وئامرازانەت بردوە؟ زۆر بە ڕوو قایمیەوە وەڵامی دایەوە: ئەو ئامرازانە هی منە، منی جوتیار! باپیرەی هیرشی بۆ برد ولە عەرزی دا وبەربوە گیانی بە حەیزەران، سەیابیش کە لەو کاتە ڕۆمانی دایکی مەکسیم گۆرکی ی دەخوێندەوە، خرۆشا بوو، نێوانیانی کرد ودارەکەی لە دەست باپیرەی دەرهێنا وخستیە دەستی جوتیارەکە تا لە باپیرەی بدات، وخۆم دەستیم بەرز دەکردەوە تا لە باپیرەم بدات کەچی زاتی نەکرد!

ئەو کارەم ئەو کاتە بە پاڵەوانیەك ژمێردرا، وسەرکەوتنیك بوو بۆ جوتیاری زەحمەتکیش، هەتا ئەگەر دزیشی کردبیت لە دەرەبەگێکی چەپەڵ! لە ئەڵقەی هەشتەمدا سەیاب باسی چەندین نمونەی تری دارمانی ڕەوشت وئاکاری شیوعیەکان دەکات، لەوانە باسی ڕوداوێکی ئێران دەکات، ودەڵێت شیوعیەکان لە عیراق بن یان لە ئێران هەمان دارمانی ئاکاریان هەیە. دوایی باسی روداوێکی تری جوتیارە بێ ڕەوشتەکەی بە ناوی حەمەد دەکات، دیارە حەمەد بەلایەك بووە بۆ خۆی بۆیە سەیاب وا نەمری دەکات بە نوسین؟! پاش تەواو بوونی پشووی هاوین، سەیاب دێتەوە بەغداد وسەردانی حسین شبیبی وهەڤاڵانی دەکات، کە بەرپرسی بەغدادی حزبی شیوعی عێراقی بوو، دەڵێت حسین نایابترین جگەرەی ئینگلیزی پێبوو، نیوەڕۆکەی لەگەڵ ئەوان نانم خوارد، هەرگیز نانی وا خۆشم نەخواردبوو، ئینجا حسین شبیبی تەکلیفی دەکات ببیتە بەرپرسی حزب لە خانەی مامۆستایان پاش دەرچوونی جاسم حمودی، بەڵام دەڵێت لەبەر ئەوەی من زۆر ئاشکرا بووم بۆ دەسەڵات وساڵێکیش فەسڵ کرابووم، داوام کرد یەکیکی تر هەڵبژێرن

، هەرچەندە هیچ چالاکیەکی حزبم تێنەدەپەڕاند. دوایی باسی خۆ پیشاندانێك دەکات بە حەیزەران و خوترمەوە، ودوایی کە پۆلیس دێت هەموویان ڕادەکەن تەنها خۆیی وچەند کەسێکی کەم نەبت، وترسنۆکی شیوعیەکان دەگەڕێنێتەوە بۆ باوەڕ نەبوونیان بە زیندووبوونەوە وژیانێکی تر! دەڵێت کەسێك لە ئەفسەرێکی پۆلیسی پرسی چیان دەوێت ئەو خۆپیشاندەرانە؟ لەوەڵامدا دەڵێت: نازانم دەیانەوێت لینین بهێنن وبیکەنە پاشا! هەرچەندە پێکەنیم بەو قسەیە بەڵام ئێستا دەزانم راست دەکات ، هەرچەندە بە شێوەیەکی ساویلکە گوزارشی لێکرد، چونکە ئەوەی شیوعیەکانی هەموو دنیا هەوڵی بۆ دەدەن – شیوعیە یوگسلاڤیەکانی لێ دەرچێت- تەنها بەستنەوەی وڵاتیان بە سوکانی سۆڤیەت وخستنە ژێردەستی کەرملینە! ڕوداوی ژەنەراڵە سۆڤیەتیەکەت نەزانیوە کە بوە وەزیری بەرگری لە حکومەتی پۆڵەندای شیوعی؟!! ل٦٠.

هەر لەو سیاقەدا باسی سیاسەت هاوردەکردن دەکات بە پیی میزاجی بەرپرسە شیوعیەکە، کە کاتێ هەندێ بازرگان داوای هاوردەکردنی کوتاڵی ژاپۆنیان کرد کە سەرەڕای چاکی مادەکە وهەرزانی نرخی، رەتیانکردەوە مۆڵەتیان پێ بدەن بە بیانوی ئەوەی ژاپۆن وڵاتێکی پاشکەوتوخواز ورەجعیە، وگوتی ئەگەر دەتانەوێ لە چینی شیوعی گەلێر هاوردە بکەن! گوتیان نرخی چین گرانترە! گووتی گرنگ نیە، جونکە چین وڵاتێکی دۆستە وخورمایەکی زۆریشی لە عێراق کریوە! دواجار لە چین کڕیان، کە کوتاڵەکان گەیشتن ولەناو کارتۆنەکان دەریانکرد لە سەریان نوسرابوو لە ژاپۆن دروستکراوە، دیاربوو چینیەکان عێراقیەکانیان فریو دابوو!!

بەدر شاکر سەیاب: من شیوعی بووم!

بەشی سێیەم

محەمەد هەریری

لە ئەڵقەی هەشتەمدا ٢٥ ئاب ١٩٥٩، سەیاب ناکۆکیەکانی زۆر پەرە دەسێنێت لەگەڵ شیوعیەکان دەگاتە ڕادەی ئەوەی برایەکی بچوکی خۆی، مصطفی شاکر السیاب، وتارێکی لە دژدا بنوسێت لە ڕۆژنامەیەکی سەربە حزبی شیوعی بە ناوی [أتهم اخي]!! براکەم تۆمەتباردەکەم!
سەیاب زۆر بە گاڵتە جاریەوە باسی ئەو وتارە و نووسەرەکەی دەکات وناوی دەنیت بە نووسەرۆکە [الكويتب] دەڵێت چۆن وەڵامی منداڵێکی پۆلی چواری ناوەندی وقوتابیەکی فاشیلی وا بدەمەوە، کە فریویان داوە ئەو کارە بکات؟!

براکەی بە زمانێکی زۆر رۆمانسیانەی شۆڕشگێرانە دەڵێت: " خۆی دۆزیەوە لەناو شەڕێکی حەتمیدا، وپێویستە شەڕەکە بکات لە بەرژەوەندی هێزە نیشتیمانیەکان "واتە شیوعیەکان! ل٦٥
سەیاب دەڵێت سەرەڕای ئەو هەموو پەیمانانەی بە هەژار وجوتیار وکرێکارانی دەدەن، کەچی کە چنگێکتان لە دەسەڵات گیر بوو، هەڤاڵانی گەورە بەرپرس تان بوونە خاوەن ساختمان وباڵەخانە وئۆتۆمبیلی گرانبەها وزەواجی هەڵەخەرجی گەورە، وەك ئێستا دەبینین؟!
دیارە گەندەڵی ئەحزابەکانی عێراق زۆر کۆنە، ئەوە باسی ١٩٥٩ دەکات!
براکەی سەیاب دەڵێت، سەیاب نوسراوێکی بە دەستی خۆی نوسیوە دان بە تاوانەکان وهەڵەکانی دەنێت بەرامبەر حزبی شیوعی!!

سەیاب لە وڵامدا دەڵێت: ئەو برایەم بەردەوام سەردانی دەکردم بۆ لۆمەکردنم لەسەر دەرکردنم لە کارەکەم، ودەیگووت ئەوان هێشتا تۆیان خۆش دەوێت، وعزیز الحاج کە هاوڕێی خوێندنم بوو لە خانەی مامۆستایان دەیەوێت بمبینێت، سەرەڕای ئافرەتانی ماڵەوەش هەر هانیان دەدا بۆ چوونە لای عزیز الحاج. کاتێ سەیاب دەچێت بەس جمال حەیدەری هەولێری وحمزە سلمان لەوێ دەبن، وداوای لێدەکەن باسی ناکۆکیەکانی لەگەڵ حزبی شیوعی بنوسێت تا بڕیارێکی پێویست سەبارەت بەو کێشەیە دەربکەن. سەیاب دەڵێت لاپەڕەیەکم نووسی وباسی جیرۆکی [المومس والعمیاء] و [الاسلحة والاطفال]م کرد وەك پێشتر باسم کرد. جەمال حەیدەری کە دەیخوێنێتەوە دەڵێت: باشە، بەڵام هەڵەی خۆتت دیاری نەکردوە!! ئەوەی ئەدەبیاتی شیوعی خوێندبێتەوە دەزانێت ئەو ئیعترافات نووسینە تەقلیدێکی سیاسی باوی سەردەمی شیوعیەت بوو، و زۆربەی جار پاش نووسینی ئیعترافاتەکان دەیانکوشتن!

سەیاب دەڵێت نووسیم تەنها هەڵەی من ئەوەبوو کە وەڵامی هێرش وجوێنی شیوعیەکانم بە هێرش وجوێن دایەوە! وەڵامی سەیاب بۆ براکەی زۆر تووند دەبێت تا ڕادەی گاڵتەکردن بە کەسایەتی وبچمی براکەی، لەوە دەچێت سەیاب زۆر بریندا بوو بێت بە وتاری برا بچووکەکەی کە بە هاندانی هاندانی حزبی شیوعی لەسەری نووسیبوو. لە ئەڵقەی دەهەمدا سەیاب باسی چۆنیەتی گیرانی هەڤاڵی نەمر [فەهد] دەکات، و دەڵێت: لە ساڵی ١٩٤٥ حزبێک بە ناوی [حزب التحرر الوطني] دامەزرا کە تەنها ڕوپۆشێك بوو بۆ حزبی شیوعی، خەڵك نەیدەزانی پاشکۆیەکی حزبی شیوعیە کە فێرە بە دامەزراندنی سەندیکای کرێکاران ویەکێتیەکانی قوتابیان وکۆمەڵەی جوتیاران وسەندیکای مامۆستایان!! گەنجێك بە ناوی عبدالوهاب و خوشکی [خ] زۆر بە گەرم وگوڕیەوە هاتنە ناو حزب وناودار ببوون بە تێکۆشانیان.

باوکیان قەساب بوو، کاتێك هەڤاڵان دەگیران، خواردن وگۆشتی بۆیان دەنارده زیندان بە دەستی [خ]. یەکێك لە بەرپرسان ئەو ڕۆژەی ئازاد بوو شوێنی نەبوو لێی بژێت، باوکی [خ] داوای لێکرد لە ماڵی ئەو ژوورێکی پێدەدات ولێی بمێنێتەوە، [خ] یش کچێکی جوان بوو، هەڤاڵ یش بە بیانووی تەسقیف کردنی هەر خەریکی داگیرکردنی بیر ودوایش جەستەی بوو، کار لە کار ترازا وهەڤاڵ کچەکەی کردە ژن! هەر پاش ئەوە بیانووی دۆزیەوە بار بکات بۆ شوێنێکی تر! کە کچە زگی بەرزبووەوە وباوك وبرای لێیان پرسی کێ لەگەڵی خەوتوە، گووتی ئەو هەڤاڵەی لە ماڵمان دەژیا، گووتیان ئاسانە لەگەڵی قسە دەکەین وقەناعەتی پێ دەکەین زەواجت لەگەڵ بکات، بۆ ئەوەی ئابڕومان نەچێت!

كه‌ قسه‌یان له‌گه‌ڵ كرد گووتی: نامه‌وێ سته‌م له‌ كچه‌كه‌ بكه‌م به‌ هێنانی، چونكه‌ من ڕۆژێک له‌ ده‌ره‌وه‌م، بیست ڕۆژ له‌ زیندانم، كاریشم نیه‌!! ل ٧٤ باوكه‌كه‌ گووتی: ئێمه‌ هیچمان ناوێت له‌ سه‌تركردن ونه‌هێشتنی ئابڕووچونمان، من ئامادەم بۆ به‌ خێوكردنی ئه‌و وتۆش، به‌ڵام هه‌ڤاڵی [نه‌مر] سوور بوو له‌سه‌ر ڕه‌تكردنه‌وه‌!! باوكه‌كه‌ هانای برده‌ به‌ر هه‌ڤاڵ [فه‌هد]، فه‌هد كه‌ قسه‌ی له‌گه‌ڵ كردبوو، ئه‌وجاره‌ بیانوێكی تری هێنابوه‌وه‌: "هه‌ڤاڵ ده‌زانیت زۆر شت هه‌یه‌ باوەڕمان پیی نییه‌ به‌ڵام ناچارین موسایه‌ره‌ی كۆمه‌ڵ بكه‌ین كه‌ ئیمانی توندی پێیان هه‌یه‌، وه‌ك ئیمان به‌ خوا ودینه‌كان، كه‌ ئێمه‌ ناتوانین بڵێین خه‌ڵكینه‌ باوەڕ به‌ خوا مه‌كه‌ن چونكه‌ نیه‌....ڕاسته‌ ئێمه‌ باوەڕمان به‌ جیاوازی مه‌زهه‌بی وتایفی نیه‌، به‌ڵام خۆی به‌سه‌رمان ده‌سه‌پێنێت! ده‌زانیت من له‌ تایفه‌ی فلانم [شیعیم] و[خ] له‌ تایفه‌ی فلانه‌ [سونه‌یه‌]، ئه‌گه‌ر من هاوسه‌رگیری بكه‌م له‌ گه‌ڵیدا، ئه‌وه‌ باوكم كه‌ ڕێوڕه‌سم و كاری دینی ده‌كات به‌رامبه‌ر به‌ پاره‌، ئه‌گه‌ر خه‌ڵک بزانن كوڕی ژنێكی هێناوه‌ له‌ تایفه‌یه‌كی تر، ده‌مریت له‌ برسان وپایه‌ی كۆمه‌ڵایه‌تیمان زه‌ره‌رمه‌ند ده‌بێت!! له‌ ئه‌نجامدا باوك وكوڕه‌كه‌ بۆ ئاشكرانه‌بوونی فه‌زیحه‌ته‌كه‌ كچه‌كه‌ ده‌كوژن!! تاوانی شه‌ڕه‌ف به‌ده‌ستی شیوعی!

دوایی كوڕه‌كه‌ بۆ تۆڵه‌ سه‌ندنه‌وه‌ ده‌چێته‌ لای به‌ڕێوه‌به‌رایه‌تی لێكۆڵینه‌وه‌ی تاوان، وده‌ڵێت برادەرێكم منی ناردوه‌ پێتان بڵێم، كه‌ ئامادەیه‌ جێگای فه‌هد و كه‌سانی تریشتان نیشان بدات، به‌ مه‌رجێك خۆی تاوانێكی كردوه‌ ده‌یه‌وێت لێی خۆش بن! گوتیان باشه‌ لێی خۆش ده‌بین ئه‌گه‌ر مرۆڤیشی كوشتبێت، عبدالوهابی برای [خ [گووتی: منم ئه‌و كه‌سه‌ ی كه‌ شوێنی فه‌هد تتان نیشان ده‌ده‌م، منیشم كه‌ خوشكی خۆم كوشتوه‌، چونكه‌ هه‌ڤاڵێك زینای له‌گه‌ڵدا كردبوو، به‌و شێوه‌یه‌ فه‌هد گیرا له‌ پێناو ڕابواردنی ئه‌و هه‌ڤاڵه‌. سه‌یاب ده‌ڵێت: له‌ ئێران دیتم كاتی ڕامكردبوو بۆ ئه‌وێ، چیرۆكی خۆیی بۆ گێڕامه‌وه‌ به‌ چاوی پڕ له‌ فرمێسك!! ل٧٥

له‌ ئه‌ڵقه‌ی یازده‌دا سه‌یاب باسی [له‌تیفنوف] ده‌كات، گوایه‌ پێی زانیوه‌ كه‌ من له‌سه‌ریم نووسیوه‌ وده‌ڵێت شكات ده‌كه‌م! سه‌یاب ده‌ڵێت بێ منه‌تم وباسی چه‌ندین شتی خراپتری ده‌كات وه‌ك دزینی پاره‌ی ئابوونه‌ی جوتیاران وشتی تریش. باسی نامه‌ی براكه‌شی ده‌كات كه‌ ده‌ڵێت: مه‌به‌ستت چیه‌ له‌و نووسینانه‌ی دژی حزبی شیوعی؟! سه‌یاب له‌ وه‌ڵامدا ده‌ڵێت: ئێمه‌ له‌شه‌ڕێكی عه‌قائیدی داین له‌ دژی شیوعیه‌ت، چونكه‌ مه‌ترسی شیوعیه‌ت كه‌متر نیه‌ له‌ مه‌ترسی ئیمپریالیزمی چه‌په‌ڵ!...ئێمه‌ له‌ جیهاد داین وبه‌رگری ده‌كه‌ین له‌ نه‌ته‌وه‌مان و ئایینمان وداب ونه‌رێت و سه‌ربه‌خۆییمان! ل٨٢

لە ئەڵقەی دوازدەمدا سەیاب باسی هەلپەرست حزبی شیوعی دەكات كە بەژدارییەكی ئەوتۆی نەبوو لە ڕاپەڕینی كانونی شكۆدار، كەچی پاش سەركەوتنی شۆڕش هەموو قارەمانیەتەكەیان دایە پاڵ خۆیان، ئەوەی شەهید بوو لە حزبیكی ناسراو نەبوو، گووتیان شیوعی بووا ئینجا دەڵێت شیوعیەكان بە ئاشكرا دژایەتی عروبە دەكەن وشعوبین، ولەو پێناوە هەڵەیەكی گەورە دەكات وەك كاردانەوە كە ستایشی ستەمكارێكی وەك حجاج بن یوسف الثقفي دەكات ەدەڵێت محمد شرارەی هاوڕێی لە بۆنەیەكدا زۆر هێرشی كردە سەر ئەو " قارەمانەی كە ویستی كوفە بپارێزێت لە داگیركردنی فارسی، وفەرمانی كرد لە غەیری عەرەب كەس نەیەتە ناو كوفەوە!!" دیسان دێتەوە سەر باسی [مادلین] كچە جووە شیوعی یەكە دەكات، كە سەیاب دەڵێت: زۆر جوان بووە ودەڵێت: ئارەزووم لێی بووا بەڵام سەیاب زۆر بە سووكی وبازاڕی باسی جووەكانی حزبی شیوعی دەكات، بە نێر ومێ یان دەڵێت نا شەریف، بە زمانێكی زۆر بازاڕیانەی ناو ژینگە دواكەوتوە عەرەبیەكان! هەتا كە باسی برای مادلین دەكات دەڵێت: برایە [شەریفەكەی] شی ئەندام بوو لە حزبی شیوعی، كە زیندانی بوو لە نوگرە سەلمان، وهەڤاڵان سوودیان لێی بینی، خۆشی بەخش بوو پێیان!! ل ٨٨ دوایی كە پۆلیس بەدوای مادلین دەگەرێت لە ژێرزەمینێك دایدەنێن لەگەڵ هەڤاڵ باسم [بهاءالدين نوري] ئەو دۆن جوانە بە ناوبانگەی سلێمانی كە بەرلەوەی ببێتە سكرتێری حزب، توانی لاقەی بكات، دوجار مادلین گیرا ولە زینداندا منداڵێكی بوو ناوی نا سەلام! سەیاب دەڵێت دكتۆرە عدوية محمود اديب شاهێدی ئەو لەدایك بوونە بوو ولەبەر ئەو هۆیە نا ڕەوشتیەش حزب و شیوعیەتی جیهێشت.

لە ئەڵقەی سێزدەمدا سەیاب باسی دڵ ڕەقی وقەسوەتی شیوعیەكان دەكات وباسی ڕەوشتی خراپیان دەكان بە گشتی ودەڵێت: شیوعیەكانی هەموو دنیا وان تەنها ئەوانەی یوگسلافیای لی دەرچێت !! بۆ سەلماندنی ئەو قسەیە نمونەیەك لە ڕۆمانی [الارض البكر حرثناها] ی شۆلۆخۆف دەهێنێتەوە، كە چۆن بێ ڕەحمانە هێرش دەكەنە سەر كۆلاكەكان تالانیان دەكەن وهەتا جلوبەرگی منداڵانیان وبوكەڵە ویاریەكانیشیان تالان دەكەن! كاتێك كەسێكی بە ویژدان بە ناوی ئەندرێ، نارەزایی دەردەبڕێت لەسەر ئەو كارە نامرۆییانە، هاوڕێیەكی پێی دەڵێت: هەی چەپەڵ! وا خزمەتی شۆڕش دەكەیت؟ تۆ دڵت پری بەزەییە، بەڵام من دەتوانن هەزاران پیر وپەككەوتە ومنداڵم بۆ ریزكەن، وبڵێن دەبێت بكوژرێن لە پێناو شۆڕش، هەموویان قر دەكەم بە چەكەكەم!! ل٩٥ لە ئەڵقەی چواردەهەمدا سەیاب بەردەوام دەبێت لەسەر باسی ڕەوشت وئاكاری خراپی شیوعیەكان، كەمن بە پێویستی نازانم درێژەی پێ بدەم.

لە ئەڵقەی پازدەهەمدا سەیاب باسی هەڵوێست سۆڤیەت و شیوعیەكان دەكات لە دابەشكردنی فەلەستین، كە چۆن پشتگیریان لێكرد، دوایی باسی جولەكەیەكی هەژارو نەدار [صعلوك]

ده‌كات به‌ ناوی خضوری كه‌ كۆنه‌ مس وزه‌رد ده‌كرێت، كاتێك ره‌گه‌زنامه‌ی لێ ده‌سێننه‌وه‌، بڕیار ده‌دات بچێته‌ ئیسرائیل، ئه‌و هه‌ژاره‌ی كه‌ به‌رگه‌ی گه‌رما وسه‌رما وئه‌زیه‌تی خه‌ڵكی ده‌گرت له‌ پێناو چه‌ند درهه‌مێك، به‌دیار كه‌وت خاوه‌نی ده‌ هه‌زار دیناره‌، وسه‌ره‌ڕای خه‌ڵك باسی چاوچنۆكی جوله‌كه‌ وپاره‌په‌رستیان ده‌كات كه‌چی خضوری به‌بی دڵ له‌دڵدان پاره‌كه‌ی به‌جێ هێشت له‌ پێناو ژیان له‌وڵاته‌كه‌ی ئیسرائیل! منیش كه‌ پێم ده‌ڵێن شاعیر وئه‌دیب، وپاره‌نه‌ویست كه‌ قه‌سیده‌یه‌كی چاكم پێ باشتره‌ له‌ هه‌زاران دینار، خیانه‌تم له‌ نه‌ته‌وه‌كه‌م كرد ونكولیم كرد له‌ هه‌موو به‌ها ڕوحیه‌كانی له‌ پێناو چیدا؟ ئه‌و بیرۆكه‌یه‌ ئه‌شكه‌نجه‌ی ده‌دام وهه‌وڵم دا له‌ ده‌ستی ڕاكه‌م به‌ ئه‌ره‌ق خواردنه‌وه‌ وئالووده‌بوون پێی، به‌ڵام هه‌ر ڕاوی ده‌نام تا ئه‌و ڕۆژه‌ی له‌ بیری شیوعیه‌ت ڕزگارم بوو. ل١٠٨

به‌در شاكر سه‌یاب: من شیوعی بووم!

به‌شی چواره‌م

محه‌مه‌د هه‌ریری

له‌ ئه‌ڵقه‌ی شازده‌هه‌مدا سه‌یاب په‌شیمانی ده‌رده‌بڕێت له‌و رۆژگاره‌ی كه‌ مامۆستا بوو له‌ ناوندی رومادی ١٩٤٨ ـ ١٩٤٩ كه‌ چۆن سێ چاره‌گی ده‌رسی به‌ باسكردنی شیوعیه‌ت وپرنسیپه‌كانی ماركسیزم ده‌برده‌ سه‌ر، وئه‌و گه‌نجه‌ هیمه‌ت به‌رزانه‌ی وڵاتی فریو ده‌دا به‌ قسه‌ی شیرین وخه‌ونی ره‌نگاوڕه‌نگ وگفتی هه‌نگوینی، تا پێیان هه‌ڵده‌خلیسكێ بۆ ناو چاڵی كۆمه‌نستی، ئه‌و كاته‌ دڵیان پڕ ده‌بێت له‌ حیقد وحه‌سه‌د وشه‌ڕ! ئه‌و دیارده‌یه‌ ئایدیۆلۆژیه‌ ئێستاش باوه‌، ئیسلامیه‌كان قوتابخانه‌ و ده‌رسه‌كانیان به‌ ته‌واوی كردۆته‌ خزمه‌تی فیكره‌كه‌یان، جاروبار به‌ چه‌وساندنه‌وه‌ی خه‌ڵكیتری جیا كۆتایی دێت، وه‌ك شه‌ڕیان دژی ئافره‌ته‌ بێ سه‌رپۆشه‌كان، كه‌ چه‌ندین چیرۆك وڕوداوی له‌و باره‌م بیستوه‌، ناودارترینیان بابه‌ته‌كه‌ی شنه‌ خالید بوو. دیسان باسی ڕۆڵی كاریگه‌ری جوله‌كه‌كان ده‌كات له‌سه‌ر شیوعیه‌كانی عێراق، وده‌ڵێت: فه‌هد لێیان دوو دڵ بوو وله‌سه‌ره‌تادا نه‌یانتوانی پێدزه‌ كه‌ن بۆ ناو حزبی شیوعی، بۆیه‌ جوله‌كه‌ عێراقیه‌كان به‌ فه‌رمان وڕێنمایی زایۆنیزمی جیهانی وبه‌ هاوكاری له‌گه‌ڵ چه‌ند غه‌یره‌ جوله‌كه‌یه‌ك توانیان حزبێكی شیوعی دامه‌زرێنن، كه‌ رۆژنامه‌ی نهێنیان به‌ ناوی [وحدة النضال] ده‌رده‌چوو .فه‌هد پێی ناخۆش بوو دوو حزبی شیوعی هه‌بێت، بۆیه‌ داوای یه‌كگرتنی كرد، وئه‌وانیش قبوڵیان كرد وچونه‌ ناو حزبی شیوعی، به‌و شێوه‌یه‌ توانیان بچنه‌ ناو حزبی شیوعیه‌وه‌، ئه‌وه‌ش سه‌ره‌تای داگیركاری زایۆنیزم بوو بۆ حزبی شیوعی. ل ١١٤

لە ئەڵقەی حەڤدەهەم سەیاب باسی ڕوسیەک دەکات کەزۆر زەبەلاح وکەڵەگەت بووە، وپێییان سەیر بووە کەسێک لەو بەهەشتەی سەر دنیا ڕابکات بەپێی بۆچوونی شیوعیەکانی ئەو کاتە، دوایێ ڕوسەکە باسی ئەو دۆزەخەی بۆ کردوون کە ئەوان سەیریان پێهاتووە و گومانیان لێیکردووە..

ئەو ڕوداوە ئاساییە بۆ کاتی ئێمە، بەڵام لەو سەردەمە لە سایەی ئەو مەکینە زەبەلاحەی پڕوپاگەندەی سۆڤیەتی ئەوسا وەک خەیاڵ بوو کەسێکی ڕاکردوو لەو بەهەشتە خەیاڵیە ببینیت سەیاب دەڵێت سەرەڕای ئەو دروشمەی شیوعیەکان بەرزیان کردۆتەوە کە وتەیەکی مارکسە و دەڵێت؛ مرۆڤ پڕبەهاترین سەرمایەیە لە جیهاندا، بەڵام ئەوان گەورەترین دوژمنی مرۆڤن کە بە تەواوی دەیهاڕن...ڕوحی دەهاڕن وڕووتی دەکەنەوە و دایدەماڵن لە هەموو مافێکی لە گوزارشکردن دا. کە دەشڵێن مرۆڤ بۆ هەتایی فەنا دەبێت، نە قیامەت ونە زیندووبوونەوە ونە بەهەشت ودۆزەخ بوونیان نیە، ئەو شتانە تەنها ورێنەی بۆرژوازین، بەو کارە لە نرخی مرۆڤ کەمدەکەنەوە وبێبەشی دەکەن لە نەمری وخلود، کە هەموو دینەکان موژدەی پێدەدەن.

لە ئەڵقەی هەژدەهەم وەڵامی گۆڤارێک دەداتەوە بە ناوی الوادي، کە ڕەخنەیەکی توندی لە سەیاب گرتوە سەبارەت بە سوک هەڵسەنگاندنی سەیاب بۆ شیعری شاعیرە شیوعیەکانی وەک نازم حیکمەت وسیمنۆف وکەسانی تریش، سەیاب جەخت دەکاتەوە لەسەر ناوەڕۆک پووچی ئەو شیعرانەی لە ژێر فشار وزەغتی ئایدیۆلۆجیا دێنە بەرهەم. لە ئەڵقەی نۆزدەهەمدا باسی پڕوپووچی ئەدەبی شیوعی دەکات بە گشتی ودەڵێت کە شیعرێکی سیمنۆفی وەرگێڕاوە، بەڕاستی لە لوتکەی دزێوی وناوەڕۆک پووچیە، کە منداڵێکی شەشی سەرەتایی دەتوانێت شتێکی وا بنووسێت وەک سەیاب دەڵێت؛ لە پێشەکی دیوانەکە.

سکورینۆ دەڵێت سیمنۆف شاعیرێکی شیوعیە، وچاک دەزانێت شتێک لە ئارادا نیە بە ناوی ئەدەبی ناحزبی، ئەو ئەدەبەی لە ژێر ماسکی ناحزبیەت خۆی دەشارێتەوە تا سەر ئێسقان بۆرژوایە. ئینجا هەر بۆ گاڵتە دوو دێر لە شیعری شاعیری هەرە گەورەی شیوعیەکان عبدالوهاب البیاتی دەخاتە بەر دیدمان کە دەڵێت؛ فالله في مدینتي یبیعه الیهود، الله في مدینتي قواد (نعوذ بالله) بەڕاستی سەیاب زۆر باش ئەو ناوە گەورە ودەرگا وێرانە دادەماڵێ، ئەو بەناو شاعیرەی کە هێندەیان پڤدەدا ئەوەی نەشی دەناسی پێیوابوو شاعیرێکی مەزنە، سەیاب البیاتی تۆمەتبار دەکات بەوەی کە عەرەبیەکەشی باش نیە ونمونەیەکی تر دەهێنێتەوە، ە دەیسەلمێنێت کە کەسێکی نەخوێندەواریش هێندە نەزان نییە بە زمان وبە بەلاغەی عەرەبی .

لە ئەڵقەی بیست ویەک ودوودا سەیاب لە قوتابخانەوماموٚستایی دەردەکرێت، ودوایی هەر لە ماڵەکەی خۆیان لە گوندەکەیان دەیگرن وڕەوانەی بەغدادی دەکەن، هەر لەوڕۆژگارەدا

سەرکردەکانی حزبی شیوعی فەهد و حسین الشبیبی و زکی بسیم و یهودا سدیق لە سێدارە دەدرێن، هەرچەندە باسی یەهودا ناکەن ، چونکە دەیانگووت خیانەتی کردوە. دەڵێت پاش ئەو گورزە خەڵک زۆربەی لە حزب دەتەکێتەوە وکە گەرایەوە گوندەکەیان مامیشی گیرا بوو.، برای بچوکی مستەفا ببوە بەرپرسی حزب لە ئەبی خەسیب..

سەیاب دەڵێت لە ترسی وازهێنانی جوتیاران لە حزب هێندە وەعد ووعودی ڕەنگاڵەمان پێدەدان تا ڕادەی ئەوەی بە یارمەتی کەسانێک نەخشەی هەموو بێستان وزەویەکانمان کێشابوو وبە کەیفی خۆمان دابەشمان دەکردن بە سەر جوتیاران، ئەوانیش لەبەر ساویلکەیی خۆیان باوەڕیان دەکرد، بە تایبەتی کە نەخشە چاپکراوەکانیان دەدیت، چونکە باوەڕیان بەهەر نوسراوێکی چاپکراودا دەکرد. لە دواییدا لەپاش گیرانی شیوعیەکی نەجەفی برای سەیاب بە گرتن دەدات و لە ئەڵقەی بیست ودوودا کەس نامێنێت [لەتیف] لەتیفنۆف دەبێتە بەرپرسی حزب، دەڵێت هەواڵی نهێنی حزب لەسەر هەموو زمانێک بوو لە عەهدی لەتیفنۆف دا، لە ڕێگای ژن ومنداڵە حەوت ساڵەکەیدا!!! ل ١٤٩

لە ئەڵقەی بیست وسێدا سەیاب باسی ڕۆمانی بەناوبانگی جۆرج ئۆرویل دەکات بە ناوی [١٩٨٤] ودەڵێت ئەو کتێبە بە توندترین شێوە فەزحی شیوعیەت دەکات بەبێ ئەوەی هیچ باسی شیوعیەت بکات، بەڵام شیوعیەکانیش زوو زانیان لەسەر ئەوانە، پاش ئەوەی بە توندترین شیوە هێرشیان کردە سەر نووسەرەکەی ودەیان تۆمەتی ئامادەیان خستە پاڵی وەك خۆفرۆشی ئیمپریالیزم وجاسوس وهتد.. ئینجا بەراوردیک دەکات لە نێوان ڕۆمانەکە وحزبی شیوعی عێراقی، بەو شێوەیە لە ئەڵقەی بیست وچوار وپێنجییشدا سەیاب بەردەوام دەبێت لەسەر گێڕانەوەی ڕوداوەکانی ڕۆمانەکەی جۆرج ئۆرویل کە لیرەدا پێویست بە باسکردنی ناکات، ڕۆمانەکە بۆ ئەو کاتە زۆر شتێکی نوێ بووە.

لە ئەڵقەی بیست و شەشدا سەیاب باسی ئەو زیادەڕەویەی شیوعیەکان دەکات لە ڕۆلیان لە ڕوداو و شۆڕشەکانی عێراق ولە گەورەکردنی ڕۆڵی هاوڕێ فەهد دامەزرێنەری حزبی شیوعی عێراقی، دەلیت: " شیوعیەکان شانازی بە سەرۆکەکەیان دەکەن لە هەموو قۆناغێکی ژیانییدا لە سەردەمی منداڵیدا لە تەلکێفدا، وەك زانراوە لە بەرتلەی موسڵ لە دایکبووە لە خێزانێکی سریانی، ودوایی بە گەنجی لە ناسریە بوو، دوایی وەك قوتابیەکی دەرکراو لە حزبی نادینی، ئینجا وەك کرێکاری بەفر فرۆشتن لە ناسریە، ئینجا وەك قاوەفرۆش لە دوکانی براکەی لە بەسرە، وئینجا وەك سکرتێری حزبی شیوعی، دەڵێ بە دووری نازانین بلین پێش دۆزینەوەی مارکسیزمیش بە مارکسی بزانن." مەبەستی سەیاب ئەوەیە هێشتا حزبی شیوعی

له‌ حوکمدا نه‌بوو به‌ ڕه‌هایی که‌چی لاسایی [برا گه‌وره‌ی] ڕۆمانی ١٩٨٤ی جۆرج ئۆرویڵ یان ده‌کرده‌وه‌، ئه‌ی که‌ ده‌سه‌ڵاتیان گرته‌ ده‌ست چۆن؟!

له‌ ئه‌ڵقه‌ی بیست وحه‌وتدا سه‌یاب دیسان باسی ڕوداوه‌کانی که‌رکوك ده‌کات بۆ جه‌نده‌مین جار باسی ڕوداوێك ده‌کات که‌ زیاتر له‌ چیرۆکێکی هه‌ڵبه‌ستراو ده‌چێت، گوایه‌ شیوعیه‌کان پاش کوشتنی خێزانیك به‌ پیاو و ژن و منداڵه‌وه‌، منداڵێکی شیره‌خۆر ماوه‌ ومه‌مکی دایکی ده‌برن ده‌یده‌نه‌ ده‌ستی وئه‌ویش ده‌ست ده‌کات به‌ مژینی، ودوایی ده‌ستی منداڵه‌که‌ش ده‌بڕن!!!!! ل ١٧٩

ئینجا دیسان ڕوداوکانی رۆمانه‌که‌ ده‌گیرێته‌وه‌ وله‌ ئه‌ڵقه‌ی بیست وهه‌شته‌میشدا هه‌ر باسی ڕۆمانه‌که‌ ده‌کات تا راده‌یه‌ک ناکرێت ئه‌و کاره‌ وه‌ك یاداشتی که‌سێك حسیب بکریت. کۆتایی

چی ئه‌بوو ئه‌گه‌ر مالیكی جێگای متمانه‌ی كورد با؟!

شه‌ڕی لێدوانه‌كانی مالیكی وبارزانی ئه‌گه‌ر له‌سه‌ره‌تاشدا كه‌مێك گشتگیری پێوه‌ دیار بوو، به‌ڵام وا خه‌ریكه‌ هێدی هێدی سیمایه‌كی شه‌خسی وه‌رده‌گرێت هه‌رچه‌نده‌ هه‌ردوو لا نكولی له‌ كه‌ساندن‌و شه‌خسه‌نه‌ی كێشه‌كه‌ ده‌كه‌ن، به‌ڵام له‌زۆربه‌ی سه‌ردێره‌كانی ئه‌و بابه‌ته‌ ناوی مالیكی وبارزانی پێكه‌وه‌ دێن، هه‌رچه‌نده‌ مالیكی جورئه‌تی كرد سنوری مام جه‌لال یش ببه‌زێنێت‌و له‌ نوێترین چاوپێكه‌وتنی له‌ گه‌ڵ كه‌ناڵی ئاسمانی (NRT) دا، كاتێک به‌ شێوه‌یه‌كی ناڕاسته‌وخۆ دواخستنی كێشه‌ی كه‌ركوكی خسته‌ ئه‌ستۆی ده‌سته‌ی سه‌رۆكایه‌تی كه‌ وتی ئه‌و وه‌ک سه‌رۆک وه‌زیر ئه‌وه‌ی له‌سه‌ری بوه‌ كردویه‌تی یه‌ک ملیار دۆلاری سه‌رفكردوه‌ بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌، به‌ڵام كاره‌كان له‌لای سه‌رۆكایه‌تی كۆمار وه‌ستێنرا كه‌ مام جه‌لال پێی وتوه‌ له‌به‌ر ڤیتۆی سێ ئه‌ندامه‌كه‌ی سه‌رۆكایه‌تی دواكه‌وتوه‌.

ئه‌وه‌ی مالیكی گوتی له‌ چاوپێكه‌وتنی كه‌ناڵی ئاسمانی(NRT) ئه‌گه‌رچی هه‌مووی نوێش نه‌بوون، به‌ڵام بای ئه‌وه‌نده‌ش زانیاری نوێی تێدا بوو كه‌ هه‌ندێكیان ڕاچله‌كێنه‌ر بوون، وه‌ك مه‌سه‌له‌ی نه‌هێشتنی مه‌سعود بارزانی له‌ به‌شداری پێكردنی گۆڕان له‌ حكومه‌تی عێراق، كه‌ كاتی خۆیشی ده‌نگۆیه‌كی وه‌ها هه‌بوو، به‌ڵام مالیكی له‌و چاوپێكه‌وتنه‌ به‌ته‌واوی دوپاتی له‌سه‌ر كردوه‌، ئه‌وه‌ش ئه‌گه‌ر ڕاست بێت به‌زۆر ده‌كه‌وێت له‌سه‌ر سه‌رۆكی هه‌رێم‌و په‌یوه‌ندیه‌كانی له‌گه‌ڵ هێزه‌ سیاسیه‌كانی سه‌ر گۆڕه‌پانه‌كه‌و به‌ تایبه‌تی هێزێكی گه‌وره‌ی وه‌ک گۆڕان كه‌ تازه‌ خه‌ریك بوو په‌یوه‌ندیه‌كانی له‌گه‌ڵ پارتی‌و یه‌كێتیش تا ڕاده‌یه‌ک به‌ره‌و ئاسایی كردنه‌وه‌ ده‌چوو، هه‌روه‌ها له‌به‌ر هۆیه‌كی تریش كه‌ ئه‌ویش هه‌ڵوێسته‌ جوامێره‌كه‌ی نه‌وشێروان موسته‌فا بوو له‌ به‌پیره‌وه‌ نه‌چوونی به‌ ده‌م بانگهێشتنه‌كه‌ی مالیكی بۆ لوتكه‌ی عه‌ره‌بی له‌ به‌غدا له‌ كۆتایی مانگی ئازارو ڕێگرتنی له‌ مالیكی له‌ درز خستنه‌ نێو ڕیزی كوردو قۆستنه‌وه‌و وه‌به‌رهێنانی بارودۆخه‌كه‌ كه‌ ده‌نگدانه‌وه‌یه‌كی زۆر پۆزه‌تیڤی هه‌بوو له‌لایه‌ن هه‌موو دۆست‌و نه‌یاره‌كانیشی بزوتنه‌وه‌ی گۆڕان‌و به‌ هه‌ڵوێستێكی كوردانه‌ بۆی تۆمار كرا.

ئه‌وه‌ی مالیكی باسی له‌باره‌وه‌ ده‌كرد له‌مه‌سه‌له‌ی یاساو ده‌ستور وپه‌یوه‌ست نه‌بوونی كورد به‌ یاساو ده‌ستوری عێراق له‌ مه‌سه‌له‌ی هێزه‌ سنوریه‌كان‌و كۆنترۆڵ كردنی گومرگه‌كان له‌لایه‌ن حكومه‌تی فیدراڵ‌و هه‌ناردەكردنی نه‌وت بۆ ده‌ره‌وه‌ به‌ قاچاغ وهاورده‌كردنی كه‌لوپه‌لی بێ ئه‌رزش‌و - كه‌ له‌ هیچ وڵاتێكی موحته‌ره‌م له‌ كۆنترۆڵی جۆری ده‌رناچێت- گومبوونی داهاتی نه‌وتی قاچاغ وپاره‌ی گومرگه‌كان، ده‌توانین بڵێین یه‌كه‌ به‌ یه‌كه‌ی ڕاسته‌و له‌ مێرد منداڵێكه‌وه‌ تا گه‌نج وپیرترین نێرو مێی كورد ئه‌و هه‌قیقه‌ته‌ ده‌زانن، ئاگاداری ئه‌و به‌ هه‌ده‌ردانه‌و

تالأنكردنه‌ی سامانی ئه‌و میلله‌ته‌ن، ئاگاداری ئه‌و پێشبڕكێیه‌ گه‌نده‌ڵیه‌ن كه‌ تێیدا ئه‌وه‌ی زیاتر هه‌ڵلوشێت له‌ هه‌موان بلیمه‌تترو ئازاتره‌. یان ئاگاداری ئه‌و یاسا گه‌نده‌ڵه‌ن كه‌ ده‌ڵێت تا له‌ده‌سه‌ڵاتی بۆت ده‌كرێت هه‌ڵلوشه‌ چونكه‌ به‌خت جارێك له‌ ده‌رگا ده‌دات!!
به‌ڕای من ئه‌گه‌ر ئه‌و قسانه‌ی مالیكی، سه‌رۆك وه‌زیرێكی وه‌ك كامیرۆنی سه‌رۆك وه‌زیرانی به‌ریتانیا یان ستیڤن هاربه‌ری سه‌رۆك وه‌زیرانی كه‌نه‌دا له‌و ئاسته‌ به‌رزه‌ی په‌یوه‌ست بوونیان به‌ دیموكراسیه‌تو به‌ یاسا وبه‌رژه‌وه‌ندی باڵای به‌ریتانیاو كه‌نه‌دا دا بۆ خه‌ڵكی وێلز یان ئوسكتله‌ندا یان هه‌رێمی كیوبیك یان كردبا، حكومه‌ته‌كه‌ی ئه‌و سێ وڵاته‌و هه‌رێمه‌ش هاووێنه‌ی حكومه‌ته‌ گه‌نده‌ڵستانه‌كه‌ی كورد بان، له‌ تالأنی سامانی گه‌ل‌و به‌ هه‌ده‌ردانی، له‌ هه‌مان ئاستی نابه‌رپرسیاره‌تی مێژوویی بان، ڕوحی پێناسی نه‌ته‌وه‌یان خنكاندبا له‌ پێناو به‌رژه‌وه‌ندی حزبی‌و بنه‌ماڵه‌یی ده‌كرا باوه‌ڕی پێبكه‌ین كه‌ كامیرۆن‌و ستیڤن هاربه‌ر له‌ خه‌می به‌رقه‌راربوونی دیموكراسی‌و ده‌ستوورو یاسا ئه‌و لێدوانانه‌ ده‌ده‌ن،و گومانم نییه‌ كه‌ خه‌ڵكی ئه‌و وڵاته‌ش پشتگیریان لێده‌كرد، وه‌ك چۆن خه‌ڵكی هه‌رێمی كیوبك له‌ كه‌نه‌دا له‌ دژی سه‌ربه‌خۆیی هه‌رێمه‌كه‌ ئه‌وه‌ بۆ چه‌ندین جاره‌ ده‌نگ ده‌ده‌ن، چونكه‌ ده‌زانن ده‌وله‌ت دامه‌زراوه‌یه‌و یاسا وده‌ستور سه‌روه‌رن، ڕۆژێك له‌ڕۆژان كه‌س بیر له‌وه‌ ناكاته‌وه‌ به‌ هێزی سه‌ربازی هه‌ڵكوتێته‌ سه‌ریان ویان هێز كۆكه‌نه‌وه‌ له‌دژیان...

ئه‌گه‌ر مالیكی له‌ ئاستی متمانه‌و كه‌سایه‌تی سیاسی كامێرۆن‌و ستیڤن هاربه‌ر بوایه‌ له‌ هه‌رێمه‌كه‌ی ئه‌و خه‌ڵك له‌سه‌ر جیاوازی تایفه‌گه‌ری نه‌كوژرابا، شه‌ڕی كه‌رخو ره‌سافه‌ی شیعه‌و سونه‌ی مێژوویی دووباره‌ نه‌بوبایه‌وه‌، هه‌موو كوردستان پێشوازیان لێده‌كرد له‌ ده‌ست بێزاریان له‌و هه‌رێمه‌ پڕ له‌ گه‌نده‌ڵی‌و نا عه‌داله‌ته‌...

ئه‌گه‌ر له‌ هه‌رێمه‌كه‌ی مالیكی گه‌نده‌ڵی‌و به‌ قاچاغ بردنی نه‌وت دوو هێنده‌ی قاچاغاكه‌ی ده‌سه‌ڵاتی كوردستان نه‌بوایه‌... هه‌موو خه‌ڵكی هه‌ریم به‌ ده‌میه‌وه‌ ده‌چوون، ده‌یانزانی مالیكی به‌ڕاستی خه‌می به‌ قاچاغ بردنی نه‌وتیه‌تی‌و هه‌ڵلوشینی پاره‌كه‌یه‌تی‌و هیچ مه‌رامێكی سیاسی له‌دوای نیگه‌رانیه‌كانی نییه‌.
ئه‌گه‌ر ئاستی گه‌نده‌ڵی له‌ ئاسته‌ ئابڕوبه‌ره‌كه‌ی كوردستانیش زیاتر نه‌بوایه‌،و منداڵی عێراق به‌ ئاشكرا له‌ بازاڕی به‌ندایه‌تی نه‌فرۆشرابان وه‌ك ڕاپۆرته‌كان باسی ده‌كه‌ن، خه‌ڵكی كوردستان باوه‌ڕییان به‌ خه‌مخۆری‌و لێدوانه‌كانی مالیكی ده‌هات له‌سه‌ر ڕێچكه‌ مافیاویه‌كه‌ی به‌رپرسانی هه‌رێم.
ئه‌گه‌ر شاره‌كانی باشورو ناوه‌ڕاست له‌ ئاستی خزمه‌تگوزاری ده‌ پله‌ له‌ خواره‌وه‌ی كوردستان نه‌بوایه‌، گومانم نییه‌ هه‌موو كوردستان پێشوازیان لێده‌كرد به‌ گوڵ، به‌ڵكو شاره‌كانی كوردستانیشی ده‌هێنایه‌ ئاستی شاره‌ چراخانه‌كانی ناوه‌ڕاستو باشوری عێراق...

ئەگەر مالیکی هەستو نیگەرانی کوردی نەوروژاندبا لە کەرکوک،و لێدوان وئیجرائاتی بەعس ئاسایانەی ئەنجام نەدابا، دوور نەبوو کورد بە تەواوی قسەکانی باوەڕ کردبا لەسەر کەمتەرخەمی دەسەڵاتی کوردی لەمەر دۆزی کەرکوکو کوشتنی ڕوحی کوردایەتی لەو شارە وزاڵکردنی سیاسەتی حزبایەتی وشەڕە پەڕۆ لە جیاتی...

ئەوە لە خۆشبەختی دەسەڵاتە گەندەڵەکەی کوردییە کە ئەمڕۆ سیاسیەکانی عیراق لەو ئاستە نزمەدان کە نابنە جێگای متمانەی خەڵکی کورد، یان سیاقی مێژوویی لە بەرژەوەندی دیارکەوتنی کەسایەتیەکی سیاسی وەک کامیرۆن وهاربەر نییە، دەنا یەک تۆزقاڵ گومانمان نییە هەر ڕزگارکەرێکی شایەنی متمانەی خەڵک لە دەرەوەو ناوەوە بەدەرکەوێت خەڵکی کوردستان هەموو دەدەنە پاڵی، چونکە ئەو دەسەڵاتە تا دێت گەندەڵو گەندەڵتر دەبێتو بڕیاریشی داوە نە بەخۆیدا بچێتەوەو نە فێری دەوڵەتداری بێت.

17-05-2012

سەردەشت لە ڕفاندنەوە بۆ فڕاندن

ڕفاندن و فڕاندن دوو وشەن یەكەمیان لە سلێمانی ودوەمیان لە هەولێر بۆ یەک مانا بەكاردێن، وهەژاریش لە هەمبانە بۆرینەكەی لەگەڵ یەكی ڕیزكردوون وەک هاوواتا لەبەرامبەر ڕفاندن هەژار نوسیویەتی فڕاندن. لە بۆ فڕاندن دەنوسێ: باڵ گرتنەوە، ڕفاندن كەوابوو هەردوو وشەكە یەک مانایان هەیە یان لە ڕێگای هەولێر بۆ سلێمانی لە فڕاندنەوە بۆتە ڕفاندن، یانیش لە ڕێگای سلێمانی بۆ هەولێر لە ڕفاندنەوە بۆتە فڕاندن. كەوابوو لە سلێمانی لەسەر شێوازی بەرنامە بەناوبانگە عەرەبییەكە [قل.... ولاتقل] بڵێ ڕفاندن ومەڵێ فڕاندن، لە هەولێریش بڵێ فڕاندن ومەڵێ ڕفاندن بەبێ خۆتێكدان وپێكەنین. ئەوانەی بەرگەی ڕەخنەكانی شەهید سەردەشتیان نەگرت، هەرچەندە توندیش بوون، هەردوو ماناكە وهەردوو شێوازی نوسینی وشەكەیان بەكارهێنا.

پاش ئەوەی كەسایەتی سەردەشت بە دەستی خۆی ئاشكرا بوو، دەبوایە بیانزانیبا كە ئەو گەنجە زۆر هوشیارانە تەحەدا دەكات و باكی لە مەرگ نییە، بۆیە دەبوایە نەچنە ناو ئەو شەڕە دۆڕاوە، چونكە ئەگەر سەردەشت گیانی لە دەستدا، بەڵام بكوژانی هەموو ڕۆژێک ئیدانە دەكرێن وجوێن باران دەكرێن لەبەر خودی سەردەشت و لە پێناو مەرامی تریش بۆ حیساب ساف كردن، من گومانم نییە كە ئەو هەموو شینەی بۆ سەردەشت دەكرێت، هەمووی بۆ خودی سەردەشت نییە وبەشێكی زۆری وەك دەڵێن [بۆ حوسێن نییە، بەڵكو بۆ هەریسەكەیە]! بەڵام ئاسۆی مرۆڤی تورە زۆر بچوكە، بۆیە نەیانتوانی ئەو سەرەنجامانە ببینن و هەزار جار بیركەنەوە بەر لەوەی دەستی بۆ بەر. لە ئەنجامدا سەردەشتیان ڕفاند [بە سلێمانی] وفڕاند]بە هەولێری] لە سیناریۆیەكی زۆر لاواز و دزێودا كە ئەگەر ئەو برادەرەی سیناریۆكەی داناوە دەرهێنەری تەمسیلی تەلەفزیۆنی بوایە بێگومان خەڵاتی خراپترین دەرهێنەری بە نسیب دەبوو.

كە ڕفاندیشیان [بە سلێمانی [وفڕاندیان [بە هەولێری] لە خراپترین بەشی ئەو سیناریۆ فاشیلەدا دەبوایە بیریان بۆ هەرشتێک بچوبا بۆ خوێن ڕشتنی نەچوبا، بەڕاستی ئەگەر سەردەشتی جوانەمەرگ لەبەر ناحاڵی بوون لە هەندێك لە قسەكانی بە ڕوشێنەر وجوێن ودژی كەرامەتی كەسانێك لێكدراوەتەوە، بەڵام ئەوەی سەردەشت گوتبووی دەربڕینێكی ئەدەبی ڕووت بوو، هەرگیز نابێت بە حەرفی لێی وەرگیرێت وئەو پەنای بۆ كەرەستەیەک برد بۆ گەیاندنی واتاكانی پشت كەرەستەكانی كە ژینگەگە هێشتا ئاشنا نەبوون یان لە ئاستی

کەرەستەکان وهێماکان وئاماژەکانیدا نەبوون، وەک ئەو ڕادیۆیە بوو کە دەڵێن یەکەمجار کە گەیشتە سعودیە [جەزیرەی عەرەبی [زاناکانی وەهابیەت فەتوایان لە دژی دەرکرد، گوایە جنۆکە لەناو ئەو دەفرە داخراوەوە قسە دەکات، کە گوتیان باران لە هەڵمی ئاوەوەیە فەتوایەکیان دەرکرد بۆ بەکافرکردنی هەموو ئەوانەی وادەڵێن وبەناونیشانی:

السیف البتار في الرد على الكفار، القائلين بأن المطر من البخار!!!

سەردەشت پرۆژەی نووسەرێکی زۆر گەورە بوو بە ڕفاندن و کوشتنی بەو شێوەیە دڕەندانەیە سەردەشتیان فڕاند بە مانای دووەم واتە باڵیان تێڕواند چەند بەرز بوو، بەرزتریان کردوە وفڕاندیانە کەشکەڵانی ئاسمان... پێش شەهید بوونی نوسەرێکی نەناسراو بوو ولەژێر ناوی خوازراوەوە دەینوسی، لەوانەیە ژمارەی خوێنەرانی چەند سەد کەسێك تێپەڕی نەکردبا، بەڵام پاش شەهید کردنی بە ناهەق ژمارەی ناسراوانی لە کوردستانیش تێپەڕیوە بە ملیۆنەهایە.

سەدان کەس قەڵەمی داوەتە دەست قسەی وا بە بکوژەکانیان دەڵێن کە قسەکانی سەردەشت لە چاو قسەکانی ئەوان تەسبیحات کردنە!! ئەوەیە فڕاندن!

دەیەها ڕێکخراو وگروپ بەناوی سەردەشت عوسمانەوە دروست بوون! ئەی ئەگەر ئەوە فڕاندن نەبێت چی فڕاندنە؟

دەڵێن هەزاران دوکان لە بازاڕەکاندا داوای مۆڵەتی ناولێنانی دوکانەکانیان کردوە بە ناوی ئەو! ئەوە لوتکەی فڕاندنە بەبێ باڵ!

دەڵێن هەزاران کەس منالّی خۆیان بەناوی سەردەشت دەکەن لە خۆشەویستی ئەو جوانە مەرگە. ئەی ئەگەر ئەوە شکاندنی ژمارەی پێوانەیی نەبێت لە فڕاندن دەبێت چی بێت؟ برالە سەردەشت بکوژەکانت هێندە پەشیمان بونەتەوە لە کوشتنت ئەگەر بۆیان بکرێ ئەوەی هەیانە دەخەنە ڕێی کڕینەوەی ژیانی تۆ، چونکە لە پاش مەرگتدا ژیانی ئەوانت نارەحەتتر کردوە. 07-05-2012 .

پەیکەری کەر لە نێوان ئاژەڵدۆستی و کەربازاڕی

پەیکەرەکەی [کەرە ئەفەندیەکەی] هونەرمەند زیرەک میرە لە سلێمانی مشتومڕێکی زۆری وروژاند، کە بەڕای من لەوانەیە لە شارێکی تربا هێندە کێشەی نەدەخوڵقاند .لەوانەیە کەسانێك بڵێن بۆ شارەکانی تر لە سلێمانی ڕۆشنبیرترن؟! نەخێر .بەڵام ئەو شارە مەخزونێکی گەورەی فەرهەنگی هەیە لە نوکتەی بێسەروبەرو وڕوشێنەر لەدژی شارەکان وخەڵکانی تری دەرەوەی سلێمانی وەک هەولێری و خانەقینی و کەرکوکی و بادینی و هەورامی.

کە پەیکەرەکە لە بەدبەختی سلێمانی لەوێ دانرا هەلێکی زێڕین بوو بۆ خەڵکی شارەکانی تر تا گاڵتە و لاقرتێ بە سلێمانی بکەن، چونە سلێمانی هەمیشە لە نوکتەکانی لەسەر شارەکانی تردا ئاماژە بەبێ عەقڵی وغەریب حاڵی ئەوانی تر دەکات، جا لە سۆنگەی ئەوەوە کە کەری بەسەزمانیش بە ناهەق بە مەخلوقێکی دەبەنگ دەناسرێ، خەڵکی ئەوەی قۆزتەوە کە چۆن ئەو شارەی ناوی خۆی دەنێت بە پایتەختی ڕۆشنبیری ئەمڕۆ کەرێك دەکەنە سومبلی شارەکە و لە بەدبەختی خەڵکی سلێمانی کەرێکی عادیش نەبوو، بەڵکو بە چاکەت وپانتۆڵ وبۆینباغ لە مل و قەڵەم لە گیرفان بوو کە هەمووی هێما دەکەن بۆ کەسێکی ڕۆشنبیر یان بۆ ڕۆشنبیرانی شارەکە بەپێی لێکدانەوەی خەڵکی غەیرە سلێمانی!

هەندێ لەو کەسانەی سلێمانی کە خەریکی نوکتە وتانەن لەسەر شارەکانی تر، هەر ئەوانن لەدژی ئەو پەیکەرە قوت بونەتەوە، چونکە نوکتەکانیان هێندە بێتام وبایخ بوە لە لاشعوریان چۆتە قاڵبی ڕاستیەوە، بە جۆرێک منالەکانیان لەسەر پەروەردە دەکەن، بۆ نمونە کە ئەم ساڵ لە ئاهەنگێکی نەورۆزی قوتابخانەی کوردی منالان لە لەندەن کە گوایە ڕۆژێکە بۆ کوردایەتی، سەرەڕای ئەوەی چەندین نوکتە وترا لەسەر هەولێری و بادینی..هتد، بەوپەڕی بێ شعوریەوە، منداڵە ١٠ سالەکەم هاتە لام گوتی: بابە منداڵێکی سلێمانی پێم دەڵێ خەڵکی هەولێر ستیوپتن [دەبەنگن]!!

منداڵەکان هێشتا وەک عەرەبێکی فێری کوردی بوو قسە بە کوردی دەکەن، کەچی دایك و باوکیان لە جیاتی کوردایەتی و خۆشەویستی کوردستان، فێری ڕق لێبونەوە و سوك سەرنجدانی شارەکانی تریان دەکەن، لە گۆڕەپانی سیاسیدا مەقولەتێك هەیە دەڵێن: ئەگەر لە کوردستان شەڕ هەڵگیرسا لە نێو دوو لایەن، مەپرسە لە نێوان کێ وکێ، بەڵکو بڵێ لە نێوان یەکێتی و کێ؟! لە بواری گاڵتەوەش دەڵێی کەسانێك لە سلێمانی ئەو یاسایەیان لەبواری گالتەجاری ولاقرتێ کردن بە خەڵکانی تر جێبەجێ کردوە، هەر کە گاڵتە کرا بە هەولێری و

بادینی و کەرکوکی و هەورامی و خانەقینی، ئەوە بە شێوەیەکی حەتمی تەرەفی یەکەم [واتە گاڵتەکەرەکە] کەسێکی سلێمانی دەبێت!

ئەگینا ئاژەڵدۆستی هیچ نەنگی نییە نە بۆ سلێمانی و نە بۆ هیچ شارێکی تر، و کە سوپای ئەسەدی تاوانبار قەسابخانەی کەریان کرد هەر بۆ گاڵتە بە قەد کوشتنی ئادەمیەکان پێی دڵ تەنگ بووین بەبێ ئەوەی ئەندامیش بین لە حزبەکەی عومەر کلۆڵ!!

کێشەی دوەمی کاک زیرەکی پەیکەرتاش بوونی حزبێکی کۆمیدی کەرگەلی کوردستان بە سەرۆکایەتی نێرەکەری یەکەمی وڵات هەڤاڵی تێکۆشەر عومەر کلۆڵ کە دەفەرموێ: کورد کەرە و عەرەب حوشترە، وتورکمان مانگا!!! کێشەی کاک زیرەک لەوەدا بوو خەڵکی کە وێنەی کلۆڵی لەبەردەم پەیکەرەکەدا دیت وایانزانی کاک زیرەکی پەیکەرتاش عەیب نەبێ ئەندامی مەکتەبی سیاسی حزبەکەی کلۆڵە!! بەڕای من سەرەڕای پێکەنین وخۆشی بەدیار قسەکانی عومەر کلۆڵ کە لە چاوپێکەوتنەکانی مردوو دەخاتە پێکەنین کاتێ لە چاوپێکەوتنێکی لەگەڵ تەلەفزیۆنێکی لوبنانی دەڵێت: "انا اکبر حمار فی کوردستان!"، ئەو پیاوە بەو سنورونکردنە و [تەماهی بوونەی] لەگەڵ کەر زیان بە دۆزەکە دەگەیەنێت، واتە دۆزی کەر، کە من پێموایە ئەگەر حزبەکەی کلۆڵ لە چوارچێوەی ئاژەڵدۆستی گشتی و بەزەیی بە ئاژەڵ بوایە زۆر کاریگەرتر دەبو، هەرچەندە کارەکتەرێکی کۆمیدی کەربازاڕی گەورەی وەک کلۆڵمان لەدەست دەدا، بەڵام سودی بۆ هەموو گیاندار و ئاژەڵەکان دەبوو... چونکە هەر کەر دڵ ڕەقی بەرامبەر ناکرێت، مندالی کورد لە منداڵیەوە فێری ڕەفتارکردنێکی زبر و نامرۆیانە دەبێت لەدژی کەر و سەگ وپشیلە وچۆلەکە وچەندین زیندەوەری تردا! خودایە بمانبەخشە خۆشمان قوربانی ئەو پەروەردە گشتیە سەقەتە بووین تا تێگەیشتین سەدان ئاژەڵمان ئەزیەت دەدا، بەڵام لە ئێمەش دڵ ڕەقتر هەبوو بەرامبەر ئاژەڵ لەبیرمە [ئەردەڵان]ی گۆرانی بێژی ڕەحمەتی مەشهور بوو بە ئەزیەت دانی کەر و ئاژەڵی گەرەکی خانەقای هەولێر، یەک لەو جارانەی بە چاوی خۆم دیتم کەرێکی بەستبۆوە نایلۆنی بە ئاگرتواوەی بەسەر کەری بەستەزمان دادەکرد، دوایش ئەو ڕۆمانسیەی لێدەرچوو کە هەر باسی خۆشەویستی دەکرد!!

کاتێ کلۆڵ بەقسە کۆمیدیەکانی خۆی کەر دەکات، گوایە بەرگری لەکەر دەکات کاریگەری ناکاتە ١% ڕەخنەکانی خانمە ئەکتەری فەرەنسی بریژت باردۆ کە ساڵانە لە جەژنی قورباندا ڕەخنە ئاڕاستەی موسڵمانان دەکات لەسەر سەربڕینی قوربانیەکانیان!! یان ناگاتە ١% پامیلا ئەندەرسۆنی ئەکتەری نیمچە پۆرنۆ وروژاندن کە بەو دواییانە ڕەخنەی لە شای ئیسپانیا گرت بە هۆی ڕاوکردنی فیل لە پۆتسوانا لە ئەفریقیا و گوتی ئەو کارەی شا "ڕەوشتێکی هەمەجی و وەحشیگەرییە و گوزارش ناکات لە پیاوەتی !!"

تا شای ئیسپانیایان ناچارکرد داوای لێبوردن بکات و بڵێت:" من غەڵەتم کرد، داوای لێبوردن دەکەم، جارێکی تر دوبارەی ناکەمەوە!!" ئەوەیە ئاژەڵدۆستی نەک کەربازاڕیەکەی عومەری کڵۆڵ!

hariri66@yahoo.com

01-05-2012

ڕاستە جنێودان ڕەوشتی خراپە، بەڵام هەموو جوێندانێك لە بێ ڕەوشتی نییە!

سەرۆکی هەرێم لە ٢٠١٢/٨/٢٨ پەیامێکی گرنگی نارد وەك سەرۆکی پارتی بۆ هەموو ئەندام و هەڤاڵانی پارتەکەی تێیدا داوای لێکردبوون کە خۆیان لە زمانی جنێودان دوور بگرن، چونکە "جنێودان چەکی ئەو کەسانەیە کە بێ دەسەڵات و بێ رەوشتن"

ئەوەی کەمێک باوەڕی بە دیموکراسیەت ومافە سەرەکیەکانی مرۆڤ هەبێت دەبێت هاوڕا بێت لەگەڵ سەرۆک لەو پەیامەدا، چونکە بەداخەوە ئەمڕۆ فەیسبوک و سایتەکان لێواو لێوبوونە لە جنێو و قسەی ناشیرن وسوک بە یەکتر، نەك تەنها لە نێوان دەسەلات و ئۆپۆزسیۆن، بەڵکو لە نێو خودی دوو باڵەکەی دەسەڵاتیش، کە وابزانم پەیامەکەی سەرۆک بە تایبەتی ئاڕاستەی ئەوان کراوە، وەک لە وەلامە ناڕاستەوخۆکەی عیماد ئەحمەد دەردەکەوێت، سەیر لەوەدایە پارتی لەو وڵاتە ناتوانێت هیچ بڕیارێک یان یاسایەك تێپەڕێنێت ئەگەر بەسەر پردی یەکێتیدا نەپەڕێتەوە، هەتا یاسای دەزگای ئاسایشی هەرێمیش کە ناڕەزایەکی بەرفراوانی لێکەوتۆتەوە لە هە موو نێوەندەکان، کەچی ئەو یەکێتیانە لە جیاتی ئەوەی بە هەڵوێستەکانی خۆیاندا بچنەوەو بە ڕێکەوتنە بەناو ستراتیژیەکەیاندا بچنەوە هاتوونە چەند پەیجێکیان لە فەیسبوک دروست کردوە کاریان بەس سوکایەتی کردنە بە پارتی و بارزانی وەك بڵێی ئەوان لە دەسەڵاتدا نەبن وهیچ بەرپرسیارەتیەکیان لەسەر شان نەبێت لەو کارەساتانەی دەقەومێت لەسەر دەستی دەسەڵاتی کوردستاندا!

لە بەشێکی تری پەیامەکەی سەرۆك هاتوە: " هەر کەس خاوەن هەر بیرو باوەڕو بۆچوونێك بێت، رای خۆی بە مەنتقی دەر دەبڕێت، ئەوەی خاوەن هیچ بیرو باوەڕێکیش نەبێت پەنا بۆ جنێودان دەبات"

کەوابوو ئەوەی دوور لە جوێن وتەشهیر و بە شێوەیەکی مەنتیقی رەخنە دەگرێت ودەنوسێت کارێکی ڕاست ودروست دەکات بەپێی پەیامەکەی سەرۆك، بەڵام ئایە ڕاستە ئەوەی بەو شێوەیە رەخنە دەگرێت یان دەنوسێت دوورە لە سزای مادی ومەعنەوی دەسەڵات؟! من باوەڕ ناکەم، بۆیە پێویستە سەرۆك چۆن جنێودان بە بێ ڕەوشتی ناوزەد دەکات بە هەمان شێوە هەڕەشەش ئیدانە بکات و قەدەغە بکات وبڵێ هەڕەشەش بێ ڕەوشتیە وەك جوێندان. هەروەها پێویستە هەموو جۆری پێشێلکردنی مافی دەربڕین لە خەڵك قەدەغە وئیدانە بکات، ونەهێڵێ جڵەوی دەسەڵات بکەوێتە دەستی کەسانێك لەڕێگای زوڵم وستەمەوە وێنەی خۆیی ومێژوو وحزبەکەشی بشێوێنن.

شتێکی تریش کە پێویستە سەرۆك سەرنجی بدات ئەوەیە، ڕاستە جوێندان ڕەوشتێکی زۆر خراپە، هەتا من مناڵەکەم لە قوتابخانەکان لە پارکەکانی لەندەن مناڵە بێ تەربیەتەکان کە جوێنی پێدەدەن، ودێتەوە لامان نازانێت هەتا جوێنەکانیش ماناى چیە، فێرى ناکەینەوە کە جوێنەکەی پێ بداتەوە لە جیاتی فێری وشەی شیاوتری دەکەین، بەڵام هەموو جوێندانێك لە بێ ڕەوشتی نایەت، بەڵکو وەك سەرۆك خۆی ئاماژەی پێداوە لە بێ دەسەڵاتیەوە دێت!!

نازانم سەرۆك چۆن ڕازی دەبێت هاوڵاتی بێ دەسەڵاتی هەبێت لە وڵاتەکەیدا؟! باسی وڵاتانی پێشکەوتوو ناکەم کە چەمکێك نییە بە ناوی هاوڵاتی بێ دەسەڵات و بەدەسەڵات، جیاوازی نێوان هاوڵاتیەکان تەنها لە جۆری بەرپرسیاریەتیانە. ئەگەر بەس بچیتە سەر یوتیوب دەبینی چۆن دکتۆرێك بەو پەڕی توندیەوە بە دەیڤێد کامێرۆنی سەرۆک وەزیرانی بەریتانیا هەڵدەشاخێت، چونکە پەیڕەوی مەرجە تەندروستیەکانی نەکردوە لە نەخۆشخانەکە لە کاتی سەردانی بۆ لای نەخۆشێك، یان شاگردێك لە بۆنەیەکی تر لێی دەخوڕێتەوە چونکە پەیوەستی نەکردوە بە سەرە گرتن، ئەو کاتە دەزانی شتێك نییە بە ناوی هاوڵاتی بێ دەسەڵات و بە دەسەڵات لە دنیای تازەدا، ئاگاداریشین ئەو دکتۆرو شاگردە نە کەس گرتنی ونە فەسڵیانی کرد لە کارەکەیانداو نە سوکایەتیان پێکرا!

با نەڵێین هەر باسی عەدالەتی ئەوروپا دەکات، کە شایەنی ئەوەشە هەردەم باس بکرێت، با باسی نمونەیەکی ئاینی ئیسلام بکەم کە حەزرەتی ئەبوبەکر لە وتارێکی دا دەفەرموێت: "خەڵکینە بومە سەرداری ئێوە، چاکترینشتان نیم، ئەگەر چاك بووم هاریکاریم بکەن، ئەگەریش خراپ بووم ڕاستم کەنەوە، بێ دەسەڵات و لاوازەکانتان لای من بەهێزن تا هەق ومافەکانیان بۆ وەردەگرمەوە، دەسەڵاتدارو بە هێزەکانیشتان بێ دەسەڵات ولاوازن تا ماف وهەقیان لێ دەسێنمەوە" أيها الناس قد وُلِّيت عليكم، ولست بخيركم، فإن أحسنت فأعينوني، وإن أسأت فقوموني... والضعيف فيكم قوي عندي حتى آخذ له حقه، والقوي عندي ضعيف حتى آخذ منه الحق إن شاء اللّٰه تعالى" بڕوانە لەو وشە جوانانە بە بێ دەسەڵات دەستی پێکردوە و ڕازی نابێت بێ دەسەڵات هەر هەبێت وهەموو مافەکانی پارێزراوە وکەس ناتوانێ مافی زەوت بکات هەتا دەسەڵاتدارەکانیش!!

ئێمە دەپرسین لە سەرۆك بارزانی: ئەمڕۆ لەو وڵاتەی کە تۆ سەرۆکیەتی چەند دەسەڵاتدار بە ناوی حکومەتەکەی تۆ وپارتەکەی تۆ وکەس وکاری تۆ ستەم لە بێ دەسەڵات دەکەن؟!! جەنابت دیوانێکی زوڵم لێکراوان دابنێ وگەرەنتی بدە خەڵک کە بە ئازادی سکاڵات لا بکەن، ئەو کاتە دەزانیت چەند ستەم وزوڵم دەکرێت بە ناوی تۆ!! زۆرن ئەوانەی لە پەنا دەسەڵات وناو وهێماکانی ئێوە ستەم لە کەسانێکی بێ دەسەڵات دەکەن، ئەو بێ دەسەڵاتانەی کە نە دەبوایە ئەو سیفەتەیان هەبوایە ئەگەر دادپەروەری و دەوڵەتی یاسا بەرقەرار بوایە. وەك

گوتمان ئێمە هەرگیز پاکانە بۆ جوێندان ناکەین، بەڵام کە بێ دەسەڵات کەس لێی نەپرسیەوە، وستەمی لەسەر لا نەبرا چی بکات بۆ خاڵی کردنەوەی ئەو هەستە تاڵەی جەور وستەم؟ لەوانەیە لە تاو کەساسی خۆی بە ناوێکی خوازراو جوێنێکیش بدات لێرە ولەوێ، ومەرجیش نییە کە جوێن دەدات لەبەر بێ ڕەوشتی بێت، بەڵکو لەوانەیە لەبەر بێ دەسەڵاتی وبێ دەرەتانی بێت، هەقە سەرۆك هەوڵ بدات ئەو جوێنانە ببڕێت بە دادپەروەری و یەکسانی و دەستگرتنی کەسانێکی دەوروبەری دەسەڵاتەکەی خۆی لە ستەم کردن بە ناوی حکومەتەکەی ئەو وحزبەکەی ئەو وبنەماڵەی ئەو.

رۆژی بڵاوبونەوە

31-08-2012

موقته‌دا چی ده‌ڵی ده‌رباره‌ی سه‌ردانی هه‌ولێر؟! كێشانه‌وه‌ی متمانه‌ و سه‌رۆك كۆمارو شه‌ڕی تایفی

له‌ وتارێكی درێژدا [موقته‌دا سه‌در] له‌ ژێر ناونیشانی [الهـــدف النبیـل .. من زیــاره اربیـل/ مقتدى الصدر] كه‌ له‌وه‌ ده‌چێت به‌شیک بێت له‌ نوسینه‌وه‌ی بیره‌وه‌ریه‌كانی باس له‌ چه‌ندین بابه‌تی گرنگ ده‌كات كه‌ په‌یوه‌ستن به‌ سه‌ردانه‌كه‌ی بۆ هه‌ولێرو مه‌سه‌له‌ی كێشانه‌وه‌ی متمانه‌ له‌ مالیكی و هه‌ڵوێستی هه‌موو لایه‌نه‌كان به‌ شیعه‌ وكورد وسونه‌ی عه‌ره‌به‌وه‌.

به‌رله‌ سه‌ردانه‌كه‌ی وادیاره‌ ئێران له‌سه‌ر داوای مالیكی دانیشتنێک بۆ مالیكی وسه‌در ڕێكده‌خه‌ن، تێیدا سه‌در به‌ شێوه‌یه‌كی ڕاشكاوانه‌ ڕه‌خنه‌ و سه‌رنجه‌كانی خۆی ئاڕاسته‌ی مالیكی ده‌كات، ده‌ڵێت: "له‌ نێو ئه‌و ئامۆژگاریانه‌ی كه‌ كردم له‌ پێناو خوادا، گوتم: هه‌دام [مه‌به‌ستی سه‌دامه‌] نه‌فره‌تی خوای لێ بێت زیاتر له‌ بیست ساڵ له‌سه‌ر كورسی فه‌رمانڕه‌وایه‌تی بوو، له‌ حاله‌تی خۆ كاندیدكردنه‌وه‌ت بۆ پۆستی سه‌رۆک وه‌زیران بۆ سێیه‌م جار ده‌بیته‌ [نیوه‌ی سه‌دام]، له‌ وه‌ڵامدا گوتی :ده‌ستور مافم پێده‌دات جارێک و چوار جار و ده‌ جاری تریش خۆم كاندید كه‌مه‌وه‌ ...ئه‌و قسه‌یه‌ی كرد زۆر به‌ جدیه‌ت كه‌ تۆزقالێک گاڵته‌ی پێوه‌ دیار نه‌بوو"

موقته‌دا زیاتر له‌سه‌ر نه‌زعه‌ی دیكتاتۆریه‌تی مالیكی ده‌روات وده‌ڵێت" له‌ قسه‌كان گه‌یشتمه‌ ئه‌و ده‌ره‌نجامه‌ی كه‌ ده‌یه‌وێت ده‌ست بگرێت به‌سه‌ر ده‌وڵه‌ت به‌ وردو درشته‌وه‌... له‌وانه‌یه‌ ئه‌و بیرۆكه‌یه‌ ڕاست بێت له‌ ڕووی [مه‌ركه‌زیه‌ته‌وه‌] به‌ڵام من رازی نیم به‌و میكانیزمه‌ی كه‌ گرتویه‌ته‌ به‌ر بۆ گه‌یشتن به‌ [مه‌ركه‌زیه‌ت[، چونكه‌ ئه‌و میكانیزمانه‌ به‌ره‌و [مه‌ركه‌زیه‌ت]ی نابات، به‌ڵكو به‌ره‌و[دیكتاتۆریه‌ت [ده‌چێت.

ئینجا سه‌در به‌ سه‌رسوڕمانه‌وه‌ ئاماژه‌ به‌ ئاماده‌بوونی [قاسم سلێمانی] سه‌ركرده‌ی فه‌یله‌قی قودس له‌ ئێران و ده‌ره‌وه‌ ده‌كات له‌ ماوه‌ی جیاواز جیاوازی دانیشتنه‌كه‌!! وه‌ک بڵێی سه‌در نه‌زانێت كه‌ قاسم سلێمانی حاكمی فیعلی عێراقه‌و وه‌ک مه‌ندوب سامییه‌كانی سه‌رده‌می داگیركه‌ری به‌ریتانی و فه‌ره‌نسی ره‌فتار ده‌كات!.

كاتێ سه‌در باسی نیازی سه‌ردانی ده‌كات بۆ هه‌ولیر،" مالیكی به‌ پشتگیری [قاسم سلێمانی] پێی ده‌ڵێن: نه‌چیت، چونكه‌ له‌ڕووی ئاسایشه‌وه‌ ترسناكه‌ بۆ تۆ، وئاستی جه‌ماوه‌ریشت لاواز ده‌كات، كوردیان به‌ جۆرێك وه‌سف كرد نامه‌وێ لێره‌دا باسی بكه‌م"..

سەیر لەوەدایە موقتەدا نالّێت قسەکانیان دەربارەی سەرکردەیەکی کورد بوو، بەڵکو دەڵێت دەربارەی کورد بوو، دەبێت ئە دڵە توقیەچیانە چی تێدا بیت دەربارەی کورد.

هەر لە بەشیکی تری وتارەکەیدا دێتەوە سەرباسی ئەو بابەتە و دەڵێت" ئەوەی زیاتر سەرنجی ڕاکێشام قسەی ئەوانەی تەهران بوو لە [قاسم سلێمانی]وهەروەها مالیکی کە گوتیان چونت بۆ کوردستان دەبێتە هۆی دابەزینی ئاستی جەماوەریت...ئەوەش کەمێکی رویدا، لەو هاژە هاژە میدیایەی کە لە دژمان بەڕێوەیە بەشێوەیەکی ساختەکاروبەرنامەداڕێژی"..

موقتەدا وەسف کردنی سەردانەکەی هەولێری بە مێژوویی لە لایەن کوردەوە بەرز دەنرخێنێت و بە هەقی وەسف دەکات چونکە " بۆ یەککخستنەوەی ڕیزی عێراقیەکان بوو بە شیعە وکورد وسونەی عەرەبەوە، بەڵام کەسانێک هەن کە لەسەر تەلی تائیفیەت دەژەنن جارێکی تر زۆر بەداخەوە، بۆیە ئەو جۆرە بەیەک گەیشتنانە دنەی دەدات ودەیوروژێنێت ".

موقتەدا : کێشانەوەی متمانە لە سەرۆک وەزیران نەک لە [قائیدی زەرورە] بەراستی یەکێک لەو موفاجەئانەی کە لە موقتەدا ڕانەدیترا ئەوەیە بەو تێڕوانیە ئایندەییە بیربکاتەوە، موقتەدا نایشارێتەوە کە لە دڵسۆزی خۆی بۆ شیعەکانەوە ئەو کارەی کردو بۆ ئەوەی شیعە لە عێراق گۆشەگیر نەبیت بە دەستی کردەوەکانی مالیکی، بۆیە بە شانازیەوە ئیمزای لەسەر ئەو کاغەزە کردوە "کە میدیا تەنها جەختی لەسەر خاڵی هەشتەمی پەیوەند بە کێشانەوەی متمانەکردوە، نازانیشم بۆ ؟! دەستور پاڵپشتمان دەکات، ودیموکراتیەتیش هەروەها، ئێمە باسی پرۆژەی کێشانەوەی متمانە لە سەرۆک وەزیران دەکەین نەک لە [قائیدی زەرورە] یان]مەعسومێک] یان کۆڵەگەی [شیعەگەرێتی]...ئەگەر هەنگاوەکانمان یاسایی ودەستوری وبەڵکو جەماوەری بن، بە ئیعتباری ئەوەی کەسانی کۆبونەوەکە خاوەن پێگەی جەماوەری گەورەن، ونوێنەرایەتی زیاتر لە [١٨٠] کورسی تا [٢٠٠] کورسی دەکەن، ئەوە مانای ئەوەیە دەکرێت [کێشانەوەی متمانە] وزیاتریش ئەنجام بدرێت. گۆڕینی سەرۆک وەزیران و یەک دەنگی لایەنەکان لەسەر قبول کردن بە کاندیدێکی نوێی [هاوپەیمانی نیشتیمانی شیعی] بەبێ قەید وشەرت، مانای بە هەدەردانی دەسەڵاتداری نایەت [لەدەستی شیعە]،و بە مانای مانەوەی بۆشایی نایەت، تەنها مانای گۆڕینیکی شەرعی وشەعبی وقانونییە پێویستە بە نەرمی و ئاسانی ئەنجام بدرێت".

ئامانجەکانی موقتەدا ئینجا دەڵێت ئەو خاڵانە هانی دام ئیمزا بکەم لەسەر ئەو پرۆژەیە: دووەم :ئەو کردەوانەی لە سەرۆک وەزیران دەرچوو کە تەنها بەوە لێکدەدرێتەوە کە جۆرێکە لە کەنار خستن وپەڕاوێزخستن وبنیاتنانی دیکتاتۆریەت وقائیدی زەرورەتە، کە ئەوەش لە بەرژەوەندی عێراق و پرۆژە دیموکراسیەکەی دا نییە.

سێیەم :گرنگترینیان، هۆی ئایینی وعەقائیدی بوو کە هانی دام لە پێناو کۆتایی هێنان بە موعاناتی ئایندەیی شیعەدا، کە لە ئەنجامی سیاسەتەکانی سەرۆک وەزیران وحکومەت، هەتا ئەو هاوپەیمانەی کە خەریکە هەموو هاوشانان وشەریکەکانی خۆشی کەنار دەخات، کە گۆشەگیری شیعەی لە هەموو لایەنەکانی تری عێراقی لێدەکەوێتەوە.

چوارەم: ئەوەی لە سەرۆکایەتی وەزیران دەردەچێت بە ڕای خەڵکانی تر ڕەنگدانەوەی وێنەی [شیعەگەرایەتیە]، ولەسەر تەشەیوعیش حسێبی دەکەن، بۆیە پێویست بوو بخرێتە ڕوو کە خەڵکانێکی شیعە هەن بەو رەفتارانە ڕازی نین، واتە ئەو رەفتارانە شیعی نین، بەڵکو تاکە کەسین.
لە کۆتاییدا موقتەدا ئاماژە بە خاڵێکی ترسناک دەکات کە زۆر لە نێوەندە سیاسیەکان پیشبینی دەکەن، کە ئەویش شەری سونە وشیعەیە کە هەموو ناوچەکە دەگرێتەوە، لەو بارەیەوە دەڵێت:
"بەڵام ئەوەی پێویستە ئاماژەی پێ بکریت ئەوەیە کە ناوچەکە لە لێواری شەڕێکی تایفەگەری سەخت نزیک دەبێتەوە، تەنها خوا ژمارەی قوربانیەکانی دەزانێت ئەگەر خوا نەخواستە کاروبار بەو سەخت گیرییە وبە شێوەیە مایەوە، بە تایبەتی عێراق سەنتەری ئەو کێشمە کێشانەیە، لەبەر بوونی ئەو مۆزایکە جوانە لە شیعە وسونە لە لایەک، ولە سەختگیری ووالایی لەلایەکی تردا...بەتایبەتی سونەی سەختگیر پەیمان پێدراوە بە دەسەڵات وبە حوکم"

ئەوەی تیناگەین ئەوەیە خەڵکی عێراق بەگشتی سوپای مەهدی سەر بە موقتەدا سەدر تاوانبار دەکات بە چەپەڵترین شەڕی تایفی لە دژی سونە، هەتا بە عێراق نەوەستاون سوپای مەهدی دەنێریتە سوریاش کەچی هەر موقتەدا خۆی باسی ترسناکی ئەو شەڕە تایفیە چەپەڵە دەکات، ئەی کێ تاوانبارە لەو شەڕە؟! ئەگەر حزبە تایفیە سوپادارەکانیش بی تاوان بن؟!

هەڵوێستی مام جەلال

موقتەدا زۆر بە سەرسوڕمانەوە باسی هەڵوێستەکانی مام جەلال دەکات، وباسی کۆبونەوەکەی بە سەرۆکایەتی مام جەلال دەکات ودەڵێت: " گرنترین باسی کۆبوونەوەکە [کێشانەوەی متمانە] بوو لە سەرۆک وەزیران، لەگەڵ پاریزگاری]تحفظ] ی سەرۆک کۆمار لەسەری، بە ئیدیعای ئەوەی کە لایەنێکی بێلایەنە لەبەر پلە وپایەکەی، بەڵام پشتگیری دەکات و تا کۆتایی لەگەڵی دەبیت، ئینجا پاش چەند ڕۆژێك ئیدیعای ئەوەی کرد کە تەوقعی بەردەوامی و هاتنە دی نەدەکرد .لەبەر هەستیاری دەقەکە ئەوە عەرەبیەکەیەتی: "وكان أهم ما دار بهذا الاجتماع, هو (سحب الثقه) عن رئيس الوزراء, مع تحفظ رئيس الجمهوريه عليه, مدعياً انه طرف محايد لمكانته ومنصبه الذی فيه, إلا انه يؤيد ما جاء فيه وسيتممه إلى اخره, ثم ادعى

بعد ذلك بأيام أنه لم يتوقع صيرورته ووصوله إلى (التحقق.".(
كاتێ ئه‌وه‌م لێی بیست که‌وا ده‌یه‌وێت به‌ بێلایه‌ن بمێنێته‌وه‌، توشی سه‌رسوڕمان وڕاته‌كانی كردم پاش ئه‌وه‌ی كه‌ به‌ر له‌ ماوه‌یه‌كی كه‌م گوێم لێی بوو گوتی كه‌ ئه‌و ئاره‌زووی كێشانه‌وه‌ی متمانه‌ی هه‌یه‌، وناتوانێت پارێزگاری له‌ ده‌ستور بكات وبه‌رگری لێبكات له‌ بوونی مالیكی دا له‌سه‌ر سه‌كۆی سه‌رۆكایه‌تی وه‌زیران، ئه‌و له‌ زۆر له‌ كاره‌كانی كۆتوبه‌ند كراوه‌، هه‌رچه‌نده‌ ده‌ستور سه‌لاحیاتی پێداوه‌... به‌ سیفه‌تی پارێزه‌ری ده‌ستور ڕازی ده‌بێت له‌سه‌ر كێشانه‌وه‌ی متمانه‌ له‌ [مالیكی] له‌به‌ر ئه‌و هۆیانه‌"..

له‌ شوێنیكی تری وتاره‌كه‌ی موقته‌دا ده‌ڵێت: " زۆربه‌ی زۆری سه‌رسوڕمانم له‌سه‌ر یه‌ك كاره‌ ئه‌ویش ئه‌وه‌یه‌، بۆچی فه‌خامه‌تی ره‌ئیس ته‌وقیعی نه‌كرد؟"!!

موقته‌دا ئه‌گه‌ر كه‌مێك بیربكاته‌وه‌ ده‌زانێت، سه‌رۆك كۆمار له‌ هه‌ر كێشه‌یه‌كدا هه‌تا له‌ نێوان ئه‌مریكا و ئێرانیش بێت لای ئێران به‌رنادات، چونكه‌ چاك ده‌زانت ئێران به‌ فیعلی حوكمی عێراق ده‌كات له‌ ڕێگای [قاسم سلێمانی] وخۆشی باسی په‌رۆشی قاسم سلێمانی كرد بۆ مالیكی، كه‌وابوو ئه‌وه‌ی هه‌ندێ له‌ نیوه‌نده‌ یه‌كێتی وسیاسیه‌كان پێی ده‌ڵێن حیكمه‌تی سه‌رۆك تاڵه‌بانی، ته‌نها ئیراده‌یه‌كی مویه‌سه‌ری نا موخه‌یه‌ره‌ی سه‌رۆك بوو له‌ لایه‌نگری كردنی مالیكی وبه‌ره‌ی ئێران.
به‌ڵام پێویسته‌ ئه‌وه‌ش بوترێت سیاسه‌ چه‌وته‌كانی پارتی وسه‌رۆكی هه‌رێم له‌ ناوه‌خۆ ولاسایی كردنه‌وه‌ی مالیكی له‌ ره‌فتاره‌كانی به‌ شیوازی ترو جاروبار خراپتر له‌ خودی مالیكی، مام جه‌لالی دڵنیا كرد كه‌ هه‌ڵوێسته‌كانی كاردانه‌وه‌یه‌كی به‌رفراوانی لێناكه‌وێته‌وه‌، ئه‌گینا ئه‌گه‌ر ده‌سه‌ڵاتی هه‌رێم مایه‌ی قبوڵ وپشتگیری جه‌ماوه‌ری هه‌رێم با، كار وهه‌ڵوێستی مام جه‌لال له‌ مه‌سه‌له‌ی كێشانه‌وه‌ی متمانه‌دا ده‌گه‌یشته‌ ئاستی خیانه‌تی عوزما، به‌ڵام كه‌ تۆ ماڵت له‌ شوشه‌ بوو ناتوانی به‌رد بگریته‌ خه‌ڵك.

hariri66@yahoo.com

٢٠١٥/٨/١٤

یاسای پاراستنی پیرۆزیە ئایینیەکان بەرگری نییە لە خوا، بەرگریە لە ئاشتی ئادەمیزاد!

کاک مەریوان وریا قانیع لە وتارێکدا بە ناوی [یاسای پاراستنی پیرۆزییەکان کێ دەپارێزێت؟] سەرەتای نوسینەکەی بەو جۆرە دەست پێدەکات " :

ئایا بەڕاست خودا پێویستی بەوەیە ئینسان بە یاسا بیپارێزێت؟ ئایا کاری یاساکان ئەوەیە ئینسانەکان لەیەکتری بپارێزێت، یان خودا لە ئینسان بپارێزێت؟ "لەڕاستیدا هەر لە سەرەتاوە پرسیارە سەرەکیەکە بە هەڵە دارێژراوە، بۆیە لەسەر خەتی خواری پرسیارەکە درێژە بە گریمانەکانی دەدات ودەڵێت " :لە بیرکردنەوەی دینیدا خودا بۆیە خودایە چونکە نە لەکەس بووە و نە کەسی لێدەبێت و نە پێویستی بەکەسیشە، خودا بۆیە خودایە چونکە هەمووکەس پێویستی بەوە بۆ پاراستن، نەک بە پێچەوانەوە .لە فیکری دینیدا خودا پێویستی بەوە نییە کەس بیپارێزێت، چونکە خۆی چۆنی بوێت بەوجۆرە دونیا دەباتبەڕێوە و بەوجۆرە شتەکان و پەیوەندییەکان ڕێکدەخات" .

دەقی پرۆژە یاسای پاراستنی پیرۆزیە ئایینیەکان لە هەرێمی کوردستانم خوێندەوە، من وەک دەڵێن قەلبەن وقالبەن لە گەڵی دام، ئەوانەی کەمپین ونازانم شتگەلێکی وا ڕێکدەخەن لە دژیدا دەبێت هەڵوەستە لەو هەڵوێستەیان بکەنەوە، چونکە ئەگەر کەسانێکی رۆشنبیر بن، نابێ خۆیان دابەزێنن بۆ ئەو ئاستەی بەرگری لە سوکایەتی کردن بکەن لە دژی خوا وپێغەمبەران وپیرۆزیەکانی خەڵك بە هەموو ئایین وتایفەکانەوە. هەندێك لە بڕگەکانی پڕۆژە یاسایەکە ئەمانەن:

"ماددەی یەکەم :سوکایەتی بە خوا (جل جلالە) وپیغەمبەران)سەلامی خودایان لەسەر) وە قورئانی پیرۆزو کتێبە ئاسمانیەکان تاوانە لەلایەن هەر کەس و لایەن و دەزگایەکەوە بێت , و بە ئازادی رادەربڕین دانانرێت.

ماددەی دووەم:

ئەم کردەوانە بە سوکایەتی کردن بە پیرۆزیەکان دادەنرێن

1. :جوێندان و گاڵتەکردن بە خودای گەورە.

.2 جوێندان و گاڵته‌کردن و سووك باسکردن و وێنه‌ی ناشایسته‌کردنی پێغه‌مبه‌ران.
.3 سوتاندن و دڕاندن و فڕێدانی قوڕئان و کتێبه‌ ئاسمانیه‌کان به‌کارهێنانی ناوه‌رۆکه‌کانیان به‌ ناشیاوی.
.4 به‌کارهێنانی په‌ڕه‌کانی قوڕئان و ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌ مه‌به‌ستی خراپ بۆ کاڵا بازرگانیه‌کان.
.5 هاوردەکردن و فرۆشتنی کاڵای بازرگانی که‌ بێڕێزی به‌رامبه‌ر خوا و پێغه‌مبه‌ران وکتێبه‌ ئاسمانیه‌کان تێدابێت.

.6 هه‌ر که‌سێك ده‌ستدرێژی بکاته‌ سه‌ر شوێنێك تایبه‌ت کرا بێت به‌ خواپه‌رستی یه‌کێك له‌ ئایینه‌کان.

.7 هه‌ر که‌سێك گاڵته‌ یان جوێن بدات به‌ یه‌کێك له‌ دروشمه‌ ئایینیه‌کان".

من تێ ناگه‌م کام مرۆڤی ڕێزدار و ڕۆشنبیر با مولحید وئێتیستیش بێت، با کافری هه‌ر سێ دینیش بێت، ڕازی ده‌بێت به‌: جوێندان و دراندن وگاڵته‌ کردن وسووک باسکردن به‌ پیرۆزیه‌کانی خه‌ڵک؟!!

نوسه‌رێکی به‌ڕێزی جیدی وه‌ك کاك مه‌ریوان وریا قانیع پێیوایه‌ ئه‌و یاسایه‌ کاره‌که‌ی پێچه‌وانه‌وه‌ کردۆته‌وه‌، له‌جیاتی خوا پارێزگاری له‌ مرۆڤ بکات، ئه‌وه‌ مرۆڤه‌ به‌و یاسایه‌ پارێزگاری له‌ خوا ده‌کات، که‌ خوا هیچ پێویستیه‌کی پێی نییه‌؟!

وابزانم کاك مه‌ریوان ئه‌و جاره‌یان به‌ هه‌ڵه‌ تێگه‌یشتوه‌ له‌ مه‌نتیقی کاره‌که‌، کاتێ موسڵمان یان هه‌ر ئیمانداریێك ده‌وروژێت له‌به‌ر سوکایه‌تی کردن به‌ ئاینه‌که‌ی یان خواکه‌ی یان شوێنی په‌رستکاریه‌که‌ی یان کتێبی پیرۆزی، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی نییه‌ که‌ مرۆڤه‌کان ده‌توانن زیان بگه‌یه‌نن به‌ زاتێکی باڵای هێز له‌ سنوور نه‌ هاتووی وه‌ك خوا، به‌ڵکو له‌ خۆشه‌ویستی وباوه‌ڕی ئه‌وانه‌ بۆ ئه‌و زاته‌ باڵایه‌ که‌ حه‌ز ناکه‌ن که‌س له‌ پێش ئه‌وان وا به‌ ئاشکرایی جوێنی پێ بده‌ن یان سوکایه‌تی به‌ ناو و هێما پیرۆزه‌کانی بکه‌ن. هه‌ر بۆیه‌ قورئان داوا له‌ موسڵمانان ده‌کات جوێن به‌ خوداوه‌ندی که‌سانی تری غه‌یره‌ موسڵمان نه‌ده‌ن، نه‌وه‌ك ئه‌وانیش له‌ به‌رامبه‌ردا جوێن به‌ خودای موسڵمانان ده‌ده‌ن، که‌ له‌ ئه‌نجامدا فیتنه‌ وئاشوبی لێده‌که‌وێته‌وه‌.

که‌وابوو یاساکه‌ بۆ مرۆڤه‌کانه‌ وبۆ پاراستنی ئاشتی کۆمه‌ڵایه‌تی ومه‌ده‌نیه‌، نه‌ك بۆ به‌رگری کردن له‌ خوا که‌ خوا هیچ پێویستی به‌ به‌رگری به‌نده‌ لاوازه‌کانی نییه‌، وه‌ک له‌ پرۆژه‌ی یاساکه‌شدا هاتوه‌: " له‌ پێناو پاراستنی ڕێز له‌ به‌ها ئایینیه‌کان له‌ سوکایه‌تی پێکردن و پاراستنی

ئاشتی کۆمەڵایەتی وخراپ بەکارنەهێنانی ئازادی ڕۆژنامەگەری و ئازادی رادەربرین ، ئەم یاسایە دەرچوێنرا".

بۆ ئەوەی جیاوازی بە روونی بکرێت لە نیوان لێکۆڵینەوەی جیدی وگاڵتەجاری بە پیرۆزیەکان، ئەو یاسایە زۆر پێویستە ولە کاتی خۆی دەرچوە بۆ پێش گرتن بە کەسانێکی کەم عەقڵ و سەرەڕۆ و شوهرەت تەڵەب کە ڕیزی هیچ ناگرن و وادەزانن ئازادن لە سوکایەتی کردن بە هەموو بەهایەك و هەموو شتێك.

هەڵێکی زێڕینیشە بۆ خۆ جیاکردنەوەی نووسەرە جیدیەکان لەوانەی دەیانەوێت لەسەر پردی ئەو کارانەدا بۆ دنیای ناوبانگ وشوهرەت بپەڕنەوە، چونکە دەزانن ڕۆشنبیرانی کورد ئامادەن بۆیان کامپین بکەن هەرچیان کردبێت، چونکە کامپین کردن بۆتە خوێکی ڕۆژانەی گۆرەپانی فەرهەنگی کوردی، بۆ بچوکترین وبێ ماناترین هۆ کامپین دەگرن!

سوکایەتی کردنی لەو جۆرە کاری کەسانێکی هیچ لەبار ونەناسراوە، کە نایانەوێ بە پرۆسەی سروشتی ناوبانگ بوون وناو دەرکردن تێپەڕن وهەڵپەیانە زوو خەڵک باسیان بکەن، هێشتا دوو وتاری پێنج سەد وشەیی نەنوسیوە، کەچی دەیەوێت لە لوتکەی نوسەرانی کوردستان بێت.

لە وڵاتانی هوشیار هەزارانی وا کە شتێك دەنوسن پڕ لە سوکایەتی خەڵک فەرامۆشیان دەکات وتەنها ئەگەر شتێکی دژە یاسای گوتبێت، ئەوە دەدرێتە دادگا وسزای دیاریکراوی وەردەگرێت، بەڵام لای ئێمە، مەبەستم هەموو جیهانی ئیسلامییە، هەر نەناسێك وشوهرەت تەڵەبێك دەتوانی بە دوو قسەی سوک وڕیسوا یان بە کارێکی دزێو وبێ سەلیقەی وەك فیلمە فاشیلەکەی خاوەنە فاشیلەکەی لە دژی حەزرەتی محەمەد [د.خ] لە شەو وڕۆژێکدا هێندەی ناودار بکەن کە خۆشی خەونی پێوە نەدیبێت!

ئەوەی کرا لە خۆپیشاندانی توند وتیژ وپەلاماردانی باڵوێزخانەکان وکوشتنی باڵوێزی ئەمریکی لە لیبیا وچەندین کارمەندی تر، کاردانەوەیەك بوو زیاتر بە نێگەتیڤ بەسەر موسڵمانان وجیهانی ئیسلامدا شکایەوە، چونکە بۆم دەرکەوت سروشتی مرۆڤی هیچ وپوچ وایە، ئەگەر بزانیت بەشتێك زۆر توڕە دەبیت، ناڵێ با ئەو شتە نەکەم تا توڕە نەبێت، بەڵکو بە پێچەوانەوە زیاتر دووبارەی دەکاتەوە، وەک چۆن خەڵکی بازاڕ سەر دەنێنە سەر هەر کەسێکی فەقیر وسادە ئەگەر بزانن بە شتێك توڕە دەبێت تا کار بەوە دەگات شێتی دەکەن بە ڕەسمی. لە هەولێر وسلێمانی ودهۆك کەس هەیە ئاگاداری چیرۆکی شێت کردنی چەند کەس نەبێت کە خەڵکی بازاڕی وبێ ڕیز بەردەوام دەیانوروژێنن لە کەسێکی سروشتی ونۆرماڵ

ده‌یانکه‌نه‌ شێتێکی ڕه‌سمی؟! من خۆم له‌ بیرمه‌ هه‌ندێك له‌و شێتانه‌ که‌سانێکی هه‌ژار وبێ گوناح بوون، به‌ڵام چونکه‌ خه‌ڵک خاڵی لاوازیان زانیبوون، توڕه‌یان ده‌کردن تا وای لێده‌هات هه‌ر جارێ ده‌مدیتنه‌وه‌ له‌ جاره‌که‌ی تر خراپتر ببوون.

ئه‌و هه‌موو توڕه‌ییه‌ی موسڵمانانیش که‌ نیشان ده‌درێت تا ڕاده‌ی پارانۆیی بوون، وه‌ك ئه‌و خه‌ڵکه‌ نۆرماڵه‌یه‌ که‌ کاتی خۆی که‌سانێك پێیان زانی زوو توڕه‌ ده‌بن، بۆیه‌ قۆزتیتیانه‌وه‌ بۆ زیاتر وروژاندنی موسڵمانان وزیاتر سوکایه‌تی کردن به‌ پیرۆزیه‌کانی.

په‌یامم بۆ هه‌موو نوسه‌رێکی ڕیزدار ئه‌وه‌یه‌ خۆتان مه‌خه‌نه‌ به‌ره‌ی سوکایه‌تی که‌ران، ئایین بوارێکی پان وپۆڕی تێدایه‌ بۆ نوسین له‌سه‌ری، به‌ مه‌رجێك نوسینی بابه‌تی وزانستی بن، چونکه‌ ئه‌و یاسایه‌ باسی قه‌ده‌غه‌کردنی ئه‌و جۆره‌ نوسینه‌ ڕه‌خنه‌یی وجیدیانه‌ ناکات، به‌ڵکو ته‌رکیزه‌که‌ له‌سه‌ر ئه‌و هیچ له‌بارانه‌یه‌ که‌ ده‌یانه‌وێت له‌ ڕێگای سوکایه‌تی کردن به‌رژه‌وه‌ندی مادی ومه‌عنه‌وی یان ده‌ست که‌وێت. من که‌ نیه‌تی سوکایه‌تی کردنم نه‌بێت به‌ هیچ ئایین ومه‌زهه‌بێك، ده‌توانم بابه‌تی ئایینی ڕه‌خنه‌ییش بنوسم، وه‌ زۆریشم نوسیوه‌، به‌ڵام هه‌رگیزیش ناچمه‌ ئه‌و به‌ره‌یه‌ و ئه‌و که‌مپینانه‌ی که‌ له‌ پێناو به‌رگری کردن له‌ سوکایه‌تی که‌ران ده‌کرێن، با حه‌فتا جار دواکه‌وتو خواز بم، چونکه‌ له‌وه‌ سوکایه‌تی تر نییه‌ بۆ مرۆڤ که‌ سوکایه‌تی به‌ پیرۆزیه‌کانی خه‌ڵک بکات، با ئه‌و خه‌ڵکه‌ هه‌ر کێ بن :موسڵمان یا مه‌سیحی یا یه‌زیدی یا بودایی یا هه‌ر شتێکی تر بن.

له‌نده‌ن

٢٠١٢/١٠/١١

عەلی باپیر وهەڵاوسانی منی باڵای*!

بەڕاستی جێگای ئەسەفەکەسێکی وەك مامۆستا مەسعود عەبدولخالیق ئەگەر بیەوێت رەخنەیەک یان سەرنجێك بخاتە ڕوو دەربارەی هەر لایەنێکی دەسەڵات یان ئۆپۆزسیۆن، لەجیاتی دەستخۆشی ونرخاندنی سەرنجەکانی پەلاماری نارەوا بدرێت بۆ سەر کەسایەتی بەر لەوەی لە بیروڕاکانی بکۆڵرێتەوە یان وەڵامێکی دۆستانەی بدرێتەوە. لەوەش ئەسەفتر ئەوەیە کە کەسانێکی سەر بە بە لایەنە ئیسلامیەکان ئەو رەفتارە دزێوە بگرنەبەر بەرامبەری، لە کاتێکدا پەرۆشی کاک مەسعود بۆ ئەو لایەنانە جێگای گومان نییە، بەڵکو خەڵکانی دەرەوەی بازنەی ئیسلامیەکان بە ئیسلامیەکی تۆخی دەزانن.

ئەو کۆمێنتە بي سەلیقە و بێ زەوقانەی لە دژی کاک مەسعود دەنوسرێت گوایە دژی ئیسلام وئیسلامیەکانە یان عیلمانیە یان یەکێتییە هەمووی دەچێتە خانەی جەهل و دەمارگرژی وپەروەردە نەکردنەوە. کە دەڵێین پەروەردە مەبەستم لە پەروەردەی سیاسی ورەخنەییە. کەسێك تەنها فێر بکرێت گوێ بگرێت بۆ ئەمیر یا سەرۆکەکەی وڕێگای پێ نەدەرێت ڕایەکی جیاواز بخاتە ڕووی ئەمیرو پێشەواکەی دەبێت هەر بەو ئاڕاستەیە بیر بکاتەوە، کە هەموو کەسێك هەڵەیە، گومڕایە، نەزانە، بێ دینە، علمانیە تا دەگاتە دژە ئیسلام ئەگەر بە حزبەکەی ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی ئەوی گوت هەڵەیت لەو کارەو لەو گوتارە.

بەڕای ئێمە هەموو شتێك لە سەرچاوەوە چارەسەر دەکرێت کە سەرچاوە سەقەت بوو ئاڕاستەی قاعیدەش سەقەت دەبێت، کە سەرچاوە لێڵ بوو هەرگیز جۆگەلەو و لقەکان سازگار نابن.

کێشەی عەلی باپیر لەگەڵ ڕاپەسەندی [اعتداد بالرأي] وگوێ لەکەس نەگرتن وهەڵاوسانی [منی باڵای] زۆر کەڤنارە، وادەزانێت ئەگەر دانی نا بە هەڵەبوونی لە ڕایەکی خۆی یان هەڵوێستێکی خۆی واتە دابەزین وخۆ بچوک کردنەوەیە. کەچی پێغەمبەر و خەلیفەکانی چەندین جار لەڕای خۆیان دابزیون بۆ ڕای کەسانی تر، هەتا حەزرەتی عومەر بۆ ڕای ئافرەتێك ڕای خۆی گۆڕی لەسەر مینبەردا.

قورئان هەر هانی شوراکردن و (وشاورهم في الامر) حەدیسیش هەموو دەزانین کە کەس لە پێغەمبەر زیاتر پرسوڕای بە هاوەڵەکانی نەکردوە، وچیرۆکی پرسوڕاکانی زۆر لەوە بەناوبانگترە کە سەرلەنوێ باسی کەین.

عەلی باپیر وەك چۆن دڵسۆز وزاناشی لێ دەبێتە دوژمن وله ڕێگای شوێن کەوتە ساویلکە وسەرسامەکانی دەیان وەڵام و تاوانی ئەخاتە پاڵ وجوێن وگومان ئاڕاستەی ڕەخنە لێگرەکانی دەکات، لە بەرامبەردا کەسانێك کە گوێڕایەڵی ڕەهای ئەو بوون یان تەسلیم بە ئەو بوون بێ چەند وچوون، ئامادەیە بیکاتە موریدی خۆی با موریدەکان سەرانی بەعسی پێشووش بێت وەك لە کتێبی: (ئەشکەنجە و زیندان) دا پاش ئەوەی باسی ئەو سەرکردە دۆڕاوانە دەکات وخۆی بە فریاگوزاریان دەزانێت لە دۆزەخی ڕۆژی قیامەت "من لە ڕووی دڵسۆزیشەوەشتانەتان پێدەڵێم، بۆ ئەوەی لەسەری بوون چیدی لەسەری نەچن،... دەڵێم لانیکەم گەر دونیاشتان چوو، با قیامەتەکەتان هەبێت، خۆ من دڵسۆزتانم"ل ٢٥٥ خۆی لێ ببوە پێشەوای ئەو دۆڕاوانە "چونکە من ئیمامیشیان بووم وپێشنوێژم بۆ دەکردن، بانگم بۆ دەدان، دیارە من هەر ئەوە نەبووم وەکو نەیارێکی فیکری، ئەوان بە چاوی پێشەوایەتی تەماشایان دەکردم، وەکو بڵێی بەرپرسی دونیا ودینیان بم.." ل ٢٥٥

هەتا کۆمەڵی خاچی سوریش سەرسوڕمانی خۆیان لەو پەیوەندییە نا ئاساییە دەردەبرێ وپێیان دەگوت:" چۆن دەتوانی لە گەڵیان دانیشی و قسە بکەیت؟" ل ٢٥٧

لە پاداشتی ئەو دەروێشیەتەیان بۆ عەلی باپیر، شێخ عەلی باپیر سەرانی ڕژێم دەکاتە موریدەکانی خۆی!، کاتێ پرسیاری لێدەکەن دەربارەی ئەو سەرانەی بەعس کێن کە باسی تەوبە وعیبادەت وتاعەتیان دەکەیت بە سەرسامیەوە، بەوپەڕی سادەییەوە دەڵێت:"وەڵڵا پێم خۆش نییە ناوی کەس بەرم، موریدەکانی خۆم پێم خۆش نییە ناویان بەرم!!" سەرانی بەعس بە موریدی خۆی حساب دەکات، نیشانەی سەر سوڕمانەکە لەلایەن ئەنجامدەری چاوپێکەوتنەکانی کتێبەکە دانراوە!

کاک مەسعود عەبدولخالیق ڕەخنە لە رەفتاری ئۆپۆزسیۆنی عەلی باپیر دەگرێت وەك سەلەفیە بێ حەوسەلەکان باسی عەقیدە و نەورۆزو لە پەرلەمان بوون ولادانی عەقیدی ناکات، بەڵکو باسی هەڵەیی لە سیاسەت کردن دەکات کە لەوە دەچێت تا ئێستا عەلی باپیر جیای نەکاتەوە لە کاری بانگەوازخوازی، ئاخر ناکرێت ناو لە خۆت بنێی ئۆپۆزسیۆن وەک ئینگلیز دەڵێت هەر لینگێکت لە سەربازگەیەک بێت has a foot in both camps لە گۆشتی دەسەڵات و چەلاوی ئۆپۆزسیۆن یش بخۆیت. دەسەڵات نابێت بەهیچ جۆرێك هەست بە خاوی ئۆپۆزسیۆن بکات لە سەرنجدانی ورد ودرشتی کارەکانی، چەمکی عەلی باپیر بۆ ئۆپۆزسیۆن بوون، بە سەردانی نهێنی و پرۆژەی شەخسی و ناوبژیوان لە نیوان دەسەڵات و ئۆپۆزسیۆن! ئەو جۆرە تێگەیشتنە موستەهقترە پێی بگوترێت تێگەیشتنی [لینگە وقوچە] لە ئۆپۆزسیۆن بوون، نەك سەرنجەکانی کاک مەسعود عەبدولخالیق.

ئەو كەسەی هەر لە منداڵیەوە پێی وابێت خوا ڕۆڵی براگەورەیی و ئاڕاستەكاری پێبەخشیوە وكردۆتە قەدەری وەك خۆی دەڵێت:**" خوای گەورەش بارەكەی بۆ من وا هەڵخستوە، هەر كە گچكەش بووم، منداڵیش بووم، لە گەڕەكێ كە تیپی تۆپێنەیان پێكدەهێنا، منیان دەكردە برا گەورە، هەر كە پێشڕا گەشتووم، ئەوە برای وەكو حەسەن بابەكر كە بەتەمەن لە من گەورەتر بووە، لە گەڵیاندا بووم، خوای گەورە بارەكەی بۆ من وا هەڵخستوە، كە من ئەوان ئاڕاستە كەم وئەوانە، ئەو برایانە كە لە من گەورەتر بوون، ڕەنگە لە منیش شارەزاتر بوو بن، بەڵام بە هەر حال خوای بەرز بارەكەی وا بۆ من هەڵخستبوو، واتە هەر لە سەرەتاوە وەزعەكەم وا بووە، زیاتر ڕۆڵی برا گەورەیی وئاڕاستەكار و ئەوانە ببینم.."**

ل١٠٢ – ١٠٣ زۆر زەحمەتە [منی باڵای هەڵاوساوی] ڕێگەی پێ بدات یەكێكی تر ئاراستەی بكات یان گوێ لە ڕەخنەی كەسێك بگرێت، ئەو جۆرە دەرونە هەلاوساوانە بەس چاوەڕێی ستایش ودەست خۆشی وبالروح بالدم دەكەن.

ئەوەی باسی حزبەكەی بكات وەك چۆن كەسێك باسی دوكانێكی یان كۆمپانیایەكی خۆی دەكات زەحمەتە شەریكێك لەو مولكایەتیە تایبەتیە بۆ خۆی بدۆزێتەوە، وەك دەڵێت: **" من وام هەست كردوە كە كۆمەڵی ئیسلامی بەهی خۆم دەزانم... هەمووی یەكە ومنیش هی هەموویم وهەمووشی بە هی خۆم دەزانم و لە خزمەتی هەمووشیدام تا هەبم وتا كۆمەڵی ئیسلامی من بە چاوساخ وئەمیری خۆی بزانێت، من بە برا گەورەی خۆی بزانێت.."** ل ٣٦٠

ئەوەی داوا لە سەركردایەتی حزبەكەی بكات نەك قاعیدەی فەقیروعەوام بەرز بنەوە بۆ ئاستی عەلی باپیر، نەك ئەوان ئەو دابەزێنن بۆ ئاستی نزمی خۆیان، چۆن ڕێگا بە ڕەخنە لێگرتنی دەدات، لەو بارەیەوە دەڵێت:**"...بەڵام واش چاوەڕێ ناكەم هەموو ئەندامانی سەركردایەتی كۆمەڵی ئیسلامی لە ئاستی بەندەدا بن، چونكە جارێك پێیانم گوت: ئەگەر هەرچی من دەیڵێم ولە توانامدا هەیە، ئێوەش وابڵێن بەو شێوەیە بن، ئەی بۆچی من برا گەورەتانم؟ دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ، جا دەبێ سەركردایەتی كۆمەڵی ئیسلامی هەوڵ بدات خۆی بێنێتە ئاستی من، نەك من نزم كاتەوە بۆ ئاستی خۆی"!!! ل ٣٦٠-٣٦١**

ئەوەی پێی وابێت، چەند هۆیەكی غەیبی و تەلیسماوی هەبێت كە ئەو ئیمتیازەی پێ دەدات شتێكی زیادەی پێ بێت لە بواری فیكری وڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستن، وەك دەڵێت: **" دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ" یان وەك دەڵێت: " بەڵام بەڕاستی ئەوەش دەزانم كە من هێندێ شتم پێیە، خەڵك هەمووی پێی نییە، لە بواری فیكری وڕوحی**

وئیمانی وپشت بە خوا بەستن" ل٣٦١، چۆن گوێ دەگرێ بۆ ئەوانەی ئەو شتانەیان پێ نییە؟ ئەگەر هەر باسی لە بواری ڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستنیش کردبا کارەکە ئاسایی بوو، لەوانەیە بەچاوپۆشینەوە بۆمان قوتدرابا، بەلام کارەساتەکە باسی بواری فیکری یش دەکات، کە بێگومان لەو بوارە هێشتا زۆری ماوە بڵێ خاوەن کەسایەتیەکی فیکری وموفەکیر بێت.

لە هەمووی ترسناکتر ئەوەی وابزانێت بە پێی قسەی پێغەمبەر [د.خ] ئەو گەورەیە، بەپێی خەون وخەیاڵاتی یان زیندە خەونەکانی، چۆن ڕێگا دەدات رەخنەی لێ بگیرێت لەلای ئەوانەی موئەیەد نین بەو ئیلهاماتە ئیلاهیانە وفیوزاتە رەحمانیانە! **ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی لە ئیدیعایەکی زۆر غەریبدا پاساوی زەرورەتی گوێڕایەڵی کردنی خەڵک بۆ ئەو گوایە لە قسە وئامۆژگاری پێغەمبەرەوە [د.خ] هاتوە کە دەڵێ:"ئەوە ڕەنگە ئامۆژگاری پێغەمبەریش بێ بۆ من کە فەرموویەتی: خوای پەروەردگار بە هۆی ئەو ناڕەحەتی و تاقیکردنەوانەوە تۆی گەورە کردوە، ئاگات لێ بێ خەڵکێك بچوکت نەکاتەوە" ل٣٦١، نازانم رواه کێ یان کێ ڕیوایەتی کردوە؟!**

ئەگەر بە ناڕەحەتی وتاقیکردنەوە با، دەبوایە سەید قوتب ببێتە ئەو مەهدیە مونتەزیرەی کە شیعە وسونە چاوەڕوانی دەکەن بە پەرۆشیەوە.

کەوابوو کێشەکە لە ڕەخنە زانستیەکانی کاک مەسعود عەبدولخالیق دا نییە هێندەی لە عەلی باپیر وهەڵاوسانی منی باڵایەتی.

* واتە [الانا العلیا] کە چەمکێکی سایکۆلۆژیە

19-09-2012

ڕاستی لە کوێیە لە شەڕی بەڵگەنامەکانی پارتی وکۆمەڵ دا؟!

لەو چەند رۆژەی دواییدا هەموو لایەك ئاگاداری ئەو شەڕە میدیاییەی نێوان پارتی وکۆمەڵی ئیسلامی بوو، کە بە هێرشێکی چڕوپڕی تەلەفزیۆنی زاگرۆس دەستی پێکرد وبە وەڵامدانەوەیەکی توندتری کۆمەڵ کۆتایی یان پێی هێنا.

بێگومان نە بەڵگەنامەکانی زاگرۆس لەسەر ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی عەلی باپیر لەمەر پەیوەندیەکانی بە ڕژێمی بەعس نوێ بوون وخەڵکی ڕاچڵەکاند وتوشی چورتم کرد نە وەڵامەکانی کۆمەڵیش نوێ بوون وهیچ شتێکی نوێی خستە سەر ئەو شتانەی کە خەڵك دەیزانن دەربارەی پارتی.
بێگومان شەڕەکەش هۆی سیاسی هەنووکەیی لە پشتە کە زۆر بە زەقی دەتوانرێت چڕ بکرێتەوە لە بەشداری کردنی کۆمەڵ لە ناڕەزایەتیەکانی سەرای سلێمانی وئەو چاوپێکەوتنەی عەلی باپیر لە تەلەفزیۆنی زاگرۆس کە تێیدا زۆر بە ڕاشکاوی هەموو ڕەخنەکانی لەسەر دەسەڵات خستەڕوو ولە قسەکانی وا دەرەنجام دەکرا کە هیچی تر ئەگەری گەڕانەوە وخامۆش بون نیە لەلای کۆمەڵ وئیتر بڕیاری یەکجارەکی جیابوونەوەی داوە لە دەسەڵات، سەرەڕای ڕەتکردنەوەی بانگهێشتکردنی پارتی ویەکێتی بۆ کۆمەڵ و یەکگرتوو بۆ ئێران کەتێیدا دەسەڵات سوکایەتیەکی گەورەی بەو دوو حزبە کرد وبەزمانی حاڵ پێیان دەڵێت ئێوە دەسەنە ودروستکراوی ئێرانن ئەوە لەجیاتی ئەوەی لەگەڵ خودی خۆتان ڕاستەوخۆ قسە بکەین لەگەڵ ئاغاکانتان ووەلی نیعمەتتان قسە دەکەین، ئەو هەوڵە نەزۆکەی دوو زلهێزەکەی دەسەڵات بەداخەوە گوزارش لە چەقبەستنی فیکری سیاسی وئیفلاسبوونی توانای بیرکردنەوەی دەسەڵات دەکات وهێشتا بەچاوی سەردەمی بەرەی جود وبەرەی کوردستانی سەردەمی شاخ قسە دەکات.

دەسەڵاتێك کە هەموو تواناو ئیمکانیاتی دراوی وساسی وپاسایی لە ژێر دەستە وسەدان قونسلگەری ئەوروپی وئەمریکی تێدا کراوەتەوە وپەیوەندی لەگەڵ هەموو جیهاندا باشە هەتا لەگەل قەزافی یش، کەچی کەسی نەماوە لەناوەوە و دەرەوە لە هاوڵاتیانی کوردستان بۆ ئەوەی بیکاتە نێوەند لە نێوان خۆیی وچەند حزبێکی ئۆپۆزسیۆن؟! ئەگەر هەرکەسیش دەست نەکەوت لەناوەوە بۆچی پەنابردنە بەر ئێران؟ بۆچی شەرەفی ناوبژیوانکردن دەدەیتە ئێران؟

ئەوە پاداشتی ئێران دانەوەیە لە جیاتی تۆپبارانکردنی ناوچە سنوریەکانی کوردستان یان لە جیاتی لە سێدارەدانی کوردە تێکۆشەرەکانی کوردستانی بندەستی ئێرانە؟! ئێوە ئەگەر رۆژگارێك لەسەردەمی شاخ هەموو دونیاتان لێگیرابوو تەنها دەرگای ئێران نەبێت خۆ ئێستا دونیا هەمووی واڵایە بەسەرتان بۆچی ناتوانن لە پاڵتۆی ئێراندا دەربچن. کێشەکە لەوەدایە

دەسەڵات بۆ تەرویج وبرووپێدانی لۆكاڵی تانە وتەشەرە لە حزبە كوردیە ئیسلامیەكان دەدات سەبارەت بە پەیوەندیەكانیان یان وابەستەییان بە ئێران كەچی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار ئێران لەگەڵ ئێراندا وەك باوكە دڵ ڕەق وپڕ لە دیسپلینەكانی وەك كەسایەتی (سی سەید) ڕەفتار دەكەن كە هەرچەندە ئەزیەتیان دەدات وتوندوتیژە لەسەریان بەڵام جاروباریش ڕەحمیان پێدەكات وئاوڕێكی باوكانەی پەتریاركیانەیان لێدەداتەوە!! هەر ئەو هەستەشە ئێرانی وا بوغراكردوە تاڕادەی ئەوەی ڕاست وچۆپ دەست دەوەشێنی لە كوردستانی عێراق ئەوە باسی كوردستانی ئێران هەر ناكەین، وهەموو دەزگا سیخوڕیەكانی ڕەها كردوە لە كوردستان وبە هەوەستی خۆیان خەڵك دەكوژن وتیرۆر دەكەن وەك میری گوندەكە ڕەفتار دەكات.

بەنسبەت پەیوەندیەكانی هەردوولا بە ڕژێمی بەعس یش ئەوە زۆربەی هەرە زۆری حزبە كوردیەكان لەو پەیوەندیانە بە دوور وبەدەر نەبوونە، بەڵام نا ڕوونیەك لە مەسەلەكەدا هەیە لە هەندێك لایەندا، بۆ نموونە ئەگەر بێینە سەر پارتی وپەیوەندی لەگەڵ ڕژێمدا بەتایبەتی لە 31 ئابی 1996 ئەوە پارتی بۆ ماوەیەك زۆر بڕ وبیانووی بۆ دۆزیەوە تا ڕادەی ئەوەی یادی دەكردەوە وەك سەركەوتنێكی گەورە بەڵام كە زانیان ئەو ڕەفتارە زۆر ئیستفزازیە بۆ تاكی كورد لەوە دەچێت دەستیان لێی هەڵگرتبێت تا ڕادەی ئەوەی نیاز لاجانی بەڕێوەبەری زاگرۆس تیڤی لەدوا قسەی دا بە هەڵەیەكی لەقەڵەمدا كە ئەوەش پێشكەوتنێكە لە هەڵوێستەكان هەرچەندە ئەو لە هەڵەكە زۆر كەمدەكاتەوە وەك گەردێكی نێگەتیڤ دەیخاتە پاڵ چیایەك لە سەروەری. بەڵام هەر چۆنێكی بێت دان هێنان بە هەڵە چاكترە لە بەرگری لێكردنی یان بت بۆ تاشینی وئاهەنگ بۆ گێڕانی.

ئەگەر بێینە سەر كۆمەڵی ئیسلامی ئەوە هیچ یەكێك لەو حزبەش ناتوانێت نكوڵی لە بوونی ئەو پەیوەندییە بكات پاش ئەوەی چەندین دۆكیۆمنت وبەڵگەی نوسراو بڵاوبۆتەوە لەپاش ڕوخانی ڕژێمی ێەدامەوە، هەروەها لەپاش ئەوەی لێپرسراوێكی گەورەی كۆمەڵ مامۆستا (موشیر گەلاڵی) بەرپرسی پێشوی نوسینگەی دەرەوەی بەریتانیای كۆمەڵی ئیسلامی دانی بەو پەیوەندییە هێنا، ئەگەر جەماوەرێكی وشیارتر لە كورد ولە بنكەی حزبی كۆمەڵی ئیسلامی لە كوردستان هەبوایە دەبوایە لەپاش ئەو دانپیاهێنانەی مامۆستا موشیر لە دوا كۆنگرەی كۆمەڵ یەخەی سەرانی ئەو حزبەیان گرتبا وهەموو كەین وبەینەكانیان پێیان ساغ بكەنەوە نەك تەنها مامۆستا (موشیر گەلاڵی) بكەنە قۆچی قوربانی ئەو پەیوەندیە، گرنگترین شت لەو بوارەدا پێویستە خودی عەلی باپیر وئەوانەی ناویان هاتوە لە بەڵگەنامەكان بێنە سەر تەلەفزیۆنەكەی خۆیان وبە شێوەیەكی یاسایی وئایینی یان دانی پێدابهێنن یانیش بە ڕەتی بكەنەوە، چونكە هەرلەپاش بڵاوكردنەوەی دۆكیومێنتەكان لە زاگرۆس تیڤی وەڵامە بەراییەكانی كۆمەڵ بەتایبەتی لەسەر زمانی محمد حكیم كە ناوی هاتوە لەو پەیوەندیە گوماناوییەی لەگەڵ ڕژێمی بەعس زۆر لاواز ولەرزۆك بوون، خەڵكی كوردستان چاوەڕێی

ئەوە لە عەلی باپیر وکۆمەڵ دەکات ڕاستیەکانی پەیوەندی بوون ونەبوونی خۆیانیان لەگەڵ بەعس پێ بڵێن نەك لەوەڵامدا باسی پەیوەندیەکانی پارتی وبەعس بکەن...

من لە بازنەی نزیکی کۆمەڵ ڕاستی وهەقیقەتی بوونی پەیوەندی عەلی باپیر وچەندین کەسایەتی ناوداری کۆمەڵم گوێ لێبوە لەگەڵ ڕژێمی بەعس کەچی بەداخەوە تا ئێستاش کەسێك لە کۆمەڵ جورئەتی مامۆستا موشیر گەلاڵی نییە لە دانهێنان بە بوونی ئەو پەیوەندیە، لە هەمووی سەیرتر لەکاتێکدا زۆر لە حزبە کوردیەکان پەردەپۆشی فایلدارەکانیان دەکەن بە جۆرەها بڕوبیانو کەچی سەرکردایەتی کۆمەڵ وشەخسی ئەمیر دەستێکی باڵایان هەبوو لەو هەڵایەی کە لە دژی مامۆستا موشیر گەلاڵی کرا وەك چۆن موخابەراتە بێ مۆراڵە گەورەکان ئەندامی خۆیان دەکوژن بۆ ڕزگار بوون لەو نهێنیانەی کە دەیزانێت، بەهەمان جۆر و بەهەمان شێوە مامۆستا موشیر گەلاڵی یان تیرۆر کرد لەڕووی مەعنەوییەوە لەبەر چەند حقد وحەسەد وموناقەسەیەکی حوجرە ئاسا، لەکاتێکدا ئەو پیاوە داینەمۆیەك بوو لە ئەوروپا بۆ کۆمەڵ وڕەوندی کوردی.

من زۆر ڕەخنەی ئاشکرام گرتوە لە مامۆستا موشیر گەلاڵی لەسەر پەیوەندیەکانی بەڵام بۆ یەك ساتیش گومانم لە پاکی وکوردپەروەری وئیسلامدۆستی ئەو پیاوە نەبوە چونکە دەزانم بەتەنها خاوەنی ئەو هەڵەیە وئەو ئیجتهادە غەڵەتە نەبوە، خۆزگە ئەوانەی وەك ئەو هەڵەیان کردوە وەك ئەو ئازا بن ودانییپێدا بهێنن نەك ئەمڕۆ خۆیان لێمان بکەنە بێگوناە وبەری وەك بەرائەتی گورگ لە خوێنی حەزرەتی یوسف. جەماوەری کۆمەڵ وکوردستان بە گشتی زۆر لەوە وشیارترە ئەمڕۆ وەك ئامرازێکی نێگەتیڤ بڕوانێتە شەڕ وموناقەسەی حزبی ومیدیایی پارتی وکۆمەڵ، ئەمڕۆ جەماوەر دەیەوێت بزانێت ڕاستیەکان لە کوێیە وچۆنە، بۆیە گومانم نییە کە ئەو داوایە داوای سەدان وهەزاران ئەندامی کۆمەڵی ئیسلامیشە لە ئەمیری کۆمەڵ عەلی باپیر وئەندامە تێوەگلاوەکانی تر: ئایا ئێوە پەیوەندیتان هەبوە لەگەڵ بەعس، دەمانەوێت بە سیغەیەکی شەرعی سوێند بخۆن کە ئەو پەیوەندیەتان هەبوە یان نا، چاوەڕوانی وەڵامتانین.

محەمەد هەریری
٢٠١١/٣/٤

بەخوا جوانە ئێران لە بەریتانیا نیگەرانە!!

خەڵكی نەفس نزم وپڕ شەڕ وعەیب وعار هەردەم كە سەرنج دەدەنە دەوروبەری خۆیان ئەگەر خەڵكەكە لەوان چاكتر وبێ گیروگرفت بن دڵیان شەق دەبات، لەبەر گرێی هەستكردن بە نزمی ونەگریسی خۆیان حەزدەكەن هەموو كەسێك وەك ئەوان بن تا ڕزگاریان بێت لە سوك سەرنجدانی خەڵك.

ڕژێمە دكتاتۆرەكانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست زۆر حەزیان بە هەواڵی گەندەڵیی وپشێوی وستەم لێكردنە لەو وڵاتانەی كا تا ئەو پەڕی ڕەچاوی مافی مرۆڤ دەكرێت.. ڕوداوەكانی ئەو دواییەی بەریتانیا كە لەسەر پێست ڕەشێكی جامایكی وقاچاغچی مادە هۆشبەرەكان ڕویدا كاتێك ویستی چەك بەكار بهێنێت لە دژی پۆلیس وئەوانیش كوشتیان لەلایەن چەند ڕژێمێكی سەقەت وستەمكار وەك ئێران وسوریا ولیبیا قۆزرایەوە گوایە بەریتانیا خەڵك دەچەوسێنێتەوە! هەموو كەسێك لێرە بژیت ئاگادارە چۆن نەرم ونیانی پۆلیسی بەریتانی لەگەڵ ئەو منداڵە لات وسەرسەریانەی سەر شەقامەكان خەڵكی بێزار كردوە، چونكە ئەو هەرزەكارانە هێندە جورئەتیان لەسەر خەڵك پەیدا كردوە ولەبەر ئاستی نزمی پەروەردەییان دەستدرێژی دەكەنە سەر ژن ومنداڵ وپیرەمێرد، من بە چاوی خۆم دیومە كۆمەڵێ هەرزەكاری پایسكیل سوار بە شەقازلله لە پیرەمێردێكی هەفتا ساڵەیان دەدا هەر بۆ خۆشی! ئەو لۆتی ولاتانە لە زۆربەی گەرەكە شەعبیەكان چەندین گانگ (گروپی چەتەییان) یان پێك هێناوە، لەگەڵ ئەو ڕوداوانە دەستی پێكرد ڕووی دزێوی خۆیان نیشاندا كەوتنە تاڵان وبرینی ماڵی خەڵك، سەرۆك وەزیرانیش زۆر هەڵوێستێكی توندی نیشان دا بەرامبەر ئەو كاولكارانە وقسەی وایكرد كە هەموو سیستمی پەروەردەیی خستە ژێر پرسیار، بێگومان ئەوەش مایەی خۆشحاڵی زۆربەی خەڵكە بوو.

ئەوە هەمو چیرۆكەكە بوو كەچی ئێران هاواری لێ َ هەڵسا گوایە نگەرانە لەمەر پێشێل كردنی مافی مرۆڤ لەلایەن حكومەتی بەریتانیا وئێران ئامادەیە لیژنەی سۆراغكردنی ڕاستیەكان بنێرێت بۆ بەریتانیا!!!

لە هەمووی خۆشتر فەرماندەی گشتی هێزەكانی بەسیج ی ئێرانی گووتی: (كەتیبەكانی عاشورا وزەهرا ئامادەن بچن بۆ بەریتانیا بۆ پاراستنی ئەمن وئاسایشی ئەو وڵاتە !!(ئەمەو چەندین لێدوانی ناعەقڵانی تر. ئێران بەو لێدوانانە دەیەوێت تۆڵەی خۆی لەو وڵاتانە بكاتەوە كاتێك بە دڕەندەترین شێوە خەڵكی سەركوت كرد لە خۆپیشاندانەكان، وسەدان قوربانی كوژران بە دەستی حزب الله یاكان وپاسدارەكان، دەیەوێت ئەو خۆپیشاندان وناڕەزاییە

سه‌رتاسه‌ریه‌ سیاسیانه‌ بشوبهێنێت به‌ كرده‌وه‌ كاولكاره‌كانی ژماره‌یه‌كی كه‌م له‌ چه‌ته‌ ولۆتیی وتالانچی ودزه‌كان.
قه‌زافیش كه‌ له‌ دوا رۆژه‌كانی ته‌مه‌نی رژێمه‌كه‌یدایه‌ بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی تاوانی پشت به‌ستنی به‌ مورته‌زه‌قه‌ وكرێگرته‌ی بێگانی له‌ ته‌له‌فزیۆنی ڕه‌سمی خۆیان ده‌یڤید كامیرۆن یان تاۆمه‌تبار كرد به‌ هێنانی مورته‌زه‌قه‌ی ئێرله‌ندی وسكوتله‌ندی بۆ كوشتنی شۆڕشگێره‌كانی له‌نده‌ن!!!
له‌وه‌ش نوكته‌تر له‌ هه‌واڵێكی به‌په‌له‌ نوسیبویان: "ثوار بريطانيا على مشارف ليفربول في معارك كر و فر مع كتائب كاميرون ومرتزقة من ايرلندا واسكتلندا... الله أكبر.."
واته‌: (شۆڕشگێره‌كانی به‌ریتانیا له‌ تخوبی لیڤه‌رپول دان له‌ شه‌ڕی كه‌ڕ وفه‌ردا له‌ دژی كه‌تیبه‌كانی كامیرۆن ومورته‌زیقه‌كان ... الله ئه‌كبه‌ر)!!!
وته‌بێژی وه‌زارتی ده‌ره‌وه‌ گوتی (ده‌بێت كامیرۆن بڕوا) (يجب على كاميرون ان يرحل)!!!
بۆ كوآ؟!
سوریاش هه‌ر خه‌ریكی نیشاندانی ڕوداوه‌كان بوون گوایه‌ پۆلیسی به‌ریتانی وه‌ك شه‌بیحه‌كانی ئه‌وان خه‌ڵك سه‌ركوت ده‌كه‌ن! ئه‌وه‌ بێجگه‌ له‌ هێنانی ده‌یان زوڕناژه‌نی به‌عسی بۆ شیكاركردنی وه‌زعه‌كه‌، ووا قسه‌یان ده‌كرد ده‌توت هیچی نه‌ماوه‌ به‌ریتانیا وه‌ك سوریا بڕوخێت.
له‌بیرمه‌ كه‌ ئابڕوچونێكی گه‌نده‌ڵی چه‌ند په‌رله‌مانتارێكی به‌ریتانیا زۆر به‌ گه‌رمی پێشوازی لێكرا له‌ ولاته‌ گه‌نده‌ڵه‌كان، وله‌ كوردستانیش به‌ حه‌ماسه‌ته‌وه‌ گه‌نده‌ڵه‌كان پێشوازیان لێكرد بۆ ئه‌وه‌ی بسه‌لمێنن ئه‌وانیش وه‌كو ئێمه‌ گه‌نده‌ڵن وكه‌س له‌ كه‌س باشتر نیه‌!!

19/8/2011

محه‌مه‌د هه‌ریری

چاودێرە سیاسییەکان شەکریان خوارد

تا کورد نەڵێت ئەو ڕۆژە خوراین، کە گای سپی خورا!

لە ماڵپەڕی ستاندارد کە بە شانازیەوە لە ڕۆژی دامەزراننیەوە تێیدا دەنووسم، هەواڵێک بڵاو کرایەوە لە رۆژی 2012/1/18 بە ناونیشانی (ئەوەی لیستی کوردستانی دەیکات لە بەرژەوەندی عەرەبە شۆفێنیەکاندایە) هەواڵەکە بەشێوەیەکی شیکاری دارێژراوە و هۆشداری دەدات کە: "چاودێرانی سیاسیش پێانوایە بە نزیك بوونەوەی لیستی کوردستانی لە لیستی العراقیە زیاتر خزمەت بە بەرژەوەندی عەرەبە شۆفینیەکان و بەعسیەکان دەکرێت، چونکە زۆرینەی سەرکردەکانی لیستی العراقیە پێشووتر پەیوەندی توونديان لەگەڵ ڕژێمی سەددامدا هەبووەو شۆفینیانە بیر دەکەنەوە"

ڕاستیەکەی ڕاستە زۆربەی سەرانی ئەو لیستە بەو شێوەیەن کە باسیان کراوە، بەڵام مرۆڤی سیاسی دەبێت بزانێت هیچ دۆخێک لە سیاسەت جێگیر نییە، ئەوەی هەڵوێستی هەردوو برایانی نوجەیفی بەراورد بکات لەگەڵ هەڵوێستی بەر لە ساڵێکیان هەست بە گۆڕان دەکات، هەمان قسەش دەکرێ بگوترێت دەربارەی ساڵح موتلەگ وعەلاوی وکەسانی تر. بێدەنگی کورد لە ئاست کارەکانی لە دژی سەرانی سونە و لیستی العراقیە و لەو کاتەدا کە کێرڤی هەستی تاکڕەوانەی مالیکی کە لە ڕۆژنامەوانی خۆرئاوا ئێستا بە صدامی شیعەکان ناوزەد دەکرێت، گەیشتۆتە چلەپۆپەی، ئەنجامی ترسناکتری دەبێت بۆ کورد.

مالیکی ڕەفتار دیکتاتۆر [ئەو تێرمە لە ڕەفتار فاشیەکەی مام جەلال وەرگیراوە] بەرلەوەی لە جەنگی لەناوبردنی پێگەی سەرانی عەرەبی سونە ببێتەوە زۆر دەمێکە جەنگی پەڕاوێز خستنی کوردی گرتۆتە بەر، سەرکردایەتی کوردیش بەوپەڕی سەرشۆڕیەوە قبوڵیانە و ئەگەر لە ترسی بودجە خەیاڵیەکەی بەغدا نەبایە دەبوایە دەمێک با ئەو هاوپەیمانیەتەی هەڵوەشاندبایەوە لەگەڵ ملهوڕێکی هیچ نەدیوی پەڕاگەندەی دوێنێی سوریا کە وەک تاوس پەڕوباڵی گیڤ کردۆتەوە لە عێراق.

سەدان ئەفسەری کورد لە سوپا لادران لە چەندین شوێندا، سەرۆک ئەرکانێکی غەریب و فەقیرمان هەبوو (بابەکر زێباری) کە مێشیش لە دەمی دا دەرناکات کەچی مالیکی سزای دەرنەکردنی مێشیشی دا وزیاتر پەڕاوێزی خست، نازانم کورد هیچ کەسێکی عەسکەری بە کەسایەتی تێدا نییە تا بتوانێت بەپێی یاسا هەموو سەلاحیەتەکانی پیادە بکات یان هەر دەبێت زێباری بێت تا بەکەڵکی ئەو پایەیە بێت؟!

سەیرە دەسەڵاتی کوردی هەر لەبەردەم دەرکەی ماڵی خۆی ئازایە، ئەگەرنا بۆ هەر لە کوردستان دەردەچن هەمووی هێندە لاواز وسەرکز خۆیان نیشان دەدەن زگت پێیان دەسوتێت.
مالیکی و بەر لەویش جەعفەری کاتێ حوکم دەگرنە دەست بە تامەزرۆیی ١٢٠٠ ساڵ لە مەحرومیەت [بە قەولی خۆیاندا] دەسەڵات وەردەگرن بۆیە هەتا لەڕووی سایکۆلۆژیەوە و زمانی جەستەوەش body language دەگۆڕێن تەماشای ڕۆیشتنی مالیکی و جەعفەری بکەن بەر لە بونە سەرۆک وەزیران و لەپاش بوونیان، وەک کەسانی بوغرای هیچ نەدیو هەموو سورڕخواردنیان بەدەوری خودی ئاوساویانە، سەیر لەوەیە ئێستا کورد باسی ئەگەری جەعفەری کردنەوە بە سەرۆک وەزیران دەکەن وەک بڵێی نەیان ناسیبێت.

چیرۆکی مالیکی و سونە وکورد وەک چیرۆکی ئەو پەندە بەناوبانگەیە کە دەڵێت (اکلت یوم اکل الثور الابیض (کە دەڵێن شێرێک لە نزیکی سێ گای سور وڕەش وسپی دەژیا کە لەبەرئەوەی یەک دەست بوون لێیان دەترسا هێرشیان بکاتە سەر، ڕۆژێکیان بیرۆکەیەکی دۆزەخی بۆ هات و چووە لای گای سور و ڕەش وپێیانی گوت: بوونی گای سپی لەناومان چاک نییە بۆ ئێمە چونکە ڕەنگی جوانە هەموو ئاژەڵەکان خۆشیان دەوێت وهەروەها لەوانەیە تیرۆریستیش بێت، ڤیدیۆی ئیعترافی هەموو مەیمونەکانیشمان لایە وپاش تڕۆکردنی یان خواردنی نیشانی هەموو خەڵکی جەنگەڵستانەکەی دەدەین، گای سور و ڕەش پاش کەمێک وەستان ڕازیبوون شێرەکە بیخوا هەرنەبێ موناڤسێك لە ئالیك خواردن کەم دەبێتەوە وکێ دەزانێ لەوانەشە شێر ڕاست بکات تیرۆریستیش بێت .گای سپی خورا وهێندە هاواری گای سور و ڕەشی کرد کەس وەڵامی نەدایەوە.

هێندەی نەبرد شێر برسیەتی وحەزی کەبابی جوڵا وبۆنەیەکی ئایینی گەورەی شێرانیش لە ڕێگادا بوو پێویستی بە قوربانی کردن بوو، شێر بە جورئەتتر چوە لای گای سور وپێی گووت: دەزانی گای ڕەش دیمەنی دزێو و ترسناکە هەموو ئاژەڵەکانی تر سەبارەت بە ئەو ڕقیان لە ئێمەش دەبێتەوە، هەروەها باپیرە گەورەی دەستی هەیە لە شەهید کردنی (شێرە مەزنەی) باپیرە گەورەمان ڕوحم بە قوربانی بێت کە چەند ڕۆژێکی تر یادی شەهید بوونی دەکەینەوە، چەندین شێر بەپێ لە جەنگەڵەکانەوە دێن بۆ ئەو یادە، ڕات چییە بیخۆم؟! گای سور بە بێ بیر کردنەوە گووتی: بیخۆ وخەلاسمان کە!!!
پاش ماوەیەک چوە لای گای سور وگووتی هەرچەندە پێویستم بە هێنانەوەی ئەسباب نییە بۆ خواردنت، بەڵام تا نەڵێن پیاوێکی دیموکراسی نییە پێویستە تاوانەکانت بۆ بخەمە ڕوو، تۆ تا بڵێی ئینفیساڵی وبەتەمای پارچە پارچە کردنی ئەو جەنگەڵەی کە هەزاران ساڵە هەموومان وەک برا تێیدا دەژین بە یەکەوە! جگە لەوە لە پشتەوە وبەنهێنی ئاوی جەنگەڵەکەمان دەفرۆشیتەوە بە کۆمپانیای نەرویژی وئەمریکی کە ئەوەش کاری سەرۆکی جەنگەڵە کە منم

[خوا بمپارێزێت] گای سور گووتی: پێویست به‌ خوێندنه‌وه‌ی ئه‌سبابی تر ناكات چونكه‌ منیش له‌ تۆ چاكتر نیم به‌ڵكو له‌ تۆش هیچ وپوچترم، به‌ڵام ئه‌و ڕۆژه‌ خورام كه‌ گای سپیت خوارد.

٢٠١٢/١/١٩

محه‌مه‌د هه‌ریری

ئێمە ئەمریکیەکانمان خۆش دەوێت، ئەوە کلیپی گۆرانییە یان سیاسەت!!

ئەو سەردێرە ڕێکلامی کلیپێکی نوێ گۆرانی نییە، بەڵکو وتەی ڕێزدار سەرۆک وەزیرانی کوردستانە کە لە هەواڵێکدا هاتوە کەوا وتەبێژی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا لە وەڵامی نیگەرانییەکانی کورد بەرامبەر سیاسەتە ترسناکەکانی حکومەتی نوری مالیکی دا دەڵێت: [رۆبەرت وود وتەبێژی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا رایگەیاند پێویستە کوردەکان لەلایەن حکومەتی عێراقەوە دڵنیا بکرێنەوە نەک لەلایەن ئیدارەی ئەمریکاوە. هەر دلنیا کردنەوەیەک کە کوردەکان دەیانەوێت پێویستە لەلایەن حکومەتی عێراقەوە پێشکەش بە کورد بکرێت نەک لەلایەن ئەمریکاوە]. هەر لە نێو ئەو هەواڵەدا هاتوە کە بەرێز نێچیرڤان بارزانی وەک گلەیی وگازاندە نەک ڕەخنە، دەربارەی ئەمریکا دەڵێت:" ئێمە ئەمریکیەکانمان خۆش دەوێت بەڵام ئەوان گوێ بە ئێمە نادەن "ئەو قسەیەی بەرێز نێچیرڤان بارزانی دەرهەق ئەمریکا زیاتر لە ڕستەیەکی عاتیفی گۆرانی کلیپەکانی ئەو ڕۆژگارە دەچێت تا سیاسەت وهونەری دیپلۆماسی. ئەخر خۆ ئێمە پەیوەندی خۆشەوستیمان لەگەڵ ئەمریکا نەبوە تا بەو شێوازە عاتیفییە بیدوێنین، عەقڵیەتی بەرژەوەند خواز وپراگماتیکی ئەمریکا چۆن بەو خیتابە دەدوێنرێت؟! جگە لەوەی ئەو قسەیە دڵی ناحەزانی کوردی زۆر خۆش کرد بە ڕادەیەک لە سایتەکان هەموی مژدەی لەناوچونی کوردیان بە یەک دەدا. دەیانگوت ئەوەتە ئەو خاینانەی ناپاکیان لە عێراق کرد ئاغاکانیان پشتیان لێکردن پاشەوەی وەک سەگ بەکاریان هێنان !!

ئەوە هەڵەی ئێوەیە کە نەتانزانی چۆن لەگەڵ عەقڵیەتی کاوبۆی ئەو ئەمریکایە هەڵس وکەوت بکەن. ئەوە ئێوە بوون سەرکردەکانی ئەوانتان گوڵ باران دەکردن لە شانۆکارێکی خراپ لە نواندن وخراپ لە ئیخراجدا، ئەوە ئێوە بوون بە جۆرێک پارێزگاریتان لێدەکردن بە درێژایی ئەو هەمو ساڵە نەتان هێشت لوتی سەربازێکیان بە خوێن بێت وشانازیشی پێوەدەکەن، ئەگەر لە سیاسەت حاڵی بان دەبوایە ئەگەر کەسیش نەبوایە لێیان بدات بۆتان دروست کردبان بەو دەزگا نهێنیانەی کە بە تەنها بۆ لەناوبردنی کورد ئازایە، ورۆژێک نەمان بیست کارێکی چاکی کردبێت لە بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی کورد!! بەڵکو پاش لێدانیان هەرنەبا بەقەد عەرەبی سونە حیسابیان بۆ دەکردن! هێندە ئێمەی کوردتان سوک کرد لەبەردەم ئەو سوک وریسوایانەی دەوروبەر بەو ڕەفتارە پڕ شەرمەزاریانە هەتا وای لێ هات ئێمە بە کرێگرتەی پلە یەکی ئەمریکا بزانن لە ناوچەکە، تا ڕادەیەک بە نهێنی وبە ئاشکرا

پەنجەی هەرەشەمان لێ دەکرۆژن وچەقۆی تۆڵەمان بۆ تیژ دەکەن بۆ قۆناغی دوای ئەمریکا. ئەوە لە کاتێکدا کورد بە نیوەی عەرەب خزمەتی ئەمریکای نەکردوە.!! تۆ بڵێی هێندە بێ باوەر بن بە میللەت تا ئەمریکا بکەنە پەناگای ئاوەل و ئەخیر؟! ئێوە کەمێک بە خۆتاندا بچنەوە وقەسابخانەی گەندەڕی بوەستێنن، ئەو کاتە دەبینن چۆن ئەو خاڵکە دەبنە پشت وپەناتان. خۆزگە زوتر ئەو ڕاستییەی ئەمریکاتان بە خەڵکی دەگوت نەک ئەو هەموو ساڵە وێنەیەکی ئاڵ ووالْیان بدەنێ. ئەگەر خەڵک لەگەڵ ڕازینەبونیشی هێشتا وا بەتەنگتانەوە بێت، ئەی ئەگەر لێتان ڕازیبوون دەبێت چیتان بۆ بکەن؟! ئەو کاتە سێ بەشی ترسەکانتان لە ئەمریکا ومالیکی وتورکیا وئێران دەڕەوێتەوە، وئەو ساتە بۆت دەردەکەێ کە لە جیاتی گوتنی:" ئێمە ئەمریکیەکانمان خۆش دەوێت بەڵام ئەوان گوێ بە ئێمە نادەن " چاکترە بڵێی: ":" ئێمە میللەتەکەمان لە هەموو شتێک زیاتر خۆش دەوێت، ئەوان پشت وپەنامان بن گوێ بەکەس نادەین هەتا ئەمریکاش!!

خۆپیشاندانەکەی هەولێر رزقی دەبەنگان لەسەر شێتانە!

پێنج شەممە، 10 ئایار 2012 00:03

لە نوسینێکدا باسی سروشتی دینداری هەولێرمان کردبوو بە پێویستی دەزانم دووبارەی کەینەوە :" هەمو کوردستان جۆرێک لە دینداریەکی پاک و میانرەوانەی تێدایە، بەلام هەولێر و دینداری دوانەیەکی سیامین لێک جودابونەوەیان ئەستەمە لەبەر ئەو رۆڵە مێژووییەی هەولێر یاریکردوە لە دین پەروەریدا، بێگومان ئەو ئەدگارەشە زیاتر هەولێری جوانتر و میهرەبانتر و رێزدارتر کردوە لە سەرتاسەری کوردستاندا. بەڵام زۆر بەداخەوە ئەو سروشتە دیندارەی هەولێر کە دەگاتە رادەی ساویلکەیی لەلایەن هەندێ مەلا زۆر بەخراپی ئیستغلال کراوە دێن ودەیانەوێت هەموو بیرورا توند وخورافات وشازەکانی خۆیان بەسەر ئەو شارە بسەپێنن، وەتوانیشیانە برەو بەزۆر بیروورای توند و شاز بدەن و خەلکیش لەبەر متمانەیان بە مەلا و دینداران بێ دڵ لە دڵدان لێیان وەردەگرن، هەر ئەوەش بەداخەوە وایکردوە ئەمرۆ جلەوی سیاسەتکردن و ئۆپۆزسیۆن بوون بکەوێتە دەستی چەند مەلایەک لە هەولێر، کە وانیشانی خەلک دەدەن کە چینی ئینتیلجنسیای هەولێر کەسی تێدا نییە لە مەلا بەولاوە.

گومانی تێدا نییە کە مامۆستایانی هەولێر رۆلێکی خێرخوازی چاکیش دەبینن لە بەرگرتن لە گەندەڵی و پاراستنی بەها بەرزەکانی کۆمەڵی کوردەواری، بەڵام بەداخەوە ئەو مەلایانەشی کە وتاریان هێشتا لە ئاستی گەشەکردنی کۆمەلگاکە نین ژمارەیان کەم نییە".

تێناگەین بۆ لە پێناو وتارێکی سوچێکی گۆڤارێک با هەرچیەکی تێدا نوسرا بێت، بەو شێوەیە نارێکە رەفتار لەگەڵ ڕوداوەکە بکەین بە تایبەتی کە وتارەکە هەر بۆ ئەو مەبەستە نوسرا بوو تا خەڵک بوروژێنێت وهار وهاجیان بکات، من گومانم نییە کە سیناریۆکە دەستێکی لە پێشە نەک لە پشتە، وپیلانێکی پێشوەخت بوو بۆ دوور خستنەوەی بیری خەڵک لە پێشهاتی زۆر گرنگتر، ئەو پیلانەش ئاشکرایە بۆ هەموو خەڵکێکی ڕۆشنبیر وادیارە تەنها مەلاکانی هەولێر لێی بێ ئاگان!

دەربڕینی نارەزایەتیەکەی ڕۆژانی ئەولی زۆر چاکتر بوو کاتێک سەرۆک وەزیران بە ناچاری هاتە سەر هێڵی تەنگژەکە وسەرنوسەری چرپە گیرا وچەندین ئیجرائات وەرگیرا کە پێموایە مرۆڤی عاقڵ دەبێت حیکمەتی بێت وبەوەندە بەس بکات، هەتا بەیاننامەکەی خودی

گۆڤاری چرپە کە زیاتر لە تۆبەنامە دەچوو بەس بوو بۆ کەسانێکی عاقڵ وژیر نەک بەو جۆرە خەڵک وگەنجی دینداری هەولێر وا گێل ودەبەنگ نیشان بدرێت ولە هەمووی سەیرتر کاری توند وتیژی ئەنجام بدەن بە ئاڵای سەوزی [سعودی] وە کە من دەزانم ئەو گەنجانەی هەڵیان گرتبوو لەبەر خاتری دەستەواژەی [لا اله الا الله محمد رسول الله] بوو، تێیاندا بوە هەرنەشی زانیوە ئەوە ئاڵای سعودیەیە، ئەوەش بێسەروبەری وساویلکەیی ڕێکخەری ئەو خۆپیشاندانە دەردەخات. ڕاستە پیرۆزیەکان گەورە وجێگای ڕیز وتەقدیسن بەڵام ئەوەی هەموو ڕۆژێک دەرچێت لەبەر نوسینێک و وتارێک زۆر ماندوو دەبێت، کەسانێک هەن پارەش دەدەن بۆ ئەوەی خەڵکێکی ساویلکەی وەها لە خۆپیشاندان لە دژیان دەرچن، کابرایەکی بێ سەلیقە وبێ هونەر لەسەر یوتیوب هەموو بلیمەتیەکەی ئەوەیە قورئان دەسوتێنێ، توخوا شێتی نییە بۆ دەبەنگێکی وا شۆردراوە لە هەموو بەهایەکی بەرز بچم خۆپیشاندانی بۆ سازدەم، دەمێکە گوتویانە: رزقی دەبەنگان لەسەر شێتانە!!

بەڕاستی هەولێر دوچاری چەندین مەلای بێ حیکمەت بوە لە شارەکە، ئەخر کێشە نیە تۆ هەرچی بیت وحیکمەتت نەبێت، بەڵام کە مەلا بویت حیکمەتت نەبێت لە شارێکی ئاینپەروەری عاتیفی وەک هەولێریش بیت ئەوە کارەساتە.

پاڵەوانیەتی جیهانی VIVA تەقلیدێکی بێ ئەرزشی چینیە بۆ FIFA

محەمەد هەریری

لە زۆربەی بۆنە جیهانیەکان سیاسی بێت، کۆمەڵایەتی یان وەرزشی هەموو جارێک ئەو هەستە تاڵەی بێ دەوڵەتیی کورد زیاتر لەلای هەر تاکێکی هۆشیاری کوردا تۆختر وتۆختر دەکاتەوە. ئەو هەستەی کە ڕۆژانە برین دەخاتە بەدەنمان وجەستەمان، و ڕۆژانە دڵ ودەرونمان ژەهراوی دەکات، کاتێک خشتەی دەوڵەتان دەبینیت، کاتێ ئاڵای دەوڵەتان هەڵدەکرێت لە بۆنە جیهانیەکان، کاتێ بەرپرسانی کورد وەک (هەتیوی سەر خوانی هەرچی وپەرچیان) سەردانی وڵاتان دەکەن ولە پشتیان هیچ ئاڵایەک هەڵناکرێت. ئەو هەستە ژەهراویەی دەتخنکێنێت کە سۆماڵیەک یان ئەفغانیەک سەرەڕای بەدبەختیان وهەژاریان ودواکەوتوویان کە خێریان پێ دەشێت، کەچی هەر وەزعی قانونیان وەک وڵات لە تۆ چاکترە، وبۆی هەیە لافی دەوڵەت بوون بەسەر ئێمەی کورد لێ بدەن!

ئەو هەستە ژەهراویەی بینە وقورگم دەگرێت کاتێک کوڕەکەم لە قوتابخانە وەک منداڵەکانی تر شانازی بە کوردستان دەکات ووێنەی ئاڵاو شاخەکانی دەکێشێت، وەک چۆن هاوپۆلەکانی شانازی بە جەزائیر ومیسر وسودان ولوبنان وئەفغانستان وپاکستان وبەنگلادیش دەکەن، وڕۆژێک بەنیگەرانیەوە دێتەوە دەڵێت هاوپۆلێکی کە منداڵێکی جەزائیریە باوکی پێی گوتوە: کوردستان نیە، کوردستانی چی؟ دەوڵەتێک نییە بە ناوی کوردستان!! ئەو قسەیە هەر بەدەن ودڵی منی ژەهراوی نەکرد بەڵکو شۆکێک بوو دڵە ناسک وبچوکەکەی منداڵەکەشم لەو تەمەنە ناسکەدا خەمی بێ وڵاتی بخوات. لە هەمووی ناخۆشتر پرسیارەکانی بوو؛ بابە بۆ کوردستان دەوڵەت نییە؟ چەند ساڵە بێ دەوڵەتین؟! بۆ چوار پێنج کوردستان هەیە وهیچیان دەوڵەت نین؟!

ئەگەر ئەو بێ دەوڵەتییە تاوانی ئیمپریالیزم وگەلانی زڕبرا موسڵمانەکانی تورک وفارس وعەرەب وهەڵکەوتەی جوگرافی بێت لە بەشە هەرە گەورەکەی، بەڵام تاوانی ئێمەی کوردیش کەم نییە لەو وەزعەدا. تاوانی لە دەستدانی هەلە مێژوویەکان، تاوانی خنکاندانی خەونەکەمان بە شڕەخۆری وگەندەڵیەکی لە سنوور بەدەر، تاوانی لەوەتی هەین هەر خەریکی خۆخۆرین، تاوانی لەوەتی هەین باسی حوکمی زاتی ولامەرکەزیەت کردن، ولە چاکترین حالەتدا باسی فیدرالی کردن. تاوانی ئێمەشی تێدایە کاتێک ئەو هیوایەی کورد

لەسەر زمانی یەکەم سەرۆکی کورد لە مێژووی عێراقدا وەسف دەکرێت بە خەون وخەیاڵی شاعیران. تاوانی خۆمانی تێدایە کاتێک لە جیاتی ئیستیفتا وڕاپرسی بکەین لەسەر سەربەخۆیی یان مانەوە لەگەڵ عێراق وەک گەلی باشوری سودان لەجیاتی ئەوە هەموو هێز وهزرمان دەخەینە گەڕ بۆ ڕاستکردنەوەی حکومەتە شۆڤێنیەکەی بەغدا ومادەی نەگریسی ١٤٠ دەکەینە مەکۆی ئاواتە بەرزەکان!! یان کاتێ ئەو خاکانەی ساڵەهایە شەڕیان لەسەر دەکەین دەیخەینە مەزادخانەی مادەی ١٤٠.

تاوانمان زۆرە وناکرێت هەمووی باسکەین، بەڵام دوا تاوانمان ئەو فیکرەیە بلیمەتەی یەکیەتی تۆپی پێی کوردستانە کە لەلایەن سەرۆکێکی نیمچە خوێندەوار بەڕێوە دەبرێت وزۆر بە پەرۆشەوە دەچن بەشداری دەکەن لە پاڵەوانیەتی هەرێمەکانی جیهانی VIVA World Cupکە لەلایەن) Non-FIFA-Board دەستەی نا ئەندامانی فیفا) وە ڕێک دەخرێت گوایە بۆ ئەو میللەتانە ڕێکدەخرێت کەبێ دەوڵەتن وکەمایەتین بێ وڵاتن (وەک قەرەجەکان) یان نەتەوەی زۆر بچوکن .Micronations تیمی کوردستان ئەوە بۆ چوارەم جارە تێیدا بەشداری دەکات ، یەکەمیان لە 2008 کە لە هەرێمی سامیلاندی سویدی ڕێکخرا، ودوەمیان لە 2009 کە لە هەرێمی پادانیای ئیتاڵی، وسێیەمیشیان لە قوبرس ڕێکخرا.

بەڕاستی شەرمە نەتەوەیەکی چل ملیۆنی وەک بڵێی بێ وڵاتی ئەو قەدەرێکی ئیلاهیە، وبەدوای بڕوبیانوی تر دەگەڕێت بۆ سەلماندنی بچوکی خۆی، وبەپێی خۆی بچێتە ناو خولێکی هەرێم و میللەتە مایکرۆکان یان هەرێمەکانی وەک (پادانیای) ئیتاڵیا و(سیمی لاند) ی سوێد و(بروڤێنس) ی فەرەنسا و (ئۆکتانیا) ی ئیسپانیا کە ئەو هەرێمانە لەچاو کوردستان لە وڵاتانی پێنج ئەستێرە دەژین، نەچەوساوەن ونە لەچاو کورد دڵۆپێک خوێنیان ڕشتوە بۆ سەربەخۆیی، بەڵکو زۆربەیان هەربیریشی لێناکەنەوە، نە ڕۆژێک وەک کوردستان ودۆزە گەورەکەی سەردێری هەواڵەکانی جیهان بوون!

لە هەمووی سەیرتر ئەو کوردستانە گەورەیە تیپی سریانەکانیشی لەگەڵ خۆی دەباتە ئەوێ وهەر تورکمانی کەم بوو، کە ئینشاڵڵا لە بتوڵەی داهاتوو ئەوانیش دەبات! لەگەڵ ڕیزمان بۆ هەر نەتەوەیەک هەرچەندە بچوکیش بێت. سەرەڕای ئەوەش ئەو وێنە وڤیدیۆیانەی کە دیتمان لەو پاڵەوانیەتانە هێندە سارد وسڕ بوون دەتگوت بتوڵەی یان پاڵەوانیەتی فەریقە شەعبیەکانە، یاریگای بێ مودەرەجات ونەبوونی تەماشاکەران، ولە هەمووی خۆشتر وێنەی ئەو مناڵە بوو کە بە خۆیی ودایکی وپاسکیلەکەی وەستا بوو ئاڵایەکی کوردستانیان دابویە دەستی

ودەیشەکاندەوە! نازانم چەندیان پێی دابوو تا ئەو کارە بکات! یان لەوەش خۆشتر لە یاریەکان بانگەشە بۆ کۆرەک تیلیکۆمیش دەکرا وەک بڵێی ملیۆنەها کەس دەیبینێت وەک جامی جیهانی FIFA!! عەبقەریەتی یەکێتی تۆپی پێی کوردستان هەر بەوەش ناوەستێت بەڵکو ئەو ساڵ میوانداری پاڵەوانیەتەکەش دەکات لە هەولێر کە لەکاتی ئەو نوسینەدا دەستی پێکردوە!

ئەگەر لە کاتێکدا تەنها یەک جامی جیهانی FIFA هەیە لە سەرتاسەری جیهان، بەڵام چەندین پاڵەوانیەتی هەرێمی جیهانی هاو شێوەی VIVA تەزویرەکەی خۆمان هەیە، هەندێکیان باس دەکەین بەڵکو ئەو بلیمەتانەی تۆپی پێی کوردستان سودی لێ وەردەگرن وبودجەیەکی چاکیش لەو ڕێگایەوە دەخۆن:

پاڵەوانیەتی جیهانیThe FIFI Wild Cup

کە لە لایەن [فیدراسیۆنی جیهانی سەربەخۆی تۆپی پێ] بەڕێوە دەبرێت لە ئەڵمانیا.

پاڵەوانیەتی جیهانیUNPO

ئەوەش پاڵەوانیەتێکە بۆ UNPO واتە ئەو میللەت و ڕێکخراوانەی ئەندام نین لە جامی جیهانی FIFA دا، یەکەم جار لە هۆلەندا لە ساڵی ٢٠٠٥ ڕێکخرا.

پاڵەوانیەتی جامیELF

ئەوەش پاڵەوانیەتیەکی جیهانیە لە قوبرسی تورکی بەڕێوە دەچێت بە ناوی پاڵەوانیەتی جامی جیهانی[ELF یەکسانی وئازادی وبرایەتی] یەکەم جار لە قوبرسی تورکیدا لە ساڵی ٢٠٠٦ ڕێکخرا. ودەیان پاڵەوانیەتی تر.

پاڵەوانیەتی VIVA و پاڵەوانیەتی جامی جیهانی FIFA بەکارە ساختەکانی چینیەکان دەچێت، کە زۆر جار خەڵکی بێ سەواد ونەخوێندەواری پێ فریو دەدەن بۆ نمونە:

لاسایی SONY بە SQNY کردۆتەوە،کێ ئاگای لەو کلکە بچوکەی Q کیو هەیە؟! لاسایی NIKEبە NEKI کردۆتەوە،کێ ئاگای لەو تەڵەکەبازیە هەیە؟!

دەبا لاسایی FIFA بە VIVA بکرێتەوە.

ئەگەر ئەوە پاڵەوانیەتیەکی نێودەوڵەتی وجیهانی بێت حاڵی وا نابێت، لەوبڕوایە دام دەوری عێراقی وکوردستان زۆر گەرم وگوڕترە لەو بەناو جامی جیهانیە، پێویستمان بەوەیە کەمێک کەرامەتی نەتەوەییمان هەبێت، مرۆڤی بەکەرامەت برسیشی بێت ناچێتە ڕیزی سواڵکەران، بەڵکو بیر لە چارەسەرێک دەکاتەوە بەبێ لە دەستدانی کەرامەتی .

FIFAش کەوتۆتە ناو زۆنگاوی سیاسەت چونکە چەندین پێوەری هەیە لە بەخشینی ئەندامیەتی. ڕاستە کورد سەربەخۆیی نییە و فیفاش FIFA گوایە تەنها یانەیەکە بۆ میللەتانی خاوەن دەوڵەت وقەوارەی سیاسی، بەڵام هەندێ ئەگەر بە وردی سەرنج دەینە ئەندامانی FIFAدەبینین کە سەربەخۆیش مەرج نیە بۆ ئەندام بوون لە FIFA بۆ نمونە کۆسۆفا کە نزیکەی ٧٠ دەوڵەتیش دانیان بە سەربەخۆیان هێناوە، کەچی هێشتا هەر ئەندام نیە لە FIFA لەبەر خاتری ڕوسیای دژی ئازادی وسربیا. یان فەلەستین کە تا ئێستاش دەوڵەت نییە کەچی ئەندامە لە فیفاFIFA ، هەروەها دورگەی گوام Guam کە سەربەخۆش نییە وئەندامیش نیە لە نەتەوە یەکگرتوەکان وژمارەی دانیشتوانیشیان ١٧٨٠٠٠ کەسە وسەر بە ویلایەتە یەکگرتوەکانی ئەمریکایە کەچی ئەندامیشە لە .FIFA هۆنگ کۆنگ کە ناوچەیەکی کارگێری تایبەتە لە چین، بەڵام هەرچی بێت دورگەیەکی چینییە ولەوانەیە بە فەرمانی کۆلۆنێلێکی چینی بە چەند سەعاتێک بیخەنەوە ژێر حوکمی ڕاستەوخۆی چین کەچی سەیرە نە وڵاتێکی سەربەخۆیە، ئەندامیشە لە .FIFA بە هەمان شێوە ماکاو Macau کە دوەم ناوچەی کارگێری تایبەتە لە چین نە کە نە سەربەخۆیە ونە ئەندامە لە نەتەوە یەکگرتوەکان، کەچی ئەندامە لە FIFA ی مەڵتی ستاندارد [فرە پێوەر !]

یان دورگەکانی مارشاڵ Marshall Islands کە کۆمارێکی سەربە خۆی بچوکی ٦٨٠٠٠ کەسیە، ئەندامیشە لە نەتەوە یەکگرتوەکان ، بەڵام ئەندامێتی نیە لە FIFA ، هەروەها دورگەی کۆماری ناورۆ Republic of Nauru کە ٩ نۆ هەزار کەسێکن!

بەڕاستی شورەییە بۆ سیستمی نەتەوە یەکگرتوەکان و FIFA کە مایکرۆوڵات ومایکرۆنەتەوەی وەک دورگەی گوام Guam و دورگەکانی تورکس وکایکۆس Turks and Caicos Islands٢١ هەزار کەس، وکیبیریتی Kiribati ١٣١٠٠٠ هەزار کەس وسان مارینۆ San Marino ٣١٠٠٠ هەزار کەس و دورگەکانی مارشاڵ٦٨٠٠٠ کەس، یان دورگەی کۆماری ناورۆNauru کە ٩ [نۆ] هەزار کەسن. ئەو وردە نەتەتەوە ووڵاتانە نوێنەرایەتیان هەبێت و ئەندام بن لەو دوو ڕێکخراوە، کەچی میللەتێکی گەورەی وەک کورد

٤٠ ملیۆنی ئەگەر زیاتریش نەبێت، بەو قەبارە جوگرافیە گەورەوە وبەو مێژوە پڕ لە کارەساتەوە نوێنەری نەبێت وئەندام نەبێت لە نەتەوە یەکگرتوەکان و لە.FIFA

کەوابوو لە جیاتی بەژداری کردن لەو پاڵەوانیەتە ساختانە کە مرۆڤ توشی بێ ئومێدی دەکات، کاتێ خۆت دەهێنیتە ڕیزی نەتەوە وردیلەکانی چەند هەزار کەسی ئەم وئەو هەر نەبێ وەک فەلەستین کە کورد بەلایەنی کەمەوە پێنج شەش قات لە فەلەستینیەکان زیاترن هەوڵی بوونە ئەندامیەتی بکەن لەFIFA ، لەجیاتی سەرف کردن وئەنفالکردنی چەند سەد دەفتەر دۆلارێک لە میوانداریی پاڵەوانیەتی هەرێمەکانی جیهانیVIVA World Cup ، هەوڵ بدەن سود لە پێشینە یاسایەکانی وەک گوام و هۆنگ کۆنگ و ماکاو وشوێنی تر وەرگرن تا ببنە ئەندام لە فیفا FIFA نەک سەرقاڵ بن بەو گاڵتە جاریەی VIVA World Cupکە گومانم نیە لەوەی ١% خەلکی جیهان نازانن پاڵەوانێتی تۆپی پێی VIVA هەر چیشە، لە کاتێکدا ١٠٠% جیهان دەزانێت پاڵەوانێتی تۆپی پێی FIFA چییە.

لەندەن

٢٠١٢/٦/٧

ناونیشانی بابه‌ته‌كان

ده‌وازه‌یه‌ك:---٣

به‌شی یه‌كه‌م :له‌ په‌نجه‌ره‌ی كوردایه‌تی دا--٤

ته‌نها جوانی كورد وكوردستان له‌به‌رده‌م هه‌ڕه‌شه‌یه‌---------------------------------- ٥

عه‌لی قه‌ره‌داغی ئیخوان و میر تحسینی ئێزیدیان --------------------------------٩

قه‌ره‌داغی ئیخوانی جیهانی داوای سه‌ربڕینی مه‌زنی جووه‌كان--------------------١٠

چه‌واشه‌كاریه‌كی تری عه‌لی قه‌ره‌داغی ئه‌ردۆگانی ئیخوانی------------------------ ١١

مافی سۆزانی كرداری ئه‌ردۆگان و مافی گه‌ی تیۆری ده‌میرتاش!------------------ ١٢

خوێندنه‌وه‌یه‌كی كوردی بۆ كێشه‌ی فه‌له‌ستین و ئیسڕائیل

پیلانی سێنترالیزمكردنی كێشه‌ی فه‌له‌ستین-- ١٣

غه‌زه‌ و وتارێكی چه‌واشه‌كارانه‌ی ئیسلامیه‌كان------------------------------------ ١٦

سه‌ربه‌خۆیی كوردستان له‌ ڕوانگه‌ی ئێران وحه‌ماس وئیسرائیل------------------- ١٩

ده‌رباره‌ی شیعره‌ قرتاوه‌كه‌ی په‌شێو له‌سه‌ر فه‌له‌ستین!*--------------------------- ٢٣

شارل دیگۆلو كه‌رتكردنی كوردستان--- ٣٣

ئامێری خاین ناسی پارتی و یه‌كێتی وه‌ك بلوتوسی من تێكچووه‌ ------------------ ٣٤

په‌كه‌كه‌ و خه‌ونه‌ یوتیۆپیه‌كانی ئاپۆ!--- ٣٦

فه‌تواكه‌ی حه‌كیم و زامه‌كه‌ی عادل ئیمام-------------------------------------- ٣٩

وتارێكی چه‌واشه‌كارانه‌ی ئیسلامیه‌كان--------------------------------------- ٤١

وه‌ستایی كورد له‌ دۆڕاندنی دۆسته‌كانی-- ٤٥

کوشتنی کاوە پیلانێکی قوڕەیشیە! -- ٤٧
هەڤاڵ ئەبوبەکر لە ڕۆشنایی بەڵگەکاندا -- ٤٩
شێرپەنجەی شارچیەتی -- ٥٣
چۆن کورد ڕزگاری دەبێت لە ژێر کاریگەری
فۆرمی عەرەبی بۆ ئیسلام؟ -- ٥٦
بوەستن ئێوە لە حزوری پەشێودان -- ٦١
دیاردەی تەها محی الدین معروف -- ٦٤
زیندوو کردنەوەی زەردەشتیەت درزێکی تر -- ٦٦
ئەی ڕەقیب یان ئەی ڕەقیبەکان کوردیش -- ٦٨
بەشی دووەم: شێرپەنجەی گەندەڵی دراوی وسیاسی -- ٧٣
خەڵك برسی کەن باش دەیچننەوە! -- ٧٤
خانەنشینی و خەساندن -- ٧٦
تێروانینێک لە هونەری هەڵکەوت زاهیر دا -- ٧٨
پرۆژە یاسای نیشتەجێکردن بۆ پێشمەرگەی بێ خانوو -- ٨٣
ڕەخنەش ماندووەو ئیبن خەلدونیش حەپەساوە لە گەندەڵان! -- ٨٦
هاتنی دکتۆر هۆرجۆن بۆنەیەکی جەماوەریە -- ٨٨
کە دز ڕۆڵیماڵخۆ دەگرێت -- ٩٠
سوالی مەڵتی ملیاردێرەکان -- ٩٣
خەمی ساڵانەی قەسابخانەکەی بودجە! -- ٩٥

بەختیار عەلی: ترسنۆك باسی مێژووی -- ٩٩

کەڵەشێرەکەی نەزار قەبانی -- ١٠٢

گەندەڵی انعمت علیهم و گەندەڵی مغضوب علیهم! -------------------------------- ١٠٦

پارتی بەرپرسی یەکەمی کارەساتەکانی ئێزیدی ---------------------------------- ١٠٨

بروسکەیەکی تری فەخامەتی رەئیس -- ١١٠

فەرهاد پیربال : بەهلولەکەی دەسەڵاتی کوردی ---------------------------------- ١١٣

بەشی سێیەم: لە پەراوێزی مێژوودا -- ١١٥

کەسایەتی بەرزی سەلاحەدینی ئەیوبی [٣ بەش] -------------------------------- ١١٦

چارەنوسی کورد لە نێوان بەرداشی شیعە و سونەدا ------------------------------ ١٢٨

لە کێشەی نێوان شیعە وسونەدا -- ١٤٧

ناوی سمکۆ یان ناوی مار شەمعون، کامەیان نەنگیە ---------------------------- ١٤٩

یاخوا کورد قەت نەبێتە دەروێش -- ١٥٣

کورد و ئەفسانەکانی کوشتارەکەی ئەرمەن -------------------------------------- ١٥٥

کوردستانی سوریا: نکوڵی بورهان غەلیۆن ------------------------------------- ١٦١

مێژووی کورد و نەورۆز بە خاترجەمییەوە ------------------------------------- ١٦٤

نەورۆز و ژیان لە دیدی کۆلکە سەلەفیان -- ١٧٢

پەیوەندی شیعە و کورد لە ڕۆشنایی عروبەت ----------------------------------- ١٧٦

شەڕی سەغیر ومەهدی لە دژی کورد -- ١٧٩

کێ دەڵێ شاهنامەی فیردەوسی

په‌ڕاوی ئاسمانی نییه‌ -- ١٨٥

شاهنامه‌ و نه‌وروز---١٨٩

کاوه‌ و زوحاك له‌ نێوان ڕاستی وئه‌فسانه‌دا!----------------------------------- ١٩٢

بەشی چوارەم: مۆتەکەی تورکی--- ٢٠١

ئه‌ردۆگان و نانه‌وه‌ی شه‌ڕی---٢٠٢

ئه‌ردوگان و که‌وتن له‌ ده‌رسی کوردی---------------------------------------٢٠٤

وه‌ستای گه‌وره‌ ئه‌ردۆگان --- ٢٠٦

باوکێکی زۆردار (تورکیا) وکچه‌ زۆرلێکراوه‌که‌ی (کورد)!!------------------ ٢٠٨

ده‌میرتاش و هاوڕه‌گه‌زبازه‌کانی سه‌ڵته‌نه‌تی ئه‌ردۆگان!----------------------٢١٣

سه‌رکه‌وتنی هه‌ده‌په‌ ئه‌زمونێکی مه‌زن و ده‌گمه‌نه‌ ده‌بێت بپارێزرێت!----------٢١٥

ئه‌ردۆگان ومالیکی: یه‌که‌می سه‌رەتایی له‌ دیموکراسیدا!----------------------٢١٧

کێ سێ چالاکوانه‌کانی په‌که‌که‌ی کوشت؟------------------------------------٢٢٢

وتارێک له‌سه‌ر کۆبانی به‌ ستایلی جه‌ندرمه‌یه‌کی تورکی --------------------- ٢٢٥

تورکیا وئیسرائیل دوو نه‌ته‌وه‌ی چۆن یه‌ک!--------------------------------- ٢٣٠

بەشی پێنجەم: سەرەداوێك لە سیاسەت و دیموکراسیەتدا--------------------٢٣٣

به‌ڵام هه‌موو دیموکراسیه‌تێك عه‌لمانیه‌ و هه‌موو تیۆکراتیه‌ك نا دیموکراسیه‌--٢٣٤

ئه‌گه‌ر دینی خوایه‌ بۆچی ئیحراج ده‌بن؟!-----------------------------------٢٣٨
ئه‌رستۆ وه‌ك دامه‌زرێنه‌ری فه‌لسه‌فه‌ی چه‌وسانه‌وه‌ و نزمێتی ئافره‌تان-------٢٤٢

خۆپێشاندانی ملیۆنی پاریس وهه‌ڵێکی تری له‌ ده‌ست کورد ده‌رچوو!---------٢٤٥

تەنها ئاڵای عێراق هێمای ڕژێمی بەعس نییە------------------------------ ٢٤٦

ترس لە دەستبڕین هەر لای دز نییە!-------------------------------------- ٢٤٨

بۆ بانگەوازە دینیەکانی پێش ئیسلام بە جیهاد نەگەیشتن؟ !---------------- ٢٥١

چۆن شەڕی فیکر بە فیکر دەکەیت؟!---------------------------------------٢٥٤

سەلەفیەت و عروبەت---٢٥٧

تەنها پێشنیارێك بۆ سەرکردایەتی کورد و داعش!---------------------------٢٦١

دەستی تیرۆرستی دەبەنگ نەگرین بە دەردی مەملەکەتی خوارەزم دەچین!----٢٦٣

دیموکراسیەت لە نێوان Big Brotherو Cyberspace ------------------٢٦٦

ئۆپۆزسیۆنی مۆدرن و ئۆپۆزسیۆنی ئاینی--------------------------------٢٦٨

بەدر شاکر سەیاب: من شیوعی بووم! (٤ بەش)---------------------------- ٢٧٢

چی ئەبوو ئەگەر مالیکی جێگای متمانەی کورد با؟!------------------------ ٢٨٩

سەردەشت لە ڕفاندنەوە بۆ فڕاندن-- ٢٩٢

پەیکەری کەر لە نێوان ئاژەڵدۆستی و کەربازاڕی---------------------------- ٢٩٤

ڕاستە جنێودان ڕەوشتی خراپە، هەموو جوێندانێك لە بێ ڕەوشتی نییە!------- ٢٩٧

موقتەدا چی دەڵی دەربارەی سەردانی هەولێر؟! ---------------------------- ٣٠٠

یاسای پاراستنی پیرۆزیە ئاینیەکان بەرگری نییە لە خوا---------------------- ٣٠٤

عەلی باپیر و هەڵاوسانی منی باڵای! -- ٣٠٨

ڕاستی لە کوێیە لە شەڕی بەڵگەنامەکانی پارتی وکۆمەڵ دا؟!---------------- ٣١٢

بەخوا جوانە ئێران لە بەریتانیا نیگەرانە!!------------------------------------ ٣١٥

چاودێرە سیاسییەکان شەکریان خوارد-- ٣١٧

ئێمە ئەمریکیەکانمان خۆش دەوێت،!!--- ٣٢٠

خۆپیشاندانەکەی هەولێر رزقی دەبەنگان لەسەر شێتانە!------------------------- ٣٢٢

پاڵەوانیەتی جیهانی VIVA تەقلیدێکی بێ ئەرزشی چینیە بۆ FIFA --------- ٣٢٤

محەمەد یوسف مەحمود، له ساڵی 1966له هەولێر دایكبووه .له بواری نوسیندا به "محەمەد هەریری "ناودێر کراوه. کۆلیژی ئادابی بەشی ئینگلیزی لەزانکوی سەلاحەدین تەواو کردوەو، له ساڵی ٢٠٠٦ له وڵاتی بەریتانیا ماستەری له له وەرگێڕانی زمانی ئینگلیزی بەدەست هێناوه.

* له کۆتایی هەشتاکانەوه دەنوسێت لەسەر بابەتی سیاسی و دینی و فیکری و کۆمەڵایەتی.

* لەساڵی 1995 کۆچی هەندەرانی کردوەو له بەریتانیا نیشتەجێ بووه .سەرنوسەری رۆژنامەیەکی کوردی و گوڤارێکی عەرەبی بووه، به کوردی و عەرەبی و جاروبار ئینگلیزیش دەنووسێت.

*به بەردەوامە لەنوسین له رۆژنامەو ماڵپەره کوردی و عەرەبیەکان، وەك نوسەرێکی کوردی سەربەخۆ خاوەن رای تایبەتی خۆیەتی لەسەر زۆربەی ئەو کێشانەی له گۆڕەپانی کوردستان و جیهانی ئیسلامیدا روو دەدات.

* سەرەکیترین بواری نووسینی دەربارەی توندڕەوی دینییه له کوردستان و جیهانی ئیسلامیدا به گشتی، لەو بوارەدا سەدان وتاری بڵاوکراوەی هەیە. توندڕەوی دیینی به تایبەتی سەلەفیزم به هەموو فۆرمەکانیەوه. بەڕای نووسەر خوێندنەوەیەك و فکرێکی نامۆیە به سروشتی دینداری کوردی، ڕاسته له کۆنەوه کەمێك چەمکەکانی له ڕێگای مەزهەبی شافیعیەوه هاتۆته ناو کورد، بەڵام وەك ئەو لێشاوه سەلەفیەته نەبووه که جێگای مەترسی جیدی بێت لەسەر ڕووحیەتی دینداری کوردی. نووسەر پێی وایه دەبێت کورد ڕزگاری بێت

له‌ هه‌موو فۆرمه‌ ئیسلامه‌ نامۆكانی عه‌ره‌بی و غه‌یری عه‌ره‌بی، خاوه‌ن دیدو خوێندنه‌وه‌و فۆرمی تایبه‌تی خۆی بێت.

* هه‌روه‌ها له‌ بواری ڕه‌خنه‌ی سیاسیش ده‌نووسێت، به‌ تایبه‌تی له‌سه‌ر ئه‌زموونی ده‌سه‌ڵاتی كوردی. نوسه‌ر خه‌بات له‌ پێناو به‌رقه‌رابوونی دیموكراتیه‌ت و مافه‌كانی مرۆڤ له‌ كوردستانی باشووردا ده‌كات، كه‌ پێی وایه‌ هه‌نگاوێك له‌ پێش به‌شه‌كانی تری كوردستانه‌ وده‌بێت خه‌باتیشی جیاواز بێت له‌ به‌شه‌كانیتر. له‌ كاتێكدا به‌شه‌كانیتر هێشتا له‌ قۆناغی خه‌باتی ڕزگاریخوازیدان، كوردستانی باشوور تا ڕاده‌یه‌كی زۆر ئه‌و قۆناغه‌ی تێپه‌ڕاندوه‌ .

به‌رهه‌مه‌كانی:

1- داعش كێیه‌ و مه‌شروعیه‌تی له‌ كام سه‌رچاوه‌ وه‌رده‌گرێت.

2- ئه‌دیب و گزیری پۆلیس كێشه‌ی ئه‌ده‌ب وسیاسه‌ت له‌ وڵاته‌ سۆشیالیسته‌كان ... وه‌رگێران.

3- خوێندنه‌وه‌یه‌ك له‌ كتێبی ئه‌و (حه‌سه‌ن به‌نا) یه‌ی كه‌ كه‌س نایناسێت.

4-ئافره‌ت له‌ نێوان سه‌ره‌ڕۆیی فێمینیزم و توندڕه‌وی ئاینیدا.

hariri66@yahoo.com

محەمەد یوسف مەحمود، لە ساڵی 1966 لە هەولێر دایکبووە. لە بواری نوسیندا بە "محەمەد هەریری" ناودێر کراوە. کۆلیژی ئادابی بەشی ئینگلیزی لەزانکوی سەلاحەدین تەواو کردوەو، لە ساڵی 2006 لە وڵاتی بەریتانیا ماستەری لە لە وەرگێڕانی زمانی ئینگلیزی بەدەست هێناوە.

★ لە کۆتایی هەشتاکانەوە دەنوسێت لەسەر بابەتی سیاسی و دینی و فیکری و کۆمەڵایەتی.

★ لەساڵی 1995 کۆچی هەندەرانی کردوەو لە بەریتانیا نیشتەجێ بووە. سەرنوسەری رۆژنامەیەکی کوردی و گوڤارێکی عەرەبی بووە، بە کوردی و عەرەبی و جاروبار ئینگلیزیش دەنووسێت. بە بەردەوامە لەنوسین لە رۆژنامەو ماڵپەرە کوردی و عەرەبیەکان، وەك نوسەرێکی کوردی سەربەخۆ خاوەن رای تایبەتی خۆیەتی لەسەر زۆربەی ئەو کێشانەی لە گۆڕەپانی کوردستان و جیهانی ئیسلامیدا روو دەدات.

★ سەرەکیترین بواری نووسینی دەربارەی توندڕەوی دینییە لە کوردستان و جیهانی ئیسلامیدا بە گشتی، لەو بوارەدا سەدان وتاری بڵاوکراوەی هەیە. توندڕەوی دینی بە تایبەتی سەلەفیزم بە هەموو فۆرمەکانیەوە

Kurdistan Through Alienation Window

Written by:

Mohammed Hariri